

Alle de ontleed- genees- en heilkundige werken van Fredrik Ruysch

<https://hdl.handle.net/1874/41062>

ALLE DE
ONTLEED-GENEES-EN HEELKUNDIGE
WERKEN
VAN
FREDRIK RUYSCH.
TWEEDE DEEL.

Met veele Kopere Platen.

ALLE DE
ONTLEED-GENEES-EN HEELKUNDIGE
WERKEN
VAN
FREDRIK RUYSCH,

*In zyn Ed. Leven vermaard Geneesheer en Hoog-Leeraar in
d'Ontleed- en Kruidkunde tot Amsterdam; als mede Lid
der Keyserlyke, Londense en Parysse Genootschappen.*

TWEEDE DEEL.

Behelzende, Alle d'Anatomische Cabinetten, beneffens
de laatste en vernieuwde Oeffeningen.

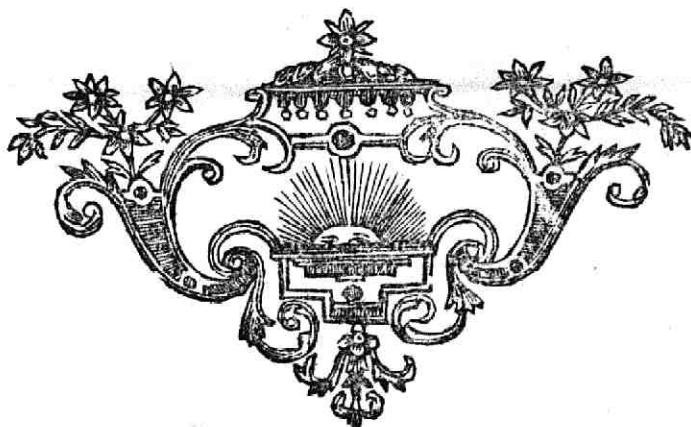
Meerendeels in 't Nederduyts vertaalt,

D O O R

YSBRAND GYSBERT ARLEBOUT,

In Leven vermaard Geneesheer tot Weesp.

Met veele Kopere Platen.

AMSTERDAM,
By de **JANSSOONS VAN WAESBERGE.**
MDCCXLIV.

HET EERSTE
ANATOMISCH
CABINET

V A N

FREDERIK RUYSCH,

*Med. Doct. Hoog-Leeraar in de Ontleed en Kruidkunde : Medelid
in de Keyserlyke Academie in Duytschland, en van de Koninklyke
Maatschappye der Geleerde in Engelandt en Vrankryk.*

Met Kopere Platen.

T O T D E N L E E Z E R.

Et is nu ses-en-dartigh Jaaren geleden, dat ik de Boeken der Anatomisten begon te lesen: Edog, nademaal my in deselve veele duystere saken voorquamen, die ook selfs door hare Figuren my geen genoegsaam licht quamen te geven: Sooresolveerde ik het snymes selfs in de hand te nemen, en tot mijn onderwerp te verkiezen, niet alleen de Lyken van Menschen, maar ook der Beesten, en op dat my de allerkleenste deeltjes, wat grooter voor myn oogen zoude komen: soo hebbe ik geen Paarden, noch Koeyen gespaard.

Nadien my ondertusschen verscheyde saken voorquamen, dewelke my waardig scheenen bewaart te werden, en om hare weeke en vleesighe selfstandigheyd niet wel bewaard konden werden: soo hebbe ik daar toe seer veele moeyte aangewent, insonderheyt ontrent de Herffene, die veele andere deelen in saghtigheyd komen te overtreffen.

Nu scheen het my toe, dat ik een goede en bequame manier uytgevonden had, maar vond my wel haast bedrogen, daar na sloegh ik een gants andere wegh in, die my niet minder verleyde; en soo bragt ik veele Jaaren door, sonder yets goets uyt te werken, ontrent de conservatie der geseyde saghte deelen, tot dat ik eyndelyk daar toe quam, dat door my niet alleen vleesighe deelen, als mede de Herffene, maar ook selfs geheele menschen met alle hare ingewanden veele Eeuwen, en mogelyk voor altoos, soo ik meen, sonder bedervingh sullen kunnen bewaard worden.

Ik hebbe kleene Kinderkens, die ik over twintigh jaaren heb gebalsemt, en tot nu toe soo netjes bewaard, datse eer schynen te slapen; als ontzielt te zyn.

Terwyl ik my besigh hield, om het balsemen grondigh te onderzoeken, soo quamen my ondertusschen veele curieuse zaken voor, tot welkers bewaring soo veel moeyte niet behoefde aangewend te worden, als daar zyn gemeene Anders, Slagaders, Watervaten, Zenuwen, en andere deelen meer, die ik van tyd tot tyd quam te bewaren, dewelke ook tot soo groot een getal toenamen, dat een gantsche Kamer deselve niet konde onthouden: En alsoo wierd ik gedwongen een tweede daar toe aan te leggen, en dese al mede niet genoegsaam zynde, ook een derde te gebruiken, en dat alleen tot de Anatomische zaken.

En nadien het my verdrietigh zoude geweest zyn, geduriglyk de lichamen der menschen te doorsnuffelen; soo hebbe ik my, van myne jonckheyd aan,
een

TOT DEN LEEZER.

een Liefhebber van de Kruiden en andere Gewassen geweest zynde, ondertusschen ook weder begeven tot het onderzoek der selve Gewassen, en hebbe met een onvermoeide arbeyd het soo verre gebragt, dat ik, soo van inlandsche als uytheemfche Planten, een kleen Kamertje daar van vervult hebbe, die soo sierlyk zyn gedroogt, als immers mogelyk is geweest.

Hier ist niet by gebleven, maar hebbe my verders begeven, tot het onderzoek van kleene vreemde Diertjens, Visschen en Bloedeloos gespuys, soo in vogtigheyd, als gedrooght zynde, waar mede ook een klein Kamertje is vervult geworden.

Dit nu alles door Gods goedheyd uytlevoert, en tot myne jaaren gekomen zynde; soo is myn voornemen nu een geheele andere weg in te slaan, en een geruster uur te zoeken, om Gode dank te seggen voor dese over grote gunste aan my bewezen, dat hy my toegevoeght heeft soo veeltyds, om dit alles te kunnen uitvoeren.

Ondertusschen om het versock van eenighe te voldoen, soo is 't voornemen (soo my God 't leven soo langh believen sal te sparen) een Lyste te maken van alles wat in myne kamers gevonden werd.

En hoewel het een geringhe zake zoude zyn, een geheele Catalogus van alles tevens uyt te geven: soo is echter myn voornemen 't selvighe stuks wyse te verrighe, beginnende die dingen, dewelke in de onderste Kamer gevonden werden.

In deze staan twee Kabinetten uyt Indiaansch Hout sierlyk gemaakt.

In de tweede Kamer vier groote Kabinetten, als mede veele middelmatige, waar van het 1^e vervult is met de herten van Menschen.

Het tweede is beset met Longhen van Menschen, als mede met Herten daar de Longhen nogh aan vast sitten: En dat alles, soo als sy in 't menschen lighaam gelegen hebbe.

Het 3^e onthout in sich de partyen der Vrouwen tot de Voortteelingh gedefineert.

Het 4^e het gedarmte van verscheyde Kinderen seer net geconserveert.

Het 5^e een hoope witte en seer konstigh gemaakte Geraamtens van Muisen, dewelke rontom, en op 't Geraamte van een Rot met seltfame gesten verbeelden te bespringen.

Het 6^e versien met Moer-koeken: en soo voorts zyn de reste gestoffeert met verscheyde zaaken.

In dese geseyde tweede Kamer werden nogh vier Ceder Houten Kassen gevonden, versien van vier nette Geraamtens van jonghe Luyden.

In de derde Kamer staat een Tombe versien van verscheyde Geraamtens van Kinderen, als mede aght groote Kassen, waar in verscheyde Anato-

mi-

mische zaken te zien zyn; ook onthoud deze Kamer verscheyde Lyken van Jongelingen, die van over veele jaaren cierlyk zyn geconserveert geworden.

Nu is het voornemen eerst te beschryven, en in't ligt te geven, 't geen in't eerste Cabinet van de eerste en onderste Kamer gevonden werd, met intentie van alles wat in yder deel te zien is, vervolgelyk te verhalen.

En alles wat my van plaats tot plaats voorkomt, 't geene ik voor onbekent, of voor onbeschreven kome aan te zien, of 't geen ook by anderen niet wel in Figuren afgeleelt is, 't zelve zal ik in Figuren daar tusschen voegen; en alzoo zal yder Cabinet zyn eygene Catalogus hebben.

De nuttigheyd die my dunkt daar in te steken, is deze. Niemand heeft tot nu toe alle myne Rariteyten gezien, en dat om de veelheyd der zelve, en kortheyd des tyds: Het is my ook onmogelyk te bedenken, waar yder voorwerp is geplaatst, 't geen my meermalen moeilikheyd gebaart heeft; en hier door zal men zulks kunnen voorkomen.

Maar zodanig een algemeene Lyste gemaakt zynde, zal men aanstonds kunnen weten, waar dit of dat geplaatst is: Zoo iemand ook de Catalogus zal gelezen hebben, 't geen hy zien wil, kan men hem aanstonds toonen. De eene mensch heeft zin in 't eene, een ander in 't andere te zien, en alzoo zal men een yder vergenoeging kunnen geven, en dat met weynig verlies van tyd.

Daar en boven, zoo iemand twyfelt aan 't ware wezen, van 't geen in de Figuren afgeleelt is; zoo zal men hem zulks haast kunnen laten zien.

Dit is by andere Anatomisten nog in geen gebruyk geweest, namentlyk dat men de objecten, waar na haare Figuren zyn gesneden, by haar be- waart zyn; hier van daan komt het, dat zommige ons veele zaken op de mouw gespelt hebben, die nooyt in 's menschen lighaam getoont kunnen worden.

Vaart ondertusschen wel, Beminde Lezer, en wilt dezen mynen arbeyd, niet zonder groote onkosten volbragt zynde, met uwe gunste vereeren.

ANATOMISCH
CABINET,

Van gevlamt Indiaans Hout cierlyk gemaakt, waar in dese volgende Zaken gevonden werden.

Oor eerst staater aan de linker zyde van de grond een Pedestel van Notebomen Hout gemaakt, waar op een artificiele Rots geplaatst is, toebereyt uyt steenen, die in 's menschen lichaam zyn gegroeyt, hebbende tot haar fondament een natuurlyke Steenrots, die met soo veel kleene en groote steenen, uyt 's menschen lichaam gekomen, beleyt is, dat alles, waar men ziet, een t'samenstel van steenen is, dewelke in 's menschen lichaam zyn gegroeyt.

Alle dese Steenen, uyt verscheide partyen van 's menschen lichaam gekomen zynde, differeren veel van den anderen in couleur, figure, groote en substantie.

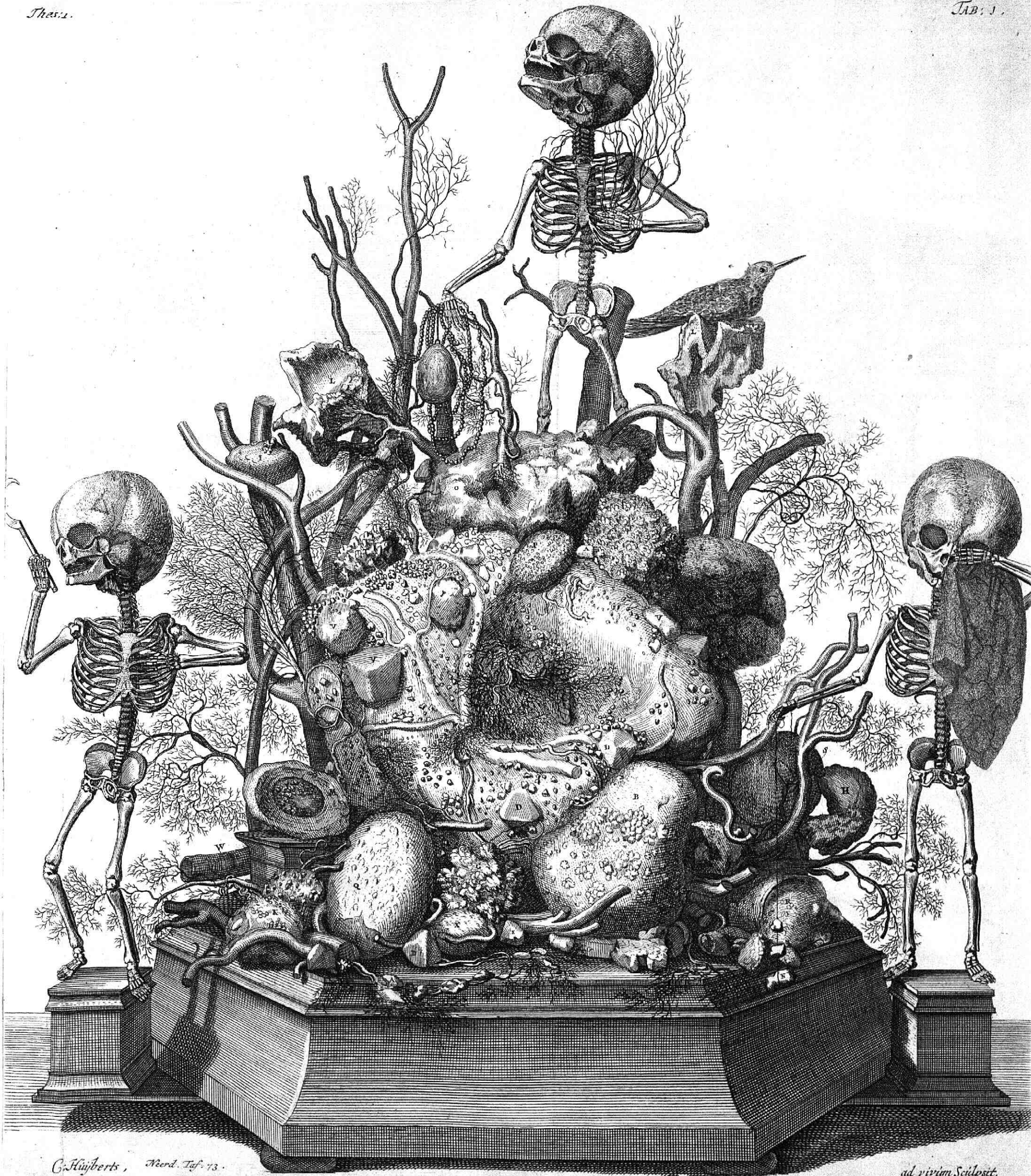
Onder alle dese Steenen, zyn die met de letteren A. A. A. getekent, de kleenste, door de waterwegen gelost, deselve dienen alhier tot het bedekken van de natuurlyke Steenrots, voornamelyk op die plaatsen, daar de groote Steenen, de natuurlyke Steenrots niet en konden dekken.

B. Een Steen, van gedaante de knop van een Wandelftok gelykende, en is deselve van ons na de dood uyt de water-blaas gesneden.

C. Een steen van een Steensnyder uyt de Water-blaas gesneden, van gedaante een Moerbefie gelykende.

D. D. Steenen, dewelke uyt een oude Vrouw van tachtentigh jaren zyn gesneden, welke verwonderinghs waardige Historie beschreven staat, in myne Anatomische en Chirurgicale Observatien in 't Jaar 1691. in 't licht gegeven. Ziet aldaar de eerste Observatie. De Patient hadde ontrent 20 jaren een uyt sinkinge van hare geheele Lyfmoeder gehad, en te gelyk mede een uyt sinkinge van haare Waterblaas, soo datmen de geheele Lyfmoeder, met de t'samengevoegde blaas in de hand konde nemen, en deselve wat drukkende scheen het ons toe, ja wy en twyfelde niet, of de uytgesackte deelen waren met steenen gevult, 't welk de uytkomst ook leerde. Want een

ope-

openinge gemaakt zynde, zoo hebben wy in aller yl 42 steenen daar uyt gekregen, welkers seltsaame gedaante in de hoeken deses Steenrots te zien is. Op wat ongehoorde wyze de lyderse haastig tot genesinge is gekomen; kan men nazien in de geallegeerde Observatie.

E. Een Steen uyt de Waterblaas gesneden.

F. — Op dezelve wyze uytgehaalt.

G. Een swarte Steen, na de dood, uyt het bekken van de nier gesneden, van gedaante een klaauw Gember verbeeldende.

H. — Uyt deselve plaats gesneden; Deze is omvangen van een glinslende swartigheyt, 't welk men meermalen bevint in de Steenen, die in die plaatzen gevonden worden.

I. Een andere Steen, door 't hoesten opgegeven, en dat uyt de keel, na dat de lyder een zeer geruymen tyt geklaagt had, over het ongemakkelyk inswelgen van spys en drank.

K. K. Twee steentjens door het hoesten uyt de Long voortgekomen.

L. L. Twee groote Steenen, verbeeldende 2 Rotsjens, deze zyn na de dood uyt een der borsten van een stokoude Vrouw gesneden.

M. Een swarte Steen, omvangen van een zeer dikke, graauwe, en harde schorffe, dezelve is door een Steensnyder uyt de Waterblaas gesneden.

N. Kalkachtige Steentjens, uyt de kneukels van een podagreuse oude Vrouw gesneden. Deze aan een hairtjen hangende, werden gehouden in de rechterhand van een geraamte van een onvoldrage Kindje van ontrent vier maanden dragts, staande het zelve benevens de gezeyde Steenrots. Het zelve geraamte heeft in zyn linkerhand een neusdoekjen, gemaakt van een zeer dun vliesken, waar door duyzende van fyne slagaderkens loopen, 't zelve quansuys na de oogen brengende, als wilde het de miserien der menschen al schreyende uytdrukken; en de oograden opwaarts na den Hemel gestrekt zynde, is desselfs devys:

De Mensche van een Vrouw geboren, en eenen kleenen tyd leevende, is vol van gebreeken.

O. Een zeer groote Steen, van gedaante een Steenrotsje gelykende, deze is in de dootkiste van een verrot mensche gevonden, en dat tusschen deszelfs beenen.

P. — Uyt de Waterblaas gesneden.

Q. — Een grooter.

R. — Een groote, van gedaante een klaauw Gember gelykende; deze sit noch in een der Waterpesen begin, of bekken.

S. Een groote Steen door een Operateur uyt de Waterblaas gesneden, wiens schorffe graauw is.

T. Een zeer rouwe swarte Steen, op dezelve wyze bekomen.

V. Verscheyde swarte Steentjens, na de dood uyt de Nieren gesneden.

W. Een Steen, die in een der Waterpeesen is blyven sitten, waar door die Waterpeese is komen te verstoppem, en het Meysken, out ontrent 4 jaren, is komen te overlyden. Wat al smerten dit Dogterken, door dit ongeval uitgestaan heeft, zulks kan ik niet, als met beweginge des gemoets, nadenken.

X. X. X. Steenen, na de dood, uyt de Gal-blaas gesneden.

Alle de resterende zyn of door de waterwegen geloft, of na de dood, uyt de Water-blaas, of Nieren gehaalt.

Tusschen en rontom deze gezeyde Steenen, werden gevonden takken van slagaderen, representerende takken van bladerloose boomen, dewelke door konst opgevult zyn, met een zeer roode en waschagtige stoffe, waar door de Steenen niet alleen, maar ook zelfs de geheele Steenrots een onderlinge vastigheyt bekomen. Ook zoo geven deze takken een aangenaam gesichte aan den beschouwer: en zyn dezelve genomen uyt verscheyde deelen des lichaams, zoo van menschen, als beesten.

Ontrent deze Steenrots staan 3 Geraamtens van onvoldrage kinderkens van ontrent 4 maanden dragts, van het eerste is hier boven gesproken, waar tegen over het tweede geplaatst is, hebbende in deszelfs rechterhand een seyssen, waar mede het schynt te willen treffen, met dit devys:

De dood en spaart ook zelfs de weerlooze Jeugt niet.

Het derde Geraamte ontrent van dezelve ouderdom is boven op de Rots geplaatst, hebbende in deszelfs rechterhand een Snoertje van kleene en fijne Peereltjens, waar na het met de voorste vinger van de linkerhand schynt te willen wyzen, en het hoofd opwaarts gewent zynde, als wilde het na den Hemel zien, heeft tot devys:

Waarom zoude ik die dingen willen beminnen, die in de Werelt zyn?

Tegen over deze gezeyde Steenrots vint men een Noteboome Pedestal met Longpypen bezet, zoo van Menschen, als van Kalveren; en op dit Pedestal werd nog in 't midden een tweede Pedestal gevonden, mede van 't zelve hout gemaakt, verzien van twee kleene geraamtens, van Kinderkens, mede ontrent van 4 maanden dragts; hier van zoo is 't, dat het eene, door deszelfs verbeelde gesten *Democritum* verbeeldende, 's menschen doen schynt

schynt te belachen. Het andere heeft een neusdoekjen in zyn rechterhand, 't welk aan 't rechter oograt gebragt zynde, den schreiende *Heraclitum* verbeeld.

Het devys van het eerste is,

Nadien men in dit leven zoo veele wederwaardigheden moet uytstaan: zoo is 't, dat ik daar van vry gemaakt zynde, stemmeloos, triumpheer.

Van het tweede,

Wy van dit zoete leven berooft, en van de borsten afgerukt, zyn van de nare dood weggenomen, en in 't duystere graf gelegd.

Aanmerkt ten eersten, dat dit neusdoekje gemaakt is van een zeer dun vliesken, doorwrocht van een ontelbaar getal van zeer rode slagaderkens, dewelke slangs-wys loopende, een waarachtig borduursel zeer aardig komen te verbeelden, waar van den Propheet David spreekt in den 139. Psalm.

Ten 2. Dat de beentjens van de Bekkeneeltjens in die tyd straalwys uytgroeyen, gelyk 't water, dat 's winters komt te bevrozen, kan men hier bequaamlyk zien.

Op de voorste zyde van 't gezeyde grootste Pedestal werd gevonden: *De Longepyp van een Kalf, met een roodwassige stoffe opgevult, en omgekeert, verbeeldende alzoo een getakte en bladerlooze boom, en is deze getekent L. A.*

Aanmerkt dat ik deze takken zoo gedroogt hebbe, datze byna haare natuurlyke gestalte gehouden hebben, en wyken zommige voorwaarts, andere achterwaarts.

B. *Een stuk van de Long van een Kalf, opgeblazen, gedroogt, en in moten gesneden, op dat men deszelfs vooze en blaaswyze substantie bequaam zoude mogen zien.*

C. *Een stukje van de Long van een Mensch, op dezelve wyze toebereyt, op dat niet alleen deszelfs blaaswyze substantie, maar ook eenige steentjens konde gezien worden, die in de Long gegroeyt zyn.*

D. *Een omgekeerde Longepyp van een klein Kint, waar aan noch vast zitten des Longs-ader en Slag-ader.*

E. *Een omgekeert Longepypje van een klein Kintje van ontrent 4 maanden dragts.*

F. *Een stuk van een Longe-pyp, met een witte waschagtige stoffe vervult, waar langs eenige takjens van de Arteria bronchialis loopen, dewelke met een rootwaschagtige stoffe vervult zyn, en is dit uyt een Kalf genomen.*

G. Een Long-pyp van een Kalf, op de oude manier, ontrent 34 jaren geleden, van my opgeset en bewaart.

N°. III. Tusschen deze 2 Steenrotfen werd een zeer wit geraamte gezien, van een Dochterken van 3 of vier jaren, 't zelve op een Noteboome Pedestel zittende, is op een nieuwe en byzondere wyze toebereyt, niet alleen daar in bestaande, dat het meest overal met zyne natuurlyke banden vereenigt is, maar ook zoo zyn deze banden verzien met hare slagaderkens, dewelke met een rootwassige stoffe opgevult zynde, de leden haar alsints bloetroot vertonen. Wanneer men deze banden met vergrootglazen beschouwt, zoo komen ons niet alleen de capillare takjens der slag-aderen in 't gezichte, maar ook zelfs die gene, dewelke zeer veel fynder zyn.

Ontrent dit Geraamte staan verders deze volgende zaken te considereren.

Ten eerste. Het bovenste deel van de Herffenpanne is met zyn natuurlyke pannevlies bekleet, waar door zoo veel slag-aderkens loopen, door konste zoodanig mede gevult, dat het pannevlies root van couleur is.

Ten 2. Van deszelfs linkerhand na de borst gewent zynde, hangt af een Milts slagader, op dezelve wyze opgevult, en is deze uyt een Kalf genomen.

3. De rechterhand vat een zyde draat, waar van afhangt het herte van een Jonge, zoo hard gemaakt, dat het een steenig herte schynt te zyn, en zyn deszelfs ooren mede opgevult met dezelve stoffe.

4. Aan het gezegde herte is de groote Slag-ader vast, zoo als die uyt de linker holte van 't herte voortkomt; ook ontbreekt 'er niet aan deszelfs diameter, gestalte noch loop.

5. Hoe uyt het bovenste van de groote Slag-ader 3 takken voortkomen, dewelke opwaarts loopen, namelyk twee Slaap slagaders, als mede de linker onderfleutelbeenige slag-ader, kan men hier bequaamlyk zien. Ook is 't hier sonneklaar te bemerken, dat de rechte onderfleutelbeenige Slag-ader uyt de rechter slaap Slag-ader haar begin neemt.

6. Ook is hier te zien, dat beyde de wervel-beenige Slag-aders A. A. als mede de inwendige Mamtakken B. B. haar oorspronk nemen uyt de onderfleutel-beenige Slag-aders, C. C.

7. Hier kan men ook beschouwen, dat uyt de vliesige sak, of grond van de longs-ader 4 takken voortkomen, 't welk van my voorheen afgebeeld is, in myn Antwoord op de tiende briefs-wyse Voorstelling.

8. 'T en is ook niet duyster alhier aan te merken, hoe dat de Longs Slag-ader, aan de grond van 't Herte, in een rechter en linker deel verdeelt zynde, verders ook gesubdivideert word.

9. Ook hoe de kroonwyse Bloetvaten over de oppervlakte van 't Hert komen te loopen, en als men Vergroot-glazen wil gebruyken, soo kan men de allerfynste takjens in 't gesichte krygen.

Dit

Dit herte hangt aan een zyde draad, gelyk ik hier boven gefegt heb, met een opschrift.

's Menschen Leven hangt aan een Zyde draad.

No. IV. Aan de rechter zyde van dit Geraamte staat een Vles, waar in onthouden wordt 't Hooft eenes kints, leggende in een Balsamique vochtigheit; 't welk met een levendige couleur soo net bereyt en bewaart is (sonder eenigh blanketfel) dat het meer gelykt na 't hooft van een flapend, als gestorven kind, hoewel het al eenige Jaaren alsoo is bewaart geworden.

Hier ontrent staat verders te confidereren.

Ten eerste. Het bovenste gedeelte van de Herffenpanne, ende de Herffenen selfs weg genomen zynde, soo ist, dat haar de tien paar Zenuwen, die de Herffenpan van onderen en van vooren doorbooren, veel klaarder en distincter laten zien, als wel in 't hooft van een vers gestorve mensche, de lydende, en alsoo genoemde bykomende Zenuwen niet uytgefondert zynde.

2. Ook kanmen hier seer klaar zien, voornamentlyk in de linker zyde, dat de saghte tak van de gehoorzenuwe, van de harde tak onderscheyden is.

3. De zydelyke groeven van 't harde of dikke Harffen-vlies van my geopent zynde, soo komt ons nu hier de vierde groef in 't gesichte.

4. De Treghter, vast zittende aan het Fluym-kliertje, ziet men door de veelvuldigheyd van de Slag-aderkens, die met een root waschagtige stoffe vervult zyn, de gantsche Treghter bloetroot te maken.

5. Het fluymkliertje in de paardenzadel zittende, is in syn midde, daar het aan de treghter vast is, eenigsints verheven.

6. Aan de zyden van dit Fluymkliertje, als mede aan de zyden van de gesicht-zenuwen, kan men de afgesneden stonken van de Slaap-flagaderen bequaamlyk zien.

7. Het aangesigte, nog ook de lippen zyn geensints gerimpelt, en levendig van couleur.

No. V. Aan de linker zyde van 't geseyde Geraamte wert gevonden een tweede Glas, met deselve vochtigheit ten deele vervult, waar in onthouden word, 't hooft eens kinds, op deselve wyse toebereyt.

Hier ontrent staat te noteeren.

Ten eersten. Binnen in de gront van 't Hooft, aan de rechter zyde, werd een overtollige Zenuw gevonden, benevens het dwalende paar.

2. Hier kanmen ook klaarlyk zien, dat de uyteynden van de Reuk-zenuwen het Seef-been doorbooren.

3. In dit Hooft bespeurtmen elf of 12 paar Zenuwen; dewelke de Herffenpanne komen te doorbooren.

4. Het

4. Het dwalend paar doorboord hier wederzyts, op twee verscheyde plaatsen de Herffen-pan, en dat seer dicht by den anderen.

5. Ook kanmen hier zien, dat de bykomende Zenuw, soo wel in de rechter als linker zyde, met verscheyde wortelen, of beginfelen, uyt verscheyde plaatsen is voortkomende.

6. Hoe peesachtig het harde Harffenvlies is, kanmen in dit Hoofd be-merken.

No. VI. Achter ider deser twee geseyden Hoofden werden gevonden de dunne, en gedroogde darmen van een Kind, tusschen de 3 en 4 Jaren; het darmscheyl daar noch vast zittende, kanmen bequaamlyk zien, de natuurlyke omwindingen van 't gedarmte: hier toe heb ik deselve met een root waschagtige stoffe opgevult, op dat sy haare rondigheyt weder soude krygen, waar mede sy begaafte zyn, wanneer se in 't leven met spys, drank, of wint vervult zyn. Aan dit gedarmte zitten ook noch vast een gedeelte van den Colyk darm, als mede den blinden Darm, nevens desselfs wormwyse Aanhangel, ten eynde men hare gestel in die ouderdom zoude kunnen zien.

Alles wat nu volgt, is geplaatst op de Planken van 't geseyde Cabinet.

D'E E R S T E P L A N K.

No. I. Het dunne gedarmte van een jongh gebore Kintje, opgevult en gedroogt, waar aan noch vast zitten een gedeelte van den Colyk darm, als mede den blinden darm, en deszelfs wormwyse aanhangfel, al mede tot het selve eynde toebereyt, op datmen het gestel van den blinden darm, die hier seer na by de natuurlyke gestaltenisse komt, zoude kunnen zien, verscheelende seer veel in desen ouderdom van de voorverhaalde; want in jong geboore kinderkens, wort den diameter van den blinden darm kleender en kleender, en dat zonder merkelyke uytsettinge, en verandert alsoo in het wormwyse uytsteekfel: maar in die gene, dewelke ouder zyn geworden, ziet men dat den blinden darm aan eene zyde ruymmer en ruymmer word, en uyt deze uytzettinge komt het wormwyse uytsteekzel voort: soo dat in die Jaren den diameter van den blinden darm, niet successivelyk en vermindert.

In dit gedarmte is de natuurlyke ruymte geconserveert; ook zyn de darmen sonder rimpelen uytgeset.

No. II. Een Glas, onthoudende in sich een voght, en daar in een gedeelte van de Milts Slagader, en dat uyt een Kalf. Dese is met een roode waschagtige stoffe vervult, in plaats van bloed; desselfs uyteyndend
ver-

verbeelden afgefleete penceeltjens, gelyk ik zulks ook afgebeeld heb in de Milts Slag-ader van een Mensch, en dat in myne Antwoord op de vierde voorgestelde Brief aan d'Heer Doctor *Campdomerc*, ziet aldaar *Tab. 4. Fig. 4.*

N°. III. Een kints Armtje, in de zelve vochtigheyt bewaart, en zoo curieus toebereyt, dat het de levendige gesteltheyt niet en behoeft te wyken, zynde blank van couleur, met eenige natuurlyke rodigheyt vermengt. Het hantje onthout in zich een polypeuse stoffe, door konst uyt het bloed van een Varken toebereyt, namentlyk, het bloed uyt een vers gekeelt Varken wiert met een hand, zoo lang gints en weder bewogen, tot dat het koud geworden zynde, de gezeyde polypeuse substantie in groote quantiteyt zich opdeede, en daar nevens ook eenige klompjens vet of smeer, die haar in 't bewegen of roeren uyt 't bloet opdeden, en haar vast vereenigen aan de gezeyde stoffe, gelyk zulks in de Figuur van deze tweede Tafel aangewezen word met de letter E. Deze gezeyde klompjes vet zyn zeer wit, ook hardachtig, ront en van verscheyde groote, en wierden in 't roeren ook omvangen van een vlies-gelykend deksel, 't welk nog te zien is: want door dit deksel vereenigde zy haar aan de polypeuse stoffe, gelykze daar nog aan vast gehegt zyn. Ondertusschen staat te letten, dat de hand, waar mede het bloed geroert wierd, suyver, en met geen vreemde vette stoffe besootelt was, gelyk ook niet het bloed zelfs.

Hier uyt moet men besluyten, dat het bloed week vet in zich heeft, 't welk in de cellekens overgegaan zynde, aldaar komt te stollen.

En staat ook te considereren ontrent dit Glas, waar in het gezeyde Armtje is geplaatst; als ook mede ontrent alle de volgende glazen, dat deselve digt toegemaakt zyn met bekleetsels, van verscheyde partyen afgehaalt zynde, als van darmen, herffenen, &c. en dat in plaats van blasen. Ook zyn zommige Glazen gedekt met het vel van een Mensch. En komen ons alle deze deksels zeer root en cierlyk voor, nadien derzelver bloetvaatjens ontelbaar zynde, met een root-waschiagtige stoffe opgevult zyn: Zulks is niet alleen aangenaam te zien, maar brengt ook nuttigheyt aan, voor een die de cours dezer Slag-aders naauwkeurig nazien wil.

N°. IV. Een half Hooftje van een jong geboore Kintje, na de lengte in twee deelen verdeelt, waar in gezien kunnen werden

Ten eersten. De ware inwendige gesteltheyt des Tongs, zoo wel van deszelfs achterste deel, of grond, als van het voorste en uysterste, en dat zoo, als men die van ter zyde ziet.

2. De openinge of het mondeke des Canaals, die van 't verhemelte na het oor gaat, kan men hier bequaamlyk zien, en werd deze openinge be-

R r r

kleet

kleet met een vlies, wiens fibertjens of draykens in haren loop zeer aardig verbeelden de vloet van 't water in een naauw riviértjen of geute, in wiens midden eenig beletfel gelegd zynde, 't water gedwongen word zydelyk af te stroomen.

3. Dat het bekleetsel van het tusschen-scheytsel van de Neus, met zeer veel, ja een ontelbaar getal van slag-aderkens verzien is, blykt uyt dit stuksken, 't welk na de verdeeling noch is gebleven.

4. De sponcieuse beenderen van de Neus, zyn van een deksel bekleet, waar door ook duyzende van kleene Slag-aderkens passeeren.

5. Een van de Sny-tanden van de onderste Kaak, na de lengte geklooft zynde, bevint men uyt drie verscheide zelfstandigheden te bestaan; waar van de buytenste witachtig is, de middelste graauw, en de derde weder wat lichter graauw van couleur.

6. Dat de Hanekam, in die tyt, geheel en al kraakbeenig is, als mede het tusschen-scheytsel van de Neus, blykt hier klaar; ook datze onderling met vermenginge van substantie vereenigt zyn.

7. Als het zeer helder weer is, zoo kan men door de vliezen die de sponcieuse beenderen bekleeden, veele kleene ronde lighaamtjens zien, dewelke klierkens genaamt worden.

8. Ook de overblyfzelen van het seyssen-wyze uytsteekzel, daar het zich vast maakt aan de Hanekam, en aan de inwendige tafel van 't voorhoofds been.

9. De alzoo genoemde Klieren van 't Verhemelte komen ons ook wel in 't gezigte, al schoon men geen vergroot-glas en gebruykt.

10. Men kan de sweetgaten van 't vel hier ook zeer klaar zien.

N^o. V. De rechter Nier van een jonge, in dezelve vochtigheyt gelegd: Deze is zoodanig gebalsemt, en geconserveert, dat de zelve in couleur, en andere natuurlyke hoedanigheden voor een levendige Nier, (of een, die uyt een fris en schielijk gestorven mensche genomen is,) niet en behoeft te wyken.

Aanmerkt ten eersten, dat op dezès Niers opperste zyde gelegen is de By-nier: Deszelfs onderste is te zamen gevoegt met een gedeelte van den Colyk-darm, als mede met den blinden darm, en worm-wyze uytsteek: En zyn alle deze geconserveert zonder rimpelen.

Ten 2. Dat het opperste van de ware Nier met de By-nier door een byzondere t'zamenvoeginge te zamen zyn gehegt, en dat door Vliesen: Waar toe de By-nier van onderen uytgeholt is, om alzo het bovenste deel van de ware Nier te ontfangen, gelyk men ziet te geschieden in die soorte van Articulatie, die men Arthrodia noemt.

N°. VI. Het Been van een klein kindje, levendig van couleur zynde, hangt

hangt in een vlesje met heldere vochtigheyt; het vel en vet voor een gedeelte van onderen weg gesneden zynde, vertoonen haar

Eerstelyk. Eenige Spieren, in haar natuurlyke plaatzen, welkers vliezig bekleetsel in 't geheel niet is weg genomen, ten eynde men deszelfs bloedvaatjens zoude kunnen zien.

Ten 2. Kan men hier zien de Pefen der Spieren, dewelke onder des voets buygers en afleyders gerekent werden, en dat alles noch in haare natuurlyke plaatse. Deze gezeyde Peefen, onder de buytenste Enkel passerende, en hare natuurlyke, en levendige couleur behouden hebbende, zyn ook van veele zichtbare Slag-aderkens verzien.

3. Deze gezeyde Peefen zyn in een zenuwachtige koker beslooten, ter plaatse daar zy door des buytenste Enkels groeve komen te loopen, om niet zoo licht uyt hare plaatse te kunnen wyken.

4. Op dat de bloedvaatjens onder de nagels loopende, met vergrootglazen bequaam konde gezien werden, zoo zyn van my de nagels weggenomen.

N°. VII. De Maag van een jong-geboore kindje, geopent, en 't binnenste buytewaarts gekeert, op dat

Ten eersten, het fluweele vlies van de Maag, door de veelheyt van opgevulde bloedvaatjens, bloedroot geworden zynde, gezien konde werden: Als mede waar des spys-leyders, of flok-darms eynde in de Maag is, 't welk hier zeer klaar in 't gezigte komt, door de verscheydentheyt van haare couleuren.

2. De Poortier, of uytgang des Maags, waar aan een stukjen van den twaalf-vingerigen darm vast zit, kan men in deze omgekeerde maag ook zien.

3. Het Net, als mede een gedeelte van de Colyk-darm is hier ook aan vast. Dit Net is zoo cierlyk toebereyt, geconserveert, ook met veel fyne Slag-aderkens doorweven, dat het de fynste licht-roode zyde stoffe representeert, en zyn deze Slag-aderkens, gelyk hier blykt, uytstekend veel in getale.

N°. VIII. Een stuk van den nugteren Darm uyt een Mensche, 't welk in een vochtigheyt hangende, zyne natuurlyke couleur behouden heeft, en in 't zelve kan men deze volgende zaken zien.

1. De alzo genoemde oog-luykende Klapvliessen (liever latwyze onefentheden) van den nuchteren Darm, onder dewelke een is, die na de lengte van 't gedarmte loopt, contrarie alle de andere, 't geen zeer zelden gevonden word.

2. De Solitaire of eenzame Klieren van dien Darm (van my niet alleen Solitaire, maar ook Bastart-klieren geheten zynde) in groote met het

hoofd van een groote speld overeenkomende, puylen hier ter plaatse uyt.

3. De Pool, of ruygheyt van 't binnenste, of fluweele Vlies dezes Darms, is hier zeer curieus te zien.

N°. IX. Het Herte van een jong kindje, in dezelve vochtigheyt hangende, en zoodanig geconserveert, dat 'er niet het minste onnatuurlyk rimpeltje in te zien is; en hangt zelve als in zyne natuurlyke situatie. Aanmerkt

Ten eerste. Dat beyde de ooren van 't herte niets van haare natuurlyke groote verlooren, en hare natuurlyke gestalte behouden hebben, en dat de linker Oor een Hanekam gelykt.

2. Dat de nederdalende stromk van de Hol-ader aan haar begin afgesneden zynde, een tamelyke groote holte nalaat: De opgaande stromk daaren-tegen, met een root waschagtige stoffe opgevult zynde, werd aan de zyde van 't rechter Oor gevonden.

3. Ook kan men de stromken van de Longs Slag-ader, en die van de groote Slag-ader, te gelyk zeer klaar zien, en dat in hare natuurlyke plaatsen.

N^o. X. De Slag-aderen, die door het dunne Herffen-vlies verspreyt zyn, of liever, die door toedoen van 't dunne Herffen-vlies in ordere by een gehouden werden, ten eynde dezelve niet van een zoude komen te wyken, en onder een verwerren. Aanmerkt ondertusschen, dat op verscheide plaatsen te zien is, dat deze fynste Slag-aderkens de schorffige substantie van de Herffene komen voort te brengen, gelyk ik breeder vertoont heb in de figuren van het 12. Antwoord, op de XII. voorgestelde Brief van d'Heer Doctor *Etmuller*.

N°. XI. De Nier van een jong kind, na de lengte in twee gespouwen, op dat het inwendige gezien konde werden; in dat gedeelte, 't welk 't naaste is aan de grond van 't Glas, kan men deze volgende zaken zien.

1. Het ware Gestel des Niers, bestaande, myns dunkens, voornamelyk uyt twee verscheide zelfstandigheden, namelyk uyt bloedvaten, en pisvaatjens, doorvlochten met weynige Zenuwkens, en Water-aderen.

2. Hoewel dat haar kleene Klierkens schynen op te doen, in deze doorgesnede Nieren; zoo meen ik echter, dat men door de wonderlyke constructie der bloedvaten bedrogen word; gelyk ik zulks in de Lyste van 't tweede of derde Cabinet, van meeninge ben uyt te drukken door verscheide Figuren, die na het leven zullen gesneden werden.

3. Deze Slag-aderen zyn konstig opgevult, als mede voor een gedeelte de gemeene Aderen; ik zegge voor een gedeelte, nadienze niet alle vervult zyn geworden; en hier door komt het, dat ons deze substantie tweecouleurig voorkomt, als root, en graauw: maar alle de bloed-vaatjens opgevult zynde, zoo komt ons deze substantie een-couleurig voor, gelyk wy
namaals

namaals in andere, van my toebereyde en geconserveerde Nieren, zullen aanwyzén, en ook in Figuren laten afbeelden.

4. Dat de Tepeltjens der Nieren niet anders zyn, als een t'zamenstel van fyne Pis-vaatjens, door d'Heer *Bellinus* uytgevonden, kan men hier genoegzaam zien; edog niet zoo klaar, als wel in de volgende.

5. Ook dat de gezeyde Tepeltjens eenige mondekens, ofte openingjens hebben, gelyk de tepels der Vrouwen borsten, is hier evident te zien, schoon men geen vergrootglazen tot hulpe neemt, en deze openingtjens responderen op de takken van het bekken der Nieren.

6. Als mede dat het binnenste en eyge Vlies van de Nieren, 't geen hier afhangt, taay en sterk is, na proportie van 't geen het komt te bekleden, zulks zal niemant tegenspreken, die het onderzocht heeft.

7. Hier blykt het ook, dat de Nieren in die tyd, zeer ongelyk zyn van oppervlakte, even of dezelve van veele deelen te zamen gestelt waren.

8. Al wie wat naauw toeziet, kan hier licht in zyn gezigte krygen het Bekken van de Nier, als mede deszelfs takwyze Pypen, nadien de Nier in twee gespouwen is.

9. Als mede een gedeelte van de Pisleyder, uyt het Bekken voortkomende.

Nº. XII. Het dunne Gedarmte van een jong geboore kind, opgevuld met een wasschige stoffe, waar aan noch vastgehegt zyn den blinden Darm, als mede een stuk van den Colyk-darm.

Aanmerkt ten eersten. Nadien dezelve noch aan het darm-scheyl vast zitten, zoo hebbenze hare natuurlyke situatie, en omwindingen behouden.

2. Deze Slag-aderen, door het gedarmte loopende, zyn op de bovengemelde wyze vervult.

DE TWEDE PLANK.

Nº. I. De Gal-blaas van een Mensch, waar aan noch een stukje van de Lever vast zit, en zoo in een vogt hangt.

Aanmerkt ten eersten. Deze Gal-blaas is met een wasschige stoffe gevult, op dat deszelfs capaciteyt en figure, bequamelyk zouden kunnen gezien worden.

2. Ook zyn deszelfs Slag-aderen met dezelve stoffe vervult.

3. Hier blykt het klaar, dat de Slag-aders van de Gal-blaas niet alleen gedeftineert zyn ten dienste van de Gal-blaas, om haar van slag-aderlyk bloed te verzorgen, want dezelve loopen verders af tot de substantie van de Lever; dit heeft de Ontleders misleyd, want zy zagen deze takjens,

langs de grond van de Gal-blaas lopende, aan, voor byzondere wortelen van de Gal-blaas, waar door zy waanden de Gal tot de Gal-blaas te komen. Ziet verders over deze materie in myn Antwoord, op de 5. briefswyze voorstelling, alwaar breder over deze materie werd geschreven.

No. II. De Tong van een mensch, leggende in een heldere vochtigheit, om de kleenigheden beter te mogen zien.

Aanmerkt ten 1. Deze ons levendig voorkomende, is van boven verzien van ontallyke Tepeltjens, dewelke verscheyden zyn van gedaante, en groote.

2. Hier van zynder sommige plat, met een openingetje in 't midden, rontom 't welke een rond groefje loopt; andere daar-en-tegen zyn kegels-wys; andere schynen een rond hoofdje te hebben, gelyk zommige Champignons.

3. Door deze Tepeltjens kan men de opgevulde bloedvaatjens zien, hoewel niet zonder toedoen van vergroot-glasen.

4. Het Strotten-hoofd met deszelfs klapje verthoont zich hier zeer levendig, en staat het Strotten-hoofd open, gelyk het gemeenlyk doet, buyten de tyd van 't swelgen.

5. Onder het klapje of dekseltje van 't Strotten-hoofd, komt ons hier ook voor den ingang, of begin des keels.

6. Door het klapje ziet men zeer veele kleene ronde kliertjens loopen:

7. Als mede langs beyde de zyden van de Tong de Slaap-slagaderen.

8. De Strot-klieren ziet men geplaatst te zyn aan 't achterste en opperste van de Lucht-pyp.

No. III. Een kinds Tong, met een gedeelte van de linker zyde van de Kinne en Lip.

Aanmerkt ten 1. De Tong, door toedoen van een doortje opgelicht zynde, kan men van onderen zien een gedeelte van de ondertongige Zenuwe en Slag-ader; deze Zenuw loopt langs de zyden van 't onderste des Tongs, en niet onder het toomtje, zoo dat zy geabuseert zyn, dewelke voorgeven, dat deze Zenuwen onder het toomtje, of tongriemtje gevonden werden.

2. Aan de linker zyde van deze Tong ziet men de slag-aderkens in zoo groot een menigte loopen, datze zeer aardig een bladerloos bosschafitje komen te verbeelden.

3. Dat de onderste kaaks-klieren wederzyts van een quyl-vat verzien zyn, is wel bekend; dat ook deze quyl-vaten aan de zyden van 't tongriemtje, haar quyl in de mont uytstorten, daar van kan niemand onkundig zyn, die maar de eerste beginselen in de ontleet-konst geleyt heeft: maar te toonen door hoe veel openingen ieder dezer quyl-vaten, 't quyl

in

in de mont uytstorten, zulks en is yder mans doen niet. En daarom en heeft men ook nooyt gezien, dat de Anatomisten in hare publyke vertoningen zulks hebben aangewezen: zoo nu iemand begerig is zulks in dit voorwerp te zien, en dat op een helderen dag, zoo zal hy klaarlyk kunnen bemerken, dat de linker canaal of quyl-vat op drie verscheide plaatsen 't speekfel in de mont brengt; waar toe aan de linker zyde van 't toomtje drie opene mondekens gezien worden; ik hebbe in andere meermaals onderzonden ieder canaal wederzyds 2 en 3 openingen te hebben. In sommige kan ik niet meer als eene openinge vinden; of de reste dan in, of na het sterven, zoo dicht gesloten zyn geworden, dat men ze niet konde zien, is my onbekent.

4. Dat 't vel van een mensche drierhande sweet-gaatjens heeft, heb ik in myne publyke demonstratien meermalen getoont: in dit voorwerp kan men 'er tweederhande klaar zien, maar de derde foorte en komt ons niet helder genoeg te voorschyn.

5. De tepeltjes van de tong en kan men in dit kleene voorwerp niet zoo wel, als in de voorgaande zien.

No. IV. Een Vlesken met vogt, waar in te zien is, een omgekeert stuk van de Colyk-darm, een weynigken voor die plaats afgesneden, daar ze de name van de Colyk-darm aflegt, ende de name van regten darm aanneemt; 't zelve is uyt een kint genomen, en hangt aan een paartshayrtje.

Aanmerkt ten eersten. In dit omgekeerde voorwerp, in 't welke het binnenste buytenwaarts is gekeert, kan men zonneklaar deszelfs openingtjens zien, dewelke zoo veel zyn, en ook zoo dicht aan den anderen staan, dat men 'er geen punt van een zeer fyne naalde tusschen zoude kunnen steken, zonder dezelve te raken, waar door 't zeer aardig een Zeef verbeeld. Of men dezelve openingtjens Pori of Sweetgaatjens zal moeten noemen, of mondekens van canaaltjens, en of door haar wat uytgestort word in 't gedarmte, en of zy iets tot haar nemen, om elders te brengen, is met geen zekerheit te zeggen.

2. De alzoogenoemde darm-klierkens komen ons hier voor als kleene holletjens, en zyn dezelve hoog root, om dat de vaten van 't gedarmte, met een rootwassige stoffe opgevult zyn, en na myn meninge, zyn deze klierkens niet anders als bundel- of penceelswyze uyteyndende van de bloetvaatjens van 't gedarmte.

3. In de grond van 't glas werd nog daarenboven gevonden een stuk van den nugteren darm, 't welk met een inschietsing beset is, dat is, by maniere van overstropinge is het eene deel van den darm in het andere volgende in geschoten. Dit doodelyk ongeval, is het ware *miserere mei*, dat is, ont-

ontfermt u mynder, geheeten, en werd daar ter plaatse den darm geheel verftopt; zoo dat die luyden alles uytbraken, wat men haar komt in te geven, met zeer fware pyne des buyks, en andere ongemakken meer. En is dit ingefchote ftuk des darms van my gefneden uyt een jonge, out omtrent agt jaren.

N^o. V. Een Vles met het agterbreyn, en het begin van 't rugmerg, 't welk het langagtig merg geheeten is.

Aanmerkt ten eerften. Om het inwendige te zien, zyn de zyden wat weg gefneden.

2. De alzoogenoemde billen en testiculen der herffene, zyn hier wat onder een geconfundeert geworden, wegens der zelve zagtigheyt, waar mede zy al aangedaan waren, eer ik het voorwerp in 't glas dede.

3. Van het pyn-kliertjen voor de billen gelegen, heb ik een kleen mootje afgefneiden, om alzo het inwendig geftel te zien, en is het zelve wat poreus, gelyk zulks blykt in dit voorwerp.

4. Het vliesje, 't welk het gezeyde klierken omvangt, is na proportie van 't kliertjen vry dik.

5. Dat dit kliertje geensints overeenkomt, met het wezen van het voor- of agter-breyn; ook niet overeenkomstig is met de andere klieren onzes lighaams, ben ik door veel onderzoekens gewaar geworden.

6. Onder de gezeyde billen komt ons voor een gedeelte van 't spinne-webswyze vlies, en onder het zelve het dunne herffenvlies.

7. Dit glas wat omgezet, komt ons voor een gedeelte van de gezigt-zenuwen, dewelke hier zeer poreus bevonden worden: als mede de reuk-zenuwen, langs dewelke flag-aderkens loopen.

8. Eyndeling kan men hier ook befpeuren eenige dikke takjens van de flaap-flagaderen, dewelke onderling vereenigt zynde, langs de onderfte zyde van 't dunne herffenvlies komen te loopen.

N°. VI. De Neus met de bovenfte Lip van een Kint, in een heldere vogtigheyt aan een hayrtje hangende.

Aanmerkt ten eerften. Tweederley Sweetgaten doen haar hier op, maar de derde foorte kan men niet ter deegen zien, 't en zy dat men het object in water geweekt zynde, met de vingers komt te perffen. Dat 'er nu onder deze Sweetgaten eenige zyn, dewelke verordineert zyn, om eenige overtollige of onnutte vogten uyt te laten, geeft ons genoegzaam te kennen het fweeten: Ook eenige om iets inwaarts te laten gaan, 't welk genoegzaam blykt, door de Medicamenten, van buyten geappliceert zynde, als Spaanfche vliegen, Quik-silver en diergelyke.

1. In de grootfte en wytfte sweetgaten ziet men de vel-kliertjens naakt en

en bloot leggen, voornamelyk in die sweetgaatjens, dewelke hier wat wyt komen te gapen ontrent de Neus.

3. Eenige vel-kliertjens, in de groote sweetgaatjens van de Neus zittende, zyn qualyk gestelt, vergroot, en tegens de loop van de natuur, wit van couleur, welkers sweetgaatjens gezien kunnen werden verstoppt te zyn.

De Luyden, met dit ongeval bezet zynde, duwen met de vingeren dikwils deze ontaarde kliertjens uyt haar vel, onder de name van puyftjens in 't aangezigt: en werd in dezelve veeltyds gevonden een bryagtige stoffe, ook wel kleene wormtjens.

4. Hier kan men zeer klaar zien de bepalinge, waar het vel des aangezichts komt te scheiden van 't vliezige bekleetsel van de bovenste Lip: want daar men geen sweetgaatjens meer ziet, daar is 't, dat het vel ook afgescheiden word.

5. Het bekleetsel van 't onderste deel van de bovenste Lip hier weggenomen zynde, vertoont zig dat deel des Lips, als de pool van 't fluweel, zeer ruyg, waar van hier breeder staat gehandelt te worden, want zulks considerabel, en de moeyte weerdig is.

Nº. VII. Een geëxcarneerd of ontvleest Levertje van een jong gebore Kintje, met deszelfs galblaasje, ik zeg geëxcarneerd Levertje, omdat onze voorgangeren alzoó gesproken hebben, maar zulks heeft geen eygenschap; beter zoude men zeggen, de bloedvaten, die met haare uyteynden het voornaamste van de Lever uytmaken, zyn hier van haare sappige uyteynden gescheiden.

Aanmerkt ten eersten. 't Is wonderlyk om te zien, hoe groot een onderscheyt dat 'er is tusschen de uyteynden der bloedvaten, niet alleen ten opzichte van haren cours, maar ook wegens hare tajigheyt, en broosheyt. De bloet- en galvaten des Levers zyn aan hare uyteynden zoo taay en onderling vereenigt, dat zy geen curieuse scheydinge, 't welk, als boven vermeld is, excarnatie geheten is, toelaten; ten zy in een zeker gebrek, in dewelke de Levers een tegennatuurlyke zagtigheyt bekomen.

De uyteynden dezer vaten zyn bundelwys, of penceelswys van toefstel, en werden deze bundelkens kliertjens geheten, maar t'onregt, alzoó buyten der vaatjens eynden, geen kliertjens aldaar gevonden werden.

Deze gezeyde bundelswyze uyteynden zyn ook geen klouentjenswyze geflingerde vaatjens, maar dezelve zyn penceelswyze bundelkens, waar van yder der zelve in geen byzonder vliesken beslooten werd, 't welk aan een klier, zoo men zeyt, eygen is; maar deze zyn, gelyk gezegt is, penceelswyze bundelkens, dewelke alle te gelyk van haar gemeen vlies omvangen worden. 't Is wel waar, dat de gezeyde bundelkens haar zoo aardig kliert-

jens verbeelden te zyn, dat zulks my, en andere voorheen heeft bedrogen, en dat voornamelyk in de Lever van een Varken, 't zy men die rau of gekookt komt te beichouwen: Edogh, de zaak nauwkeurig ingezien zynde, zoo meen ik, dat men ze geensints daar voor houden moet; te meer, al zoo tot haar geen byzondere vaatjens loopen, om haar eenige bloedige stoffe toe te brengen, 't welk ook in een ware klier gezegt word vereyft te werden, maar zy zelfs der bloetvaatjens uyteyndend zynde, en hebben zulks, tot het uytvoeren van haar werk, niet van noden. Zoo dat 't gebruyk des Levers, niet haar pretense kliertjens, maar haarer bloetvaatjens uyteyndend toe te schryven is.

2. De slagaderen van de galblaas, (die men *Arteriae cysticae*, of slagaderen van de galblaas heet,) en verzien niet alleen de galblaas van een genoegzame quantiteyt slagaderlyk bloet, maar dezelve loopen verder tot in de Lever, welke verdere takjens over de gront van de galblaas loopende, te onrecht worteltjens van de galblaas zyn geheeten geworden. Zulks kan men hier zonneklaar zien.

N°. VIII. De Nier van een Jongen of Meysken in twee deelen gespuwen, om al zoo 't inwendig gestel te kunnen zien.

Aanmerkt ten eersten. De tepeltjes van de Nier kan men hier bescheydelyk zien met veele gaatjens doorboort te wezen, zynde die openingentjens, waar door de pisse zig komt uyt te storten in de Nierbuykskens, dewelke niet anders zyn, als holle scheuten of takjens van 't bekken der Nieren.

2. Deze gezeyde tepelagtige verheventheden of tepeltjens zyn overal niet eenvoudig in de Nieren, maar op verscheide plaatsen gekoppelt, gelyk zulks in dit, en andere voorwerpen blykt.

3. Deze Tepeltjens (zynde een t'zamenstel of byeenkomst van de uyteyndend der pisvaatjens) hebben hare natuurlyge groote, forme, en couleur.

4. Ook zyn zommige dezer pisvaatjens in deze Nier vervult geworden van de roode wassige stoffe, waar mede des Niers slagader van my was vervult geworden, 't welk playfierig is om te zien, en waardig, zoo my dunkt, aangemerkt te werden.

Ik hebbe ook verscheide Nieren, welkers pisvaatjens al te zamen vervult zyn geworden, met het opvullen van hare Slagaders, waar van hier na breder zal gesproken werden, als ik het ware en wonderlyke gestel der Nieren zal laten afbeelden, en dat zoodanig, als ik nog van geen ander voor my heb zien doen.

N°. IX. Een opgespouwe Nier van een kind, zoo curieus geconserveert, dat het zyne natuurlyke, en levendige couleur nog heeft. In dezelve kan men zoo wel als in de voorgaande, de Tepeltjens zien.

N^o. X.

N^o. X. De elfde, en ook de laatste, of twaalfde Ribbe, met derzelver Spieren, en dat uyt een kindje: waar ontrent aan te merken staat, dat men daar ter plaatse nooyt een openinge maken moet, om etterige stoffe uyt de borst te ontlasten, nadien men hier klaar ziet, dat deze tusschenribbige Zenuwen, altoos geen cours houden, gelyk de andere, want dezelve loopen dikwils in 't midden van de tusschenribbige Spieren, gelyk hier te zien is.

N°. XI. Een stuk van de Colyk-darm, wiens binnenste en ruyge vlies zeer rood zynde, ten deele van de andere gescheyden, nederwaarts afhangt, onthoudende in zig de bastaart-kliertjens van 't gedarmte.

Aanmerkt ten 1. Dat deze kliertjens in hare natuurlyke situatie zynde, 't naaste haar vereenigt houden aan het zenuwachtige vlies, geven ons hier genoegzaam te kennen de putjes, die als voetstappen, in 't zenuwachtige vlies nagebleven zyn.

2. Als mede zoo blykt het hier klaar, dat de stronkjes der Slagaderkens van 't gedarmte meest haar laten vinden in het zenuwachtige vlies.

3. Ook dat het tweede en vleesige Vlies van 't gedarmte, hier mede gescheyden en afhangende, met gantsch weynige bloedvaatjes verrykt is.

4. De rondlopende en beweging toebrengeende fibren of draaykens van 't vleesig vlies, kan men hier ook bequaamlyk zien; als mede beyde de zyden van 't ruyge vlies, nadien het ten deele van 't zenuwachtige vlies gescheyden is.

N°. XII. Een stuk van de Lever van een waterzuchtig mensche.

Aanmerkt ten 1. In 't Jaar 1696, heb ik het doode lighaam van een waterzuchtig Man geopent, wiens Lever geheel en al uyt loutere blaaskens was bestaande, onthoudende in haar een heldere en taaye vogtigheyt: van deze Lever ziet men hier een stuk zoo cierlyk gebalsemt en geconserveert, in een heldere vogtigheyt, dat het schynt nu vers uyt het lighaam gesneden te zyn.

2. In deze Lever was niet het minste takjen van de Poort, of Hol-ader, noch ook van de Levers Slag-ader, veel min van de Galwegen te zien, hoewel den Lyder tot die tyd toe geleest heeft.

Uyt deze Aanmerkinge meen ik klaar te blyken, dat niet alleen de Water-vaten, maar ook de Bloed-vaten, en andere meer, kunnen ontaarden in water-blaaskens, of geley gelykende blaaskens, gelyk hier gezien kan werden. En 't geen noch meer te verwonderen is, de bundelwyze uyteynden dezer vaten, (die men te onrecht klieren noemt) zyn niet alleen verandert in de gezeyde blaaskens, maar ook zelfs de stronken.

N°. XIII. Een groot gedeelte van het dunne Herffen-vlies, en dat uyt een eerstgeboore kindje.

Aanmerkt ten 1. Dit Vlies is zoo dun en teer, en zoo zeer met arterikens bezet en doorweven, dat men naauwlyks iets vliefigs zien kan: zoo dat men schier zoude zeggen, dit vliesken uyt loutere bloedvaatjes te bestaan. Hier uyt, meen ik, dat men zoude kunnen besluyten, dat deze Arterien, of Slag-aderen, niet alleen gedeftineert zyn om dit vliesken te voeden, en te verwarmen, want daar toe had zoo dun een vliesken zoo zeer veel Slag-aderen niet van noden; maar deze gezeyde vaten zyn gedeftineert, zoo ik meen, om de schorflige substantie der herffene te formeeren; en zouden deze bloedvaten niet onder een verwerren, en uyt hare plaatsen verzet werden, door deze of geene oorzaken, zoo moesten zy iets vliefigs hebben, om haar in ordre te houden, en daar toe meen ik dit vlies te dienen, als mede om met de gezeyde bloedvaten, de omwindingen der herffenen van den anderen te fcheyden.

Van de veelheyt en cours der gemeene Aderen zal ik hier niet spreken, om datze in dit gedeelte van 't dunne herffen-vlies niet zyn vervult geworden, en by gevolg niet wel zichtbaar zyn.

2. Nadien de uytwendige groeven der Herffene in een jong geboore kindje niet zeer diep gaan; zoo is 't ook, dat de aanhangfelen van 't dunne herffen-vlies niet groot zyn, 't welk ons hier voordeel is, om de veelheyt der Slag-aderkens, en ook haren cours te bequamer te kunnen zien. Ziet de fig. van dit voorwerp, Tab. 4. fig. 3.

N°. XIV. De Tong van een Jongen, met het klepje van het Strottenhoofd, begaaft met hare natuurlyke couleur, door dezelve Tong ziet men ontelbare Tepeltjens verspreyt, van verscheide gedaante en groote. Ziet verders de uytlegginge over de 4. Tafel, fig. 6.

N°. XV. Het Oog, met alle deszelfs Spieren, waar over heen bloedvaten en een zenuw loopen, en dat uyt een kleen kinder hooftjen.

Aanmerkt ten 1. Deze Zenuw, boven over het Oog loopende, en zyne natuurlyke plaats en couleur behouden hebbende, is meerendeels gedeftineert om de geeften te brengen tot de voorhoofds Spier.

2. Als men het Glas omzet, zoo komen ons de Slag-aderen voor, dewelke wederzyds door het bekkeneels vlies loopen, even boven het ooggerat, en dat slangswys; ook ziet men aldaar de takken van de gezeyde Zenuw, die haar door de voorhoofds Spier verspreyden.

N°. XVI. De Tepel van de borst van een Walvis, hangende in een vlesje met heldere vogt.

Aanmerkt ten 1. Dat het oppervelleken, als mede het netwyze lighaam (van d'Heer *Malpighius* uitgevonden) van deze Tepel afgescheyden zyn, ten eynde dat de ontallyke tepeltjens, in 't vel zittende, te bequamer gezien konde

konde werden, voor zoo veel zy buyten het vel uytsteken; zynde langwerpig rond van figure.

2. Deze Vel-tepeltjens zyn van de Plaatsnyder wat grooter gemaakt, als zy in 't leven zyn.

3. De Tepel van de borst is aan haar uysterste uytgeholt, ziet de 4. Plaat, Figuur 1.

N°. XVII. De Tepel van de borst van een Walvis, het opper-velleken, als mede het netwyze lighaam niet afgedaan zynde, waar door de Tepel egaal van oppervlakte is, ende des vels tepeltjens gezien kunnen werden, zonder de minste uytputylinge. Ziet de 4. Plaat, Figuur 7.

Aan de zyde van de Tepel des borsts, vertoone ik een klein stukjen van 't netwyze lighaam van de Tepel van de borst afgescheyden, op dat men deszelfs gaatjens, en ook zyn dikte te gelyk beter zoude kunnen merken; ziet Figuur 8. Letter a.

DE DERDE PLANK.

N^o. I. Een Vlesje, en daar in een stuk van de Tepel van de borst van een Walvis, zoodanig toebereyt, dat men de Melk-canaal zien kan.

Aanmerkt ten 1. Deze Melk-canaal is in de Walvissen eenvoudig.

2. Het is aanmerkenswaardig, dat dezelve canaal geveurt is.

3. Ook dat de randen der veuren of sleuven wonderlyk zyn gekrult en gefronfelt, waar door den uytgang van de Melk, buyten zuygens tydt, bequaam verhindert kan werden. Ziet de 4. Plaat, Figuur 5.

In 't zelve vlesje is noch een tweede Melk-canaal van de Tepel van een Walvis, zoodanig toebereyt, en uytgespannen, dat men de gezeyde veuren daar in beter zien kan, edog zyn de kanten der veuren niet zoo zeer gefronfelt: Of dit nu is gekomen, om dat de Melk-canaal wat meer uytgespannen is, en of het een andere oorzaak heeft, zulks is my onbekent. Ziet de 4. Plaat, Figuur 2.

N°. II. Een vlesje met een stukje van de Tepel van de Borst van een Walvis.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken en netwyze lighaam zyn hier weg genomen.

2. Des vels Tepeltjens heb ik in 't water als ontbonden en los van een gemaakt, waar door dezelve 't hayr van 't vel eenes Hond's zeer aardig verbeelden. Ziet hier over de uytlegginge van de 9. Figuur van de 4. Plaat.

N°. III. De Tepel, en [*areola*] omloopende kring van een Vrouws Borst.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken, als mede het net-wyze lighaam, zyn maar ten deele van het vel afgescheyden, waar door ook de kleenste helst zich bruynachtig vertoont; maar daar het vel zich witter opdoet, aldaar zyn de gezeyde deksels weg-genomen, waar door men ook op de ontbloote plaatze des vels tepeltjens zien kan, dewelke anders onzichtbaar zyn. Ziet de 4 fig. Tab. 4.

2. Hier kan men ook zien, dat de Tepel van de Borst eenes vrouws met veele gaatjens doorboort is, geheel anders is 't gelegen met die van de Borst van een Walvis; en zyn dese gaatjens niet anders, als mondekens van de Melk-canaaltjens, waar door de melk sich komt te ontlasten.

3. Het soude seer qualyk te doen zyn voor een Ontleder, des vels tepeltjens aan de Tepel van de Borst te vertoonen, ten zy men deselve van 't opper-huydeken en netwyse deksel ontbloot zynde, in een heldere vogtigheyt komt te hangen, gelyk ik hier doe.

No. IV. Een stuk van 't vel van de [*planta pedis*] bal van de voet, met een byna natuurlyke roode couleur begaaf.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velletje, als mede het net-wyze lighaam, door d'Heer Malpighius uytgevonden, hangen te samen ten deele van 't ware vel af.

2. Het buytenste en eerste deksel, zynde het opper-velletje, vertoont sich hier in dit Voorwerp witachtig van couleur; en het tweede, of net-wyze, in tegendeel geel, en dat alles seer klaar.

3. Ook kan men hier, by helder weer, door toedoen van vergrootglazen, op ontallyke plaatzen, bequaamlyk zien, het voornaamste en gevoelykste deel van de tepeltjens des vels; nadien deselve eenigermaten in dit voorwerp buyten het vel uytsteken.

No. V. Een stuk van de Longepyp, na de langte open gemaakt, en dat van een Jonge, of van een Meysken.

Aanmerkt ten eersten. Het inwendige, of zenuwagtige Vlies, 't welk de inwendige oppervlakte bekleet, is vervult van (alsoo genaamde) kliertjens, dewelke kleene holletjes komen te verbeelden.

2. Van agteren vint men aan dit voorwerp een [*glandula conglobata*] eenvoudige klier hangen, waar ter plaatse men in ons lighaam veele foodanige, en van verscheide groote ordinarij vint.

No. VI. Een glas, onthoudende in zich een stuk van 't binnenste en ruyge Vlies van den Endeldarm van een Mensch, 't welk hy na veele onlydelyke smerten geleden te hebben, met eenige bloedige stoffe is quyt geworden.

No. VII. Een stuk van de streng van de Navelstreng.

Aan-

Aanmerkt ten eersten. Dat de streng feer voos is, blykt uyt dit stuk, en wert dese vofigheyt toegeschreven de name van sappige of fapvoerende vaten, ook foo wort 'er gemeenlyk, door het perffen, een flymerige en heldere vogtigheyt uytgeperft.

Ten 2. Soo zietmen hier ook klaar de drie bloetvaten, daar de streng doorgesneden is; hier van zyn de twee naauſte de ſlagaderen, ende de wytfte de ader.

N°. VIII. Een groot ſtuk van 't net van een jong gebore Kintje, 't welk in een vogtigheyt hangende, feer net te voorchyn brengt alle des ſelfs ſlagaderkens, zynde bloetroot van couleur: en dat een welgeſtelt net, gantsch geen gaatjens heeft, blykt hier klaar: foo dat, als men ons in 't net gaatjens komt te vertoonen, foo moet men fulks de ruwe handeling van den Ontleder, of voorgaande ongemakken van den Patient, toefchryven.

N°. IX. Een ſtukje van 't onderſte des ruggemergs, waar in klaar te zien zyn.

Ten eerſten, Dat des ſelfs ſchorſige deel uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Dat de ſchorſige ſubſtantie de binnenſte plaats komt te beſitten.

3. Het is meer als wel bekend, dat het binnenſte Vlies van 't rugmerg ſlagaderkens heeft: maar hoe deſelve loopen, zulks en heb ik nergens foo afgebeeld geſien, gelyk ons deſelve hier voorkomen.

4. Men kan hier ook zien, dat zelfs de zenuwen feer veel ſlagaderen beſitten, ook hoe deſelve loopen.

5. Dat de Arterikens langs de eene zyde van 't buytenſte en dikſte Vlies ſlangwys loopen, en langs de contrarie zyde een byſondere loop hebben, kan men hier ook zien.

N^o. X. Een ſtuk van een menſche Milt, hangende in een vogt, wiens ſlagader met een rootwaſſige ſtoffe vervult is.

Aanmerkt ten eerſten. De uyteynden van de aderen zyn niet opgevult, en daarom is haar couleur graauagtig.

2. Hier kan men ook zien, dat de uyteynden der ſlagaderen, eer datſe haare vaſtigheyt komen te verlaten, en in een sappige en ſmeltbare ſubſtantie komen te veranderen, van figure over een komen, met afgeſleten penceeltjens.

3. Als mede dat de geſeyde ſmeltbare en sappige roode ſubſtantie, op verſcheyde plaatſen aan de uyteynden gelaten zynde, eenigermaten voor kliertjens ſoude kunnen aangeſien worden, maar de zake beter ingeſien zynde, foo is de Milt t'eenemaal kliereloos. Ziet hier over verder na myn antwoord op de vierde voorgestelde Brief, waar in den beminden leſer ook deſſelfs figure zien zal.

N°. XI.

N°. XI. Een stuk van 't langwerpig merg uyt een Kind, waar in te zien zyn ten

1. Die uytpuylentheden, dewelke olyfs-wyfe lighamen geheeten worden, als mede ten

2. Die gene, dewelke pyramidwyfe lighamen genoemd zyn.

Ten 3. Die fleuve, in 't midden deser gefeyde lighamen geplaatst zynde.

4. Het ronde of ringwyfe lighaam van D. Hr. Willis.

5. Een gedeelte der beenen of fchenkels van 't langagtig merg, ten

6. Soo ſtaat aan te merken, dat de figure na dit zelfde voorwerp gefneden, te zien is, in myn antwoord, op de 14de voorgestelde Brief, Tab.

14. Fig. 4.

N°. XII. Een van de Hals wervelbeenderen van een klein Kint, waar in nog een gedeelte van 't rugmerg is blyven zitten.

't Selve toont ons ten 1^{ſten} feer klaar aan, dat het ſchorffige gedeelte, uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Ook zyn de twee op zy loopende wervel-flagaders hier voor een gedeelte te zien.

N°. XIII. Een stuk van den bogtigen Darm, wiens natuurlyke gedaante en couleur, (als van een levendig menſche), feer wel bewaart zyn, en dat uyt een klein kint.

Aanmerkt ten eerſten. Door het Darmscheyl ziet men niet alleen de aderen en flag-aderen, maar ook zelfs de zenuwkens verſpreyt te zyn, en dat feer veel in getale, na welkers quetſinge ſware toevallen en onlydelyke pynen komen te volgen.

2. Des Darmscheyls flagaderen door het gedarmte haar verders verſpreyende, en een stuk weegs over des ſelfs darms buytenſte gefien zynde, ſchy- nen wel ſchielyk afgebrooken te werden en te verdwynen, edog deſelve lopen binnewaarts, na het zenuwagtige vlies, aan wie ſy hare voornaamſte takken overgeven.

XIV. Een stuk van 't dunne herſſenvlies van een jong Kintje, waar in klaar te zien is de 't ſamenkomſte en 't vereenigen van de ſlaap-flagaderen, met die van de wervelſlagaderen.

N°. XV. De Tong van een Jonge, hangende in een Vles met heldere vogtigheyt, ten eynde verſcheyde zaken klaarder voor ons gefigte komen zouden.

Aanmerkt ten eerſten. Langs de bovenſte vlakke des Tongs kan men de cours der flagaderen diſtinctelyk zien, nadien deſelve met een wit-waſſige ſtoffe vervult zyn.

2. De grootſte deser uyt de keel voortkomende, loopen door het midden

den van de Tong, en haare takken meest na beyde de zyden des Tongs; geheel anders gaat dit toe ontrent het onderste des Tongs, alwaar twee slag-aderen na de lengte des Tongs loopen, een pink breete van den omtrek van de Tong, en geven deze twee slag-aderen zoo veele takjens uytwaarts na den ommetrek, dat zy een kleene bosschafie van bladerlooze boompjens verbeelden. Ziet de derde Plaat, en daar in de 4. Fig.

No. XVI. Zes stukken van ribbens, met hare tusschenribbige spieren, en dat uyt een klein Kint.

Aanmerkt ten eersten. Het vervullen van hare slag-aderen met een rootwassige stoffe, is oorzaak, dat ik die slag-aderen, (van my uytwendige tusschenribbige slag-aderen geheten) uytgevonden heb, waar van ik nooyt iets beschreven heb gevonden; ook heeft men ons die tot nog toe door geen figuren afgebeeld.

2. De spruyten of takken dezer slag-aderen, door het beene-vlies der ribbens loopende, hebben eenen cours, gansch verscheide van die geene, dewelke van buyten door de tusschenribbige spieren loopen. Ziet de 3. Plaat, Fig. 3.

3. 't Is vermaaklyk om te zien, hoe perfect dat de takjens van de uytwendige tusschenribbige slag-aders, de cours van de bewegende draatjens der uytwendige tusschenribbige spiertjens komen te volgen.

4. De takjens van de gezeyde uytwendige tusschenribbige slag-aderen, ziet men op verscheide plaatsen verdubbelt te zyn, tusschen welke verdubbelinge eene ader komt te loopen, gelyk men altoos bespeurt in de Navelstreng van de Nageboorte, alwaar mede eene ader van twee slag-aderen vergezelschap word.

5. Als men 't glas omzettende, de contrarie zyde bezieet, zoo komen ons alleen die slag-adertjens in 't gezigte, dewelke verspreyt zyn door die oppervlakte van 't borst-vlies, dewelke 't naast aan de Longe is: Deze haar begin, nog ook haar eynde, zyn niet wel te zien, zoo datze confuus door 't gezeyde vlies schynen te loopen.

No. XVII. Een rye, of riste tanden, uyt de eyer-stok, of balletje van een jonge Vrouw, na haar dood, gesneden, waar van ik hier een klein verhaal doen zal. Omtrent 4 of 5 Jaren geleden, is ons voorgekomen een Vrouw, out omtrent 24 Jaren, van een phlegmaticq temperament, zynde van een sware ziekte bevangen, namentlyk gedurige koortse, en klaagde over pyn in den onderbuyk, en dat niet zonder benauwtheit voor 't herte: Deze gestorven zynde, wierd ons gelegentheit gegeven om haar lighaam te laten openen, in presentie van eenige ervare Heeren Doctoren en Chirurgyns.

Myn Zoon bezyde des Lyfmoeders linker zyde, (zoo ik wel onthou-

den heb) eenige hardigheyt gewaar wordende, snyt die uyt, en vertoonde ons dezelve; wy bevonden het de Eyerstok te wezen; ik opende dezelve van eene zyde, en wy bevonden dat 'er een tant in zat, ja een kieze of baktant, het verdere opende ik niet, maar hield de reste dezer tanden in haar vlies besloten, met meeninge, wanneer my gelegentheyt voorquam om publyk t'Anatomiseren, de reste ook te ontblooten. Deze gelegentheyt my voorgekomen zynde, verhaalde ik het voorval, en bragt de geheele riste met tanden te voorschyn; ook zo opende ik nog een klein gedeelte van de gezeyde riste, en vertoonde alzoo ook een tweede tant, die een Honts tant gelyk is. Deze twee ontbloote tanden, als mede alle de reste ten deele ontbloot, ten deele nog in haar dikvlies besloten zynde, werden by my in een vogtigheyt bewaart, gelyk de Fig. 1. Tab. 3. komt aan te wyzen.

Aanmerkt ten eersten. In deze riste tanden, dat ik, tot meerder certificatie van dit wonderlyke voorval, de twee ontbloote tanden aan eene zyde nog vast heb laten zitten aan haar dikke vlies.

2. Gelyk men in de kleene kinderkens nooyt komt te bespeuren, dat de tanden volkomen of volmaakt zyn, alzoo mede is't, dat in deze ontbloote tanden het uiterste van de wortel komt te ontbreken.

3. In kleene kinderkens zyn de tanden hol, deze in tegendeel zyn gantsch gesloten, en zonder eenige holligheyt.

4. Hoe veel tanden dat 'er nog in 't dikke vlies verders besloten zyn, kan ik niet zeggen, aangezien ik het verder nog niet geopent hebbe.

N°. XVIII. Een klein gedeelte van de onderste kaak eenes jonggeboore Kints, van zyne vliezige deeltjens nog omvangen, waar in twee tanden gezien worden.

Aanmerkt ten eersten. Het geheele gestel dezer tanden, eer datze uyt hare kasjens komen te puylen, zyn in die tyt zagt van substantie, waar door men hier zeer veel slag-aderkens ziet passeren.

2. Een dezer twee tanden, na de lengte opgesneden zynde, is van doorgesnede slag-aderkens zeer wel voorzien. Ook zoo ziet men distinctelyk de slag-aderkens door het vliesken, dat de tweede Tant omvangt, 't welk nog voor 't grootste gedeelte ongequetst is gebleven.

3. Hoewel de Tand in dien tyt geheel en al zagt zyn, zoo verschilt nogtans de buytenste zelfstandigheyt veel van de binnenste. De buytenste bestaat uyt twee zelfstandigheden, die verscheyden zyn van couleur, gelyk hier evident gezien kan werden, maar de binnenste in tegendeel is eencouleurig en zagter.

N°. XIX. Een stuk van het dunne hersen-vlies, waar aan een gedeelte van

van de fchorflige zelfftandigheyt van de herffenen vast zit, en kan men zeer klaar zien, dat deze fchorflige ftoffe uyt loutere uyteynden van bloetvaatjens haar beftaan heeft.

Aanmerkt ten eerften. Ik zegge haar geftel geheel uyt loutere bloetvaatjens te beftaan: maar of deze alleen te houden zyn voor uyteynden der flag-aderkens, dan of dezelve ook vergezelschap gaan met aderkens, en heb ik tot nog toe niet konnen uytvinden, hoewel 't waarfchynlyk is.

2. Deze gezeyde uyteynden van bloetvaatjens worden van plaats tot plaats zagter en zagter, zoo datze ten laafte in een bryagtige ftoffe, in wat waters gedaan zynde, kan gediffolveert werden, 't geene ook plaatfe heeft ontrent de milt, gelyk ik zulks aangewezen heb in myn Antwoord op de vierde voorgestelde Brief, aan den wel geoeffenden Heer J. Campdomerc.

3. Indien men deze fchorflige ftoffe door konft komt te verharden, zoo verliest ze deze eygenschap, en vertoont haar klonterig.

4. Hier kan men zien, dat de fchorflige zelfftandigheyt geenzints uyt kliertjens haar beftaan heeft. Ziet verders hier over na myn Antwoord op de 12. voorgestelde Brief, Tab. 14.

N°. XX. De Milt eenes Kinds, zoo net geprepareert en bewaart, datze fchynt vers uyt het lighaam gehaalt te zyn.

N°. XXI. Het oor van een Kint, 't geen van zyn natuurlyke couleur niet fchynt afgeweken.

Aanmerkt ten eerften. De fweetgaatjens open ftaande, zitten zoo dicht by een, dat ons dit deel zeefswys voorkomt.

2. Tuffchen deze fweetgaatjens, kan men door toedoen van vergrootglazen, de bloetvaatjes met een rootwaflige ftoffe opgevult, klaar zien.

D E L A A

Onder dit Cabinet onthoud in zig Cedere vierkante Doozen, waar van de 1. Vervult is met gedroogde en opgefneide ftukken van den nugteren darm van een Mensch, op dat men de kliertjens en andere zaken zien konde.

Aanmerkt ten eerften. Deze klieren zyn van dat flag, die men niet onder de eenzame, maar tropswyze klieren ftelt.

2. De bloetvaatjens, door deze kleene kliertjens loopende, zyn voor ons gezigt niet t'eenemaal verborgen, nadien ze met een rootwaflige ftoffe zyn vervult.

3. De flag-aderkens, dewelke door het buytenfte en gemeene vlies dezes darms loopen, hebben een geheel andere cours, als die geene, dewelke haar door de andere vliezen der darmen verfpreyden.

4. De latwyze ringen, by andere ooglykende klap-vliezen geheten zynde,

zynde, werden in dit stuk van den bogtigen darm nog gevonden, hoewel het droog gemaakt is.

5. Niet alleen de gezeyde latwyze en halfmanige ringen, maar ook zelfs het geheele stuk dezes darms, zyn hoog root, en dat wegens het opvullen van hare slag-aderkens met een rootwaflige stoffe.

DE TWEEDE VIERKANTE DOOS

Onthoud in zig verscheyde stukken van Menschen darmen.

A. Een stuksken van den nugteren darm, na het opblazen gedroogt en opengesneden, op dat men de oogluykende en halfmanige klap-vliezen, of latwyze ronde uytpuylenheden zoude komen te zien.

B. Stukken van den Colyk-en Bogtigen darm, met den geheele blinden darm, en wormwyze aanhangfel, alsmede dat gedeelte van 't darmscheyl, 't welk eygen is aan 't gezeyde uytsteekfel. En is dit genomen uyt een jong geboore Kintje. Door 't gezeyde wormwyze uytsteek, ziet men zoo veel slag-aderkens loopen, dat het in 't geheel hoog root is geworden, na dat ik dezelve vaatjens met een rootwaflige stoffe vervult hadde.

Hier ziet men den blinden darm in jong geboore Kinderkens veel te verschillen van die, dewelke eenige jaren out geworden zyn: want in geene bemerkt men den diameter van plaats tot plaats te verkorten, ende den blinden darm nauwer en nauwer, en eyndeling in het wormwyze uytsteek verandert te werden. Maar in deze, dewelke eenigen tyt ter werelt zyn geweest, daar gaat het zoo niet toe, gelyk naheen getoont zal werden.

C. Een stuk van den Colyk-darm; met deszelfs [*mesocolon*] grove darmscheyl, waar door ontelbaare opgevulde slag-aderkens komen te loopen.

D. Een stuk van den Bogtigen darm, na het droogen open gesneden, wiens slag-aderen zoo veelvoudig zyn, dat zy een boschaltje komen te verbeelden.

E. Een stuk van den Colyk-darm, wiens banden, voor het droogen los gemaakt zyn, op dat men klaar zoude kunnen zien, dat den Colyk-darm niet dikker van zelfstandigheyt is, als de andere darmen, en dat de differentie alleen voortkomt wegens deszelfs banden, en oogluykende klapvliezen.

IN DE DERDE CEDERE DOOS

Werden gevonden twee Nieren van een Mensch, grooter als men gewoonlyk komt te zien: Hier aan zyn de groote slag-ader, en hol-ader nog vast.

Deze Nieren zyn tegens de gemeene loop van de natuure, verzien van twee overtollige Niers slag-aderen.

A. A. Der

- A. A. Der Nieren slag-aderen.
- B. B. De twee slag-aderen der Nieren, die men hier overtollig ziet.
- C. De stronk van de groote slag-ader even onder het middel-rift afgesneden, en met een rootwasslige stoffe vervult.
- D. De stronk van de hol-ader even onder het middel-rift afgesneden, en met een witwasslige stoffe opgevult.
- E. E. De heuptakken van de hol-ader.
- F. F. Des groote slag-aders heuptakken.
- G. De onderste darmfcheyls slag-ader.
- H. De bovenste darmfcheyls slag-ader.
- I. Des maags slag-ader.
- K. De linker nier-ader, voortkomende, tegens de gemeene loop der nature, even boven de verdelinge van de hol-ader in heup-takken.
- L. De regter nier-ader op haar gewoone plaats uytfspruytende.
- M. De linker zaad-ader, spruytende uyt de nier-ader.
- N. De regter zaad-ader, voortkomende niet alleen uyt de regter nier-ader, maar ook uyt de hol-ader zelfs.
- O. O. De Pisleyders slangswys loopende.

IN DE VIERDE DOOS

Vint men eenige zeer kleene Vliegen, als mede de doppen of schellen der Popjens, waar uyt zy voortgekomen zyn; en zyn deze Popjens in 't wateren door de waterwegen ten lyve uytgedreven.

Een zeker voornaam Perzoon, eenigen tyd van jeukte en ongemak tusschen zyn fondament en sakje klagende, als mede van moeilykheyt in 't maken van zyn water, verzoekt eerst een bequaam Chirurgyn, en daar na ook My, om ons dit ongemak voor te houden: Wy vonden het water geensints qualyk gestelt te zyn, als alleen dat 'er in de grond van 't glas veele langwerpige lighaamtjes lagen, die hy ons zeyde veele dagen daar in gezien te hebben.

Dit ziende, verzogt ik, eenige met my te mogen nemen in een doosje, om die nauwer te examineren, 't welk my toegestaan wierd: Maar als ik den volgenden dag het doosje open maakte, vond ik 't zelve met zeer veel kleene Vliegskens, en dopjens, waar uyt deze Vliegskens gekomen waren, bezet te zyn: Hier over verzet zynde, nam ik een Vergrootglas, en bevond de gezeyde rond en lange lighaamtjes niet anders geweest te zyn als kleene Popjens, dewelke deze Vliegskens voortgebragt hadden. Alle deze Vliegskens in 't doosken levendig zynde, vlogender verscheyde hier en

daar weg, onder deze vond ik 'er een, die nog aan het dopje van 't Popje vast zat, 't welk my alle twyfel weg nam. Ziet de 5. Fig. van de derde Plaat, Lett. B. door een Vergrootglas, als mede Lett. A. zonder Vergrootglas afgebeeld. C. en D. verbeelden 2 Dopjens mede zonder eenige vergrootinge.

Zoo hier iemand komt te vragen, hoe, en waar uyt deze popjens zyn voortgekomen in de krop van de blaas, zoo dient tot Antwoord, nadien de watergang een opene weg is, zoo behoeft men na geen andere te zoeken, die minder bequaam zyn. En alzoo is 't waarschynlyk, dat 'er zeer kleyne Wormkens door de watergang gepasseert zyn, tot aan de krop van de blaas, alwaar zy zyn blyven zitten, tot datze de gedaante van Popjens aannamen. Wanneer ik deze Historie een voornaam Heer verhaalde, zoo gaf hy my tot Antwoord, dat hy zulks niet alleen aan hem zelve ook eens had geobserveert, maar dat hy 't zelve nog eens in 't water van een Vrouws-perfoon ondervonden had. 't Is niet onwaarschynlyk, zoo my dunkt, te geloven, dat den mensche zulks onderhevig worden op het Secreet zittende, voornamelyk als iemand langwylig zyn verblyf aldaar komt te nemen, en dat op zekere tyden, wanneer zulke Wormkens haar opdoen, 't welk mogelyk zelden voorvalt, en daarom ook zulke ongemakken niet veel voorkomen.

UYTLEGGING van de derde PLAAT.

De eerste Figuur wyft ons aan een rye Tanden, dewelke in een der Eyerstokken, of Ballekens van een Vrouw zyn gegroeyt.

A. *Een Honds-tand.*

B. *Een der Baktanden of Kiezen.*

C. *Een gedeelte van de rye of riste, waar in de rest van de tanden nog zyn besloten, zonder de minste ontblooting van dezelve.*

D. *Een gedeelte van 't dikke vlies, waar in de gezeyde Tanden voor een gedeelte nog zyn gesloten, en voor een gedeelte ontbloomt.*

De tweede Figuur wyft ons aan dezelve Tanden, zoo als ons die aan de contrarie zyde voorkomen, met een gedeelte van 't gezeyde dikke Vlies.

A. *De Honds-tand.*

B. *De Bak-tand.*

C. D. *Dezer Tanden onderste deel, of wortelen, dewelke nog niet volmaakt, ook niet hol, maar met een been harde stoffe vervult zyn.*

De derde Figuur toont ons een stuk van de Borst, namentlyk eenige Rib-

Thes: 1.

Fig. 1.

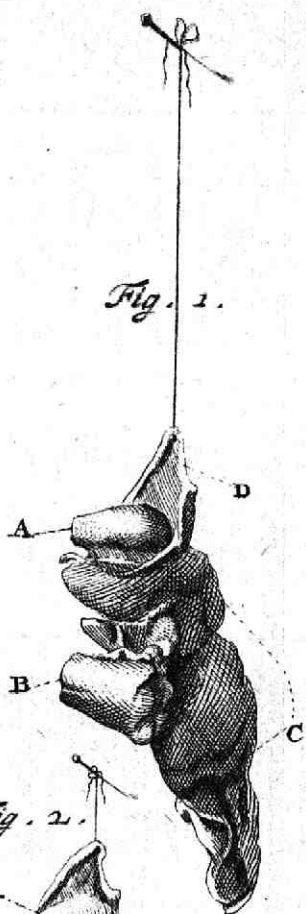

Fig. 2.

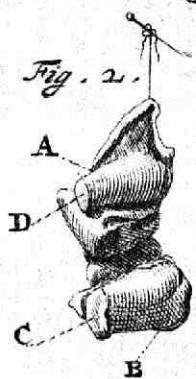
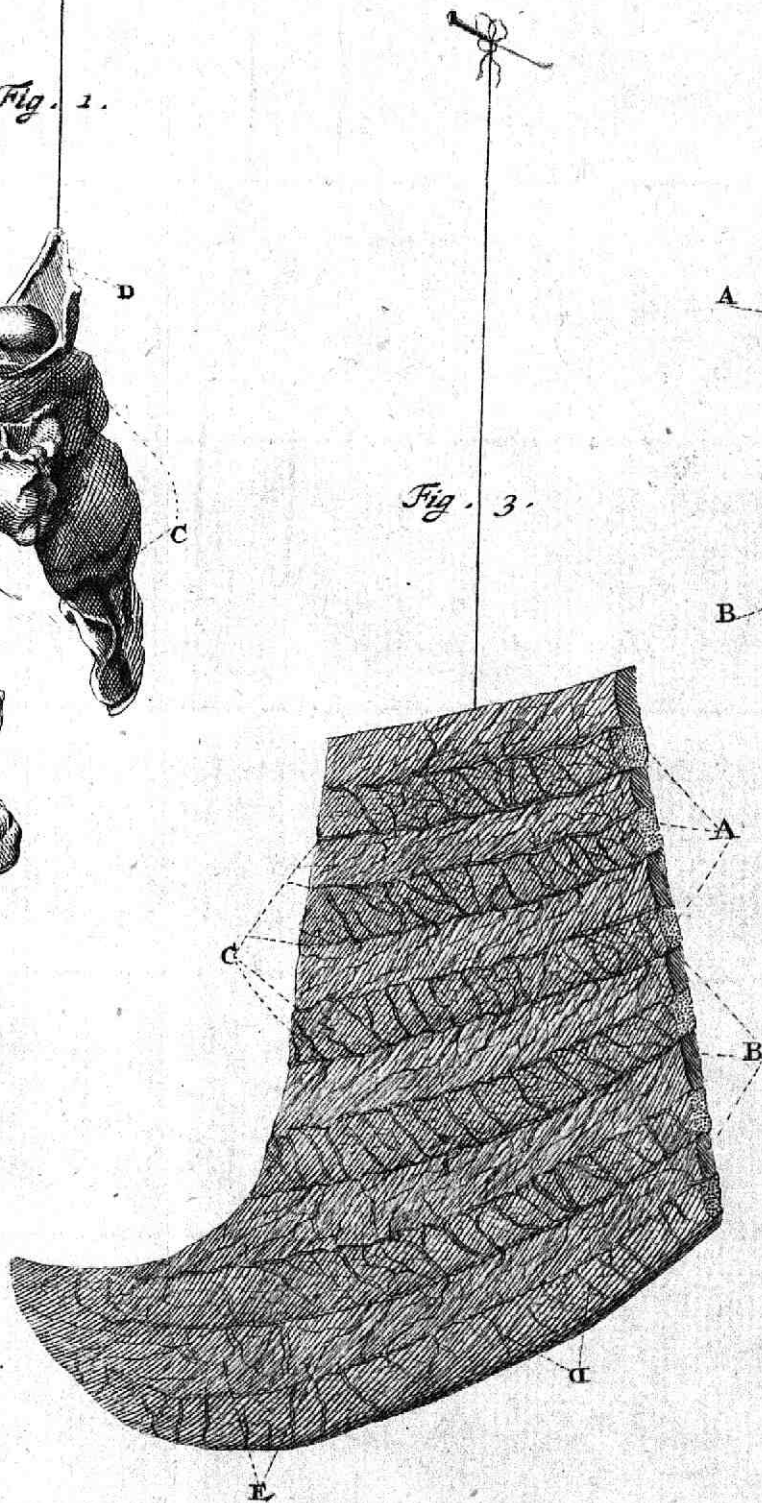

Fig. 3.

TAB. 3.

Fig. 4.

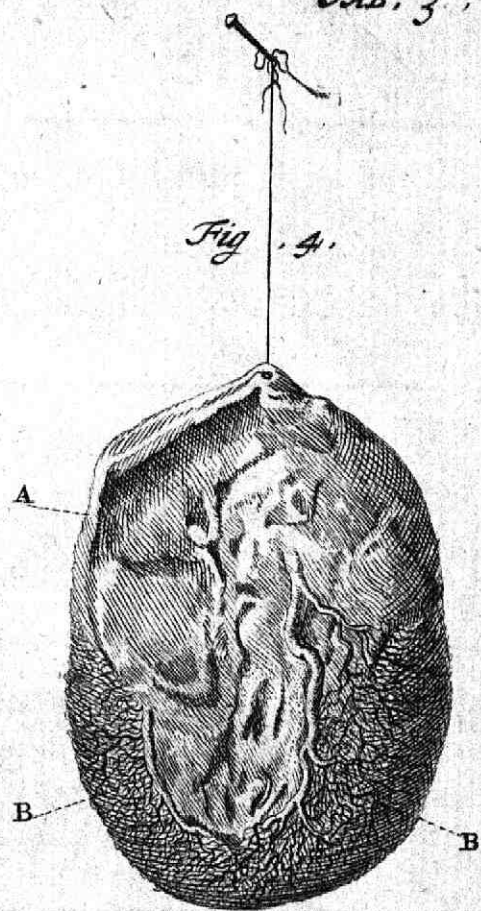
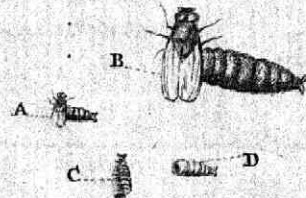

Fig. 5.

Thes. 2.

TAB. 4.

Fig. 2.

Fig. 3.

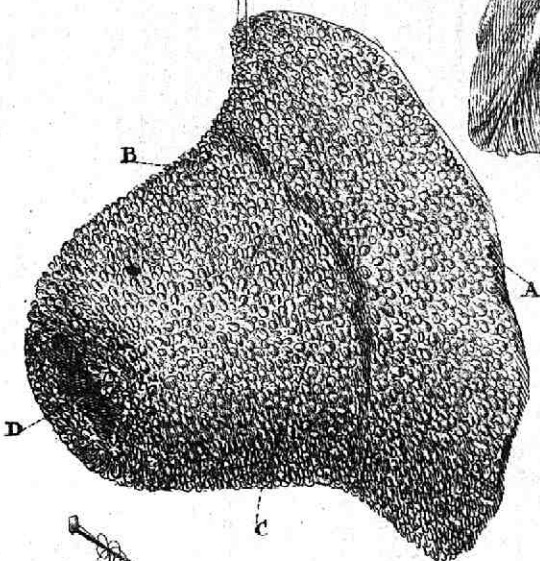
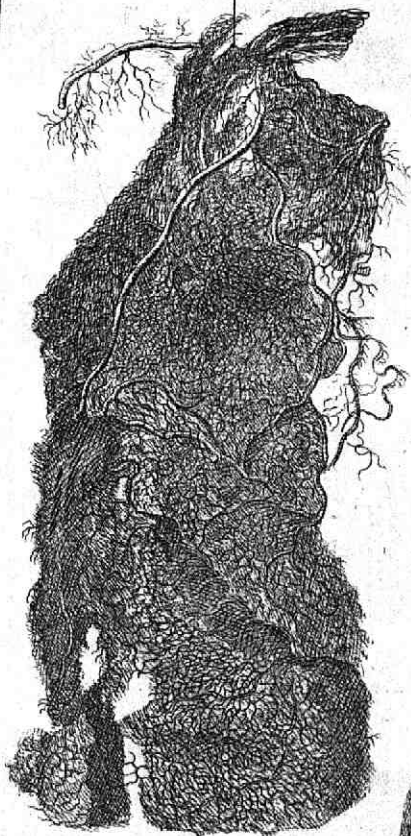

Fig. 4.

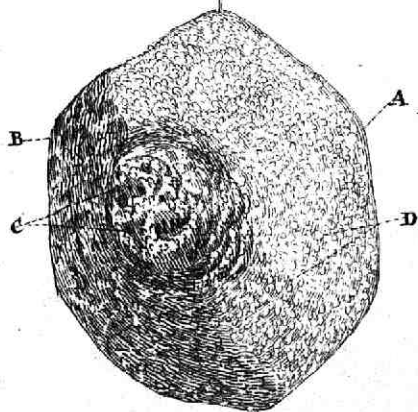

Fig. 6.

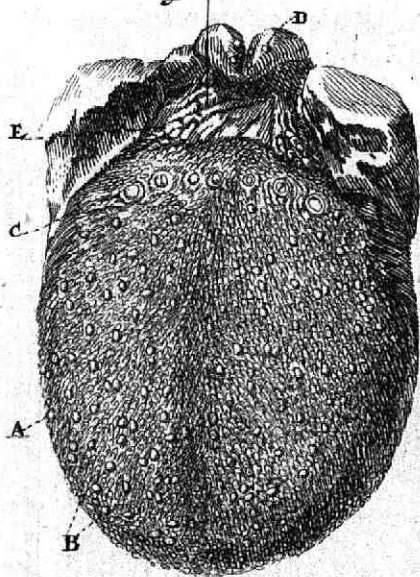

Fig. 5.

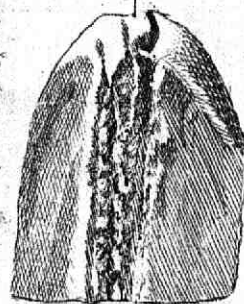

Fig. 9.

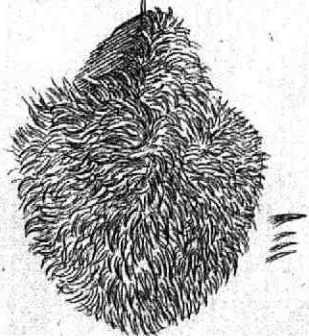
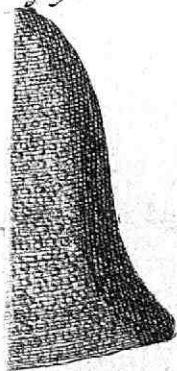

Fig. 8.

Fig. 7.

Neerd. Taf. 76.

*C. Hübner, ad vivum.
sculp.*

Ribbens met haar tusschen-ribbige Spieren, als mede de uytwendige tusschen-ribbige Slag-aderen, en dat uyt een kleen Kind.

A. *De afgesneden Ribbens.*

B. *De tusschen-ribbige Spieren.*

C. *De uytwendige tusschen-ribbige Slag-aderen (aldus van my geheten,) loopende niet alleen langs de onderste, maar ook bovensle rand van de ribbens. Nu deze komen niet inmiddels voort uyt de groote slag-ader, nog ook uyt de inwendige mam-takken, maar de inwendige tusschen-ribbige slag-aderen brengen de uytwendige voort.*

De vierde Figuur wyft ons aan de Tong van een Jongeling, zoo als men die van onderen ziet.

A. *Des Tongs vliefig bekleetzel, 't welk ons hier vry dik voorkomt, wegens deszelfs omslag.*

B. *De onder-tongige slag-aders, welkers veelvoudige takkens, een bladerloos bosschastjen komen te verbeelden.*

In de vyfde Figuur werden eenige Vliegen, en schellen van Paapijens verbeelt.

A. *Een kleen Vliegje met deszelfs dopje, daar het Vliegje uytgekomen is.*

B. *Het zelve door een vergrootglas gezien en afgeleelt.*

C. *Twee aan den anderen gevoegde Dopjens, waar uyt de Vliegen zyn voortgekomen.*

D. *Een afgezonderd dopje.*

UYTLEGGING van de vierde PLAAT.

De eerste Figuur wyft ons aan de Tepel van de Borst van een Walvis.

A. *Een stuk van 't vel van de Borst.*

B. *De Tepel van de Borst.*

C. *Des vels Tepeltjens van de Tepel van de Borst buyten 't vel uytputtende, dezelve konnen heel klaar gezien werden zonder vergrootglazen te gebruyken, en zyn deze in dit object wat grooter afgebeelt.*

D. *De holte aan 't uiterste van de Tepel.*

De tweede Figuur repesenteert de algemeene Melk-canaal van de Borst van een Walvisch, waar in alle de andere melk-vaatjens haar komen te ontlasten: en is deze canaal van zeer veele sleuven verzien.

In de derde Figuur werd verthoont een gedeelte van 't dunne herffen-vlies van een jong geboore Kintje, 't welk dan ter tyd zoo dun en teer is, dat het in dunte en teerheyt een spinnewebbe nauwlyks behoeft te wyken.

On-

Ondertuffchen staat te confidereren, dat de bloetvaten haar zoo veelvoudig door dit gezeyde Vlies komen te verspreyden, dat dezelve tot het wezen van 't dunne herffen-vlies meer schynen te contribueren, als de overige vliefigheyt, dewelke voornamentlyk schynt gedestineert te zyn, om de bloetvaten t'zamen te houden, ten eynde zy niet onder een zoude verwerren.

De vierde Figuur verbeelt ons de Tepel van de Borst van een Vrouw, met deszelfs omme-schreef, of kring.

A. Een gedeelte des krings van het opperbuydeken ontbloomt, waar door het vel des krings ons witagtig voorkomt.

B. Een gedeelte des krings van 't opperbuydeken niet ontbloomt, weshalven het vel zig aldaar bruyn vertoont.

C. De gaatjens of mondekens van de melk-canaaltjens, die hier in de Tepel van de borst zichtbaar zyn.

D. De Tepeltjens van 't vel van de Tepel des borsts, als mede die van de kring, puylen eenigzints uyt, en worden dezelve meer hier in 't vel gezien door vergrootglazen, als op andere plaatsen. Hier door komt het te gebeuren, dat de tepel van de borst van haar oppervelleken ontbloomt, veel swaarder pyne komt te verwekken, als wel op andere plaatsen van ons lighaam vernomen werd, alwaar de tepeltjens van 't vel niet zoo ver buyten het vel uytsteken. Dit is ook de reden, dat de kloven, ontvellingen, &c. hier ter plaatse ook qualyker te genezen zyn: in tegendeel de Tepels van de borst wel gestelt, en van haar oppervelleken niet ontbloomt zynde, verwekken de zuigende kinderen aan de voedsters een aangenaam gevoelen, door het geduurig trekken aan de Tepel; maar niet alzo wanneer zy de borst by nacht elders komen te vatten.

De vyfde Figuur toont ons een gedeelte van de Tepel des Borsts van een Walvisch, wiens melk-canaal geveurt, en als met fronzels gekerft is.

De zesde Figuur wyft ons aan de Tong van een Kind met het strotsklapje; in dezès Tongs oppervlakte zitten ontelbare Tepeltjens, die het naaste werktuyg van de smaak zyn.

A. De Tong.

B. De Tepeltjens, van gedaante kleene [fungi] padde-stoelkens gelykende, onder deze zyn'er ontelbaare, dewelke ons boogs-wyze voorkomen: Deze heb ik, door een vergrootglas gezien zynde, grooter laten tekenen als 't leven, en dat bezyde deze Tong, onder die geene, dewelke hier puntig gezien werden: Deze puntige heb ik hier ook laten verbeelden, nadien my dezelve zeer dikwils puntig voorgekomen zyn in andere Tongen.

C. Een rye van groote Tepeltjens, dewelke plat en rond zyn, in 't midden ver zien van kleene gaatjens of mondekens, rondom dezelve loopt ook een kring.

D. Her

D. *Het strotte-hoofd met verscheyde kliertjens bezet.*

E. *Groote Tepeltjens aan de grond des Tongs, onder het strotten-hoofd.*

In de zevende Figuur werd een gedeelte van de Tepel van de Borst van een Walvisch vertoont, wiens opperhuydeken, en netwyze lighaam van Malpighius nog niet zyn weg gedaan, weshalven de Veltepeltjens buyten het vel niet uytpuylen.

De achtste Figuur stelt ons voor oogen een stukje van 't gedeelte van de Tepel des Borsts van een Walvisch met deszelfs ontdaane vel-tepeltjens, en hangt hier van af een stukje van deszelfs net-wyze lighaam.

A. *Het Net-wyze lighaam.*

B. *De ontdaane Vel-tepeltjens.*

De negende Figuur verbeeldt ons een stukje van de Tepel des Borsts van een Walvisch, wiens Vel-tepeltjens van myn ontdaan zyn in schoon water, dat is, yder Tepeltje is uyt veele zenuwagtige draatjens te zamen gestelt, maar zyn deze draatjens op de wyze van nat gemaakte penceeltjens van een geweken, en verbeelden deze draatjens hayrtjens te zyn.

Ondertusschen moet men aanmerken, dat van my in dit ontdoen gantsch geen geweld aangewent is, alleen had ik twee dekfels, waar mede het vel is omvangen, weg genomen.

Dit experiment schynt te confirmeren, dat de Vel-tepeltjens haar bestaan hebben uyt de uyteynden der zenuwen, nadien de zenuwen ook zelfs uyt een ontelbaar getal van zenuw-draatjens te zamen zyn gestelt, dewelke aan haar uyt-eynde de Vel-tepeltjens uytmaken. In de mensche heb ik nooyt deze ontdoening der Vel-tepeltjens konnen te wege brengen, nadien deze hare draatjens al te vast aan een verbonden zyn. Aan de linker zyde van deze Figuur staan eenige Vel-tepeltjens die niet ontdaan zyn, en scherp toeloopen.

HET TWEEDE ANATOMISCH CABINET.

AAN DEN GOED-GUNSTIGE LEZER.

DE Goetgunstige Leser zal ook eenige saaken in dit tweede en andere volgende Cabinetten beschreven vinden, van dewelke ook al gewag gemaakt is in 't eerste. Weet dat zulks niet sonder reden gedaan is; want na dat de beschryvinge van 't eerste Cabinet in 't licht gegeven is, soo heb ik nog verscheyde saaken naaukeuriger uitgevonden, dewelke my, doenmaals nog onbekent waren. Verscheyde zaken zyn ook van tyd tot tyd netter en curieuser van my toebereyd, nadien ik gedurig nog besig ben in 't openen en onderzoeken van het menschen lighaam. Ook zultge zien, dat de onderwerpen van den anderen verschillen, ten opsigte van 't geene aan d'eene en d'andere vast gebegt is. Wanneer ik de beschryvinge van 't eerste Cabinet in 't licht gaf, so was my nog niet bekend de behandelingen, waar door de levers, sonder haare pretense klieren te weren, die daar waarlyk niet te vinden zyn, zo toebereyd worden, dat alle de vaten, (de allerkleynste niet uytgesondert) die de mensche lever by na uytmaken, gesien kunnen werden. Hoewel ik nu dit en andere dingen meer, ondervonden heb, soo en kan ik egter van my niet verkrygen, de voorgaande saken te verwerpen, en andere in plaats te zetten. Laat deze, en ook te gelyk gene beschouwt werden, dewelke in een tyd van 37. jaren van my toebereyt zyn, en zoo zal het blyken, dat niet zonder reden, alle de saken, met een zeer grooten arbeyd toebereyt zynde, van my in 16. en meer zoo Cabinetten als kassen bewaart worden; en staan alle dese toebereytselen van 't lighaam door malkanderen, op dat

dat het te aangenaamer voor 't oog ons soude voorkomen: anders en soude het my ook wel niet mogelyk geweest zyn, het eene Cabinet te vervullen, alleen met herten van menschen, op verscheyde wyse toebereyd, het andere met kleyne Kinderkens, een ander alleen met kinderen hooftjens, &c. Edog zulks zoude voor 't ooge soo aangenaam niet zyn geweest.

In dit tweede Cabinet werden ses Planken gevonden, op welkers eerste en onderste deze navolgende zaken geplaatst zyn.

N^o. I. **E**en vlesje onthoudende in sich 't ooge van een Walvis, over dwers in twee gesneden, en soo toebereyd, dat de dikte van 't harde vlies *Sclerotica* als mede de bloetvaten van 't aderachtige vlies kunnen werden gezien, en dat in een heldere voght.

Aanmerkt ten eersten, dat het Oogh van een Walvis seer kleyn is, als men het komt te vergelyken by de groote van de Vis, want het en is niet grooter als een middelmatige Oranje Appel, gelyk de 1, 2, 3, en 6. Figure van de eerste Plaat, Thef. 2. aanwyfen.

Ten tweede, soo kan men de bloedvaten van 't aderachtige vlies klaar en distinct zien, alhoewel deselve niet opgevult zyn. Hier van loopt een eenfame en groote tak rontom even boven het druyve vlies, en dataan desselfs rand, syne grootste takken opwaarts verspreyende; maar in den mensch lo-pender seer dikwils, (soo niet altoos) ses groote takken, en dat op ses ver-scheyde plaatsfen, in 't midden van het aderachtige vlies, en niet rontom de geseyde rand, en dat soo op, als nederwaarts haar verspreyende. Ziet in de 13. voorstel brief 8. Fig. van de 16 Plaat. En dat van een Walvis, Fig. 6. Tab. 1. van dit tweede Cabinet.

N°. II. Een vles met voght, waar in onthouden werden drie voorwer-pen; het eerste is eenes Jongens Ooge, 't welk over dwers opgesneden is; desselfs buytenste is het harde vlies des oogs, het binnenste is het mergag-tige nettevlies. De Figure hier van staat afgebeeld in de 13. voorstel brief Fig. 15.

Het tweede voorwerp is een mensche ooge, wiens harde vlies [*Sclerotica*] ten deele afgenomen zynde, het aderachtige vlies [*Choroidea*], met des selfs slagaderkens seer bequaam in 't gesigte komt; want de slagaderkens zyn vervult met een rootwassige stoffe. Waar benevens men ook de loop der slagaderen en zenuwen over de gesigt-zenuw beschouwen kan.

Het derde voorwerp is de crystaline vogtigheit, wiens helderheit beno-men is door de vogt, waar in datse gelegen is; soo datse haar nu wel geheel wit vertoont, egter is desselfs groote, nog ook de natuurlyke gestalte niet verandert.

No. III. Een doorgesnede menschen Ooge, om alfoo het inwendige te kunnen zien; in deszelfs agterste gedeelte heb ik het buytenste of harde vlies [*Sclerotica*] ten deele afgescheide van het naastaanvolgende aderagtige [*Choroidea*] waar door niet alleen het aderagtige, maar ook zelfs het Ruyschen vlies [*Ruyschiana*] klaar voor komen; zynde nog onderling vereenigt.

Aanmerkt ten eersten, dat men het nettevlies [*Retina*] met deszelfs slagaderkens na wensch hier zien kan, en komen deselve uyt het midden deses oogs voort.

Ten tweede, in het tweede en voorste deel deses oogs, kan men ook van agteren of van binnen zien, den hayrwyse band, [*ligamentum Ciliare*] met des zelfs opgevulde slagaderkens; als mede het aanhangsel van den geseyden band, en ook de plaatse, alwaar gelegen hebben de crystaline en wateragtige vogten.

Wie kan dan verders in twyfel trekken, dese en ontallyke andere zaken, zonder vooroordeel ingesien zynde, dat dese onze manier van bereyden en vertoonen, seer veel van de gemeene maniere en wyse verschillende; te verkiezen is; want ik vertrouw, dat het onmogelyk is, dese en gene dingen soo accuraat te vertoonen, ten zy men de voorwerpen aldus voor oogen houd, en hier door soo hebben ons onse voorgangeren in de Ontleedkonste, veele zaken op de mouw gespelt, die men nu bevind anders te zyn.

No. IV. Een Vlesje, en daar in twee voorwerpen. Het eerste aan een hayrtjen hangende, is het agterste deel van een Menschen Oog; in 't selve beschout men het harde [*Sclerotica*] en aderagtige vlies [*Choroidea*] en daar nevens ook twee zenuwken, (hayrwyse bants zenuwken [*Ciliares*] van my geheten zynde van 't voorwerp zelfs afhangende, zynde zeer sagt en breeksaam.

Het tweede voorwerp is het voorste deel van 't selvige Oog, waar in zeer fraay gezien kunnen werden de Ruyschen en aderige vliessen [*Tunica Ruyschiana* & *Choroidea*,] niet tegenstaande datse nog onderling vereenigt zyn; het binnenste is het Ruyschen vlies, doorweven zynde met slagaderkens, welkers cours veel verschilt van die van het buytenste of aderige [*Choroidea*] want dese en gene lopen kruyswys door malkanderen. Daarenboven zoo kan men hier zien, dat den hayrwyse band van veele slagaderkens verzien is.

No. V. In dit Glas met vogtigheyt vervult, zyn twee voorwerpen, waar van het eerste ook aan een hayrtje hangende, 't agterste gedeelte is van een Menschen Oog, over dwers gesneden zynde; in dit voorwerp zyn deze volgende zaken te zien.

Ten eersten het harde vlies, [*Sclerotica*] als mede het aderige [*Choroidea*] vereenigt met het Ruyschenvlies [*Ruyschiana*,] en loopen der selver slagaderken mede kruyswys, gelyk hier vooren is vermelt.

Ten tweden, soo kan men hier ook zien eenig overblyffel van de slagaderkens, van 't nette vlies, [*Reticularis*] spruytende uyt de zyden van de inplantinge van de gesigt-zenuw in 't harde vlies.

Het andere voorwerp, gelegen in de gront van 't Glas, is het voorste deel van 't Oog, wiens agterste zyde ons hier voorkomt, namentlyk den hayrwyse band met des selfs aanhangfel, en zyn dese beset met een swarte natuurlyke stoffe.

Nº. VI. Het Oog van een Mensch zoodanig omgekeert, dat men de binnenste oppervlakte zien kan.

Aanmerkt ten eersten, dat het vlies [*Sclerotica*] weggesneden zynde, alleen het aderige en Ruyschen vlies, [*Choroidea* & *Ruyschiana*] gezien werden, waar aan vereenigt zyn den hayrwyse band met des selfs aanhangfel.

Ten tweden, soo is hier een klein gedeelte van 't aderige vlies van het Ruyschen afgescheyden. Het afbeeldfel hier van wert gevonden in 't antwoord van de 13 Brief Fig. 10.

Ten derden, de slagaderkens die door de hayrwyse band, als mede, dewelke door des hayrigen bands aanhangfel loopen, kan men hier ook by helder weer klaarlyk zien.

Nº. VII. Een Vlesje met vogt, waar in een Menschen Oog bewaart word, wiens harde vlies [*Sclerotica*] ten deele weggesneden zynde, deze volgende zaken gezien kunnen werden.

Ten eersten, soo verthoont zig hier het aderige Vlies [*Choroidea*] zeer root, nadien desselfs slagaderkens, zeer veel in getale zynde, met een root-wassige stoffe opgevult zyn.

Ten tweeden, verneemt men hier ses of seven witte zenuwkens regt uyt te loopen, langs des aderige vlieses oppervlakte, en zyn deze zenuwkens hairwyse bants zenuwkens, van my geheten, dewelke, na dien datze wit van couleur zyn, ligt onderscheyden worden van de bloetvaten dewelke zeer konstig opgevult zyn met een root-wassige stoffe. De reden nu, waarom deze gezeyde zenuwkens in de gemene Anatomische behandeling niet gezien werden, is alleen deze, namentlyk, dat de bloetvaatjens en zenuwkens een en dezelve couleur hebben, ten zy men de bloetvaten eerst komt op te vullen.

Ten derden, deze gezeyde zenuwkens langs het aderige vlies [*choroidea*] lopende, en schynen geen een zichtbarige takje mede te deelen aan het aderige vlies, maar als zy aan den hayrwyse band, en aan des selfs aan-

hangfel gekomen zyn, daar door zienwe datse haar komen te verspreyden; hier om ook so ist, dat ikse de name heb gegeven van *Nervi Ciliares*, of hayrwyse bants zenuwen.

Ten vierden, dese gefeyde zenuwken aldus lopende, werden den meeeften tyd vergezelschapt van slagaderkens, dewelke een slangwyse cours nemen. In dit voorwerp ziet men maar een slagaderken, maar in andere meer.

Ten vyfden. Het aderige vlies is in 't midden open gemaakt, op dat men het nettevlies [*Retina*] zoude zien, 't welk zoo zeer van slagaderkens is verrykt; dat het schier schynt uyt deselve te bestaan. Ziet verder hier op na het schriftelyk antwoord op de voorgestelde 13 Brief, met des selfs figuren. alwaar breder over dese zaken gehandelt word.

Ten 6. Niet alleen dat men hier de gezigt zenuwe klaar zien kan, maar ook selfs die gene, dewelke hem vergezelschappen.

Nº. VIII. Een Menschen Oog, in ronte een levendig oog gelykende.

Aanmerkt ten eersten, dat uyt den Oog-appel een gefwelleken komt uyt-puylen, 't welk men Staphyloma heet, nadien dat het hoornvlies [*Cornea*] met een kleen gaatjen doorboort is, met welk ongemak iemand aangedaan zynde, soo is 'er weynig hope van herstellinge, want het gefigt worden zy gemeenlyk quyt.

Ten tweden, door het harde vlies [*Sclerotica*] lopen veele opgevulde slagaderkens.

Ten derden, aan de zyde van 't Oog hangt een gedeelte van de opperste oogschel, dewelke root voorkomt, wegens haar opgevulde slagaderkens.

Ten vierden, soo kan men hier ook beyde de Traanstippen zien.

Nº. IX. Een stuk van 't oog van een Walvis, na de lengte in twee verdeelt zynde, ten eynde men het inwendige gestel zoude kunnen zien.

Hier omtrent staat te letten, dat het aderige vlies [*Choroidea*] voor een groot gedeelte gescheyden is van 't Ruyschen vlies [*Ruyschiana*], soo dat dese twee vliessen voor een gedeelte gescheyden, en voor een gedeelte nog aan den anderen vast zittende, klaar gezien en onderscheyden kunnen worden; en kan men sulks op tweederley wyze aanmerken, eerstelyk als men deselve van vooren beschouwt, soo komt het Ruyschen vlies van binnen in 't gefigte, en van buyten het aderige. Ten tweede, als men dese opgesnede vliessen van ter zyde op de snee beschouwt, daar ze gequest zyn, zoo bevint men deselve in couleur te verschillen in dit voorwerp, want het binnenste en Ruyschen vlies is witagtig, en het buytenste of aderagtige is swartagtig.

Nº. X. Het Oog van een Mensch, met des selfs spieren, natuurlyker wyse root van couleur.

Aan

Aanmerkt ten 1. Dat de bol des Oogs styf gemaakt zynde, het Oog zyne rondigheyt behouden heeft.

Ten tweede, langs de oppervlakte van 't harde vlies worden zeer veel waarfchynlyke vaatjens of canaaltjens gezien, dezelve hebben eenige gelykeniffe met de watervaatjens [*vasa lymphatica*]: Ik zegge waarfchynlyke vaatjens, om dat ik harer wesen niet vast derf voorstellen, voor dat ik 't zelve nader zal onderzocht hebben. Dezelve komen my voor, gelyk gezegt is, als warent watervaatjens, blinkend, en doorzigtig; edog, dewyl ik in dezelve geen klapvliezen hebbe gevonden, zoo kan ik my hier in niet voldoen.

Ten derden, over deze zaak heb ik voorheen ook gewag gemaakt, in myne briefswyse Antwoord aan den welgeoefenden Heer Wedelius, over de vliezen der Oogen, f. 13.

Ten vierden, de peezen der Oogspieren een weynig van het harde vlies afgefcheyde zynde, geven klaar te kennen dat het harde vlies dikker word ter plaatse, daer de gezeyde peezen haar met het harde vlies vereenigen: foo dat indien iemand dezer peezen uytspanzel voor geen bezonder vlies wil erkennen, foo moet hy egter toestaan, dat dit haar uytspanzel of verspreydinge tot verdikkinge, en verfterkinge van 't harde vlies veel komt te contribueren.

Ten vyfden, de beweegingmakende draatjens, dewelke de Oogspieren maken, kan men hier klaarder zien, als wel in een versche gestorve mensch.

Ten zesden. De slagaderen dewelke langs de gezigt-zenuw loopen, kan men hier zien slangswys haar cours te neemen; als mede hoe dat de zenuwen na de bol van 't Oog loopen, dewelke van my hayrwyze bands zenuwen [*Ciliares Nervi*] zyn geheten.

N°. XI. Een Glaasje, waar in een Menschen Oog geconserveert word, word, 't zelve is dwers doorgesneden, en dat zonder eenige voorgaande opvullinge der vaten.

Ten eersten zoo laat zig hier van agteren, of van binnen zien, in zyne natuurlyke plaatse, en stant de hayrwyze band [*ligamentum Ciliare*] als mede des selfs aanhangfel [*processus Ciliaris*].

Ten tweden, foo komt ons hier te vooren, hoe, en op wat wyze den aanhang van den hayrwyze band af komt te wyken, van dat deel van het hoornagtige vlies [*Cornea*] 't welk den Oogappel [*Pupilla*] komt te maken, om alzo plaats te verlenen aan de waterige vogtigheyt.

Ten derden, zoo blykt het hier, dat de gezigt-zenuwe voos, en met twee vliezen bekleet is.

Ten vierden, zoo vint men op de grond van dit Glas de crySTALLINE, en glasagtige humeuren, dewelke, hoewelze van de vogt, daarze in leggen, haare

haare helderheyt verlooren hebben, nogtans hier van my geconserveert zyn geworden, om alzoo te toonen, hoe de glasagtige vogt de crystaline, als in haar schoot, komt te bevatten.

Ten vyfden, het overblyfzel van de zwarte verweofstoffs, 't welke van het Ruyschen vlies afgehaalt is, zit hier nog vast aan de tedere vlieskens van de glaasagtige, en crystaline vogten, en dat in de gedaante van swarte draden.

N°. XII. Het Oog van een Jonge, waar van het harde vlies voor een groot gedeelte weggenomen is, op dat men het Ruyschen en aderagtige vlies zoude kunnen zien. En deze beyde in 't midden doorgesneden zyn- de, kanmen ook het netwyze vlies beschouwen.

Aanmerkt ten eersten. Op dat men de slagaderkens van 't netwyze vlies [*Retina*] dewelke zeer subtyl zyn, zoude kunnen zien; zoo heb ik desselfs slagaderkens met een roodwaslige stoffe opgevult.

Ten tweede. Het vliesige van 't netwyze vlies [*Retina*] is zo fyn, dat het in 't eerste opslag van 't oog naulyks gezien kan werden, al zyn schoon onze oogen door vergrootglafen versterkt,

Ten derden. Soo en verschynt ons hier niet het mergige wezen van 't netwyze vlies; of nu het zelve door deze vogt geconsumeert is, dan of het van den beginne af niet geweest is, en kan ik niet zeggen.

N°. XIII. Een Menschen Oog over dwers opgesneden.

Aanmerkt dat ik hier de slagaderkens, die door 't Ruyschen en Netwyze vlies lopen, opgevult hebbe, met een rode stoffe, en alzoo kan men te bequamer zien, waar de gezeyde vliezen komen te termineren, 't welk is aan 't eynde van den hayrwyse band.

N°. XIV. Het voorste deel van 't Oog van een klein Kind, 't zelve zoodanig omgekeert, dat het binnenste het buytenste is geworden, waar door het gestel van den hayrwyse band ons naakt en klaar voorkomt.

Aanmerkt ten eersten, Hoewel de slagaderkens, door den hayrwyse band verspreyd, en opgevuld met een roode waslige stoffe, hier wel kunnen gezien werden; zoo ist nogtans klaarder te zien, als men een vergroot glas voor 't ooge houd.

Ten tweede. Den hayrwyse band is met zyn natuurlyke swartverwige stoffe bezet, uytgenomen hier dicht aan des oogappels rand.

Ten derden. De glaasagtige en crystaline vogtigheden vertoonen haar op de grond van 't Glas, aan deze ziet men nog een portie van de natuurlyke swarte stoffe vast zitten, van het Ruyschen vlies afgescheurt zynde.

N°. XV. Het oog van een Kalf, over dwers door gesneden, ten eynde

de men het inwendige gestel zoude kunnen zien: in het zelve dunkt my dat ik wat nieuws ontdekt hebbe, namentlyk, van over veele Eeuwen af heeft men het voor vast en zeker gehouden, dat den hayrwyse band, [*ligamentum Ciliare*] als een spiertje zoude zyn, 't welk ik van gelyke ook zelfs heb gemeent, met een vooroordeel ingenomen zynde, gelyk het blykt uyt myne dertiende Briefswyze Antwoord: Edog in dit Kalfsoog heb ik voor de eerste reyze bevonden dat den hayrwyse band geenzints te considereren of te houden is voor een spiertje, 't welk gedestineert zoude zyn tot het bewegen van den Oogappel, en crystaline vogt; maar dat in tegendeel dat geheele werk afhangt en volbragt word van het aanhangzel des gezeyden bants, als mede van die spierige circul, diemen dicht aan den Oogappel vind van agteren geplaatst te zyn. Het aanhangzel van den hayrwyse band, [*processus ciliaris*] heeft zyn bestaan uyt spierwyse draatjes, die na de lengte lopen, welkers peeswyse draatjens klaar kunnen gezien worden haar te verspreyden en te eyndigen in de tweede en kleenste, van my alzoogenoemde, circul, dewelke gelyk gezegt is, van agteren geplaatst wort, aan de kant of rand van de Oogappel. Daar benevens zoo ist, dat het uysterste van den hayrwyse band [*lig. Ciliare*] geenzints de gezeyde peeskens komt te maken, nog ook van haar te geven, gelyk de Autheuren zeggen, maar dit haare gezeyde uyteynde krult zig om, en wykt van het gezeyde aanhangzel af. (Ziet de eerste Plaat van dit 2 Cab. fig. 7. lett. c.) en alzooschynt het dat den hayrwyse band geen zoodanige gemeenschap heeft met het aanhangzel, gelyk de Oude Schryvers gewaant hebben.

Deze zaken in een Kalfs-oog gezien zynde, heb ik my weder begeven tot de voorwerpen of oogen van Menschen, in dewelke ik voormaals ook wel meende zoo iets te zien, maar door een vooroordeel ingenomen zynde, verzuymde ik het naauwte onderzoeken. Maar nu zoo bevinde ik, datter in deze zake geen ander onderscheyt en is, tusschen de Oogen van Menschen en Kalveren, als alleen dat alles grooter is in die van de Kalveren.

In de gezeyde kleine circul, van agteren dicht aan de Oogappel geplaatst zynde, en werden niet alleen ingeplant de peeskens van de hayrwyse band, om den Oogappel te verwyden als het nodig is, maar het uysterste van den kleine circul schynt my te bestaan uyt circulaire en beweegingmakende draatjens, die den Oogappel, vernauwen, wanneer wy sterk verligte zaken nauwkeurig willen beschouwen. Ik bekenne wel waar te zyn, dat men deze gezeyde rontomlopende draatjens niet zoo klaar zien kan, of men is genootzaak de oogen des verstants te hulp te roepen; edog nadien den hayrigen band, nog ook des zelfs aanhang tot het toe nypen en vernauwen van den Oog-

appel gedestineert zyn, zoo vind ik geraatsamer hier toe te verkiezen deze kleene circul, digt aan den Oogappel geplaatst zynde.

Sommige houden voor den aanhang van den hayrwyse band eenige swarte draatjenswyze overblyfzels, die men ziet aan te kleven aan het zeer dunne vliesje, dat de crystaline en glaasagtige vogt komt te ontvangen, namentlyk als men het ooge opgesneden en de vogt daar uytgehaalt heeft: edog en zyn deze niet anders als afgescheurde deeltjens van die swarte stoffe; waar mede den hayrwyse band, en ook des zelfs aanhangzel, en het Ruyschenvlies, in een natuurlyke stant, van bezet zyn; maar het aanhangzel der hayrwyse band is geplaatst onder den hayrwyfen band zelfs, en komen uyt dezelve voort peeswyse draatjens, welkers eynde is in den kleenen cirkel, gelyk voorheen van my gezegt is.

Aanm. daar en boven, dat het tweede deel dezes Kalfsoogs, 't welk op de grond van het vlesje geplaatst zynde, in zyn holte omvangen is met het Ruyschenvlies, het welke digt by de gezigt zenuw blaauw van couleur is, en het aderige in tegendeel is swart van verwe.

Ten tweeden. De gezigtzenuw loopt krom en niet regt uyt na het oog, in een Kalf.

Ten derden. Hier kan ook werden gezien het netwyze-vlies, 't welk met zeer veel slagaderkens verrykt is.

N°. XVI. Een gedeelte van 't harde vlies van een mensche Ooge, waar van eenige hayrwysebands zenuwkens afhangen, hier van werdender in d'eene meer, in d'andere minder gevonden. Dit voorwerp is afgebeeld in de XVI. Plaat van myne XIII. Briefswyze Antwoord. fig. 12.

N°. XVII. Het Oog van een Walvis, na de lengte opgesneden.

Aanmerkt ten eersten. Een gedeelte van 't Ruyschenvlies is van 't aderige vlies afgetrokken, op dat niemand van des zelfs wezentlykheyt en zoude twyfen, en is het Ruyschenvlies hier zoo dik als een papier. Ziet van 't 2. Cab. de eerste fig. van de eerste Plaat.

Maar in een Mensch heb ikze voorheen af doen beelden in myne Antwoord op de 13 voorgestelde Brief. in de 16. plaat.

De tweede P L A N K.

N^o. I. **H**et agterste deel van 't harde vlies van een Kinds Ooge, met een gedeelte van de gezigt zenuw, wiens bekleetzel in twee vliezen gescheiden is.

Aanmerkt dat deze twee vliezen met den andere, over een komen en d'eene niets byzonders en heeft van d'andere, als alleen dat het buytenste dikker

ker is. Ziet het afbeeltzel hier van op de aanstonts aangeroorde plaatze.

Nº. II. Het agterste van een dwers doorgesnede Oog van een Jonge, in wiens holte men zien kan het Netwyze-vlies, 't welk hier golfs-wyze zig vertoont, tegens de loop van de natuur aan, 't welk ik voormaals ook gezien hebbe. Het afbeeltzel hier van wert uytgedrukt in de bovengezeyde Plaat fig. 19. van het Briefs-wyze Antwoord.

Aanmerkt dat de Oogspieren hare natuurlyke plaats behouden hebben, inzonderheyt de regte.

In 't zelve Glas hangt ook aan een hayrtje de Regenboog van een Menschen Ooge, dewelke ik voorheen in fig. heb doen verbeelden; en 't geen ik daar over heb geschreven, in de uytlegginge van de XVII. Fig. van de bovengemelde Brief, zal ik hier eens verhalen.

Den Regenboog, 't welk een vlies is, schynende door 't hoornvlies heen, word van vooren in den omtrek vereenigt met het aderagtige, en van agteren aan het Ruyschenvlies; en kan het zelve met regt in twee cirkels verdeelt worden, waar van de grootste eyndigt daar de slagaderkens agterwaarts ombuigen en te rug lopen, of daar de vezelen, liever peezyge vezelen van het aanhangzel van den hayrwyze band van agteren komen te eyndigen, gelyk gezien kan werden in de 17. en 18. fig. van de 16 Plaat in 't Antwoord, op de Briefwyze voorstellinge. De andere circul, veel kleender eyndigt aan de oogappel. Den grootste cirkel des Regenboogs is verzien van ontallyke slagaderkens, dewelke met een wonderbaarlyke cours verspreyd zyn door den gezeyde Regenboog, gelyk de gezeyde figuren komen aan te wyzen: want als dezelve gekomen zyn tot den kleenen circul, zoo ist, dat dezelve weder te rug loopen, en haar alzo boogswys omkeeren, welkers boogwyze omkeringen weder nieuween klynder takskens te voorschyn komen, dewelke ook op dezelfde wyze haar om keren, en te rug lopen; wanneer deze gekomen zyn aan den rand of eynde van den oogappel, mogelyk om dat het bloet in al te grooten drift wat verbindert zoude werden, en niet zoo ligt buyten zyne vaten zoude lopen, door een uysterlyk geweld, of andere oorzaak, en dat in bloettryke Menschen.

Nº. III. Het Ooge van een Jonge, dwers door gesneden, op dat het Ruyschenvlies, als mede het aderige vlies, en andere zaken te voorschyn zouden komen. In dit voorwerp is het netwyze vlies niet in 't geheel geconserveert; maar alleen een portie van 't zelve, en dat aan 't onderste gedeelte, alwaar de slagaderkens vervult zynde, des zelfs wezen vertoonen.

Een gedeelte van 't gezeyde Ooge, 't welk het naaste aan de grond van de vles geplaaft zynde, is het Druyve en Hoorn-vlies, welkers agterste

wezen hier in 't gezigte komt, zynde namentlyk den hayrwyfen band, met deszelfs aanhangzel, en peezige draaden, of vezelen.

N°. IV. Het Hoornvlies, met des zelfs vereenigde Bint, Aderig, en Ruyschenvlies, als mede den hayrwyzenband, met des zelfs aanhangzel, &c. Ziet verders in de uytlegginge van de 4 Fig, van de eerste Tafel van dit tweede Cabinet.

N^o. V. Het hooft eenes Kints, leggende in een vogtigheyt, 't welk zonder eenig blanketzel of verwe, zoo curieus geconserveert word, dat het 't hooft van een fris en levendig Kind verbeelt; en is 't zelve van overveele jaren van my alzoo bewaart worden.

Aanmerkt ten eersten. Het opperste van 't bekkeneel, als mede de hersene weggenomen zynde, zoo komen ons hier te vooren de 10 paar zenuwen, den Tregter rood van couleur, wegens de opvullinge van des zelfs kleene bloetvaatjens met een rootwassige stoffe.

Ten tweeden, Het tusschenscheytzel, waar door het voor-en agter breyn, ter zyde van den anderen gescheiden word, verbeeldende een overdwerfse feyssen, (indien het geoorlooft is, alzoo te spreken,) kan men hier ook klaar zien.

Ten derden. De Oog-raden ten deele van 't harde harssenvlies ontbloot zynde, komen ons ligt root voor, wegens de opgevulde slagaders.

Ten vierden. De opperste Lip werd in een Mensch door een eenigen band vast gehegt aan de opperste kaak, edog zoo vint men hier twee zoodanige banden.

N°. VI. Een Glas, onthoudende in zig een gedeelte van de blaas van een swangere Vrouw, dewelke, geduurende hare dragt met onverdraaglyke pyne, en gedurige begeerte tot het maken van haar water, gequelt zynde, ten laastten is komen te sterven. Het lighaam geopent, en een viermaandig Kintje daar uytgehaalt zynde, heb ik de blaas verrot en bedurven gevonden, Edog 't geen ik meen aanmerkenswaardig te zyn, is; dat aan alle de draden of zafelingen van deze blaas, hingen zeer veel kleene steentjes als zantjes. Ziet de 2. fig, van de tweede Plaat van dit tweede Cabinet, en 't onderwerp zelfs t'mynen huyze,

N°. VII. Een vlesje met heldere vogt, waar in drie voorwerpen leggen, waar van 't eerste aan een hayrtje hangende, een gedeelte is van een Menschen Ooge, waar in zeer perfect te zien is het onderscheyt tusschen het Ruyschen en Netwyze-vlies van buyten bezet met een swarte stoffe, waar mede men in tegendeel meest ziet de binnenste oppervlakte van 't Ruyschen vlies begaaf te zyn. Ook werden hier des hayrwyzen bands zenuwen

ge-

gezien, dewelke over de oppervlakte van 't Netwyze vlies loopen.

In de grond van deze Vles ziet men de verdere twee gezeyde voorwerpen, waar van het eene een Menschen Ooge is, op zoodanig een wyze toe-bereyd, dat het voorste gedeelte, 't welk het hoornvlies [*Cornea*] is geheten, weg gesneden zynde, de crystaline en glasagtige vogten, gezien kunnen werden, en dat in hare natuurlyke plaatzen: Ondertusschen moet men noteren, dat deze vogten, tegens de natuure, haare doorzigtigheyt en helderheyt verloren hebben, als mede datze harder zyn geworden van deze onze vogtigheyt.

Daar en boven kan men hier ook zien, het overige van de swarte stoffe, 't geen van 't Rusfychen vlies, en hayrwyze band afgehaalt zynde, aan de gezeyde vogten in de ronte straalwys vasthoud. Deze straalwyse stoffe, of stralen zyn breder in de viervoetige dieren, die de Autheuren niet schynen geobserveert te hebben, dewelke de ogen van Kalveren, in plaats van die van de Menschen in koper afgebeeld hebben.

Het derde voorwerp, leggende mede op de grond van deze Vles, is het hoornvlies [*Cornea*] in wiens binnenste zyde, of wezen gezien worden.

De hayrwyfen band, met des zelfs aanhangzel, als mede den kleenen circul, waar in de peeskens van het gezeyde aanhangzel komen te eyndigen, dewelke den Oogappel verwyden; als mede de rontom lopende vezelen of draden, dewelke den Oogappel vernauwen. Ziet de eerste Plaat van dit tweede Cabinet fig. 4. 5. en 7.

N°. VIII. Het netwyse vlies van een Kinds Oog, dryvende in een heldere vogtigheyt.

Aanmerkt eerstelyk. De slagaderkens zyn met een rootwassige stoffe vervult, waar door het netwyze vlies zig root vertoont, en is 't zelve zoo dun, dat het een spinnewebbe in dunte op veele plaatzen komt te overtreffen.

Ten 2de. In 't gezeyde netwyze vlies en is niets mergagtigs te zien, maar is het zelve geheel en al uyt bloetvaatjens bestaande; of nu het mergagtige in dit voorwerp afgegaan is, in de behandelinge, of niet, zulks en kan ik niet voorzeker zeggen. Ondertusschen is het wonderlyk om te zien, dat dezer bloetvaatjens uyteynden zoo subtyl zyn, datze ons als donsagtig voorkomen, nogtans is alles hol en met een roodwassige stoffe vervult, zonder welke opvulling deze gezeyde uyteynden ons gezigte ligt zoude komen te ontgaan, alwaar het schoon, datwe vergrootglazen tot hulp namen. Ziet hier op verders

na ons Antwoord op de 13 Briefswyze voorstelling. Tab. 16. fig. 7. en 16.

Nº. IX. Een Vlesje onthoudende in zig 't Steen-been, met deszelfs half circulwyze canalen; als mede het flakkenhuysje, 't welk van ter zyde open is gemaakt, om alzoo het dunne beenige tusschenscheytsel niet alleen, maar ook het zeer dunne vliesken te zien, 't welk de holte van 't flakke huysjen, als mede deszelfs tusschenscheytsel komt te bekleden, en dat met des zelfs slagaderkens, dewelke konstig opgevult zyn.

Nº. X. Een overdwars doorgesnede menschen ooge, waar in den hayrwyze band zig root vertoont, wegens de opvulling der bloetvaatjens, edog des zelfs aanhangzel [*processus Ciliaris*] komt ons graauwagtig voor, nadien deszelfs bloetvaatjens niet en zyn opgevult.

In 't agterste van dit glas komt ons in gezigte het agterste van 't harde vlies, als mede het Ruyschen vlies, 't welk zeer rood is.

Nº. XI. Een over dwers doorgesnede menschen ooge, om alzoo het Ruyschen vlies te kunnen zien; in 't zelve vertoont zig ook den hayrwyze band, met desselfs natuurlyke swarte stoffe bezet.

Hier staat ook te letten, 't geen wonderbaarlyk te zien is, datmen hier zelfs, in 't gezigte krygt die slagaderkens, met een rood waslige stoffe vervult, dewelke daar loopen langs dat inwendige gedeelte van de oppervlaktes van 't hoornvlies, 't welk oogappel is geheten, welke slagaderkens in de oogappel van een gezond en welgestelt mensch noyt gezien worden, egter blykt het nu hier, datze daar zyn, en mogelyk zouden zy noyt haar vertoont hebben, ten ware ik dezelve door deze onze konste ontdekt hadde.

Ten tweeden kan men hier ook zien, de slagaderen, dewelke de gezigt zenuwen vergezelschappen, en loopen dezelve in dit en andere voorwerpen slangswys, als mede kan men hier.

Ten derde zien, die zachte oogzenuwen, dewelke haer bezyden aan de gezigt zenuwen voegen; als mede het netwyze vlies, 't welk uyt de grond van 't oog voortkomende, met geen mergagtige stoffe bezet is, of dit zoo van natuure geschapen is, of niet, zulks is my onbekent.

Nº. XII. Een Vlesje met vógt, en daar in een omgekeert stuk van 't harde vlies van een menschen oog, met desselfs gezigt zenuwe, om alzoo het Ruyschen en aderagtige vlies te kunnen beschouwen.

Aanmerkt ondertusschen, datter een subtile portie van 't netwyze vlies, uit het midden van 't harde vlies, komt uitpuylen.

Nº. XIII. Een over dwers doorgesneden oog van een mensch om het inwendig gestel te kunnen zien.

Nº. XIV.

Nº. XIV. Een Kinder hooftje, leggende in een vlcs met heldere vogtig-
heyt, wiens kouleur ons zeer levendig voorkomt; zoo dat de Oogen
geflooten zynde, 't hooftje van een flapend Kindje gereprezenteert word.

Aanmerkt ten eerften, het bovenfte gedeelte van de herffen-panne, als
mede de herffenen weggenomen zynde, zynde flagaderen, die door de hers-
fenen verspreyd waren, nagebleven.

Ten tweeden. Aan beyde zyden kan men zien de flagaderkens van 't be-
kleetzel van de gezigt-zenuwen; als mede de overblyfzelen van de reuk-
zenuwen.

Ten derden. De overblyfzels van de zeyffen zyn nog aan de haanekam
vast blyven zitten, in dit voorwerp.

Ten vierden. Dat gedeelte van 't harde harffenvlies, 't welk zeer
vast vereenigt is, aan het bovenfte van de Oograden, is vervult van
flagaderkens.

Ten vyfden. Op wat wyze de flagaderkens het dunne harffenvlies door-
wandelen, omtrent het begin van de gezigt-zenuwen, zulks kan men hier
ook zien.

Nº. XV. Een menschen Ooge, in een heldere vogtigheyt hangende, 't
welke zoodanig toebereyd is, dat men de Regenboog [*Iris*] bequaam
zien kan.

Aanmerkt ten eerften. Hoewel de flagaderkens, door den Regenboog
verspreyd zynde, vervult zyn geworden, zoo kan men egter deze niet zoo
welzien, als wel daar ze van agteren, door des zelfs wezen, 't welk hayr-
wyze band geheten is, komen te lopen.

Ten tweeden. Die Zenuwen, en flagaderen, dewelke de gezigt-zenu-
wen vergezelschappen, kan men hier klaar zien; als mede twee zenuw-
kens, dewelke hayrwyze bands zenuwkens van my geheten zyn, deze loo-
pen langs de oppervlakte van dit voorwerp, en zyn ook desteklaarderte
zien, om dat de flagaderkens met een roodwaffige stoffe opgevult zyn.

Nº. XVI. Het agterfte gedeelte van een Kinds Ooge, waar in het Ruy-
schen vlies zig zeer rood komt te vertoonen; daar en boven komt 'er uyt
het midden van 't Oog een' gedeelte van het netwyze vlies.

Nº. XVII. Een gedeelte van de Longe-pyp van een mensch, leggende
in een vogtigheyt, op dat de alzoo genaamde kliertjens ons zouden voor-
komen, zynde dezelve zeer veel in getale, en verspreyd door de inwen-
dige oppervlakte van de Longepyp, tot bevogtinge van dezelve.

De derde PLANK.

N^o. I. **E**En onvoldrage Kinds levertje, 't welk geexcarneert of ontvleest is, soo men gemeenlyk spreekt, dat is, na myn seggen, een Levertje ontbloot van alle des selfs bloetvaatjens sapryke uytenden, dewelke t' onrecht kliertjens geheten worden, op dat men der vaten cours, getal, &c. naaukeurig konde zien.

Hoe groot een onderscheyd daer is tusschen de ware geschapenheyt der geseyde vaten van de Lever, ende de Figuren, dewelke de Autheuren afgebeeld hebben, kan men hier zien.

In het excarneren der Levers zynse gewoon met hare nagels, houte meskens, &c. het alsoo genoemde vlees van de vaten af te doen, waar door de vaten langer en langer wierden, eyndeling staken sy de uyteynden, niet alle, 't welk onmogelyk is te doen, met de punten van spelden, op een plank, en droogdense also, waar door deselve een onnatuurlyke gestalte kregen: Dit aldus verricht zynde, gaven sy 't selve aan de tekenaars over, en dese wederom aan de plaatsnyders, waar door ons sommige Autheuren ontallyke verdigtselfen op de mouw hebben gespelt.

Van over veele jaren af, heb ik my met groote vlyt beneerstight om 't gestel van de Lever te onderzoeken, waar door my seer dikwils de vingeren door 't koude water verdooft wierden; edogh noyt konde ick sulcks na wensch verrigten, als nu voor eenige jaren, wanneer ick quam uyt te vinden een sekere manier van doen, waar door de bloetvaten bevryd worden van al't geene, 't welk ons gezichte eenigzints komt te verhinderen, in 't beschouwen der vaten, en dat zonder eenig geweld daar op te doen, waar door 't getal der takjens geensints komt te verminderen, nog ook in langte komen toe te nemen, 't welk van de gemeene behandeling niet en kan gezegt worden.

Aanmerkt ten eersten, dat de Poort-ader veel meer kleene takjens heeft, als wel de hol-ader, want des Poorts-aders takjens leggen stik dicht op den anderen, en zulks meene ick considerabel te zyn, ja myn vertrouwen is, dat ons tot nog toe de huyshoudinge, en 't ware gebruyk der bloetvaten niet ten volle bekend is. Meent ondertusschen niet waarde Lezer, dat ick hier eenig onwaarheyt ter nederstelle; zoo 't u behaagt, en verwaardigen zult, my te bezoeken, als dan zultge zien, dat zulks waeren waaragtig is. 't Schynt wel een wonderlyk seggen, dat de Poort-ader meer takjens heeft als de Hol-ader; egter zoo ist met de waarheyt over een komende. Ziet de 2 Plaat van dit 2 Cab. Fig. 1, 3, 4.

Uyt

Uyt deze stelling konde ick wel veele speculatiën voortbrengen, die ick hier niet en sal aanroeren, aengezien ick voorgenomen heb in dit werk kort te zyn, om dat ick voor myn Dood, zoo 't God behaagt, alle myne Cabinetten voorgenomen heb te beschryven.

Ten tweeden. Nadien het my niet mogelyk is geweest, de stronken van de Hol-en Poort-ader in haar natuurlyke plaatzen te houden, na dienſe in een vogt hangen; hier door is het gekomen, dat de stronken van de Hol-ader, als mede des ſelfs takken afgeweken zyn, van de takken van de Poort-ader; en alſoo is de Hol-ader 't naaſt aan de grond van de Vles geraakt.

No. II. Een Vles met vogt, en daar in twee voorwerpen, waar van 't eerſte en opperſte het Oog van een Menſch is, hangende aan een hayrtje, 't zelve van alle zyne ſpiereu ontbloot zynde, is vervult met wint, om alſoo des ſelfs ronde forme te zien.

In dit Voorwerp blykt het, dat de geſigt-zenuwe met twee bekleetfels is omvangen.

Het tweede Voorwerp zyn twee Oogſcheelen van een Menſch, met een goede portie van 't vel van 't voorhoofd.

In de rand van beyde deſe Oogſchellen kan men hier klaar zien, niet alleen de twee traanſtippen, maar ook ſelfs de mondekens der canaaltjens, die een doorgang verleenē aan zekere vogtigheyt.

No. III. Een Menſchen Oog, hangende in een vogt, wiens muſculen geſcheyden, ende de zenuwen bewaart zyn.

No. IV. Een omgekeerde Maag van een Menſch, waar door de binnenſte oppervlakte van buyten, werd gezien. In deſelve en komen ons niet alleen ontallyke ſweetgaatjens te vooren, gelyk ick deſelve hier heb laten af tekenen, in de vyfde Plaat, fig. 2, maar my zyn in deſelve eenige andere verſchynſelen boven den uytgang van de maag voorgekomen, namentlyk ontallyke en ſeer kleene vierkante celluleuſe tuſſchenſcheytſelen, van verſcheyde groote, hebbende eenig over een komen met die, dewelke in de Magen der Schapen gevonden werden, en wel in dat deel, 't welk in onze tale de kraag geheten is. Edog zyn deſe zeer veel grooter in de Mage der Schapen, als wel die der Menſchen. Ziet de 5 Plaat fig. 4. en*.

Hier zal my mogelyk iemand willen vragen, wat gebruyk deſe geſeyde celluleuſe tuſſchenſcheytſelen hebben? Waar op tot antwoord dient, zoo lang als ons de ware geſteltheyt der deelen onbekent is, zoo en zullen wy over 't ware gebruyk niet regt kunnen oordeelen; My aangaande, geheel en al geve ick my voortegenwoordig over, om, zo veel my mogelyk is, de ware geſchapenheyt der deelen te onderzoeken, met verwag-

tinge dat andere, 't zelve zullen doen ontrent het gebruyk, aangezien 't my nu moeylyk zoude zyn, 't beyde gader waar te nemen.

Ook kan men hier zien hoe de inwendige vouwen van de Maag gestelt zyn.

In 't zelve Glas doet zig ook op een klein stukje van een onvoldrage Schape Maag, waar in de gezeyde vierkante celluleuse tusschen-scheytsels werden gezien.

No. V. Een Vles, waar in onthouden word het Armtje van een Kintje, wiens handje een omgekeerde blaas van een Mensch vast houdt.

Aanmerkt ten eersten. Den Arm en hand hebben een natuurlyke couleur, in het vel, en werden geen rimpelen nog onnatuurlyke vouwen gevonden; en is deze blaas uyt een dood Mensch gesneden, dewelke met de steen gequeelt was, waar door deze blaas zeer verdikt was geworden.

Ten tweeden. Deze Blaas is zoodanig omgekeerd, dat de binnenste oppervlakte, hier nu is geworden de buytenste, ten eynde dat men die tegen natuurlyke takkige uytgroeisels zoude komen te zien, dewelke somtyds gevonden worden by luyden, die de steen hebben; en zyn deze hier confidabel groot, Gelyk de eerste Fig. van de 6 Plaat, van dit tweede Cabinet komt te vertonen.

In andere Voorwerpen werden dezelve somtyds ook wel grooter gevonden. Tusschen deze takkige uytgroeisels, door het vryven van de steen voortkomende, verbergen haar somtyds de steenen. even alleens, gelyk men ziet dat de kaats-ballen, noten, en andere zaken, haar komen te verbergen in grassige gewassen; hier door gebeurt het somtyds, dat in 't afhalen van de Steen, den Steensnyder niet alleen de Steen, maar zelfs de takkige uytgroeisels met de tange komt te vatten, waar door dikwils doodelyke toevallen veroorzaakt worden, en dat ist eygentlyk, 't geen men zeyt, van 't aangroeyen van de Steen aan de Blaas, wanneer na het afhalen iet vlesigs of vlietigs in 't hol van de tang blyft zitten. Want zoo oyt een Steen is komen vast te groeyen aan de Blaas, zoo ist zeer raar. Ondertusschen kan ick ook nauwlyks geloven, dat oyt een Steen gevonden is geworden tusschen de vlieten van de Blaas (gelyk sommige voorgeven) ten zy dat dezelve, of wel de Pislyders, daarse haar in de Blaas inplanten, voor heen gequeest of versworen zyn geweest.

Ten derden zoo is deze Blaas zoo dik, datze de pink van een Mensch in dikte komt te overtreffen.

Ten vierden. De ornamenten van 't Catoen, en Franje, waar mede den Arm verciert is, zyn hier toe strekkende: Ten eersten zoo werd hier door de wonde gedekt, dewelke door 't affetten des arms veroorzaakt is; ten tweede zoo geeft zulks een cieraat aan 't onderwerp zelfs.

No. VI.

No. VI. Een waterhoofdige Kindje van ses maanden, of tusschen de sesde en sevende maand gebooren, wiens hoofte in groote het geheele verdere gedeelte van 't lighaamtje komt te overtreffen; en staan nevens 't zelve nog vyf vlessen, onthoudende in haar zoodanige zaken, die ongehoort zyn: Wes halven ick van meninge ben het verhaal, zo kort als mogelyk is, hier te doen. Een zekere eerbare Vrouw, die nog in volkome gezontheit tot Amsterdam woont, voor eenige jaren swanger zynde, raakte in den arbeyt, de byzynde Vrouwen deden my roepen, nadien 't werk niet naar wensch ging; edog eer dat ick daer quam, zoo was 't gezeyde water-hoofdige Kintje al geboren; na dat de Vroetvrouw de nageboorte had gekregen, zoo vernamse de baermoe der nog bezet te zyn, en haelde in myn bewezen uyt dezelve, op verscheyde reyzen, een byzondere vreemde stoffe, dewelke in 5 verscheyde vlessen van my nog bewaart word; en is dezelve stoffe fibreus of dradig, zegt, celluleus, hollig en bollig, op sommige plaatzen hard, ook sponcieus, waar uyt deze volgende zaken komen uyt te steeken.

Het eerste glas; getekent No. VII. onthoud in zig een groot gedeelte van de boven gemelde vreemde stoffe, waar uyt een beentje of voetje voortkomt, van een schepfeltje, van twee à drie maanden dragts, zonder zichtbaar lighaamtje; nevens dit gezeyde beentje komt ons nog een ander scheenloos voetje te voorschyn, en dat uyt dezelve stoffe. Indien men deze vles een weynig ommedraayt, zoo vernemen wy daar wederom in dezelve stoffe, de groote en kleene elleboogs pypen van een schepfelken by na vander zelve ouderdom, hier van is het vlees afgegaan, wegens de tederheyt, en 't rou behandelen, eer my de vrinden 't zelve ter hand wilden stellen.

Onder de gezeyde voet komt 'er een vinger of toon te voorschyn, zonder een merkelyke hand. Op deze plaats heb ick een doornetje gestoken, op dat het onste veerdiger in 't gezigte zoude komen.

Regt tegen over het gezeyden werden twee voetjens gevonden zonder datmen schenen, of dyen zien kan; het verder is confus en verwart, datter niet zekers van te zeggen is. Ziet de 3 Plaat fig. 3. van dit 2. Cabinet.

In de 2 Vles, getekent No. VIII. werd ook gezien een groot gedeelte van de bovengemelde vreemde stoffe, in wiens opperste gezien word een dy-beentje, 't welk vlees-loos, ja ook been-vlies-loos is, 't zelve leyt overdwars; de knye hier van, kraakbenig zynde, heb ick ook met een doornetje aangewezen. Onder deze gezeyde knye, ziet men nog een tweede knye, en onder deze knye komt een eenige toon te voorschyn; als mede zoo ver toonen haar onder 't gezeyde verscheyde ledematen, als voetjes en handjes, waar van d'eene meer, d'ander min volmaaktheit heeft. Ziet de 3 Plaat, fig. 1. van dit 2 Cab.

In de derde Vles geteekent N°. IX. werd een groter deel van de gezeyde stoffe geconserveert; in dezelve kan men deze volgende zaken beschouwen.

Uyt het onderste gedeelte van deze substantie komen twee qualyk gemaakte beentjens, als mede een armtje te voorschyn, hier onder zyn de scheentjens byster krom.

Deze gezeyde ledematen komen voort uyt een rond gedeelte van de gezeyde stoffe, dewelke een buykje verbeeldende, in 't midden verzien is van een uythangfelken, 't welk een roedeken reprefenteert.

Deze gezeyde Vles wat omgedrayt zynde, vertoont zig aldaar een voetje zonder een merkelyk scheentje. Ziet de 3 Plaat, fig. 2.

De vierde Vles geteekent N^o. X. onthoud in zig een groot gedeelte van de gezeyde stoffe, uyt wiens onderste een bil voortkomt met een geheel been, dat is, dye, scheen, een voet, langs dezelve lopen de peeskens van de spiertjens zichtbaarlyk, alzo het vleefig wezen te niere gedaan is.

Dit gezeyde voetje fchynt uyt het lidt te zyn, nadien de onderste aanwafsen van 't scheen en dye-been uyt haare natuurlyke plaatzen geweken zyn. Of nu deze quade geftelteniffe in de baarmoeder voortgekomen is, of niet, zulks en kan ick niet voor zeker zeggen.

Boven deze gemelde bil vint men een tweede overdwersleggend scheenbeentjen, als mede het kuyt-beentje, dewelke van haar vlees ontbloot zynde, ons bloot voorkomen.

Boven de gemelde beenderkens komt ook te voorschyn, uyt de meer verhaalde vreemde stoffe, een voetje, 't welke geen gemeenschap fchynt te hebben, met de aanftonts vermelde beenderkens.

Deze Vles een weynig omgedrayt zynde, vertoonen haar de beginzelen van twee hantjens, waar van yder voorzien is van 3 niet wel volmaakte vingerkens, hoewelze met nageltjes bezet zyn. Ziet de 3. Plaat, fig. 5. Cab. 2.

In de vyfde Vles geteekent N°. XI. is mede een gedeelte van dezelve stoffe, in dezelve en vint men geen volmaakte zichtbaare ledematen.

Hier ftaan ook deze volgende zaken aan te merken. Ten eerften, dat alle de bovengemelde ledematen fchynten te zyn van zoodanige fchepfelkens, die ontrent 3 maanden zyn gedragen.

Ten tweeden. Dat men nergens een volmaakt hooftje kan zien, hoewel datter ook ronde onvolmaakte lighaamtjens onder vermengt zyn, dewelke na hooftjens gelyken.

Ten derden de bovengemelde beenderkens waren alle met vlees omvangen, zoo dra alfe ter werelt quamen, edog door het onfagt handelen ifter op veele plaatzen 't vlees af gegaan, eer my deze zaken ter hand gefelt wierden.

Ten

Ten vierden. Dat ons hier een ruym velt open staat, om over deze zaken te raifonneren, maar zulks zoude buyten myn oogwit gaan, nadien ick voorgenomen hebbe, kort te zyn. Dit alleen zal ick zeggen, namentlyk dat ik van gevoelen ben; dat op die punt des tyts als deze Juffrouw fwanger wierd, verfcheyde eyerkens te gelyk aangeraakt, of vrugtbaar geworden zynde, onder een zyn verwart geworden, alsze 't famen te gelyk door de eygen wegen in de holte van de Baarmoeder zyn gekomen.

Ten vyfden. Soo staat ook aen te merken, dat zy fttaande haar eerste Huwelyk, noyt gekindert heeft, als mede dat dit de eerste reyze was, datze quam te bevallen van haar tweede Huwelyk, waar nadatze ook nog verfcheyde kinderen gebaart heeft, die gezont en welgestelt waren.

Nº. XII. Een Vlesje met de flagader van een Kalfs milt, dezelve is met een rootwaflige stoffe opgevult, wiens takjens in sappige en smeltbare bundeltjens termineeren.

Aanmerkt dat deze bundelkens dikker zyn in een Kalfs milt, als wel in die van een mensch; en bygevolg zynze ook in deselve zichtbaarder; daar en boven komen zy ons ook klaarder voor in een milt van een Kalf, omdat de ader takloos is: maar in een mensch kan men alle des aders takjens niet zoo wel opvullen, waar door ons de milt dradig voorkomt, en 't gezigt meermaalen bedriegt.

Nº. XIII. De milt van een mensch, leggende in een helder vogt, ten eynde men alles te klaarder zouden kunnen zien.

Aanmerkt ten eerften. Dat zoo dra als ick deze milt met een rood-waflige stoffe vervulde, zoo wierden ook te gelyk zeer veele aderkens vervult, 't welk indien het niet altoos en geschiet, zoo gebeurt het egter zeer dikwils, waar door ons dan hier zeer veel aderkens root voorkomen, de andere in tegendeel zyn graauw van couleur gebleven: indien iemand zulks niet wel observeert, zoo zoude hy ligt een verkeert oordeel vellen, en sustineeren, dat het aderige wezen, fibreuze deeltjens waren, schoon men in tegendeel bespeurt, dat de milt van een mensch geen fibren of draatkens heeft, hoewel die der Kalveren daar van vervult is. Ziet het antwoord na op de 4 voorgestelde brief.

Ten tweeden. Staat aan te merken, dat de milt van een mensche van binnen gants geen kliertjens heeft, nog ook eenigen cellekens, hoewel eenige Autheuren dezelve beschreven, en ook afgebeeld hebben.

3. Onder dezer flagaderen uyteynden zynder verfcheyde, aan dewelke de sapryke uyteynden nog vast zitten.

Nº. XIV. Een Vlesje met vogt, waar in onthouden word een Jongens maag.

maag, met des zelfs flok-darm, als mede het voorste gedeelte van 't Net, 't welk vanden bodem des maags afhangt.

Aanmerkt ten eersten. Dat deze maag niet alleen zyn natuurlyke en levendige couleur, maar ook zyn forme en groote behouden heeft.

Ten tweeden. Soo komen ons in dezelve voor de slag-aders, dewelke langs de buytenste oppervlakte loopen, maar die gene, dewelke haar ontrent de grond vertoonen, schynen haastig te eyndigen, en als afgesneden te worden, daarze in tegendeel na binnen lopende, haar voornaamste takken door het zenuwagtige vlies verspreyden, waar door het zelve veel ryker van bloetvaatjens is, als wel het vlesige, of gemeene, of ook wel het fluweele Vlies, 't geen aanmerkens weerdig is: jaa daar uyt zouden men mogen oordeelen, dat de uyt eynden der slagaderen in dit vlies iets uytwerken, 't geen in de andere vliezen van de maag niet en werd volbragt: want zoo groot een quantiteyt bloets, als wel hier ter plaatze werd gevonden, en heeft dit zenuwagtige vlies niet van noden tot desselfs verwarminge, nog tot hare voedinge. Myn vertrouwen is, dat uyt de vogten, die in de slagaders van dit gezeyde vlies onthouden worden, een sereuse vogtigheyt maakt en gescheiden word, waar door het gedarmte, bevogtigt word, en alzoo schryf ick dit toe aen de uyteynden der gezeyde slagaders, 't geen andere toege-eygent hebben aen zekere byzondere ronde lighaamtjens, die zy kliertjens noemen, by my niet anders zynde als die gezeyde sappige uyteynden der bloetvaetjens, dewelke als ronde, en ook rond en lange bundelwyze bollekens haar vertonen.

De reden, waarom ick zulks heb begonnen te sustineren is deze, wanneer ick de slagaderen van 't darm-scheyl quam op te vullen met rood-wassige stoffe, zoo wierd dezelve verders voortgedreven tot in de holte van 't gedarmte, en dat door deze alzoo genoemde kliertjens, en zulks wedervaart my zeer dikwils. Daarenboven zoo heb ick den 12 vingeren darm wiens bloetvatjens opgevult waren, omgekeert en in een vogt gehangen, na dat ikze in schoon water te weke gestelt had, en alzoo bevond ick, dat de alzoo genoemde geerstwyze kliertjens van den 12 vingerigen darm penceels wyze gestelt waren. Edog hier van breder in de beschryvinge der volgende Cabinetten.

Ten derden. Zoo staat hier te considereren, dat de flokdarm van deze maag alzoo toebereyt is, dat de musculaire draden, die na de lengte loopen, en waar door de flok-darm wert verkort, wanneer zulks nodig is, hier zeer klaar te zien zyn.

Ten vierden. Op wat wyze, dat de zenuwen, die door de maag passeren, langs

langs de zyden van den flok-darm lopen, kanmen hieraan eene zyde zien.

Ten vyfden. Zoo blykt het hier, dat het Net verzien is met duyzzende van slagaderkens, door dien dezelve tot haar uysterste vervult zyn, met een roodwassige stoffe. En nadien ick tot nog toe niemand gevonden hebbe, die het zelve dusdanig in figuren heeft doen verbeelden; zoo dogt het my de moeyten waardig te zyn, 't zelve in deze myne Platen in te voegen. Ziet de vyfde Plaat, Fig. 1. Thef. 2.

Ten zesden. Zoo blykt het hier klaar; dat het Net in een welgestelt mensche met geen gaten doorboort is, niet tegenstaande dat sommige Autheuren 't zelve ter contrarie met gaten beschreven, en in figuren verbeeld hebben. Egter zoo dientmen agtinge te geven, dat, ten zy men 't zelve zeer omsigtig komt te behandelen, 't zeer ligt gaten in zig krygt.

Nº. XV. Nieren van kinderen in een helder vogt geconserveert zynde; waar van de bovenste aan een hayrtje hangende, natuurlyker wyze, rood van couleur; dezelve is ten deele gescheiden, van 't buytenste en smeervlies, ten eynde men die ongelyke oppervlakte zoude komen te zien. Deze ongelykheyt of oneffenheyt is zoo considerabel in die ouderdom, dat de Nieren van jonge Kinderen haar verbeelden t' zamengestelde klieren te zyn, 't welk nogtans zoo niet en is.

Dit gezeyde Smeervlies, is bezet met ontallyke platte, ronde, langronde, ja ook hoekige smeer-deeltjens; en dit kan men klaarder zien in pas gebore Kinderkens, als in bejaarde Perzoonen.

Deze gezeyde deeltjens zyn eygentlyk de smeer-cellekens van Malpigijs, ontrent dewelke men te considereren heeft, dat alhoewelze smeer-cellekens geheten worden, en in de Koeyen en Schapen waarlyk zulks zyn; egter zoo kan men met waarheyt niet zeggen, dat een Mensch zoodanige smeer-cellekens heeft, nadien gansch geen [*Adeps*] smeer of talk in 's Menschen lighaam gevonden word; want 't geen men ontrent het hert, net, darmfcheyl en nieren, smeer heet, in de gezeyde Beesten, 't zelve is waarlyk [*Pinguedo*] Vet in de Menschen, en by gevolg zoo is die verdeeling, dewelke de Autheuren maken van Vet en Smeer, (anders Talk geheeten) rakende 't lighaam van een Mensch, gants onnut, aangezien niet alleen in een levendig, maar ook zelfs in een verstorve mensche, het vet niet alleen onder 't vel, maar ook zelfs ontrent het harte, en d'andere gezeyde deelen, zeer zagt is, smeltende ligtelyk door 't handelen onzer warme vingeren. Ja 't zelve zoude menigmaal in de Somer van al te groote beweginge in een levend Mensch komen te smelten, ten ware het in de cellekens by een gehouden wierd. In de Paerden vint men mede geen smeer, maar alleen zagt vet, 't welk meermalen door al te groote beweginge en verhitte in de holte van haren buyk uytgestort word, inzonderheyt als hare ingewanden met veel vets bezet, en de cellekens al te teer zyn.

Hier

Hier vooren heb ick gezegt, dat 's Menschen vet zeer week is, en dat niet alleen in een levendig, maar ook zelfs in VERS afgestorve menschen, om dat ick door ondervindinge bevonden hebbe, het vet van een Mensche in Smeer of Talk ontaart te worden, en dat in vette Lyken, dewelke twintig en meer Jaaren begraven waren. In deze ontaarding in de graven voortgebragt, en word het vet niet alleen hart, maar 't word ook wit van couleur.

Staat ook aan te merken, dat zoodanige veranderinge in alle Lyken niet te vinden is; maar alleen in die geene, dewelke zeer diep, en in vogtige plaatzen begraven zyn.

In de grond van deze Vles werden nog daar en boven Nieren gezien van Kinderen, dewelke rood van couleur zyn.

N°. XVI. Een Vles met vogt in zig onthoudende de waterblaas van een Jonge, met het agterste gedeelte der roede, als mede de voorstanders. Merkt aan, ten eersten, dat dit gezegde deel der roede, van een Paarde haayrtie afhangende, zyn natuurlyken plaats, figuur, omkromming onder de schaambeenderen, als mede zyn dikte behouden heeft.

2. Dat by de spongieuse zenuwagtige lighamen, de groote, en kleyne, met een waschagtige stoffe vervult zyn.

3. Dat het zenuwagtige schot, tusschen de twee groote spongieuse lighamen gelegen, duydelyk in dit voorwerp gezien kan worden, gelyk mede de voorstanders, onder de schaambeenderen uytpuylende.

4. De pislyder van de eene zyde is verzien van verscheyde slagaderen, als mede van zenuwen, die volgens de lengte zich verspreyden.

N°. XVII. Een Vles, in wiens vogt gezien word de Poort-ader van een Kalfs lever, zeer konstig met een geel-waflige stoffe opgevult. Onder alle de preparatien, die ick oyt gemaakt hebbe, en is deze geenzints van de minste, aangezien des zelfs alderfynste takjens vervult en geconserveert zyn, en zyn deze zoo groot in getale, als ick noyt zulks gezien hebbe.

N°. XVIII. De schamelheydt van een Meysje, met de natuurlyke couleur verzien, en zodanig bewaart, dat het nu versch uyt het lighaam gescheyden of gesneden schynt te zyn.

Merkt aan, Ten eersten. Tusschen de nymphen onder den pisweg, kan 't [*Hymen*] maagde-vlies zeer duydelyk gezien worden.

2. Boven den pisweg vertoont zich het hooftje van de [*Clitoris*] kitte-laar, met desselfs [*Præputium*] voorhuyt.

3. Onder de gemelde schamelheydt kan men zeer naauwkeurig zien, waar de huydt van de [*Perinæum*] bilnaadt eyndigt, en gelyk als in een roodt gelyk vlies verandert, daar in tegendeel de huydt eenigzints ruuwer verscheynt.

De

De Vierde P L A N K.

N^o. I. **E**n Kints Oog met een kleen stuk van 't voorhooftsbeen.
Aanmerkt ten eersten, dat hier het oograd weggenomen is, op dat alzoo de Spieren des Oogs in hare natuurlyke plaatzen zouden konnen werden gezien.

Ten tweeden. Hoe, en op wat wyze een zenuw over de gezeyde spieren komt te loopen, en zoo verders door een gat van 't voorhoofts been lopende, zig komt te verspreyden door 't vet, voorhoofts spier en vel, zulks kan men hier zeer bequamelyk zien,

Ten derden. Deze Spieren hebben hare natuurlyke couleur.

Ten vierden. De Vles een weynig omgedraayt zynde, zoo vertoonen haar het harde, aderagtige, netwyze, en Ruyschen vlies.

N°. II. Een gedeelte van de Moerkoek, met een wassige stoffe vervult.

Aanmerkt ten eersten. Dat in de Moerkoek gantsch geen kliertjens zyn te vinden, hoewel de Autheuren 't zelve sustineeren, zulks blykt hier klaarlyk. Ick zegge klaarlyk, nadien dit voorwerp op zoodanig een wyze toebereyt is, dat niemand, dit gezien hebbende, aan de waarheyt na deezen langer zal twyfelen; want ick en hebbe niets van 't zelve voorwerp weggenomen, ook en heb ick 't zelve met geen vingeren geknuffelt of gevreven, alleen maar heb ick met een wassige stoffe de vaten vervult, en dat met zoodanig een behendigheyt, dat niet het minste takje ongevult of ledig is gebleven.

Ten tweeden. Nergens heb ick eenige uyteyndens van bloetvaten gevonden, die zoo groot een overeenkomste hebbe met die, dewelke de schorsige substantie der herffene maken, als wel die van de Moerkoek.

Ten derden. Hoewelder meer inwendige partyen zyn, dewelke uyt loutere vaten haar bestaan hebben, gelyk de Milt en andere deelen meer, zoo en heb ick 'er nogtans geen gevonden, wiens kleene takjens zo menigvuldig zyn, als wel die van de Moerkoek. Ziet de 6 Plaat van dit tweede Cabinet, representeerende de figuren van takken van Milt, lever, nieren, Moerkoek en andere meer.

Deze dingen wel doorzien zynde, zoo zal men ligt kunnen oordeelen, dat de uyteyndens der bloetvaten van den anderen veel komen te verschillen, en dat niet te vergeefs!

Ten vierden. Dat de bloetvaten, die de Moerkoek maken, geenzints vereenigt worden, met die van de Lyfmoeder, heb ick voorgenomen te vertonen in de beschryvinge van 't derde Cabinet, daar by voegende eenige zaken die van andere niet en zyn geobserveert.

Z z z

N°. III.

N°. III. Een stuk van de Moerkoek, wiens bloetvaten, de moerkoek zelfs zyn, heb ick opgevult met een ligt roode wassige stoffe.

Dit, en het even voorgaande voorwerp, leggen in een heldere vogt, sonder 't welke wy het zoo curieus niet en zoude kunnen zien.

N°. IV. Een stuk van des Milts slagader uyt een Kalf, vervult met een rootwassige stoffe, wiens uyteynden versleeten penceelen verbeelden, 't geen ick bevonden hebbe, nog in de Moerkoek, nog in de schorffige substantie van de hersene, eenige plaatze te hebben.

N^o. V. Een stuk van de zyde des Levers van die waterzugtige, waar van gewag gemaakt is, in de beschryvinge van 't eerste Cabinet. Hier in word meede vertoont dat alle de bloetvaten, niet het minste uytgezondert, ontaart zyn in waterblaasjens. Ziet het tweede Cabinet. Fig. 3.

Staat ook aan te merken dat het vlies, 't welk deze Lever bekleet, zeer dik is geworden; als meede dat de gesneede zyde, van ter zyde gezien zynde, een sapryke sponce komt te verbeelden.

N°. VI. Een Vlesje in zig onthoudende een stuk van 't oppervelleke van een Kint, in wiens binnenste oppervlakte gezien konnen werden de bystere kleene uyteynden van de vel tepeltjens; die, na myn opinie, 't oppervelleken maken; want myns bedunkens zoo is het oppervelleken niet anders als een uytgroeizel van des vels tepeltjens, dewelke daar ter plaatze zoo exquisit een gevoelen niet hebben, als wel een weynig dieper; en alzo zeytmen ook wel dat het oppervelleken niet en gevoelt, om dat het ons geen pyne komt aan te doen, als het gequest is geworden; nogtans zoo heeft het een gevoelen op zyne wyze.

Van over veele Eeuwen heeft men wel vast gestelt, dat het oppervelleken een gestel was, 't welk uyt onnutte en uytgedreeve vogten, door de uysterlyke koude, quam te verdikken, en alzo zyn bestaan kreeg, gelyk men ziet in bry, dewelke kout geworden is. Edog, dewyl de Kinderkens, zo dra zy geformeert zyn in 's moeders lighaam, daar de uysterlyke koude niet by komen kan, van dit velleken niet ontbloot zyn, zoo vervalt deze hare stelling.

N°. VII. Een Glaasje in zig onthoudende een gedeelte der slagaderen, dewelke door het mergagtig deel van de hersene loopen, en dat uyt een jong geboore Kintje: Onder deze slagaderen, werden der verscheide gevonden, welkers uyteynden het ware bloetvatige wesen van de schorffige substantie van de hersene maakt.

N°. VIII. Het wormwyse uytsteeksel van den blinden darm van een Mensch, deselve is na de lengte opgesneden, en in een vogt gelegd, ten cyn-

eynde alle die baftaart klierkens zeer klaar in 't gefigte zouden komen, en als dan zoo blykt het, dat dit gezeyde wormwyfe uytfteeckzel een groote overeenkomfte heeft met dat van de hafen, alhoewel het zoo ruym niet en is. Beyde deze uytfteecken zoo van een Mensch, als van een Haas, zyn van binnen zoo talryk van gezeyde klierkens, datze zoo dicht nevens den anderen zyn geplaaft, datter nauwlyks eenige ledige fpacietuffchen beyde werd gelaten. Deze gezeyde klierkens zyn zo zagt, dat men dit uytfteeckzel zeer omzigtig moet handelen, anders zoo verdwynen de klierkens, of ten minften zoo vermindert haar getal.

No. IX. Een droog criftalline glaasken, waar in, aan een hayrtje hangt het geraamte van een West-Indifch Vogeltje, 't welk zoo klein is, dat het te bedugten is, of 'er wel oyt ergens een kleender gevonden is. 't Selve is van een Vogeltje, 't welk by de Portugezen geheeten is, Pegafrol, in onze tale Bloem-fpeg. Deszelfs beenderkens zyn zeer teder, en op zommige plaatzen een zyde draat in de dunte overtreffende.

No. X. Een glaasje, waar in bewaart word, een ftukje van 't vlies Chorion, van een Schaap, aan 't zelve zyn nog eenige cotyledones. vaft.

Aanmerkt ten eerften. Dat deze cotyledones niet anders en zyn, als kleene moerkoekskens, waar van het vlies Chorion vervult is.

Ten tweeden. 't Is zeker dat hier in geen klieren gevonden werden.

No. XI. Het hoornagtige vlies van een Menschen oog, het welk van agteren gezien zynde, aan komt te wyzen, hoe dat in een levendig Menfche, de hayrigen band, als mede deszelfs aanhangzel van den oogappel kunnen af en aan wyken; Hierom is dit object in een heldere vogt gelegd, gelyk het ook in 't leven alzo is gelegen. Aanmerkt hier nevens ook den kleenen circul, loopende rontom den oogappel, waar in de pefige draatjens van het aanhangzel des hayrigen bands eyndigen, en dit is dezelve circul, die ik vertrouw begaaft te zyn met rontom loopende draatkens, tot toenypinge, en vernaauwinge van den oogappel.

Alle deze zaken kan men hier zien met ontelbare bloetvaatjens voorzien te zyn.

No. XII. Het zagte gedeelte van 't verhemelte, zynde het bekleetzel van 't verhemelte van een Kind, door wiens oppervlakte men niet alleen verfpreyd vind de mondekens van de klierkens van 't verhemelte, dewelke ook eenig fnot van haar geven, maar ook zelfs de tepeltjens van 't verhemelte dewelke hier wat komen uyt te puylen, en zyn deze veel kleender als zantjes, dienftig zynde om de fmaak te onderscheyden. Ook zoo zietmen hier die ronde, en latwyze overdwerffe ongelijkheden van 't verhemelte.

Nº. XIII. De Tong van een Schiltpad, wiens bovenste zyde voorzien is van ontelbare tepeltjes, gelykende van figure die van de Tong van een Os, zynde mede lang scherp-toeloopende, en met een bekleetzel, als van een opperhuydeken omvangen.

Nº. XIV. Het Oog van een Jonge, hangende aan een hayrtje, deszelfs harde vlies is wat omgekeert: op dat men de Choroidea of het aderagtige vlies, van slagaderkens zeer verrykt zynde, konde zien.

Aanmerkt ten eersten. Als men 't bovenste van dit Glas wat nederwaarts doet hellen, zoo kan men het netwyze vlies, van slagaderkens vervult zynde, bequaamlyk zien, als mede

Ten tweeden. Hoe, en op wat wyze de slagaderkens door den regenboog verspreyd worden.

Nº. XV. De Lever van een ongebore Walvisje, dewelke ontvleest is, gelyk men gemeenlyk spreekt.

Aanmerkt ten eersten. Dat dit walvisje omtrent een elle lang was.

Ten tweeden. Datter geen kliertjens in de Lever gevonden zyn.

Ten derden. De bloetvaaten, die voor 't grootste gedeelte des levers gestel uytmaken, kunnen hier klaar gezien werden, voornamentlyk derzelver uyteynden.

Nº. XVI. Het oog van een kint, 't welk op de gront van 't glas is geplaaft, en zoo toebereyt, dat het harde vlies weggenomen zynde, het aderige vlies in 't gezigte komt, en dit afgescheurt zynde, kan men ook zien het netwyze vlies, als mede den regenboog met hare opgevulde slagaderkens. Hier omtrent staat ook aantemerkken, datter door het buytenste vlies, 't welke de gezigtzenuwe omvangt, vele slagaderkens, en zenuwen slangswys komen te lopen. Deze zenuwen geven takjens van haar aan den hayrigen band.

Nº. XVII. Een Vlesje met vogt, in 't welke aan paartshayrtjens twee voorwerpen hangen, waer van het eerste en opperste het steenige been van 't gehoor zynde, zo toebereyt is, dat de holte van 't doosje [*capsa*] geopent zynde, het hamertje, en aanbeeltje, met haare vlijsjens omvangen zynde, in haar natuurlyke plaatzen gezien kunnen werden.

Aanmerkt ten eersten. Het beene vliesken van deze gezeyde beenderkens is voorzien van veele opgevulde bloetvaatjens.

Ten tweeden. Soo kan men hier ook zien her aanbeeltjen met deszelfs zeer dunne spiertjen.

Ten derden. Door het opgescheurde trommelvlijsken, werden hier ontelbaare bloetvaatjens verspreyt. Ziet deze hare figure in 't antwoord op de 8 voorgestelde brief, aan den welgeoeffenden Heer Grätz.

Het

Het tweede voorwerp is het oor, 't welk natuurlyker wyze gecouleurd is, zonder eenig blanketzel, of opgesmeerde verwe.

N°. XVIII. Een stuk van de moerkoek van een vrouw.

Aanmerkt ten eersten. De bloetvaten, die de moerkoek maken, heb ik geheel en al opgevult met een rootwassige stoffe, op dat, zoeder nog iets anders in de moerkoek gevonden wierd, 't zelve te voorschyn zoude komen, maar heb niets gevonden dan bloetvaten. Van alle oude eeuwe is 't voorzeker gehouden, dat de moerkoek vereenigt wierd met de baarmoeder, door de uyteyndens van de wederzytze bloetvaten; zulks werd hede ten dage gefustineert en van eenige Anatomisten, die geenzints, van de geringste zyn. Edog wat van deze zaake zy, zulks zal men ligt kunnen uytvinden, indien men met ons deze zelve weg wil inslaan.

Ik had tot dien eynde dikwils de bloetvaten, die de moerkoek maaken, vervult met een rootwassige stoffe, en heb bevonden dat de moerkoek niet alleen omvangen is met een vlies aan die zyde, dewelke na het kint gewent, en Chorion geheten is; maar ook zelfs aan die zyde, daarze haar met de lyfmoeder komt te vereenigen, bevinde ik de gezeyde koek bezet te zyn, met iets, 't geen na een vlies gelykt, 't welk vereenigt is met de uyteyndens der bloetvaten.

Deze gezeyde vlietige stoffe bros en geenzints taay zynde, kan men beswaarlyk van de koek afscheyden, en dezelve schynt ten opzigte van deszelfs wezen, eenige overeenkomst te hebben met het vlies Chorion, 't welk ook zeer bros is, en zoude men mogen zeggen, dat dit gezeyde vlietige wezen een continuëel lighaam is met het ware vlies Chorion.

Ten tweeden. Soo staat hier aan te merken, dat my dit niet in 't gezigte en zoude gekomen zyn, ten ware dat de gezeyde bloetvaten des koeks opgevult waren geweest, want hier door zoo vertoonde zig de gantsche koek root, en 't gezeyde vlietig wezen witagtig of graauw, en dat over die gantsche oppervlakte des koeks, dewelke zig aan de lyfmoeder vereenigt.

Ten derden. Soo staat aan te merken, datmen deze koek zagtjens moet handelen, anders zoo komt deze laast gezeyde oppervlakte te scheuren, en gescheurt zynde, zoo verdeelt de koek zig in veele knobbelige deelen, of lobben, waar door de gezeyde vlietagtige stoffe gebroken zynde, niet wel te observeeren is.

Ten vierden. Dat deze gezeyde vlietagtige stoffe van my verscheyde malen bevonden is, in een steenige zelfstandigheyt verandert te wezen, en dat op verscheyde plaatzen, niet tegenstaande de kinderen nog al welgestelt ter werelt quamen.

Deze zake aldus gevonden zynde, dunkt my hier uyt te kunnen besloten worden, dat de bloetvaten des lyfmoeders niet immediatelyk vereenigt worden met die van de moerkoek, of liever met die, dewelke de moerkoek maken; maar dat deze hare vereeniging geschiet door het tusschen komen van 't gezeyde vliesagtige wezen.

Hier staat nu wel een ruym velt open, om daar in te treden, ende te onderzoeken, hoe dan, dit toegestaan zynde, hetvoetzel voor 'tkint uyt de lyfmoeder tot het Kint gebragt werd, door wat wegen zulks geschiet, waar het toebereyt word, &c.

Edog, om myne palen niet te verre uyt te zetten, dunkt het my niet raatzaam hier inne te treden, nadien myn voornemen alleenig daar toe strekt, om een lyfte of beschryvinge te maken van alle myne toebereyde en geconserveerde zaken: en wat aangaat des Kints voetzel, waar het toebereyt word &c. Zulks zal uyt het gevolg van my verhandelt werden.

N°. XIX. Een stuk van 't binnenste of derde vlies van de lyfmoeder uyt een schaap, 't welk bevrugt was, door 't zelve loopen duyzzende vaatjens, die tot nog toe zyn onbekent gebleven, waar in 't voetzel van de vrugt gemaakt en toebereyt word. En zyn deze wormwyze vaatjens van my geheten om datze wormwys gekromt door het gehele gezeyde vlies lopen ziet de VI. Plaat. Fig. 6. van 't 2. Cab.

Deze vaatjens quamen my voor eenige tyt in 't gezigte, na dat ik de bloetvaten des lyfmoeders met een rood-wassige stoffe opgevult had, waar na my deze wormwyze helder schynende voorquamen, en de bloetvaten gantsch root.

In deze gezeyde wormwyze vaatjens vertrouw ik, dat het voetzel toebereyd word, en niet in eenige pretenze kliertjens des lyfmoeders, dewelke niemand tot nog toe heeft kunnen tonen.

Hier zal mogelyk iemand komen te vragen; of vaten bequaamheyt hebben om eenige byzondere vogten te bereyden? dient tot Antwoort: Nadien het vaten zyn die 't zaat in de testiculen bereyden, alwaar geen kliertjens gevonden worden, en ook geen klieren binnen in de lever en zyn, en nogtans werkzaam in 't toebereyden van de gal, gelyk hier voor vermeld staat; zoo en kan ik niet zien, waarom zulks in de Baarmoeder ook niet en zoude kunnen geschieden, in deze nieuw uitgevondene vaatjens.

Waar heen het gezeyde voetzel verders passeert, zullen wy in 't toekomende verhandelen.

N°. XX. Het aderagtige, en ook 't Ruyschenvlies van een Menschen Oog, dewelke zoo toebereyt zyn, datze beyde gader gezien kunnen werden. Ook kan men hier zien, hoe groot een onderscheyt datter is tusschen de

de cours der bloetvaatjens van 't eene en 't andere vlies. Ondertuffchen staat te letten, dat de inwendige oppervlakte hier omgekeert zynde, uytwendig voorkomt, en is dit object in een vogt bewaart, op dat men het te beter zoude kunnen zien.

De Vyfde P L A N K.

Nº. I. **B**Eyde de oogschellen van een Kalfsoog.

Aanm. ten eerften. Dat alle de mondekens der vaatjens, die in de randen dezer Oogschellen zitten, en vogtigheyt doorlaten, hier gezien kunnen worden; en is de gezeyde vogtigheyt taay geworden zynde, (van de vogt, daar 't object in hangt,) zichtbaar in de gezeyde mondekens; waar dat het eenigzints komt uyt te puylen.

Ten tweeden. Uyt het traan kliertje komen veele hayrtjens voort.

Ten derden. De traen stippen zyn hier zeer ruym.

Nº. II. Het Oog van een Mensch, waar aan vast zitten vyf oog-spieren, de sesde ontbreekt aan dit voorwerp; en zyn deze spieren natuurlyker wyze root van couleür.

Nº. III. Een stuk van de fchorffige substantie der herffene, hangende in een heldere vogt, zonder 't welke het niet mogelyk is, het ware wezen deffelfs te zien. Hier blykt het klaar, dat het fchorffige wezen der herffene geenzints klieragtig, maar uyt loutere bloetvaatjens is bestaande. Hier toe zoo heb ick deze bloetvaatjens met een rootwasslige stoffe vervult: men ziet hier en daar ook wel wat van de mergagtige substantie, aan den fchorffige vereenigt te zyn, edog dezelve is niet rood geworden, van de gezeyde opvulling.

Nº. IV. Vlieskens, met hoesten uyt de long-pyp geloft zynde, dewelke, zoo zy niet te houden zyn voor stukjens van het inwendige vlies van de longpyp, egter zeer groote overeenkomfte met dezelve hebben, want zy zyn taay, en met ontelbare gaatjens doorboort. Een jonge out ontrent agt jaaren, in een fware hoeft vervallende met een geduurige koorts loste en dat by beurten, verscheyde vliesige deeltjens, dewelke met veele gaatjens doorboort, en taay waren, waar na hy eenigen tyd is komen te overlyden: edog het openen van deffelfs lighaam konde ick van de ouders niet verkrygen, weshalven ick niet zekers daar van kan oordeelen.

Nº. V. De lever van een muys, hangende aan een hayrtje, in een Vlesje met heldere vogtigheyd vervult.

Aanmerkt ten eerften. In deze lever zyn twee kleyne ronde geswellekens, in groote met een gemeene erwete over eenkomende, gevonden. Een der-

derzelve geopent zynde, bevond ik, dat het gezeyde gefwelleken niet anders was als een vliesje, onthoudende in zig een worm, zynde een stroo breed, wit, en een vinger lang, van figure en forme, de gemeene, en in leden verdeelde lint-worm, gelyk zynde.

Ten tweeden. Deze worm kan men zien in de gront van het Vlesje, als mede het tweede gefwelleken, dat nog niet geopent is.

N°. VI. Het lelleken des keels van een jonge, wiens bekleetsel als voor een opperhuydeken, op die plaatze verftrekkende, ten deele weggenomen is, ten eynde desselfs lange draden, als in een middelpunt byeenkomende, gezien zoude kunnen werden.

N°. VII. De [*Plexus chorideus*] netwyze vlegting, zeer root geworden zynde, wegens het vervullen van de slagaderkens. In dezelve zyn geen zichtbare klierkens, maar 't schynt een continuatie te zyn van de gezeyde slagaderkens, of deze slagaderkens schynen in de gezeyde netwyze vlegting te veranderen of te ontaarden, want als men de slagaderen opvult, zoo werd het vlegtzel ook vervult: edog hier van breeder ter plaatzen alwaar ik voorgenomen heb van de t' zamengestelde, en door een gevlogte klieren te handelen. De fig. van dit bovengenoemde Chorions wyze vlegtzel kan gezien werden in het antwoord, op de twaalfde voorgestelde brief.

N°. VIII. De slagaderlyke vaten, door het dunne herffen-vlies verspreyt, en dat uyt een kleyn kint.

N°. IX. Beyde de oogleden van 't oog van een mensch.

Aanmerkt ten eersten. Dat de traangaatjens in de groote hoek gapende, of openstaande, hier gezien kunnen werden; als mede die mondekens der kleene Canaaltjens in beyde de randen der oogschellen.

Ten tweeden. Dat het traan kliertjen met veele mondekens verzien is, blykt hier klaar.

N^o. X. Een jong geboore kints long, met herte, swezerik, en gedeelte van 't herte faksken; de longe-pyp, de stronk van de groote slagader, en desselfs drie opgaande takken na boven.

Aanm. ten eersten. Alle deze zaken zyn hart gemaakt, na datze zyn vervult, en werden alzooy buyten de vogtigheyt bewaart.

Ten tweeden. Zoo verthoont het zig hier, hoe de groote slagader, met de longs-slagader te zamen vereenigt zyn in een kint, zoo lang het in 's moeders lyve is.

Ten derden. Ook zyn hier bewaart die groote klieren, dewelke van buyten onder het strotten hoeft leggen.

Ten vierden. Zoo kan men hier ook beschouwen de bloetvaten, dewelke door het herte faksken loopen.

Ten

Ten vyfden. De regter zyde van de long is in drie groote lobbens of quabben gefcheyden; in de linker komen ons maar twee te voren, 't geen men zeer veel ziet gebeuren.

Ten fesden. Het hertje, fteen hard gemaakt zynde, heeft zyn natuurlyke plaatze, tuffchen de twee groote lobbens behouden.

N°. XI. De beenderkens van 't armtje, en handje van 't geraamte van een vrugtje van ontrent drie maanden dragts, leggende in een heldere vogtigheyt, op dat men zoude kunnen zien, de ware geftelteniffe dezer beenderkens van zoo een ouderdom; 't geen men te vergeefs zoekt in de geraamten van zoodanige vrugtjens, dewelke men gedroogt heeft.

N°. XII. Het oppervelleken van een fwart menfch, 't welk in een vogtigheyt bewaart word; uyt desfelfs inwendige oppervlakte befpeurt men de afgefcheurde nablyfzelen van de vel-tepeltjens.

N°. XIII. Een gedeelte van 't netwyze lighaem, 't welk boven op 't vel geplaatft is, en dat van een walvis. Hier ontrent ftaat te letten, dat de gaaten zeer ruym zyn, als mede dat het netwyze lighaam zeer dik is in die dieren.

N°. XIV. Een Vlesje met vogt, waar in eenige der baktanden met haar zagte inwendige ftoffe bewaart worden, en dat van een kint van ontrent acht maanden.

N°. XV. De beenderkens van 't gehoor van een kleyn kint, in een vogt geleyt

N°. XVI. Een ontbonde bal van een Mensch. dat is zoodanig toe bereyrt, dat de zaatmakende vaatjes van malkanderen afgefcheyden zyn, op dat men zo veel te duydelyker zien kan, dat het maakzel der ballen geenzints uyt klieren, maar uyt vaatjes beftaat.

N°. XVII. Eens menfchen oog, in de vogtigheyd bewaart.

Aanm. ten eerften. Dat dit oog zyn natuurlyke ronde forme behouden heeft.

Ten tweeden. De fpiere van dit oog hebben haar natuurlyke roode couleur.

Ten derden. Hier kan men ook zien, hoe de flagaderen en zenuwen over de gezigt zenuwe loopen.

Ten vierden. Van dit oog wórt mentie gemaakt in het antwoord, op de 13 voorgeftelde brief, alwaar men dit verhaal vind. fol. 13. *Onder dit pezig uytspanzel laat zig zien de [tunica fclerotica,] dewelke de 3. is, zynde zeer hard, dik, en geenzints doorzigtig; het voorfte deel daar van is 't boorenvlies gebeten, om dat het zoo helder en doorzigtig is, als bereyt en gepolyft boorn. In sommige bevint men dezelve meer, in andere wat minder uytpruylend te wezen. Door 't gezeyde vlies, dunkt my dat ick zeer veel nieuwe uytgevonden vaatjens zie loopen, haren cours na de*
Aaaa lengte

lengte, of na de gezigt zenuwe, nemende; deze, hoewelze de gemeene en bekende watervaten wat gelyken, zoo meene ik egter, datze van dat slag niet zyn, nadienze daart en volle niet mede overeen komen: Ik heb gezegt, dat het my dunkt zulks te zien, om dat ik in een zake van zoo veel belang niet geerne iets zoude willen invoeren, ten zy dat ik daar van geheel zeker ben geworden.

N°. XVIII. Een gedeelte van 't harde vlies, waar aan vast zitten de oogspieren, en slagaderen, door de gezeyde spieren verspreyt.

De Zesde P L A N K.

N^o. I. **E**En doorgespuuwe Nier van een jonge, om alzo het inwendige te kunnen zien.

Aanmerkt ten eersten. Eenige van de Nier-tepeltjens zyn van my gequest door het opsnijden, andere in tegendeel zyn geheel en gaaf, op dat men alzo alles zoude kunnen zien, 't geen in deze tepeltjens te considereren is.

Ten tweeden. Op verscheide plaatzen en komen ons niet alleen in 't gezigte de pypjens van 't bekken; maar ook zelfs alle de piscanaaltjens van d' Heer Bellinus eerst ontdekt, en dat alles zeer klaar. Ontrent welke Piscanaaltjens het zeer considerabel is, datze alle te gelyk met een rootwafelige stoffe vervult zyn geworden. Terwyl ik dezès niers slagaders opvulde, (en zulks gebeurt my nu altyt) zoo wierden ook te gelyk opgevult de pypjens van 't bekken, en ook het bekken zelfs. Hier uyt zoo schynt het my toe, dat de Piscanaaltjens continueel zyn, met de uyt eynden der slagaderkens der nieren, 't zy dat deze vereeniging geschiet met de uyt eynden, of elders. Myn zeggen en zal ook niemand hart voorkomen, van dat het te bedugten is, dat deze piscanaaltjens van Bellinus vereenigt zyn, met de slagaderkens van de nieren, indien men maar considereert, dat tot noch toe niemand eenig kliertjens heeft kunnen toonen tusschen de zaat slagaderkens, en die der vaatjens, die het zaat maken, ende des testiculen wezen zelfs uyt maken: als mede datter niet een eenig kliertjen gevonden word tusschen de wormwyze vaatjens, die door het binnenste vlies der Baarmoeder lopen (hier voren kortelyk aangewezen,) en tusschen des Lyfmoeders slagaderen. Daar en boven kan ik by helder weer klaar toonen, dat de schorffige substantie van de hersene niet anders is als kleene bloetvaatjens, om niet verder te spreken, van 't gestel des Levers, en van de Milt, 't welk ook niet anders en is, als een t'zamenstel van vaatjens, en niet van byzondere kliertjens. Deze zaken dan in consideratie genomen zynde, heb ik

ik geoordeelt, dat het niemand hard zoude voorkomen, wanneer ik giffender wyze zegge, dat het gezeyde te bedugten staat. Ondertuffchen is myn voornemen alle mogelyke middelen in 't werk te stellen, om hier van meer zekerheyt te bekomen, op dat alle twyfel mag weggenomen werden.

Iemand zal myn mogen voorhouden, dat de Heer Malpighius der Nieren klieren beschreven heeft, die hy wil tuffchen de gezeyde vaten gestelt te wezen, en zeyt datze ront, en doorzigtig zyn, ook datze in den rug, of bultig deel der Nieren gevonden worden, &c. Hier op tot antwoord, dat my niet onbewuft is, dat 'er eenige weynige ronde, en doorfigtige lighaamtjens gevonden worden in de Nieren van een Kalf, in groote met de eyeren der Viffen overeen komende, als men dezelve met een vergroot-glas beziet: maar deze zyn zeer weynig, ten opzichte van 't lighaam van de nier, ook heb ik ze tot nu toe niet in den rug, maar in 't midden van de nieren gevonden. Of nu ook deze lighaamtjens kliertjens zyn, of niet, 't zelve is by my tot nog toe twyfelagtig.

Ten laaften staat hier ook nog te confidereren, dat de uyteynden van des niers bloetvaatjens, op een wonderbare en krinkelwyze manier door een gevlogten leggen, gelyk te zien is in de 6. Plaat in de 7. Fig. van het 2. Cab. en zulks is niet te vergeefs, maar veel eer te bedugten, dat de klenfingen der humeuren, ja ook de bereydinge der vogten in ons lighaam afhangende is, van de verscheydentheyt van configuratie, als mede van het onderscheyt der uyteynden van de bloetvaten, en andere canalen, en is deze, als boven vermelt is, zeer confiderabel. Hier over zullen wy verders handelen in de beschryvinge van de volgende Cabinetten, by dewelke staan gevoegt te werden de Figuren van geheele nieren.

N°. II. Beyde de Oogfchellen van een Menschen Oog, in dewelke, nevens de gaatjens of mondekens, die men in beyde de randen vint, ook nevens de traangaatjens, nog daarenboven zig iets byzonders opdoet, waar in ik my nog niet kan voldoen.

N°. III. Een Vlesje met een Menschen Oog, wiens flagaderen opgevult, en het harde vlies weg gefneden zynde, komt ons in 't gezigte de Choroidea, of het aderige vlies, met een kleen gaatjen doorboort zynde, op dat de glaasachtige vogt te voorschyn zoude komen, dewelke van nature helder en doorzigtig is, maar nu ons hier dof, en witagtig voorkomt, wegens de vogtigheyt, waar in dit oog bewaart word.

Aanmerkt ten eerften. De bloetvaatjens van 't vlies Choroidea met een rootwaflige stoffe opgevult zynde, geven ons gelegentheyt, om zeer klaar te kunnen beschouwen de witte zenuwtjens, die over 't zelve vlies lopen, na de ciliare of hayrwyze bant.

Ten tweeden. Het Ruyschen vlies is hier niet te zien, om dat de *Choroidea* of 't aderige vlies niet genoegzaam open gemaakt is.

Ten derden. Zoo kan men ook hier zien de slagaderen en zenuwen, die langs het buytenste vlies van de gezigt zenuwen lopen.

N. IV. Een Vlesje met vogt, waar in ons te voren komt, het steenagtig been van 't gehoor, hangende aan een paartshayrtjen, en dat van een onlangs gebore kintje.

Aanmerkt ten eersten. Dit been is in twee deelen verdeelt, namentlyk in een steenagtig been, dragende de name van 't geheel, en in een schubwyze been, en al wat in yder ons voorkomt, zal ik aanroeren.

Ten tweeden. De holte van 't steenagtig been, het doosje of busse geheten, zynde de holte, dewelke ons even agter het trommelvlies voorkomt, is met een zeer dun vliesje bekleet, 't welke men over 't hooft zoude zien, ten ware de slagaderkens, door het zelve vliesje loopende, en met roode stoffe vervult zynde, deszelfs wezen ons quame aan te wyzen.

Ten derden. Het stegelreepje, zynde een der gehoor beenderkens, zit nog in zyne natuurlyke plaatse, dat is in het ovaals wyze gaatje, 't zelve is ook met een zeer teder vliesje bekleet, waar door men ook zien kan slagaderkens te loopen.

Ten vierden. Hier ziet men ook niet alleen het ronde gaatje, 't welk de weg tot het flakke huysje baant, maar ook 't vliesje, dat den omtrek van 't gezeyde gaatje, als mede de holte van 't flakke huysje, en deszelfs beenig tusschenscheytsel komt te bekleden.

In het tweede gedeelte van 't gezeyde been, zynde het schubwyze gedeelte, 't welk hier ook aan een paartshayrtje hangt, kan men deze volgende zaken beschouwen.

Ten eersten. Dat het trommelvliesje van twee op den ander leggende vlieskens te zamen gestelt is, buyten het uytwendige deksel, 't geen in jong geboren kinderen gevonden werd, en aan het trommelvliesje vast zit.

Ten tweeden. Dat men deze twee vlieskens van den anderen kan scheiden, even gelyk de *Choroidea* van de *Ruyschiana* in de oogen, zulks kan men hier ook beschouwen.

Ten derden. In dit voorwerp is een klein gedeelte van 't buytenste vliesje gescheiden van 't inwendige, maar in andere, die hier na zullen verhandelt werden, heb ik voor 't grootste gedeelte deze twee vliezen van den anderen gescheiden.

Ten 4. Zoo kan men hier zien, dat het buytenste dezer twee vliezen, met ontallyke slagaderkens begaaft is, daar het inwendige in tegendeel, hier geen slagaderkens heeft, mogelyk om datze niet opgevult zyn geworden.

Ten

Ten vyfden. Dit trommel-vliesken is nergens met een gaatjen doorboort, maar alzints in den omtrek vereenigt met het ronde beentje.

Ten zesden. Zoo kan men hier beschouwen, hoe het aanbeeltje zig komt te vereenigen met het hamertje, ook als mede op wat wyze het hamertje vast gehegt is aan het trommel-vliesje, en zyn deze gezeyde beenderkens ook van een vliesje bedekt, waar door veele slagaderkens heen loopen.

Ten zevenden. Het vierde beentje van 't gehoor, vast gehegt zynde aan het bovenste van 't stegelreepje, kan men hier zeer perfect zien: En dat meer is, de slagaderkens door 't vliesje van dit vierde beentje loopende, zyn hier voor onze oogen geenzints verborgen.

N. V. Een stuk van de bovenste kaak van een klein Kint, waarin men klaar zien kan, dat de tanden der kinderkens, eer datse steen of been-hard worden, van verscheyde couleur en selfstandigheyt zyn; want de buytenste is wit, de volgende komt in couleur over een met het kraakbeen, de derde en binnenste, de reste in veelheyt te bovengaende, is saght en met veele bloetvaatjens voorzien.

N°. VI. Een gedeelte van de navellstreng van een kalf van een Zeekoe, waar aan een stukje van 't vlies Chorion vast zit, vervult met ronde lighaamtjens; en zyn deze in groote overeenkomende met Spaensche erten, Linsen, en ook groote spelde hoofden; Edog van wat gebruik dezelve zyn, en heb ick niet kunnen uitvorsen.

N°. VII. Een stuk van de neus van een jonge, dewelke na de lengte opgesneden is, om alzo deszelfs tusschen scheytzel, met zyn bekleetzel te kunnen zien.

Aanmerkt dat het tusschen-scheytzel met zyn bekleetzels nog omvangen zynde, ons gelegentheyt geeft, om aan beyde zyde een byzondere canaal te zien, waar door het snot zig ontlast. Van eene zyde heb ick 'er een verken borsteltje in gestoken, op dat den ziender 't zelve aanstonts in 't gezigte zoude komen. Hier van in 't toekomende breder.

N. VIII. Het dunne herffen-vlies, van een jong Kint, 't welk in een vogtigheyt dryft, 't zelve is zoo teder en subtyl, datmen naauelyks, behalven de bloetvaten iets vliezigs in 't zelve bespeuren kan; ja het schynt dat dit dunne herffenvlies by na alleen uyt bloetvaten bestaat, dewelke, door toedoen van iets vliezigs in hare plaatzen gehouden worden, op datze niet onder een en zouden komen te verwerren; dit en is niet te toonen, ten zy de slagaderen tot hare eynden toe vervult zyn geworden, met een rood-wassige stoffe; want dat gedaan zynde, zoo bevintmen alles wat slagaderlyk of aderlyk is, van een roode couleur, en 't geen overigh is, 't zelve is te houden voor 't vliezige.

No. IX. Een Vlesje met vogt, waar in twee voorwerpen bewaart werden; het eerste zyn twee oog-schellen van een mensch, welkers slagaderkens vervult zyn, en zoo komen ons dezelve root voor.

Het andere voorwerp zyn ook twee oogschellen van een mensch, welkers slagaderkens niet en zyn vervult. In deeze kan men zien de traanstippen, als mede in hare randen de mondekens der zeer wel bekende canaaltjens, met een taye en harde vogt in deze voorwerpen vervult.

No. X. Een Vles onthoudende twee menschen oogen, over dwers doorgesneden, in welkers holte het netwyze vlies klaar gezien kan werden met een mergagtige stoffe bezet; dicht by deze ziet men het Ruyschen vlies, bezet met een swarte stoffe.

No. XI. Een Vlesje, waar in twee voorwerpen gevonden werden, waar van 't een is een dwers doorgesnede ooge van een Kint, hangende aan een hayrtje,

Aanmerkt ten eersten, dat hier een gedeelte van 't netwyze vlies, uit de grond van 't oog voortkomt, waar ontrent te observeren staat, dat alle de bloetvaatjens tot den eynde toe opgevult zyn, en dat gedaan zynde, zoo komt ons het netwyze vlies voor, als een gestel van bloetvaatjens dewelke door iets vliezigs in hare plaatzen werden gehouden. Het mergagtig wezen is in dit voorwerp naauwlyks te bemerken, maar in andere klaarblykelijk genoeg.

Ten tweeden. De slagaderkens van 't Ruyschenvlies zyn hier opgevult, en hoe zeer verscheyden dezelve zyn, van die van 't netwyze vlies, ten opzichte van haaren cours, zulks kan hier mede gezien werden.

Ten derden. In dit voorwerp blykt het ook genoegzaam dat den hayrwyzen band, geenzints 't werk van een spiertje uytvoert, maar wel deszelfs aanhangzel. Ziet de eerste Plaat van dit 2. Cab. Fig. 4. 5. en 7.

Ten vierden. Zoo is hier ook klaar te zien, dat het Ruyschenvlies, zig uytstrekt tot het eynde van den hayrwyzen band.

Het 2de voorwerp in de gront van dit zelfde Glas geplaat, is het agterste van 't Ooge, wiens slagaderkens zoodanig geheel en al opgevult zyn, dat ten laasten daar door een tegens natuurlyke uytspatting voorgevallen is, en zulks kan ligt gebeuren in die handeling; wanneer men niet omzigtig genoeg is.

No. XII. Een gedeelte van de milts slagader uyt een Kalf, deze opgevult zynde, bevintmen, des zelfs uyteyndend bundelwys gestelt te zyn.

No. XIII. Een stukje van de schorffige substantie der hersene van een Mensch, waar in klaarlyk blykt, dat dezelve niet anders en is, als een samenstel van bloetvaatjens. Ten dien eynde zoo heb ick de gezeyde uyteynde

den met een root wassige stoffe vervult, en daar na in deze heldere vogt gehangen, en zonder dat zoo is 't onmogelyk, de waarheyt van die zaak na te vorsien. Ziet verders over deze zaake myn Antwoord op de 12 voorgestelde Brief, alwaar 't zelve met figuren afgebeeld is.

No. XIV. Beyde de amandelen van een Mensch, met des zelfs tusschenstaande lelleken. Hier kan men zien hoe celluleus, of hoe ryk van kleene holletjens deze onze amandelen zyn; als mede hoe veel, en hoe groot der zelve openingen zyn, dewelke na de keel open staan, en dat dikmaal in een fris en gezond Mensch. Ondertusschen staat aan te merken, dat deze openingen klaarder te zien zyn, wanneer de amandelen geswollen zyn, en zulks heeft de Chirurgy's, die in de konste van Ontleding niet al te wel geoetfent zyn, zeer dikwils bedrogen, dewelke als zy deze openinge in de amandelen zagen, zoo waanden zy dezelve verzworen te zyn, daar ter contrarie deze openingen natuurlyk zyn, alleen maar dan ter tyd meer gapende.

No. XV. Het omgekeerde harde vlies van een mensche Oog, uyt wiens midden een gedeelte van 't netwyze vlies voortkomt.

No. XVI. Beyde de oogschellen van een Mensch, waar in de gaatjens of mondekens, dewelke in de randen zitten, als mede de traanstippen gezien kunnen werden.

De LAA onder dit tweede Cabinet onthoud in zig verscheyde vierkante Cedere Doozen, waar van de Eerste geopend zynde, ons verthoont word.

No. I. Een stuk van 't vel van een Kint, wiens slagaderkens met een root-wassige stoffe vervult zynde, 't vel root voor komt.

Aanmerkt dat de uyteynden van de gezeyde vaten in haren loop een andere cours houden, als wel die, dewelke wy aanstonds zullen aanwyzen.

Daar benevens zoo wort'er in de zelve Doos gevonden.

No. II. Een stuk van 't buytenste vlies des Lyfmoeders van een Kalf, wiens slagaders met een rootwassige stoffe opgevult zyn, en is der zelve coursen getal verscheyden van die, dewelke door 't vel lopen.

No. III. Een stuk van 't vlies Chorion uyt een Kalf, wiens slagaders uyteynden zoo curieus opgevult zyn met een geel-wassige stoffe, dat de oogender gene die dit voorwerp komen te zien, daar op verlokt werden.

No. IV. Een stuk van 't zelve vlies, met grooter takken van slagaders voorzien.

In de tweede Cedere DOOS werden deze volgende zaken gevonden.

No. I. Het bovenste deel van de hersen-panne, van alle bekleetzelen ontbloot, om de vliezige fontanel te zien in een jong gebore Kind.

Aan-

Aanmerkt ten eersten, dat deze fontanelle vervult is van opgevolde slagaderkens, dewelke geenzints kunnen werden gezien, ten zy datter een opvulling voor af gaat.

Ten tweeden. Zoo kan men hier ook zien, dat de beenderkens van 't hoofd in een jong gebore Kint niet door naden, maar door toedoen van vliezen te zamen zyn gevoegt.

Ten derden. Zoo blykt het hier dat deze gezeyde vliezen niet anders zyn als een gedeelte van 't harde herssen-vlies, en van 't herssenpans vlies.

Ten vierden. In een levendig Kint, werden de beenderkens van de herssenpanne, boven op 't hoofd, niet te zamen gestelt door onderling aanraken, nog ook door naden, maar dezelve staan wat van den anderen.

Ten vyfden. Zoo staat ons te confidereren, dat deze distantie in d' eene grooter, in d' andere kleender is, egter worter altoos eenige gevonden, 't geen by alle autheuren niet werd geobserveert in haare figuren; te meer naden deze distantie ook niet werd gevonden, als men het geraamte van een jong gebore Kintje, op de gemeene manier, komt te maken: Want als men de beenderkens komt te drogen, zoo verliest men de natuurlyke distantie, 't en zy dat men 't geheele hoofte met Catoen zoodanig komt op te vullen, dat de beenderkens in 't drogen geenzints tot elkander kunnen getrokken werden.

Ten zesden. Hier ziet men ook dat het voorhoofsbeen in een jong gebore Kindje uyt twee stukken is bestaande.

No. II. Het bovenste gedeelte van de herssenpanne van een kleyn Kintje; waar in de voorgemelde distantie vernietigt is; maar de vliezige fontanelle, dewelke altoos na eenigen tyt nog gevonden werd, kan 'er gezien werden.

Aanmerkt ten eersten. De gezeyde fontanelle werd niet precys op 't jaar gesloten; maar somtyts vroeger of later na de gesteltenisse van 't lighaam, als mede na dat de beenmakinge min of meer vigoreus is.

Ten tweeden. Dit gezeyde gedeelte van 't bekkeneuli; nog met deszelfs pannevlies omvangen, wiens slagaderkens opgevult zyn met een rootwassige stoffe.

Ten derden. De seyzenwyze groef is met dezelve stoffe ook opgevult.

No. III. Het bovenste gedeelte van de herssenpanne van een Kintje van ontrent 7 maanden dragts, 't zelve is nog bekleet met het vel.

Aanmerkt ten eersten. Dit vel kan men van 't been afnemen, om dat het apart is gedroogt: en alzo werter gelegentheyte gegeven, om de binnenste oppervlakte te beschouwen met des zelfs opgevolde bloetvaten.

Ten tweeden. Zoo blykt het hier dat het vel zoo vol van bloetvaten is, dat

dat dezelve al te zamen opgevult zynde, het geheele vel zig zeer root vertoont.

Ten derden. 't Gezeyde vel is zeer digt met swart hayr bezet, hoewel het maar van een zevenmaandig Kintje is.

N°. IV. Het bovenste gedeelte van 't vel van een vet Kints hoofte, waar in men kan zien, dat niet alleen ontrent het opper maar ook 't voorhoofd veel vet gevonden word, in vette Luyden, 't welk tegen 't gevoelen van zommige aanloopt. 't Gezeyde vel is ook byzonderlyck met veel hayr bezet.

In de derde DOOS werd gevonden het vlies Chorion, uyt een Kalf.

Aanmerkt. Dat ick niet alleen de groote en kleyne takken met een rootwassige stoffe opgevult hebbe, maar ook zelfs die gene, dewelke zoo kleen en subtyl zyn, dat, als men se van 't ligt afgewent, komt te beschouwen, zy haar als kleyne vlakjens vertonen. Edog met een vergroot glas daar by komende, zoo bevind men middag klaar, dat het de uyteinden der slagaderkens zyn, dewelke in cours verscheyden zyn van die, dewelke in de vliezen van de Lyfmoeder gevonden werden.

Het vierde DOOSJE

Onthoud in zig de crystalline vogtigheyt, uyt het Oog van een Schaap, omvangen met het spinnewebbe vlies, [*tunica Aranea*] door 't welke zeer veele slagaderkens loopen. Over het wezen van dit vlies zyn 't de ontleders niet eens; eenige verzaken het zelve, andere trekken 't in twyffel; eenige admitteren 't zelve, zelfs ben ick daar over in twyffel geweest, wat ik van die zaak zoude geloven; maar als ick de slagaderen van een schaaps ooge met een wassige stoffe opgevult hadde, zoo opende ick het oog, en de vliezen doorzoekende, zag ick zeer veel rode slagaderkens door het spinnewebbe vlies verspreyt te zyn.

Dit ziende, dede ick deze crystalline vogtigheyt met des zelfs omvangend vliesje in een Vlesje met heldere vogt; als ick nu's anderen daags deze nieuwe uytvindinge wilde bezien, konde ick niets minders als rode slagaderkens beschouwen. Hier van was dit de reden: Ick had, gelyk gezegt is, des oogs slagaderkens vervult met een wassige stoffe, dewelke wel voortgedreven was tot aan de crystalline vogtigheyt, edog was dezelve daar blyven staan, niet kunnende verder penetreeren tot in de slagaderkens van 't spinnewebbs-wyze vlies, 't welk de crystalline vogtigheyt omvangt, alzoo 't bloet, te gelyk met de wassige stoffe voortgedreven zynde, de gezeyde slagaderkens van 't spinnewebbs wyze vlies zoodanig had vervult, dat ter geen occasie overig wierd gelaten voor de wassige stoffe, om in de bloetvaatjens te kunnen komen.

B b b b

Als

Als ick-nu dit alles in een Vlesje met vogt gedaan had, is het bloet niet alleen haastig verdwenen, maar ook by gevolg raakten die zeer subtile slagaderkens wel haast uyt myn gezigte; Als 't nu voor de tweede reys kwam te gebeuren, dat my zoodanig een opvullinge voorkwam, zoo wast, dat ick met meerder voorzigtigheyt hier mede handelende, my aanstonts na den plaatfnyder begaf en liet hem dit in aller yl in koper snyden. Ziet de eerste plaat van dit 2. Cab. Fig. 8. Hier staat aan te merken, dat ick de gezeyde vogtigheyt met des zelfs vliesken, en met bloet vervulde slagaderkens in 't gezeyde vierde Doosken nog beware. In 't droogen van dit voorwerp, is deze crystalline vogt wel wat rimpelig geworden, edog zulks kan men niet voorkomen, eertyts heb ick de figure van dit vlies in koper laten snyden, zonder bloetvaten, om dat ick die doenmaals nog niet konde ontdekken, wegens de dikte myner instrumenten.

Het vyfde Ceder DOOSJE

Onthoud in zig een schede gemaakt van 't vel van een Kint, waar in een mesken en vorkjen steken, welkers handvatjens gemaakt zyn van 't scheen been van een mensch, waar in gants geen holte bevonden wierd, 't welk zoo ongemeen is, dat het mogelyk noyt voor heen voorgevallen, en voor een zeer raare zaak te houden is.

Aanmerkt ten eersten, dat deze handvatjens zeer wit zyn, en digt aan 't staal met een vergult bantjen zyn omvangen.

Ten tweeden. Het vel van 't kint vertoont zig root, wegens de menigte der opgevulde slagaderkens, dewelke in 't bereyden van 't vel, hare rode wassige stoffe geenzints verloren hebben, 't geen vermakelyk is om te zien.

In het sesde Notebome DOOSJE werd gevonden een gedeelte van de slagader van de milt van een Kalf, dewelke ontvleest is, zo men gemeenlyk spreekt, dat is, van alle des zelfs sappige uyteynden berooft.

Aanmerkt ten eersten. Deze slagader is vervult met een geel-wassige stoffe, en heeft alle des zelfs kleynne takjens behouden, zynde deze hare uyteynden bewaart tot het sappig wezen toe.

Ten tweeden. Hoe moeylyk het is alle deze takjens op hare natuurlyke plaatzen te behouden, en het eene takje boven het andere te bewaren, en zoo te drogen, dat te gelyk alle deze takjens behouden blyven, weten die gene, dewelke haar met dezen handel bemoejen.

Het zevende DOOSJE van Indiaansch hout toegerust, onthoud in zig het gedarmte van een kleyn en onvoldrage Schaapje, dewelke met een witwassige stoffe opgevult zynde, zeer curieus toebereyd en geconserveert zyn.

Straat aan te merken dat deze darmtjes aan haar darmscheyl nog vast zittende, haare natuurlyke plaatzen behouden hebben. De slagaderkens door

't darm-

't darmscheyl loopende, zyn met een geel-waflige stoffe opgevult, en om dit aan 't oog aangenamer voor te stellen, zoo zyn dezelve op swart Fluweel geleyt.

In het achste DOOSJE werden steenen gevonden en bewaart, dewelke een Paert door den afgang geloft heeft, ziet de II. Plaat van dit 2. Cab. fig. 4. 5. en 6.

Hoewel datter onder de Geneesheeren gevonden werden, de welke niet kunnen geloven, dat men Steenen door den stoelgang kan komen te lossen; zoo ist egter, dat zulks waar ende waaragtig zynde, van my ook is onder-vonden, dat een zekere Jodinne, onder andere ongemakken, als onmatige vloet, colyk in de maag &c. gequelt zynde, van den wel-ervaren Heer Doctor Rocamora, een purgatie is voorschreeven, waar door zy in den afgang een zeer groote steen quyt is geworden, die my van de man des patients, als mede van hare vrienden is getoont.

Den Heer Professor Nicolaus Venette, heeft een Tractaat, geschreven over de gevallen van de steen, 't welk noyt genoeg kan werden geprezen. Hy verhaalt verscheide exempelen van 't losse van steenen door de stoelgang. Ook zoo vint men by Coiterus, Scaliger, en andere Autheuren meer zoodanige voorvallen.

Hier ist waardige Lezer, dat ick U E. kom te vertoonen, steenen, dewelke een Paert door de gezeyde wegen geloft heeft, en zyn dezelve my mildelyk ter hand gesteld, door den Heer M. G. Blok, Med. Doct., en zeer curieus onderzoeker van de geheymen der nature, waar by hy dit verhaal my ook toegezonden heeft.

In 't Jaar 1698. is een Paert, staande te Weenen op de stal des Keyfers, quyt geworden door de stoelgang xxxvj. steenen, en dat binnen de tyd van 6 weken. Het Paert, voor zoo veel zy konden gewaar worden, die het zelve oppasten, uyt deszelfs werkingen en apetyt, was gezont en wel gestelt. Deze twee steenen heeft den opziender van de stal gegeven aen den Ed. Heer Wildebrand, in die tyd Secretaris van zyn Kon. Majesteyt van Sweden, aan 't Hof van zyn Keyf. Maj. en nu Secretaris van den zelve by haar Hoog. Mog. de Heeren Staten Generaal der vereenigde Nederlanden, in 's Gravenhage. De gezeyde Heer Wildebrand zegt, dat hy verstaen heeft, dat een Doct. tot Weenen, bevonden heeft, deze steenen in kragten over een te komen met die van de Bezoar, wanneer menze in een grooter quantiteyt komt te gebruyken.

't Is considerabel myns dunkens, dat ick de grootste steen gebroken hebbende, in deszelfs binnenste en midden, een haver grayntje heb vinden zitten, gelyk als men gewoon is te vinden in 't binnenste van de Bezoar steen een stukken hout, of iets diergelyken.

Uytlegging van de

EERSTE PLAAT,

De eerste FIGUUR,

Betekent het oog van een Walvis, 't welk zoodanig is toebereyt en gesneden, datmen niet alleen 't gestel van het harde vlies, maar ook dat van 't Ruyschen en aderige te gelyk zien kan.

A. Wyft aan de dikte van 't harde vlies, dicht by de gesigt zenuwe.

B. Deszelfs dunte, aan de zyde van den oog-appel.

C. Een stuk van 't Netwyze vlies.

D. D. Twee stukken van het aderige vlies, zoo als het zig van buyten vertoont; dezelve zyn omgewend, en van 't Ruyschen vlies afgescheurt; en loopen door de buytenste oppervlakte zeer veel by een gevoegde bloetvaten.

E. Twee gedeeltens van 't aderige vlies, zoodanig van 't Ruyschen afgescheurt, datze van onderen daar nog aan vast zitten, waar door zyn hier van die zyde gesien werden, dewelke met het Ruyschen vlies vereenigt was, voor deszelfs afscheuringe. Ondertusschen zoo staat hier aan te merken, dat men de bovengemelde bloetvaten van deze niet zoo wel zien kan, als van de andere of buytenste, getekent met let. D. D. Het * wyft aan het Ruyschen vlies, 't welk in 't ooge van een Walvis de dikte heeft van een dik papier.

De tweede FIGUUR,

Wyft ons aan het oog van een Walvis, en dat na de lengte doorgesneden.

A. Het Netwyze vlies.

B. Het aderige vlies, aan wiens binnenste zyde het Ruyschen nog vast zit.

C. Het harde vlies.

De derde FIGUUR,

Wyft ons aan 't meefte gedeelte van de twee opperste oog schellen van een mensch.

A. De hayrtjens der oog schellen.

B. B. Die mondekens der canaaltjens, waar door een zekere vogt komt te passeren.

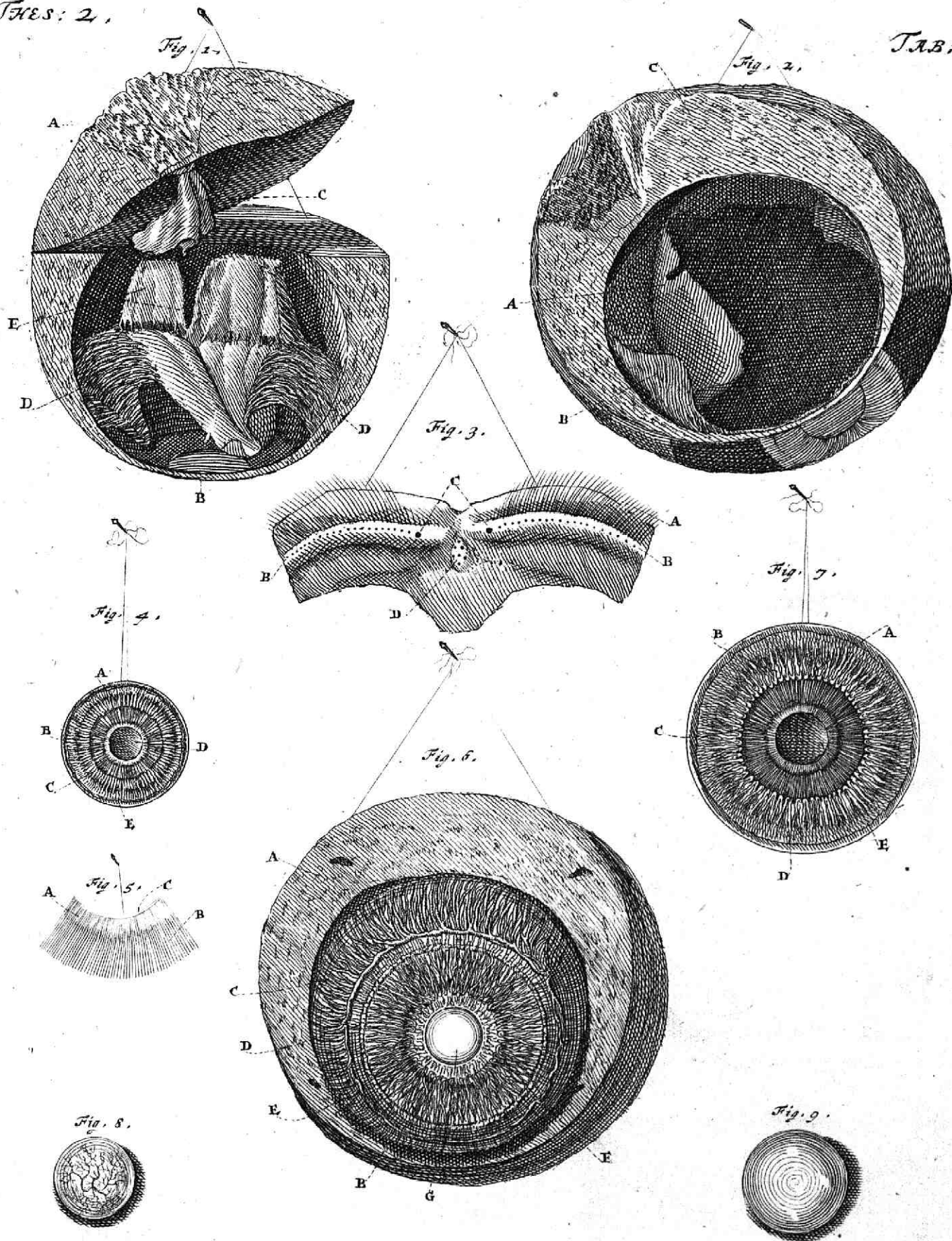
C. De traan slippen.

D. Het traan kliertjen, waar in verscheyde gapende mondekens, of gaatjens gesien worden.

De

Tab. 2.

Tab. 1.

C. Hüberts. ad. vivum. Sculpsit. Neerd. Taf. 77.

De vierde FIGUUR,

Verbeelt ons de agterste zyde van het hoorn-vlies, uyt een mensche, waar in ons te voren komt de rand van 't hoorn-vlies, de hayr-wyze band, den kleene circul van den reegenboog, en oog-appel.

- A. De hayr-wyze band.
- B. Het spierige aanhangzel van den hayr-wyze band.
- C. De klenen circul van den aanhang des hayr-wyze bands, waar in de peeskens van 't gezeyde uytsteeksel komen te eyndigen. Deze geseyde klenen circul van het uytsteeksel van den hayr-wyze band van voren gesien zynde, word van my gebeten, den klenen circul van den reegenboog, want 't geen van buyten reegenboog word gebeten, is van binnen de aanhang van den hayr-wyze band genoemt.
- D. De oog-appel.
- E. De rand van 't hoorn-vlies.

In de vyfde FIGUUR,

Word vertoont het spierig aanhangzel van den hayr-wyze band, met des selfs pesige fiberkens, &c. aanmerkt ondertusschen dat deze figuur gemaakt is door toedoen van een vergroot glas, waar door dat deselve hier veel grooter vertoont werd, alsze wel natuurlyker wyse is.

- A. De pesige substantie van den hayr-wyzen band.
- B. Het spierig wesen van den hayr-wyzen band.
- C. De circulaire fibren, of rontom loopende draden, van den klenen circul, dienende om d' oog-appel te vernauwen, dewelke den plaatsnyder hier wat te perfect heeft verbeelt, want in 't voorwerp zelfs zynse soo wel niet te zien.

De zesde FIGUUR,

Vertoont een dwers doorgesnede oog van een Walvis.

- A. Het harde vlies, 't welk wonderlyk dik is.
- B. Het harde vlies, wiens dikte hier ter plaatse wel schynt vermindert te zyn, maar het aderige vlies puylt hier soodanig buyten het harde vlies uyt, datmen des selfs ware dikte niet wel sien kan.
- C. Het aderige vlies.
- D. De bloetvaten, door het aderige vlies verspreyt.
- E. Een slagader loopende rontom het aderige vlies, uyt deselve loopen ontelbare takjens opwaarts.

Bbbb 3

F. De

F. De kleene circul van den regenboogh, en werd de groote geteekent met een *.

G. Den oogh-appel.

De zevende FIGUUR.

Vertoont het hoorn-vlies van een kalfs oog, zoo als het van agteren ons voorkomt. In het zelve komt ons alles grooter te vooren als welin een mensch.

A. De rand van 't harde vlies.

B. De hayr-wyzen band.

C. Het ahangzel van den hayr-wyzen band.

D. Den klenen circul van het ahangzel van den hayr-wyze band, door dewelke zeer dik en dicht komen te loopen alle de peeskens van 't gezeyde ahangsel, en dat regt uyt.

E. Den oog-appel.

In de achtste FIGUUR.

Werd verbeeld de krystalline vogtigheyt uyt het oog van een kalf, met des zelfs omvangend vliesken, 't welk het spinnewebbe vlies gebeten is, waar door zeer veel opgevulde slagaderkens loopen.

De negende FIGUUR.

Vertoont de crystalline vogt uyt een Walvis; 't Is te verwonderen, dat deze crystalline vogt, als mede het geheele oog, zoo byzonder kleen zyn, na proportie van de groote van 't lighaam van deze vis.

Uytlegginge van de

TWEEDE PLAAT.

De eerste FIGUUR.

VErtoont het grootste gedeelte van een omgekeerde blaas van een mensch; deze hare inwendige oppervlakte, vertoont zig hier nu uytwendig, en is dezelve bezet met een ontelbaar getal van vliesige en takkige uytwassen; en dat van wegen het vryven des steens, waar mede den lyder beladen was geweest.

A. De ongemeene dikte van de blaas, 't geene gemeen is aan die geene, dewelke met de steen gequelt zyn

B. B.

Tues: 2.

TAB: II.

C. Huyberts, ad. vivum sculptit. Neerd. Taf. 78.

- B. B. *Vliesige en takkige uytgroeizels.*
 C. *De grond van de blaas, met geen uytgroeifels beset, nadien deze plaatze van de steen niet en is beledigt.*
 D. *De buytenste oppervlakte van de blaas, die hier nu door het omkeren, de binnenste is geworden.*

In de tweede FIGUUR.

Werd getoont een stuk van de blaas van een swanger gaande Vrouw, waar van de fiberen of draden alzints met seer kleine steentjes beset zyn.

De derde FIGUUR.

Wyst ons aan een stuk des levers van een waterzugtig mensche.

- A. *De oppervlakte, dewelke bysten ongelyk is, wegens de celluluse gestelt heyt.*
 B. *Cellekens, of blaaskens, een taye substantie in haar onthoudende; en zyn deze zoo menigvuldig, dat de gantsche lever, daar uyt is bestaande.*

In de vierde FIGUUR.

Werd vertoont een steen, dewelke een paert gelost heeft door 't fundament.

De vyfde FIGUUR.

Wijst ons aan een stuk van een groote steen, die 't zelve paert door het fundament quyt is geworden: en is deze ten deele door een zaag, ten deele door brekinge in twee deele gescheyden. In 't midden van dezelve wierd een kleyn kuyltje gevonden, 't welk een graantje haver, in 't gedarmte vast gezeten zynde, geformeert heeft, terwyl 't zelve alsints omvangen wierd van de steenige substantie.

- A. *Verscheyde steenige schellen, waar uyt dit stuk steens uytwendig is bestaande.*
 B. *De binnenste substantie des steens, in dewelke deze steen min schelagtig word bevonden.*
 C. *Het kuyltje, van het graantje haver voortgebracht.*

De zesde FIGUUR.

Wyst ons aan het andere deel des steens, waar in het havergraantjen na het breken des steens is blyven zitten.

- A. *Het gedeelte des steens, 't welk door de zaag is gescheyden.*
 B. *Dat gedeelte, 't welk door gewelt gebroken is.*
 C. *Het haver graantje, zittende in 't midden van de steen.*

Aanmerkt ondertusschen, dat den Ed. Heer Blok, dit gedeelte na zig heeft

heeft genomen; zoo datter maar een stuk in myn Cabinet gevonden word.

De DERDE PLAAT

VErbeelt een waterhoofdig Kint, van zes of seven maanden, wiens hoofd byster groot is.

Ik heb een stuk des moerkoeks gelegd tusschen 't hoofd en handen, ten eynde 't hooftje, in de vogtigheyt leggende, in 't midden van 't glas gedwongen wierd te blijven leggen, en is dit stuk moerkoeks rou afgebeelt, om dat myn voornemen niet en was, des zelfs ware gesteltheit hier te ver-tonen, maar zal den beminden lezer 't zelve vinden in de VI. Plaat. Fig. 2. van dit tweede Cabinet.

De VIERDE PLAAT.

VErtoont vyf figuren van een byzondere en vreemde substantie, vervult met veele Kinderkens, ontrent 3 maanden gedragen zynde; en zyn deze zaken te voorschyn gekomen, even na de geboorte van het voorge-melde waterhoofdig kintje van dezelve vrouw.

De eerste FIGUUR.

Wyst aan een gedeelte van een byzondere en vreemde substantie, met de gezeyde Ledematen vervult.

- A. Het dybeen, 't welk hard en onthloot is, van vlees en beenevlies.
- B. Een eenige vinger of toon, 't welk niet wel te onderscheyden is.
- C. Een kraakbeenige knieschijf, geplaatst ontrent de knie van een tweede dybeen.
- D. Nog een kraakbeenige knie.
- E. Een voet.
- F. Een hand, wiens vingeren onvolmaakt of wanschapen zyn.
- G. Een tweede voetje.
- H. Een welgemaakte hand.
- I. Twee vingeren, die niet zoo wel geschapen zyn.

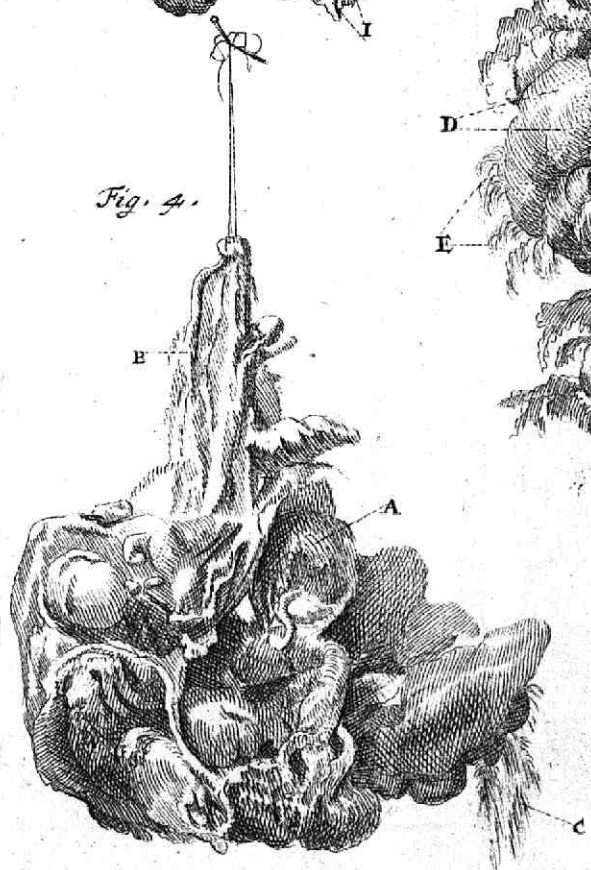
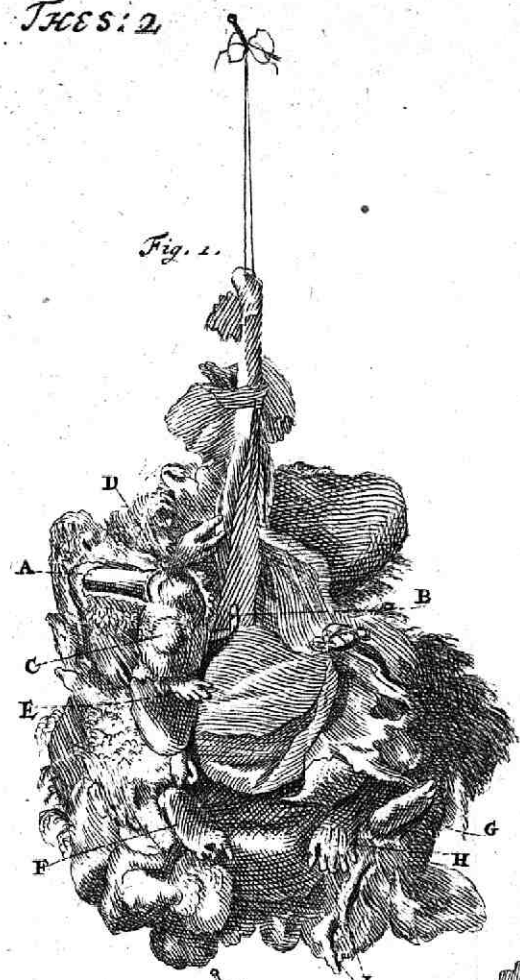
De tweede FIGUUR.

Vertoont een grooter gedeelte van de bovengemelde substantie, met verscheide Ledematen ook voorzien zynde; als mede een Schepseltje van die zelve ouderdom, wiens hooft en borst zoodanig verwart, en begroeyt zyn in die stoffe, dan menze niet zien en kan.

A. Twee

TAFEL: 2

Neerd. Taf. 80.

Fig. 2.

TAB: IV.

Fig. 3.

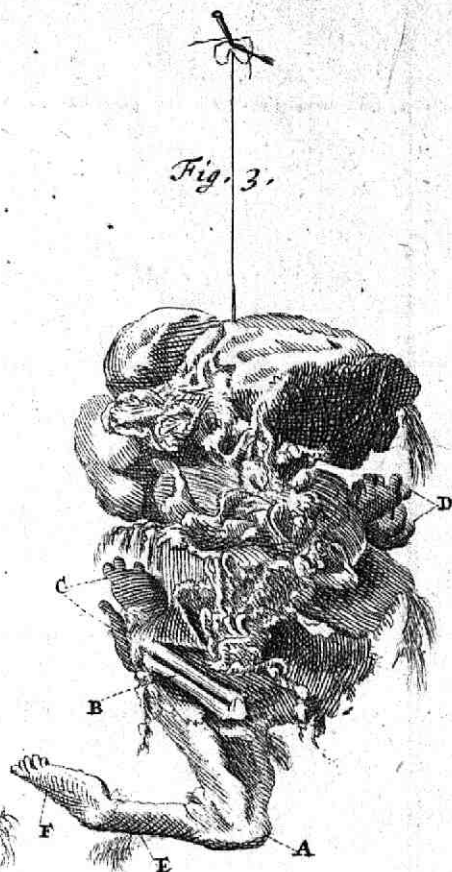
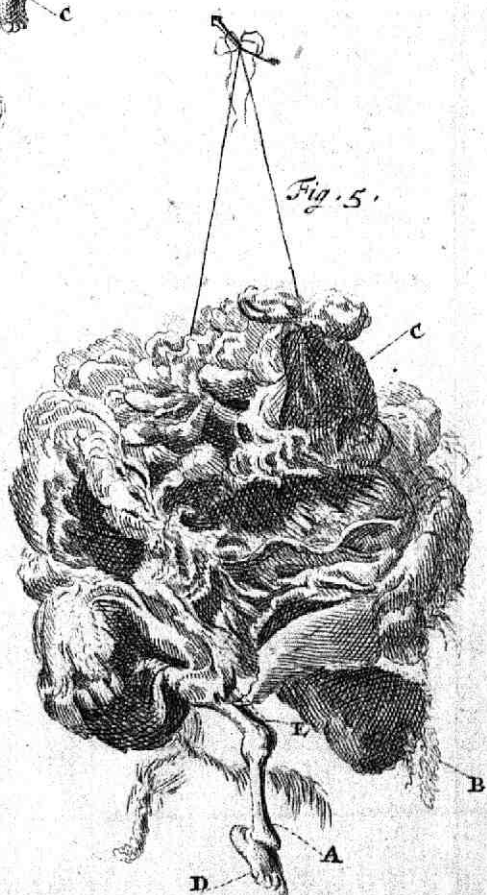

Fig. 5.

C. Huigherts, ad vivum Sculpsit.

- A. Twee beenen krom en wanschappen, waar nevens nog een
- B. krom armtje gevonden word.
- C. Een voetje voortkomende uyt het bovenste gedeelte van dese zelfstandig-
heyt; 't selve heeft geen gemeenschap met het voorgaande.
- D. Vliesige, en ook kraakbenige rondagtige deeltjens.
- E. Fiberkens, of wel bloetvaatjens, 't welk niet wel te onderscheyden is;
nadienze niet opgevult zyn.
- F. Een groot vlies met een taye slymerige stoffe vervult.
- G. Iets, 't geen een buykje verbeelt, uyt wiens midden een verheve deelt-
je uytpuylt, als ware het een roedeken.

De derde FIGUUR.

Verbeelt een kleynder portie van deselve substantie, waar in dese volgen-
de zaaken zich opdoen

- A. De dye van een Kintje van ontrent 3 maanden dragts.
- B. Het scheen-en dybeen, van een ander Kintje, dewelke van vleesch en
been-vlies ontbloot zynde, over dwersgeplaat zyn.
- C. Het voetje van 't selve Kintje, zoo het schynt, want het is een wey-
nig van de gezeyde beenderen afstaande. Hier doet zig nog een byzonde-
re vinger op, den welke ick aangeweesen hebbe met dezelve letter C.
edog met een byzonder linie.
- D. Twee voeten zonder scheenen of dyen, voortkomende uyt een geheelan-
dere, en tegens over staande plaatze.
- E. Een scheentje.
- F. Een voetje.

De uytlegginge van de vierde FIGUUR.

Waar in ons vertoont werd een gedeelte van de bovengemelde zelfstandig-
heyt, zonder dat men daar eenige ledematen in zien kan.

- A. Cellulense en ten deele kraakbeenige partyen.
- B. Vliezige deeltjens.
- C. Vatige deeltjens.

In de vyfde FIGUUR.

Werd ook gezien een portie van de bovengemelde substantie, uyt wiens
onderste gedeelte voortkomt een geheel been.

- A. Een vleesloos scheenbeentje.
- B. Vatige deeltjens.

Cccc

C. Vlie-

C. *Vliezige en cellulouze deeltjens.*

D. *Het voetje.*

E. *Het dybeentje.*

De VYFDE PLAAT.

In de eerste FIGUUR

Werd verthoont de maag van een Kint, met des zelfs slokdarm, en het Net.

A. *De slok-darm, met des zelfs spierige draden, dewelke na de langte loopen.*

B. *Slagaderen, loopende door het bovenste van de maag.*

C. *Slagaderen, door het onderste gedeelte verspreyt, welkers groote takken schielijk schynen afgesneden te worden, daar ter contrarie sommige der zelve, ten deele binnewaarts loopen, andere werden ook verspreyt door het Net.*

D. *Des maags uytgang.*

E. *Het Net; met duyzende van bloedvaatjens, en gantsch geen gaatjens bezet.*

F. *De krop, of ingang des maags.*

In de tweede FIGUUR

Werd ons verbeelt een stuk van een omgekeerde maag, van een bedaaft mensche.

A. *De inwendige rimpelen, en vouwen van de maag, die een weynig uytsteken, buyten de inwendige superficie.*

B. *Ontelbaare openingtjes of gaatjens, die men [pori] noemt.*

De derde FIGUUR.

Verbeelt een stuk van een omgekeerde mensche maag, boven den uytgang afgesneden.

A. *Die plaats, alwaar geen rimpelen of vouwen, maar wel eenige ronde verbeventheden, bergswys, haar opdoen.*

B. *Celluleuze tusschen scheytzelen, of nieuwe verschynfelen, waar van hier voore mentie gemaakt word.*

C. *Des maags uytgang.*

De vierde FIGUUR.

Verthoont ons een stukje van de maag, waar in de gezeyde cellulouze tusschen

Tab. 2.

Fig. 2.

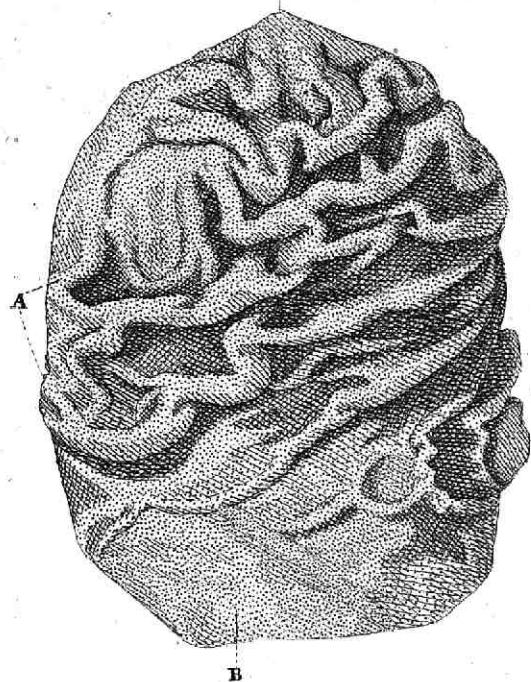
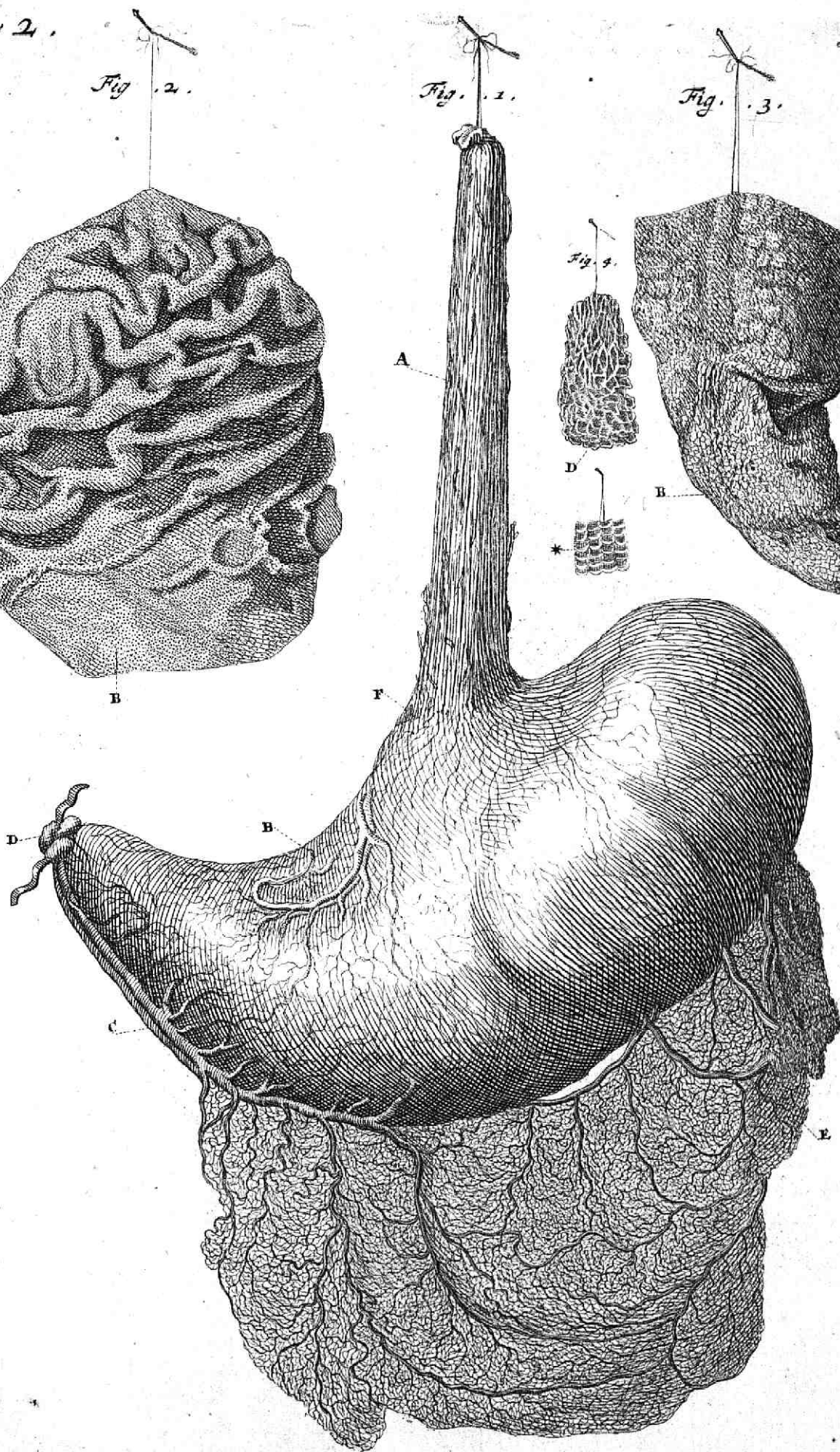

Fig. 1.

Tab. V.

Fig. 3.

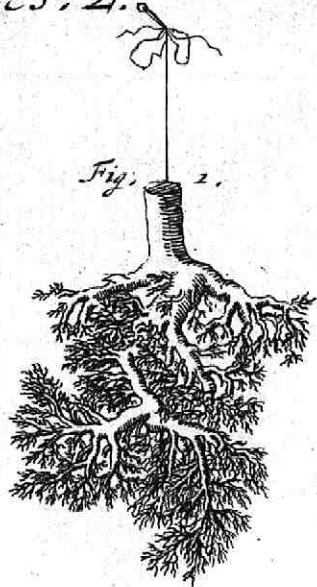
Fig. 4.

C. Kühnerts, ad vivum, Schülzst.

Neerl. Taf. 81.

Trees; 2.

TAB. VI.

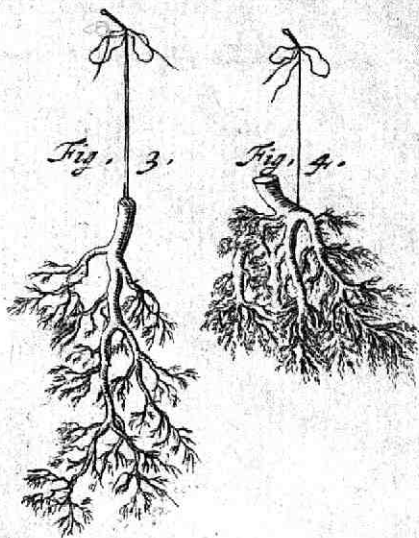
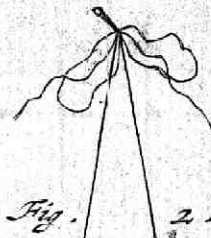

Fig. 4.

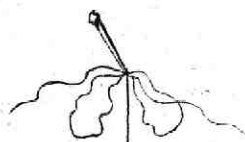

Fig. 5.

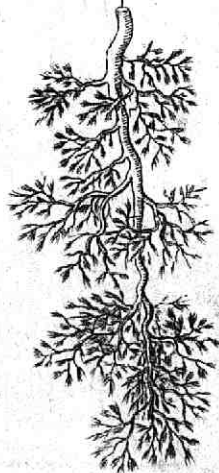

Fig. 6.

Fig. 7.

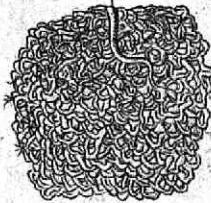

Fig. 8.

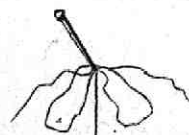
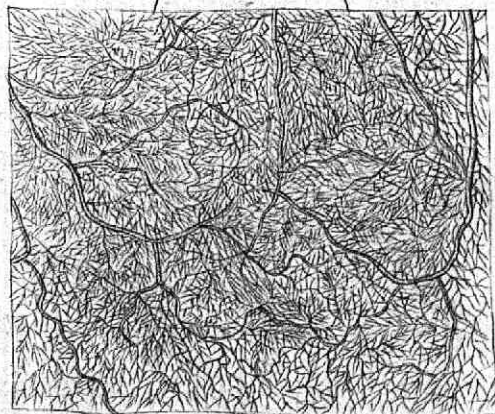

Fig. 9.

schen schytszelen werden aangewezen, en dat door een vergroot glas waar door alles hier grooter voorkomt, als wel natuurlijker wyze.

Hier moet men aanmerken, dat deze gezeyde tusschenscheytzelen ook gevonden worden in dat gedeelte van de maag der herkauwende dieren, 't welk in onze taale geheeten is de *Kraag*, en dat dezelve aldaar zeer groot, en vierkantig zyn, 't welk een yder meer als wel bekend is. In een mensch zynze daar en tegen zeer klein, en van verscheyde forme en gedaante.

Uytlegginge van de

ZESDE PLAAT,

De eerste FIGUUR,

W*ist aan een stuk van de poort ader van een Kalf.*

De tweede FIGUUR.

Een stuk van de ader en slagader van een moerkoek uyt een Vrouw.

De derde FIGUUR.

Een takje van de hol ader des levers uyt een mensch.

De vierde FIGUUR.

Een tak van de Poort ader uyt een mensch.

De vyfde FIGUUR.

Een tak van de slagader van de Milt, uyt een Kalf.

De zesde FIGUUR.

Een gedeelte van het binnenste vlies der baarmoeder van een bevrugt Schaap, waardoor duyzende van op nieuws uyt gevonden wormwyze vaatjens verspreyt zyn; deze zyn doorschynend, en bereyden die zappige stoffe toe, de welke dienstig is om de vrugt te voeden, zoo lang dezelve in de lyfmoeder haar verblyf heeft.

De sevende FIGUUR,

Werd ons voorgesteld de worm-wyze cours, van de bloetvaten, dewel-
Cccc 2 *ke*

ke, voor 't grootste gedeelte, de substantie der nieren uytmaken.

Aanmerkt ondertusschen, dat hier niets voorgehouden word, als alleen die gezeyde cours der bloetvaten; myn voornemen is in 't toekomende de uyteynden van yder takjen te verbeelden, want yders uyteynde doet zig op als een kleyn kluwentje; die van de lever en milt daar en tegen als kleyne penceeltjens.

In de achtste FIGUUR.

Werd verbeelt een stuk van het vlies Chorion uyt een Kalf, wiens bloetvaatjens tot het eynde toe vervult zyn.

De B. Leezer aanschouwt hier wel zeer kleyne en fyne takjens, edog in 't voorwerp zyn dezelve veel fynder, ja 't voorwerp zelfs van 't ligt af gezien zynde, zoo vertoonen haar deze uyteynden, op verscheyde plaatsen als vlakken.

Daar en boven is 't confiderabel dat het uysterste dezer vaaten in opzichte van cours, gantsch geen overeenkomst heeft met die van de nieren, lever, milt, of moerkoek.

Aan den Edelen en zeer beroemden Heer,

JOS. PITTON TOURNEFORT,

*Prince der Kruydkundigen dezer Eeuw, Doctor der Medicynsche
Faculteit wegens de Koninglyke Academie der weten-
schappen te Parys,*

En

Hoogleeraar der Kruydkunde in 's Konings Tuyn,

word dit

D E R D E C A B I N E T

Tot een Teken van oude Vriendtschap Eerbie-
diglyk opgedragen van

F R E D R I K R U Y S C H.

H E T D E R D E

**A N A T O M I S C H
C A B I N E T.**

*Gemaakt van gevlamt Indiaansch Hout, waar in deze navolgen-
de zaken onthouden werden.*

VOor eerst komt ons in 't midden van de grond een Nooteboome Pede-
stal te vooren, waar op een door de konst gemaakte Rotssteen gezet
is, dewelke toegestelt is uyt allerhande Steenen, die in 's Menschen lig-
haam gegroeyt zyn; de gront hier van is een natuurlyke Steenrots,
Cccc 3

waar

waar op alle deze Steenen van Menschen zyn vast gemaakt, dewelke zoo veel in getale zyn, dat men de natuurlyke Steenrots geenzints meer zien kan.

Deze gezeyde Steenrots, van dit derde Cabinet, overtreft in groote die geene, dewelke in de beschryvinge van het eerste Cabinet afgebeeld staat. Ziet de Figure van deze tweede Steenrots van dit 3. Cab. Fig. 1. dewelke de groote Poëet en Professor Petrus Francius met eenige Vaarzen in 't Latyn verciert heeft, en hier vertaalt zynde, aldus luiden:

WAT ZYN WE TOCH! WAT BLYFT 'ER OVER NA ONS DOODT.
 ACH! ZIET HET, 'T IS MAAR BEEN, GY ZIET HET DOR EN BLOOT:
 BLAAS STEENEN! ZIET GY HIER, BY ROTSEN EN BY HOOPEN:
 MEN LEERT HOE 'T LEVEN WORT DOOR STORM VAN SMERT BELOOPEN:
 DIT TOONT ONS RUISCH, IN ZYN VERSTANDIG TAFEREEL,
 'T JUWEEL DER ARTSEN, DAT DEN AMSTEL VIEL TEN DEEL.

In het opperste van deze Steenrots vindmen 't geraamte van een onvol-
 drage Kintje van ontrent vier en een halve Maand dragts, wiens knietjens
 geboogen zynde, het hoofdje opwaarts gewent is, als wilde het den He-
 mel beschouwen, hebbende in zyn handje een stuksken van 't dybeen, 't
 welk door scherpe humeuren bedorven en uytgegeten zynde, van de na-
 tuure uytgedreven is, waar door het den ellendigen staat van de menschen
 fchynt uyt te willen drukken, met dit opschrift

AG NOODTLOT. AG BITTER NOODLOT!

Onder de Knietjens van dit geraamte vindmen een groot stuk van een
 steen, 't welk in zig heeft een merkelyke holte, waar in onthouden is ge-
 weest een andere steen, als een dicke pit, dit stuk is in dikte over eenkomen-
 de met die van een Schryf pen. Ziet Letter A.

Aanmerkt ondertusschen, dat zommige Steenen der Menschen te zamen
 worden gestelt uyt dunne, andere uyt dicke schillen, of schelfers, gelyk
 zulks blykt uyt de Steenen, die tot deze Steenrots gebruykt zyn.

Hier uyt blykt het klaar, dat de Steen-snyders zomtyts te onregt be-
 schuldigt werden, (al is 't dat zy het behoorlyk behandelt hebben) wanneer
 de Steenen in 't uythalen komen te breken, 't geen nogtans haar niet altoos
 is te wyten: want zoo de Steenen uyt dunne schelfers bestaan, breken zy
 ligtelyk in het uythalen.

Aan de zyde van het bovengemelde geraamte, staat nog een ander ge-
 raamte van ontrent drie Maanden dragts, 't zelve heeft in zyn een handje
 een zeer dun tackje van een slag-ader, met een rood waslige stoffe, tot
 het eynde toe opgevult; in desselfs ander handje, heeft het een stokje,
 de

gemaakt uyt draden van de water-blaas van een Vrouw, welke draden van de natuur met zoo veel zandige steentjes bezet zyn, dat men nauwlyks yets anders dan zandige steentjes zien kan.

Aanmerkt ondertusſchen, dat de Blaas, waar uyt deze gezeyde draaden genomen, en tot een zeer dun ſtockje zyn gemaakt, geheel en al te zamen geſtelt was uyt zodanige draaden, die alzints met zandige steentjens bezet waren; zoo dat ons deze geheele Blaas in de eerſte opſlag van 't oog, als ſteenig, of liever als uyt zandige steentjens ſcheen te zamen geſtelt te zyn.

Van deze Blaas bewaare ick een groot ſtuk in myne Balfamike vogtigheyd, op dat zy haare natuurelyke geſteltenis zoude behouden.

Dit gezeyde kleen geraamte ſchynt met het ſtokſken te willen aanwyzen de geſtalte van zyn hoofdje: want hier mede de opperhoofds beenderkens aanrakende, ſchynt het te willen aanwyzen de dwalinge der Ontleeders, dewelke ſuſtineeren, dat de opperhoofds, en andere beenderkens van 't hoofd, in die tyd kraakbeenig zyn, daarze in tegendeel vliezig zyn.

Daar en boven kan men in dit kleene geraamte ook klaar zien, waar dat de beenagtigheyd zig eerſt aan 't hoofdje komt op te doen; dog hier van breeder in het toekomende.

Voor dit geraamte zyn drie Menſchen Steenen geplaatſt, in opzigte van figure, couleur en ſubſtantie van den anderen onderſcheyden. Ziet Letter B. C. D.

Onder deze komt ons in 't gezigt een groote ſteen uyt een menſch, met de Letter E. getekent: zynde dezelve glad en blinkend, ook van couleur en gedaante zoo naauw over een komende met den Bezoar-ſteen, dat menze daar van qualyk zoude kunnen onderſcheyden.

Hier onder vind men nog twee Steenen, dewelke zeer veel van den anderen verſchillen, gelyk zulks de Letter F. en G. aanwyzen. Hier van is de eene door een Steen-ſnyder afgehaald, in de oppervlakte als met koreltjes bezet, maar de tweede is effen en glad, als ware dezelve gepolyſt in dewelke men nog ziet de kneepe van 't instrument, waar mede dezelve is uytgehaalt.

Deze bovengemelde Pedestal, waar op de Steen-rots ſtaat, is ook verciert met de milt van een Kalf, dewelke zeer cierlyk en net is toebereyt, en des zelfs ſlag-ader met een roodwaſchagtige ſtoffe opgevult; men kan in deze zeer klaar zien de groeven, die in plaats van tacken des Aders, in dezelve gevonden werden. Hoe groot een onderſcheyt datter is tuſſchen de Milt van een Menſch, en die van een Kalf, heb ik aangewezen in myne vierde Briefſwyze Antwoord, aan den geleerden Heer Campdomerc.

Omtrent de grond van de gezeyde Pedestal zietmen een groote en ſwar-

te Steen, dewelke in plaats van met de Letter H. met een stip aangewezen werd; en zyn deze Steenen de slijmste, want ik heb ondervonden, dat onder deze swarte Steenen, zeer veele zyn, (zoo niet alle) die met breckzame schorffen van buyten bezet zyn, welke in 't wateren stukswyze te vooren komen, het binnenste of de pit nablyvende; en deze Steenen van een Steen-snyder afgehaalt zynde, komender de Patienten zelden van op.

My gedenkt nog, dat ik eertyds geobserveert heb, dat een Jongman dikwils swarte schorffe in 't wateren quyt raakte, dewelke de schorffe van swarte boonen geleken: en zo gaauw deze uytgewatert waren, warenze zagt, en by gevolg loste hyze zonder groot ongemak of pyne, maar een weynig tyds daar na, namen zy een steenige hardigheyd aan.

I. Een groote Steen uyt dunne schelferste zamen gestelt.

Voor op de grond van 't Pedestal, vindmen een zeer groote, en wonderbaare Steen, getekent met de Letter K. dewelke myn Zoon na de dood uyt de Blaas gesneden heeft, en is dezelve te zamen gestelt uyt zes ronde Steenen, yder omvangen van een ronde en swarte schorffe, waar van yder de groote van een N. Muschaat komt te over treffen, en boven deze zes te zamen gestelde Steenen, heeft hy doenmaals ook nog een zevende gevonden van dezelve grootte, leggende los boven op de zes te zamen vast zittende Steenen.

L. Een groote Steen, een Moerbefie van gedaante gelykende.

Tegen over het laatst gemelde kleene geraamte, vind men nog een derde geraamte van een onvoldraage Kintje, van ontrent vier Maanden dragts, 't zelve heeft in zyn handje, een party darmtjens van een onvoldrage vrugtje uyt een Schaap, dewelke met een swart-waschagtige stoffe opgevult zyn, representerende [*Meconium*] de swarte darms vuyligheyd, die men in de Kinderkens vind, zoo lang zy in 's Moeders lighaam gehuysveft worden: deze darmtjens zyn nog vast aan haar Darmscheel, en de Slagaderkens met een wasagtige stoffe opgevult; het omhelst ook met zyn ander handje de præpareerende zaadvaten van een Mansperzoon, dewelke met een roodwaslige stoffe vervult zyn: Het devys van dit geraamte is.

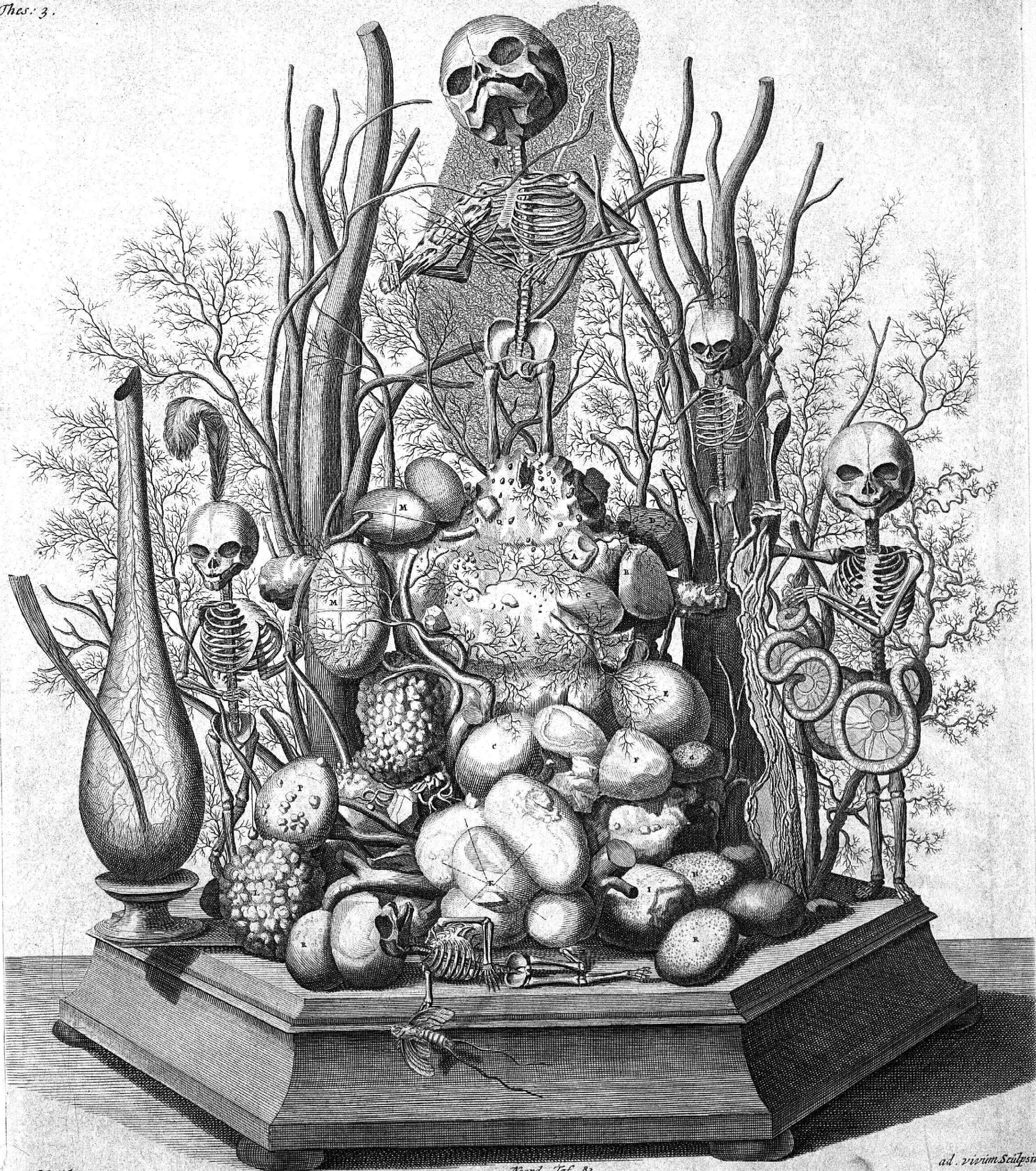
'T EERSTE UUR, DAT MY 'T LEVEN GAF

'T ZELVE HEEFT MY HET WEDER BENOMEN.

Confidereert ondertusschen B. Leezer, dat alle dese kleene Geraamtens, die op dese en andere Steen-rotfen staan, geen steunsel hebben van dit, of dat yfertje, houtje, of koperdraatje, gelyk de Ontleders gewoon zyn te doen, maar deselve staan op haar eygen beenen.

M. M. Twee te samen gevoegden Steenen, en boven deselve nog een van middelmatige groote, getekent met de Letter N.

. O. Een

O. Een groote Steen gelykende een feer groote Moer-befie.

P. Een andere rouw van oppervlakte.

Voor op het Pedesttal leyt een kleen geraamte, zynde het vierde in ordre, en is het felve van ontrent drie en een halve maand dragts, in wiens handje onthouden werd een bloedloos Diertje, het welk men *Ephemeris* en in onse tale *Haft* noemt, waar van getuygt word, dat het 's morgens geconfidereert moet worden als een Jong geboore Kindje, 's middags als een Jongeling, en 's avonds als een uitgeleeft en ftervend Mensch: weshalve om de kortheyd des levens af te beelden, zoo heeft het gefeyde kleen geraamte dit bloedeloofe Diertje in de hand, met dit opschrift:

GELYK EEN BLOEME DES VELDS BEN IK SCHIELYK OPGEGAAN, EN WEDEROM WEG-GERUKT.

Aanmerkt dat de Beenderkens van dit geraamte feer wit zyn, en dat het geraamte natuurlyke gefte heeft in 't leggen en aangrypen.

Q. Q. Twee van die hoekige Steenen, waar van gewag gemaakt is in de befchryving van 't I. Cabinet Tab. I. Lett. D. D.

R. R. Twee rouwe Steenen, waar van de eene aan de voertjens van 't laaft gefeyde geraamte is geplaaft, de tweede tegens het hoofd van het zelve.

De reft van de Steenen zyn alle door de Waterwegen geloft, of na de dood uyt de Blaas of Nieren gehaalt.

Daar en boven komt ons hier op defe Pedesttal te vooren, het Scheevlies van een der Testiculen van een Mans perfoon, 't welk gefteft is op een kleen rond particulier pedestalletje, fttaande mede op de groote Pedesttal, en is dit Scheevlies als met wind vervult, en ook met deffelfs optrekkend Spiertje, en opgevulde Bloedvaatjens voorftien.

Voor 't laaftte komt ons hier nog te vooren het vyfde geraamte van een onvoldraage Kintje, van ontrent drie en een halve maant, van wiens hantje afhangt aan een haartje, een Steentje, 't welk door 't hoeften uyt de Long geloft is, met dit opschrift.

ACH, HOE ELENDIG IS DE STAAT, DER MENSCHEN IN DIT LEVEN!

Tuffchen alle defe Steenen ftaan tacken van Slag-aderen, reprefenteerende bladerlofe tacken van Boomen, dewelke in plaats van bloed, met een Rood-waffige ftoffe konftig opgevult zyn, waar door niet alleen de fteenen, maar ook de Rots zelfs, vastigheyd bekomen. Hoe subtyl de uyteynen van de gefeyde Slag-aderen zyn, blykt uyt defe bygevoegde Figuur.

Op defelve plank, waar op de Steen-rots is geplaaft, komt ons aan deffelfs regter zyde voor.

Dddd

Nº. I.

N^o. I. Een vlesje, in zig onthoudende, in een seer heldere vogt, het armtje en handtje van een jong geboore kindje.

Aanmerkt ten eersten: Hoewel dit voorwerp lange Jaaren alzo bewaart is geworden, zoo schynt het nogtans nu nog te leven, door dien het met zyn natuurlyke roode couleur begaaf is.

Ten tweeden; de Dispositie van de Hand en Vingeren, is zoodanig, datse zoo een natuurlyke actie verbeeld, gelyk men gewoon is te doen, als men met de voorste Vinger, dit of dat wil aanwyfen.

De voorste uytgestoke vinger, wyft ons aan eenige moten van het agter breyn van de herzene van een mensche, in wiens mergagtige substantie als verbeeld staan eenige tacken van boomen.

Ten derden: Om alle afkeer te weeren, en tot cieraad, is dit Armtje omvangen van een gaase mouwtje met Franje.

N°. II. De Keel, Tong, en een gedeelte van de onderste Kaack, van een kleyn Kind, zoo curieus toebereyt en geconserveert, dat alles nog schynt te leven.

Aanmerkt ten eersten. Dat men zeer bekwapelyk zien kan in de linker zyde, waar dat de Stronken van de Ondertongige slag-aderen loopen, en wat cours zy komen te houden, nadien zy tot dien eynde met een Rood-wassige stoffe vervult zyn.

Ten tweeden. Ook kan men hier klaarlyk zien de natuurlyke gestalte van 't Strotte-hoof, als mede des zelfs splete, dewelke de toegang is tot de Long-pyp.

Ten derden. Zoo doet zig aan de grond van de Tong niet alleen op een zekere ruyge gestalte, die na de langte des Tongs is loopende; als mede de rye grootetongs Tepeltjens, dewelke rond, plat, en met een gaatje en rond circultje begaaf zyn, maar ook de andere Tepeltjens, hoewel die in dit voorwerp niet zoo distinct gezien konnen werden, als wel in die Tongen, dewelke in 't tweede Cabinet gevonden werden.

N°. III. Een glaasje, en daar in de Poort-ader van de Lever van een Kalf, wiens zappige uyteynden, en niet die gepretendeerde klierkens (dewelke in der daat niet gevonden werden,) weggenomen zyn; en zoo toebereyd zynde, kan men duyzende van kleene uyteynden der Adertjens zien.

Aanmerkt ten eersten. Deze gezeyde Poort-ader is vervult met een Geel-wassige stoffe.

Ten tweeden. Zoo heb ik op verscheyde plaatzen de gezeyde zappige substantie aan de uyteynden laten zitten, dewelke niet min met de gezeyde Geel-wassige stoffe doordrongen is, ende zoo doende, ziet men zonneklaar dat het wezen van de Lever geenzints klierig van substantie is: Ja ik su-
stineer-

stineere, dat die sappige uyteynden van de Poort-ader, 't zelve werk doen, 't geen onze voorzaaten de klieren toegeschreeven hebben. Ziet verders hier over na het 2 Cabinet.

No. IV. Het hooft van een kindje, wiens opperste gedeelte van de Hersen-panne afgenome zynde, de Herssens te voorschyn komen: Deze haare schorffige substantie, uyt bloetzaatjens bestaande, weggenomen zynde, zoo vertoont zig de Merg-agtige zelfstandigheyd.

Aanmerkt ten eersten, dat het door de natuurlyke couleur, en geflote oogjens, het hoofdtje van een slapend Kindtje komt te verbeelden.

Ten tweeden. Zoo komt het uysterste van het Tongetje te voorschyn, door dien het Montje een weynig open staat, en de Lipjens wat van den anderen geweken zyn, en komt ons dit uysterste te vooren, wegens de puntige Tepeltjens, die haar hier duydelyk vertonen.

Ten derden. Het uysterste van de boven-lip, van zyn bekleetzel of dekzel ontbloot zynde, komt ons ook ruyg te vooren, voornamentlyk in de linker zyde: En is deze ruygigheyd niet anders, als zeer veel by eenstaande Tepeltjens; edog hier van zullen wy wydloopiger spreken in 't toekomende.

Ten vierden. In 't Vel van de Lippen, Wang, en de Neus, zien wy hier twee-derley sweetgaatjens; maar gants geen in 't uysterste of roode deel der Lippen, aangezien dezelve met geen Vel overtogen zyn; en alzo kan men de Lip, en voorlip, van den anderen te lichter onderscheyden.

Ten vyfden. In 't agterste van 't Hooftje komen ons hier veel opgevulde slag-aderkens te vooren, zynde die geene, dewelke door de hersenen haar hadde verspreyt.

No. V. De Roede van een Jongskens met desselfs sackje, natuurlyk rood van couleur.

Aanmerkt ten eersten. De Water-canaal loopt hier niet natuurlyker wyze langs de onderste, maar langs de bovenste zyde van de Roede, 't welk tegens de loop van de natuur is: En zoude in zoodaanig een voorwerp het uythalen van de steen niet wel te doen zyn.

Ten tweeden. Niet alleen dat de twee Spongicus-zenuagtige lighamen, dewelke het grootste gedeelte van de Roede uytmaken, als mede het kleine zenuwagtig lighaam rood van couleur zyn, wegens de Rood-wassige stoffe, daarze mede opgevult zyn, maar ook zelfs de zydelyke spieren, die de Roede persen, zyn ook hier van zeer rood geworden. Ziet de 1. Fig. van de 2. Plaat van dit derde Cabinet.

No. VI. Een Americaansch Negrinnetie van ontrent 6 maanden dragts, houdende in desselfs regter handje een takje van de Longe-pyp, dewelke

van zyn blaaskens-wyze substantie, van de Longe zoo curieus gefcheyden is, dat deffelfs uyteyndend klaar kunnen gezien werden: maar wat een onderscheyd tusschen dit voorwerp, en der Figuren van anderen afgebeeld, en in 't ligt gegeven! Ziet de 2. plaat van dit derde Cabinet.

N°. VII. Een Moerkoekje, 't welk na het uytfschieten, of wel na het smelten; of verteeren van 't eerste beginzel van het fchepzelken, eenige weken in de Lyf-moeder nagebleven is, waar door, wegens het inkrimpen en vernaauwen van de Baarmoeder, (om weder te komen tot deffelfs voorige stand) zeer verhard is geworden, en ook de forme van de Baarmoeder zelfs eenigzints aangenomen heeft.

Aanmerkt ten eerften. Zoodanige Moerkoekjens zyn my menigmaal voorgekomen, dewelke de Baarmoeder zelfs verbeelden, want zy als dan rondom als befloten zyn, zonder eenige opening gewaar te werden, en waren deze niet alleen hard, maar ook zoo verbeelden zy niets minder te zyn, als Moerkoekjens.

Dit nu van my opgefneeden zynde, bewaare ik hier, om niet alleen de buytenfte maar ook de binnenfte superficte te kunnen zien.

Ten tweeden Zoodanige Moerkoekjens, op die wyze ontaard zynde, werden gemeenlyk ZUYGERS genaamt, van die geene, dewelke weynig ervarentheyd hebben, daar nogtans in tegendeel dezelve niet anders zyn, als zoodanige gezeyde Moerkoekjens, of ook wel andere vleezige gefwellingen, dewelke aan een dunne hals of steel afhangende, te eeniger tyd uyt de Lyfmoeder uytgedreven werden. Ziet hier over myne Anat. Chirurgicale aantekeningen na.

Tenderden. Het glaasje waar in dit voorwerp gelegen is, heb ik, in plaats van 't zelve met een ftuk van een blaas te binden, met een gedeelte van een gekeerde Moerkoek toegedaan, dewelke met een rood-waflige stofte is opgevult, en fteken deffelfs takjens boven uyt, verbeeldende takjens van rood Mofch.

N°. VIII. Een vlesje met vogt, in zig onthoudende een Moerkoekje van een Mensch, 't welk t' eenemaal in Water-blaaskens is verandert.

Aanmerkt dat de Moerkoek uyt loutere bloetvaten haar bestaan heeft, dewelke door toedoen van 't vlies [*Chorion*] aan een verbonden zyn. Deze bloetvaten veranderen zomtyds ten deele, zomtyds geheel en al in Water-blaaskens, de vrugtjens voor af gestorven zynde. Dit heb ik ook ondervonden van de Lever van een menfche, dewelke ten enemaal in blaaskens was verandert, ziet het tweede Cabinet. Tab. 2. Fig. III.

N°. IX. Een vlesje, waar in te zien is, een gedeelte van de herffenen van een Water-zugthoofdige Jonge van ontrent 8 Jaaren oud.

Aan-

Aanmerkt ten eersten. Dat hy met deze quale, (zoo ik wel onthouden heb), ter wereld gekomen is.

Ten tweeden. Dat dit gedeelte van de Herffene, als in een ander wezen verandert is; aangezien het niets minders komt te verbeelden, als natuurlyke herffene: want het fchynt eer een vreemde zelfftandigheyd, zeer gelyk zynde, die geene, dewelke beschreven en afgeteekent staat in het tweede Cabinet. Tab. IV. Fig. 1. 2. 3. 4. en 5.

No. X. Een flesje in zig onthoudende twee gedeeltens van een mannelyke roede, waar van 'er een fchyfje dwerssch, en een volgens de lengte opengefneide is.

Merkt aan, dat deze gedeeltens zeer net, & zodanig toebereydt zyn, dat het ware spongieuze maakzel duydelyk te voorschyn komt, als mede het middelfchot, en de pisweg.

No. XI. Een vlesje met een Hoender Ey, zeer aardig verbeeldende een gedeelte van de Colyk-darm, als mede den Blindedarm, met deffelfs wormwyze aanhangzel. Ziet in dit derde Cabinet. Tab. 3. Fig. 4.

No. XII. Een gedeelte van een bogtige darm van een onvoldrage vrugt, wiens bloedvaatjens ledig, maar de holte van 't gedarmte met wit wassige stoffe vervult is.

NB. Hier nevens een gedeelte van 't gedarmte van een kind, 't welk met een rood-wassige stoffe is vervult.

No. XIII. Een vles met vogtigheyd, waar in bewaard werd het Opper-velleken van de geheele hand van een kleen kind; het zelve is zoo konstig van 't onder gelegene Netwyze lighaam, als mede van 't Vel, afgescheyden, dat het ongeschonde te voorschyn komt, en een wit handschoentje verbeeld.

Aanmerkt ten eersten. Alle de Nageltjens zyn hier aan het Opper-velleken nog vast zittende, gelyk als in 't leven, hoewelze van 't Tepel-agtige lighaam van 't Vel, waar uyt zy voortkomen, zeer behendig afgescheyden zyn.

Ten tweeden. De Ontleeders zeggen wel eenparig, dat het Opper-velleke, ('t welk zoo wel als de Nagels, herkomstig is van de Vel-tepeltjens) in twee en meer schelfers kan geschilt, en verdeeld werden: Edog zulks konnen zy nergens aanwyzan als onder aan de Voeten, en binnen in de palmen der handen.

Hier nu zietmen op de rug van de hant 't zelve in twee gescheide te zyn, 't geen my noyt heeft mogen gebeuren van andere vertoont gezien te hebben; en kan ook zulks niet als met de grootste behendigheyd gedaan werden.

Ick heb gezegt, dat het Opper-velleke binnen in de hand, en onder aan de voet, door andere Ontleeders in twee kan geschilt of verdeeld werden.

(gelyk ik ook zelfs dikmaals in 't openbaar getoont hebbe) maar nu ben ik van gedagten dat dit Opper-velleken zig op zyne tyd affcheyd van het Vel, 't zy alleen, of te gelyk met het Netwyze lighaam, als hebbende uytgedient, terwyl datter een ander van nieuws of daar onder gegroeyt is, wanneer 'er dan een nieuw Opper-velleke aangegroeyt is, eer dat het uytgediende en oude niet geheel en al komt te scheyden, maar zig nog vast houd aan het nieuwe, zoo ontmoeten wy een, twee, drie, ja viervoudig Opper-velleke, onder de voeten en binnen in de handen.

Yets diergelyks schynt my voor te komen in de schorffe eeniger Heesters, dewelke ook gewoon zyn haar buytenste schorffe te vernieuwen, door dien een ander onder haar aangroeyt, en de buytenste af stoot, wanneer dan ook de buytenste op zyn tyd niet geheel af wykt, dan komt daar ook een verdubbeling, van de uysterste schorffe, dewelke als uytgedient hebbende splyten scheurt.

Ten derden. Het word by een yder wel voor waarheyd aangenomen, dat het Opper-velleke de wortels der Nagelen dekt: Maar of zulks ook niet wel plaats heeft ontrent de wortels, en 't uytfspruyten van 't Hayr, dat roeren zy niet eens aan; nogtans zoo bevinde, 't zelve zoo wel in 'teene, als in 't andere, en datt eenige Mathematische linien hoog: Edog terwyl dit Opper-huydeken niet omgekeert is, zoo kan men het hier niet zien, maar myn voornemen is, zulks in 't toekomende aan te wyzen, nevens de Figuren.

Ten vierden. Het is ook aanmerkens waardig, dat in dit voorwerp de Nageltjens der vingeren ligter gescheyden zyn van de Tepel-wyze lighaamen, waar uyt zy voorgekomen zyn, als wel van 't Opper-velleke, waar aan zy nog alle vast zyn zitten blyven: Hier van meene ik de oorzake te zyn, dat de uyteynden van deze Tepeltjens (dewelke te gelyk de Nagels, en het Opper-velleke voortbrengen) zeer zagt en week zyn; het Opper-velleke in tegendeel taayer en harder, en dat wegens de uysterlyke lugt.

Ten vyfde. Dat het Opper-velleke zeer vast gehegt is aan de Nagelen, bevinde wy duydelyk, niet alleen in dit afgestorvenen bewaard voorwerp, maar ook in een leevendig lighaam; maar de Nagelen uytgroeyende verlaat het Opper-velleken de wortelen der Nagelen aan desselfs uysterste, nadien het Opper-velleken het verdere uytgroeyenuyt de natuur verhindert werd: Ja, indien het de Nagelen in tyds niet verlaat, moet men met de punt van een mesje het Opper-velleken van de Nagels losmaken, anders zoo komender kleene scheurkens in 't Opper-velleken, 't welk groote pyne veroorzaakt. Ziet Tab. 3. Fig. 2. van dit derde Cabinet.

N°. XIV De Arm van een kindtje, dewelke met natuurlyke roode couleur begaast is, en dat zonder eenige rimpels

Deze Hand onthoud in zig een worm van Guinea, die de mensche aldaar ter plaatze in de beenen zittende, zeer veel ongemack aandoet; deze lengte, als mede zyne dunte, zyn zeer considerabel, hoewel hy zyne natuurlyke dikte behouden heeft.

De Vingeren zyn zoo natuurlyk geboogen, dat niemand in 't leven, yets bequamer zoude kunnen tusschen de vingeren aangrypen.

Dit gezeyde Armtje is verciert en bekleet met een mouwtje, uyt fyn Lynwaat toebereyd, waar aan eenig Frange werk gehegt is, om de wonde des Arms te bedecken, en alle afkeer weg te nemen.

N°. XV. Alle de teeldelen van een Meysje,

Aanmerkt ten eersten. Dat niet alleen de lippen van de schede, de Nymphen, en Kittelaar in dit voorwerp gezien worden, maar ook het maagdevlies; voor deezē heeft men getwyffelt, of dit vlies 'er wel gevonde wierdt; maar nu kan 'er voor de geene, die in de ontleetkonst meer geoëffent zyn, niets bekender wezen, gelykerwys ook alhier in dit voorwerp zelfs aange-
toont wordt.

Ten tweeden. Alhier komt de aars, met rimpels bezet, ook te voorschyn.

N°. XVI. Een vles in zig onthoudende een heldere vogtigheyd, en daar in het Hoofd van een kintje, wiens oogjens zyn gesloten, op dat het zoude verbeelden het Hoofd van een slapend kind.

Aanmerkt ten eersten. In den Hals, alwaar het Hoofd is afgesneden, ziet men de afgesnedene Longe-pyp, en agter deze, de afgesnedene Slokdarm, en slaap Slag-aderen, en der Wervel-beenderen Slag-aderen.

Ten tweeden. Het lighaam van het eerste Wervel-been, over dwers door gesneden vertoont zig hier zeer rood; de oorzaak hier van is, om dat de omleggende Slag-aderen met een rood-wassige stoffe opgevult zyn (gelyk in 't leven met bloed) uyt welkers uyteynden de gezeyde roode stoffe uytgevloeyt is, gelyk men ziet in een levendig en wel gesteld mensch, zoo veel roode stoffe uyt der Slag-aderen uyteynden uytgestort te werden in de deelen, als tot der zelve voeding noodig is, welk rood zap, in de uyteynden der Slag-aderen bewerkt werd uyt het Slag-aderlyke bloed.

Ten derden. Kan men hier ook zien het afgesnedene Rug-merg, als mede desselfs buytenste en dikste bekleedzel.

Ten vierden. Zoo men het glas wat omdraayt, vertoonen haar het Agter-breyn, het Pyn-kliertje, en de alzoo genaamde Ballekens, Billen en aars.

Ten vyfden. Hier doen haar op twee mooten van het agter-breyn, om de waare gestaltenisse daar van te kunnen zien, zynde deze uyt een ander Hoofd genomen.

N°. XVII.

N°. XVII. Boven op het gezeyde glas, vind men het Harte van een Jonge met de Longe daar aan, alles steen hard gemaakt zynde.

Aanmerkt ten eersten. Alle de vaten van het Hart, en de Longe zyn met een rood-waszige stoffe gevult.

Ten tweeden. Het Hart en quabben van de Long hebben haare natuurlijke plaatze behouden, ook komt ons der Longe Slag-ader, spruytende uyt des Harts regter holte, zeer klaar te voorschyn, als mede de stromk van de groote Slag-ader, met deszelfs drie na boven lopende tacken.

Ten derden. Hier laat zig ook zien de wederkeerende Zenuwe, en daar nevens deze volgende zaaken, namentlyk de opgaande stromk van de Hol-ader, beyde de Ooren van 't Harte, de Croon-vaten, de verdeling der quabbens van de Long, en dat wederzyts, de Slok-darm, Longpyp. &c.

N°. XVIII. Een hard gemaakt Herte met de Long van een kind, geplaatst op een Pedestal.

In dit voorwerp, kan men bespeuren boven 't geen men gezien heeft in 't aanstonds aangerorde, de nederdalende stromk van de Hol-ader, als mede die van de nederdalende groote Slag-ader, en alles in haare natuurlijke plaatze, tusschen de groote verdeling van de Long.

N°. XIX. Een vlesje met vogtigheyd waar in te zien is, het Vel van de Voet, en daar nevens ook het Netwyze Lighaam van Malpighius, met het Opper-velleke; en zyn deze zaaken ten deelen nog aan den anderen vast, ten deelen ook van een gesepareert, en van 't Vel afhangende, op dat men alles te bequamer zoude kunnen zien.

Aanmerkt ten eersten. In een groot deel van 't afhangende Opper-velleke kan men aan deszelfs binnenste Oppervlakte nog zien de uyteynden van de Vel-tepeltjens, die van 't voornaamste deel der Tepeltjens afgeweken zyn, en hier eenigzints uytpruylen.

Ten tweeden. Het Vel van ter zyde gezien zynde, komen ons in gezigte de gezeyde uyteynden der Tepeltjens.

Ten derden. Hoewel het Vel in dit voorwerp zeer rood is, wegens haar opgevulde bloedvaten; zoo is 't egter, dat het Netwyze lighaam, als mede het Opper-velleke van zichtbare bloetvaatjens zyn ontbloed, zoo dat die Autheuren geabuzeert zyn, dewelke aan deze gezeyde voorwerpen bloedvaten toeschryven.

Ten vierden. Dit glas is gedekt (in plaats van een stuk van een blaas) met het Vel van een Hoofd van een kind, waar door heen lopen zeer veel bloetvaatjens.

N°. XX. Een onvoldrage kindje, van ontrend zes maanden dragts.

Aan-

Aanmerkt ten eersten. Het zelve is zeer curieus bewaard, in een vogtigheid zonder eenige de minste rimpel, blank van couleur, houdende in des zelfs regterhandje een gedeelte van het dunne Herzen vlies van een ander kindtje, door het welke duyzende van Slag-aderkens loopen. Ziet hier op verders na het eerste Cabinet.

Ten tweeden. Op deszelfs schouder hangt een groot deel van 't vlies [*Amnios*] uyt een Schaap, 't welk om de veelheyd der bloedvaten, inzonderheyd van Slag-aderen, zeer rood is.

Het devys op dit kindje is.

GELYCK EEN SCHIPPER VAN DE WOESTE BAAREN GESLINGERT; ALSOO MEDE, ZOO DRA ICK JONGSKEN UYT MYN 'S MOEDERS LIGHAAM WAS GEBOOREN, WIERD ICK, TER NEDER GELEGT ALLE HULPE VAN NOODEN HEBBENDE.

No. XXI. De Longe-pyp van een onvoldrage Schaapje, met een geelwassige stoffe vervult, en omgekeerd zynde, staat het op een voetje of Pedestalletje. Het zelve verbeeld zeer aardig een bloemtje, nadien alle Blaaswyze vlieskens zeer konstig daar afgedaan zyn.

DE TWEEDE PLANCK.

No. XXII. Een vlesje met een heldere vogt, waar in te zien zyn, de Teel-deelen van een Jongske, dewelke zoo natuurlyk zyn gebalzemt en geconserveert, datze nu eerst vers uyt het lighaam schynen gehaald te zyn.

Aanmerkt ten eersten. Niet alleen zyn van my de groote Spongieuze lighaamen met een roodwaszige stoffe vervult, maar ook zelfs het kleene Spongieuze lighaam, 't welk van onderen de Water-canaal omringt.

Ten tweeden. De op zy staande Spieren, dewelke de Roede, als 't nodig is, persen, zyn van dezelve stoffe gevult en rood geworden.

Ten derden. De Water-canaal, die in een wel-gestelt mensch onder de Roede tusschen de twee groote spongieuze lighaamen loopt, heeft hier in dit lighaam een onnatuurlyke situatie, want dezelve loopt langs den rug van de Roede, 't welk ik noyt voor heen gezien heb. Ziet Tab. 3 Fig. 1. van 't derde Cabinet.

No. XXIII. Een vles met zeer heldere vogt, waar in gezien word een deel van 't aangezigt van een kindje, 't welk zeer levendig van couleur is: Het voorhoofd weg genomen zynde, werd desselfs plaats vervult met de Slag-aderen van de Herffene, dewelke, in plaats van bloed, met een roodwaszige stoffe zyn vervult, en deze zyn zoo menigvuldig, dat het een kleen krepel Boffchastje komt te verbeelden.

E e e e

Aan-

Aanmerkt ten eersten. Het Opper-velleke van de Neus en Lippen heb ik weg genomen, ten eynde de groote, en ook de kleene sweetgaatjens klaar konden gezien werden.

Ten tweeden. De Voorlippen, of het roode en opperste der Lippen, raken malkanderen, aangezien het mondje geslooten is: ontrent deze Voorlippen staat aan te merken, uyt wat stoffe dezelve bestaan, aangezien de Autheuren daar ontrent niet luyt roepen, ja tot nog toe, niemand het zelve aan den dag gebragt heeft.

Nadien ik dan voor eenige tyd bezig was in 't onderzoeken van de deelen des Aangezigts, en dat door onze op nieuws uytgevonde manier, zoo had ik het bekleedzel van de Voorlippen weg genomen, gants geen Vel onder het zelve vindende, 't geen my tot een dieper onderzoek aanleyding gaf.

Eerstelyk, schoot my te binnen, hoe; vinde ik hier geen continuatie van 't Vel, zoo kan ik ook dit bekleetzel geen *Epidermis* of Opper-velleke heeten, hoewel het daar mede continueel is, en een over een komste daar mede heeft: wat was hier nu anders te doen, als het ondergelegene eerst te onderzoeken, en zoo quam my te binnen, deze Voorlippen van haar bekleetzel ontbloed zynde, in myne heldere vogt te leggen, om daar na naaukeurig de zaak te beschouwen; wat gebeurter? Als ik een weynig tyds daar naa deze Voorlippen bezag, zoo quamen zy my voor als rood Fluweel, en deze zaak nader van my onderzocht zynde, zoo bevonde ik de Voorlippen te bestaan uyt loutere Tepeltjens, niet uyt Vel-tepeltjens, aangezien hier geen Vel te vinden is, maar uyt Zenuwagtige Tepeltjens; zo dat het bekleetzel der Voorlippen de naame toekomt van Tepel-bekleetzel van de Voorlippen; welk bekleetzel niet anders is, dan een uitspanzel der Zenuw-tepeltjes, 't geen ook eygen is aan het Opper-velleke. Hier van komen die groote pynen der Voorlippen, in de zo genaamde gekloofde lippen, en ontveling (gelyk men gemeenlyk zegt) maar beter zou men zulks heeten, scheuren en ook ontblooting der Voorlippen.

Hier van daan komt het ook, dat men zoo beswaarlyk tot genezing komt, wanneer deze Voorlippen versweeren, of verdicken.

Ick hebbe hier vooren gezegt, dat deze Voorlippen my voorquamen als rood Fluweel, door dien ik der zelve Slag-aderkens met een rood-waszi-ge stoffe vervult hadde, en deze gevult zynde, zoo nemen ook deze Tepeltjens een rood-agtigheyd aan, gelyk zy ook doen in een levendig en fris mensch door den toevoer van bloed.

Ten derden. Dat ons deze Voorlippen als rood Fluweel in myne Cabinetten voorkomen, 't geen men in een levendig mensch, die wel gestelt is,

is , niet en bemerkt , daar van is de reden , het niet wegnemen en affcheyden van 't bekleetzel der Voorlippen: want dit weggenomen , en 't voorwerp in een vogt gelegd zynde , wyken de Tepeltjens van een , en zoo is 't dan , datse 't hoofd opsteken , en over eynde staan , daarze in tegendeel in een levendig mensch door dit bekleetzel als in den band gehouden , en by malkandere gedrukt werden , gelyk men ziet het gras , en ook het riet , 't geen van de wind na eene zyde werd geperst , of toehelt.

Indien dit imant in een levendig lichaam wilde onderzoeken , dan moet hy den Zomer en een gezont en jeugdig lichaam verkiezen , gebruykende daar toe een vergroot-glas ; dog s' winters laten ze zich zo niet zien , en dat dit ook in de huydt-tepeltjes van den duym plaats heeft , zulks is aan yder een bekend. Dog op datter egter gants geen twyfel over zoude blyven , wegens deze uytvinding : Zoo is 't , dat ik zulks niet in een , maar in veele voorwerpen vertoon.

Weet ondertusschen B. Lezer dat deze Voorlippen van dit voorwerp niet zoo rood zyn , als wel die geene , dewelke in 't vierde en volgende Cabinetten werden gevonden.

No. XXIV. Een vlesje met vogt , waar in te zien is een gedeelte van des Longs Slag-ader met een geel-waszige stoffe opgevult ; haare takkens zyn zoo zeer veel in getaale , dat het voor die geene , die het gezien hebben byna ongelooflyk scheen te wezen , want het verbeeld een klein Boffchafitje.

Aanmerkt ten eersten. Deze Long Slag-aders tak is door zoodanig een konste , en met zoo een zagte en opgehevene hand toebereyt , en van zyne tegen overstaande Longsaders , en Longs-pyps-takjens afgescheyden , dat ik , zonder roem , mag zeggen , datter van deze tack , geen tackjensen ook zeer weynige uyteynden zyn afgebroken.

Deze veelheyd van takjens hebben ons de Autheuren nergens in haare Figuren aangewezen.

Ten tweeden. De tacken zyn niet alleen ongeschonden , en tot een toe behouden gebleven , maar ook der zelve uysterste uyteynden , dewelke anders met de Longs-blaaskens zyn vereenigt. Deze en diergelyke dingen beschouwende , kan zig niemand genoeg verwonderen , dat een mensch lange Jaaren in gezontheyd leven kan , zonder eenigemangel , aangezien het minste takie of blaasje verstopt of ontfelt zynde , wyken wy van onze volmaakte gezondheyd af : Zoo dat wy met den *Apostel Paulus* gedwongen zyn uyt teroepen , *O diepte des rykdoms &c!*

No. XXV. Een stuk van de Moerkoek , op de zelve wyze met een geel-waszige stoffe opgevult , en in een vogt geconserveert.

Aanmerkt ten eersten. Niet het alderminste Kliertje , nog ook yets klierag-

agtigs werdter gevonden in de Moerkoek, zoo datze alle geabuseert zyn, die zulks in haare Schriften voorgeven.

De geheele Moerkoek bestaat uyt bloetvaatjens, waar aan het vlies *Chorion*, *Amnios*, en de Navelstreng vast sitten: voeg hier by, dat vliezig wezen, 't welk van my nieuwlyks is uytgevonden, 't welk vast zit aan de inwendige Opper-vlakte van de Moerkoek, die met de Lyfmoeder vereenigt is: Waar van in 't toekomende breder zal gehandelt werden, als ik zal gekomen zyn tot de beschryving van die Moerkoecken, waar aan dit vliezige wezen nog vast zit.

Ten tweeden. Hier kanmen ook zien, hoe groot het onderscheyt is tusschen de Slag-aderen van de Long, aanstonts aangewezen, en die geene, dewelke de Moerkoek maken: dit onderscheyd is vry groot, niet alleen ten opzigte van haar cours ontrent de uyteynden, maar ook wegens haar gestalte.

Ten derden. Deze haare uyteynden hebben eenige overeenkomste met die, dewelke de Schorzige substantie der Hersene maken. Ziet het tweede Cabinet, Tab. VI.

No. XXVI. Een vles, waar in bewaard wert een stuk van een Vrouwe Borst, dewelke qualyk was gestelt, namelyk: spongicus in 't aanraken, en geswollen, in wiens midden ik zekere ongemeene zagtigheyd vernam, en na het afzetten, in een vogt gelegte zynde, deden haar zoo veele vaatjens op, dewelke ontdaan waren van 't geen haar anders by een houd, dat byna het geheele stuk uyt vaatjens scheen te bestaan.

Deze, en andere zaaken hebben my aanleyding gegeven om de gesteltenisse der Borsten naukeuriger te onderzoeken, en wat ik daar ontrent al heb geobserveert, is myn voornemen in de beschryvinge der volgende Cabinetten te openbaaren.

No. XXVII. De Swezerik van een kind, zeer net toebereyt en bewaart; deze zyne bloetvaatjens zyn met een rood-wassige stoffe opgevult, waar door dat dezelve ons rood voorkomt.

No. XXVIII. Een klein gedeelte van een mensche Long, wiens Slag-aderen met een geel-waszige stoffe opgevult, en ten deele van haar Blaaswyze stoffe afgescheyden zynde, ontdaan, en naakt ons voorkomen. E-dog hoe moeyelyk het is zulks te doen, weten zy best, die wel eens de handen hier aangeslagen hebben.

No. XXIX. Een vlesje met vogt, waar in te zien is, het agterbreyn van een mensch, zoodanig van my verhart, datmen het als een verffe kaas snyden kan.

Aanmerkt ten eersten Dat het zyn natuurlyke couleur, langte, dikte en breete behouden heeft, zonder eenige rimpels. Ten

Ten tweeden. Ontallyke Slag-aderen, met een waszige stoffe opgevult, ziet men hier door het dunne Herffen-vlies lopen, en zulks is zeer aangenaam voor de oogen des zienders.

Ten derden. Het 2de Herffen-vlies van 't agterbreyn, namentlyk het spinne webben gelykende vlies, komt hier klaar te voorschyn en dat golfs-wys als men het vlesje beweegt.

Ten vierden. Het begin van 't rugmerg, is hier nog vast zittende aan 't agterbreyn, en van vlieskens nog omvangen; zoo dat hier gelegentheyt is om te zien beyde de Wervels-slagaderen, als mede waerze te zamenkomende, de nek Slag-ader voortbrengen.

Ten vyfde. Ziet men hier, zoo zeer veele takxkens der Slag-aderen, dewelke uyt de nek Slag-ader voortkomen, en hoeze door het ronde lighaam verspreyden.

No. XXX. Een vlesje vervult met vogt, onthoudende in zig het borstje van een kleen kintje.

Aanmerkt ten eersten. Het zelve is met een zeer natuurlyke couleur begaeft, en zietmen door dezelve veele sweetgaatjens gerangeert.

Ten tweeden. De Vel-tepeltjens komen ons veelvoudig voor in den omtrek van de Tepel, als mede in de Tepel zelfs.

No. XXXI. Een vlesje met vogt vervult, waar in te zien is het agterbreyn van een mensch, zeer net geprepareert, en geconserveert; en zyn desselfs Slag-aderen vervult.

No. XXXII. Een groot stuk van een nugteren darm, zoodanig omgekeert, dat desselfs binnenste oppervlakte hier buytewaarts is gewent; en alzoo komen ons de bastaart kliertjens in 't gezigte, dewelke hier uytpuylen, in groote van speldehoofden. Daar en boven doen haar hier de ronde latwyze verheventheeden op, dewelke Oogluykende klapvliezen geheten worden.

Aanmerkt ondertusschen, dat men deze gezeyde latwyze verheventheeden beter zien kan in een versch lighaam of in een bequaame vogt, als in opgeblaze en gedroogde darmen, gelyk wy voorheen met de andere Ontleders plegen te doen; want zy verliezen in 't droogen haar natuurlyke gesteltenisse.

No. XXXIII. Een gedeelte van de Herffene van een mensch, 't welk in een vogtigheyd is gelegen, welkers Slag-aderkens opgevult zyn, waar door de Schorssige substantie rood geworden is, en alzoo op de witte en mergagtige substantie zittende, doet het zig op, als waare het een rood mosch, 't welk uyt een witte aarde voorkomt.

Aanmerkt ten eersten. Dat de Schorzige zelfstandigheyd geenzints klieragtig, maar uyt bloetvaatjens te zamen gestelt is; en zulks blykt voornament-

mentlyk in dat deeltje, 't welk in de grond van 't vlesje gevonden werd, alwaar men ziet, dat de uyteyndend der Slag-aderkens in een mergagtige en weeke of sappige substantie veranderen. Dit zappige gedeelte der uyteyndend van de Slag-aderkens, verliest zyn holligheyd niet, want in 't opvullen werd het alzoowel rood als boven dit sapagtige gedeelte.

Ten tweeden. Die subtile Slag-aderkens, dewelke hier buyten de Schorsfige substantie uytsteken, zyn voor het grootste gedeelte tackjens van de Slaap-slag-aderen, dewelke door het dunne Herffen-vlies loopen, welkers uyteyndend nederwaarts zacken, ten laatste in een weeke en zappige substantie veranderen, diemen de Schorsse der Herffene noemt, gelyk zulks ook plaats heeft in de Mild, en eenige andere ingewanden. Ziet hier over na het antwoord op de IV. en XII. voorgestelde brieven.

Ten derden. In dit gezeyde deeltje kan men ook verscheide zappige uyteyndend zien, dewelke door toedoen van de vogt, daarze in leggen, van een geweken zyn, en zulks kan alletwyfel der geenend wegnemen, die tot nog toe, deze onze uytvindingen niet hebben willen avouëren.

N°. XXXIV. Een stuk Vels van de Voet, 't welk zeer rood is, wegens de opgevulde Bloedvaten.

Aanmerkt ten eersten. Alle de uyteyndend der Slag-aderkens zyn zoo konstig opgevult, dat men naauwlyks een takje bevind misgedeelt te zyn; maar het Netwyze lighaam van Malpighius, als mede het Opper-velleke hebben haare couleur behouden, zonder roodigheyd aan te doen, waar uyt genoegzaam af te nemen is, dat die Autheuren geabuseert zyn, dewelke aan het Netwyze lighaam of ook aan 't Opper-velleke Bloedvaatjens hebben toegeschreven.

Ten tweeden. Het Netwyze lighaam, als mede het Opper-velleken; zyn voor 't grootste gedeelte van 't Vel afgescheiden, op dat in het ontbloote Vel de Vel-tepeltjens te voorschyn zoude komen, en zyn deze buyten het Vel een wynigskend uytpuylende, ontelbaar veele. Hier van daan komen ons die onlydelyke pynen over, wanneer het Vel van de ballen der Voeten ontbloot is van deze gezeyde dekzels.

Ten derden. Hier zietmen ook, dat het Netwyze lighaam met het Opper-velleke nog vereenigt, en omgekeert is, op dat het Netwyze lighaam konde gezien werden; het zelve is geelagtig van couleur, maar het Opper-velleke in tegendeel witagtig.

N°. XXXV. De Nier van een onvoldrage Schaapje, midden door gesneden, waar in men ziet dat het Tepel-wyze lighaam na de lengte van de Nier loopt, 't geen in een Mensch geen plaats heeft.

Ondertuffchen is het te verwonderen, dat zommige, die niet onder de geringfte der Anatomiften te ftellen zyn, zoodanige Nieren der Schapen ontleedende, dezelve hebben laten in Figuren verbeelden, als warenze na Menfchen Nieren gemaakt, 't welk my, en anderen eertyds heeft bedrogen.

No. XXXVI. Het Tyd, of Slaapbeen van een kindje, verzien met het ongefchonde Trommel-vliesje waaraan het Hamertje en Aanbeeltje natuurlyker wyze nog vast zitten.

Aanmerkt ten eerften. Door het vliesje, 't welk het gezeyde Hamertje en Aanbeeltje bekleet, kan men de cours der Slag-aderkens bequamelyk zien; en deze Slag-aderkens zyn met een rood-waszige ftoffe vervult, zonder 't welke zy niet ligt te voorfchyn zoude komen.

Ten tweeden. Het Trommel-vliesje is van gelyke voorzien van Slag-aderkens, die op de zelve wyze zyn vervult.

Ten derden. Dat het Trommel-vliesje van twee op den andere leggende vliesjens, of moten is beftaande, kan men hier zien aan 't bovenfte, alwaar het eenen ten deele is gefcheyden.

Ten vierden. Hier zietmen ook beyde de Spierkens van 't Hamertje, dewelke nog aan het Hamertje vast zitten.

Ten vyfden. Een van de Spierkens van 't Hamertje is rood, wegens het opvullen van zyne Slag-aderkens, en deffelfs peeze witagtig.

No. XXXVII. Het fteen en Schub-wyze been, aan den andere nog vast zittende, uyt een klein Kinds hoofdje.

Aanmerkt ten eerften. Dat het Trommel-vliesje uyt twee vlieskens te zamen is geftelt, zulks blykt ook in dit voorwerp; want het eene is ten deele weggenomen, en het tweede geheel gelaaten, ook zietmen hier waar het Tydbeen van het Steenbeen afgefcheyden word.

Ten tweeden. Hier kanmen ook zien, dat het Trommel-vliesje van Bloed-vaatjens voorzien is, dewelke op een zonderlinge wyze loopen, gelyk ook in 't voorwerp waar van aanftonds gehandelt is; de cours van deze vaatjens door het gezeyde vlies lopende heb ik afgetekent Tab. 9. Fig. 9. in 't antwoord van de VIII. voorgestelde Brief.

No. XXXVIII. Een ftuk van de Moerkoek, waar in niets klierigs te vinden is, hoewel zulks van de ontleeders voor vast gefteld word; maar de geheele Moerkoek beftaat uyt bloetvaatjens, gelyk zulks hier blykt.

Ondertuffchen ftaat aan te merken, datter eenige overeenkomt is tuffchen deze Bloedvaaten, en die geene, dewelke het fchorffige wezen van de Herffene maken, hoewel egter de uyteynden dezer bloedvaten, die de Moerkoek maken, zoo zagt en zappig niet zyn, als de andere.

No.

No. XXXIX. Een Maagje van een jong Kindje, 't welk omgekeert is, op dat men de natuurlyke rimpels, en ook de binnensteen ruyge rok of vlies zoude kunnen zien.

No. XL. Het dunne Herffen-vlies van een jong geboore kindje, 't welk zoo dun is als een Spinne-webbe, de Slag-aders in tegendeel ontelbaar; waar uyt met regt geoordeelt mag werden, dat de gezeyde Slag-aders niet alleen gedestineert zyn om voedzel aan dit zyn vliesje toe te brengen, maar ook tot een ander gebruyk; Ja ik oordele, dat dit vliezige wezen inzonderheyt dient ook om alle de bloedvaatjens by een te houden, op datze niet zoude van een wyken: De Slag-aders dienen voornamentlyk om met haar uyt-eynden de schorffige zelfstandigheyt der Herffenen te maken; deze gezeyde zyn vaten met een roodwaszige stoffe opgevult, en dat tot haer uytterste toe.

No. XLI. Een doorgesnedenene mensche Nier, om het inwendige te kunnen zien, leggende in een vogt.

Aanmerkt ten eersten. Wanneer ik des Niers Slag-ader opvulde met een rood-wassige stoffe, liepen ook te gelyk de Pis-canaaltjens van de Hr. Bellinus vol, en zulks gaf my een oorzake van twyfelen, wegens het wezen der alzo genoemde Nier-klierkens, die men in s' menschen Nieren voor-geeft te zyn, in beesten vind ik meenigmaal ronde lighaamtjens, dewelke een gelykenisse hebben met de Geerst-klierkens, edog deze zyn gants weynig, en ik kan my niet wel inbeelden, dat deze lighaamtjens waare kliertjens zyn, gedestineert tot het scheyden der pisse, aangezien ik dezelve zoo perfect niet kan zien in de Nieren van de Menschen, maar in tegendeel bevind ik de uyteynden der Slag-adern zeer wonderlyk gekromt en geslingert, gelyk te zien is in dit derde Cabinet Fig. 3. Tab. IV.

Indien ymand deze gezeyde geslingerde uyteynden der Slag-aders voor klieren houden wil, zoo zegge ik zulks onbetamelyk te zyn, nadien de Auteurs door een klier niet anders verstaen, als een byzonder lighaam of lighaamtje, 't welk op zig zelfs bestaat, en 't geen met een particulier vliesje omvangen is, en tot welk lighaam of lighaamtje zekere bloetvaatjens zyn gedestineert, die daar in loopen. Indien egter benevens deze bovengemelde omgeslingerde bloedvaatjens, nog eenige andere lichaamtjes in s' menschen nieren zoude mogen gevonden werden, die van een ander natuur zyn, 't welk ik geheel en al niet wil negeeren, hoewel ikze niet duydelyk kan zien, zoo zynze mogelyk tot eenig ander gebruyk geschapen.

Ik heb hier vooren gezegt, dat wanneer ik des Niers Slag-ader opvulde, dat doen ook te gelyk de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus vol liepen: Denkt ondertusschen niet dat my zulks naderhand noyt meer gebeurt is, want zoo menigmaal als ik het nu doe, zoo gebeurt het my altoos; en 't is

is niet gelooflyk dat zulks altoos zoude gebeuren, indien het bloed eenige pretenze klieren eerst moest aandoen, om de Pis van 't bloed te fcheyden, ook dat in deze opvulling de wasagtige stoffe eerst eenige kliertjens moesten aandoen, eer datze tot de Pis-canaaltjens quamen.

Daarenboven stel ik den waardige Lezer hier voor eenige Nieren, in dewelke men met de oogen zien kan, de continuïteit van de uyteynden der Slag-aderen met de Pis-canaaltjens van Bellinus, en dit dunkt my een onwederfprekelyk bewys te zyn.

Hoe, en op wat wyze nu het aderlyke bloed te rugge keert, waar de anders haar wederkerend bloed ontfangen; of dit nu geschied door eenige onzienlyke mondekens, die met die Slag-aderkens vereenigt zyn, al eer de Slag-aderkens haar met de Pis-canaaltjens komen te vereenigen; of alle de uyteynden der Slag-aderen in de Pis-canaaltjens van Bellinus veranderen of niet? kan ik niet zien. En dewyl myn gezigt zoo snel niet is, zoo kan ik die knoop niet ontdoen.

Dit alleen geloof ik, dat de bloedtvaten der Nieren niet te vergeefs zoo wonderbaarlyk zyn omwonden en geflingert, dat men zulks nergens meer in 't lighaam vind, gelyk hier te zien is in dit derde Cabinet Tab. IV. Fig. 2. en 3. en 't object by my bewaard werd, om by den heldere dag te vertoon: En al zoo meen ik, dat dat geheele werk, 't geen de pretenze Nier-kliertjens is toegeschreven, alleen af hangt van de cours en byzonder constitutie der uyteynden van de vaatjens.

Confidereert ook, dat in de Zaad-ballekens geen kliertjens gevonden werden, en dat haare werkzaamheid ook alleen bestaat in de hoedanigheid der vaatjens, 't welk ook te zien is in de vaatjens van de Lyfmoeder van my onlangs ontdekt, dewelke een zeeker voedend zap toebereyden voor de vrugt, waar van ik heb begonnen te handelen in de beschryving van myn tweede Cabinet.

Ick laate staan die ingebeelde kliertjens van de Milt, Lever, enz. die ook nergens te vinden zyn.

Nog staat ons aan te merken, dat hoewel in deze Fig. 2. VI. Tab. van dit derde Cabinet de omwindinge der bloedvaatjens alleen maar afgebeeld staan langs de rug dezes Niers, zoo is 't egter, datze even zoo digt en ontelbaar zyn in 't binnenste der Nieren, ja tot digt aan de Tepeltjens toe; de plaatsnyder heeft zulks niet kunnen verbeelden zonder die Canaaltjens te verduyfteren dewelke in deze figuur vertoont worden; ik zal zulks klaar vertoon in 't volgende vierde Cabinet, in 't welk bewaart werden opgespouwen en hard gebalsemde Nieren van Menschen, in dewelke zulks klaar blykt; En dit is 't geen ik meermaal gezegt heb, dat men de deelen des

Lighaams niet alleen in 't nat, maar ook zommige droog gemaakt zynde, moet beschouwen, en vertonen, na dat de voorwerpen zyn.

No. XLII. Een vlesje met vogt, en daar in een onvoldrage kindje van ontrent 4. Maanden dragts, leggende zagtjens op het Moerkoekje in plaats van een Oorkuffentje.

Het zelve is van de mannelyke sexe, en heeft deffelfs natuurlyke couleur behouden; het heeft dit devys.

O WAT BEN ICK GELUCKIG, TERWYL MYNE BEENDEREN, NU ZOO ZAGTJENS LEGGEN TE RUSTEN!

No. XLIII. Een mensche Nier, opgespouwe, om het inwendige te konnen zien.

Aanmerkt ten eersten. Dat veele zaaken in deze Nier ons klaarder voorkomen, als wel in de bovengemelde.

No. XLIV. Een groot stuk van den Nugteren darm van een Mensch, welk zoodanig omgekeert is, dat de binnenste Opper-vlakte hier nu is geworden de buytenste, en zoo komen ons in 't gezigte de ronde Latwyze verhevendheden, die by andere de naam dragen van Oogluykende Klapvliezen.

No. XLV. Het Agterbreyn van een Mensch met haare aanhang, het onderstebovenwaarts gewent, waar door het begin van het rugge merg boven op dit voorwerp gezien word.

Aanmerkt ten eersten. Dit Agterbreyn leyt in een vogt, en heeft op 't gezigt zyne natuurlyke gestalte behouden, ja van zyne lengte, dichte, breedte, nog couleur yets verlooren.

Ten tweeden. Alle de Slag-aderen zyn hier bewaart en opgevult met een rood-wassige stoffe.

Ten derden. De *Plexus Choroides* of Aderlyke vlegtinge, kan men hier voor een gedeelte zien, zonder eenige de minste quetsing van 't Agterbreyn, en zulks kan ik in andere Agterbreynen aanwyfen: deze vlegting is ligt rood van couleur, van wegen zyn vereening met de uyteyndende eeniger Slag-aderkens. Ziet hier over na myn Antwoord op den voorgestelden Brief van de Herffene.

Ten vierden. Deze gezeyde vlegting (voor zoo veel zy buyten het agterbreyn uytput) is hier alleen bekleet, en omvangen van het vliesje *Arachnoïdea*, en niet van 't dunne Herffen-vlies; zou dit in alle voorwerpen zoo zyn?

Ten vyfden. Het spinnewebs-wyfevliesje of (*Membrana Arachnoïdea*) is hier zeer klaar te zien, als mede hoe, en op wat wyze, de Slagaderen over de Oppervlakte van 't Agterbreyn loopen.

Ten

Ten zesde. Hier kan men ook zeer wel zien, het voortkomen van de Nek Slag-ader, uyt de twee Wervelbeens Slag-adern.

N°. XLVI. Een vlesje met vogt, waar in geconserveert werd het Borsje van een jong Kindje, in wiens Tepeltje, de Vel-tepeltjens klaar kunnen gezien werden.

D E D E R D E P L A N K.

N°. XLVII. Een droog vlesje met een gedeelte van de bogtige darm van een onvoldrage vrugtje, welkers Slag-aderkens vervult zyn met een geel-wassige stoffe.

N°. XLVIII. Een vlesje met vogt, waar in zig onthoud het doorzigtige Hoorn-vlies van een Mensche Oog.

N°. XLIX. Een vlesje, waar in een Balletje van een onvoldrage vrugtje bewaard word, langs wiens Oppervlakte, als mede over de bystaanders, men veel Slagaderkens ziet loopen, dewelke met een rood-wassige stoffe vervult zyn.

N^o. L. Een vlesje met Liqueur, waar in gevonden werd een Balletje van een onvoldrage Kindje, wiens præparerende vaatjens zeer curieus toe-bereyt en opgevult zyn met een wassige stoffe, als mede die geene, dewelke langs het Balletje en over de Bystaander loopen.

N°. LI. Het Netwyse vlegtsel van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der Slag-aderkens met een rood-wassige stoffe.

N°. LII. De Nier van een Mensch door een Teering als uytgedroogt, en in groote zoo zeer vermindert, datze niets minder als de Nier van een bedaagt mensche komt te verbeelden.

Aanmerkt: Dat het doorzigtige, 't welk aan de zyde werd gezien, het bekken en Pisleider is.

N°. LIII. Een vlesje met vogt, waar in het Hoorn-vlies van een Mensch te zien is, als mede de Glase en Kristallyne humeuren.

Aanmerkt: Dat deze Humeuren haar doorzigtigheyd verlooren hebben, van wegen deze vogt, daarze in gelegen zyn.

N°. LIV. Een vlesje, 't welk op dezelve wyze in zig onthoud een t'zamen-gestelde Tepel van een Nier. Ziet de IV. Tafel. Fig. 6. van dit derde Cabinet.

N°. LV. Een stukje van 't Opper-huydeke van een Vinger, waar aan de Nagel nog vast zit; desselfs inwendige Opper-vlakte is vervult na de lengte lopende met kamswyze stralen.

N°. LVI. Een vlesje met heldere vogt, waar in te zien is het Opper-velleke

velleke van een handje van een onvoldrage vrugtje van ontrent 4 Maanden dragts, 't welk een klein Handschoentje komt te verbeelden.

Aanmerkt: Dat alle de Nageltjens daar nog aan vast zitten.

N°. LVII. Een vlesje met Liqueur, waar in twee voorwerpen gezien werden, 't eene is zeer rood, wegens de opgefulde bloetvaatjens, en het zelve is het agterste van de *Sclerotica*, *Choroidea* en *Ruyschiana*; ook is hier de opperste oogschel nog aan vast, wiens Oppervlakte ook zeer rood is, van wegen de gezeyde opvulling der bloetvaten: alzoo mede vertoonen haar hier de Oog-spiere in haare natuurlyke plaats, die niet minder van rodigheyd voorzien zyn.

Het tweede voorwerp is het Oog van een klein kindje, midden doorgesneden, en omgekeert, zoo dat de inwendige Oppervlakte hier nu is de buytenste.

Aanmerkt ten eersten. In het regter gedeelte kan men het Ruysche vlies zien, uyt wiens midden de overblyfzels van het Netwyze vlies uytspuylen: In het linker deel kan men niet alleen het Ruyschen-vlies zien, maar ook de hayrwyze band, met desselfs aanhangsel.

Ten tweeden. Hier kan men zien dat de Slag-aderkens door het Ruyschen-vlies verspreyt zynde, hare takskens mede deelen aan de hayrwyze band en deszelfs aanhangsel.

Ten derden. Deze witte omtrek, dewelke hier buyten het Ruyschen-vlies uytsteekt, is de *Tunica Sclerotica* of het harde vlies.

N°. LVIII. Een stuk van de Nageboorte, waar in niets klierigs kan werden getoont, want de substantie van de Moerkoek geheel en al uyt vaatjens is bestaande. Dit gedeelte is met een rood-wassige stoffe opgevult.

N°. LIX. Een vlesje, waar in bewaard werd een drooge Waterblaas van een Rot, waar in twee kleene steentjens van my gevonden, en daar nog in gelegen zyn: dit quaad is mogelyk familiaar in de Rotten, alzoo my zulks meermaals is voorgekomen.

N°. LX. Een vlesje met vogt, waar in aan een Hayrtje afhangt, een van de hals Wervel-beenen, in wiens groote en eygen gat of opening een gedeelte van 't Rugge merg zit, wiens inwendige substantie zig rood vertoond, wegens het opvullen der Slag-aderen, dewelke de schorfige substantie van 't Rugge-merg voortbrengen; dog de buytenste of Mergagtige substantie is wit gebleven.

Daarenboven zietmen hier aan beyde de zyde de afgesneden Wervel Slag-aderen, zittende in de gaten van de dwersse uytsteken van de wervels.

N°. LXI. Een stuk van de Neus, na de lengte doorgesneden, op dat men des Neus tusschen-scheytzels en andere inwendige deelen van 't zelve in

in 't gezigte zoude krygen, en is het zelve van een kindje genomen.

Aanmerkt ten eersten. Dat dit Tuffchen-scheytzet in de kinderen t' eenemaal kraakbeenig is.

Ten tweeden, Benevens het buytenste en dikste dekzel van 't Tuffchen-scheytzet, heeft het even zoo wel als de beenderen, nog daarenboven een vliesje, waar door het inmiddels omvangen, en het kraakbeenig vlies geheten wordt.

Ten derden. In 't agterste en onderste van 't gezeyde Tuffchen-scheytzet werden 5 ook wel 6 schuynse groeven gevonden, van welkers gebruyk de Autheuren gants geen gewag maken, egter moet men niet menen, datse te vergeefs geordoneert zyn. Ziet de IV. Plaat. Fig. 5. Let. G. van dit derde Cabinet.

Ten vierden: in een der tanden, van dit voorwerp na de lengte doorgesnede zynde, kanmen drierhande substantie zien, namentlyk een, die de buytenste is, en twee, die daar aan volgen.

Ten vyfden: In 't voorste van 't Tuffchen-scheytzet ontrent het verhemelte doet sig wederzyts een gatje of mondje op, van een zeker canaaltje, van wiens wezen en gebruyk ik tot nog toe niets in de Autheuren heb gevonden, mogelyk dient deze weg, nevens de bekende om eenige snottorige vogt in de Neus af te voeren. Ziet de IV. Plaat. Fig. V. Lett. E.

N°. LXII. Een vlesje met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van een der darmen van een Schaapje, 't welk pas gebooren is.

Aanmerkt ten eersten, dat dit darmtje curieus toebereyt en opgevult is, met swartagtige stoffe, op dat het verbeelde zoude, hoe de darmen van een jong geboore schepzelke altoos opgevult zyn, met een zwarte en taye stoffe, die men *Mæconium* noemt.

Ten tweeden: de Slagaderkens, die door de darmen, en Darmscheyl loopen, zyn curieus opgevult.

N°. LXIII. Een hand vol Hayr, 't welk ik gevonden heb in 't Net van 't lyk van een waterzugtige vrouw.

Aanmerkt ten eersten. Dit Hayr, 't welk ik hier aanwys, is het zelve, 't welk ik voor heen beschreven en afgebeeld heb in myne Anatomische en Chirurgicale aanmerkingen Fol. 23. op de naam van Hayrig gezwel. Nu is 't, dat ik dit Hayr wat ontdaan heb, en 't zelve heb laten afbeelden, om de lengte van 't Hayr te bequamer te kunnen zien. Ziet de III. Plaat. de 2. Fig. van 't derde Cabinet.

Ten tweeden: Het Net van 't gezeyde lyk van deze waterzugtige vrouw, had een vleefige gedaante aangenomen en was een vinger dik.

Ten derden: Het gezwel was een vuyft groot en Atheromateus: want
Ffff 3
ge-

geopend zynde, deed fig eerst op een papagtige stoffe, en die weg genomen zynde, vertoonde fig het Hayr, 't welk als in een klouwe, digt in een zat.

Ten vierden. Dit hayr is een vinger, en ook wel een spanne en meer lang, t'eenemaal overeenkomende met het Hayr des Hoofds, uytgenomen dat het schynd met geen wortelkens begaafte te zyn; Ziet in myne observation hoe het gestelt was eer het was uytgehaalt, en in dit derde Cabinet. Tab. III. Fig. III. hoe het zig, ontwart zynde, nu opdoet.

N°. LXIV. Het been van een jong geboore Kindje, waar aan gants geen vet te vinden is, en zoo verders heb ik alle de Vet-cellekens opgeblasen, en het been gedroogt zynde, zoo ziet men het hier in moten doorgesneden, waar door het celluluse wezen, onder het vel geplaatst zynde, zeer curieus aangewesen word.

N°. LXV. De Herffene van een Schaap, op de manier van de Hr. Willis, zoodanig van de omsittende fiberkens en vlieskens ontdaan, dat men seer veel van de innerlyke deeltjens zien kan.

Den zeer vermaarde Willis, spreekt van dit toebereytzel aldus.

Om de ontleding van de grote Herffene na behooren te doen, meen ik, dat men sulcx niet moet doen na de gemeene wyse: maar als men de geheele t'samenstel van de Herffenen uyt het Hooft genomen heeft, moet men voor eerst, het agterste van de grote Herffene, daar het met het agterbreyn, en het verlengde merg vereenigt is, al sints afscheyden van de vlieskens, en zoo veel doenelyk is van de ondergelegene delen afknippen en los maken; als dan zal het ligt te zien zyn, dat de substantie van de grote Herffene met de geseyde lighaamen geensints vereenigt is, maar geheel en al vry en onafhankelyk van deselve, uytgenomen dat se onderling superficieel vast gehouden werden door de vlieskens; ja wanneer men dit agterste deel der Herffene, op de gezegde wyse afgescheyde zynde, voorwaarts op slaat, of na vooren komt te wenden, zal men de (alzo genaamde) schenkels van 't verlengde merg geheel en al bloot zien, ook dat se van 't Agterbreyn en Voorbreyn distinktelyk onderscheyden zyn. Verders zal men, door het geseyde losmaken en opligten van 't agterste der Herffene zien, dat 3 groeven, uyt de vouwen van de Herffene voortkomende, als tot een open of leedige plaatze, in een zullen lopen &c.

Dese Methode van vertoonen, oordeele ik nevens de Heer Willis pryfelyk te zyn, want zoo doende vertoonen haar zonder snyden, gelyk hier in dese Herffene, de Testiculen, Billen, Pyn-klierke, de voorste groeven, de Beenen of Schenkels van 't verlengde merg, het Wormwyse uytsteeksel, het Agterbreyn, het Netwyse vlegtzel, de kamers van de gezigt Zenuwen &c.

Aan-

Aanmerkt daarenboven; dat dese Herffene fteen hard zyn gemaakt, zonder gerimpelt te zyn, alleen is de couleur niet wel gereferveert geworden.

N°. LXVI. Een vlesje met vogt, waar in te zien is, een ftuk van de Colyk-darm, wiens bloetvaten vervult zyn, gelyk ook die geene, dewelke door het Darm-fcheyl van de Colyk-darm loopen.

Aanmerkt ondertuffchen, dat dit gedeelte van de gefeyde Darm, zoo curieus toebereyt en geconferveert is, datmen zoude zeggen, 't felve nu vers uyt het lighaam gehaalt te zyn.

N°. LXVII. Een vlesje, waar in ons voorkomt het geraamte van een zeer klein Weft-indifchs Vogeltje 't welk *Colubritie* is geheten.

N°. LXVIII. Een vlesje met vogt, waar in geconferveerd werd, een gedeelte van 't dunne Herffenvlies, wiens bloetvatjens tot de eynde toe opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerften, dat dese vaaten zoo veelvoudig zyn, dat het geheele voorwerp byna alleen uyt bloetvatjens fchynt te bestaan; maar het vliefige is zeer weynig en zeer dun.

Ten tweeden, dat ik dit vliefige wesen door ziekte zomtyts zeer verdikt heb gevonden.

Ten derden. Zoo dit voorwerp gezien word; zonder voorgaande opvulling der bloetvaatjens, komt het ons veel dicker te vooren, als het wel in der daad is; de reden hier van is, dat ons dese gezeyde kleene bloetvaatjens altoos bloedeloos voorkomen, en alfoo fchynen zy het vlieske te verdicken.

N°. LXIX. Een ftuk van een Moerkoek van een vrouw, met een wasfige stoffe vervult, en dat tot alle defer vaatjens uyteynde toe waar door dit geheele weezen ons zeer rood voorkomt.

Aanmerkt ten eerften, dat de Moerkoek gants geen kliertjens heeft, ja de geheele Moerkoek uyt bloetvatjens is bestaande, 't welk hier zeer klaar kan gezien werden.

Ten tweeden, zoo kanmen hier ook zeer diftinct zien, op wat wyfe de uyteyndenden defer vaten loopen, en hoe veelse verfchillen van die andere bloetvaten.

Ten derden. De uyterfte uyteyndenden defer vaten komen ons zoo subtiel voor, als was het eenig dons.

Ten vierden; zoo den Beminde Lezer dese en andere vaten ten myne huyfe belieft te zien, zoo zal hy ligtelyk met my in een gevoelen komen, dat het niet vergeefs is, dat de uyteyndenden der bloetvaten, d'een van d'andere zoo zeer veel komen te verfchillen, en dat het maar verdigtzelen zyn van de Autheuren, die altoos voorgegeven hebben, dat de kliertjens van de Moer-

Moerkoek een bysondere werking dedden, daarfe in tegendeel noyt zoodanige kliertjens hadde gezien of getoont.

Dese en geene knopen aldus losgemaakt zynde, zoo mag ik met regt vragen wie nog weygeren zal toe te staan, dat het onderzoek van de uyteynden der vaten, zeer dienftig is geweest voor de geleerde werelt, waar toe ik zoo groot een arbeyt, en zoo groote onkosten hebaangelegt, en dat zoo veel Jaaren: Laat de spotters, die dog niet anders pryfen als 't geen uyt haar eygen koker voortkomt, hier mede railleëren, ik zal daarom niet nalaten te doen, 't geen ik vast vertrouwt, tot nut van 't gemeen te zyn.

N°. LXX. Een vlesje met vogt, in sig onthoudende het Steenbeen met de Gehoor-canaal.

Aanmerkt ten eerften. De gefeyde canaal heb ik geopent, op datmen de natuurlyke gefeldheyd, en de plaats van 't Trommelvlesje zoude konnen zien.

Ten tweeden: Dat het Trommelvlesje feer fchuyns in 't uyteynde van de gefeyde canaal gelegen, en het Trommel vlesje met veele bloedvaatjens voorfien is, kanmen hier zeer klaar zien.

N°. LXXI. Het begin van 't Rug-merg met een gedeelte van 't Agter-breyn.

Aanmerkt ten eerften, dat dit voorwerp uyt een Schaap genomen is, en dat men daar in zien kan de derde en vierde holligheyd, het Pyn-kliertje, de Testiculen en de alfoo genaamde Billen, de Twee fchenkels van 't Lankwerpig merg alsmede het Wormwyfe uytsteekfel.

Ten tweeden, dat dit voorwerp en dese manier van balfemen en prepareren, over de 30 Jaaren oud zynde, veel verschilt van die geene, dewelke ik nu in het gebruyk heb: want hier door de voorwerpen wel fteen hard en onvergankelyk worden; edog fy veranderen veel van couleur en gefelteniffe.

N°. LXXII. Een vlesje met een gedeelte des Milts-flag-ader met een rood-waflige ftoffe opgevult waar in duydelyk gefien werden de Bundelwyfe uyteynden, die haar als versleeten penceeltjens opdoen. Hier eenige kliertjens te foeken, zoude niet anders als moeyte te vergeefs gedaen zyn, alfoo die daar niet te vinden zyn.

Aanmerkt: Dat op verfcheyde plaatzen wel eenige kantige, ja ook wel ronde ftuuskens aan vast zitten, die ik met voorbedagte raad daar aan gelaten heb, op datfe in eenige verbeelteniffe, van kliertjens, ons zouden voorkomen; maar als men die met de punt van een naald aanraakt en van een doet, zoo doet zig het abuys op.

N°. LXXIII. Een gedeelte van de Milt-ader uyt een Kalf, met een wit-

witwassige stoffe opgevult, waar in de Bundel-wyfe uyteynden niet min klaar gesien werden.

N°. LXXIV. Een stuk van de Regte-Darm uyt een mensch, waar in niet alleen de bastaart kliertjens, maar ook duysende van sweetgaatjens (soo menze alsoo noemen mag) gesien worden.

Aanmerkt: dat dese sweetgaatjens, zoo dicht by een staan, dat men naau-lykx de punt van een naald daar tusschen in zoude kunnen zetten.

N°. LXXV. Een vlesje met vogt, waar in de Long van een klein Schaapje onthouden werd, waar in de ontelbaare verdelinge van desselfs quabbetjes niet alleen, maar ook de aldersubtielste uyteynden der bloet-vaatjens, te zien zyn.

N°. LXXVI. Een vlesje met heldere vogt, en daar in het Steenbeen van 't gehoor van een jong geboore kindje, waar in duydelyk te zien is, dat het Trommel-vlieske in die kindertjes met een particulier bekleetsel bedekt is, 't welk een vlies gelyk is, ik seg, gelyk is, om dat ik 'er geen bloetvaatjens door heen sie loopen, maar het Trommel-vliesje is met seer veel bloetvaatjens voorsien, gelyk in dit en andere voorwerpen te zien is.

Aanmerkt ten eersten: Dat dit bekleetzel in zommige objecten dik is, maar in dit zoo dun, als een dun vliesje.

Ten tweeden: staat te considereren, van waar het afkomstig is, hoe het na de geboorte het Trommel-vliesje weder komt te verlaten, en van wat gebruyk het is?

Aangaande het eersten: Namentlyk van waar het afkomstig is. Nadien het beenig deel van 't gehoorgat of canaal in de kinderen, in 's moeders lighaam leggende, gants en gaar nog ontbreekt, zoo is het Trommel-vliesje nader aan de oppervlakte van 't hooft, en dan zoo meen ik, dat het Opper-velleke ook selfs het Trommel-vliesje komt te bedecken, en dat by gevolg 't geseyde bekleetzel niet anders is, als Opper-vel.

Wat het tweeden belangt: Hoe het na de geboorte het Trommelvliesje weder komt te verlaten. Ik vertrouw dat in 't groeyen van 't beenige en kraakbeenige gehoor canaal, dit bekleetzel komt af te wyken, om dat het Opper-velleke niet mede kan geven, nog sig uytrecken.

Wat het derden, Namentlyk het gebruyk van dit geseyde bekleetzel aangaat, 't is buyten twyfel, dat het selve dienstig is, om het Trommel-vliesje, 't welk in die tyd zeer dun is, te beschermen van onheyl, 't geen door 't water, waar in het kind, in 's moeders lyve zynde, gedompelt legt, zou kunne beledigt worden, welk vogt zomtyts scharp en stinkende wordt, waar door het Trommel-vliesje van syn natuurlyke gestaltenisse zou hebben kunnen afwyken. Voegt hier by, dat dit bekleetzel, zoo lang het nog na de geboorte

te by blyft, het Trommel-vliesje ook befchermt van de koude lugt.

Imand zoude my hier mogen tegenwerpen, en feggen, indien dit gefeyde bekleetzel afkomstig is van 't Opper-velleke, waar komt het dan van daan, dat het ons (gelyk ik gefegt heb) zomtyts zoo dik voorkomt, nadien het Oppervelleke van fyn natuur zeer dun is, edog dit gefeyde bekleetzel is ook niet zoo dik in een welgeftelde ftaat, maar qualyk geftelt zynde, zoo komt 't te verdikken, infonderheyd van wegen een nieuw weder ondergroeying van een ander Opper-velleke, gelyk men ziet te gebeuren in de palm van de Hand, en bal des Voets.

N°. LXXVII. Een gedeelte van de flokdarm van een mensch, hangende in een heldere vogt, waar in zoo wel de uytwendige en na de lengte lopende, als de inwendige en ronde Fibren gezien konnen werden.

N°. LXXVIII. Een vlesje fonder vogt, en daar in een gedeelte van de Bogtige-darm 't welk na de lengte opgefneeden is.

Aanmerkt: Dat de bloedvaten zoo veelvoudig hier door zyn verfpreyd, dat het onderwerp dieswegen geheel en al zeer rood is geworden, en zyn defe vaten tot de eynden toe met een rood waffige ftoffe vervult.

N°. LXXIX. Een vlesje zonder vogt, in zich een moot van de Mannelyke roede onthoudende.

Merk aan. ten eerften: de bereyding daar van is zodanig. Ik hadde het celluloufe vlies, gelegen onder de huydt ('t welk een vervolg van 't [*Membrana Dartos*] vlezige vlies is) maar niet de zenuwagtige spongieufe lichamen, met wint opgeblazen, en aldus hebbe ik de roede gedroogt: de gedroogde roede, verdeelde ik in moten, waar van ik 'er nu alhier een vertonen.

2. Dese moot wort geheel en al cellulouf bevonden, fchoon 'er geen vet in de roede is; en deze cellulofiteyt (als ik zo fpreken mag) kan men het de geheele lichaam door onder de huydt vinden: Dog byna over al, uytgenome de roede, zyn de gemelde celletjes met vet bezet, waar door ze ons onzichtbaar voorkomen, en worden gezegt [*Membrana Adiposa*] het vetvlies, ofte het [*Pinguedo*] vet onder de huydt gelegen.

3. De Ontleders fpreken wel met [*Malpighius*] in de openbare ontleding en vertoningen van vetcelletjes, maar ze vertonen dezelve niet: Ondertuffchen hebben de nieuwsgierige leerlinge geen gelegentheydt om die celletjes te zien, maar door deze beryding kunnen ze gemakkelyk vertoont worden, ja zelfs alle de celletjes onder de huydt gelegen, zo ze maar ontlaft, en met wint opgevult worden, zyn over al lichtelyk te vertonen.

N°. LXXX. Een vlesje met vogt in zich onthoudende een gefwelleke, 't welk men na zyne gelykeniffe Polypus heet, het is in myn byzyn van een Chirurgyn uyt de neus van een mensch uytgetrocken.

Aan-

Aanmerkt: Dat op de grond van 't glaasje gevonden werd een stukske kraakbeen, 't welk in 't uyttrecken gevolgt is; beter was 't geweest, indien alleen een gedeelte van 't binnenste bekleetzel van 't kraakbeen gevolgt was.

No. LXXXI. Een vlesje met vogt, waar in zeer klaar konnen gezien werden het Opper-velleke van een mensch, en het Netwyse lighaam door Malpighius eerst ontdekt.

Aanmerkt: Dat het Opper-velleke sig van buyten wit opdoet, maar het Netwyse lighaam van binnen ligt geel.

No. LXXXII. De regter dye en 't voetje van 't selve kind, waar van gewag gemaakt is.

De celluleuse preparatie is deselve met de voorgaende.

In dit Cabinet werden nog verscheyde Ceder-houte laaden gevonden, waar in dese navolgende zaaken te zien zyn.

DE EERSTE LAADE onthout in sig.

No. I. Des Milts Slagader uyt een Kalf met een rood-wassige stoffe gevult en gedroogt; desselfs uyteynden zyn byna ontelbaar en met groote vlyt in de toebereydinge geconserveert.

No. II. Een stuk van de Colyk darm uyt een Kind; dezelve is met een rood-wassige stoffe opgevult.

Aanmerkt ten eersten: Dat desselfs dicke Darm-scheyl of [*Mesocolon*] met desselfs opgevulde Slagaderkens, behendig geconserveert zyn.

Ten tweeden: Op wat wyse de onderste Scheyl-flag-aderen tacken verleen en aen de Colyk-darm, sulx kan men hier klaar zien.

No. III. Een groot stuk van de Colyk-darm uyt een Jonge, met een gedeelte van de Bogtige-darm, de geheele Blinde-darm, en desselfs Wormwyse aanhangzel.

Aanmerkt ten eersten: Hoedanig de klap-vliesen van de blinden, of so men liever wil van den Colyk-darm, gestelt zyn, als mede op wat wyse de bloetvaten door deze gezeyde Klapvliezen haar verspreyden, sulx kan men hier klaar zien, in dese opgeblase en gedroogden darm.

Ten tweeden: Het gebruik van deze Klapvliezen is veel beter te vatten uyt een opgeblase en gedroogde darm, als wel in een versse.

Ten derden: de Cellekens van de Colyk darm zyn soo duydelyk niet in kinderen, als wel in een bejaarde.

No. IV. Een groot stuk van de Colyk darm met desselfs scheyl, genomen

men uyt een kind, welkers bloetvaten met een rood-wassige stoffe opgevult zyn.

Aanmerkt: Dat de blinde darm allengskens, vernauwt en ten laatste in het Wormwyse uytsteekzel komt te veranderen, kanmen hier zeer fraay zien.

No. V. Een mes met een Vork, welkers handvatfels gemaakt zyn uyt het scheenbeen van een mensch waar in geen holte wierd gevonden, diemen anders altoos daar in vind, wanneer het been gesont en wel gestelt is, sulcx is my maar eenmaal voorgekomen. Uyt dit selfde scheenbeen zyn ook toebereyt de handvatfels van dat Mes en Vork, dewelke in 't tweede Cabinet gevonden worden.

Aanmerkt ten eersten, Dat in plaats van Haye vel, derzelver koker gemaakt is van leer uyt een kinds vel toebereyt, 't welk wegens de opgevulde bloetvaatjens zeer roodt is.

Ten tweeden: toen ik het vel van 't kind tot Leer bereyde, zoo heb ik het zelve zeer omzigtig moeten hanteren, op dat de opgevulde bloetvaatjens de rood-wassige stoffe mogte behouden.

IN DE TWEEDE LADE werden onthouden.

No. I. Het bovenste van het Herffen-pannetje van een kindt, wiens Fontanel vlies ongeschonden is.

Aanmerkt: Dat in dit voorwerp, de Opper hoofds beenderen niet ver van den andere staan.

No. II. Het bovenste van het Herffen-panneke, in 't welke de Opperhoofds beenderen de wyte van een schryfpen van malkanderen staan te gapen, 't welk hier ook plaats heeft in de twee Voorhoofdsbeenderkens, dewelke immers soo ver van der gemelde Opperhoofds-beenderkens afstaan, en deze afstand kanmen beter zien in de gedroogde, als wel in versche Herffenpannen; maar zeer bezwaarlyk is het, deze afstand te bewaren in Hoofstjens van seer jonge kinderkens. Dat deze afstand voordelig is aan de baring, daar aan is niet te twyfelen.

No. III. Het opperste deel van 't Herffen-panneke van een jong geboore kindje, waar in de geseyde beenderkens niet ver van den andere staan.

No. IV. —, waar in dese beenderkens van den andere staan, ter breete van een dunne schryfpen.

Aanmerkt: Dat in dese en andere het Fontanel vliesje sonder rimpels en uytgestrekt staat, gelyk als in een levendig kind.

No. V. —, waar in de geseyde beenderen digt by een staan.

Aanmerkt ten eersten: Dat in dit voorwerp het Fontanel vliesje bysonder

der klein is, waar door men seer veel bloetvaatjens ziet passeeren.

Ten tweeden: Dat het pannevlies root is, wegens de opgevulde Slag-aderkens.

No. VI. — waar in het Panne-vlieske, om die selve oorzaak zig root komt te vertoonen.

No. VII. — in dit voorwerp is het harde Herffenvlies gebleven, aan het voorwerp vast zittende.

Aanmerkt: Dat de Zeyfen-wyfe groef met lugt vervult zynde, heel perfect ons hier voorkomt, met deffelfs opgevulde bloet-vaatjens.

No. VIII. — dit voorwerp is nog met het natuurlyke vel bedekt, wiens Slag-aderen met een wassige stoffe opgevult zyn, op dat men de cours en 't getal der selve zoude konne zien.

No. IX. Het opperste gedeelte van 't vel van 't Hoofdje van een klein Kindje.

Aanmerkt: ten eersten dat de Slag-aders met een rood-wassige stoffe opgevult zyn, dewelke zoo veel in getal zyn, dat 't geheele vel daar van zeer root is geworden.

Ten tweeden: Het vel heeft zyn natuurlyke verwulfts wyze forme gehouden.

No. X. — in dit voorwerp is het vel met veel vet beset, en zyn de Slag-aderen mede opgevult.

No. XI. Een zeer rood verwulftswys vel van 't hoofd van een Kind, met hayr beset, welkers voorste gedeelte ver uytsteekt.

No. XII. Nog een ander 't welk ook zeer hayr-ryk is.

De rest van de laaden zyn vervult met allerhande zeer witte beenderen, insonderheyd van kinderen.

Uytlegging der

F I G U R E N,

De Uytlegging van de eerste en twede plaat is hier voren gedaan.

Uytlegginge van de

D E R D E P L A A T,

De eerste F I G U U R,

Verbeeld de Roede en 't zakje van een jonghske.

A. Het inwendige deel van de Roede.

G g g g 3

B. Het

- B. *Het water canaaltje lopende, onnatuurlyker wyse, langs den rug van de Roede.*
 C. C. *De 2 groote sponciouse, of zenuagtige sponciouse ligchamen.*
 D. D. *De spieren, dewelke de roede persen, van haar begin afgesneden.*
 E. *Het kleine sponciouse, of zenuagtige sponciouse ligchaam, 't welk onnatuurlyk om het bovenste van de water-canaal loopt.*
 F. *Het tussenscheytsel van de roede.*
 G. *Een gedeelte der slagaderen langs de rug van de roede lopende.*
 H. *Het saksken.*
 I. *Het gedeelte van de roede, 't welk buyten het ligchaam afhangt.*
 K. *Het vet, waar van het bovenste van 't saksken rykelyk voorzien is.*

De tweede FIGUUR,

Verbeelt het oppervelleken van de hand, van een jongskén, sonder quetsinge geheel en al afgescheyden van 't ondergelege netwyse ligchaam, en Vel, verbeeldende een wit handschoentjen.

- A. *Den rug van 't Oppervelleken.*
 B. *Een klein gedeelte van de verdubbeling van 't oppervelleke, 't welk hier afgescheyden is, op den rug.*
 C. C. C. C. C. *De nageltjens, dewelke hier, aan 't Oppervelleken noch vast zitten, dese zyn in 't afscheyden van 't Oppervelleken alleen van 't vel, en niet van 't Oppervelleken afgeweken.*

De derde FIGUUR,

Vertoont ons een bundel hayr, 't welk in een geswel (Atheroma geheten) gevonden is, en dat in 't net van een watersugtige Vrouw.

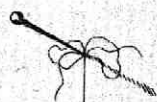
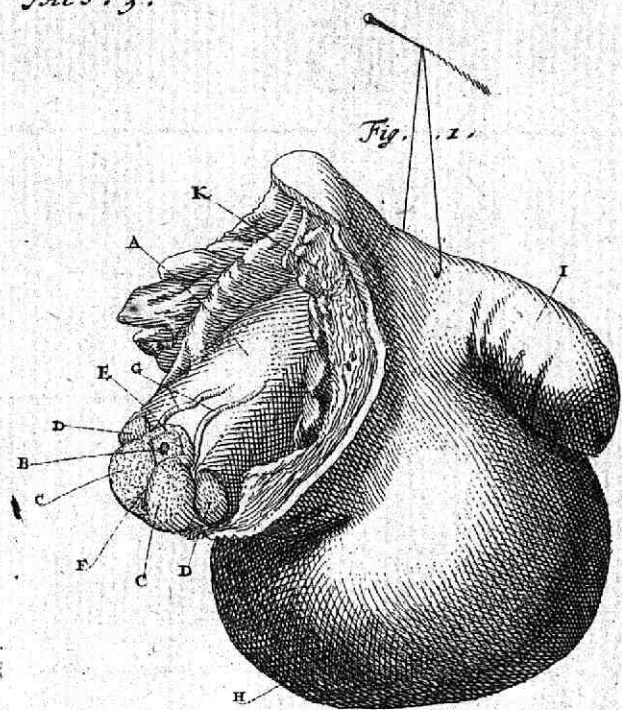
De vierde FIGUUR,

Wyst ons aan een hoender Ey, 't welk van een ordinaire harde en witte schorsse is omvangen; 't selve verbeelt zeer aardig de blinden darm, en desselfs wormwyse aanhangsel.

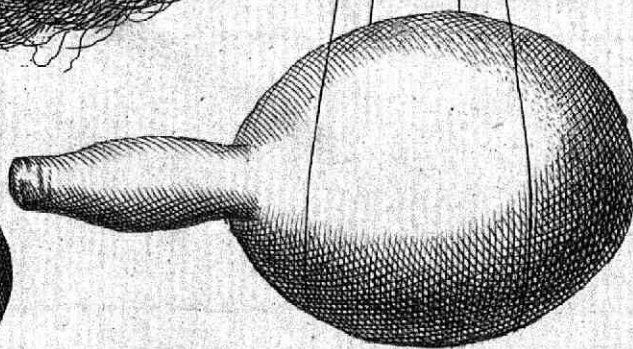
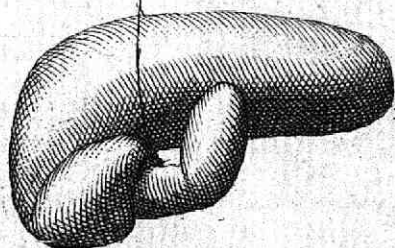
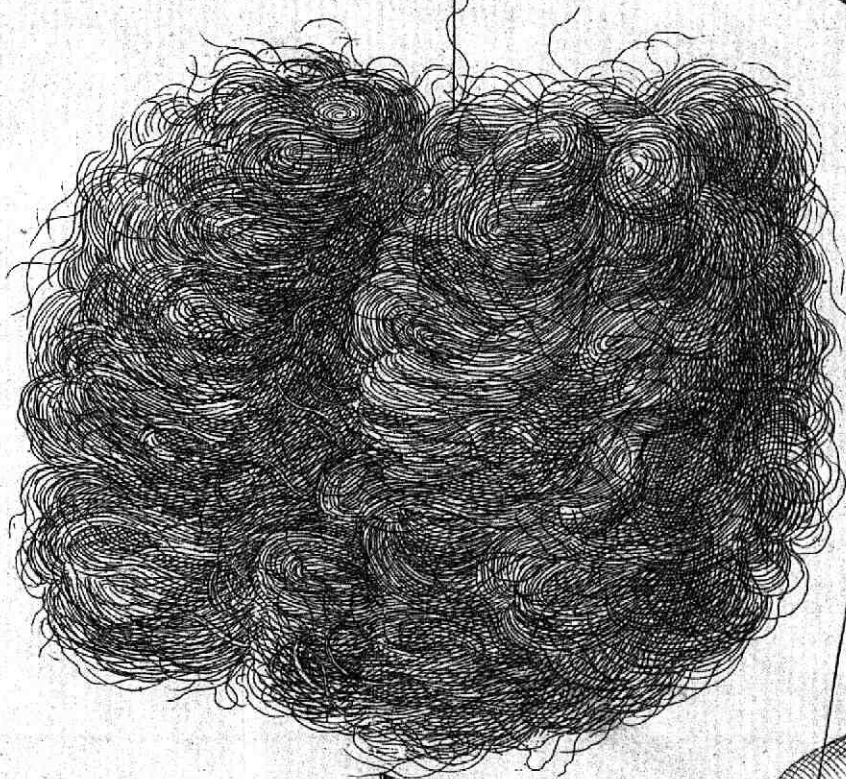
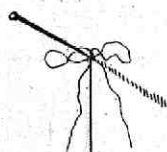
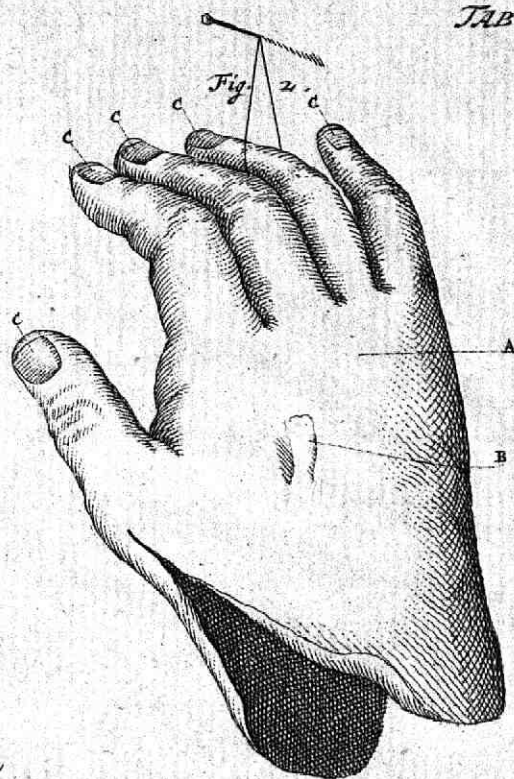
In de vyfde FIGUUR,

Werd afgebeeld een kleyn hoender eytje, 't welk gevonden is in een groot hoender ey.

Tafel 3.

Taf. 3.

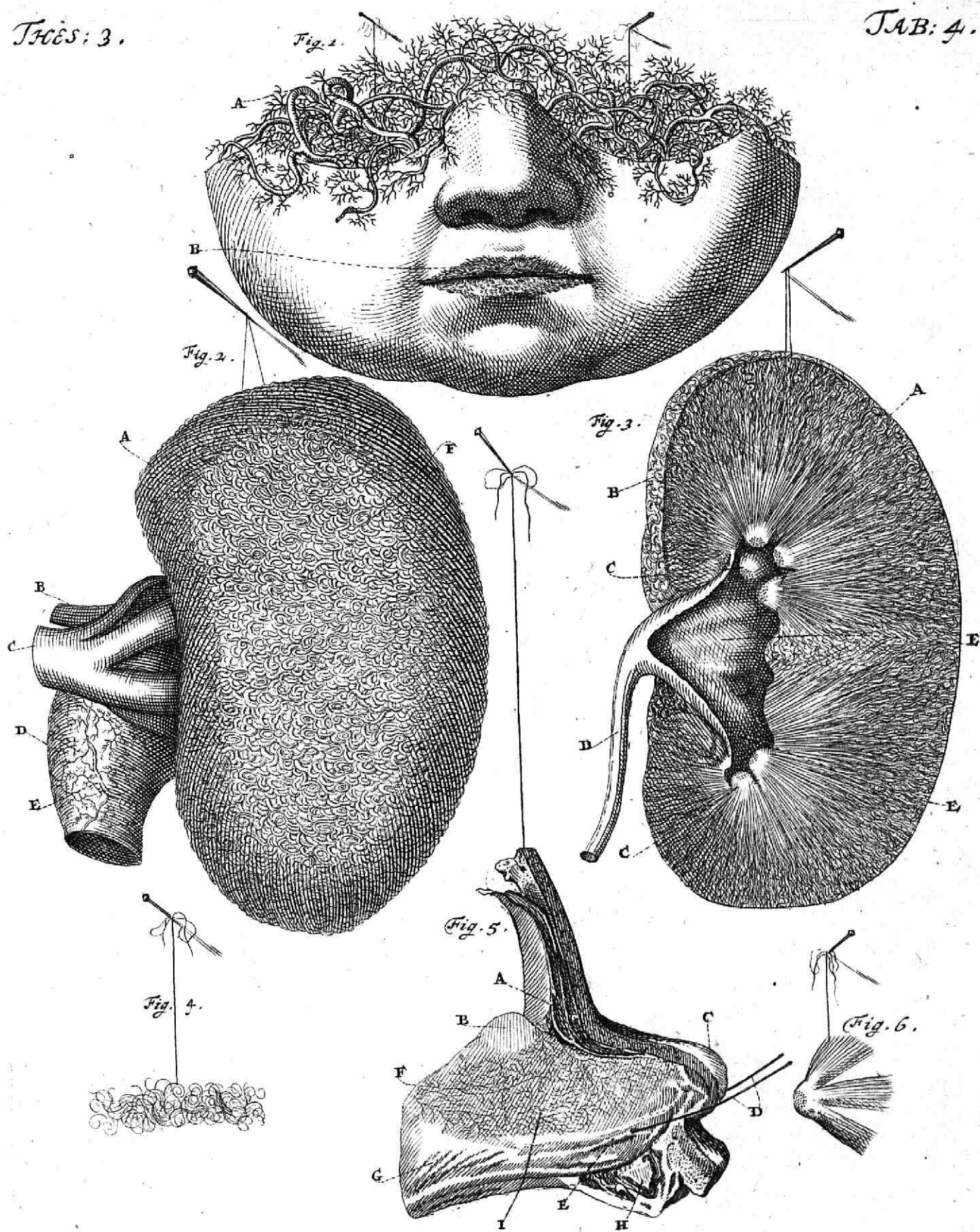

c. Huyberts ad. vivum. sculpsit.

Neerd. Taf. 85.

Tæles: 3.

TAB: 4.

C. Hüijberts.

Neerd. Taf. 86.

ad vivum sculp.

De zesde FIGUUR,

Wyst ons aan een hoender ey, verbeeldende de roede en sakjen van een jongen, waar aan ook zelfs het voorbuytjen niet en schynt te ontbreken.

Uytlegginge van de

VIERDE PLAAT.

De eerste FIGUUR,

VErtoont het aangesigt van een kleyn kint, het voorhoofd weg genomen zynde.

- A. Een hoop van slag-aderen, bedekkende de wonde, die ik te wege bragt in 't wegnemen van 't voorhoofd, om alsoo alle afkeer weg te nemen in 't besien van dit voorwerp: Deze slag-aderen zyn dezelve, die door de hersene verspreyd en van my opgevult waren, met een roodwassige stoffe.
- B. De voorlippen, van haar dekzel of bekleetsel ontdaan, om alzoo de Zenuw-tepeltjens, waar uyt de voorlippen haar bestaan hebben, te kunnen zien.

De tweede FIGUUR,

Betekent een mensche Nier, zoo als ons die van buyten voorkomt.

- A. Desselfs oppervlakte, waar door ontallyke bloetvaten verspreyt zyn, in de gedaante van wormtjens.
- B. De afgesnede Nier slag-ader.
- C. De afgesnede Nier-ader.
- D. Een gedeelte van des Niers bekken, buyten de Nier uytpuylende, en van veele slag-aderen voorsien.

De derde FIGUUR,

Vertoont een doorgesnede mensche Nier, om 't inwendige te bezien.

- A. Wyst ons aan, dat zeer veele uyteynden van de slag-aderen worms wys komen te veranderen en te ontaarden in de Piscanaaltjens van d'Heer Bellinus, waar mede zy verenigt zyn.
- Aanmerkt ondertussen, gelyk boven aangewesen is, dat soodanig een wormwysse loop der slag-aderen, niet alleen te vinden is in de Oppervlakte*

te der Nieren, maar datze ook zelfs overvloedig veel gevonden werden in 't binnenste der selve, gelyk myn voornemen is zulks in 't IV. Cabinet te verbeelden; maar in deze Fig. heb ik meest voorgenome de vereniginge der slag-aderen met de Pis-canaaltjens van Bellinus te verbeelden, waar ontrent nog te considereren staat, 't welk in de beschryvinge hier voore uytgelaten is, dat deze slag-aderen, eer zy komen in Pis-canaaltjens te veranderen, als poreus haar opdoen, gelyk hier Tab. IV. Fig. 3. te zien is, en noch nader afgebeeld staatte worden in 't vierde Cabinet met een nader beschryvinge.

B. Een kleyn gedeelte van de buytenste Opper-vlakte.

C. C. De Tepeltjens met veele gaatjens of mondekens voorzien, tot doorgang van 't water.

D. De Pisleyder.

E. E. Het geopende Bekken.

De vierde FIGUUR,

Vertoont een dun draatje van een zenuwe, 't welke in ontelbare zeer fyne draatjens verdeelt is, dewelke zoo fyn zyn als rag.

De vyfde FIGUUR,

Een gedeelte van de Neus, na de lengte opgesneden, en dat van een kint.

A. Een gedeelte van 't voorhooftsbeen.

B. De hanekam, die, wegens de jonkte, t'eenemaal kraakbeenig is.

C. Een deel van de Neus.

D. D. Borsteltjens, die gestoken zyn in de Canaaltjens van de Neus.

E. Een van de gezeyde Neus Canaaltjens.

F. Bloetvaatjens door het dikke bekleetsel van des Neus tusschenscheyt sel verspreyd, en zyn deze voornamelyk Slag-aderkens.

G. Schuynse groeven.

H. Een der snytanden.

I. Het immediate bekleetsel van 't kraakbeenig tusschenscheyt sel van de Neus.

De zesde FIGUUR,

Vertoont een Niertepel, dewelke getakt, en uyt 3 Tepeltjens te samen is gestelt.

E Y N D E.

H E T

HET VIERDE ANATOMISCH CABINET,

Uyt Noteboome Hout toebereyd, waar in dese navolgende zaaken gevonden werden.

De eerste en onderste P L A N K.

N^o. I. **E**en vlesje met vogt, waar in onthouden werd het schub-wyfe been van een klein Kind, waar in te zien is het kringswyze beentje, aan 't welke het trommelvliesje in de rondte over al verenigt is.

Aanmerkt ten eersten, Dat het gezeyde vlesje dubbelt is, gelyk zulks blykt aan de bovenste kant, alwaar ik een stukje van 't eene vlesje, 't welk met bloetvaatjens vervult is, afgescheyden heb, en het tweede, is ongeschonden en heel gebleven, waar door men in dit voorwerp gants geen bloetvaatjens ziet loopen, weshalven het zich hier doorzigtig vertoond.

Ten tweeden, Ziet men hier het Trommel-vliesje nergens van 't alzoogenoemde rond of kringswyze beentje afgescheide, maar alzints daar aan vereenigt te zyn.

Ten derde, blykt het ook hier, dathet Tepel-wyze [*processus*] uytsteekzel, in die tyd, geheel en al nog komt te ontbreeke; zoo dat dit gezeyde uytsteekzel gehouden moet werden voor een waarachtig [*Apophysis*] aanwas van 't been.

N°. II. Een gedeelte van 't Aangezigte van een klein Kind, wiens Voorlippen, van haar bekleetzel ontbloot zynde, ons als Fluweel voorkomen. Ziet de Figuur van de Voorlippen in myn beschryving van 't derde Cabinet afgebeeld.

Aanmerkt ten eersten, Dat dit voorwerp in een vogt bewaard werd, om dat men anders de Fluweelheid niet zien kan.

Ten tweede, dat dit deel des Aangesigts een natuurlyke en levendige couleur wederom gekregen heeft, en met geen rimpels bezet is: Zoo dat het niet schynt van 't leven berooft te zyn,

N°. III. Het hoofd van een Kind in een liqueur geconserveert: wiens bovenste gedeelte van 't Bekkeneel weggenomen zynde, men den doorgang van alle Zenuwen

H h h h

nuwen

nuwen zien kan, dewelke door het onderste van de Hersenpanne ten Hoofde uytloopen, waar toe de Hersene uytgenomen zyn.

Aanmerkt ten Eersten, Dat het Eerste paar of Reukzenuwen, voor 't grootste gedeelte op 't Seef-been is blyven leggen, en alzoo komen ons niet duyfter voor der selver scheuten of verdeelingen, zoo als die door het Seef-been passerende haar komen te verspreyden, door het vlies dat de Neus van binnen is bekleedende, als mede tot desselfs Zenuwagtige tepelkens.

Ten tweede, blykt hier ook, dat de Gesigt-Zenuwen, ook zelfs van een vliesje bekleed zyn, daar zy nog binnen in de Hersen-pan gelegen zyn.

Ten derden, Zoo ziet men hier ook den Tregter en dat even agter de vereeniging der gezeyde Gesigt-Zenuwen; als mede beyde de Slaap-Slag-aderen met een roodwassige stoffe vervult: En ook onder de zelve het derde Paar Zenuwen na de stelling van Willisius, wiens gevoelen ik volgen zal in 't optellen der Zenuwen, die door de Hersen panne passeeren.

Onder dit gezeyde derde Paar doet zich hier ook op, het vierde Paar Zenuwen, 't welk als fyne draaden nederwaarts af hangt.

Hier nevens ziet men ook zydelings over de andere staan het vyfde en zesde paar, als mede het zevende paar, 't welk tot het werktuyg van 't gehoor gaat, en het agtste of dwalend paar.

De resterende Zenuwen konnen hier niet gezien werden, wegens het beginfel van 't Ruggemerg, waar mede het groote gat van 't agterhoofds been hier nog bezet is.

Ten vierde, de Voor-lippen, van haar bekleetzel ontbloot zynde, zoo komt ons hier in 't gezigte derzelve tepelwyze ruyghe, waar van breder is gehandelt in de beschryving van 't derde Cabinet.

Ten vyfde, Het Aangesigt verbeeldende, wegens desselfs roode couleur, 't Aangezicht van een levend Kind.

No. IV. Een vlesje in zig onthoudende een stukje van de bogtige-darm, 't welk zoodanig is gesneden en geprepareert, dat men alle vier de vliezen bequaam zien kan.

Aanmerkt ten Eersten, Dat het vierde of Fluweel-ruyge vlies, nog alzints vast zit aan het Zenuwagtige vlies, zoo dat men het object van voren beschouwende, het ruyge, en van agtere het Zenuwagtig vlies zien kan. Van deze gezeyde vliezen hangen af de twee resterende, namentlyk het Vlesigevlies, wiens vlesige draden na de ronte loopen, en het gemeene vlies, voorzien met draaden, die na de lengte loopen.

Verders is hier aan te merken, hoe klaar en distinct alle de vier vliezen gezien konnen werden, als men de zelve zoo toebereyt zynde, in de liqueur komt te hangen: En deze manier van doen is op publike Schouwtoone-

tooneelen voor deze gants ongebruikelyk geweest. Zoo dat 'er, als ik dit eerst te berde bragt, veele waren, die met veragtinge zeyden, zulks noyt gebruikelyk, ja onbetamelyk te zyn, maar nu zie ik, dat die zelfde Veragters van dat doen, 't zelve ook beginnen in 't werk te stellen, zien- de dat het onmogelyk is, zeer veele kleene deeltjens te vertoonen, en in 't gezigt te krygen, ten zy men de objecten in een vogt komt te hangen.

N^o. V. Een gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, 't welk de Herffene immediatlyk omvangt en bekleed, en dat met desselfs aanhangfels, dewel- ke haar Slang-wyse krommende, haar komen te zetten tusschen de omwin- dingen der Herffene.

Aanmerkt, Dat dit deel in een vogt hangt, en ten zyz ulks niet geschiet, zoo is 't onmogelyk, dat men desselfs waare gestel kan vertoonen; en zyn desselfs Slag-aderen zeer net en konstig vervult met een rood-wassige stoffe.

N°. VI. Het dunne Herffen-vlies, 't welk het Agter-breyn immediate- lyk bekleet, met desselfs half-maans-wyse uytsteekzels. Deze komen onsme- de zeer klaar voor in een vogt: Het zelve voorwerp is rood wegens de veelheyt der opgevulde Slag-aderen.

Aanmerkt daar en boven, dat op de rug, of buytenste oppervlakte van dit vlies, hier en daar, voornamentlyk van ondere ook nog leyt en dryft een gedeelte van het derde Herffen-vlies (*Tunica Arachnoidea*.)

Door dit derde vlies, ziet men geen Bloet-vaatjens verspreyt te zyn, hoewel het dunne Herffen-vlies daar van zeer rykelyk voorzien is.

N°. VII. Een vles met vogt, en daar in de milt van een mensch, wiens Slag-ader geheel en al, en desselfs Ader ten deele vervult is met een rood- wassige stoffe, waar door op verscheyde plaatzen deze stoffe zich asch- verwig vertoond, namentlyk van wegens de gebrekkelykheyt van de ver- vulling des Aders, en het vlies, dat de Milt bekleet, is voor een gedeelte daar nog aan vast blyven zitten.

Aanmerkt ten eersten, Dat zoo wel der menschen, als der Dieren Mil- ten, gants geen klieren in haar onthouden, gelyk hier te zien is.

Ten tweeden, Zoo staat ons te letten, dat in 't gestel van de Milt der menschen, (het welk t'eenemaal van vaten is toebereyt) der zelve vaten uyteynden veel tayer zyn, als in de viervoetige dieren: zoo dat haare sap- pige uyteynden niet zoo sagt zynde, geensints in simpel water kunnen wer- den gedissolveert, gelyk wel in zommige dieren.

Ten derden, Zoo zoekt men hier te vergeefs dat dradig geweef, 't welk in een Kalfs Milt te zien is, en 't zelve moet men ook oordeelen van de gepreten- deerde en geimagineerde cellekens, die niet te vinden zyn in de Milt van een mensch. Ziet hier over na het antwoord, 't welk ik gegeven heb op de vierde voorgestelde Brief.

Hhhh 2

N°. VIII.

Nº. VIII. De bal van een Mensch in tweeën verdeelt, met de aanklevende opgevulde zaadvaten, als mede het Scheevlies.

Merk aan. ten eerste; hoe talryk de slagadertjes door de bal en 't gezegde scheevlies verspreydt zyn, kan men hier zien.

2. De zaadvaten door de ballen lopende, verspreyden haar met hare stronkjes door de tusschenplaatzen der zaadvatjes, en delen haare takjes mede zydelings aan de zaadvatjes, met de welke zy (na myn gedagten) vereenigt worden, ja ik vermayne, dat de laatste uytendens der slagadertjes ontaarden, of veranderen in de gemelde zaadvatjes.

3. In 't midden van den bal kan men verscheyde gapende montjes zien, die ik aanmerke als poorten, waar door het zaadt, in de ballen uytgewerkt zynde tot de bystanders gevoert wort.

Nº. IX. De teeldelen van een Meysje, in een vogt bewaart.

Merk aan. ten eerste. De schede is volgens de lengte geopent, op dat het binnenste klaar blyke.

2. De bovenste doorn verthoont, ja vervult den uytgang van den pisweg.

3. De kittelaar en Nymphen komen boven den gemelden uytgang te voorschyn.

3. De onderste doorn is gestoken in de mondt des baarmoeders uyt welkers oppervlakte ontelbare zenuwtepeltjes uytspuylen; waar door dit deel zeer gevoelig is.

5. De gemelde tepeltjes zyn niet minder in getal verspreydt door de rimfels van de schede. Van onderen kan men de baarmoeder zelfs, en 't glas omgedraayt zynde, de waterblaas zien.

6. Ter zyde van onderen komen ook de eyerneften, die zeer kleyn zyn, te voorschyn, als mede de eyerwegen met haar lofwerk.

Nº. X. De Longe-pyp van een Schaap met een Rood-wassige stoffe opgevult, hangende in een vles met vogt, waar ontrent te confidereeren staat, hoe byzonder curieus de uyteynden gezien kunnen werden, als men 't voorwerp in een vogt komt te leggen.

Nº. XI. Een vles met vogt, in zigh onthoudende de Poort-ader des Levers, uyt een Kalf, zoo curieus opgevult, dat desselfs uytterste uyteynden niet ydel zyn gebleven, en hier ook nog te zien zyn.

Aanmerkt ten eersten, Dat op zommige plaatzen de Sappige uyteynden van deze Poort-ader gescheyden, en op andere plaatzen gebleven zyn.

Ten tweeden, De tackjens van de poortader zyn zoo menigvuldig, en zoo dun aan haare uyteynden, dat niemand zulkx zoude kunnen gelooven, indien hy dit niet had gezien, aangezien geen van de zelve weg geraakt zyn in de behandeling.

Ten derden, Hoe veel de Figuren, die de Autheuren in haare schriften

ten afgebeeld hebben, verschillen van de waare geschapentheyd, sulcx kan men hier nu zien.

N°. XII. Een Armtje van een kind, levendig van couleur, hangende in een vogt, in wiens handje gehouden werd een Testicul, zoodanig ontwonden, dat het komt te verbeelden een bundel verwart gaare.

N°. XIII. Het Hoofdje van een klein kind, in een vles met vogt geconserveert, wiens opperste gedeelte van de Herffen-panne weggenomen is, ook zyn 'er de Herffene uytgenomen, maar alle de Slag-aderen, dewelke door de herffene, en door het dunne herffen-vlies lopen, zyn hier in de holte des hoofds gebleven.

Aanmerkt ten eersten. Dat het Aangesichte zeer schoon, welbesneden, en levendig van couleur is.

Ten tweeden. Niemand zal zonder verwondering kunnen aanschouwen, hoe byzonder veel en fyn, de gezeyde Slag-aderen, met een roodwassige stoffe tot het uysterste toe opgevult, haar in die deelen onthouden.

Ten derden, de uysterste uyteyndenden der gezeyde Slag-aderen, zyn niet alleen zoo fyn als hayr des hoofds, maar zelfs als dons, welke donsigheyd ook sekerlyk hol en continueel is met de Slag-aderen, nadiense hier zelfs rood en opgevult is.

N°. XIV. Een vlesje met vogt, en daar in een stuk van den bogtige darm van een mensch, levendig van couleur, waar in zeer duydelijk te zien is, een inschieting van 't gedarmte, dat is, het eene gedeelte van de darm is opgetrocken en geschoten in 't volgende gedeelte van 't gedarmte, waar door die darm t'eenemaal op die plaatse is verstoep geworden, en werd dit ongemak, t'onregt een krinkel of draying van 't Gedarmte geheeten, maar beter is de benaming van *ontfermt u mynder*; aangezien de menschen in deze quale vervallende, met een onlydelyke pyne aangetast werden, ja in gevaar des levens geraaken: egter zoo isser geen exempel van, dat 't gedarmte als dan omgedraeyt werd, maar wel dat het eene in 't andere komt te schieten.

Aanmerkt daar benevens, dat dit ingeschote stuk darms vol van wormen zit, hoepels-wyse na de rondte omgedraayt.

N°. XV. Het Oog van een Hoen, leggende in de vogt, waar in te zien zyn het oog-blickendevlies met desselfs katrol spiertje.

N°. XVI. Een klein nageboorte, 't welk een Vrouw afgegaan is, en waar in het byster klein en teer schepzelke is komen te vergaan, voor datte de nageboorte quyt is geworden, waar op dan de Nageboorte van de Lyfmoeder zoodanig is geperst geworden, dat het niet minder, als een Nageboorte gelykt, maar de forme van een Peeraangenomen heeft.

N°. XVII. De Nier van een onvoldrage schepzelke, eenigzints ontdaan en los gemaakt.

De TWEDE PLANK.

N°. XVIII. **H**et Doodshoofdje van een Henne, op wiens bovenste een ronde, en beenige verheventheyd gevonden werd, kroons-
wyze, van binnen hol, en met de holligheyd van 't hoofd corresponderende.

N°. XIX. Een onvoldrage Kindje omtrent vier maanden dragts, 't zelve is gelegen in een vogt, en over het zelve is gestrekt een stuk van 't vlies Chorion van een Schaap, 't welk met ontelbaare opgevulde bloet-vaatjens voorzien is. Het zelve is van de mannelyke Sexe, en desselfs Opschrift is.

'T SELVE UUR GAF, EN BENAM MY WEDER 'T LEVEN.

N°. XX. Het steen been van een jong Kind, waar in het stegel-reepje zyn natuurlyke plaatze bezit.

Aanmerkt ten eersten, Dat dit stegel-reepje met een been-vliesje omvangen is, waar door heen men ziet loopen een menigte van opgevulde Slagaderkens.

Ten tweeden. Dat dit Beentje in zyn natuurlyke plaatze gehouden werd, door een byzonder bandje, kan men hier klaarlyk zien.

N°. XXI. De Sweserik van een Mensch zeer curieus in een vogt bewaart, wiens natuurlyke splyting in twee deelen, men hier bequaam zien kan.

N°. XXII. Het Slakke-huysje uyt 't Steenbeen van een mensch met de beenige canalen, dewelke zeer konstig zyn geprepareert, en in een vogt geconserveert.

N°. XXIII. Een vlesje met vogt, waar in te zien is de Borst van een bejaard Man, met desselfs Tepel

Aanmerkt ten eersten. Hoe zeer klein dezelve is, wanneer al het vet weg gedaan is.

Ten tweeden, de Melk-canaalen, zyn, na 't weg doen van 't vet, zoo zeer ingetrocken, dat de Tepel, des Borsts groote dikwils komt te overtreffen, gelyk hier te zien is.

Wilt ondertusschen Waardige Lezer niet denken, dat het met de Borst van Magere oude Vrouwen anders is gelegen: want het vet verteert zyn-
de, zyn de Melk canaalen, die 't grootste gedeelte van de Borst uitmaken, ook zeer in een getrocken, gelykmen hier ziet in de Borst van een Man.

Deze Melk-canaalen, zetten haar byster uyt ten tyde van 't swanger gaan, en als de Vrouwen zuygende Kinderen hebben. Men observeert dikwils dat

dat de Waterblaas van een gezond Mensch, na 't ontlasten van 't water de groote van een Ocker-noot niet komt te overtreffen (wegens het inkrimpen der fibren) en dat deze wederom door den toevloet van 't water, zig zoodanig komt uyt te zetten, dat 't zelve geloft zynde, byna een waterpot, kan vervullen: zoo dat het zoo wonderlyk niet is, dat de Melk-canaalen buyten de tyd van Melk-making, zoo zeer komen in te trekken.

N°. XXIV. Een vlesje met vogt, in zig onthoudende het Trommelvliesje van een Mensch, waar aan het hamertje nog vast zit.

Aanmerkt: dat door dit gezeyde vlesje veel ronde lighaamtjens zyn verspreyt, dewelke kleene kliertjens verbeelden te zyn, maar ik houde dezelve voor verstopte bloet vaatjens, gelyk men zulks in andere deelen des lighaams ook veeltyds ziet.

N°. XXV. Het Aanbeeltje, met het aangehegte vierde en ronde beentje van 't gehoor, deze zyn in een vogt bewaart, ten eynde men bequame-lyk zoude kunnen zien, dat het gezeyde vierde beentje, een byzonder beentje is, zittende tusschen het Aanbeeltje en het Stegelreepje, waar aan het door vlesjens is gehegt.

Deze en ontelbaare andere zaaken kunnen zoo distinct niet gezien worden, in gedroogde beenderkens: en dit is de reden dat ik met zoo veel moeyte en onkosten, duyzende van voorwerpen in een vogt beware.

N°. XXVI. Het Oor van een bejaart Mensch, 't welk in een vogt bewaart zynde, nu nog schynt te leven.

N°. XXVII. Een vlesje waar in te zien is het gedarmte van een onvoldrage Vruchtje; de bloet-vaatjens, door 't gedarmte loopende, zyn op verscheide plaatze zoodanig vervult, dat zelfs de uysterste uyteynde niet ledig zyn gebleven.

N°. XXVIII. Het schub-wyze been van een jong geboore Kindje, met desselfs Trommel-vliesje, en buytenste bekleetzel, waar van ik mentie gemaakt heb in de voorgaande beschryvinge myner Cabinetten.

Aanmerkt ten eersten, Dat het gezeyde buytenste bekleetzel, by na geheel van my afgescheyden is, van 't Trommel-vliesje, alleen is 't op eene plaats nog daar aan vereenigt gebleven.

Ten tweeden, dat dit voorwerp, van een hayrtje, in dit vlesje afhangt.

N°. XXIX. Een nagebleve moerkoekje, 't welk eenige tyd in de Lyfmoeder is blyven zitten, na dat het Schepzeltje gesmolten of vergaan was, waar door het moerkoekje zoo is geperst, gedrukt en verhard, dat het een alzoogenoemde Zuyger gelyk schynt te zyn, gelyk men voor deze dit ook t'onregt een Suyger heeft geheeten.

N°. XXX.

N°. XXX. De Blaas van een jong geboore Kindje, welke opgesnede zynde in een vogt bewaard werd: deze haare inwendige oppervlakte is hier, nu omgekeert zynde, de uytwendige geworden: zoo dat wy nu hier het inwendige gestel bequameelyk kunnen zien. Het bovenste doortje wyft ons een gat aan, 't welk het mondeke is van de Urachus, of Pisvat, 't welk in de grond van de Blaas veeler Kinderen zit, zoo lang zy in 's Moeders lighaam gehuysvest werden.

Dit canaaltje zou men met regt mogen noemen het blinde canaaltje van de Blaas; ik zegge het blinde canaaltje, om dat deze Waterblaas opgeblazen zynde, de wind niet door laat tot het alzoogenaamt Water-vlies, het welke in der daad van niemand ooyt is aangewezen in 's Menschen lighaam, hoewel men het zelve tot walgens toe in verscheide Figuren afgebeeld ziet. Ik heb deze zaak menigmaal onderzocht, maar noyt in jong geboore Kinderen bevonden, dat de wind door de Blaas heen gaat tot zo een ingebeelt vlieske; want de wind ging niet verder als een pink breekt hoog.

N°. XXXI. Een stuk van de Vinne van een Walvisch, waar in de Veltepeltjes klaar te zien zyn.

N°. XXXII. Een Hoender Ey, verbeelende in groote en gedaante de vrugt van een Dadel.

N°. XXXIII. Een stuk van een Kinds nugteren Darm, wiens buytenste oppervlakte door omkeeringe hier nu is geworden de binnenste, ten eynde men in dezelve zoude mogen zien alle de latwyze verhevenheden, als mede het fluweele Vlies, en de alzoogenoemde Darm-klierkens.

Aanmerkt hier eenige ronde lighaamtjes uyt de oppervlakte uyt te puylen, van groote, kleene spelde hooftjens gelykende, en dit zyn de alzoogenoemde eenzaame Darms-kliertjens.

N°. XXXIV. Een dubbelde Navel-ader van een jong Walvisje, 't welk my uyt Groenland 1702 gebragt is.

Aanmerkt dat deze Navel-ader niet alleen dubbelt was buyten den buyk van 't Walvisje, 't welk in Kalveren gemeen is, maar ook was zy dubbelt binnen in de buyk; edog eer datze tot in de Lever ging, vereenigde zy haar onderlingh.

N°. XXXV. Een vlesje met vogt, waar in beyde de Nieren van een onvoldrage Vrugt bewaart werden, en is derzelver oppervlakte zeer oneffen, zoo datze als van kleene klieren te zamen gestelt schynen te zyn, en zulkx is gemeen aan zoo tedere schepzelkens.

N°. XXXVI. Een vlesje met beyde de Oog-schellen van een kind, in dewelke men klaar zien kan beyde de Traan-stippen, alsmede de gapende mondekens der Canaaltjens, waar door eenige vogt passeert, waar van ik tegenwoordig voorgenomen heb, niets te zeggen.

Aan-

Aanmerk daarenboven, dat door de binnenste oppervlakte zeer veel tepelagtige lighaamtjens puylen, dewelke ik niet zoude gezien hebbe, ten ware de Bloed-vaatjens met een roodwaflige stoffe vervult waren geweest.

Deze gezeyde lichaamtjens maken de binnenste oppervlakte, der Oogfchelen zeer gevoelig.

No. XXXVII. Het Ruyge of Fluweele vlies van de Nugtere darm, gantsch en gaar van 't Zenuwagtige vlies afgefcheyden, en in een vlesje met vogt gehangen, het zelve komt ons voor rood van couleur, wegens het vullen der bloedvaatjens met een roodwaflige stoffe; maar in een natuurlyke staat is dit vlies graauw couleurig, ten ware het gedarmte in 't leven met ontstekinge aangedaan wierd, dan zoo vertoond zig dit vlies ook zeer rood, wegens de veelheyd van 't bloed, 't geen daar in zyn cours verhindert werd, en zoo mede moet men de zaake confidereeren in dit ons voorwerp: want ik had de bloetvaten van 't darm-fcheyl tot het uyterfte toe vervult met de gezeyde stoffe, waar door het gezeyde gedarmte zeer rood wierd, en by gevolg ook dit gezeyde ruyge vlies.

No. XXXVIII. Een vlesje met vogt waar in te zien is een Ribbetje van een onvoldrage kindje, 't welk in een Zuuragtige vogt, zoo zagt en buygzaam is geworden, dat ik 'er een knoop in gelegd hebbe.

No. XXXIX. Het Oortje of de lel van 't Oor van een kind, waar in de verdeltheden van 't kraakbenig deel des gehoorgats, klaar aangewezen werden.

No. XL. Een vlesje met vogt, in zig onthoudende een zeer klein Schepzeltje van een mensch, wiens na-geboorte ongelooflyk groot is, het Schepzeltje daarentegen is veel kleender dan het zaad van een Cauwoerde.

Aanmerkt ten eerften, Dat het Navel-ftrengetje ontrent twee duym breed lang, en ontrent het buykje byna zoo dik is als het Schepzeltje zelfs.

Ten tweeden, de Hantjens en Voetjens als rouwe en onvolmaakte klomptjens, verbeelden in groote, en forme, kleene spelde hoofdjens.

Ten derden, Het Hoofdje is byna in groote al de rest van 't Schepzeltje gelyk.

Ten vierden, Niemand iffer, die met zekerheyd zeggen kan, van wat ouderdom deze zoo zeer kleene Schepzeltjens zyn, als zy ons ter hand werden gesteld, aangezien zommige zeer langzaam, andere zeer ras in groote toenemen, en befwaarlyk is dit altoos uyt des moeders mond met zekerheyd te vernemen: zulkx moest men hooren uyt de mond van zoodanige vrouwen, dewelke diftinctelyk altoos weten de punt des tyds van haar ontfangen, maar dit al te naukeurig te onderzoeken laat, de eerbaarheyd niet toe.

Deffelfs opschrift is.

HOE GERING IS 'S MENSCHEN-BEGIN?

DE DERDE PLANK.

N°. XLI. **E**En gedeelte van de Longs-ader wiens fyne takjens dursent maal meer in getal, en ook anders gestelt zyn, als andere die in haare figuren afgebeeld hebben.

Aanmerkt, Dat hier de uysterste sappige uyteynden (daarfe haar zagtheit aannemen) hier konnen gezien werden.

N°. XLII. Een onvoldrage kindje van ontrent vier maanden dragts, 't welk zeer wit, en van my meer als 30 Jaaren lang (na myn onthoud) in een vogt bewaart is; 't zelve heeft nog zyn natuurlyke situatie of postuur 't welk de Schepzelkens meest in 's moeders lyf hebben, en hoewel men dit in de eerste opslag van 't oog voor een knegtje zoude aanzien, zoo is 't nogtans een meyske, en zulkx heeft plaats in alle meyskens van die ouderdom:

Deffelfs opschrift is.

VAN DIE TYD' AF DAT WY 'T LEVEN ONTFANGEN, ZETTEN WY
ONS WEDER TOT HET STERVEN.

N°. XLIII. De Tong van een jong geboore kindje nog aan het agterwerkje vastzittende.

Aanmerkt ten eersten, Dat men hier klaarblykelyk de wegen zien kan, waar spys en drank na de Maag, en de lugt in en uyt de Long gaat, alsmede op wat wyze in 't doorswelgen van spys en drank het klapje van de strot gesloten werd, op dat het voetzal niet na de Long zoude gaan.

Ten tweeden, Deze gezeyde partyen zyn zoo rood, als of dezelve eerst vers uyt het lighaam waren gesneden.

N°. XLIV. Het Herte en Long van een jong geboore kindje, leggende in een vogt, levendig rood van couleur.

Aanmerkt ten eersten, Dat men hier zeer wel zien kan de Slagaderkens, die door het Herte-fakxke verspreyt zyn, dewelke meest haare oorspronk hebben van den middel-schots slagader.

Ten tweeden, kan men hier ook zien, hoe deze slag-aderkens haar vaders verspreyden door een gedeelte van 't middelrif, 't welk hier nog aan vast gebleven is.

N°. XLV

Nº. XLV. Een vles met vogt, waar in bewaart werd een kindje van omtrent zes Maanden dragts, houdende in zyn regter handje een takje van dat Passie-bloems gewas, 't welk de Hr. Piso beschryft met de naam van *Murucuja*, ook draagt het op zyne schouderen het Moerkoekje.

Het hoofdje is bedekt met het vliesje Chorion van een varken, waar in eenige holle en napjes-wyze lighaamtjens gezien kunnen werden, dewelke *Acetabula* geheten werden, dezelve zyn niet grooter als spelde hoofd-jens.

Deffels opschrift is.

ALLE INWOONDERS DES AARDRYKS, HET ZY ARM, OF RYCK, KON-
NEN CHARONS BOOT NIET ONTGAAN.

Nº. XLVI. Een glas zonder vogt met het dunne gedarmte van een zeer kleen kalfje, 't welk aan haar eyge darmscheyl nog vastzittende, opgeblazen, en haar slagaderkens zeer konstig vervult zyn met een rood-wassige stoffe.

Nº. XLVII. Een mensche Oog, leggende in een vogt, wiens spiertjens gesepareert, en de Slag aderkens opgevult zyn.

Nº. XLVIII. Een droog glaasje waar in te zien is een zeer kleen Eytje van een hoen, 't welk uyt een grooter hoender ey gehaalt is.

Nº. XLIX. Een kleene Tombe van Nooteboome hout, waar op gelegen is een kindje van omtrent seven Maanden dragts, van nu omtrent over de veertig Jaaren steen hard gebalzent, op dat het eeuwe lang konde bewaart werden.

Aanmerkt ten eersten, Dat deze manier van balzemen voor veertig Jaaren uytgevonden is, want voor die tyd was my niemand bekend, die deze methode gebruykte, edog naderhand heb ik een veel deftiger manier en wyze uytgevonden, waar door ik de lighaamen van de mensche zoodanig balsame, datze na veele Jaaren nog schynen te leven, gelyk ik zulks niet alleene t'mynen huyze, maar zelfs ook eenige reyze publikelyk getoont heb.

Dit lighaamtje is wel steen hard geworden, maar 't zelve is niet t'eene-maal zonder rimpels, ook vertoont 't geen levendig Schepzelke.

Ten tweeden, Dat het met een nagt gewaadje bekleet is, en overdekt met een vliesje Amnios geheten en dat uyt een Schaapje; door het zelve loopen byster veel roode opgevulde Slag-aderkens, en dat in plaats van eenig geborduurt zyde overspreizeltje, deffels opschrift is.

VAN 'S MOEDERS LYVE TEN GRAVE.

Agter dit lighaamtje staan twee geraamtens van kinderen, mede van ontrent zeven Maanden dragts, zynde tweelingen.

Hier van staat het eerste aan 't hoofden-end van 't gebalsemt kindje, dragende in desselfs linkerhand een stuk van 't net, in plaats van een neusdoek, die het na de Oograden wendende een schreyend voorwerp komt te verbeelden.

Met dit opschrift.

ALLE WEGEN VAN DE DOOD TE ONTVLUGTEN ZYN GESLOOTTEN, ZOO WEL VOOR DE RYKEN ALS ARMEN.

Het tweede geraamte, aan de voeten geplaatst zynde, draagt in desselfs linkerhand een stuk van 't gedarmte eenes kinds, en in zyn regterhand een Slag-ader uyt de Milt, met een roodwassige stoffe opgevult,

Met dit opschrift:

NA DE DOOD BEN IK NOCH VOORDEELIG!

N^o. L. Een drooge vles, waar in een opregte [*plica polonica*] Meerevlegt van een mensch bewaart werd.

N°. LI. Een vles met zeer veel steenen, gevonden in een waterblaas van een Koe; het is aanmerkenswaardig dat het binnenste vlies van dese waterblaas steenig was geworden, wiens figuur te sien is Tab. II. Fig. I. van dit IV. Cabinet.

N°. LII. Een vles met een sneeuw wit Kindje, van ontrent 6 maanden dragts, leggende in een vogt, 't welk in zyn regterhandje heeft een takje van de roode Cicers, en met desselfs linker armtje omvat het een stuk van 't vlies Amnios.

N°. LIII. De Lyf-moeder van een vrouw, met al 't geen daar aan vast is, namentlyk de Eyerstokken, Eyerweegen, en der zelve lof of Sazelwerkjen.

Aanmerkt, Dat desselfs mond natuurlyker wyse gesteld is, en in desselfs omtrek zeer veele kleene, niet doorgaande, maar blinde kuyltjens gevonden werden.

N°. LIV. Een vles met een raare Africaansche Slang, in wiens bek onthouden word een mensche Schepzelke, 't welk zoo klein is, dat het nauwlyks de groote van een lid van een vinger halen kan.

Deffelfs opfchrift is:

ACH NOOTLOT, ACH DROEVIG NOOTLOT!

Aanmerkt, dat de armtjens en beentjes haar vertoonen als kleene ronde lighaamtjens of kleene spelde-hoofdjens, maar vingers en toonen kan men nog niet zien. Wie moet zig dan niet verwonderen, dat 'er ontleeders werden gevonden, dewelke veel kleender Schepselkens hebben doen verbeelden in haare boeken met handen en voeten, vingers en toonen, leggende in zoodanig een postuur als of ze drie à vier Maanden out waaren, daar sy in tegendeel in die tyd na de lengte uytgestrekt zyn, en haar nog niet krommen. O dwaasheyd en stoutheyd, waar door de Studenten qualyk onderwefen, ja bedrogen werden!

Menigmaal werd my gevraagd, waarom ik met zoo veel onkosten en moeite zoo veel kamers met zaaken heb toegesteld, waar op ik haar tot antwoord geeve, zulks gedaan te hebben, op dat niemand zoude denken, veel min zeggen, dat myn uytgegeve figuren qualyk en niet na de voorwerpen zelts zyn gemaakt, want nu iemand hier over in twyffel zynde, werd hem niet geweygert, te komen zien, of het overeenkomstig is met de zaake zelfs of niet: En indien alle Ontleeders zo gedaan hadden, of gedwongen waren geweest zo te doen, alsdan zoude sy ons zo veel verkeerde figuren niet opgedrongen, nog ook uyt andere authouren genomen hebben.

N°. LV. Een onvoldraage Schaapshoofdje zonder mont, gesneden uyt de Lyfmoeder van een Schaap.

Aanmerkt ten eersten, Dat de oogen niet staan op haare gewoone plaats, en het gantsche Hoofd qualyk geformeert is, zonder het minste bewys van een mont, dog de pooten, en't verdere waren welgesteld: Zo datze geabuzeert zyn, die oordelen dat de vrugt door de Navelstreng niet gevoed werd, 't welk zeer klaar blykt onwaar te zyn, maar of het ook maar alleen door de streng geschiet, dan of die vogt in't vlies Amnios beflooten, zulks ook magtig is te doen, dit is nog niet al te wel bekend, dog hier van breeder in't toekomende.

N°. LVI. Een zydelyk gedeelte van de Borst van een jong gebooren kindje, wiens uytwendighe tusschen-ribbige Slag-adern, onlangs van my uytgevonden, gezien werden, alsmede de takjens die daar uyt voortkoomen, dewelke regt en ook schuyns nederwaarts loopen door het beene vlies van de Ribbens; maar de takjens, dewelke door de tusschen-ribbige Spieren loopen, nemen een en dezelve loop met de draden der geseide Spieren.

N°. LVII. Een droog vlesje, waar in 't Os Æthmoides in zyn geheel bewaart werd.

N°. LVIII. Een gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, wiens Slag-aderkens vervult zyn.

Hier staat aan te merken dat naulyks iets moeilijker is te doen, dan dit geseyde vlesje van de schorfige substantie van de Herffenen gescheiden zynde, uyt te spreiden en zoo te drogen, gelyk men ziet hier van mygedaan te zyn.

De VIERDE PLANK.

N°. LIX. **E**en vlesje met vogt, waar in te zien is, een uytgerafelde of ontdane Testicul.

Hier blykt het klaar, dat desselfs wesen niet anders is, als een bundelke van witte vaatjens.

N°. LX. Een geëxcarneert Levertje, (zo men zulks t'onregt noemt) van een klein Kalfje.

Aanmerkt ten eersten, Dat ik van dit Levertje niets heb weggedaan als alleen het vlesje, dat de Lever omvangt: nogtans komen ons alle de vaton, die de selfs-standigheyd van de Lever uitmaken hier in 't gezigte, en zyn dezelve met een Geel-wassige stoffe opgevult. Ziet hier over na de beschryving van het tweede Cabinet.

Ten tweeden, komt ons hier ook in 't gesigte de Ductus Venosus of Aderige Canaal, mede opgevult zynde.

N°. LXI. Een vlesje met vogt, waar in bewaard werd een stuk van 't vlies Chorion, en dat uyt een bevrugt Varken, 't zelve vlesje is aan de buytenste zyde ruygagtig, gelyk het ruyge of Fluweel vlies van ons gedarmte.

Hier staat te noteeren, dat derzelve holle lighaamtjes of buskens (*aceta-bula*) weynig door het geseyde vlies verspreyt, ook niet grooter zyn als speldehoofden.

N°. LXII. De teeldelen van een Meysje, waar in de Lippen, Nymphen, Kittelaar, het hoofdje van de kittelaar, het Maagdevlies en de pisweg gezien kunne werden, welke zaken alle haar natuurlyke couleur behouden hebben.

N°. LXIII. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een gedeelte van de Rugge-graat van een jong geboore kindje, 't welk na de lengte is opgespuwen, op dat men het inwendige gestel zien konde.

Aanmerkt ten eersten, Dat de lighaamen der Wervel-beenderen rood zyn ge-

geworden van de aangebragte Rood-waflige stoffe, waar mede de Slag-aderen van de Rugge-graat vervult wierden.

Ten tweeden, Kan men hier zien confiderable holligheden (die ik van niemand tot nog toe heb zien vertoonen nog afbeelden) deze zitten tuffchen de tuffchen-fcheytselen der lighaamen van de wervelbeenderen in, en zyn ook in levendige, en versch gestorvene lichamen met een lymige en heldere vogt vervult, gelyk als in de andere juncturen te zien is.

Ten derden, De Lighaamen der Wervel-beenderen, zyn niet alleen voorzien van de uytwendige en genoeg bekende banden, maar hebben nog daarenboven zeer korte en inwendige banden, dewelke onderling zeer dicht by een staan, en zeer veele in getal zyn: Dese na de ronte lopende zyn geen Stroo-halm lang, en indien men de Wervel-beenderen in haare juncturen over dwers doorsnyt en van malkanderen fepareert, zo is't dat dese banden (die ik de inwendige banden noeme) ons voorkomen, als ajuyn over dwers doorgesneden, en dat schub-wys.

Ten vierden, Kan men in dit vlesje mede zien een wervelbeen van de Lendenen van't zelve kindje, aan een hayrtje hangende, waar in de gezeyde banden te zien zyn.

N°. LXIV. Een onvoldrage meyske van ontrent ses maanden dragts, wit van couleur, en veele Jaaren by my in een vogt zodanig bewaart zynde, dat het niet als de ziel fchynt verlooren te hebben.

Dit heeft een postuur van een flapend kindje,

Met dit opschrift:

NOCH LEVEN NOCH DOOD ZYN HIER NA GEBLEVEN.

N°. LXV. Een vlesje met vogt, waar in bewaard werd een Testicul.

Aanmerkt ten eerften, Dat het witte en eyge Vlies hier niet is afgedaan.

Ten tweeden, Dat de Zaad-flag-ader wederzyds in twee takken zig komt te verdeelen, waar van de eene na de Testicul, d'andere na de bystaander gaat.

Ten derden, Dat deze Slag-aders niet zo flangs of klauwiertjens-wys komen te lopen, of gedraayt te werden, gelyk in de honden.

Ten vierden, Dat het uytfschietend vat, door zyn witte couleur ligt te onderscheyden is van de bloetvaten, die met een Roodwaflige stoffe opgevult zyn.

Ten vyfden, Dat het Scheevlies van ter zyde opgesneden is, om de gefeyde vaten te kunnen zien.

N°. LXVI. Een vlesje met vogt, en daar in een gediffolveerde Testicul.

N°. LXVII. De Endeldarm van een kind met deffelfs fundament, 't zelve

zelve is zodanig omgekeert, dat het binnenste hier is geworden het buitenste.

In dit object ontmoeten ons ontelbaar veel alzo genoemde kliertjens, die haar opdoen als kleene kuyltjens, ook ziet men hier aan 't fondament zeer veele niet doorgaande hollekens.

N°. LXVIII. Het geraamte van een Mol, 't welk zeer net en schoon voorkomt met een postuur, als wilde het op een gevulde Slag-ader opkruipen.

N°. LXIX. Een stukje van de onderste kaak van een mensch, waar in te zien is, dat tusschen het kneukel-wyse uytsteek, en de plaats daar het zig inzet, een hart vlies tusschen beyden komt, mogelyk om geen geluyd te geven, als men in 't kauwen van de spys is, 't geen het gehoor hinderlyk zoude geweest zyn.

Aanmerkt, dat dit voorwerp in een vogt aan een hayrtje hangt, 't welk vast gehegt is aan 't geseyde vlieske, 't welk zo dik is, dat het byna Kraakbeenig bevonden werd te zyn.

N°. LXX. Een omgekeerde blaas van een Koe.

Aanmerkt ten eersten, Dat het binnenste vlies zeer verdikt is, en op verscheide plaatsen versteenigt, en met verheventheden bezet geworden, welke verheventheden in steen verandert zynde, met 'er tyd zyn afgevallen in de holte van de Blaas, gelyk deze te zien zyn in 't bovengemelde vlesje, getekent N°. LI.

Ten tweeden, Hoewel dit voorwerp van my is gevonden in een Koe, zo is 'er egter niet aan te twyfelen, of zulk een ongeval komt ook zomtyds den mensche over, waar door mogelyk de Steensnyders somtyts geabuseert sijn geworden, wanneer sy haar conductor gebragt hebbende in de Blaas, gezegt hebben de lyder een steen in de blaas te hebben, en de snee gemaakt zynde, geen steen hebben konnen krygen.

N°. LXXI. Een curieus geraamte van een Rat, in wiens Blaas ik een steentje ontdekt heb.

Aanmerkt, Dat dit object in zyn muyl een stuk van een mensche darm heeft, verbeelende het zelve op te eten, welk stuk des darms konstig opgevult is met een roodwassige stoffe. Dit heb ik hem in den muyl gegeven, om dat deze Rat zig niet ontzien hadde mensche vleesch te eeten: Want als ik over eenige Jaren Anatomische instructie gaf, hadde ik de Spieren van den arm geprepareert, om den volgende dag te vertoonen, en als ik het kleed van 't lighaam dede wegnemen, om de Spieren te vertoonen, zo had deze Rat niet alleen dese geprepareerde Spieren verscheurt en opgegeten, maar ook zelfs een groot stuk van de wang gebeten.

Dit ziende, gaf ik last om dese dier, was 't mogelyk, op te vangen, 't welk

't welk ons ook wel gelukte, en alzo kreeg ik gelegentheid om hem ook publyk te openen, en dat op het lighaam, 't welk hy zo lelyk mishandelt hadde, en vond in deffelfs Blaas een kleen steentje, het welk hier in 't zelve glas, daar zyn geraamte in bewaart werd, aan een hayrtje ophangt.

N°. LXXII. Een van de napjens of buskens, (*Acetabulum seu Placentula*) van de nageboorte van een Koe, met een Rood-wassige stoffe-ervult, en dat tot de uiterste sappige uyteynden toe, waar omtrent te considereeren staat.

Ten eersten, Dat in dese lighamen gants geen klieren te vinden zyn, nog ook iets, dat na klieren gelykt.

Ten tweeden, Dat der zelve bestaan alleen is uyt loutere bloedvaten, welkers uyteynden haar by na laten aanzien, als ofze trekpenceelen waren, met dat onderscheit nogtans, dat de waare trek-penceelen haar bestaan hebben uyt ontelbaare kleene hayrtjens, deze in tegendeel uyt een singulier en enkelt takje, 't welk zeer rameus is, of op zy de veele zeer kleene takjens van zig geeft.

N°. LXXIII. Een vles met vogt, en daar in een kleen ontvleest Levertje, zo men gewoon is te spreken, waar nevens gelegen zyn twee stukken van 't vles van de Lever van een bedaagt mensch, dewelke zo dik zyn als een pink: dit vertrouw ik veroorzaakt te zyn door een voorgaande ontstekinge.

N°. LXXIV. Een vlesje, waar in te zien is, een stuk van de Endeldarm van een Jongeling: hier in ziet men, dat het vleesige vles gescheiden is van 't Zenuwagtige vles.

Aanmerkt ten eersten, Dat 'er zeer weinige Slag-aderen door het vleesige vles loopen, maar duyzende door het Zenuw-agtige vles, hier van heb ik voorheen breder gesproken.

Ten tweeden, Kan men hier bequaamelyk zien, dat de alzo genoemde darms-kliertjens niet anders zyn als bundelkens der uyteynden van bloedvaten, en blykt zulks veel klaarder als het ligt van de kaars tot hulp genomen, en 't zelve agter het subjeet gehouden word.

Ten derden, Komt ons hier het Zenuw-agtig vles van voren in 't gezigt, 't welk ongeschonden is, en vervult van alzo genoemde kliertjes, welke hol, en in 't midden als met een kuiltje uitgeholt zyn.

N°. LXXV. Het geraamte van een zeer kleen Papegaytje van Guinea, 't welk men Peroquitje noemt.

N°. LXXVI. Een stuk van de nugtere darm van een mensch, 't welk in vogt gelegd is.

Aanmerkt ten eersten, Dat het vleesige vles van 't Zenuw-agtige afgenomen,
K k k k

nomen, nederwaarts hangt, en aan de grond van de vles raakt.

Ten tweeden, Zo is ook het ruyge-vlies ten deele afgescheyden van 't Zenuw-agtige, en hangt alsoo ook nederwaarts: Dit aldus gescheyden zynde, zo zyn alleen maar de voetstappen of bewyzen van de latwyse verhevenheden, die men Oogluykende klap-vliesen noemt, gebleven. Ziet hier verders op na myn antwoord op de elfde voorgestelde Brief.

De V Y F D E P L A N K.

N°. LXXVII. **E**en droog glas, waar in te zien is een Steen, dewelke uyt de blaas komende, geenzints de hardigheyd van een Steen had, maar sagt, en flym-steenig was, maar nu gedroogt zynde, heeft dezelve een Steen-hardigheyd aangenomen.

N°. LXXVIII. Een stukje van de schorfige zelfstandigheyd van de Herffenen van een mensch, in wiens onderste gedeelte klaar te zien is, dat de schorfige substantie niet anders is, als alleen uyteyndender bloet-vaatjens.

Aanmerkt ten eersten, Dat sulks boven aan zo wel niet kan gezien werden, om dat daar ter plaatze de bloet-vaatjens, zoo wel niet vervult zyn geworden: Ja het is my tot nog toe onmogelyk geweest de geheele schorfige substantie der herffenen zo te vervullen, dat 'er niet hier of daar eenig deel onaangeraakt zoude blyven.

In 't midden van dit voorwerp is ook een gedeelte van de Merg-agtige substantie aan blyven zitten, en is het zelve wit van couleur, de schorfige substantie in tegendeel ligt rood.

N°. LXXIX. Een omgekeerde Endel-darm van een Jongen, waar door de binnenste oppervlakte nu is geworden de buytenste. Hier in kan men zien eenige latwyse uytsteekfels, dewelke zelden in de regten darm gevonden werden in kinderen, en loopen deze niet alleen over dwerssch, maar ook na de lengte van die darm, 't welk zeer gemeen is, in 't dunne gedarmte van kalveren.

Ook kan men hier zien, de alzo genoemde Darms-klieren, als mede duyzende van kleene Sweet-gaatjens, zo dicht by een staande, dat men geen naalde tusschen dezelve zoude kunnen steeken.

N°. LXXX. Een droog vlesje, waar in te zien is een oprechte (*Hernia gutturis*) of Strots-breuke, en dat uyt een End-vogel.

N°. LXXXI. Een droog vlesje, waar in bewaard werd een gedeelte van 't harde Herffen-vlies, wiens Slag-aderen tot het uysterste toe opgevult zyn, 't welk men best zien kan, als men het voorwerp tegens de kaars komt aan te zien.

Deze manier van vullen was my eertyds zoo moeiljyk, dat ik nauylks eenige manier of wyze heb weten uyt te vinden, waar door men zulks moest doen,

doen, want de uyterste uyteynden zyn als dons en nogtans vervult.

No. LXXXII. De Voet van een kleen kind, leggende in een vogt, veele van desselfs peezen zyn gesepareert, en ontbloot, en wel voor eerst die van de spander of uytsteker des groote toons, dewelke tot de 3 leeden des toons loopen, om alzo de groote toon regt uyt te steken, of op te halen.

Ten tweeden, Ziet men hier ook de peese van de Afleyder des voets, dewelke onder de buytenste Enkel door een sleuf loopt, die tot dien eynde aldaar gevonden werd, en verders van de dwersse band omvangen zynde, looptze schuyns onder de bal des voets, en plant hem in dat beentje van de voorvoet, 't welk aan de groote toon vast zit.

Ten derden, Ontmoeten ons hier ook de vier witte peezen des uiterste der toonen, t'zamengevoegt zynde door een vlies, 't welk hier zeer bequaam gezien kan werden, waar door ook zeer veele opgevulde Slagaderkens passeeren. Op dat dit alles op zyn plaats zoude blyven, werden deze zaaken niet alleen door de dwersse band by een gehouden, maar ook nog door een byzondere band, gelyk zulks te zien is even voor de rand van 't afgesnede vel.

Ten vierden, De pees des Spiers, die de voet aanleyd, is hier ook ontbloot.

Ten vyfden, Kan men hier ook zien de t'samenkomste of vereeninge der kuytspieren, by het hielbeen, alwaar zy mede ontbloot zyn.

Ten zesden, Kan men hier ook zien de kooker, waar in verborgen werden de peezen der Spieren, die de voet buygen, en ook uytwaarts trekken.

No. LXXXIII. Een vles met vogt, waar in te zien zyn drie Fallopi-aanse Spieren uyt een lighaam, 't welk ik voorheen noit geobserveert heb, zomtyds gebeurt het wel, dat men 'er maar een vind, ook is 't zo heel raar niet, datze beyde gader ontbreken, maar drie heb ik 'er maar eens gevonden.

No. LXXXIV. Een vlesje met twee Nieren van een Jongen, waar van d'een van een paarde haayrtje afhangende, de by-nier nog op zich heeft zitten.

Aanmerkt, Dat de by-nier op de Nier zit, even al eens als het schaaltje op de Eykelen. De tweede Nier is doorgesneden, en legt op de grond van de vles, waar in men zien kan de Nier-tepeltjens, die haar natuurlyke couleur weder gekregen hebben; een derselve werd door een doorntje aangewezen.

No. LXXXV. Een stuk van een Lind of breede worm, dewelke na haare natuurlyke gestalte vol ledemens is, en dat uyt een mensch.

No. LXXXVI. Een stuk van een Lind- of breede-worm uyt een mensch, dewelke een andere gedaante heeft, zoo dat het voor een andere soort te houden is.

N°. LXXXVII. Een Levertje van een Jong geboore kindje, 't welk in vogt bewaart werd, 't zelve is zo vast van vatige substantie, dat men het niet heeft kunnen ontdoen, of excarneeren, zoo men gewoon is te zeggen. In 't zelve kan men aanmerken, dat de Slag-ader van de Gal-blaas zeer veel takxkens aan de Lever mededeelt; en deze uyt de grond van de Gal-blaas komende wierden eertyds aangezien voor worteltjes van de Galblaas, waar door men waande de Gal te kunnen afvloejen tot in de grond van de Gal-blaas: datter egter somtyds zodanige worteltjens in de hals en Gal-canaal zyn gevonden, is my genoeg bekend, maar niet uyt de grond herkomende.

N°. LXXXVIII. Een vles met vogt, waar in te zien is de Tepel van een vrouwe Borst, uyt wiens oppervlakte verscheide Veltepeltjens uytsteken, dewelke van haar uytwendig bekleetzel ontbloot zynde swaare pynen veroorzaaken. Ziet verders hier op na de beschryving van 't I. Cabinet, waar ook de figuren afgebeeld staan.

N°. LXXXIX. De inwendige mond van de Baarmoeder van een vrouw in een vogt geconserveert, en van de eene zyde geopent, ten eynde men het gestel van den inwendige hals zoude kunnen zien, en is dezelve met veele veuren en holletjens begaafd.

N^o. XC. Een glaasje waar in te zien is een stuk van de Pens-fak van een Man, die door waterzugt is komen te sterven, 't zelve is gants en gaar vervult met waterblaaskens.

N^o. XCI. Een vles met vogt, waar in bewaard werd een stuk van de nageboorte van een vrouw, dewelke met een wassige stoffe opgevult is, en dat tot het uiterste toe, waar door het blykt, datter geen kliertjens in de moerkoek te vinden zyn, gelyk de Autheuren gemeent hebben.

Ik had voorgenomen in dit vierde Cabinet in te voegen de figuur van een geheele Moer koek met desselfs vliessen, waar onder een vlies of bekleetzel is, 't welk die zyde des Moerkoekx bekleet, die tegens de Lyfmoeder aanzit, maar de plaatfnyder heeft my drie maanden opgehouden, zoo dat ik gedwongen ben geworden, om dit in 't vyfde Cabinet in te voegen.

N^o. XCII. Een omgekeerde Maag van een mensch, zo dat hier alleen de binnenste oppervlakte voorkomt.

Aanmerkt ten eersten, Dat dit gedeelte van de Maag zeer rood is, wegens de opvulling der slagaderen, waar door het ruyge vlies hoog rood is geworden; Hier uyt kan men gissen, dat de Slag-adern in een levendig mensche, met haar ingeflote vogt, dit ruyge vlies sterk bevogtigen, gelyk hier gezien wort in de opvulling met root wasch.

Ten tweeden, Hier vertoonen haar veele, alzo genaamde kliertjens

jens, en dat gelyk als kleene kluytjens: in een ander voorwerp 't welk ik beware, komen zy ons voor als ronde uytpuylende lighaamtjens, voortkomende uyt de inwendige oppervlakte van den endeldarm, dewelke schynen een zamenstel van uyteyndend der bloetvaten te zyn; Dat dit ook plaats heeft in de andere darmen; heb ik meermaals ondervonden: namentlyk dat deze kliertjens zomtyds haar vertonen uytpuylenderwyze, en zomtyds ook als kleene kuyltjens uytgeholt.

Ten derden, Komt ons ook hier voor de waare geschapenheit van de poortjer, om dat de maag omgekeert is.

N^o. XCIII. Een stronkje met deffels takjes van een Polypus, 't welk hoestende uyt de Longepyp gekomen is, wiens figuur te vinden is in myn antwoord op den zesde voorgestelde brief in de 7. Plaat.

Ondertusschen staat hier aan te merken, dat dit voorwerp zoogroot een gelykenisse heeft met een tak van een ader of Slag ader van de Long, dat het niet te verwonderen is, dat zommige authouren diergelyke zaaken gehouden, beschreven, en afgebeeld hebben voor bloetvaten, die zy voorgaven, de lyders al hoestende, uyt haar Longe, uytgeworpen te hebben.

N^o. XCIV. Het Maagekussen van een kind, waar aan de Milt ook vast zit.

Aanmerkt ten eersten, Dat de bloetvaten zodanig zyn opgevult, ende het Maage-kussen daar door zoo root is geworden, datter geen twyfel is aan te slaan, of het Maage-kussen, zoo wel als de Milt, bestaan uyt loutere vaten.

Ten tweeden, kan men hier ook zien, op wat wyze de bloetvatende Milt en Maagkussen aandoen.

N^o. XCV. Een vles met vogt, waar in het voorste gedeelte der mannelijke roede wert onthouden.

Aanmerkt ten eersten. Het blykt hier dat 'er door de oppervlakte van 't hooftje ontelbare zenuwtepeltes verspreyt worden, voornamentlyk tusschen de voorhuyt en 't hooftje: deze tepeltjes brengen die geneuglykheydt aan in 't byslapen, maar in hoerejagers, een onverdraaglyke pyn, wanneer de gezegde tepeltjes met zweren bezet zyn: Want deze tepeltjes nemen dikwils, in deze hoerejagers, wanneerze door een onzuiveren byslaap met een vuyle hoer in een druypert vervallen, eerst de natuur van vergift aan, en dan delenze zulks aan 't zenuwachtig mede.

Hier van daan worden de gemelde tepeltjes ook zeer dikmaals met een verzwering aangedaan, dien wy *Chankers* noemen.

Zekerlyk ontkenne ik niet dat de gemelde quadaardigheydt in 't byslapen ook door de zweet of togtgaten der roede uyt de schede van de hoer kan door-

dringen in de roede, en zo verder tot andere delen, maar 't blykt by de ondervinding, dat de gemelde tepeltjes zeer dikmaals aangedaan worden.

Ten 2. Om dat deze tepeltjes niet te voorschyn komen, ten zy in die genen, welke in 't minnespel bezig zyn, of wiens roede styf is, is 't te geloven, dat ze hier om niet aangemerkt zyn: want ik hebbe geen schryver gelezen, die dezelve beschreven, ofte afgebeeld heeft, daarom zal ik ze binnen kort geschiktelyk laten afbeelden; en wat ik daar en boven omtrent deze delen hebbe aangemerkt, ben ik van voornemen daar na bekend te maken.

N^o. XCVI. Een gebalsemt Herte van een mensche, 't welk gedroogt zynde, op Fluweel, in een kisje van Indiaans hout bewaart word, alle deffels bloetvaten zyn zoodanig met een Root-wassige stoffe vervult, dat ons niet alleen de hayrwyze of capillare takjens, maar ook zelfs deze haare uiterste uyteynden, als dons in 't gezigte komen, en egter met dezelve roode stoffe opgevult: en indien iemand by helder weer, een vergroot glas komt te gebruyken, zal hy deze roodwassige stoffe uyt deze donsigheyt als een wolkjen bemerken uytgevloeyt te zyn van 't Herte; Op dezelve wyze vertrouw ik, dat het geene in 't Slagaderlyke bloet tot voetzel van 't Herte dient, door het Herte verspreyd werd; want het in zyne vaten besloten blyvende, kan 't geen voetzel toebrengen aan eenige deelen.

Aanmerkt ten eersten, Dat beide de ooren, als mede beyde de holligheken van 't Herte vervult zyn, en alzo kan men haarer beyder gestaltenisse bequaamlyk zien, dewelke niet weynig verschilt van die, dewelke de authouren met figuren afgebeeld hebben; door deze oorkens loopen ontelbaar veel bloetvaatjens, gelyk te zien is in de. Plaat. III. Fig. I. en II. van dit IV. Cabinet.

Ten tweeden, Aan de nederdalende stronk van de holader zit nog een klein stukje van 't middelrist vast, op dat men zoude kunnen zien, hoe zeer kort de partye van de nederdalende stronk is, tusschen het Herte ende het middelrist in een mensche, maar in de viervoetige dieren als Schapen, Kalveren is deze partye veel langer, om dat het Herte verder van 't middelrist af staat: Hier van daan komt het ook, dat het Herte van de gezeyde dieren zig als een ronde pyramide verthoont, maar in een mensche niet alzo: want die zyde van 't Herte, dewelke op 't middelrist leydt, is in een mensche plat, en de andere zyde bultig.

Aanmerkt ondertusschen, dat ons de Herte van gestorve Menschen niet altoos zoo voorkomen, inzonderheit, als zy door ziekte uytgemergelt zyn, waar door zy slap en slenterig zyn geworden, maar in vigoreuse lighamen, zullen zy ons altoos zoo voorkomen, 't Herte met bloet vervult zynde, en dat deze zyde plat is, komt van het leggen van 't Herte op het middelrist.

Ik

Ik heb hier vooren gezegt, dat het Herte zoo een forme heeft in een vigoreus lighaam, nu zo komt ons hier een Hert voor, wiens beyde holligheden, als mede beyde ooren vervult zyn, 't welk in een levendig mensche door bloet geschiet, egter met dat onderscheyt, dat in levendige de oorkens en holligheden nooyt te gelyk met bloet vervult worden, maar als de ooren vol loopen, zyn de holligheden leedig.

Ten derden, Komen in dit Herte voor de stronk van de groote Slagader. uyt wiens opgaande stronk, of liever bogtige omkromminge, boven het Herte 3 takken voortkomen, dewelke opwaarts na 't hooft loopende, ondertussen ook de armen, hals, en aangezigte van hare takken mededeelen. Ook zyn hier nog aan 't Herte vast gebleven de stronken van de Longe-ader en Slag-ader.

Ten vierden, Het uiterste van 't Herte verdeelt zig hier in 2 punten, welkers tusschenscheytsel gemeenlyk met vet vervult werd.

Ten vyfden, De Harten op myn manier gebalsemt zynde, konnen honderde van Jaaren bewaart worden, en dat levendig van couleur en zeer aangenaam van reuk, zonder de minste bederving; weshalven ik niet noodig heb het Herte, Herffene, nog ook andere ingewanden uyt de lighaamen te nemen, wanneer ik dezelve kom te balsemen, en is deze methode by gevolg veel beter, als die van anderen, dewelke genootzaakt zyn de ingewanden uyt te nemen, en apart te doen begraven.

De groote lieden in Engeland zyn gewoon tot een gedagtenisse van haar overleedene Vrouwen, uyt een vlok des hayrs een ring te laten maken, welke hayren zeer konstig door een gevlogten zyn: maar veel considerabelder zoude het zyn, indienze de Harten zelfs van haar beminde aldus gebalsemt zynde, in een goude of zilvere bus bewaarde, tot een eeuwige gedagtenisse, waar door onze konste zoude komen te floreeren.

N°. XCVII. Een gedeelte van een mannelyke roede, opgeblazen, gedroogt, en in moten gesneden, op dat men de grote zenuwagtige spongieuse lichamen, en het kleyne, als mede de pisweg zoude konnen zien.

N°. XCVIII. De Maag van een kleen en onvoldrageschaapje; 't zelve is opgeblazen en gedroogt, op dat men de 4. deelen des Maags, die van malkanderen veel verschillen, bequaam zoude kunnen zien.

Aanmerkt, Om dat men de Maag van een schaap in 4 deelen kan verdeelen, en dat de spys van de eerste in het 2. en zoo verders voortgestooten werd, daarom zegt d'Hr. Prof: Bartholinus en andere, dat de Ossen en Schapen 4 magen hebben.

In dit Cabinet zyn ook veele laatjens, waar in veele Indiaansche diertjens gevonden werden, waar van ik nu niets zeggen zal, nadien myn

mening is, een aparte catalogus te maken van alle de diertjens, die ik bezitte.

Onder alle deze Laaden isser nog een zeer groote laade, waar in geplaatst zyn verscheide Anatomische zaken, meest alle in Ceder of Noteboome kasjens.

A. A. Een paar Muylen uyt mensche leer toebereyt.

B. Een Coldertje van Mensche leer gemaakt, op wiens rugge de voetstappen of reliquien der brand-merken staan.

In 't Eerste kisje werden verscheide Lyf-moeders gevonden van Vrouwen, dewelke steen hard gebalsemt zyn en der zelve holligheden met eenige vaste stoffe vervult, op datze haare natuurlyke figure zoude behouden, en dat zonder eenige rimpels.

De Eerste dezer is met Lett. C. getekent, en is die zelfde Lyfmoeder, die ik in myne Anatom: en Chirurgicaale observatien beschreven heb, observ. LXXXV. met dit opschrift. *Waarschynelyke uytbersting der Maand-stonden in 't bekken door de Eyer-wegen of Trompetten.*

Aanmerkt ten eersten, Dat dit de lyfmoeder is van een vrouw, die haar verandering op die tydt hadde, in welkers holte eenig geklontert bloed gevonden wierdt, waar mede ook zelfs de Eyer-wegs holte vervult was, daar benevens vond men op de Eyer stok van de zelve zyde een deel geronne bloed. Wanneer nu deze Lyf-moeder met haar aanhangzels my ter hand gesteld wierden, zoo dogt het my, dat het de moeyte waardig was, dezelve te balsemen, en zoo dan verders te bewaaren, 't geen is ook gedaan hebbe.

Ten tweeden, Dat ik het geklonterde bloed, dat in de holte des Lyf-moeders zat, als mede het geen op de Eyer-stokken was komete te druppen, en daar eenigzints aan vast zat, te gelyk met de rest, zoo heb toebereyt, dat men het op deze tyd hier nog zien kan.

Ten derden, Ook kan men hier de bewyzen van de Eyeren in de Eyer-stokken nog zien, als mede de breedte, en ook de rond-en lange banden, ende de inwendige mond des Lyf-moeders &c.

Aan de tweede Lyf-moeder getekent Lett. D. werd een derde rond-en lange band gevonden, 't welk ik niet weet meer als eens gezien te hebben.

Aan deze Lyf-moeder zyn de Eyer-stokken, Eyer-wegen, met haar zaazeling of lofwerk nog vast.

Het derde voorwerp in dit kisje, getekent Lett. E. is de Eyer-stok van de Lyf-moeder van een Vrouw, met desselfs breedte band, waar door ontallyke vervulde Slag-aderen loopen.

Het tweede Kisje,

N°. I. Een Nier van een mensch dewelke zeer rood is, wegens het opvullen der Slag-aderen met een Rood-waflige stoffe; dezelve is doorgesneden, op dat men het binnenste gestel zoude konne zien.

Aanmerkt ten eersten, Dat deze Nier zo hard als een steen geworden is, na deszelfs opdroging. Deze opdroging is zoo nootzakelyk, na het opvullen der vaten, dat niemand het waare gestel der zelve aanwyzen kan, ten zy men zulks doet. Deze Nier heb ik beschreven in 't derde Cabinet, en heb de Fig: daar ook by gedaan, met die beloften, dat ik in deze vierde Cabinets beschryving, nog yets byzonders daar by zoude doen, maar de schaarsheyd der voorwerpen, van menschen Nieren hebben myn voornemen gestremt.

Aanmerkt ondertussen, Zoo ymand in dit voorwerp die wonderlyke worms-wyze cours der bloet-vaten zien wil, dat het noodig is, het voorwerp of met Campher of Spyk-oly eerst te bestryken; de Campher-oly agte ik om reden, best te zyn; daarenboven moet men een heldere dag verkiezen, ja een Sonne-schyn.

N°. II. De helft van een mensche Nier, op dezelve wyze toebereyt.

Het derde Kasje is van Nooteboome hout toebereyd, waar in onthouden werd een tak van des Milts-slag-ader, met een waflige stoffe opgevult, en zoo konstig uytgespannen en gedroogt, dat ik zonder roemderf zeggen, dat ik niemand gevonden heb die heeft derven zeggen, zulkx ooyt meer gezien te hebben: want de uysterste uyteynden zyn zoo fyn als hayr, en nogtans gevult, uytgespannen en gedroogt, hoewel die fyne tackjens aan haare stronk zyn gelaten, en boven malkanderen staan; op dat men het nu met een goede distinctie zoude konnen zien, zoo legt het op een stuk zwart fluweel.

Aanmerkt ten laatste, Dat deze op een curicus voetje staat, van noteboome hout gemaakt.

In 't vierde Kasje, uyt Indiaansch hout toebereyd, werd bewaard het oper-velleke van de groote linker, en de volgende toon.

Aanmerkt hier, dat deze voorwerpen zoodanig toebereyt en gedroogt zyn, datze geheele toonen van een levendig mensch komen te verbeelden, want zy zyn wit men ziet 'er geen rimpels in, ook zittender de Nagels nog aan vast, gelyk in een levendig mensche.

Het vyfde Kasje van Cederhout gemaakt, onthoud in zig eenige Kalfs Milten, waar van de eerste Lett. A. ontvleeft, (zoo men gemeenelyk spreekt, hoewel oneygentlyk) opgeblasen, en opgedroogt is, nu al over de 40 Jaaren geleden, en 't vlies weg gesneden zynde, zoo kan men zeer distinctelyk zien alle die doorboringen van de Milt-ader, egter zoude men zulkx te vergeefs zoeken in de Milt van een mensch.

Aanmerkt ten eerften, Hoewel de ader vol gaatjens is, egter is de zelve rond en lang gebleven, 't welk aardig is te zien. Wilt egter, waarde Leezer, niet gelooven, dat dese Ader, door de gantsche Milt zig zo verspreyt, en aldus gestelt is, het contrarie heeft ons voorheen den welgeoefende Hr. Higmorus al bekend gemaakt: Zy loopt nauwlyks een vinger lang also doorboort, en na heen zo verdwyntze geheelyk, geen takken altoos van haar gevende, maar in plaats van takken dezès Milts, zo worden 'er groeven gemaakt, die haar takwys komen te verdeelen, en dat door de geheele Milt.

Ten tweeden, Hier komen ons ook te vooren de dwersse draaden, en dat in haare natuurlyke plaatze.

Over de tweede Milt Lett. B. getekent, loopen ontallyke opgeblaasene water-vaten. Want als ik de Milt met wind vervulde zo wierden te gelyk de water-vaten vervult.

De derde en vierde Milt, zyn met de Lett. C. C. getekent, en haar Slag-aders met een Rood-wassige stoffe vervult.

Uytlegging van de eerste

P L A A T.

De EERSTE FIGUUR.

Vertoond de helft van een mensche Nier, zodanig doorgesneden, dat men de cours der vaten, en inzonderheyd die der Slag-aderen, veel klaarder zien kan als wel in de IV. Plaat, in de derde Fig. van 't III. Cabinet, waar in ik voornamentlyk voorgenomen hadde de vereeniginghe der Slag-aderen met de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus, te vertoonen: Maar in deze Figuur heb ik getragt zeer distinct, die worm-wyse cours der bloet-vaaten aan te wyzen, zo als die door het binnensse wezen der Nieren loopen.

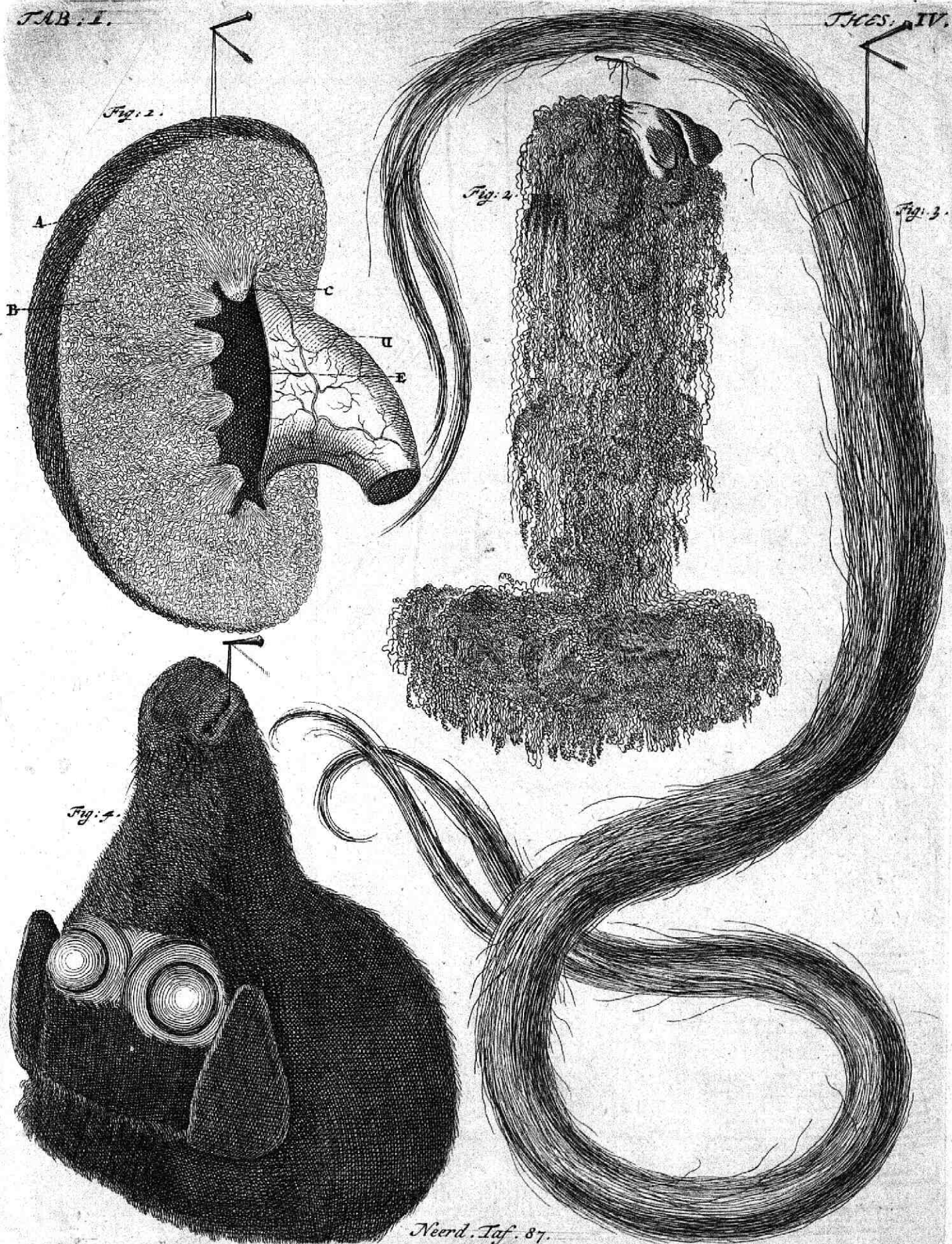
A. Het buytenste wezen des Niers, alwaar men de bloet-vaten worms-wys ziet loopen, gelyk ik zulks ook klaar aangewesen heb in 't voorgaande Cabinet.

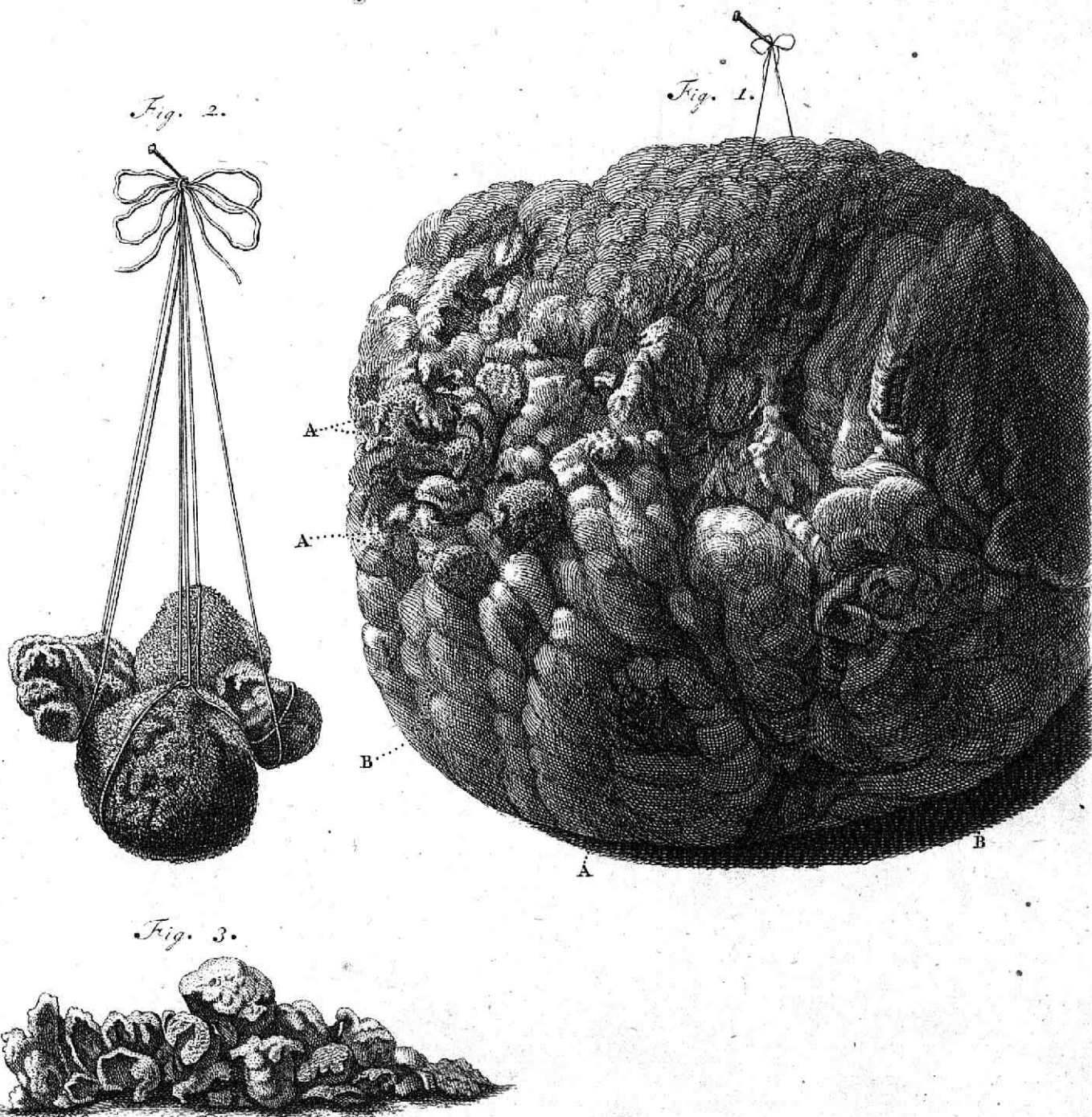
B. Het binnensse wezen des Niers, alwaar de bloed-vaten, al immers zo wel die worms-wyse cours houden, als langs de buytenste oppervlakte.

Aanmerkt ten eerften, Dat dese gezeyde cours der bloet-vaten in deze Figuur, zo subtiel uytgevoert is, dat men dezelve zonder vergroot-glasfen qualyk kan opvolgen.

Ten

TAB. I.

Ten tweeden, dat men hier geen gaatjens vint, waar van in 't III. Cabinet gesproken is, om datte in 't opdroogen dezes Niers verdweenen zyn.

- C. *De Niers Tepeltjens.*
- D. *Het Bekken des Niers.*
- E. *De holte van 't Bekken, waar in deze Tepeltjens de pisse uytperffen.*

De Tweede FIGUUR.

Een Testicul van een mensch, dewelke t'eenemaal als uytgerafelt is, zynde niet anders als een bundelke van zeer syne vaatjens.

De Derde FIGUUR

Wyst ons aan een waare Meerevlegt.

De Vierde FIGUUR

Vertoont het Hoofd van een onvoldrage Schaapje, 't welk monstreus is, en geen mond heeft bekomen in de formatie.

De T W E E D E P L A A T

Vertoont ons de Blaas van een Koe, alzo omgekeert, dat ons hier de binnenste oppervlakte te voorschyn komt, vol van knobbels.

De Eerste FIGUUR

- A.A. *Vertoont De gezeide knobbels die tot steen geworden zyn.*
- B. *Zagte Knobbels.*

De Tweede FIGUUR

Vertoont vier steenen, die in de holte van de gemelde blaas gevallen waren.

De Derde FIGUUR.

Wyst ons aan eenige steenen, dewelke ten deele door myn vingers, ten deele van selfs geschevden zyn van de inwendige oppervlakte des blases.

De DERDE PLAAT

Verbeelt het Hart van een mensch, 't welk met Rood-wassige stoffe geheel en al opgevult is, ten eynde men de cours der vaten, als mede de waare figuur van 't Hart, en der Ooren zoude kunnen zien.

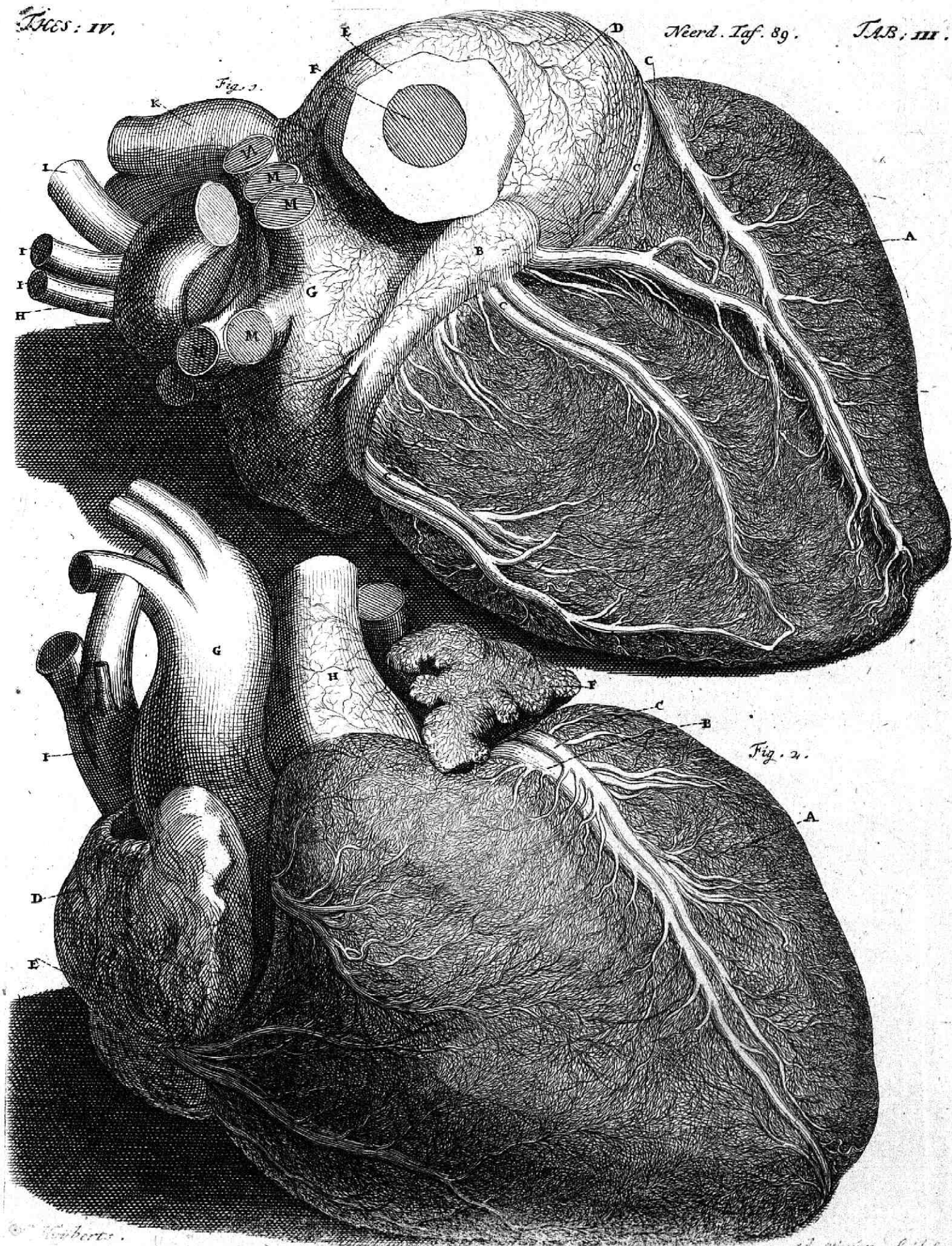
De Eerste FIGUUR

- A. Het Hart, zo als het zig vertoont aan desselfs platte zyde, dewelke tegen het Middel-rift aan gelegen heeft.
- B. De stronk van de Kroon-ader met desselfs takken.
- C. C. C. C. De takken des Kroons-slag-ader, wiens uyterste uyteynden, zo fyn zyn als dons, en egter met een Rood-wassige stoffe vervult.
- D. Eengedeelte van 't Regter Oor, waar door ontallyke Slag-ader loopen; 't geheele Oor kan men niet sien, wanneer 't Hart aldus wort voorgesteld.
- E. Een stuk van 't nagebleeve Middel-rift.
- F. De nederdalende stronk des Hol-aders, dewelke het Middel-rift komt te doorbooren.
- G. De vliesige Sak, die als de grond is van 't linker Oortje, en met 't zelve een gemeene holte uytmaakt.
- H. De stronk van de groote Slag-ader, nyt wiens rugge drie takken voortkomen, dewelke opwaarts gaan.
Aanmerkt ondertusschen, dat deze gezeyde takken ons op zodanig een wyze voorkomen, dat men hier de platte zyde, (het Hart also gelegte zynde) ziet.
- I. I. I. De drie takken van de groote Slag-ader opwaarts loopende.
- K. De opgaande stronk van de Hol-ader.
- L. Een gedeelte van 't Linker Oor.
- M. M. De takken van des Longs-ader.
- N. Een van de takken van des Longs-slag-ader; maar het Hart aldus geplaatst zynde, komen de overige takken niet te voorschyn.

De Tweede FIGUUR.

- A. Het zelfde menschen Hart, zo als het ons voorkomt met zyn bultige zyde, gelyk het natuurlyker-wyse in 't lighaam is gelegen.
- B. De takken des Kroons-ader.
- C. De takken des Kroons-slag-ader.
- D. Het regter Oor.
- E. Aderige takken voortkomende nyt het regter Oor.
- F. Het linker Oor.
- G. De stronk van de groote slag-ader.
- H. De stronk van de Longs slag-ader.
- I. De opgaande stronk van de Hol-ader.

H E T

HET VYFDE ANATOMISCH CABINET,

In zig onthoudende vyf Planken, waar op dese navolgende zaken geplaatst zyn.

Op de EERSTE PLANK.

No. I. **E**en Vles met vogt, waar in te zien is, 't Hoofd van een Kind, waar van het bovenste des Pans afgenomen is, om also een gedeelte van de hersenen te kunnen zien.

Aanmerkt ten eersten, Dat het gezeyde deel der hersenen nog bedekt is met het dunne hersenvlies, waar door heen seer veele opgevulde slag-aderkens passeeren; ook ziet men in 't selve vlies ontelbaar veel ronde witte lighaamtjes, die ik oordeel niet anders te zyn als ver, hoewel andere deselve voor klierkens hebben gehouden.

Ten tweeden, Boven het gezeyde stuk van de Hersenen, doet zig wederzyts op de Aderwyse vlegting, en is deselve wit van couleur, om dat de bloetvaten niet opgevult zyn.

Ten derden, Zo ziet men, even onder het in 't ront afgesnede vel, het vet, in deselfde couleur en gedaante, gelyk in 't bovengemelde dunne Hersenvlies.

No. II. Een vles met vogt, waar in te zien is het Armtje van een eerstgeboore Kindje, 't welk levendig van couleur is, in wiens Handje onthouden werd, een stuk van 't Opper-velleke van een Mensch; in dat gedeelte, 't welk naast aan de pink is, kan men bequamelyk zien alle de uytsteekselkens van 't Oppervelleke, waar van de Hayrtjens omvangen werden, ter plaatse, daar zy uyt 't vel voortkomen, en dat eenige linien hoog, en dese uytsteekselkens van 't Opper-velleke komen ons hier omgekeert voor, dat is, sy werden hier gezien aan de inwendige Opper-vlakte, en dat wegens haare overstrooping, anders komen zy uyt de Opper-vlakte voort.

Het zelve ziet men in 't uyttrekken van de Handschoenen, wanneer men deselve uyttrekkende van boven aangrypt, als dan zoo is 't, dat ook haare

steekfels, die de vingeren dekken, als overfloopt en omgekeert werden.

No. III. Een Armtje van een Kind, op dezelfde wyze geconserveert, desselfs hand onthoud in zig het netwyse lighaam van een Schiltpad.

Aanmerkt, Dat de gaatjens van 't Net-wyse lighaam in dit dier zeer ruym zyn, en die gezien zynde, kan men ze in een mensch ook veel eerder in 't gezigt krygen.

No. IV. Een Armtje van een Kindje, levendig van couleur, in wiens Handje onthouden wert een stuk van de Tong van een Kalf, 't welk zodanig is bereyd, dat men deze navolgende zaaken klaar zien kan.

Aanmerkt ten eersten, Op wat wyze de Zenuw-tepeltjens, door het Net-wyse lighaam des tongs passeerende, in 't vlakke des tongs komen te eyn-digen.

Ten tweeden, so vertoonen haar dese Zenuw-tepeltjens naakt, en van haar deksel t'eenemaal ontbloot, langs de Opper-vlakte dezes voorwerps.

Ten derden, kan men hier zien, dat dese gezeyde Zenuw-tepeltjens aan 't eynde komen te verdikken, en 't is ook waarschynelyk, dat de bekleedfels van de tong, uytspanfels zyn van de gezeyde tepeltjens.

No. V. Een Handje van een jong gebooren Kindje, mede hangende in een vogt, en vattende tusschen de vingertjens een stuk van 't Opper-velleke, en ook het Net-wyse lighaam van den mensch, door de Heer Malpighius eerst uytgevonden.

Aanmerkt ten eersten, dat het Opper-velleke asgrauw, en het Net-wyse lighaam geelagtig van couleur is.

Ten tweeden, dat de Tepeltjens, door toedoen van een vergrootglas, zichtbaar zyn; namentlyk dat gedeelte der zelve, 't welk in 't Net-wyselighaam is blyven zitten, als men het van 't vel quam te scheiden.

Ten derden, dat dese Tepeltjens hier ook wat komen uyt te puylen, buyten de Opper-vlakte van dit Opper-velleke, en dat wegens het lang weeken in het vogt.

No. VI. Een Armtje van een jong Kindje, mede levendig van couleur, in wiens handje gevonden werd het harde of dikke Herffen-vlies van een mensch, waar door men de opgevulde Slag-aderen menigvuldig ziet loopen: ook staat hier aan te merken, de ongemeene dikte, tayheyd, hardigheyd en peesagtigheyd van 't gezeyde vlies.

No. VII. Een Armtje van een Kindje levendig rood van couleur, waar aan niet de minste onnatuurlyke rimpel gevonden werd: tusschen deszelfs vingertjens houd het een tak van de passie-blom met deszelfs vrugt vast, in welke vrugt mede niet een rimpel te zien is, hoewelze sagt in 't aantasten is: ook vind men aan deszelfs uysterste de nageltjens des bloems nog vast zitten.

No.

N°. VIII. Een stuk van de Maag van een jong geboore Kind , aan wiens onderste een groot gedeelte van 't Net vast is, 't welk in de toebe-reidinge gants en gaaf is gebleeven , zo dat 'er niet een eenig gaatje in te vinden is, en sy by gevolg geabuseert zyn , dewelke sustineren , dat het Net natuurlykerwyze vol met gaatjens zoude zyn. Het is wel waar, dat het ons vol gaatjens voorkomt, als men het onzigt handelt.

Aanmerkt daarenboven, Dat dit gedeelte des Maags zeer rood is, inzonderheyd het Fluweele en Zenuw-agtig vlies, wegens het opvullen der Slag-aderen.

N°. IX. Een geheele Moerkoek van een mensch , welke zeer rood is, wegens het opvullen van alle de Bloet-vaten, welkers samenstel de Moerkoek maakt.

Aanmerkt, Dat op verscheyde plaatzen dit bekleetzel kan gezien werden, 't welk de binnenste oppervlakte van de Moerkoek (die aan de Baarmoeder gehegt is) komt te bekleden , en op dat zulks bequamer zoude gezien werden, hangt deze Moerkoek in een groote vles met vogtigheyd; van dese zaak zal wyders gesproken worden, als ik tot de derde Plank van dit Vyfde Cabinet zal gekomen zyn.

N^o. X. Een vles met vogt, waar in bewaard werden de Bloetvaten der Herffens van een mensch, opgevuld met een Geelwassige substantie.

N°. XI. Een vles in zig onthoudende het dunne Herffen-vlies , wiens Bloet-vaten tot het alderuyterste toe opgevult zyn.

Aanmerkt, Dat derzelver uyteynden zo dun zyn , datze haar als dons vertoonen, egter is deze donsighe fynheyt met een wassige stoffe vervult.

N°. XII. Des Milts slag-ader uyt een Kalf in een vogt geconserveert, en met een Roodwassige stoffe opgevuld, wiens uyterste takskens haar als half versleeten penceelen vertoonen.

N°. XIII. Een glas met vogt conserveerende daar in het geheele dunne Herffen-vlies van een mensch , 't welk byna ongeschonden van de Herffen afgenomen is, deze haare Slag-aderen zyn wonderbaarlyk vervult , zo dat haar uyterste uyteynde eenig dons vertoonen.

Aanmerkt ten eersten, Dat in dit dunne Herffenvlies , hier en daar vet gevonden werd, 't welk meermalen komt te gebeuren.

Ten tweeden, Dat men de uytsteekfels van het dunne Herffenvlies, die haar tusschen de omwindingen der Herffen in voegen , hier zeer bequame-lyk zien kan.

N°. XIV. Een gedeelte van de Nugtere darm uyt een mensch , zodanig omgekeert, dat de binnenste Opper-vlakte nu hier de buytenste geworden is, en also is 't dat men de latwyse verheventheden (dewelke de Heer Kerk-

Kerkring oogluykende klapvlieden heeft gelieven te noemen,) als mede de zogenaamde klierkens klaar kunnen gezien werden.

Deze eenzaame en geest-gelykende kliertjens puylen uyt, als kleene geestkens, daar men in tegendeel die geene, dewelke veel by een staande, en als by een gekoppelt zyn, meest holwys, en ingedooken vind, 't welk ook plaatze heeft in die van de Endeldarm.

N°. XV. Een Kindje van omtrent vyf maanden dragts, leggende in een vogt, 't welk als van een zeer raar en mooy Africaansch Slangetje aangetast werd, waar door het deszelfs hoofdje, als agterwaarts door vreeze schynt te buygen, om dien vyand quantsuys te willen wyken, met dit devys.

DE WERELD IS EEN TRANENDAL.

N°. XVI. Een Armtje van een kleen Kindje levendig van couleur, in wiens handje te zien is een gedeelte van de Herffenen eenes Kinds, waar van de schorlige stoffe afgenomen zynde, de groeven, en de omwindingen van 't medullaare wezen byzonder curieus gezien kunnen werden, als mede op de grond van de vles de Slag-aderen, die door het dunne Herffen-vlies loopen, zynde met een Roodwassige stoffe opgevult.

N°. XVII. Een vles met vogt waar in te zien zyn eenige takken van de Hol-ader des Levers, die opgevult zyn, welkers takjens niet alleen veel minder in getal zyn, als wel die van de Poort-ader, maar ook zelfs heel anders van constitutie, 't welk klaar te zien is in de voorgaande en navolgende Levers, daar de Hol en Poort-ader nog aan den anderen vast zitten.

N°. XVIII. Het gedarmte van een Jongeling, 't welk opgevult is met een Rood-wassige stoffe, deze haar Bloet-vaten zyn ook opgevult.

N°. XIX. Een opgesneede Galblaas van een mensch, waar in te zien zyn twee steenen, zo groot als Noote-muschaaten.

Aanmerkt ten eersten, Dat deze steenen van fatzoen niet overeenkomen met die geene, dewelke dikwils in de Gal-blaas zitten, want deze zyn ront, swart, en als een Noote-Moschaat groot: de andere in tegendeel hoekig, wat uytgeholt, of met kuyltjens begaast, kleen, effen, glat, geelagtig en als gepolyft.

Ten tweeden, In de binnenste Opper-vlakte vint men zeer veele kleene kuyltjens, representerende ingetrokke kliertjens, gelyk men in de Endeldarm veeltids vind.

N°. XX. Het Hoofdje van een Kindje van omtrent negen Maanden, wiens opperste van de panne, als mede de Herffens weggenomen zynde, bescheydentlyk kunnen gezien worden de reuk-zenuwen met haar scheuten

en doorgangen door het Seef-been, die haar dan verders gewoon zyn te verspreyden door het vlies van de Neus, en desselfs tepeltjens.

Aanmerkt ook dat het agter-breyn, nog in zyn natuurlyke plaatze is blyven zitten.

De T W E E D E P L A N K.

N°. XXI. **E**en Vlesje, waar in droog bewaard werd een stuk van 't Vlies Chorion uyt een Koe, waar door haar zeer veel kleene beginzelen van Moer-koekjens verspreyden: in deze is bescheydentlyk te zien, dat de Moer-koekjens niet anders zyn, als een t'zamenstel van bloetvaatjens zonder eenige tusschenkomende kliertjens.

Hier staat nog te confidereeren, dat deze gezeyde Moer-koekjens by zommige Autheuren geheeten zyn Maàtjens, *Acetabula*; maar dewyl andere hier mede alleen betekenen zekere kleene holletjens, die men in de uytgesette en verheevene deelen van de Baarmoeder der Koeien vind, terwyl ze bevrugt zyn: zoo dunkt het my beter te zyn, de benaminge van Moer-koekjens te behouden, aangezien zulks een yder kennelyker is.

N°. XXII. Een Vlesje met Vogt, waar in gevonden werd een stuk van de Hersene van een Kind, wiens schorffige zelfstandigheyt weggenomen zynde, d'omwindingen, en haar bystaande groeven veel beter kunnen gezien worden.

N°. XXIII. Het Oor van een bedaagt mensch, 't welk van een levendig Oor niet kan onderscheyden werden, in 't zelve ziet men ontallyke gapende Sweetgaatjens.

N°. XXIV. Een Vlesje met Vogt, en daar in een stuk van 't dunne Hersen-Vlies van 't agter-breyn, uyt een jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eersten, dat men hier duydelyk zien kan de uytsteekfels of aanhangzels van 't gezeyde Vlies, dewelke haar zetten tusschen de mooten van 't agter breyn.

Ten tweeden. Dat dit Vlies byster dun is, en zeer ryk van bloetvaatjens, dewelke, op datze niet uyt haare plaatze door deze of geene oorzaken zoude komen te wyken, zoo is 't, datze door deze vliesige substantie, die in die tyd niet dikker is als een spinnewebbe, gehouden werden. Dat dit alzo is, zal klaar blyken, wanneer men de bloedvaten of alleen de Slag-aderen van dit Vlies met een geverfde wassige stoffe komt te vervullen, tot de uysterste uyteynden, dan komt het vliesige ons wit voor.

Maar zoo iemand zoude willen oordeelen van de dikte van 't dunne
M m m m
Herssen-

Herffen-vlies, zoo als het ons voorkomt, zonder dat de bloetvaten opgevult zyn, zoo zoude men ligt bedrogen werden, aangezien het ons dikker voorkomt, wegens de bloetvaten, dewelke na de dood meest altoos voor het grootste gedeelte ledig zyn, waar door ze het gezeyde Vlies schynen te verdikken.

N°. XXV. De Panne van het Naam-loofse-been van een onvoldrage Schepseltje, onder wiens midden men zien kan de zenuw-kraakbenige band voort te komen, leggende dit in een glaasje met vogt.

Aanmerkt ten eersten, dat deze band vry breed en uytgestrekt is aan deszels voortkomen of grond, en dat tot versterking van het junctuur. Ook is dezelve zoo ver met de panne vereenigt, tot onder aan de rand van de panne, alwaar 't de panne verlatende, zig komt te planten in 't hooft van het Dyebeen.

Ten tweeden, dat deze band ons hier rood van couleur voorkomt, wegens het opvullen der Slag-aderkens.

N°. XXVI. Het gedarmte van een onvoldrage Vruchtje, met een swart-wassige stoffe opgevult, op dat het ons zoude voorkomen, gelyk het opgevult is in levendige voorwerpen met een swarte stoffe, die men *Meconium* heet.

Aanmerkt dat deze haare Slag-aderkens zeer curieus opgevult zyn.

N°. XXVII. Een Vlesje met vogt, onthoudende een van de Moerkoekjens uyt een Schaap, 't welk met een geel-wassige stoffe is opgevult.

Dit voorwerp komt ons zo curieus voor, dat niemand 't zelve als met verwondering kan aanschouwen; want het vervullen der Slag-aderkens, de verdeeling der Takjens, en de sappigheyd der uyteynden, moeten ons gezig aantrekken, ja vervoeren.

N°. XXVIII. De Nier van een onvoldrage Vruchtje van een Schaapje, wiens Slag-aderkens niet opgevult zyn, zoo dat ons alles als verwacht voorkomt; maar als deze haare Slag-aderkens vervult zyn, zoo kan men deszels waare wezen beschouwen, gelyk zulks blykt in de voorgaande voorwerpen.

N°. XXIX. Een Vlesje met vogt, waar in te zien is de Long van een Slang.

N°. XXX. Een stuk van de Hol-ader des Levers, of liever die des Levers bultige gedeelte maakt: hoe veel, en waar in de Hol-ader der Levers verschillende is van de Poort-ader, is in 't II. Cabinet met Fig: verbeeld.

N°. XXXI. Een droog Vlesje, waar in bewaard werden eenige Steenen, die in de Gal-blaas van een mensch gevonden zyn, en hoewel deeze geelagtig

agtig hoekigen blinkend zyn, zoo heb ik ze nogtans zomtyds fwart, rond, en ongelyk van oppervlakte, ja rou in 't aantasten gevonden, in groote een Noote-muschaat gelyk zynde, hoedanig te zien zyn in dit zelfde Cabinet.

N°. XXXII. Een droog vlesje, waar in gevonden werden eenige Steenen, die uyt die zelfde plaatse tot in de holte van 't gedarmte zyn gedreven, en zoo verders door de stoelgang geloft.

Omtrent deze steenen bemerkt men zoo groote ligtigheyd, datze in 't water geworpen zynde, komen te dryven.

N°. XXXIII. Een glaasje met vogt, waar in te zien is 't Oog van een Hoen, 't welk zoodanig toebereyt is, dat men de Oogblikkende Spier met deffelfs peesen bequameelyk zien kan; deze zyne peezen loopt onder een andere Spier door, gelyk als door een catrol.

N°. XXXIV. Een waare inschietinge van 't gedarmte, dewelke na zeer heevige pynen, de oorzaak des doods in een Jonge geweest is.

Aanmerkt, Dat dit glaasje in plaats van een stuk van een blaas, gedekt is met een stukje van een mensche vel, wiens bloetvaatjens zoo konstig zyn opgevult, dat het vel gants rood is geworden.

N°. XXXV. Een droog glas, waar in gevonden werd een stuk van de Hals-ader van een Paard.

Aanmerkt, Dat aan het bovenste van dit voorwerp, alwaar een takje komt uyt te spruyten, twee klapvliezen gevonden werden, die de verkeerde loop des bloets tegenstaen.

N°. XXXVI. De Sweferik van een Kind, die ons rood voorkomt, wegens het opvullen der Slag-aderen.

N°. XXXVII. Een vlesje met vogt, waar in bewaart werd het Steenbeen van een klein Kind, in wiens busse of trommeltje, 't welk hier geopent is, te zien is het Stegel-reepje in zyn natuurlyke plaatse, omvangen zynde van een zeer dun vliesje, waar door heen veele bloetvaatjens loopen.

Aanmerkt daarenboven, Dat het vliesje, 't welk de Busse of Trommel bekleed, zeer rood is, wegens het opvullen der Slag-adertjens.

N°. XXXVIII. Een vlesje met vogt, in zig onthoudende de derde Band des Levers, die wel zeer dun, maar egter sterk is, door wiens toedoen de rand des levers in de linker zyde ontrent de punt van 't borstbeen gehegt is aan het Middel-rift, hier door is 't, dat de Lever in zyn plaats gehouden werd, en niet te veel na de regter zyde kan toeschieten.

Aanmerkt ook, dat aan deze derde Band nog vast zit een stukje van 't Middel-rift, en van de Lever: ook is deze Band met veel opgevulde Slag-adertjens voorzien.

No. XXXIX. Een droog glaasje, waar in gevonden werd de roede van een Kind, wiens celluluse vlies met wind vervult is. Over deze materie kan men nazien myn antwoord op de XV. voorgestelde Brief, alwaar ik dit vlies afgebeeld heb.

No. XL. Een glaasje met vogt, op wiens grond gezien werd de Long van een zeer klein en onvoldraage Kindje, dewelke fris en vers was.

Aanmerkt dat ik zeg, dat dit Longetje op de grond van 't glaasje gelegen is, aangezien de Longe fris en wel gestelt zynde, nooyt dryft in eenige vogt, ik spreek van Kindertjens, die in 's Moeders lyve sterven, en nog niet geademt hebben: zoo dat zy, die my voorheen contrarieerden en stoutelyk tegenspraken, zulks of door onwetentheyd, of door quaadaardigheyd hebben gedaan, 't geen ik haar van harte vergeve.

No. XLI. Een vles met vogt, waar in een stuk van 't vlies Chorion, van een Jong geboore Kindje te zien is, 't welk ik in twee vliezen, van den andere zeer verschillende, heb gescheyden; hier van is 't een, 't welk kindwaarts geplaatst is, zeer dun, en als doorzigtig zynde, van my voortaan geheeten *Pseudo-alantois*, waar mede ik te kennen geven wil, dat 'er een alzoo genoemde Alantois in den mensch niet te vinden is: maar het ander dat niet doorzigtig, dikker, zeer broos, en beyde de oppervlaktens van de Moer-koek bekleet, kan men de naam van Chorion wel laten behouden, want de bloedvaten worden daar door by een gehouden en ondersteunt; alleen zoude ik goetvinden, dat men dan dat gedeelte, 't welk van de Moer-koeks oppervlakte afwykt, en waar door men zelden eenige bloedvaatjens ziet passeeren, de naam van [*Membrana villosa*] Noppig vlies des Moerkoeks noemden, aangezien ik oordeele, dat het een byzonder gebruik heeft: namentlyk, 't voedende sap uyt de uyteynden van de Slag-aderen der baarmoeder te ontfangen, en door zyn noppen 't zelve in te trekken en te behouden, tot dat de uyteynden der aderen 't zelve van de moerkoek na haar nemen, en door de Navel-ader tot de vrugt voeren, even gelyk men ziet te gebeuren in 't Fluweele vlies der dunne darmen, waar in zig de Ghyl zet, tot datze van de worteltjens van de Melk-aderen opgenomen en verstuurt werd.

Ik zegge, dat het voedende sap, waar door de Vrugt gevoet werd, in de uyteynden der Slag-aderen des Lyfmoeders toebereyt werd, welk gebruik de Authoren eertyds toeschreven aan eenige alzoo genoemde, en nooyt getoonde kliertjens van de Lyfmoeder.

Daar is nu niet meer aan te twyfelen, of de uyteynden der Slag-aderen van de Lyfmoeder nemen eenige verandering aan, waar door zy bequaam werden tot het bereyden van 't voetsel uyt het Slag-aderlyke bloed. In de

Scha-

Schapen veranderen haar deze uyteynden der Slag-aderen van de Lyfmoeder in wormwyze vaatjens, zonder eenige tusschenkomende kliertjens, gelijk ik deze afgebeeld hebbe in de beschryvinge van 't II. Cabinet: of zulks ook plaatse heeft in de Lyfmoeder van een Vrouw, dat heb ik tot nog toe niet genoegzaam onderzocht.

Om dan weder te komen tot de weg, waar van ik wel zoude afdwalen, zoo zeg ik, dat dat gedeelte van 't Chorion, 't welk ik het Sappige of Noppige Vlies noeme, niet alleen dat deel van de holte des Lyfmoeders komt te bekleeden, dat buyten de koek, en genoegzaam bekend is, maar ook zelfs de oppervlakte des Moer-koeks, die na de Lyfmoeder ziet of tegens de Lyfmoeder aanzit.

Dit zal wel beuzelagtig en voor ongelooflyk van zommige opgenomen werden, egter zullen zy het alzoo inderdaad en waarheyt bevinden, dewelke op een bequame wyze de Moerkoek door de navel Slag-ader tot de uyteynden toe met een rood-wassige stoffe zullen komen te vervullen, want zoo doende, zal de geheele Moer-koek, (die anders niet is, als alleen bloetvaten en vliezen,) een roode couleur aannemen, en dit gezeyde Vlies blyft zyn asverwige couleur behouden. Dat ook dit Vlies continueel is met het andere sappige gedeelte, zal men dan ook klaarlyk koanen zien. Ziet de 1. Plaat. Fig. 1. van dit V. Cabinet.

Iemand zal mogelyk vragen, indien dat gedeelte van het Vlies Chorion, 't welk ik vlokkig of sappig heb geheeten, continueel is met dat deel; waar door alle die Bloedvaten lopen, en Chorion heet; wat reden is 'er om deze twee deelen met verscheyde benamingen te noemen? Ik antwoorde, zulks niet zonder reden te zyn, om dat, zoo ik meen, zy verscheyde zyn in haar gebruyk; want dat gedeelte, waar door zoo groot een menigte van Bloedvaten loopen, dat houd deze Bloedvaten by een, op datze niet zouden van een komen te wyken; maar door het ander deel, van my het Sappige of Noppige Vlies geheeten, ziet men zeer raar eenige Bloetvaatjens passeeren, ook is het zelvige ruwer, en niet zoo stevig. Den nugteren Darm is ook wel continueel met den twaalfvingerige en bogtige Darm, maar zy komen niet overeen in alles, en daarom zoo heeft men ze ook byzondere namen gegeven. Het Darm-scheyl is een Vlies, 't welk continueel is met het *Mesocolon*, maar nogtans heeft het verscheyde namen, om dat aan het eerste gedeelte het dunne gedarmte vast is, aan 't andere in tegendeel het grove.

No. XLII. Een Vlesje met vogt, waar in bewaart werd een uytgerafelde Testicul van een Mensch.

M m m m 3

No. XLIII.

No. XLIII. Een droog Glas, en daar in het Gedarmte van een onvol-
drage Vruchtje, 't zelve is met een rood-wassige stoffe opgevult.

De D E R D E P L A N K.

No. XLIV. **E**en Vlesje met vogt, waar in te zien is een klein stukje
van de schorssige substantie van de Hersene van een
mensch, 't welk ontdaan zynde en aan een hayrtje hangende, klaar doet
zien, dat de gezeyde schorssige stoffe niet anders is, als een t'zamenstel van
Bloetvaatjens, en wel inzonderheyt van Slag-aderkens: en zyn deze Bloet-
vaatjens, de schorssige substantie makende, zoo subtiel, dat dezelve met
het eerste opslag der oogen gezien zynde, een roffe dons verbeelden,
wegens der zelve opvulling met een rood-wassige stoffe.

No. XLV. Een Vles met vogt, in zig onthoudende een stuk van de
herzene uyt een mensch, wiens schorssige substantie niet ontdaan zynde,
zig rood opdoet wegens het opvullen der Bloetvaten, de mergagtige of
medullaire substantie is in tegendeel witagtig.

Aanmerkt ten eersten. Dat 'er in de mergagtige zelfstandigheyt veele
roode stippen gezien werden, die niet anders zyn, als vervulde en door-
gesnede Bloetvaatjens.

Ten tweede, hoewel de mergagtige zelfstandigheyt de schorssige in veel-
heyd overtreft, zoo is 't egter, dat op verscheide plaatzen, in den om-
trek der Hersene, de schorssige dikker is, als de mergagtige, gelyk men
zulks hier ook zien kan.

No. XLVI. Een Vles met vogt, conserverende een stukje van de Herf-
sene, wiens schorssige of uytwendige zelfstandigheyt in 't geheel niet is
vervult met een rood-wassige stoffe, weshalven men niet te regt zien kan,
wat van desselfs hoedanigheyt is.

No. XLVII. Een stuk van een Moerkoek van een Vrouw, 't welk met
een geel-wassige stoffe is vervult, en is desselfs oppervlakte, die zig met
de Lyfmoeder vereenigt (gelyk hier voren is gezegt) met een Sappig of
Vlokkig dekzel nog bekleet.

No. XLVIII. Het Agter-breyn van een jong geboore Kindje, met des-
zelfs ronde verheventheyt, dezelve is in twee gespouwen, en werd hier in
een vogt geconserveert.

Aanmerkt ten eersten. Dat dit voorwerp aan een hayrtje in een witte
en heldere vogt hangt, ten eynde het inwendige gestel te beter zoude te
voorschyn komen.

Ten

Ten tweeden. De geheele fchorflige ftoffe is rood, wegens het opvullen, gelyk hier vooren gemelt is, het mergagtige wezen is in tegen-deel wit.

Ten derden. Dat de fchorflige fubftantie uyt Bloedvaten beftaat, wyft dit voorwerp ons zoo evident aan, dat niemand het zelve gezien hebben-de, aan de waarheyt zal kunnen twyfelden.

N°. XLIX. Een ftuk van de Herffene uyt een menfch, waar in de vereeniging der gezigtzenuwen, als mede haar voortkomen uyt der zelve binne-kamers, bequaam gezien kunnen werden.

Aanmerkt daarenboven, dat het wormwyze uytfteekfel van 't Agter-breyn, in wezen niet is verfcheyden van de reft van 't Agter-breyn, maar is met het zelvige over een komende.

N^o. L. Een ontvleesde Lever van een Kalf, gelyk men gemeenlyk, edog te onregt fpreekt.

Aanmerkt, dat het zelve in een vogt hangt, op dat men de verdelinge der takken en takjens te beter zoude kunnen zien.

N°. LI. Een Vles met vogt, waar in te zien is een Kind van ontrent vyf en een halve maand dragts, 't zelve houd in zyn regter handje een ftuk van 't dunne Herffen-vlies, 't welk vervult is met roode opgevulde Slag-aderkens, met dit devys:

WAT IS 'T LEVEN? EEN VOORBYGAANDE ROOK,
EN VERDWYNENDE BOBBEL.

Aanmerkt, dat dit Kind zoo is gelegen in deze Vles, gelyk het gemeenlyk in 's Moeders lyve ligt.

N°. LII. Een ftuk van de Herffene, met het geheele Agter-breyn.

Aanmerkt ten eerften, dat de cours of loop der Slag-aderen, langs de oppervlakte van 't Agter-breyn, hier zeer bequaam kan gezien worden, om dat de Slag-aders opgevult zyn.

Ten tweeden, kan men hier ook in 't gezigte krygen de vereeniging der Nek-flag-aders met de twee Wervel-flag-aders, als mede der zelve verdeeling in takjens, en voornamentlyk ook een gedeelte van 't derde Herffen-vlies, het Spinnweb-wyze vliesje, *Tunica Arachnoidea* geheten zynde, 't welk leyt en drilt of fluctueert in 't glas, als men het zelve wat beweegt.

Ten derden, Het Worm-wyze uytfteekfel, met de twee op zy fttaande uytfteeken van 't Achter-breyn, kunnen hier ook veel klaarder gezien werden, als wel in een vers afgestorven lighaam.

Ten vierden, Watter zy van de fmaldeeling of fubdivisie van de fchorflige

fige zelfftandigheyd des Agter-breyns , in duyzende van vierkante deeltjens , waar van ik niet alleen gehandelt heb , maar die ook heb laten afbeelden in 't antwoord op de XII. voorgestelde Brief aan de Heer Etmüller, zulks kan men hier ook zien.

Ten vyfden, Dit glas is gedekt, in plaats van een blaas, met een stuk van een vlies, waar door heen duyzende van bloetvaatjens komen te pafferen, en zulks heb ik ook gedaan ontrent meest alle de glazen, waar van voorheen is gesproken, en die nog staan beschreven te werden; de reeden die ik hier toe had, was niet alleen tot cieraad van 't oog, maar ook om de verscheydentheyd van de cours der bloetvaten te kunnen zien.

Nº. LIII. Een Vlesje met vogt, en daarin een gedeelte van de beentjens des voor-voets van een Vrouw, wiens voet met een wind-doorn *Spina Ventosa* was bezet, en zyn deffels beenderen van de voor-voet als in een gesmolten, en in een ander wezen verandert, verbeeldende niets minder, als beentjes van die plaatze.

Nº. LIV. De dunne darmen van een onvoldrage Vruchtje, dewelke zeer curieus vervult en bewaart zyn, en derzelver bloet-vaatjens met een geel-wassige stoffe opgevult.

Nº. LV. Een glas, en daar in een Kindje van drie en een halve Maand dragts, wiens Hoofdje gelegen is op een Moer-koekje in plaatze van een oorkuffentje, met dit devys:

VAN ALLE ONHEYLEN BEVRYD, RUST IK HIER IN VREEDE.

Nº. LVI. In 't midden van deze plank staat een groote Pedestal, en daar op een natuurlyke Steenrots, voorzien niet alleen van steenen, die uyt 's menschen lighaam zyn gekomen, maar vind men op de zelve ook mensche Nieren, water-pezen en vliezen, waar door heen vervulde bloetvaten pafferen; zoo dat deze natuurlyke Rots onmiddelyk niet kan gezien werden.

Daarenboven is deze Rots overal bezet met bloetvaten, dewelke opgevult zyn met een rood-wassige stoffe, representerende roode Coraaltakken.

In 't opperste van deze Rots doet zig op, het geraamte van een Kindje van ontrent zes maanden dragts, en dat met zulk een postuur, buyginge des Lighaams, en na vooren wendinge van 't Hoofdje, als of het gesprek wilde houden met het geraamte van een ander van dezelve ouderdom, (want het zyn geraamtjens van tweelingen) staande op de grond van de gezeyde Pedestal, en aan de voet van de Rots, met dit opschrift:

WENSCH

WENSCH EN TYD BEDRIEGEN ONS, DE DOOD BELAGHT ONSE
SORGE; EN ALSOO IS 'T LEEVEN NIETS.

Het tweede geraamte, staat aan de voet van de Rots, deszelfs Hoofdje is na boven gewent, als wilde het 't eerste aanschouwen en toeluyfteren, en heeft dit tot devys:

'T LEVEN IS VAN MY GEVLODEN, ZOO DRA HET MY
WAS TOEGEBRAGHT.

Het onderste geraamte heeft in zyn linker Handje een præparatie, die ik over 40 Jaaren præpareerde, op de wyze als men doe gewoon was, &c.

Nog staat 'er op de voet des Rots het geraamte van een Kindje van on- trent drie en een halve maand dragts, in wiens regter handje onthouden wer- den eenige takken van slag-aderkens, dewelke konstig opgevult en gedroogt zyn: deze haare uyteynden zyn zeer fyn, en curieus uyt de Long gehaalt. Deszelfs devys is:

NIETS ISSER SWAAR VOOR HEM DIE WIL.

No. LVII. Een vles met vogt, waar in te zien is een onvoldrage Moer- koek van een Vrouw, waar van de Figuur te zien is in de I. Figuur van de I. Plaat.

Aanmerkt ten eersten, Dat die oppervlakte, welke zig met de Lyfmoeder vereenigt, gantsch ongeschonden is, weshalven deze oppervlakte niet in veele knobbelagtige verdeeltheden is gescheyden, gelykze ons meest voor- komt, wegens het ruwe aantasten: maar dezelve is gaaf en geheel geble- ven, zoo dat men het donzige, of zapagtige vlies, waar van hier vooren is gesproken, byna gants en gaar hier zien kan: door deze oppervlakte loopt in een welgestelde Moer-koek, altoos wel yets groevigs, edog het zelve werd door het gezeyde vliezig wezen bedekt, ten zy dat door 't rouw handelen de Moer-koek, als in veele deelen, verdeelt wordt.

Ten tweeden, Zoo kan men nu hier klaar zien, dat het donfige vlies continueel en vereenigt blyft, met dat dikke deel van 't vlies *Chorion*, 't welk die Moer-koeks vlakte bekleet, dewelke na het kind ziet, en waar door heen alle de bloetvaten loopen, en by een gehouden werden: Zoo dat, gelyk hier te vooren is gezegt, het dikste deel van 't vlies *Chorion*, beyde de oppervlaktens van de Moer-koek bekleedt.

Hoe verre ist dan van de waarheit, 't geen de ontleeders eertyds waan- den, namentlyk dat de bloetvaten van de Moer-koek haar immiddels met die van de Lyfmoeder vereenigden.

N n n n

Wat

Wat verders hier ontrent te confidereren valt, heb ik hier vooren verhandelt; nu, tot voldoening van die genen, welke my voormaals hebben voorgeworpen, wat ik van 't alzo genaamde vlies *Alantois* en deszelfs vogt in de beesten oordeelde, zo bekenne ik gaarne, dat ik my daar ontrent nog niet kan voldoen, veel min weet ik te spreken van 't vlies *Alantois* en deszelfs vogt in een mensch: nadien ik dit noyt gevonden hebbe, en door de schaarsheyd der voorwerpen, kortheyd des tyds, en bystre onkosten, die in veertig Jaar van my gedaan zyn, ben ik te rug gehouden: 't geen ik egter daar ontrent geobserveert heb, zal ik hier in 't kort verhaalen.

Noyt is my een eenig pis-vat, *Urachus*, in een mensch voorgekomen, 't welk ik bevond toegang te hebben tot een alzo genaamde *Alantois* of pis-vlies, 't zy door blaasen of inspuyting van vogten. Het pisvat word wel aan de grond van de blaas gevonden eenige opening te hebben, ontrent een vinger breed hoog, maar dan komt de wind te stuyten: en verders is die niet te brengen.

Het vlies *Chorion*, gelyk hier boven gezegt hebbe, kan men in twee deelen scheyden, tusschen dewelke zomtyds eenige vogtigheyd gevonden werd, maar dat is, zoo ik meen, tegens de loop van de natuur; daarenboven zoo ziet men 't geheele lighaam door, dat meest alle de vliezen verdubbelt zynde, wel eenige vogtigheyd plaatze geven, om daar voor eenige tyd te huysvesten, maar zulks is al mede onnatuurlyk, en deze verdubbeling van de *Chorion* en verzameling van vogtigheyd tusschen deszelfs verdubbeling, geloof ik oorzaak geweest te zyn van haare dwaling ontrent dat alzo genoemde vlies *Alantois* in de menschen.

Ten derden, In dit glas werd ook een stuk van een Moer-koek gevonden, wiens donzig of zappig vlies afgescheyden is, op dat men het gestel der bloetvaten bequamelyk konde zien.

Ten vierden, Des strengs bloetvaten opgevult zynde, kunnen hier bequaam gezien werden.

No. LVIII. Het been van een kleen Kind, 't welk natuurlyker wyze rood van couleur voorkomt, leggende in een vogt.

Aanmerkt ten eersten, Alle de spieren, die het scheen-been buygen, en op 't agterste van 't dye-been geplaatst zyn, kan men hier zeer bequaamelyk zien, namentlyk de snyders-spier, de schraale-spier, de half zenuwagtige, de half-vliezige en twee hoofde-spieren. Tussen deze spieren kan men de zenuwen zien, dewelke door het Heylig-been lopende haar door de dye verspreyden, als mede der zelve twee takken of scheuten onder de vouwen van de knie, waar van de buytenste en schraalste door die spieren loopt, dewelke op 't kuyt-been leggen; de tweede en dikkere tak, loopende

pende tuffchen het fcheen-en kuyt-been, geeft een tak van zig, dewelke tuffchen de twee hoofden van de buytenfte kuytspier nederwaarts afloopt na de hiel.

Ten tweeden, van vooren doen zig op een gedeelte van de spieren die het fcheen-been uytfteken, namentlyk de breed-peefige, de regte, de ongemene grote uytwendige, de ongemene grote inwendige, en zyn alle defe spieren natuurlykerwyze rood van couleur.

No. LIX. Een vles in zig onthoudende het Hart en Long van een Jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerften; Dat alle de blaaskens van de Long met een waffige ftoffe opgevult zyn, waar door de geheele Long rood en natuurlykerwyze uytgefpanne voorkomt.

Ten tweeden, Tuffchen de twee groote lobbens van de Long, ziet men het Hart, natuurlyk van couleur, en van plaatze geenzints verandert zynde.

Ten derden, Des Longs slagader, de groote slag-ader met deffelfs drie groote afgefneide en opwaarts lopende takken; als mede de slag-aderlyke weg, en oorkens des Herte kan men alle hier zoo perfect zien, als of men het in een levendig mensch zag.

No. LX. Een vles met vogt, in 't welk te zien is, een naying van de peeze van de kuyt-fpielen.

No. LXI. Een vlesje met vogt, waar in te zien is het fteen-been van een mensch, met deffelfs drie beenige Canaalen, het flakke-huysje, met deffelfs rond-lopend plaatje (*Lamina spiralis*) bekleet met een uytne-
mend dun vlesje.

No. LXII. Des Milts slag-ader uyt een Kalf met een geel-waffige ftoffe opgevult, leggende in een vogt, op dat men de fappige uyteynden konde zien, dewelke half-verfleete penceeltjens komen te verbeelden.

No. LXIII. Een droog glaasje, waar in aan een hayrtje hangen drie Lighaamtjens, dewelke van Andere voor fteentjens zyn aangezien, edog ik houde de zelve voor beentjens, de welke den wel-geoeffende Hr. Dr. Quina gevonden heeft in 't Pyn-appels kliertje *Glandula Pinealis* van een Vrouw.

No. LXIV. Een Kindje van ontrent drie maanden dragts, 't welk in een vogt zeer curieus bewaard werd, met dit devys:

Gelyk een Schipper word in Zee

Gesolt, geflingert door de baaren:

Zoo lag ik naakt onmagtig mee

Ter aarde, omringt van veel gevaaren.

N n n n 2

Terwyl

*Terwyl ik geene hulpe vond
Toen 's levens licht my eerst bestraalde,
En ik, na myn geboorte stond
Uit 's Moeders lyf, hier adem haalde.*

No. LXV. Een vlesje met vogt, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't agterbreyn, als mede het verlengde rug-merg.

Aanmerkt ten eersten, Dat het worm-wyze uytsteekzel hier klaar gezien kan werden, als mede de twee uytsteekzels van 't agterbreyn, dewelke byzyde het wormwyze uytsteekzel geplaatst zynde, een groote overeenkomst hebben met het gezeyde worm-wyze uytsteekzel.

Ten tweeden. In 't verlengde Rug-merg kan men hier de olyf-wyze, ook de pyramied-wyze lighaamen bequamelyk zien, en dat niet alleen van onderen, die beschreven zyn van den deftige Ontleeder Vieussens, maar ook zelfs van boven; deze zyn uytgevonden, beschreven en afgebeeld van my, in myn antwoord op de XII. voorgestelde Brief, Tab. XIV. Fig. V.

No. LXVI. Een stuk van 't agterbreyn, als mede van 't verlengde merg uyt een mensch.

Aanmerkt ten eersten, Dat de merg-agtige draaden van 't verlengde rug-merg tweederhande zyn; namentlyk, eerst komen ons voor zoodanige, dewelke na de ronte loopende van my uytgevonden zyn, en onder deze, de langwerpige, dewelke ik heb doen afbeelden in 't bovengemelde antwoord.

Ten tweeden, Zoo kan men hier ook zeer distinct zien de twee spleeten, die daar gevonden werden in 't begin van 't rug-merg, waar van de eene aan de voorste, de andere aan de agterste zyde geplaatst zyn. Ook ziet men hier de twee uytsteken, dewelke van 't agterbreyn na de ronde verheventheyd lopen.

No. LXVII. Een ontvleest Levertje, gelyk men gemeenlyk (hoewel abusivelyk) spreekt.

De VIERDE PLANK.

No. LXVIII. **D**E aderige vlegting van een Kind, waar in gantsch geen klieren, zoo roemrugtig van de Autheuren voorgestelt, te zien zyn, aan 't zelve is noch vast gehegt het Pyn-appels kliertje, leggende op de grond van 't Vlesje.

Aan-

Aanmerkt, Dat deze gezeyde vlegting niet anders is als Slag-aderkens, op 't gezigt sapagtig, en wat van de Slag-aderlyke gestaltenisse afwykende.

Ten tweede, Dezelve zyn wonderlyk geslingert, en zoo Slangswyze kruypende, datze eeniger maate in 't eerste opslag der oogen kleene kliertjens repræsenteeren. Ziet hier over na het antwoord op de XII. voorgestelde Brief, Tafel XV. Fig. 3.

N°. LXIX. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een na de lengte doorgesnede stuk van 't Groote of Heylig-been; aan desselfs bovenste is ook nog vast gebleven een doorgesnede stuk van de laatste Wervel-beendere van de Lendene: als mede aan 't onderste het gehele, na de lengte doorgesnede, Staart-beentje.

Aanmerkt, Dat dit voorwerp zoodanig na de lengte doorgesneden is, op dat men het onderscheyd zoude kunnen zien, dat daar is tusschen de tusschen-scheydzels der lichaamen der Wervel-beenderen van de ruggegraat, en die van 't Groote of alzoogenoemde Heylig-been.

Tusschen de tusschen-scheydzels der Wervel-beenderen van de ruggegraat werd een kleene holligheid gevonden, en daar in een vogt, gelyk als in de andere junctuur des lichaams: Deze holligheid is hier nog te zien tusschen het lichaam van het laatste Wervel-been van de lendene, en tusschen dat van het eerste Wervel-been van 't Heylig-been.

In tegendeel zoo ziet men tusschen het lichaam van de eerste en tweede Wervel-beenderen van 't Heylig-been nauylks eenige holte, en tusschen de rest gantsch geene, en zulks is ook niet nodig, nadien de Wervel-beenderen van 't Heylig-been onderling door Kraak-been aan den andere gehegt zynde, gantsch onbeweegelyk zyn. In tegendeel, dewyl datter evidente beweginge in de Rugge-graat is, zoo wasser die holte en vogtigheid immers zoo dienstig, als in de andere junctuur.

Op de grond van deze vles is ook te zien een ten deele ontdaane Testicul van een Mansperfoon. Ziet 't V. Cab. Taf. III. Fig. 2.

N°. LXX. Een vlesje met vogt, de vrouwelykheydt van een kindt bevattende, welkers lippen haar natuurlyk wezen, zonder rimpels, behouden hebben.

Merkt, dat een van deze lippen, wegens de opvulling der bloedvaten, roodt van couleur is, en dat daarenboven, de opperhuydt afgenomen zynde, twee soorten van zweetgaten te voorschyn komen. Maar de nymphen worden met geen huydt bedekt, en daarom hebbenze zodanige zweetgaten niet.

N°. LXXI. De Hom van een jong Walvisje, wiens halve zyde roodagtig is, wegens het opvullen der bloetvaten.

N°. LXXII. De Slag-ader uyt een Kalfs Milt, met een wassige stoffe opgevult, wiens sappige uyteynden op verscheide plaatzen overgebleven zyn, andere daarentegen weggenomen zynde verbeelden de uyteynden van versleeten Penceeltjens.

N°. LXXIII. Een vlesje met vogt, waar in onthouden werd het dunne Herffen-vlies, met desselfs aanhangzels, dewelke haar komen te zetten tusschen de omwindigen der Herffenen.

Aanmerkt ten eersten, Dat desselfs Slag-aderen ten uiterste eynden toe opgevult zyn, waar door het geheele voorwerp rood is geworden.

Ten tweeden, Dat dit dunne Herffen-vlies op verscheide plaatzen met vet is voorzien.

N°. LXXIV. Een vles met vogt, waar in te zien is een Kindje van een Americaansche Negerinne van omtrent seven Maanden dragts, wiens opperhoofdje niet alleen vervult is met swarte hayrtjens, maar ook zelfs het voorhoofdje tot op de Wyn-brauwen, 't zelve is gelegen in zoo een postuur, gelyk de Kinderen menigmaal in 's Moeders lyve zyn gelegen.

N°. LXXV. Voor het gezeyde Kindje vind men een Indiaansch korfje, waar in gelegen is het Hart van een Jonge, met desselfs Longe.

Aanmerkt, Dat de bloetvaten, als mede beyde de Ooren van 't Hart met een Rood-wassige stoffe vervult zyn, en heeft het Hart zyn natuurlijke plaatze behouden: ook zyn de blaaskens van de Long met een Wit-wassige stoffe vervult, en dus doende komen ons deze zaaken voor, als in een levendig mensch.

N°. LXXVI. Een vles met vogt, en daar in een Moer-koek van een Vrouw met desselfs Navel-streng, waar van alle de bloet-vaten vervult zyn met een Rood-wassige stoffe, en is desselfs sappige of ruyge vlies weggenomen, op dat men klaar konde zien, dat de geheele Moer-koek niet anders is als een t'zamenstel van bloetvaten, waar tusschen gantsch geen kliertjens te vinden zyn.

N°. LXXVII. Een vlesje met vogt, onthoudende een groot stuk van 't dunne Herffen-vlies, wiens bloet-vaten byzonder mooy opgevult zyn.

N°. LXXVIII. Een gedeelte van 't onderste der Herffenen van een mensch, met het geheele agter-breyn, zoo als het ons van onderen voorkomt.

Aanmerkt ten eersten, Dat tusschen de twee deelen van 't Agter-breyn, ook twee bysondere uytsteekzels gevonden werden, en tusschen deze wederom het worm-wyze uytsteekzel.

Ten

Ten tweeden, de twee Olyfs-en Piramiedswyze lichaamtjens, dewelke van de Heer Vieuffsens beschreven en afgebeeld zyn, kan men hier bequame-lyk zien, als mede de Reuk-en Gezigt-zenuwen &c.

Ten derden, De bloetvaten van deze Herffene zyn niet vervult, en daarom komt ons dit voorwerp voor, wit van couleur.

N°. LXXIX. Een glaasje met vogt, en daar in een stuk van de Herffenen, namentlyk het verwelfzel met deffelfs twee alzoogenoemde armen. De twee op zy staande holligheden of groeven zyn het opperste dertwee voorste Herffen-groeven: In 't agterste van dit glas komt ons nog voor een ander deel van de Herffenen, en ook van 't dunne Herffenvlies uyt een Kind, wiens bloetvaatjens vervult zyn met een roodwassige stoffe.

N°. LXXX. Een vlesje met vogt, in zig onthoudende een over langs doorgesnede Tepel van de borst van een Walvis.

Als men dit voorwerp van vooren ziet, zoo ziet men een doorn- tje daar in steken, 't welk ons aanwyft den Melk-canaal, dewelke niet alleen geveurt, maar ook zelfs gefazelt is.

Als men het zelve glas omkeert, zoo doen zig op, voor eerst een in- gestoke doorn, en dat aan de linker zyde van 't voorwerp, aanwyzende het uysterlyke bekleetzel des Tepels, het doorn- tje aan de rechter zyde, wyft ons aan de zenuw-agtige Tepeltjens, dewelke ontdaan zynde, re- presenteerenze hayrige bundelkens. Ziet hier over verders na het I. Cabi- net, Tab. IV. Fig. I.

N°. LXXXI. Een droog vlesje waar in bewaart werd een zeer wit ge- raamte van een Muys, dewelke op een van de agterste pooten staande, schynt te dansen; tusschen deffelfs agterste pooten werd gevonden een vrugt van een grote stekelige Indiaansche Vyge, die byster vol van doorn- tjens bezet is.

N°. LXXXII. Een vlesje met vogt waar in te zien zyn, de darmtjens van een Jong Walvisje.

N°. LXXXIII. Een vlesje met vogt waar in te zien is de Poort-ader uyt een onvoldrage vrugtje, en zyn deffelfs uyteyndende wonderlyk ver- vult en bewaart.

N°. LXXXIV. Een stuk der Herffenen uyt een Mensch, wiens schorfige zelfstandigheyd rood van couleur is, wegens het opvullen der bloet-vaten, dewelke de schorfige substantie zelfs zyn. Deze Fi- guur vind men afgebeeld in 't antwoord op de XII. voorgestelde Brief, Tab. XIV. Fig. II.

De V Y F D E P L A N K.

N°. LXXXV. **H**et regter Oor van een mensche Hart, wiens binnenste oppervlakte buytenwaarts van my is gewent, op dat men de vleefige stutzels beter konde zien.

Aanmerkt ondertusschen, Dat deze stutzels niet alleen op verscheyde plaatzen aan 't Oor vast zitten, maar ook in haar midden daar van zyn gescheyden, 't welk deze doorgestooke borsteltjens aanwyzen.

N°. LXXXVI. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een stuk of moote van de Herffene van een Mensch, wiens schorffige zelfstandigheid wegens het opvullen der bloet-vaatjens rood voorkomt.

Aanmerkt, Dat men in 't mergagtige wezen hier ook een schorffig wezen vind.

N°. LXXXVII. Een droog vlesje in zig onthoudende Slag-aderlyke takken, die met een rood-wassige stoffe zyn opgevult; op den grond van dit vlesje vind men een wit geraamte van een Muys, in een zeltzaame postuur gestelt zynde.

N°. LXXXVIII. Een vlesje in wiens vogt bewaart werd een stuk van de Colyk-darm van een mensch, met desselfs blinde-darm en worm-wyze uytsteekzel: dit voorwerp verbeelt nog levendig te zyn.

N°. LXXXIX. De Neus van een mensch in een vogt bewaart, waar in te zien zyn desselfs kraak-beenige verdeeltheden, die niet vyf in getal zyn, gelyk de Autheuren schryven, maar agt. Ziet het antwoord op de VIII. voorgestelde brief, Tab. IX. Fig. V.

N^o. XC. Een Zaad-bal van een Mensch, wiens schee-Vlies geopend zynde, de bereyden Vaten gezien konnen werden.

Aanmerkt ook, dat door het buytenste van 't gezeyde Vlies zeer veel opgevulde Bloet-vaten loopen, ook ziet men hier het opschortend Spiertje, 't welk witagtig hier nu voorkomt, om dat desselfs vaatjens niet opgevult zyn.

N^o. XCI. Een vles met vogt, en daar in twee Miltjens van Jong geboore Kindertjens, welkers bloet-vaten, die de Milt maken, opgevult zyn met een rood-wassige stoffe. Aan deze Milten zitten de Maag-kusfeks nog vast, die om dezelve reede zeer rood couleurig zyn.

N^o. XCII. De helft van een mensche Neus, zeer levendig van couleur, in wiens vleugel het teken van een kinder pokje is gebleven, het welk een Sterretje komt te verbeelden.

Aan-

Aanmerkt ten eersten, Dat men in 't vel, ontbloot zynde van 't oppervelleke, tweederhande zweet-gaatjens zien kan, namentlyk groote en kleene Des Voorlips ruyge gesteltheyd vertoont zich hier ook, om dat desselfs bekleetzel niet weg-genomen is. Ziet hier over na het IV. Cabinet.

Ten tweeden, dat in de traan-canaal een pennetje is gestooke, om het uyteynde deses canaals te kunnen zien in de holte van de Neus.

No. XCIII. Een vlesje met voght, in zig onthoudende het gedarmte van een jong geboore Kindje, en zyn deze haare bloetvatjens opgevult.

No. XCIV. Een stuk van 't vel van 't Voorhoofd van een jongh geboore Kindje, met deszelfs opperste Oog-schel, levendig van couleur.

Aanmerkt, dat aan de uiterste omtrek hier gezien werden alle diemondekens, waar door een vogt passeert, 't welk het uiterste der Oog-schellen te bestryken.

No. XCV. Het aengezigt van een jong geboore Kindje, zeer levendig van couleur, rondt om 't zelve zyn gelegen de opgevulde Slag-aderen van 't dunne Hersenvlies.

No. XCVI. Een droog vlesje, en daar in een stuk van 't vel tot leer bereid, en in draden uytgerafelt.

No. XCVII. Een vlesje met vogt, waar in gezien werd een stuk van des Longs Slag-ader zeer konstig opgevult met een waschagtige stoffe.

No. XCVIII. Het Agterbreyn van een kleen Kindje, op dezelve wyze geconserveert.

No. XCIX. Een menschen Oog met deszelfs Oog-schellen; op dat het Oog zyn rondigheyd zoude behouden, is 't zelve opgevult.

No. C. Een droog glaasje, en daar in het Kloot-zakxke van een mensch, 't zelve is opgeblazen, en opgesnede, op dat men bequameelyk zoude kunnen zien deszelfs tuschen-scheydzels, als mede de celluleuze gesteltheyd van 't vlies *Dartos*. Ziet deszelfs Figuur in 't antwoord op de I. voorgestelde Brief. Fig. I. Tab. I.

No. CI. Een stuk van een omgekeerde Kronkel darm uyt een Kind, om de rimpels, de alzoo genoemde klieren, het Fluweele vlies, en zweetgaatjens, die een zeef verbeelden, bequameelyk te kunnen zien.

No. CII. Een droog glas met een stuk van de Colyk-darm, met deszelfs Blinde-darm, worm-wyze uytsteekzel, en een gedeelte van de Bogtige darm.

Aanmerkt, Dat het Klap-vlies of Klap-vliezen van de Colykdarm hier bequaam kunnen gezien werden; het zelve is genomen uyt een Jonge.

No. CIII. De helft van een Nier, na de lengte doorgesnede, op dat

Oooo

men

men deszelfs inwendige gesteltheyd zoude kunnen zien; hier van is gehandelt in de voorgaande Cabinets beschryvingh.

N^o. CIV. Een geopende Blaas uyt een mensch, waarin te zien is des zelfs ongelyke binnenste oppervlakte een vinger dik te zyn, veroorzaakt door een steen, die men in de Blaas gevonden heeft.

N^o. CV. Een droog vlesje, waar in gezien werden de geraamtens van twee Muyzen, die zeer curieus toebereyt zyn, een van de zelve hout in zyn linker poot de staart van een Aal, dewelke zoo toebereyt is, dat men niet alleen de graaten, maar ook de onderlinge vereeninge der vinnen zeer curieus zien kan.

N^o. CVI. Het Maagje van een jong-geboore Kindje, met deszelfs twaalf vingerige darm, in een vogt: deszelfs Slagaderkens zyn tot de uiterste uyteynden vervult.

N^o. CVII. Het vlies *Chorion* met deszelfs Moer-koekjens, een spelde hoofd in groote niet overtreffende, uyt een Zogh of Varken; des zelfs bloetvatjens zyn zeer volmaakt opgevult.

DE GROTE LADE

onder dit vyfde

C A B I N E T

Ontkout in zig verscheide cederen vierkante kistjens of doozen.

In de I. dezer werd gevonden een Doods-hoofdje van een jong Kind, 't welk ons zeer fraay voorkomt, en is 't zelve in twee deelen verdeelt. In de holte van 't bovenste deel, ziet men het harde Herszen-vlies, met deszelfs bloet-vaten die zeer konstig opgevult zyn.

Aanmerkt ten eersten, Dat de Zeyzen-wyze groeve opengebleven is, zoo dat deszelfs wezen zeer distinct gezien kan werden.

Ten tweeden, Dat het vliesje, 't welk *Fontanella* heet, natuurlyker wyse gespannen staat, zonder eenige rimpels.

In het ander, of onderste deel van dit Doods-hoofdje, kan men dese navolgende zaaken zien.

Ten eersten, dat Het bekleetzel van 't verhemelte rood is, wegens haar opgepulde bloetvaartjens.

Ten tweede, dat beyde de Trommel-vlieskens zeer rood zyn, wegens haar opgepulde Slag-aderkens.

Ten

Tenderde, Dat het Agterhoofds-been, in die tyd beflaat uyt vier beenderkens.

Ten vierden, ziet men hier, dat 't onderfte Kaakebeen, 't welk uyt 2 ftukken beflaat, door een vliefigh en Kraak-beenig toedoen gemeenelyk vereenigt zynde, hier nog een overtollig beentje bezit, 't welk tuffchen de gezeyde vereeniging werd gevonden.

In het II. Cedere KASJE werden gevonden de Zaad-blaaskens uyt een Hengft, dewelke zeer aardig twee Gal-blaaskens uyt een mensch verbeelden, dewylze gants geen cellekens hebben.

In het III. werden gevonden voor eerft het binnenfte vlies van de Lyfmoeder van een Koe, getekent met Lett. A. In defe ziet men die uyt-puylenheden, dewelke altoos gevonden werden in zwanger-gaande Koe-
yen, deze werden van zommige *Cotyledones* geheeten, van andere ook hoewel t'onregt, het tweede deel van de Moer-koekjens.

De Moer-koek als Moer-koek kan in geen twee deelen verdeelt werden, om dat zy eygentlyk een deel is van de vrugt, en niet des Lyfmoeders; maar dat uyt-puylend deel van de Lyfmoeder is niet anders als een uytbotting of uytzetting des Lyfmoeders, geduurende het zwanger-gaan, die haar op die plaatze laat vinden, daar de Moer-koekjens met haar vereenigt werden: en defe *Cotyledones* of uytbottinge des Lyfmoeders hebben veele zeer diepe holletjens, waar in haar komen te zetten de penceelwyze bloet-vaten die de Moer-koekjens eygentlyk conftitueeren; en hoewel men in de Vrouwen die veelheyd van zoodanige uyt-puylenheden des Lyfmoeders niet vind, geduurende het fwanger gaan, zoo is 't evenwel dat ik bevonden heb, dat ter plaatze daar de Moer-koek zich vast maakt aan de Lyfmoeder, ook een uyt-puylentheyd gevonden werd in de Lyfmoeder.

Aanmerkt ook, dat dit binnenfte vlies des Lyfmoeders zeer ryk is van bloetvaten, inzonderheyd ontrent die plaatze daar de Moer-koekjens haar laten vinden. Het buytenfte vlies des Lyfmoeders van een Koe, getekent Lett. B, heeft ook veel bloet-vaatjens, maar defe verschillen veel van de gezeyde.

Het IV. KISTJE of vierkante Doos onthoud in zig het Net van al het vet ontbloot, verbeeldende een ftuk zyde Floers.

In het V. werden gevonden twee hart gebalzemde menfchen Nieren, dewelke monftreus groot zyn, en zynder zelve bloet-vaten met een Roodwaszige ftoffe vervult.

Aanmerkt ten eerften, Dat de Nier-aderen zeer ongewoon hier voortkomen uyt de Hol-ader een weynig hooger als ter plaatze, daar de Hol-ader haar in twee Heup-takken komt te verdeelen.

Ten tweeden, zyn de twee Pis-leyders ongewoonelyk ruym, en met een Wit-waszige stoffe opgevult, en hebben in 't opvullen haare gints en weder lopende cours hier behouden.

Ten derden, Yder Nier heeft twee Niers slag-aderen, waar van de eene uyt 't bovenste, d'andere uyt het onderste der Nieren voortkomen.

Ten vierden, ziet men hier, dat de nederdalende stonk van de groote Slag-ader van zig geeft de Maagslag-ader, en onder deze de opperste darm-scheyls slag-ader, ook de nier-slagaderen, de onderste darm-scheyls slagader, der Lendenen slag-aderen, enz. beyde de Zaat-aderen komen hier uyt dié der Nieren voort.

In het VI. vierkante KISJE vind men het Middel-rift, en deszelfs menigvuldige pezen uyt een Jonge, waar aan nog vast zitten een deel van de groote Slag-ader, en Harte zakxke: 't zelve is zoo toebereyt, dat men zeer bequaam de vereeniging van 't Harte zakxke met het Middel-rift zien kan.

In het VII. werd bewaard de Borst van een klein Kind, geopent zynde, om te bequamer de lighamen der Wervel-beenderen te kunnen zien, als mede het beloop der Ribben.

Aanmerkt ten eersten, Dat de tusschen-ribbige Slag-aderen niet alleen uyt de nederdaalende stonk van de groote Slag-ader voortkomen, maar ook zelfs uyt de Mam-takken, en zulkx kan men hier te bequamer zien, om dat dese vaten zyn opgevult met een Rood-waschagtige stoffe.

Ten tweeden, Dat de opperste Ribben na boven, en de onderste na beneden loopen.

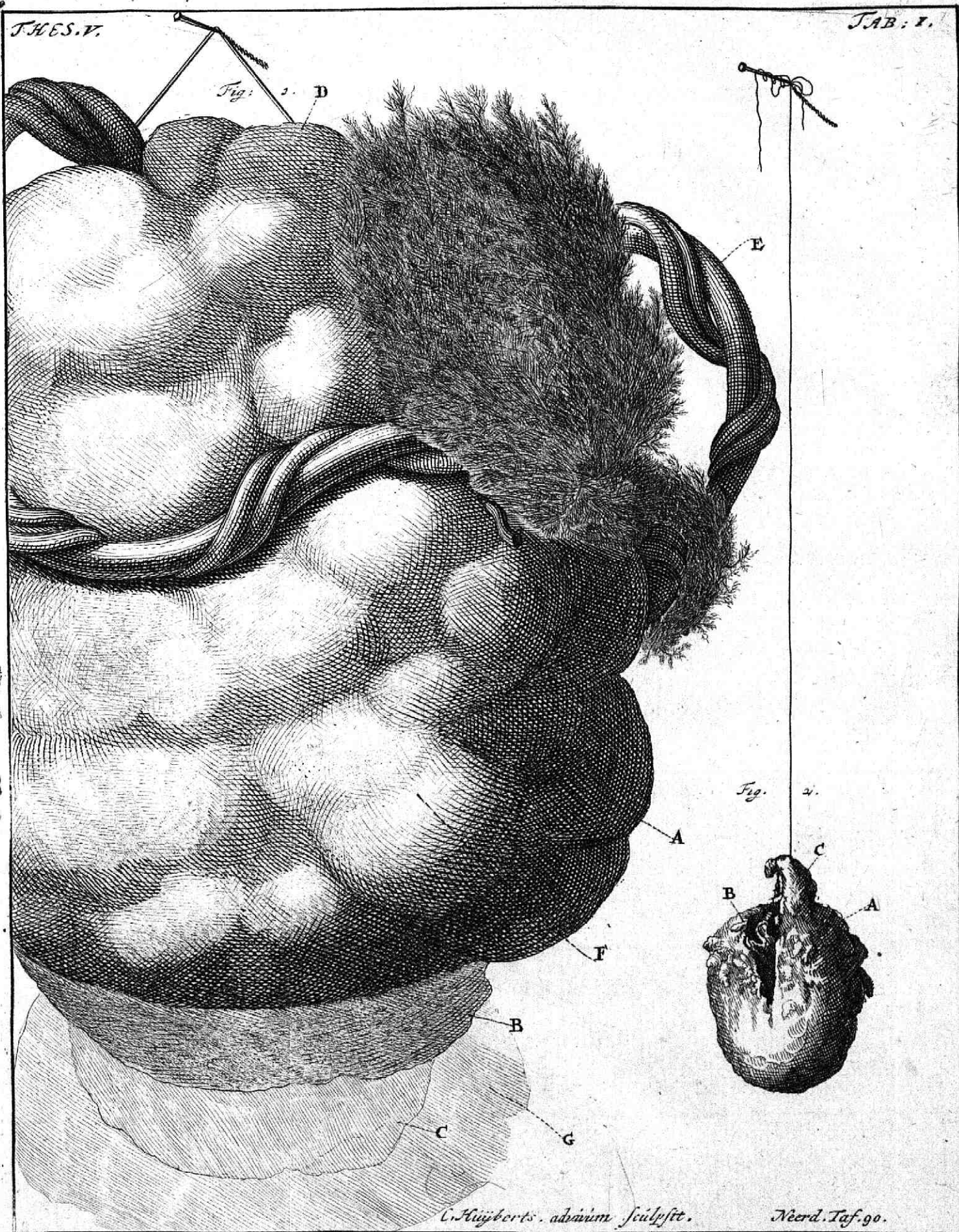
Ten derden, Hoe de Slag-aderen van 't groote of Heylig-been wederzyts loopen.

In de VIII. Doos of KISJE vind men nog twee Nieren uyt een mensch, de welke vervult en hart geblassemt zyn met een stuk van de Hol-ader, en beyde de Nieren-aderen daar aan, daarbenevens zyn 'er nog aan vast de linker Zaad-ader, voortkomende uyt de stonk des hol-aders; ook zynder de twee pis-leyders met haar bekkens, en de twee by-nieren noch aan vereenigt, dit alles kan hier gevoegelyk gezien werden.

Boven de gezeyde groote Laade werdender nog vyf wat kleender gevonden, dezelve zyn voorzien van Hoorntjens, Schulpen, en andere zaaken, die ons zoo uyt Oost-als West-Indien zyn toegezonden, waar van ik hier na misschien zal handelen.

J. HES. V.

TAB. I.

C. Hügelerts. abänim sculpsit.

Neerd. Taf. 90.

VERKLARING

Der Figuren van 't

VYFDE CABINET.

De EERSTE PLAAT.

De EERSTE FIGUUR

Wyst ons aan de na-geboorte van een Mensch.

A. De oppervlakte des Moerkoeks, dewelke tegen de Lyf-moeder aanzit, en met een ruyg bekleetzel bezet is.

B. Het ruyg-agtige gedeelte van 't Vlies Chorion, 't welk van de Moerkoek af-hangt.

C. Het dunste gedeelte van 't gezeyde vlies Chorion, afgeschyde van 't dikke en ruyge gedeelte, 't welk te onregt voor het vlies Alantois werd gehouden.

D. Een gedeelte van de Moer-koek, 't welk ontdaan is van 't gezeyde ruyg-agtig bekleetzel; klaarlyk aanwyzende, dat deszelfs wezen niet anders is, als een t'samenstel van bloet-vaten, zonder het tussenkomen van eenige de minste zoo zeer beroemde kliertjens.

E. De Navel-streng.

F. Dat gedeelte van 't ruyge-vlies, 't welk de oppervlakte bekleet, die na de Lyf-moeder ziet, en daar mede vereenigt is.

G. Een gedeelte van het vlies Amnios.

De Tweede FIGUUR

Wyst ons aan het afbeeltzel van de nageboorte van een onvoldrage, en ontrent twee maandig Schepseltje, 't welk na 't vergaan of smelten van 't Schepseltje, nog in de Lyf-moeder meer en meer is geperst en verhard geworden; en hierdoor is 't, dat het niet minder als een nageboorte komt te verbeelden.

A. Des Moer-koekjes uysterlyk wezen.

B. Een opening van my door de schaar gemaakt, om in de holligheyd te konne zien.

C. Een gedeelte van 't geronne bloed, 't welk in de inwendigen hals van de Lyfmoeder herft gezeten, en zig hier als een steeltje opdoet.

Aanmerkt ondertussen, dat het Schepseltje van die ouderdom vernietigt of gesmolten zynde, het Moer-koekje en vliezen met veel bloed gemeenlyk bezet zyn, waar door de nageboorte veel grooter en dikker schynt te wezen, als zy in der daad is.

DE TWEEDE PLAAT.

De Eerste FIGUUR

Stelt ons voor oogen het afgezaagt Hooft van een Dye-been.

- A. Het gladde, en uysterlyke deel, 't welk met kraakbeen bekorst is.
- B. Het inwendige Sponciensbeenige gedeelte.
- C. Het buytenste en groevige deel, met geen kraakbeen omvangen.
- D. De uysterlyke vastbeenige schille des beens, dewelke zeer gering zynde, aan de eene zyde nauylks te zien is.

De Tweede FIGUUR

Wyst ons aan het bovenste gedeelte van 't Dyebeen van een Jong, dog volwassen Perzoon, 't welk van de twee Trochanteres, of alzoogenaamde uytwassen, (die ik Bastaart-uytwassen noeme) ontbloot is.

- A. Het afgezaagde geaeelte van 't gezeyde been.
- B. Het kleenste uytsteekzel, waar van door 't koken de kleene Trochanter afgeweken is.
- C. De hals van 't Dyebeen, waar van het Hooft is afgezaagt, om alzoo het inwendige Sponciens-beenig wezen, als mede de dunheyd van de vastbeenige en uytwendige schille te kunnen zien.
- D. De gezeyde beenige schille, die aan de eene zyde byster dun is, en oorzaak geeft tot het ligt breken des beens op die plaats.
- E. De Sponciense beenigheyd van den bals van dit been,

De Derde FIGUUR

Verbeelt de kleene Trochanter, die door het koken van 't waare deel des Dyebeens is afgeweken.

De Vierde FIGUUR

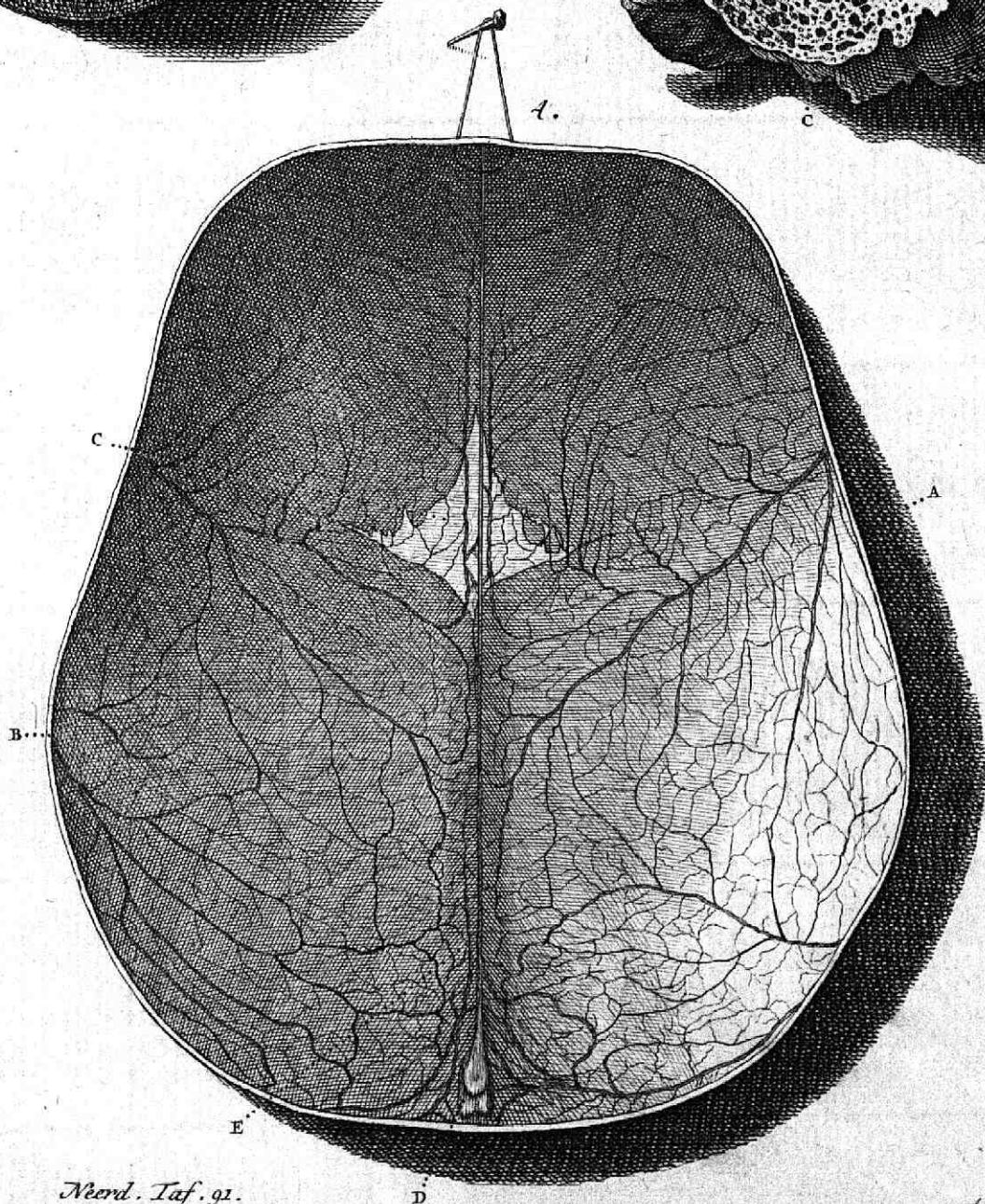
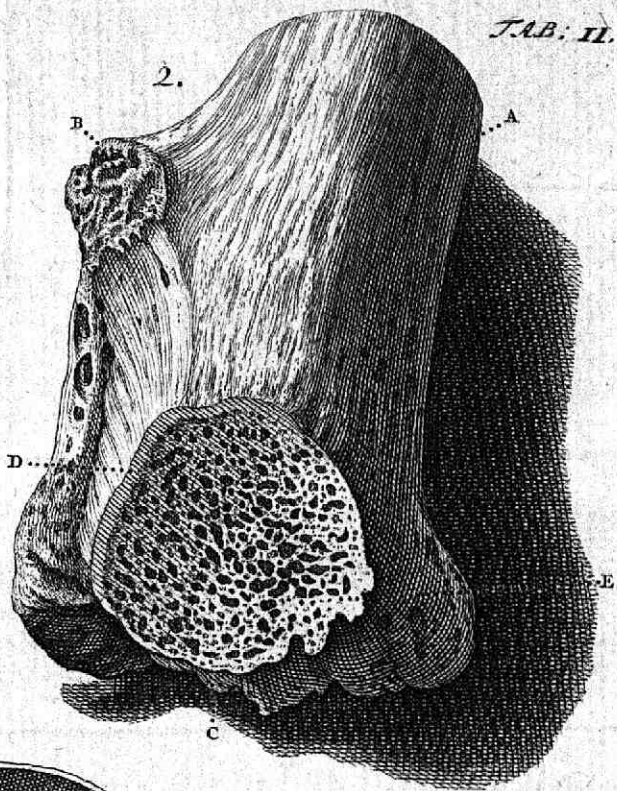
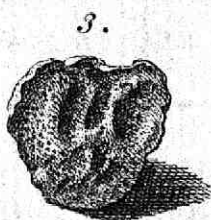
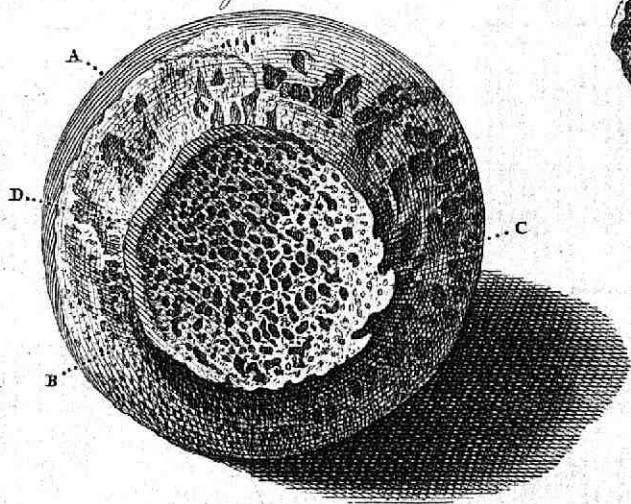
Wyst aan het bovenste gedeelte van de Herssen-panne van een kleyn Kind, in wiens holte nog vast zit het harde Herssen-vlies, met deszelfs slagaderen, die met een rootwassige stoffe opgevult zyn.

B. De

TAFEL: V.

TAB. II.

Fig. 1.

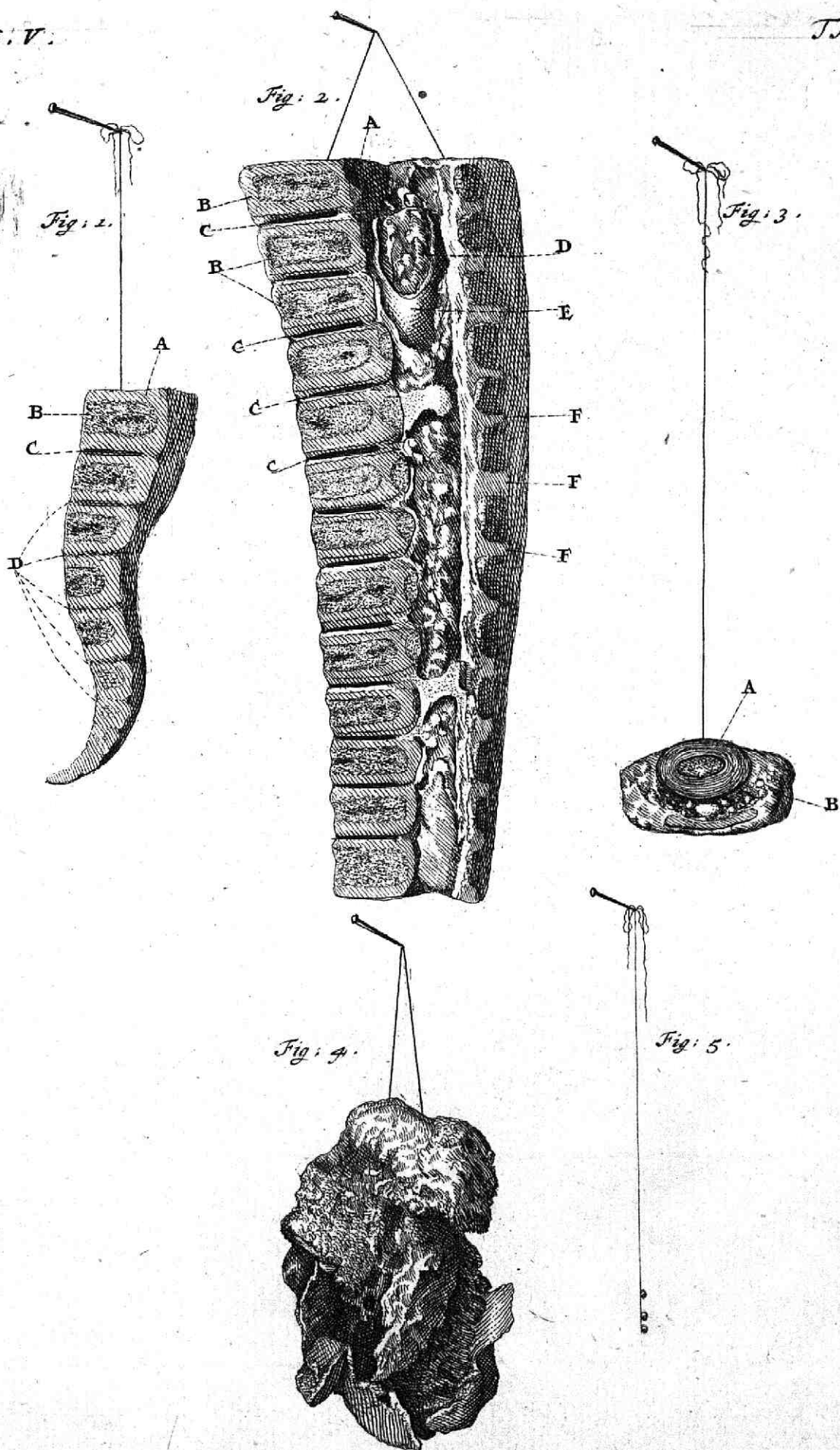

Neerl. Taf. 91.

A. de Blais, ad viv. delin. et sculp.

TÆS. V.

TAB. III.

Hübner,

Neerl. Taf. 92.

ad virum sculp.

- A. Een gedeelte van de buytenste oppervlakte van de Herffenpanne.
- B. De Cours dezer Slagaderen door het harde Herffenvlies.
- C. Derzelver cours langs de zyde van 't Zeysen-wyze uytsteekzel onder de Fontanella.
- D. De Groeve van den Zeysen-wyze uytsteek.
- E. De Zeyse.

In De D E R D E P L A A T

Werden vier Figuren gevonden, waar van de

De Eerste F I G U U R

Ons vertoont een gedeelte van de Staart, en Heylig been van een kindt, als mede een deel van het lighaam van het laatste Wervelbeen van de Lendenen; dit alles werd in twee deelen na de lengte verdeelt zynde, op zyde gezien.

- A. Een gedeelte van 't lighaam van het laatste wervelbeen van de Lendenen.
- B. Het uytwendig en Sponciens-beenige gedeelte.
- C. De holte tusschen het lighaam van het laatste Wervel-been der Lendenen, en 't eerste van 't Heilig been.
- D. De spatien tusschen de Lighamen der Wervel-beenderen van 't Heylig been, dewelke ook wel eenigzints holligheden verbeelden, egter geen holligheden zyn, ziet men ook datze van boven af successivelyk minder en minder daar na gelyken.

De Tweede F I G U U R

Letter A. Vertoont een gedeelte van de Rugge-graat van een jong Kint, 't welk in twee deelen na de lengte gescheiden is, en zydelings kan gezien werden.

Letter B. B. De inwendige sponciens-beenige substantie der Wervel-beenderen.

C. C. De holligheden, die men tusschen de lighamen der Wervel-beenderen vint.

D. Een gedeelte van 't ruggemerg.

E. Deszelfs bekleetzel, 't welk met het harde Herffen-vlies een continueel lighaam is.

F. F. De Kraakbeenige, en Doorn-agtige uitsteken.

De

De Derde FIGUUR

Letter A. *Vertoond ons het Lighaam van een Wervel-been des Ruggegraats apart.*

B. *De Mootwyze Banden tusschen de lighaamen der Wervel-beenderen geplaatst.*

In de Vierde FIGUUR

Werd verbeeld een gedeelte van een ontaarde Voorvoet, wiens substantie veel zagter als been is geworden, wegens een voorgaande Wint-doorn (Spina Ventosa). Alle deze Kooten zyn tot een Lighaam geworden, en als in een gesmolten.

De Vyfde FIGUUR

Vertoont ons drie beentjes of steentjes in het Pynappels-kliertje (Glandula Pinealis) van een Mensch gevonden; deze hangen aan een hayrtje.

EY N D E

HET SEDE
ANATOMISCH
CABINET

V A N

FREDERIK RUYSCH,

*Med. Doct. Hoog-Leeraar in de Ontleed en Kruidkunde : Medelit
in de Keyserlyke Academie in Duytschland, en van de Koninklyke
Maatschappye der Geleerde in Engelandt en Vrankryk.*

BEMINDE LEESER.

DEwyl nu het Sesde Cabinet in't light is gekomen, waar in, als mede in voorgaande, en volgende zaken werden gevonden, dewelke waarlyk als nieuwigheden te houden, en aanmerkens waardig zyn: Zo is myn voornemen private Collegienten mynen Huysse daar over te houden, en dat 't gehele Jaar door, sonder ophouden, van twaalf tot een of half twee uren. In dit Collegie sal ik alle partyen, ja ook alle de kleenste deeltjens van 's menschen Lighaam aanwysen, die voor 't grootste gedeelte, in een seer heldere voght gehangen zyn, waar door veele zaken klaarder kunnen werden gezien, als buyten de Voght, gedrooght en hard gemaakt zynde. Dewyl eghter eenige zaken bequamer gesien kunnen werden, na datse verhart en droogh gemaakt zyn, zal ik die, in Doosen en Kasjens bewaart werdende, ook aanwysen, over alles een kleen discours voerende. Nadien nu onder alle dese toebereytselen veele buyten haar plaats zyn genomen; zal ik daar toe een Lighaam nemen, om deselve in haar natuurlyke plaats aan te wysen; ook is myn meeninge een reys of twee wat te Anatomiseren in 't lighaam zelfs, voor die geene, dewelke begeerigh zyn, de handelingh daar van te zien. Dit alles verrigt zynde, soo is de meninghe over te gaan, (voor die gene die nog tyt overigh hebben, en haar verblyf nogh wat kunnen verlengen,) tot het vertoonen van de viervoetige Dieren, Vissen, Hoorens, Schelpen, Capellen, Vogels, en veele Zee-zaken, die al te samen voor 't meerendeel, uyt Oost en West-Indien overgebraght zyn, en zyn dese soo groot in getale, dat ik van die zaken, ontrent de 1500 Vlessen vergadert hebbe, uytgenomen die gedrooght zynde in Doosen en Kasjens werden bewaart: soo dat 'er al vry veel tyds vereyft werd voor die geene, dewelke alles met een naukeurig oogh willen besien, en zal ik daar toe nemen alle dag een uur, en dat van 12 tot een of half twee uren. Die zaken nu, die het 's menschen lighaam betreffen, en in 16 Cabinetten opgeslooten zyn, dese meene ik in vier of vyf weken afte zullen doen.

VOOR

V O O R L O P E R

Van het Sefde

ANATOMISCH CABINET,

Van den Professor

F R E D E R I K R U Y S C H,

WAar in aangewezen word, dat geensints den Professor Vieus-
sens, maar ik, de eerste uitvinder van verscheyde nieuwig-
heden ben, die hy in syn traëtaat, 't welk den naam draaght
van een Nieuwe stelling der bloetvaten in s' menschen lighaam,
heeft laten invloeyen. Na dat ik van nu ontrent over 14 Jaaren uytgevonden
hebbe een nieuwe manier van ontleden, prepareren, en vertoonen, waar
door de partyen, ja de allerkleenste deeltjens van 's menschen lighaam zeer
klaar voor ons gesigt gebragt worden, en zonder welke ik meene, dat
zulks te doen, onmogelyk is.

In 't Jaar 1696 heb ik begonnen met het uytgeven van eenige brieven,
die my vraags-wyse wierden voorgestelt met hare antwoorden, en daar toe
dienende Figuren; in deselve werden zeer veele nieuwe, en van my uyt-
gevonde zaken verhandelt, nadien ik doenmaals een methode uytgevonden
had, waar door de lighaamen der menschen na haar dood, als weder le-
vendig ons voor oogen komen, gelyk van een yder werd getuygt, die my
dies wegen dagelyks komen besöeken, en 't zelve komen te zien: onder
dewelke ook is geweest den Eerwaardige Heer Papin, doenmaals uyt
Oost-Indien gekomen zynde, dewelke op dese myne lighaamen verscheyde
Latynse vaarsen maakte, onder dewelke dit in 't Neerduyts overgeset,
ook gevonden werd,

Hoogleeraar Ruysch, uw konst, doet 't doode Kind

Herleven, en ons nutte Leering geven,

Ook zonder tong. Het spook dat all' verslind.

Beginnd dus voor sig selven ook te beeyen.

Pppp 2

Daar

Daar en boven was het doenmaals geensints gebruykelyk, dat de Professoren, in de Anatomie eenige geprepareerde zaaken in een voghtigheyd hangende, medebragten, om die dan daar nevens te vertoonen; gelyk ik doenmaals begon te doen: want ik meende, dat de Anatomische vertooningen, dewelke geschieden in vers afgestorvenen menschen, niet zoo bequaam waren, als men die niet doet versellen met geprepareerde zaaken, in een vogt opgehangen zynde: en alzoo heb ik eenige reysen, ontledkundige vertooningen gedaan in de lighaamen van Jongelingen lange Jaaren na haar dood, gelyk zulks blykt uit de gedrukte bekendmakingen, waar onder ook dese volgende is geweest.

B E K E N T M A K I N G H.

Beminde Leser. &c.

NAdien myn gewoonte is, alle Jaaren een of twee publyke ontledingen te doen, en een geheel Jaar geen gelegentheyd heb konnen krygen, om 't zelve in een vers afgestorve mensch te verrigten; zoo is myn voornemen, den eerste Dingsdag van de Maand Augustus, een aanvangh te nemen, met een publyke ontleding, op het Theatrum Anatomicum, en dat in deselfde lyken der drie Jongelingen, dewelke nu ontrent 10 Jaaren geleden, gestorven, en in het Jaar 1695. in July, en 1696. in October, publyk vertoont zyn.

Dese geseyde Lighaamen hebben haare natuurlyke gestaltenisse, door onse konst weder gekregen, die sy hadden, wanneer sy nogh leefden, en wat meer is, dezelve zyn van tyd tot tyd nogh meer en meer opgeheldert, gelyk zulkx dan zal konnen gesien werden.

De eerste deser verbeelt een slapende Jongeling, schoon en welgemaakt van tronie, met rode wangen en lippen, effen van vel, zonder rimpels, en dat alles zonder eenigh blanketzel of verwe besmeet te zyn, gelyk zulks gebleeken is in 't Jaar 1696, wanneer ik op 't verzoek van zeker Heer, dese zyn tronie met Zand, Zout, Zeep, water en een doek, byna tot ontvellingh toe, sterk vreef, in 't byzyn van alle die geene, dewelke de geseyde Anatomie met haare praesentie vereerden.

Desselfs Herffene, Maagh, Darmen, Lever, Milt, Nieren, Hart, Longh en andere ingewanden zyn nogh zoo fris en wel gestelt, datze in 't aansien die van veele levendige menschen overtreffen.

Dit

Dit Lighaam is myn voornemen na gewoonte aangekleet te vertoonen, zonder 't zelve te ontleden, en zoo ongeschonden te bewaren.

Het tweede in tegendeel, is van my inde gefeyde Jaaren publyk ontleet, deffelfs Spieren gefcheyden, en zoo vertoont.

Het derde heb ik zoodanig ontleed, dat ik yder deel apart konde vertoonen, ten eynde die geene, dewelke wat verre afstonden, yder deel wat nader toegerykt konft worden.

Omtrent defe gezeyde lighaamen ftaat te confidereeren, dat alles in haar veel klaarder, diffinfter, en netter zal werden vertoont en gefien, als wel mogelyk is te doen in een vers afgestorve menfche: nadien het meer als kennelyk is, dat alles wat in een menfch uytterlyk aangenaam is voor 't oog, door 't fterven weg genomen werd, en van wesen verandert en alfoo mede is 't, dat de inwendige partyen van haar natuurlyke gefalte ook veel verliefen, ja de allerfubtielfte deeltjens haar voor onfe oogen verbergen.

Nu door defe van ons uytgevonde konft, werd aan de afgestorvene Lighaamen haar natuurlyk wezen zoodanig wedergegeven, dat menfe van een levendig en flapend menfch niet kan onderscheyden, zynde alle de Leedematen, die in afgestorvene ftyfen onbeweeglyk zyn, in defe zoo beweeglyk, als in een levendig menfche.

Daarenboven geven de dooden wel haast een onaangename reuk van haar; defe in tegendeel zyn aangenaam van reuk.

In defe Anatomifche verhandeling is myn voornemen niet alles in die ordre te verrigten, gelyk men gewoon is te doen, maar zal defelve houden als een nalefing van myne voorgaande Anatomifche demonftrationen, en in defelve veele zaaken die van andere genegligeert fyn, als mede eenige nieuwigheden, aanwyfen.

Ten Eerfte, is myn voornemen van de algemeene dekfels of bekleetzels van 't lighaam te beginnen, en by die gelegentheyd ook te vertoonen het bekleetzel van de Voorlippen, 't welk nog voor een Oppervelleke, nog voor Vel, gehouden kan werden, nadien daar ter plaatze geen vel te vinden is. Dit aangewefen zynde, zal ik de waare felfftandigheyd der Voorlippen felfs vertoonen, dewelke ik voor drie Jaaren uytgevonden, en in de befchryving van myn derde Cabinet met Fig: afgebeeld hebbe, 't welk ons zal ontdecken, wat de oorzaake is, dat qualyk gefieldt, of van haar bekleetzel beroofde Voorlippen, zoo veel pyns verwecken.

Ten tweede, Meen ik de borften te vertoonen, en nadien die van defe Jongelingen te klein zyn, om alles 't geen in de Borften te zien is, aan te wyfen, zoo is 't voorneemen tot meerder verklaaringe, verfcheyde

Borsten van afgestorve Mannen, Vrouwen, zoo van swanger gaande, als van soogs zynde, ook van Jong geboore kinderen, en een stuk van een Walvis Borst, als mede een van een Koeje uyer mede te brengen.

Ten derde, Zal van my aangewesen werden het onderscheyd van deser en geener bloetvaten uyteynden, niet alleen ten opsigte van haaren loop, maar ook wegens haare selfstandigheyt, waar aan de Ontleders niet gedacht hebben.

Ten vierde, De Vereeniging der uyteynden der Slag-aderen van de Nieren met der selver Pis-canaaltjens, mede in 't derde Cabinet afgebeeld.

Ten vyfde, Dat men te vergeefs eenige gaten in een welgestelt Net van een mensch soekt.

Ten zesde, is myn voornemen te vertoonen die seldsaame en Worm-wyse cours der bloetvaten, die het grootste gedeelte van de Nieren uyt-maken, gelyk in 't derde Cabinet ook afgebeeld is, als mede

Ten zevende, Dat des Levers en Milts selfstandigheyt uyt loutere bloetvaten, en geen klieren haar bestaan heeft.

Ten agste, Datter geen van de Vliesen der Darmen meer voorsien is van Bloet-vaten als wel het Zenuagtige vlies, 't welk daar van als door-zaeyt is, en dat van wegen de alzoo genoemde Darm-kliertjens, dewelke haar bestaan in dit vlies, uit der bloetvaatjens uyteynden, krygen.

Ten negende, De Manier en wyse, hoe men alle de vier vliessen der Darmen op 't bequaamst voor oogen stellen kan, om yders wesen distinctelyke te zien.

Ten tiende, Dat de Poort-ader veel meer tacken en tackjens heeft, als de Hol-ader, voor zoo veel als de Hol-ader zig door de Lever verspreyt of liever voor zoo veelse de Lever helpt maken, en dat zulx aanmerkens waardig is, zal niemand meene ik, tegen spreken.

Ten elfde, Op wat wyze men de gemeenschap van de holte van het derde paar Beenderen van de opperste kaak, met dat van de Neus wederzyts best kan aanwyzen, alsmede de gemeenschap van die Canalen, dewelke van 't verhemelte des Mondes, na het werktuyg van 't gehoor loopen: ook de communicatie van de holte, die men onder de Paarde-zaal vind, met de holligheyt van de Neus.

Ten twaalfde, Zoo is myn voornemen dese demonstratien te vermengen met eenige Chirurgicaale operatien; onder andere zullen wy een gebrooke been herstellen, verbinden, en by die occasie eenige seltzaamheden ontrent het scheen-been vertonen, als daar zyn,

Een Scheenbeen, wiens binnenste tafel in de gedaante van een holle pyp, na een voorgaande caries geheel en al van de natuur uyt geworpen is, de groote van anderhalve vinger lang, waar van, zoo my berigt is, de

de Hr. Proff: du Verne ook een exempel voorgekomen is.

Een fcheenbeen daar gants geen holte in te zien is.

Een dat men buygen kan als een ryske enz. enz.

Hoe men beyde de tafels van 't fcheenbeen op 't klaarste vertoonen kan.

De manier en wyfe om de bloetvatjens die door het vlies loopen, 't welk binnen in 't fcheenen dyebeen gevonden werd, beft kan aanwyzen.

Met defe demonftrationen ben ik van meening een aanvang te nemen, gelyk hier voore gefegt is, de Eerfte Dingsdag van de maand Auguftus 1703 ten 3 uuren, op 't Theatrum Anatomicum, en zulks tweemaal des weeks vervolgen, namelyk Dingsdags en Vrydags, en dat in de Nederlandfche en ook Latynfche Tale, na vereyfsch van zaken. Waar toe alle Liefhebbers van de gefeyde Konft worden genodigt van.

FREDERICUS RUYSCH,

Professor, en van de

Overluyden van 't Chirurgyns Gild.

Hier na zoo heb ik myne geprepareerde en geconserveerde ftukken openbaar beginnen te maken, by manier van befchryvinge der Anatomifche Cabinetten, waar in de felve bewaard worden, en hebbe daar ook zeer veele Figuren ingevoegt, dewelke na 't leven zyn gemaakt; nu defe Cabinetten of kaffen zyn XVI in 't getal, waar van 'er al Vyf uyt gegeven zyn, en nadien 'er veel tyds vereyft werd, om dit werk tot perfeetie te brengen en ondertuffchen dagelyks vele menfchen deze zaken komen zien, waar door haar gelegenheit gegeven wort, om 't een of 't ander ziende te vragen, aan te tekenen, en anderen daar over te fchryven, 't gene zy zien en horen.

Hier door is 't ook niet te verwonderen, dat zommige myne uytvindingen voor de haare komen te debiteeren, en zulks is my niet alleen gebeurt wegens zaken, die ik noch niet had befchreven, maar ook zelfs van die geene, de welke al voor eenige Jaaren van my zyn befchreven, met Figuren afgebeeld, en met den druk bekend gemaakt, gelyk ik nu weder zie gedaan te zyn van de Heeren Reymond Viuffens, Medicyn Mr. te Mompelliers, en Dr. Hovius te Enkhuysen.

De Eerfte defer heeft onlangs een traetjaatje in 't ligt gebragt, wiens titul is een Nieuwe ftelling der bloetvaten van 's menfchen lighaam; in 't zelve zie ik, dat hy zich toefchryft, de uytvinding van verfcheyde zaken, die van my eerft uytgevonden, ook voor eenige Jaaren befchreven,

ven, en met Figuren afgebeeld zynde, wereltkundig zyn gemaakt.

Onder alle nieuwigheden die ik in 40 Jaaren uytgevonden, en in 't licht gebragt heb, is 'er geen van meerder belang, als dat van de schorssige substantie der herffene, dewelke te onregt gebouden werd voor een waare t'zamenstel van kliertjens, gelyk zy die daar voor niet alleen hielden, maar hebbenze ook als kliertjens afgebeeld, daar dezelve van my gevonden is te bestaan uyt loutere bloedvaatjens.

Wanneer ik in 't Jaar 1698. de manier uytgevonden had, waar door zulks klaar bleek, is de Heer Michiel Ernestus Etmullerus, die niet minder geleert, als curieus is, in 't onderzoeken van Anatomische zaken, my dikmaals komen bezoeken, om myne toebereydzelen te zien, onder dewelke geen een was, waar over hy meer zig verwonderde, als wel over deze dons Slag-aderen van de schorssige der herffene, met regt also genaamt, nadien zy zo fyn zyn als dons, waar uyt de gezeyde schorssige is bestaande: ja de gezeyde Heer, dit (als verbaast) ziende, raade my dit wereltkundig te maken, als zynde een zaak van groot belang, weshalven hy my een voorstellender-wyze brief schreef, in 't Jaar 1699, die men nevens het antwoord nog te koop vind, en met Figuren verrykt, by de Janssoons van Waesberge, Boekverkoopers op 't Water.

Na dat den gezeyde Heer Etmullerus, in den brief verhaalt had, wat 'er gezeyt was van andere wegens het alzo gewaande klierig wezen van de schorssige substantie der Herffene, en getoont had, dat ze gezamentlyk daar in overeen quamen, zelfs de Heer Vieussens niet uytgezondert, die van 't zelve gevoelen was, vermaande hy my, met deze woorden; Weshalven verzoeke ik, dat gy deze waare gesteltenisse van de schorssige der Herffene wilt bekend maken, desselfs wezen afbeelden, en zyn gebruyk aanwyzen.

Ik ben niet alleen verwondert, dat de Heer Vieussens deze myne geschriften, zoo hy zeyt, niet gelezen, ook nooyt van iemand zulks verstaan heeft, dat ik in die tyd zulks al wereltkundig gemaakt had, maar ik verwonder my veel meer, dat hy na myne uytgegeve ontdekking, zyne eerste stelling van een klierig wezen verwerpende, myne voetstappen van agter na gaat, gelyk zulks blykt uyt zyn beschryving van de Zenuwen in 't X. Capittel, alwaar hy dusdanig schryft:

De Herffene bestaat uyt twee verscheyde zelfstandigheden, namentlyk grauwe en witte. De grauwe substantie, 't zy men dezelve in zyn natuurlijke staat beschouwt, of na dat men ze in water of in Olie gekookt heeft, zoo is die egter zagter als wel de witte, en als men ze accuraat met vergroot-glazen ziet, zoo bevint men dezelve uyt ontallyke aaneengevoegde bolle-

bollekens te bestaan, dewelke eenigfints ovaal van Figuur zyn: zoo dat dezelve zeer wel komt te verbeelden een lighaam dat van geconglomeerde kliertjens zyn bestaan heeft. Nu deze kliertjens perffen den een den ander, waar door zy ftompe hoeken krygen, gelyk van de wel-geoeffende Heer Malpighius aangemerkt is, waar van d'eene van d'anderen onderscheyden is, door byna gelyke tuffchen fcheydingen, en werd dit door defe ervaertheit bevestigd, namentlyk, wanneer men fwart gemaakte Brandewyn komt te gieten op de fchorffige fubftantie der herffenen, die men gekookt en van 't dunne herffenvlies heeft ontbloot, welke fwart gemaakte Brandewyn zig dan zodanig komt te voegen in die tuffchenscheytzelen der kliertjens, dat na een fagte afvaging met wat Boom-wol, ontallyke deeltjens, de gefeyde tuffchenscheytzelen bezittende, en de gezeyde kliertjens vertonende, zonder vergrootglazen ligtelyk kunnen ontdekt en gezien werden, 't welk ons zoo niet zoude voorkomen, indien de fchorffige fubftantie van zodanige deeltjens bestond, dewelke niet over een quamen met een ovale of lang en ronde Figuren.

Ziet beminde Lefer, 't geen eertyds ACCURAAT gezien wierd, zoo hy zelfs zeyt, na het koken der herffenen in Oly, 't geen eertyds SEER WEL een klierig wezen vertoonde, en 't geen LIGTELYK door vergrootglazen wierd ontdekt, namentlyk, de fchorffige fubftantie der herffenen een klierig wezen te zyn, dat word nu, na myne uytvinding, van de Hr. Vieuffens gehouden voor vaatjens: en alzo is 't, dat de ACCURATE befchouwing en de LIGTE ontdekking dezer zaaken, zoo ligt een keer komen te neemen by de gezeyde Heer Vieuffens, na dat hy nu al weer op dezelve wyze de Herffenen vyf uren in de Oly komt te koken; maar het zal ons veel LIGTER zyn, deze zaaken wel overwoogen zynde, te oordeelen, dat de bereydingen die door het koken in Oly gefchieden, gants en gaar onnut, ja t'eenemaal verwerpelyk zyn: en dat is, 't geen ik aan de Hr. Vieuffens zelfs ook heb gefchreven, namentlyk dat zodanig prepareeren, als onnut te verwerpen is, en dat ik de Herffenen als in staat van leven behoude, alleen maar de slag-aderen van de fchorffige fubftantie konftig opvullende, met een roodwaffige ftoffe in plaats van bloed, tot dat ik vertrouw de uyerfte uyteynden vervult te zyn, na dit doen, zoo sny ik een ftuk van de Herffene, en hang het zelve aan een hayrtje des hoofds in een zeer heldere vogt, en zoo vertoon ik de gezeyde fchorffe of fchorffige fubftantie alleen te bestaan uyt loutere bloedvaatjens, en wel inzonderheyt uyt donfige slag-aderkens, en geensints uyt ingebeeelde kliertjens.

Nu dit zegge ik niet alleen, maar ik doe zulks zien, en dat niet alleen

door vergrootglazen, maar ook zonder dezelve: tot meerder verzeeking zoo bewaare, en vertoon ik ontallyke veel van zoodanige stukken t'mynen buyze.

Zoo dra my desselfs Tractaat ter hand gesteld wierd, zoo heb ik hem, gelyk gezegt is, een brief laten toekomen; in de welke ik hem toonde, dat niet hy, maar ik de uytvinder ben, van die zaaken, die hy voor de zyne uytgeeft, en dat zulks ook blykt uyt myn schriften, als mede uyt de Leypsiger verhandelingen (Acta Lipsiensia.)

In deszelfs antwoord verontschuldigt hy hem, zeggende, dat hy niet heeft geweeten, dat ik die zaken al over veele Jaaren heb uytgevonden, ook dat hy de Leypsiger verhandelingen niet heeft gelezen: derhalven zoo heb ik hem wederom voor de tweedemaal een brief laten toekomen, en verzogt, niet te willen weygeren my te houden voor de eerste uytvinder, en dat niet alleen wegens de gezeyde Schorsse der hersene, maar ook zelfs rakende de immediate vereeniging van de slag-aders der Nieren, met die van de Pis-canaaltjens, gelyk zulks blykt uyt de beschryving van myn Cabinet, in 't Jaar 1701. gedrukt, alwaar dit volgende gevonden werd; Ik heb ook Nieren, welkers Pis-canaaltjens allegader gevult zyn geworden na het vervullen van de Niers-slag-adere: waar van hier na verders zal werden gehandelt, wanneer ik (zoo God wil) het waare en wonderlyk gestel der Nieren zal komen af te beelden.

In de beschryving van myn III. Cabinet, uytgegeven in 't Jaar 1703. vint men deze woorden: Hier en boven zoo vertoon ik ulieden de Nieren, in dewelke te zien is de continuatie der Slag-adere met de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus beschreven en afgebeeld, en zulks meene ik een onwederleggelyk argument te zyn, &c.

Daar en boven zoo heb ik dit uytgevondene publyk vertoond in 't Jaar 1703. gelyk het blykt uyt de bovengemelde Bekentmaking.

Hier by komt nog die groote, van my uytgevondene ontdekking, wegens het bekleetzel des Moer-koeks superficie, die na de Lyf-moeder ziet, of met de Lyf-moeder vereenigt is: Als mede myne uytvinding van de worm-wyze vaatjens van de Baarmoeder, van alle welke zaaken zig de Heer Vieussens ook als de eerste uytvinder wil maaken, in zyn gezeyde Tractaat.

Waar over kan sich ymand meerder verwonderen, waardige Lezer, als dat hy my tot antwoord geeft, dat hy myne Schriften, die over veele jaaren zyn uytgegeven, en met Figuren verselt, niet alleen noyt heeft gesien, maar ook van niemand heeft verstaen, dat ik die zaake vertoont of uytgegeve hebbe, zoo hy dan die niet gesien heeft, nog ook de Leypsiger ver-

verhandelingen (*Acta Lipsiensia*) zoo hy zeyt, niet gelezen heeft, in dewelke deze en anderen van myne uytgevondene zaaken overvloedig aange-tekent staan, zoo zal de Hr. *Vieussens* de nooyt genoeg gepresen *Physiologia Medica* van de Hr. Professor *J. Goth. Bergerus* in 't jaar 1701. uytgegeven, apparent wel gesien, en doorlesen hebben, dewelke onder andere van myne uytvindingen deze woorden ter nederstelt op 't 118. blad. Indien wy de gesteltheyd der andere werktuygen, die verordineert zyn tot eenige afscheyding wat nauwer komen te bezien, zoo zullen wy die geheel anders bevinden te zyn, als men wel meenden; Onder deze is te considereren de Schorsige substantie der hersenen, diemen waant te wesen, gelyk *Malpighius* voorgehouden heeft, een t'samenstel van klierige kerntjes of besikens, maar een naukeuriger onderzoeking leert ons dezelve geheel en al uyt ontelbaare bloetvaatjens te bestaan, dewelke door het dunne hersen-vlies, die dezelve tot een steunsel komt te verstreken, zoodanig verspreyt werden, dat de uyteynden der slag-aderkens eyndelyk voorby de uyteynden der Aderen gekomen zynde, sappig werden, en de afgescheyde vogt aan de mergagtige draden (*Fibræ medullares*) overbrengen, en deze bloetvaatjens, waar uyt de Schorsige substantie bestaat, zyn zo fyn als dons, en kunnen ook zonder merkelyke quetsing van de mergagtige substantie gescheiden werden. Nu dat die grummeltjens, dewelke haar opdoen door het koken der hersenen in oly, of andere vogt, en van *Bidloo* voorgestelt werden, niet anders als uytwerkzels van de konst, en te onregt voor kliertjens gedebiteert werden, spreekt van 't selfs, ook zoo word zulks naarstig van *Ruysch* aangewezen. Dit zyn de woorden van den Professor *Bergerus*, dewelke zulks niet zoo volkomentlyk zoude hebben voorgesteld, indien hy zulks van over veele jaaren t'mynen buyse niet hadde gesien.

Wy zullen de Figuren van de gezeyde schorsse zien, na vyf uren kokens in oly, indien de Hr. *Vieussens* dezelve ons zal kunnen voorstellen, gelyk ik gedaan hebbe, zonder de minste koking (liever destructie of vernieting) edogh zulks zal hem swaar vallen te doen, ten zy hy tot hulpe komt te gebruyken myne uytgevene Figuren.

Een yder kan de hersene van een Schaap, of van een ander voorwerp in oly koken; edogh niemand zal bevinden, door dat toedoen, deze schorsse uyt dons fyne vaatjens te bestaan, aangezien ik oordeel deze manier van doen daar toe gants en gaar onnut te zyn: ja ik heb zelfs de hersene vyf uren lang in oly laten koken, en dat gedaan zynde, bevond ik dezelve zoo verhard te zyn, dat ik die tot pulver tuschen de vingeren kon vryven: zoo dat ik niet regt durf zeggen, nooyt ymand het waare dons-fyn-

vatic gestel van de schorsse der hersene gezien te hebben, na een vyfuurig gekook in oly, gelyk zulks ook blykt uit deze bygevoegde Figuren, die ik heb laten afbeelden, om de differentien te zien tusschen deze beide preparatien. Nadien nu het sesde Cabinet onder de Pers is, waar in veele aanmerkenswaardige zaken ter neder werden gestelt, die ik menigmaal een yder heb laten zien: zoo ben ik te raade geworden eenige der zelfver hier te verhalen. Op de eerste Plaat werd gevonden een Geraamte van een Kindje, 't welk zoo groot is als een kleene vinger, van wiens regter handje aan hayrtjens drie onbevruigte eyerkens van Vrouwen afhangen.

Daar en boven werd op dezelve Plaat gevonden een Geraamte, een weynig grooter als het voorgaande, het zelve heeft in 't linker handje een hayrtje, waar aan vast gehegt is een bevrugt mensche Eytje, 't welk van my niet is opgesneden.

Nog een derde Geraamte van een schepzelke, 't welk een weynig grooter is, als het aanstonds gezeide, 't zelve draagt ook aan een hayrtje een bevrugt Eytje, 't welk opgesneden is, waar in ik niets lighamelyks heb gevonden.

Op de II. Plaat werden vyf Figuren gevonden, waar van de eerste aanwyft, 't Geraamte van een schepfelke van ontrent drie maanden dragts, wiens linker handje aan een hayrtje heeft hangen het beginzel van een mensche schepfelke, de groote van een luys of latuw zaadje, van deszelfs regter handje hangt af aan een hayrtje 't beginzel van een mensche schepzelke, zoo groot als een anys-zaadje.

De II. Figuur verbeeld een mensche schepfelke, zoo groot als een gepelt garste koorntje.

De III. Figuur verbeeld een mensche schepzelke, een weynig grooter als 't laatst gezeyde.

De IV. al weder wat grooter.

De V. weder wat grooter, en zoo werd'er in dezelve vervolgens grooter en grooter aangewezen: en zyn deze alle afgebeeld na de voorwerpen, zoo als tot mynent bewaart worden.

Ook werden in de beschryving van 't VI. Cabinet verbeeld de Lyfmoe-
ders van vrouwen, waar in verscheide notable zaken aangewezen werden: Onder deze is 'er een uit een vrouw, na haar dood van my uitgesneden, dewelke in overspel van haar man betrapt, doorstoken is geworden, in wiens baarmoeders holte, als mede in haar eyerwegen, de natuur des overspeelders nog zit, en voornamelyk in de eyerwegen, die daar van nog opgevult zyn.

In de Eyerflok van de baarmoeder van een andere vrouw, kan men nog een bevrugt Ey zien zitten, &c.

Daar en boven is 't aanmerkenswaardig, dat in dit VI. Cabinet gezien kan

kan werden, dat de uiterste uiteinden der opgevulde slag-aderen van't harte, haare rootwassige stoffe op veele plaatzen uitgang hebben gekregen, buiten haare vaatjens, en dat in de gedaante van een wolkje, zonder eenige de minste tegennatuurlyke uitspatting, gelyk ik zulks eenige reyzen heb getoont, en van meening ook ben naheen in Fig: af te beelden, zoo als die t'mynen buyse gezien kunnen werden, en in deze gezeide opvulling is 'er geen tegennatuurlyke uitspattinge geschiet, anders zoude het niet wolks-wys, maar als kleene ronde bolleken voorkomen.

Hier uit vertrouw ik, dat het in een levendig mensche byna alzo toe gaat, namentlyk, dat 'er zoo veel vogtigheid door de uiterste uiteinden der slag-aderen, in de gedaante van een damp of rook uitgevoerd werd, als nodig is tot voedinge van't herte.

Noch werdenc'er in dit sesde Cabinet, onder de Pers zynde, veele zaken verhandelt en beschreven, dewelke t'mynen buyse met groote onkosten werden bewaart, niet alleen, ten einde alle twyfelingen weggenomen zouden werden, maar ook om over dezelve dagelykse collegien te kunnen houden, en dat niet alleen des Winters, maar ook des Somers, ja zelfs in de Hondsdagen: want alles is zoodanig toebereid, dat de kleinste deeltjens van's menschen lighaam, by helder weer gezien kunnen werden.

Op dat ondertusfchen den Eerw. Lezer zien mogte wat dat 'er zy van de ware structuur der Nieren, zoo ben ik te rade geworden in deze Voorloper van't sesde Cabinet eenige Figuren daar van alhier te verbeelden; want als ik zag de Figuren van een Schape Nier, afgebeeld door d'Heer Viensens, in zyn tractaat, wegens zyne nieuwe stellinge der bloedvaten in den mensch, zoo vond ik daar eenige ongewoone zaken; derhalven heeft het my mede goet gedagt, een Schape Nier te verbeelden, zoo als ons die voorkomt, op myne manier geprepareert zynde, om alzo het onderscheyt dezer twee toebereydselen te vertoonen.

De eerste en II. Figuur wyzen ons eerst aan dezelfde Figuren van mensche Nieren, van dewelke ik gewag gemaakt hebbe in het eerste Cabinet van't Jaar 1701. en derzelver Figuren heb laten verbeelden in't III. en IV. Cabinet 1703. en 1704. De overige verbeelden ons de Nieren van Schapen, en dat zonder de minste destructie of vernietinge van de zelve, door te weyken in water, tot datze beginnen te bederven, ook zonder de zelve te koken, maar alleen door het opvullen der bloedvaten, toebereyt zynde.

VERKLAARING DER FIGUREN.

De I. FIG. wyft ons aan een Nier, zoo als die ons van buyten voorkomt, voorheen op de IV. Plaat van 't III. Cabinet 1703. afgebeeld, en uytgegeven.

- A. Des Niers oppervlakte, door dewelke ontallyke bloetvaten wormswys loopen, zoo als ons die met vergrootglafen voorkomen.
- B. De afgefneide Nier-flagader.
- C. De afgefneide Nier-ader.
- D. Een gedeelte van 't bekken des Niers, 't welk buyten de Nier uytputtende, voorzien is van veele flag-aderkens.

De II. FIG. verbeeld een doorgesneede menfche Nier, op dat men 't inwendige geftel zoude kunnen zien, en komt defelve overeen met de III. Fig. van de IV. Plaat van 't III. Cabinet, uytgegeven in 't Jaar 1703.

- A. De uyteynden der Slag-aderen van de Nier, dewelke flangs-wys loopen, eerſte haar in de piscanaaltjens van Bellinus inenten.
- B. Een klein gedeelte van de oppervlakte des Niers.
- C. De Nier-tepeltjens, op veele plaatzen met kleene gaatjens als doorboort, tot doorgang van de pis.
- D. De Pisleyder.
- E. Het geopende Bekken.

De III. FIG. verbeeld een Schape Nier, dewelke ook langs den Rug of bultig gedeelte doorgesneden is, om het inwendige te kunnen zien.

- A. De slagaderen, die de piscanaaltjens voortbrengen, of in de zelve veranderen.
- B. Het tepelagtige lighaam, waar ontrent te confidereeren ſtaat, dat in de Nieren der Schapen, maar een eenig tepelagtig lighaam gevonden werd, 't welk ſig halfmaanig opdoet, gelyk hier aangewezen werd, in de menſchen in tegendeel vind men veele tepelwyſe lighaamtjens.
- C. De afgefneide slagaderkens.
- D. De rand van 't bekken met veel vets beſet.
- E. De holte van 't bekken, waar in van my een ſtukje van een penneke is geſtoken.
- F. De rand van 't tepelagtige lighaam, waar in veel gaatjens of mondekens der piscanaaltjens zitten.
- G. De Nier-ader.
- H. De Nier-flagader.
- I. Een gedeelte van de Pisleyder.

De IV. FIG. vertoont ons een Schape Nier langs den rug doorgesneden, wiens rand van 't tepelachtig en halfmanig lighaam van my omgeslagen is, op dat de bloetvaten eenigermaten te voorschyn zouden komen, ik zegge eenigermaten, om dat ik hier niet voorgenomen hebbe de gantsche cours der selvêr te verbeelden, nadien zulks in de volgende Cabinetten aangewefen zal werden.

- A. De flagaderkens, in piscanaaltjens veranderende, alwaar aan te merken staat, dat de gezeyde arterikens eer zy in piscanaaltjens komen te veranderen, zelfs ook nog eenige veranderinge aannemen, en zulks moet ik naheen nog wat naukeuriger onderzoeken, eer ik zeggen kan, waar in het bestaat: dit is altoos zeker, als ik de flagaderen van de Nieren kome te vervullen, dat dan ook te gelyk de piscanaaltjens vol loopen, zo dat dit twee continuele lighamen zyn.
- B. De pis-canaaltjens.
- C. Den doorgesnede rand van 't bekken.
- D. D. De rand van 't tepelagtige en halfmanige lighaam, 't welk met veele gaatjens als doorboort is, tot passagie van de pisse.
- E. De buytenste oppervlakte van 't bekken, alsints met ongel of roet beset.
- F. De afgesnede Pisleyder.
- G. De afgesnede Nier-ader.
- H. De afgesnede Nier-flagader.
- I. De inwendige substantie van de Nier, dewelke ons hier wel voorkomt in de gedaante van Nier-tepeltjens, maar deselve moeten daar voor niet gehouden werden, aangesien de Nieren van een Schaap niet meer als een eenig halfmanig tepelagtig lighaam hebben, gelyk hier vooren gezegt is; maar de bloetvaten door het lighaam der Nieren loopende, schynen aldaar tepels te formeren, en zyn ook deze vaten met veel roers beset, waar door sy in de eerste opsigt van 't oog ons veel dikker voorkomen, als sy wel in der daad zyn, 't welk in dese Figuur ook uytgedrukt word.

De V. FIG. verbeelt de copie van de Fig., dewelke den Heer Vieussens in zyn tractaat van de *nieuwe stelling der bloetvaten in 's menschen lighaam* heeft laten invoegen.

- A. A. A. A. De uytwendige of klierige substantie des Niers uyt een Schaap.
- B. De kleinste flagaderlyke boogen, geplaat een weynig boven de groote boogen.
- C. De flagaderen verselt met hare aderen, dewelke uyt de bovenste, en agterste zyden van de groote flagaderlyke boogen voortkomende, het bultige gedeelte des Niers komen te maken.

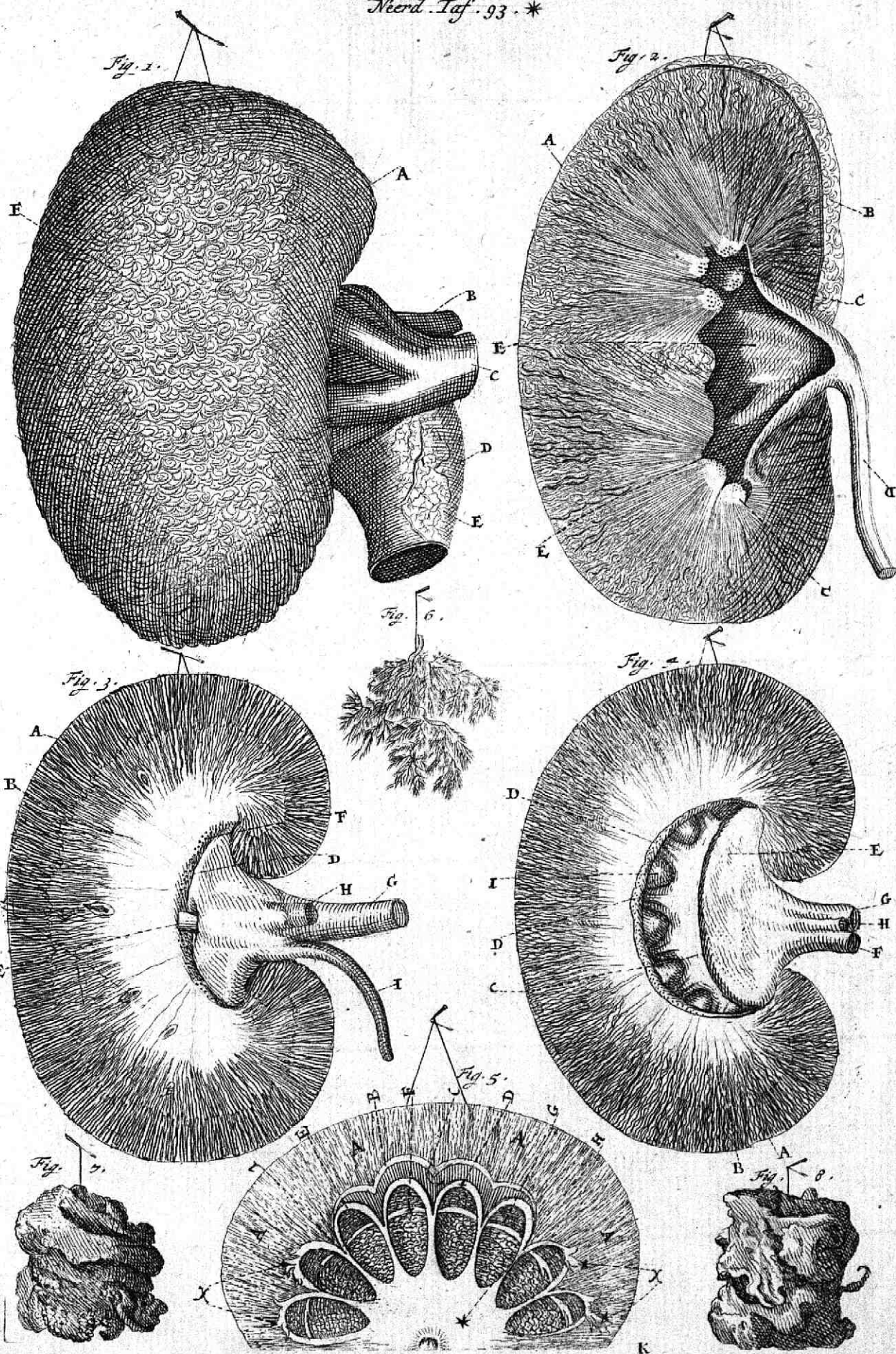
D. De

- D. De groote slagaderlyke boogen.
- E. Dat gedeelte van de vatige vlegtinge des Niers, dewelke van de groote en kleene slag-aderlyke boogen omschreven werd.
- F. De kleene slagaderlyke boogen.
- G. Dat gedeelte van de vatige vlegting der Nieren, 't welk van den rand van 't bekke uytgestrekt is, tot de kleene slagaderlyke boogen.
- H. De holte van 't bekken.
- I. De vliefige buyskens, voortkomende uyt de verlengde rand van 't bekken, of de vliefige stutzels van de slagaderlyke boogen, welkers wanden of zyden seer fyn uytgestrekt worden, daarse haar tot slagaderlyke en aderlyke boogen setten.
- K. Het mondeke van de Pisleyder.
- X. X. Slagaderlyke scheuten of takken, voortkomende uyt de groote slagaderlyke boogen.

In de VI. FIG. wort ons aangewesen een stuk van de schorffige substantie der hersene van een Mensch, dewelke t'eenemaal uyt bloetvaten, en insonderheyt uyt slagaderkens is bestaande, dewelke soo fyn zyn, als dons. Dese toebereydinge is alleen gemaakt door het konstig opvullen van de slagaders der hersene, en dat met een roodwassige stoffe.

In de VII. FIG. werd ons verbeelt een stuk van de hersene van een Schaap, vyf uren lang in oly gekookt zynde: in 't selve kan men niet het minste bloetvatje sien, aangesien door zulk koken de hersene als in een ander wesen komen te veranderen: ja door het koken is het selve soo verhard geworden, dat men het met de vingeren tot een poeder kan vryven; bygevolg is soo een toebereydinge gants en gaar onnut, om het ware gestel desselfs na te vorssen.

De VIII. FIG. verbeelt ons een stuk van de hersene van een mensche, 't welk op deselve wyse gekookt zynde, even soo onbequaem is geworden tot het onderzoek van 't boven verhaalde.

HET SESDE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens eerste PLANK, dese navolgende zaaken geplaatst zyn.

No. I. **D**E partyen tot de voortteling gedeftineert, uyt een klein Dochterke, die zoo fraay zyn geconserveert, datze nog fchynen te leven, want alles heeft zyn natuurlyke couleur niet alleen, maar ook vintmen daar gants geen onnatuurlyke rimpels in; dezelve worden in een zeer heldere vogt bewaart.

Merk aan; ten eerfte, dat de lippen van de fchede, den Venusberg, Nymphen, en andere omleggende delen, geenzints van haer natuurlyken ftaat zyn afgeweken. Maar de kittelaar komt hier niet te voorschyn wegens de bedekking der Nymphen.

2. Dat het maagdevlies voor 't grootfte gedeelte alleenlyk te zien is, wegens zeker tegennatuurlyk uytwasch, voortkomende uyt het beginzel van de fchede.

3. Dat den aars, die van natuurrimpelagtig is, zich als in een gezonde en levendigen ftaat onder de fchamelheydt vertoont.

4. De vles omgekeert zynde, laten zich zien de Waterblaas, en daar onder, de baarmoeder met de aangehegte eyerneften, trompetten, ronde en brede banden; daar en boven kan men hier ook zien de kittelaar, voor zo veel dezelve zig onder de huyt verfchuyt.

5. Schoon de beenen of fchenkels van den kittelaar afgefmeden zyn, echter oordeel ik dit aanmerkens waardig, namentlyk dat het lichaam van den kittelaar door de opvulling der slag-aderen ook tegelyk vervult is, gelykwe zien te gefchieden in de opvulling van de fchaamslagader, alwaar de zenuwagtige fpongieuze lichamen altydt ook vervult worden met de zelfde ftof, waar mede de slag-aderen gevult worden.

6. De baarmoeder, als mede de andere delen aan de baarmoeder vastgegroeit, zyn wegens het opvullen der slagaderen roodt van couleur.

Rrrr

No. II.

No. II. Een beentje van een Kind, wiens couleur ons zeer levendig voorkomt.

Aanmerkt ten eersten, Dat het Vel aan 't buytenste des Scheens na de lengte geopent is, ten eynde de Spieren, die daar onder het Vel leggen, gezien konden werden, namentlyk de uytwendigen buyger, den afleyder des Voets, als mede de loop der pefen dezer gezeyde Spieren onder den uytwendige enkel.

Ten tweeden. Die Slag-ader, dewelke langs den rug of opperfte des Voets loopt, is van my met een roodwaflige stoffe vervult, op dat men deffelfs cours bequameelyk zoude kunnen zien; deze haare voornaamfte Takjens lopen langs de zyde der Toonen, en niet langs het bovenste der zelve; de Pefen der uytstekers daar en tegen nemen haare cours over de rug der Toonen, en niet langs haar zyden. Dit alles werd in een heldere vogt bewaart, op dat het zyne natuurlyke gestalte zoude conserveeren.

No. III. Een glas met vogt, waar in onthouden werden, het verhemelte van een Jonge, een gedeelte van de Neus, en deffelfs bovenste Lip, al het welke zoo natuurlyk van couleur en zoo wel bewaart is, dat men verscheide zaken beter zien kan, als in een levendig mensch.

Aanmerkt ten eerste. Dat men hier zien kan, twee openingen van zeer korte canaaltjens, die men even agter de sny-tanden vint, waar door de snot uyt de Neus tot in de mond komt; door dezelve heb ik een draat garen doen passeeren, op dat men die aanstonds in 't gezigt zoude krygen; maar staat te letten dat men hier in alle menschen geen twee openingen vint, want in zommige is dezelve eenzaam, ook kan men deze niet ontdekken in veele doode Lighamen door haare byzondere engte.

Ten tweeden. De klieren van de Neus, kanmen hier duydelyk zien, door dienze ons rood voor komen, wegens het vervullen der slag-aderkens; en zyn deze kliertjens niet anders, als fyne bundelkens der uyteynden van de slag-aderkens, dewelke de Neus bevogtigen; deze alzo genaamde kliertjens zyn hier duydelyk te zien, 't welk men in een levendig, als mede in een pas gestorve mensch zonder deze onze konst te vergeefs zou zoeken.

Ten derden. Ook kan men deze gezeyde kliertjens verspreyd zien door het bekleetzel van 't verhemelte, even voor de lelle des Keels, als mede door de bovenste Lip.

No. IV. Een vles met vogt, en daar in een stuk van een mensche Milt, wiens vlies of bekleetzel, in een wel gestelt mensche byster dun zynde, hier de dikte van den rug van een mes halen kan, en dat mogelyk door een voorgaande ontsteeking.

No. V.

Nº. V. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke weinig dagen of uren ('t geen niet zoo perfect te zeggen is) voor haar dood bevrugt was geworden, en is deze Lyfmoeder even zoo gestelt, gelyk ik die gewoon ben te zien, kort na de bevrugting; namentlyk wat vergroot, desselfs substantie veel verdikt, de binnenste oppervlakte fluwelig of donzig en zagt, 't welk in de eerste dagen ordinaris zoo bevonden werd, gelyk ik gezegt hebbe: daarenboven heeft 'er een van de Eyertjens, des Eyerstoks, 't welk ik vast stel bevrugt te zyn, een groote verandering aangenomen, als zynde niet alleen veel grooter geworden, als een van de andere bystaande Eyertjens, maar ook vinde ik, na het openen van dit bevrugte Eytje het binnenste als gecoaguleert en gestremt te zyn, 't welk men hier nog zien kan, het tegendeel zietmen in de andere byleggende Eyertjens, die mede over dwers geopent zynde, gants ledig zyn, wegens het uytvloeyen van haar vogt, door het openen. Dit bevrugte en opgesnede Eytje komt ons hier van binnen as-grauw voor, het buytenste in tegendeel wit van couleur, en zulks kan men zeer perfect zien, alzo het alles in een zeer heldere vogt gelegen is.

Indien alle Ontleders zoo gedaan hadden, en de onkosten, moeyte, en andere zaken haar niet hadden te rug gehouden, zoo zouden wy veel verder gekomen zyn in de kennisse van 's menschen Lichaam: ook zoude men de Jeugt niet opgehouden hebben, met het disputeeren over het zyn en niet zyn dezer en geener kleine deeltjens, die zy noyt dog konde vertoonen.

Wanneer ik voor dezen de Ontleders quam vragen, ofte zy dit of dat my geliefde te vertonen, 't geen zy door Figuren hadden afgebeeld; zoo kreeg ik wel haast een kort antwoord, namentlyk, zodanig is 't my doemaals voorgekomen, en nu kan ik u zulks niet vertoonen, en daar mede most ik heenen gaan: Nu, op dat ik my van zo een onnozel antwoord niet zoude bedienen, conserveer ik alles, wat van my door Figuren werd afgebeeld, en zulks niet zonder groote kosten, edog kan het zelve veele Eeuwen zo gehouden werden, en dat in de zelve staat, waar in het nu is, zonder de minste verandering.

Al wie voorheen gesien heeft dese myne manier van præpareren, zoo in, als buyten de vogt, gelyk ik nu 40 Jaaren lang gedaan heb, die zal wel haast kunnen begrypen dat deze toebereytzels onbederfelyk zyn, indien men die bewaart, gelyk als ik gewoon ben te doen.

Om dan weder te komen op den weg, waar van ik wat ben afgeweken, zoo staat verders te observeeren, dat ik digt aan 't bevrugte Eytje een doorntje gestookten heb, op dat men met de eerste opslag van 't oog, het bevrugte Eytje zoude zien, daarenboven zoo werd de holte des

Lyfmoeders ook opengehouden door een doorntje, op dat men deffelfs binnenfte ruygagtige oppervlakte zoude kunnen zien: dit voorwerp is roodagtig, wegens het opvullen der Slag-aderkens.

No. VI. Twee Pap-gefwellen [*Atheromata*] dewelke tuffchen de Spieren van den hals van een Os gevonden zyn, waar van 't eerfte over dwers geopent zynde; zeer aardig komt te verbeelden een nesje van een Indiaans Vogeltje, 't welk van d'Hr. Pifo *Pegafroe* en gemeenlyk Colubrietje alhier geheten werd; het buytenfte van dit Pap-gefwel is een t'zamenftel van oprecht hair, 't welk in de rondte zoodanig is gelegen, zonder toedoen van menschen handen, dat niemand het zelve tot nog toe zonder verwondering heeft gezien; het binnenfte wezen was een pap-agtige ftoffe; dewelke nu door de vogt, waar in het is gelegen, is verhart, en van couleur fwartagtig geworden. Ziet de IV. Plaat Fig. V. van dit Cabinet.

Uyt het tweede Pap-gezwel, 't welk mede geopent is, komt een bundel regt opftaande hayren, zeer dicht by een, te voorschyn, en is dit hayr ander half duym lang. Ziet de IV. Plaat, Fig. VI. van dit VI. Cabinet.

No. VII. Een vlesje met vogt waar in bewaard werd een gefingeert Vlies, 't welk door de konft gemaakt is, uyt de wey of het huyagtige gedeelte myns bloeds, en dat alleen door 't roeren en bewegen van 't bloet met een takje met bladeren van 't gewas *Portulacæ affinis plantæ africanæ fruticofæ*, tot dat het bloet quam te ftollen, en op dat het te beter na een vlies zoude gelyken, zoo is 't dat ik een takje, met kleine bladerkens voorsien zynde, uytgekozen heb, door welkers toedoen deze ftoffe zig te beter konde uytzetten tot een vliesagtig wezen.

Ondertuffchen ftaat ons hier aan te merken, dat door dit onwaare vlies of vliesagtig wezen zeer veel draaden of zazelinghe loopen, die geene gelykende, dewelke in 's menschen lighaam van de natuur werden voortgebracht. Als men dan ziet, dat deze en geene zaken uyt bloet, dat buyten zyn vaten is geraakt, voortgebracht werden, zo is 't niet te verwonderen, dat veele bedrogen zyn geworden, door de vloed der Vrouwen, welkers bloed nu deze, dan geene forme komt aan te nemen, wanneer het in de fcheede, of ook wel in de inwendige hals des Lyfmoeders, na eenige uren is komen te ftollen, en voornamentlyk in die geene, welkers huy des bloeds te dik en te taay is geworden. Ja hier door zyn zommige zoo verre bedrogen geworden, datze ons voor monfters wilde opdringen, zoodanige gecoaguleerde ftoffe. Nu, op dat ons 't gezeyde te beter vliefig zoude voorkomen, zoo moet men 't zelve na de ftolling een dag of twee in 't water leggen, op dat de rodigheid daar uyt mogt getrokken werden.

No. VIII. Een ftuk van de Borft van een Vrouw, met deszelfs Tepel, waar

waar van het oppervelleke is afgehaalt, op dat de Vel-Tepeltjes te bequa-
mer konde gezien werden.

Aanmerkt ondertuffchen, dat ik wel in 't eerste Cabinet een Tepel van
de Borst heb doen afbeelden, maar in dese komen ons de Vel-Tepeltjes
veel klaarder in 't gezigte, zo dat ikte rade ben geworden, dezelve voor
de tweede maal in dit VI. Cabinet af te laten beelden. Zie de I. Plaat Fig. II.
Wat ik verders van de Tepels heb gefchreven kan men zien in 't I. Cabi-
net. in de IV. Fig. van de IV. Plaat.

No. IX. Een droog vlesje, en daar in een ftukje van den bogtige Darm
van een Mensch, waar in te zien is een zeker Vlies, 't welk van my het
celluleufe Vlies der Darmen is geheten.

Aanmerkt eerstelyk: tot nu toe heb ik vier Vliesen in 't Gedarmte ge-
felt, waar van namentlykhet 1 ste en buytenste het gemene Vlies geheten is,
het 2. 't Vlesige, het 3. 't Zenuagtige, het 4. 't Flucele Vlies; edog dewyl
tuffchen het eerste en tweede veeltyts vet gevonden werd, inzonderheyd
in Vette Perfoonen, en datter nergens vet gevonden werd, als alleen in
een byzonder Vlies, zoo heeft het my goed gedacht het vyfde hier by te
voegen, als mede bequaamelyk door een Figuur af te beelden, nadien ik
zulks noyt in Figuren verbeelt heb gezien, ziet de 2. Fig. van de 6 Plaat.

Ten tweeden. Dit celluleufe Vlies, is zoo confiderabel, gelyk men hier
zien kan, datter in 't celluleufe Vlies, 't welk onder het Vel geplaaft is,
naauwlyks meer cellekens gevonden werden. Onder het Vel draagt het
in vette Perfoonen, de name van vet, als wanneer alle de cellekens met
vet vervult zyn; in de Waterzugtige, welkers deelen onder 't vel met
water bezet zyn, zitten deze cellekens dikwils vol water, en in zeer
vermagerde Perfoonen, komt het ons als een zeer dun Vliesje te
vooren, zonder dat men deze cellekens dan zien kan, ten zy dezelve
met wint opgeblazen werden.

No. V. Een geheele Moer-koek van een Vrouw, dewelke van my zoo-
danig is toebereyt, dat men het geheel geftel der Bloet-vaten, waaruyt de
geheele Moer-koek bestaat, zeer klaar zien kan, 't welk niet zoude kon-
nen gefchieden, ten waren men het ruyge gedeelte van 't Vlies *Chorion*
(waar van gehandelt is in de Beschryving van 't V. Cabinet) eerst wegna-
me, de Bloet-vaten tot haar uysterfte toe vervulde, en dan de moerkoek in
een heldere vogt gelegd wierd.

No. XI. Een Vles met vogt, waar in te zien is, een ftuk des Le-
vers van een Waterzugtige, dewelke geheel en al niet anders als een 't
zamenftel van ronde Blaaskens of cellekens was geworden, met een ge-
latineufe of lymige ftoffe vervult zynde.

Aanmerkt: Nadien de Lever een t'zamenstel is alleen van Vaten, zonder tusschenkoming van eenige kliertjens, of andere t'zamengeronne stoffe [*Parenchyma*] (gelyk men zulks zeer bequaam 't mynen huyze zien kan) zoo kan men nailyks bezeffen, hoe alle die groote en kleene vaten, ja ook zelfs alle de allerkleenste Takskens zoude kunnen in Blaaskens veranderen, ten zy men ook een celluleus Vlies in de Bloervaten komt te stellen, gelyk ik zulks ook toonen kan: Nu deze cellekens van dit celluleuse Vlies in een [*hydrops vasculosa*] Ader-water-zugt (op dat ik deze nieuwe benaming gebruyke) vervult zynde met een water-agtige of gelatineuze vogt, zoo moet de gantsche holligheyd der Aderen door den aanpers dezer vogten toegedrukt en gesloten werden.

No. XII. Een droog vleessie, waar in te zien is, een gedeelte van de Rugge-graat van een zeker vier-voetig dier, 't welk my onbekent, uyt Africa gezonden is.

Aanmerkt ten eerste. Dat byna alle deze wervel-beenderen onderling zoodanig zyn gekoppelt en aan een gehegt, zonder eenig hulpmiddel van banden of preezen, dat men haar alzints kan beweegen, zonder los te gaan.

Ten tweeden. Zoo is het aanmerkens waardig datter eenige wervel-beenderen door een Beenige vereeninge, *Ancylosis*, tegens de loop van de natuur aan een gegroeyt zyn, 't welk men in oude Menschen ook dikwils ziet gebeuren.

No. XIII. Een droog vleessie, waar in bewaard werd het geraamte van een Kindje van ontrent tien weken dragts, in wiens regter handje vast werd gehouden een ribbetje van een jong geboore Kindje, 't welk geboogen is op de wyze van een wyngaarts klauwiertje, en zulks is door konst te wege gebragt, door dien de vogt, waar in het voorwerp was bewaart, te zuur geworden zynde, de Ribbens zoo week had gemaakt, dat men dezelve als een ryske of touwtje konde buygen. Agter dit geraamte werd een tak van een op gevulde Slag-Ader gevonden, dewelke een Boomtje verbeeldende het geraamte tot een steunzel verstrekt.

No. XIV. De Long, Hart; en een gedeelte van de Borst van een Kind, zoo als ons dat van agteren voorkomt.

Aanmerkt ten eerste. Dat alle deze partyen haar natuurlyke plaatze behouden hebben, zoo als die in 't lighaam zyn gelegen.

Ten tweeden. In 't zelve voorwerp kan men de *Arteria Bronchialis*, uyt de groote Slag-Ader gemeenlyk, maar hier uit een tusschen-ribbige sl. voortkomende, zien, als mede de ongepaarde Ader (*Azygos*) met deszelfs tusschen-ribbige takxkens en dat geheel rood, wegens het opvullen der zelye met een rood-wassige stoffe.

No. XV.

No. XV. Een glas met vogt waar in yets vliefs te zien is, namentlyk een zeker Vrouwsperzoon, na datze bevrugt was geworden, en het fchepzelke by haar was vergaan, of buyten weten had geloft, raakte na heen ook het beginzel of onvolmaakte Moer-koekje quyt, wiens oppervlakte alzints bezet was met geronne bloet, waar van ik een gedeelte afnemende, in fchoon water leyde, op dat alle roodigheyd daar uyt zoude trekken: Dit gedaan zynde vertoonde zig dat geronne bloet zoo aardig een natuurlyk Vlies, dat my dagt de moeyte waardig te zyn, 't zelve te bewaaren: want het fchynt niet mogelyk te wezen, dat het Bloed uyt zyne vaaten geloopt zynde, in zoo een ftoffe kan veranderen.

Hier door is 't dat veele voorheen zyn bedroogen geworden in haare meeninge, wanneer de Kraamvrouwen zoodanige ftoffe quamen te loffen, datze zulks voor nagebleve Vliesen van de nageboorte hebben aangezien.

No. XVI. Een doorgesnede Nier van een Mensch, waar in veel duydelyker de veranderinge der Slag-Aderkens der Nieren in de Pis-canaaltjens van Bellinus afgebeeld, als wel in de voorgaande, en van my befchrevene Nieren te zien zyn.

Wanneer dat ik dezès Niers Slag-Ader opvulde, zoo is 't, dat te gelyk ook dezelfs Pis-canaaltjens vervult wierden: daarenboven, zoo ziet men in dit voorwerp niet alleen zeer diftinct des Niers Tepeltjens, die niet anders zyn als een t'zamenftel en by een komfte van alle Pis-canaaltjens, maar ook de cours der uyteyndenden van de Slag-Aderkens, dewelke eer zy in de Pis-canaaltjens komen te veranderen, haar ronde cours verwiffelen in die der Slangen.

No. XVII. Een ftuk van de Maag van een groote gefchobde Haagdis, die men de Negundofche Duyvel heet, dezelve heb ik omgekeert, en 't binnenfte buytewaarts gewent, en alzo komen ons hier voor ontrent den uytgang van de Maag groote uytputylende Tepeltjens, waar van zommige Piramiedwys, andere langwerpig rond zyn.

No. XVIII. Een vles met vogt, in zig onthoudende het Hoofd van een Jong geboore Kindje, 't welk zeer levendig van couleur is, de Herfene hier uytgenome zynde komen ons de Zenuwen in 't gezigt.

No. XIX. Het Beentje van een jong geboore Kindje, wiens Voetje een klein Crocodilletje fchynt te trappen, welk Crocodilletje wederom door zyne geften het Voetje fchynt te byten, en dit alles zeer levendig van couleur.

No. XX. Een Armtje met dezelfs Schouder-blad, en Borftbeentje van een jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerfte. Dat het Vel voor 't meeste gedeelte weg genomen is,

is, op dat men niet alleen de Bloet-vaten, maar ook de Zenuwen, en haar natuurlyke plaatze tusschen de Bloed-vaten zoude komen te zien.

Ten tweeden. Dat het Vlees alzints zig als levendig komt te vertoonen, als ook mede de vingertjens.

Ten derde. De Vingertjens hebben haar Vel behouden, om haare natuurlyke gesteltenisse en actie, dieze verbeelden, te aangenamer voor 't oog te maken; want tusschen de Vingertjens werden gehouden het groote gedarmte van een onvoldraage Kalfje, 't welk maar weinig weeken was gedragen; door dit gedarmte, 't welk nog vervult is van swarte Darms-vuygheyd, die men (*mæconium*) noemt, loopende de opgevulde Slag-Aderkens zoo curieus door, dat het oog hier door zeer voldaan werd.

No. XXI. De Lyf-moeder van een Vrouw, dewelke van haar Man in overspel gevonden zynde, dood gestoken wierd. Als ik geroepen wierd, om het Lighaam te openen, zoo bevond ik de Lyf-moeder wat meer als ordinaris verheven, waar uyt ik vermoeden kreeg, dat zy bevrugt was geworden, weshalven ik de Lyf-moeder mede nam, om dezelve naukeurig te onderzoeken; dezelve geopent zynde, zoo heb ik bevonden, dat deszelfs wezen of zelfstandigheyd wat dikker was, en dat de holte des Lyf-moeders niet alleen, maar ook beyde de Eyer-wegen of Trompetten, vervult waren met wel gekookte Manlyke natuur, of ten minsten met die stofse, in 't aanzien en met de couleur overeenkomende.

Dit ziende, zoo heb ik wel met alle omzigtigheid dit alles in myne gewoone vogtigheid gelegd, maar de Lyf-moeder geopent zynde, en konde het gezeyde daar in niet geheel en al bewaart werden; egter zoo isser een gedeelte van in blyven zitten, 't welk door toedoen van myne vogt in de holte is komen te stremmen, als mede in de mond van de Baar-moeder.

De Eyer-wegen of Trompetten ongeschonde zynde, zyn nog t'eene-maal daar van opgevult, waar aan als ik maar sagtjens quam te drukken, 't zelve daar uyt liep. Als men nu considereert, dat de Vrouwen ons zeggen, dat zy (indien niet altoos; ten minsten den meestentyd) beswangert werdende, gevoelen de natuur des Mans meerendeels by haar te blyven; en ter contrarie, dat het haar anders weder afgaat; wat zal men hier van anders gelooven, als dat de stoffe van de natuur, en niet alleen deszelfs dampen of geesten, tot dit werk vereyft werden; men zal mymogelyk hier tegenwerpen datter Vrouwen zyn gevonden, dewelke, zeggen bevrugt geworden te zyn, hoewelfe de natuur des Mans niet by haar behielden, zoo zy meenden, egter zoo is 't gelooflyk, en zeer apparent, dat die teminsten zoo veel by haar hebben gehouden, als vereyft wierd tot de vrugtbearheyd.

Offer nu ook zoodanighe diertjens in der Mannen natuur huysvesten, dewelke dit of dat toebrengen tot de bevrugtingh, dat zal ik hier niet aanroeren, aangesien zulks buyten myn oogmerk zoude zyn, nadien ik in dit werk niets voorgenomen heb te beschryven, als 't geen in myn XVI. Anatomische Cabinetten gevonden en getoond werd.

Alleen besluyt ik uyt het gezeyde, en 't geen na heen volgen zal, dat de dampen of geesten des zaads niet genoegzaam zyn tot de bevrugtingh, maar dat de substantie selfs daar toe vereyft werd, en tot de Lyfmoeder moet ingaan.

De Eyerken der Vrouwen, die door de natuur des Mans bevrugt worden, en na heen door de Eyer-wegen of Trompetten afgevoert na des Lyfmoeders holte, zyn in dit voorwerp zoo wel niet te zien, als wel in de volgende, om dat ik die daer toe niet heb bereyt.

Of nu in die actie, het bevrugte Ey geheel en al uyt de Eyer-stok werd geperst, dan of alleen het binnenste of 't ingeslotene uytgangh neemt, daar over heb ik lang in bedenken geweest, egter zoo geloof ik nu het laatste, om dat in de Eyeren der Hoenders het buytenste bekleetzel, zeer vast zittende aan de Eyerstok, het doir niet volgt, maar aan de Eyer-stok kelkjens-wys vast blyft zitten: Daar en boven zoo is alles in de beginne in de Baarmoeder zoo teer, datter niets gevonden werd, 't geen na 't buytenste en dikste schelle van 't Ey gelykt, maar 't geen in de Eyer-stok na blyft, considereer ik, als het kelkje van 't Ey, waar ontrent ik bevonden heb, dat desselfs holte, na het afgaan van het binnenste des Eys, byzonder rouw, zagt, rood en bloedigh is, gelyk men ook zoodanigh dat deel des Lyfmoeders vind, waar aan de Moer-koek heeft gezeten, even na het baaren: zoo dat den uytgang van 't Ey uyt de Eyer-stok geconsidereert kan werden, als de eerste en Eytjes baring.

Daar en boven is 't beswaarelyk te gelooven, dat in 't uytperffen van het binnenste des Eys, de buytenste schorsse ook zoude komen te volgen, en tot de Eyerwegen ingaan, nadien de zelve byster vast verenigt is met de geheele Eyer-stok.

Ondertusschen zoo staet te letten, dat ik met het inwendige des Eys niet alleen versta, die vogt, waar van het Ey vervult is, maar met dese vogt ook te gelyk die zeer tedere Vlieskens, die dese vogt immediatelyk komen te omvangen.

Nu beken ik hier wel, een ruym Velt te openen, waar in diepte weyden, myn mening niet is, nadien ik considereere, dese myne beschryvingen alleen te moeten gehouden werden voor Catalogen myner Cabinetten,

binetten, weshalven het genoeg is in dezelve 't een en 't ander in te voegen, 't geen ik geobserveert hebben, en 't geen ik vertoonen kan.

N°. XXII. Een Been van een jong geboore Kindje, zeer levendig van couleur.

Aanmerkt ten eerste. Dat het Vel afgehaalt zynde, de Spieren gezien werden, als mede de Zenuw van 't Dye-been, dewelke in 't vouten van de knie ontbloot zynde, in tweeën verdeelt werd, en uyt dese verdeeling komt een tak voort, dewelke langs de rug van de buytenste Kuyt-spier na de voet loopt, en dat op de zyde van 't hielke, dese verders in takken verdeelt zynde, verspreyt zig door het buytenste des voets.

En op dat dit alles zyne natuurlyke gestalte zoude behouden, zoo heb ik het in myne vogt gehangen.

N°. XXIII. Een Vles met vogt, waar in gevonden werd het Armtje van een jong geboore Kindje, 't welk van gestel en couleur nog schynt te leven, en op dat het niet zoude schynen ledig, en buiten werkzaamheid te zyn, zoo vertoont het een gedeelte van 't dunne Herffenvlies, 't welk van desselfs voorste vingertje afhangt, wiens Slag Aders met een rood-wassige stoffe opgevult zynde, 't geheele vliesje byster rood maken; en 't gene hier nog aan te merken staat: door dit Vliesje zyn byster veel witte Lighaamtjens, zoo klein als spelde hoofdjens, verspreyt, dewelke van zommige te onregt kliertjens genaamt worden, dog ik houde haar voor vet.

N°. XXIV. Een vles met vogt, waar in te zien is, een geheele Moerkoek van een Vrouw met desselfs Navel-streng.

Aanmerkt ten eerste. Dat het ruwe deel van 't Vlies Chorion, op verscheide plaatzen geschonden en ook weggedaan is, om dat de uyt-eyndender Bloet-vaten van de Moerkoek zoude kunnen gesien werden.

Ten tweden. De Bloed-vaten, des Moerkoeks gestel makende, zyn tot het uiterste toe alsints vervult.

N°. XXV. Een heel groot onnatuurlyk lighaam, alsints met korte witte, en ook swarte haayren beset, 't welk een Koe door de Teeldecen geloft heeft, waar aan een lange band, als een steel hangt, gelyk de Plaatfnyder het zelve hier heeft afgebeeld, in de VI. Plaat van 't VI. Cab.

Aanmerkt ten eerste. Dat dit Lighaam gants geen ingewanden heeft, maar was van binnen met water bezet.

Ten tweden. Dat het met de eerste opslag van 't Oog, een slapend hondje verbeeld, 't welk het hoofdje en pootjens eenigzints verbergt, gelyk

lyk de honden wel meermaals doen, als fy haar tot het slaapen gaan nederleggen.

Ten derde. Deze steel of band verbeelt de Navel-ftreng te zyn; of nu dit voorwerp daar aan vast gehangen heeft in de holte des Lyf-moers, zulks kan ik niet zeggen, egter zoo is 't waarfchynelyk.

Dit ziende heb ik beginnen te denken, of diergelyke voorwerpen niet wel voorheen ook andere voorgekomen mogten zyn, en zulks oorzake gegeven hebben, van dat men heeft begonnen te fpreken van Suygers, en zulks van de Koeyen, tot de Menfchen overgebracht te zyn, nadien de Vrouwen ookwel zomtyds onnatuurlyke zaaken loffen, waar van hier voren gefproken is; maar ware Suygers met hayr bezet, en die een byzonder leven zouden hebben, geloof ik noyt gezien te zyn, te meer alzomen my dikwils voorwerpen t'mynen huyze gebragt heeft, die van Vrouwen waren afgegaan, en die fy my voor Suygers wilde opdringen.

Indien 'er oprechte Suygers waaren, zoo zoudenze buyten twyffel my in zeven-en-dartig Jaaren wel eens zyn voorgekomen, aangezien ik daar toe een zeer groote gelegentheyd gehad heb, wegens de gefladige omgang met Vroet-Vrouwen, welkers examen ik nevens de Heeren *Inspectores Collegii Medici* nu zeven-en-dartig Jaren bygewoont hebbe, waar door fy gewoon zyn my alle vreemde zaaken ter hand te ftellen, om het zelve te onderzoeken, en alzo bragten zy my dikmaals geronnen bloet, 't welk na de gedaante van een dier eenigfints gelek, zomtyts vertoonden zy my vleezigegezwellen, die uyt de binnenfte oppervlakte des Lyf-moeder waaren uytgewaffen, en afgevallen, en niet zelden kleene nageboortens, dewelke als ontaarden verhard zyn geworden, en in groote menigte t'mynen huyfe bewaart worden; zoo dat ik vertrouw, datter geen waaragtige Suygers gevonden werden, daar zoo veel met onwaarheyd van gefegt word, datze leven, veel min datze zoude kunnen vliegen, en haar onder de rokken der affifterende Vrouwen, komen te verbergen.

N°. XXVI. Het Armtje en Hand van een klein Kindje, tuffchen wiens Vingertiens gehouden werd een ftukje van de Long, over dwers doorgesneden, waar in de Blaaskens, die de fubftantie des Longs uytmaakt, gapen en openftaan, gelyke doen in het inademen, en dat zonder van my opgeblazen te zyn, zoo dat men hier haar natuurlyke grootte en ruymte zien kan.

N°. XXVII. Een Vles met vogt, waar in te zien is het Armtje en Hantje van een jong Kindje, 't welk zoo rood en levendig van couleur is, dat niemand dit voorwerp voor een dood Armtje zoude aanzien, ten

waare hy bemerkte dat 't zelve van 't Lighaamtje afgescheyden was.

Aanmerkt dat het tusschen de Vingertjens een stukje van de borst van een versch gebore Kindje houd, 't welk mede levendig van couleur, en zoo toe- bereid is, dat detusschen-ribbige Zenuwenen ook haare cours, perfect konnen gezien werden, waar omtrent te letten staat, dat de Zenuwen niet altoos haar zoo juyst verbergen in de groeven der Ribbens, dat zy daar niet wel eens buyten en bezyden dezelve zoude loopen, gelyk hier gezien kan werden, zoo datse in 't maken van een openingh in de Borst, (*Paracentesis*) wel eens konnen gequeest werden, gelyk ik voor heen wel gezien heb in 't doorboren, waar door de lyder in stuypen quam te vervallen, ende den Chirurgyn genootzaakt wierd op te houden om vorders voor te gaan.

N°. XXVIII. Het Beentje van een klein Kindje, zoodanig toebe- reyt, dat de uytwendige bekleetzels als Vel, vet &c. weggenomen zyn- de, de Spieren van 't Been, en van de voet gezien konnen werden, met een roode en levendige couleur begaaf.

N°. XXIX. Een Armtje van een Kindje zeer levendig van couleur, tusschen wiens Vingertjens aan een hayrtje afhangt, een stuk van de Blaas van een Mensch, dewelke in zyn leven met de steen gequeest was.

Aanmerkt hier, dat door het geduurig vryven van de Steen, de bin- nenste oppervlakte ons hier ongelyk en als getakt (om zoo te spreken) voorkomt, ziet hier over verders na het II. Cabinet.

N°. XXX. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke van buyten be- set is, met zeer groote, middelmatige, en ook klyne geswellen.

Deze geswellen zyn *Scirrheus*, ja *Scirrhi* selfs, waar van datter zom- mige met, andere zonder steeltjens aan de Lyfmoeder vastsitten; dit al- les werd in een vogt bewaart, op dat het zyne natuurlyke gestalte zou- de behouden.

N°. XXXI. Een Vles met vogt, en daar in een groot gedeelte van 't Rugge-merg, met desselfs alzoö genaamde Paardestaart, en dat uyt een Mensch. Dit alles is zeer wit, en wel geconserveert.

N°. XXXII. De Lyfmoeder uyt een Vrouw, dewelke, weynig da- gen voor haar dood, bevrugt was geworden, gelyk zulks is blykende uyt het gestel des Lyfmoeders, als mede uyt dat van een der Eyeren.

Aanmerkt ten eerste: de Lyfmoeder is grooter uytgefet, als wel in die geene, die niet bevrugt zyn.

Ten tweden, de holligheyt van de Baarmoeder bevond ik ongelyk en rouw van superficie, gelyk ik zulks in andere meer geobserveert heb na de bevrugting.

Ten derde. De mond des Lyfmoeders is wyt uytgerekt en rouw.

Ten

Ten vierde. In een van de Eyerftokken is nog te zien de voetftap of 't teken daar het Eytje uit geparft is geworden; want het kelkje of dopje, 't welk van my gehouden werd voor het buytenfte bekleetzel van 't Eytje, ziet men nog zitten in de Eyer-ftok, en is het zelve ook nog bol en als befet met een roode ftoffe, die nu wel wat maffief is geworden door de liqueur, daar het Jaren lang in gelegen heeft, maar van my voorheen eerst rood en rouw bevonden wierd. In 't midden van 't gezeyde Kelkje is ook nog te zien een openingje, 't welk van my gehouden werd voor het mondeke van de holte, waar uyt het Eytje gekomen is, welk nu zodanig weder ingekrompen is, dat het nu als een kleen gaatje ons voorkomt.

Ten vyfde. Voor 't inwendige des Eys houde ik, gelyk te vooren gezegt is, het vogt des Eys, te gelyk met de dunne Vlieskens *Chorion* en *Amnios*, en voor het Kelkje, dat dikke velleken of Vliesken, 't welk na blyft, als het gezeyde uytgeperft is; 't welk klaarder te zien is in de Eyerftokken der Vogelen.

Ten zesde. In de holte van de Baarmoeder heb ik alleen maar wat vogt gevonde.

N°. XXXIII. Het grootste gedeelte van de Maag van een Jonge, wiens binnenfte oppervlakte van my buytenwaarts is gewent of gekeert, en is deze zeer rood wegens het opvullen der Slag-aderen.

Aanmerkt ten eerfte. Hier komen ons niet alleen in 't gezigte de natuurlijke rimpels van de Maag, maar ook zelfs duyzende van kleene Graantjens van 't roode wafch, dewelke in 't opvullen, door de uyteynden van de Slag-aderkens als uytgeparft zynde, aan de inwendige oppervlakte zyn blyven hangen: de Maag was ook zelfs hier van voor een groot gedeelte vervult geworden, 't welk ik ook dikwils bevonden hebbe in het Gedarmte. Hier uyt vermoede ik, dat by ons leven, zoo lang wy gezond zyn, onze Maag en Darmen geduurig bevogtigt werden, door een vogtigheyd, die uyt de uyteynden van de Slag-aderkens als uytzypelt, welke uyteynden der Slag-aderkens als bundels-wys geconstitueert zynde, Kliertjens geheten worden, die van my klaarder in de Darmen als wel in de Maag getoont konnen werden; ziet hier over in 't breede de voorschrevene Cabinetten.

Ten tweden. Ziet men hier, dat het grootste gedeelte van 't Net aan de grond van de Maag vast zittende, zoo dun is als een Spinnewebbe, en met geen gaatjens doorboort; ondertuffchen is het zelve met duyzende roode Slag-aderkens als doorweven, 't welk zeer aangenaam is om te zien.

Ten derde. De Milt aan de Maag nog vast zittende, is gants niet verandert van zyne gestaltenisse: want dezelve heeft haare grootte, figuur en couleur, gelyk in 't leven.

Ten vierde. Een stuk van de Twaalf-vingerige Darm, met de Maag vereenigt zynde, is mede rood van couleur, wegens het opvullen der Slag-aderkens.

Ten vyfde. Het gezeyde stuk van de Maag hangt aan een Paardshayrtje, vast gehegt zynde aan het vleesige Vlies des Maags, 't welk zoodanig is gescheyden, dat men de draden van het vleesige Vlies duydelyk zien kan.

No. XXXIV. De Dye, Been en Voet van een Jong Kindje, alles zoo curieus geconserveert, dat men zoude zeggen, het leven daar nog in te zyn.

Het Voetje schynt te trappen op een Slangetje, 't welk de name draagt van Rotte-vangertje, of Schiet-slangetje, en getreden zynde, schynt het zelve te gapen: dit alles is levendig van couleur.

No. XXXV. De Arm en Hand van een klein Kind, wiens Vingertjens het Oor van een Mensch vasthouden: dit alles is zoo levendig van couleur en gedaante, datter niets schynt aan te ontbreken, hoewel deze zaaken veele Jaaren zoo bewaart zyn geworden.

No. XXXVI. Den Arm van een Kindje, wiens Handje het Hart van een bedaaft Perzoon schynt vast te houden, en dat in een vogtigheyd.

Aanmerkt ten eerste. Dat dit Hart van buyten rouw, en als getakt is, (zoo het geoorlooft is aldus te spreken) door welke rouwigheyd het vereenigt is met het Hartefakske, en dat wegens voorgaande ontsteking dezer partyen, waar door den lyder met onverdraagelyke pyn wierd aangedaan, en dat niet zonder geduurige Koortze.

Ten tweden. Terwyl het Armtje, Handje, en Vingertjens nog schynen te leven, zoo is 't dat hier door alle afkeer weggenomen werd.

Op de Tweede P L A N K

Werden veel zaaken gevonden tot de voortteeling gedefineert.

No. XXXVII. **E**En droeg Vlesje, waar in drie Eyertjes van een Vrouw, dewelke aan drie hayrtjens hangen met een roodwassige stoffe vervult. Ziet de I. Fig. in de I. Plaat. van 't VI. Cabinet.

No. XXXVIII. Een Vlesje met vogt, waar in onthouden en bewaart werd een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder voortgeko-

gekomen, en van my ongeschonden bewaart, en geheel is gebleven, om te kunnen toonen hoe een bevrugt en afgedreeve Eytje van gedaante zig opdoet, als het zelve eenige dagen in de Baarmoeder opgehouden is.

En nadien het geheel en ongeschonden is gebleven, zoo kan men niet zien, hoe het van binnen gestelt is, maar van buyten kan men het beginzel van de Na-geboorte beschouwen. Ziet de II. Fig. van de I. Tafel van 't VI. Cabinet.

No. XXXIX. Een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder is te voorschyn gekomen; het zelve is ook als het voorgaande in een vogt bewaart, maar voorheen van my open gesneden, in wiens holte nog gants geen beginzel van een Schepzelke is te zien, schoon het vers en wel gestelt is, en daar toe ook zelfs vergroot-glazen gebruykt werden, of nu het beginzel van 't Schepzelke daar in gesmolten en vergaan is, zulks kan ik niet zeggen.

No. XL. Het Na-geboortentje en Vlieskens van het allereerste beginzel van een Schepzelke, dewelke in een bequaame vogt bewaard, en van my aan een zyde geopent zyn, en heb in der zelve holte niet met alle gevonden, gelyk my zulks meermalen voorgekomen is, wanneer my zoodanige voorwerpen niet aanstonds ter hand wierden gestelt, zoo dat ik geloof dat het beginzel van 't Schepzelke gesmolten of vernietigt was, voor dat het my ter hand gestelt is geworden; ziet hier van de V. Fig. in de I. Plaat van dit VI. Cabinet.

Aanmerkt ondertusschen, dat het onderste gedeelte van dit voorwerp niet behoort tot het beginzel van 't Moer-kockje: want het is niet anders als geronne bloed, 't welk ik zonder het voorwerp te quetzen niet zoude hebben kunnen removeren.

No. XLI. Een Vles met vogt in zig onthoudende een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk van my opgesneden is, waar in ook van my niets gevonden is.

No. XLII. Een Na-geboorte, dewelke na het vernietigen van 't Schepzelke, eenige tyd in de Baarmoeder van een Vrouw is blyven zitten, waar door het niet alleen een ander gedaante aangenomen heeft, maar ook zelfs harder geworden zynde, niets minder als na een Na-geboorte gelykt. Ziet de IV. Fig. van de eerste Plaat van 't VI. Cabinet.

No. XLIII. Een Vles met bequaame Vogt, waar in te zien is het eerste beginzel van de Menschwerding of Schepzelke, met het beginzel van de Na-geboorte, en is het Schepzelke niet grooter als een Luys, of Latuw zaadje.

Aanmerkt ten eerste, dat het Schepzelke nog vast hangt door toedoen van 't

van 't Navel-ftrengje aan het beginzel van de Na-geboorte, welk Navel-ftrengje niet dikker is als een fyn of dun draadje.

Ten tweeden, dat ons in die tyd de Schepzelkens voorkomen als een rouw en ongeformeert wit Klompje, hoewel men ze beschouwt met vergroot-glaazen van de Heer Leeuwenhoek, dewelke wy ook in ons gebruyk hebben. In die tyd kan men nog geen Hoofd, veel min oogen of ledematen zien; laat andere zeggen, fchryven en in Figuren verbeelden Schepzelkens van weynig dagen met Handjens, Voetjens, Hoofdjens &c. men kan uyt deze myne voorwerpen wel haast zien, wat van haar zeggen, fchryven en afbeeltzels aan te nemen of te verwerpen staat; ik laat staan, 't geen zommige voorgeven, van datze in de Eyeren van de Vrouwen Schepzelkens met Armen, Beenen, en Hoofdjens konnen zien.

Laat ons zoodanige Schryvers, 't geen zy zeggen te konnen toonen, ons eens voorhouden, gelyk ik hier en elders doe, dan zoo zullen wy haar toestemmen; maar veel zekerder, en met meerder waarheyd spreekt den vroomen Job hier van Cap. 10. alwaar hy tot den Almogende zegt, *Hebt gy my niet als Melk gegoten, en als Kaas doen runnen?* En voorwaar in die tyd zyn wy als Kaas geronnen, en als een klein stukske zagte witte Kaas komt het my voor, gelyk hier tot mynen Huise te zien is.

Ten derde, Meermaals zyn my zoodanige voorwerpen en 't beginzel van Schepzelkens voorgekomen, dewelke onder myn handen quamen te smelten, en alzo vernietigt wierden; maar nu zoo heb ik een liqueur, waar in zodanige zaaken gelegt zynde, aanstonds verharden, en zoo kan ik ze nu voor altoos bewaaren zonder eenige verandering, ja ook de bederving. Ziet de I. Fig. van de II. Plaat van 't VI. Cabinet.

N°. XLIV. Het beginzel van een Schepzelke van een Mensch, in grootte met een Anys-zaad over een komende, 't welk ons hier voorkomt zonder het beginzel van het Moer-koekje, waar van ik het heb moeten afsnyden om de Ouders wille. Dit beginzel van het Schepzelke hangt aan een hayrtje des Hoofds, vast gemaakt aan desselfs Navel-ftrengtje, en is het bovenste van dit voorwerp, waar aan het hayrtje vast gemaakt is, het begin van 't Navel-ftrengtje, 't welk na proportie van 't beginzel van 't Schepzelke zeer dik is, en het onderste het begin van 't Schepzelke.

Men moet hier aanmerken, dat ik dit voorwerp, als mede het voorgaande zoo dra zy ter Wereld quamen met eygen handen zeer voorzigtig heb gehandelt en geopend, zoo dat buyten alle bedenken, dezelve zoo waren gestelt, gelyk ons hier in de Figuren, en t'mynen Huise in wezen voorkomen; en zoo ik deze voorwerpen zelfs niet had gehandelt, zoude ik nauwlyks hebben konnen gelooven, dat de Schepzelkens in die

tyd

tyd zoodanig van forme of gedaante waaren, gelyk dezelve zyn, en hier afgebeeld hebbe, geenzints de gedaante van een Mensch hebbende. Op dat ik nu dit alles in zyn natuurlyke gefalte zoude conserveeren, heb ik deze voorwerpen aanstonds in een bequame vogt gelegd, waar in zy zyn gebleven zonder de minste verandering. Ziet de Fig. I. van de II. Tafel van dit VI. Cabinèt.

N°. XLV. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een Schepzelke van een Mensch, in groote met een gepelt Garste Koorn overeenkomende.

Aanmerkt ten eerste. Het begin van de Navel-streng is in dit voorwerp wel zeer dun, maar heeft egter een Water-gezwelletje in zig, zoo groot als een spelde-hoofd, 't welk ik voorheen meermaals heb gezien.

Ten tweeden. Hoewel het beginzel van 't Moer-koekje byster groot schynt te zyn, ten opzichte van 't Schepzelke, zoo staat hier te confidderen, dat alles tot het Moer-koekje niet behoort, 't geen ons hier als een Moer-koekje voorkomt; want voor het grootste gedeelte is 't niet anders als geronne bloed, 't welk zig zoo vast vereenigt heeft met het Moer-koekje, dat men in de eerste opslag van 't oog, hier in ligt zoude kunnen bedrogen werden.

Ten derde. In dit voorwerp kan men nog Hoofd, Oogen, nog Ledematen zien. Ziet de III. Fig. van de II. Tafel van dit VI. Cabinet.

N°. XLVI. Een vlesje met vogt, waar in te zien is het beginzel van een Mensche Schepzelke, een weynig grooter en dikker als een ongepelde Garste Koorn, waar aan het Na-geboortentje nog vast zit. Ziet de IV. Fig. van de II. Taf. van 't VI. Cabinet.

Aanmerkt ten eerste. Dat men in dit voorwerp, wat grooter en dikker zynde als een ongepeld Garstje, de beginzelen der Ledematen nu al begint te zien in de gedaante van groote Santjens of kleene ronde Spelde-Hoofdjes.

Ten tweeden. Dat men in die tyd, gelyk hier blykt, het Hoofdje van 't Lighaamtje nu al kan onderscheyden.

Ten derde. Ook kan men de Oogjens nu al beginnen te zien, als kleene swarte stipjens.

Ten vierde. Bevint men het Navel-strengetje omtrent een duymbreed lang te zyn.

Ten vyfde. Tusschen de beginzels van de onderste Ledematen, beginnen haar de schaamte te ontdekken, en wat uyt te puylen, edog zonder het onderscheyt van Sexe te kunnen zien, 't welk geenzints te verwonderen is, nademaal het in Schepzeltjens zelfs van drie Maanden bezwaarlyk te onderscheyden is, ten zy men met groote opmerking daar op let. Hier van

daan komt ook 't abuys, dat men nooyt of zeer zelden in de aantekening der Ouders (hoewelze in de onderzoekinge opmerkende zyn geweest) vinden zal, dat haare Huysvrouwen ontydig van Schepzelkens van drie of vier Maanden verloft zynde, als Knegtjens te Boek staan, aangezien dat ter zoo groot een overeenkomst is in die tyd tusschen de Knegtjens en Meyskens, dat men het bezwaarlyk kan zien, ten zymen daar van gewaarschouwt was. Hierom heb ik dat hier willen vermanen.

No. XLVII. Een vlesje met vogt, waar in een Schepzelke van een halve duym groot, 't welk aan een haayrtje hangt, vast gemaakt aan 't Navelstrengetje, 't welk zoo dik is, dat het 't Schepzelke in dikte niet behoeft te weyken; of dit nu is door eenige ziekte of natuurlyker wyze, kan ik niet zeggen. De beginzels der opperste en onderste Ledematen zyn een gemeene spelde-hoofd in groote en gedaante byna gelyk. Het hoofdje is na proportie van 't Lighaamtje zeer groot, nu kan men de Oogjens distinct zien, en is ook het begin van 't Moer-koekje gaaf en wel gestelt. Ziet de V. Fig. van de II. Taf. van dit VI. Cabinet.

No. XLVIII. Een Mensche Schepzelke, van omtrent een duymbreed groot, 't welk aan een haayrtje in een vogtigheyd hangt, vast gemaakt zynde aan 't Navelstrengetje, omtrent wiens Ledematen te confidereeren staat, dat de opperste veel volmaakter geworden zyn als wel de onderste; dewyl men de Vingertjens nu al klaar kan zien, en dat aan beyde de Handen, maar aan de Voetjens word men nog geen Toontjens gewaar.

Ook zelfs vertoont zig nog geen Scheentje nog Voetje aan de linker zyde, alwaar zig maar alleen een heuveltje laat zien, 't welk voor het dytje is te houden.

Het is in de Kikvorsschen zeer gemeen, dat de voorste Pooten eer te voorschyn komen, als wel de agterste; en in plaats van de agterste Pooten, zoo komen zy als met een staartje te voorschyn.

Ook moet men hier aanmerken, dat dit Schepzelke ons verbeelt van de Vrouwlyke sexe te zyn; hoewel veele het contrarie zullen sustineeren, ten zy dat dezelve beter onderrigt zyn, door het zien van zoodanige, die nog wat ouder zyn geworden. Ziet de II. Fig. van de III. Taf. van dit VI. Cabinet.

No. XLIX. Een Mensche Schepzelke, 't welk van gelyke op dezelfde wyze aan een haayrtje is hangende in een vogt, eenigzins ouder en grooter zynde als het voorgaande, waar van alle de Ledematen tot de Vingers en Toonen incluyt, ja ook zelfs de Oogappeltjens haar vertonen. Ziet de III. Fig. van de III. Plaat van 't VI. Cabinet.

Ik zoude vertrouwen, dat dit Schepzelke ontrent van twee Maanden is, ik zegge ontrent, aangezien 't niet wel mogelyk is zulks zo perfect te determineeren gelyk van deze zaak wat meer zal gezegt werden in de explicatie van de Figuren, alwaarze in Figuren na den anderen volgende, by der hand zyn.

Staat ook aan te merken, dat niet alleen dit voorwerp, maar ook alle de andere haar natuurlyke gestalte geconserveert hebben, ja ook zelfs van couleur niet verandert zyn, 't welk zeer aangenaam voor 't gezigt is, en dat ook zodanige kleene Schepzelkens van een duymbreed groot al voorzien zyn van een Oppervelleke, kan men alhier aanschouwen.

N^o. L. Een Mensche Schepzelke van ontrent twee duymbreed groot, op dezelve wyze geconserveert.

Als men my dit Schepzelke bragt, vond ik het Buykje geborsten te zyn, zoo dat de Darmtjens, 't Levertje, en het Netje bloot gezien konden werden.

N°. LI. Een Mensche Schepzelke ontrent zoo groot, als een onzer grootste Vingeren, 't welk van 't Vliesje *Amnios* als van een zeer dun en doorzigtig Lywaatje is omvangen. Niemand zou dit Schepzelke houden van Vrouwlyke Sexe, ten zy dat hy andere en grootere nauwkeurig be- zien had, en dat wegens de byzondere lengte van de [*Clytoris*] Kittelaar, dewelke in die tyd zeer lang uythangt.

N°. LII. Een Mensche Schepzelke, 't welk gelyk ook 't voorgaande in een vogt bewaart werd, en is het zelve ook ten naaften by van dezelfde groote, over wiens schielyk overlyden, de Ouders niet behoefde eenige droefheyd te stellen, aangezien het zelve ter Wereld zoude gekomen zyn, niet alleen met een gespouwen boven Lip, maar ook met een van een ge- weeke verhemelte en Haase-mond.

Staat ondertusschen aan te merken, dat ik dit en diergelyke voorwer- pen, dewelke onnatuurlyk van gedaante zyn, niemand vertone, ten zy men my zulks vergt, op dat niemand met eenige schrik of afkeer myne zaaken zoude beschouwen, dewelke buyten dat byzonder aangenaam zyn voor 't Oog, en geheel en al verschillen van die toebereydzelen, dewelke ten toon gesteld werden, in verscheyde Anatomische Schouw-Plaatzen, welkers voorwerpen men liever ten grave mogte brengen, als datze ten toon werden gestelt.

Nadien men hier nu ziet, dat zoo kleene en teedere Schepzelkens be- vonden werden, al bereyts met zoo groote ongemakken bevangen te zyn, zoo staat hier aan te merken en te overwegen, of het apparent is, dat de Kinderen, die van meerder groote zynde, haare Ledematen, die eerst

wel gestelt waren, in 's Moeders lichaam kunnen komen te verminken, en vernietigt te werden door schrik, of aanzien van dit of dat spektakel? my aangaande, ik wil dit oordeel gaarn aan andere overgeven, nadien ik in dit myn doen niet anders voorgenomen heb, als dat te beschryven, 't welk in myne Cabinetten gezien kan werden; en oordeele ik zulks profytelyker en meer dienstig te zullen zyn.

No. LIII. Een Mensche Schepzelke ontrent van de zelve groote, wiens overlyden niet minder gelukkig is geweest, als het voorgaande, aangezien desselfs Armen, Handen en Voeten zeer krom in een getrokken zyn, en by gevolg een zeer elendig leven zoude hebben moeten leyden.

No. LIV. Een vlesje met vogt, waar in onthouden werd een Meyske van ontrent drie en een halve Maand dragts, 't welk als omvangen is van 't Vliesje *Amnios*; in dit voorwerp kan men al weder zien dat de Schepzelkens in die tyd Knegtjens komen te verbeelden, om de voorverhaalde reden.

No. LV. Een Mensche Schepzelke, mede van de Vrouwlyke Sexe, byna van dezelfde groote en ouderdom, 't welk van gelyke gestalte zynde, in een vogt zeer cierlyk bewaard werd.

No. LVI. Een vlesje met heldere vogt, waar in geconserveert werd een Meyske wat grooter als het voorgaande.

No. LVII. Een Knegtje van ontrent vier Maanden dragts, wiens Hoofdje gedekt is met het Vlieske *Amnios* uyt een Kalfje, waar door heen zeer veel opgevulde bloedvaatjens loopen, 't welk zeer aangenaam is om te zien.

No. LVIII. Een Knegtje van ontrent zes Maanden dragts, 't welk met het Hoofdje om laag, en met de Voetjens om hoog gelegen is.

No. LIX. Een Meyske van ontrent zes Maanden dragts, wiens schaamdeeltjens nu al zoodanig zyn verwassen en verandert, dat men deszelfs sexe ligt onderscheyden kan.

Aanmerkt dat aan de zyde van 't Hoofdje, deszelfs Moer-koekje word gevonden, waar tegens het met het Hoofdje legt, als tegen een Oorkussentje. In desselfs linker Handje houdt het 't gedarmte van een onvoldraage vrugtje van een Mensch, 't welk opgevult zynde, ons zeer cierlyk voorkomt.

Daarenboven kan men de Slag-Aderkens, die door dit gedarmte loopen, klaar en distinct zien; voornamentlyk die geene, dewelke door het buytenste vliesje, na de lengte loopen.

No. LX. Een Meyske van ontrent zes Maanden dragts, 't welk een slapend Kindje zeer aardig verbeeldt; het Hoofdje is met een Kroontje van Kruiden en Bloemen verciert, en dit alles in een heldere vogt.

No. LXI.

No. LXI. Een Kindje van ontrent tuffchen de agt en negen Maanden dragts, wiens Hoofdje niet alleen voorzien is met een Kroontje van Kruiden en Bloemen, maar als een klein liefhebbertje der gewassen, is 't zelve alzints als met Kruiden, Bloemen en Vruchten bezet, en inzonderheid met Africaansche, Americaansche, en ook Afiatische gewassen: Als daar zyn takjens van de Thee-boom, als mede Notemuschaat-boom, Kruidnagels takjens, ook van de Kaneel-boom, de eerst opkomende Bladeren van de kleene Americaansche stekende Vygen, ook takjens van de swarte en ronde Peper, dewelke de Edele Heer Pieter de Wit, Bewindhebber van de Oost-Indische Maatschappye my mildelyk mede gedeelt heeft. Nadien veele diertjens haar gewoon zyn te onthouden onder de gewassen; alzoo mede is 't, dat onder alle deze ook verscheide gevonden werden, die uyt die zelve Landstreken tot ons over gestuurt zyn, als Scorpioenen en Slangtjens, zoo uyt Africa als ook uyt America, Haagdiffen, waar van datter een den hals van 't Kind schynt aan te grypen, waar door het Kind, als hier door verschrikt, het Hoofd agterwaarts schynt te wenden of te slaan.

No. LXII. Een klein Vlesje met vogt, waar in te zien zyn verscheide stukskens van een zeer swarte steen, en dat uyt een Mensch, dezelve zyn zeer broos, en om ze in haar zagtigheyd te bewaren, heb ik dezelve in een heldere vogt geleyt, om altoos te kunnen toonen, dat ons zoodanige steenen zomtyds voorkomen; en zyn deze soorte van een zeer quade natuur.

No. LXIII. Een Lyf-moeder, dewelke waarlyk uytgezonken is, of uyt het Lighaam gehangen heeft, en om te toonen hoe het gestelt is met zoodanig een quaal, heb ik dezelve in een vogt bewaart. Ziet de II. Fig. van de II. Plaat.

Aanmerkt ten eerste, dat dit deel ons zeer levendig voorkomt.

Ten tweeden, dat de oppervlakte van dit uytgezonke voorwerp eygentlyk is het inwendige Vlies van de schee des Lyf-moeders; 't welk te gelyk met het wezen van de Lyf-moeder uytzinkt: Maar de geheele Lyf-moeder werd zoodanig van 't gezeyde Vlies verborgen, dat men niets inmiddels van de Baar moeder zien kan, als alleen deszelfs inwendige mond; en in dit ongeval werd de Baar-moeder niet omgekeert, maar de zelve zakt alleen neder ten lyve uyt. Maar in 't uytzinken van de Baar-moeder na de verlossing, zoo is 't dat de Baar-moeder zomtyds geheel en al omkeert, en zoo ten lyve uythangt, zoo dat deszelfs inwendige oppervlakte als dan uytwendig ons voorkomt. Indien men in dit ongeval de Baar-moeder niet aanstonts inbrengt, staat de

dood voor de deur. Ziet hier verders over na myn Anatomische Chirurgicale observatien.

Ten derde. De inwendige mond des Lyf-moeders is zeer ongelyk wegens eenige kleene groefjens van de inwendige hals, dewelke door de swaarte en drukking van de Lyf-moeder eenigfints te voorschyn komen.

No. LXIV. Een vlesje met vogt, waar in te zien zyn de tandjens van een jong geboore Kindje met haar zagte inwendige substantie; ook ziet men hier het Ploeg-yzer been van een kleen Kindje, 't welke zeer wit is.

No. LXV. Een stuk van de Moer-koek van een jong geboore Kindje, zoodanig opgevult met een wassige stoffe, dat ons het uiterste dezer vaten als dons, zonder iets klierigs, voorkomt.

No. LXVI. Een droog vlesje, waar in bewaart word een stukje van een Vliesje, waar door opgepulde Slag-Adertjens heen loopen, welkers uytceynden ons in de eerste opslag van de oogen voorkomen, als kleene vlakken, wegens haar subtielheyd.

No. LXVII. Een Vlesje met vogt, en daar in het Na-geboortentje van een kleen Schepzelke, 't welk dik, hard, en Peers-wys zig ver-toont.

Aanmerkt, dat zoodanige voorwerpen haar Peers-wyze gedaante niet krygen van 't Moer-koekje zelfs, maar van 't geronne bloed, waar van datze alzints bezet werden, en aldus behouden zy niets minder als de gedaante van een Moer-koekje, en werden deze zaken t'onregt ons als Zuygers voorgehouden van die, die hier in onkundig zyn.

No. LXVIII. Een Vles met vogt, in dewelke de Vrouwelykheyd van een menschelyke vrugt, omtrent van vier Maanden dragts, is begrepen; maar als ik 't zelve in den eersten opslag aanschouwde, verbeeldde het zo naauwkeurig de roede met balletjes van een Jongetje, dat het zeer veele zou bedrogen hebben, en zulks heb ik in die ouderdom nooyt anders gezien.

No. LXIX. Een kleen Cabinetje van Indiaansch Hout, waar in vyf Geraamtjens, van zeer kleene Kinderkens, gevonden werden, dewelke in dit VI. Cabinet afgebeeld staan, en is het kleenste zoo klein, dat men nauwlyks een kleender zoude konnen maken.

No. LXX. Een vlesje met vogt, waar in bewaard werd een stuk van de Colyk en bogtige Darm, uyt een kleen Kind.

Aanmerkt ten eerste. Dat in deze præparatie de Klap-vliezen van den Colyk-darm ons voorkomen in de gedaante van een ronde Circul, en zoo komen zy ons altoos te vooren, wanneer de Colyk-darm niet is opgeblazen met wind, of opgevult met darms vuyligheyd, maar opgevult zynde,

zoo doet zig deze Circul op in de gedaante van twee tegens de andere staande Klap-vliezen (gelyk ik de Heer Kerkringh toonde, wanneer hy een Figuur daar van zoude laten maken,) om de wederkeering van de vuyligheyd uyt het groote gedarmte te beletten, dat die niet weder quamen tot het dunne gedarmte.

Ten tweeden. Zoo ziet men hier een worm even boven de Klap-vliezen of Circul uyt te steken.

Ten derde. Het glas omgekeert zynde, zoo doet zig hier ook op het Worm-wyze uytsteekzel, en zyn deze zaaken zoo vers, fris en natuurlijk van couleur, dat men zoude zeggen, dezelve vers uyt het lichaam gesneden te zyn.

No. LXXI. Een vlesje met vogt, waar in van gelyke bewaard werd de helft van een der uytpuylentheden des Lyf-moeders van een bevrugte Koe, waar aan op veele plaatzen nog vast zit een van de Moer-koeks-kens; op andere plaatzen in tegendeel is 't Moer-koekje daar van afgetrokken, ten eynde men die byzondere diepe holletjens konde zien, die daar zitten in de gezeyde uytpuylentheden van de Lyf-moeder, wanneer het beeft beswangert is.

Staat hier aan te merken, dat de takjens der bloedt-vaatjens, die de gantsche Moer-koeks-kens maken, haar komen te zetten in die diepe holletjens, op dat de Aderige takjens 't voedsel daar uyt zoude haalen, welk voedsel men in groote menigte ziet uytvloeyen, als men de Moer-koeks-kens daar van afscheyt, geheel anders als in de bevrugte Vrouwen, waar in men zulks niet ziet, maar deze hebben een geheel andere huyshouding. Ziet hier op na het V. Cabinet.

No. LXXII. Een Glaasje met vogt, waar in te zien is een van de gezeyde uytpuylentheden van de Lyf-moeder van een bevrugte Koe, waar in de gezeyde holletjens veel klaarder konnen werden gezien, tot welker eynde het Moer-koekje geheel en al daar van afgehaalt is.

No. LXXIII. Een stukje van de schorffige substantie van de Hersene van een Mensch, dewelke t'eenemaal uyt bloet-vaatjens is bestaande, 't welk zo wel in dit stuk te zien is, als in die van de voorgaande Cabinetten.

Niemand heeft my tot nog toe bezogt, die ik het zelve heb laten zien, wanneer het helder weer was, dewelke aan de waarheyd van myn zeggen en toonen getwyfelt heeft, maar zy hebben alle, niemand uytgezondert, 't zelve voor waarheyd aangenomen, en veele hebben gezegt, ik zoude zulks nooyt hebben geloofd, indien ik het niet hadde gezien. Wil egter iemand nog daar aan twyfelen, om dat hy het niet heeft gezien, wel! het geloof kan ik hem niet geven, maar wel het gezigt daar van, laat een ieder

ieder tot my komen, als het een helderen dag is, niemand word het beschouwen daar van geweygert.

Men behoeft juyft geen vergroot-glazen te gebruyken, die een goet gezigt heeft kan het wel zien, zonder behulp van dezelve, als zynde een klare zaak. Maar zoo iemand ter loops myne Cabinetten komt te zien, en dat by duyster en regenagtig weer (gelyk veele dagelyks doen, en hier en daar wat, zonder opmerking, beschouwen) zoo is 't onmogelyk, zoodanige subtile zaaken grondig te zien; onder zoodanige is hy ook mogelyk geweest, dewelke een onvoorzigtig en verkeert raport gedaan heeft aan den Heer Professor G. Chr. Schelhamer, hem zeggende, dat hy myne zaaken ziende, zoodanig een t'zamenstel van vaten niet heeft konnen zien, als ik hem de schorffige substantie der Hersene (zoo hy zeyt) vertoonde.

Ondertusschen zyn in myne handen gekomen de Disputen van den met regt zeer beroemde Heer Professor G. Chr. Schelhamer, waar in ik deze volgende zaken zie ter neder gestelt. *Maar of de schorffige substantie der Hersene, waar in de animale geesten werden gescheyden of bereyt, uyt loutere mondekens (ik heb gezegt uyt de takjens, welkers uyteynden zagt, week en donzig zyn) bestaan, gelyk de Professor Ruysch zeyt gezien te hebben, daar over schort ik myn oordeel op, want ik kan niet vatten, hoe een grauwe couleur uyt een t'zamenstel van bloetvaten zoude konnen voortkomen, dewyl in de Aderige vlegting, daar uyt bestaande, zulks niet gezien word, ook zoo heb ik geen volkome vertrouwen in de vergroot-glazen, om zachte en glibberige deelen des lighaams daar mede te beschouwen; weshalven ik van meeninge ben, dat met meerder reden overeenkomt te geloven, datter eenige lighaamtjens tuschen beyde komen, waar door, &c.*

Eer dat ik kome tot het antwoord op de stelling van den Heer Professor Schelhamer, zoo heeft het my goet gedagt voor af te zeggen, dat ik van geen meeninge ben om met iemand over deze of geene zaken in dispuut te treden, op dat ik van myn voornemen in 't verder onderzoeken van 't ware gestel onzes lighaams niet zoude werden afgetrokken, aangezien ik vertrouw meer dienst aan 't gemeen te zullen toebrengen, met onderzoeken, als met disputeeren. Ondertusschen werd een ieder verzogt om te komen zien, 't geen ik ter neder stelle; en zoo dan egter nog iemand zoude mogen gevonden werden, dewelke meer geloof geven wil aan zyn oogen des verstands, als wel aan zyn lighaamelyke oogen, ik geef een ieder zyn oordeel vry; dit voor af gegaan zynde, zal ik kortelyk toetreden tot het gezeyde.

Aan-

Aangaande het eerste, namentlyk dat de gezeyde Heer Pr. Schelhamer gelieft te zeggen, dat hy zyn oordeel suspendeert ontrent myne stelling, van dat de schorffige substantie der herffene uyt vaatjens zoude zyn bestaande, daar op dient tot antwoord: dat ik my daar over mede heb verwondert, en ook zulks nooyt zoude hebben geloofd, ten waar ik het gezien had: want het zoude my ook als een onmogelyke zaake voorgekomen zyn, als men my zulks hadde gezeyt, zonder 't zelve te toonen.

Ondertusschen moet de gezeyde Heer weten, dat ik nooyt zoude zyn gekomen tot deze uytvinding, ten waare ik in 't onderzoeken een ander middel in 't werk gestelt hadde, welke voor my niemand by der hand genomen heeft: want het is niet doenlyk, het waare gestel dezès deels te onderzoeken (zonder myne voorgegaane præparatien) in lighaamen die vers gestorven zyn door 't mes, gelyk de Ontleders gewoon zyn te doen, of door een onnutte koking der Herffene in Terpentyn, Olyf of ook wel Lyn-olie, &c.

Het mes is onbequaam, om de zagtigheyt: door het kooken in de gezeyde Olyen, werden de Herffenen als in een ander wezen verandert; en hier door is 't, dat zommige haar verbeelt hebben te kunnen zien, dat deze schorffige stoffe klieragtig was, en zulks hebben zy niet alleen met woorden en schriften ter neder gestelt, maar hebbender ook Figuren van laten maken, dewelke t'eenemaal voor beuzelingen te houden zyn, en verworpen zynde, moeten wy een geheel andere weg inslaan, dewelke vry zekerder zal werden bevonden; namentlyk door het konstig vervullen der Slag-aderen met een roodwassige stoffe, 't welk gedaan zynde, zoo moet men een stukje van de schorffige substantie der Herffenen afnemen, en aan een haayrtje des hoofds laten hangen, in een bequame vogtigheyd; daar na het haayrtje tusschen de vingeren genomen zynde, maakt men eenige beweginge van 't afhangend voorwerp, 't zelve opwaarts trekkende, en dan weder latende zakken, het welk door deze beweging zig ontdoet, en in byster fyne takskens vertoont, dewelke donzig, zagt en zeer tender zyn. Deze methode heb ik niet alleen ondernomen om de gezeyde schorffe na te speuren, maar is by my ook gebruykelyk ontrent zeer veel andere deelen, zonder dewelke, myns bedunkens, het niet mogelyk is, het waare gestel der zelve te onderzoeken.

Wie zoude ooyt geloofd hebben, dat 'er zoo groot een onderscheyt is tusschen de uyteynden der bloedvaten, gelyk ik albereyts aangewezen heb in de voorgaande Cabinetten, ten waare men zulks ten mynen huyze had gezien? De schorffige substantie der Herffene komt ons in de afgestorvene lighaamen graauw voor, en 't schynt wel dat de Heer Professor Schelhamer zig daar aan komt te stooten, edog ik niet alzoo: of nu dezelve in een

levendig en gezond mensch rood, of asverwig is? zulks laate ik daar, het zy zoo of anders, dit zeg ik alleen demonstrel of toonbaar te zyn, dat de uyteyndes der Slag-aderkens zonder eenig middel op verscheide plaatsen komen te ontaarden, en als in andere vaatjens te veranderen: en alzoo kan men zien de uiterste uyteyndes der Slag-aderen van de Nieren in de pis-vaatjens te veranderen, of datze in een loopen, de Zaad Slag-aders in de Zaad-vaatjens, daar het Zaad zyn eerste bereydzel in krygt, de Slag-Slag-aderkens die in de Ventriculen van de Herffene gevonden werden, in de aderige vlegting: also mede de Melk-aderen van de eerste zoorte in die van de tweede, 't welk ik meenigmaal ondervonden heb door het opvullen der zelve met wind, zoo datze mede onderling, zonder eenig tusschenkomen, vereenigt zyn.

Ja ook mede de Slag-aders, die haar door de Moer-koek komen te verspreiden, of liever die te gelyk met de aderen de Moer-koek maken, deze komen ook wel voort uyt de heuptakken des kinds; edog in 't maken des Moer-koeks, zoo is 't, datze ook van een andere natuur worden; want men kan ze wegens hare dunte, in de Moer-koek nauwlyks onderscheyden van de aderen des Moer-koeks: zoo dat men alhier mede eenige verandering der Vaten te considereeren heeft, ja ik vertrouw, dat de geheele toebereyding en scheyding der humeuren en vogten, als speekzel, melk, het zaad, &c. alleen afhangt van de hoedanigheyt, veranderingen en verscheide cours der uyteyndes van de Vaten, maar niet van andere deeltjens, nog gestelkenisse der (*Pori*) of togtgaten, die men ons op die plaatsen niet kan toonen.

Hoedanig dan op verscheide plaatsen de couleuren der vogten ons voorkomen in haar vaten, alzoo mede vertoonen haar vaten zelfs gecouleurt te zyn. De Gal geel van couleur zynde, deeld dezelve mede aan de Gal-blaas en aan de Gal-canaal; het Zaad, zoo lang het in de Testiculen zyn verblyf neemt, is graauwagtig, en zoo werden ook deszelfs vaatjens bevonden te zyn, egter zoo zyn zy continueel met de uyteyndes der Zaad Slag-aderkens, zonder tusschenkoming van Kliertjens of andere zichtbare stoffe: om kort te zyn, ik vertrouw, dat de uyt-eyndes der Slag-aderen in de schorffige substantie der Herffene te considereeren zyn, en vergeleken konnen werden met de bloemen van de Bloem-kool; deszelfs steel, als mede de bladeren zyn hoger groen dicht aan de aarde, als aan 't bovenste van de plant, wegens haar zap; de steel verandert ten laatste aan haar opperste in witte bloemen, de bloemen zyn continueel met de steel, egter zyn ze niet alleen teeder en zagter als de steel, maar werden ook van een andere natuur; alzoo mede is 't, dat men de schorffige substantie der Herffene, die niet anders is als tedere uyteyndes der slag-aderen, hier moet aanmerken

als

als de bloemen dezer Vaten; deswegen ziet men ook zoo groot een onderscheyd tusschen de uyteynden dezer en geener vaten, gelyk ik in de voorgaande Cabinetten aangewezen heb, 't welk niet te vergeefs is, want indien der slag-aderen gebruyk alleen was bloed te brengen tot de partyen van ons lighaam, en dat der Aderen, om het overtollig bloed weder te rug te brengen, gelyk men heden ten dage vast stelt, waar toe dan zoo groot een onderscheyt, en niet van een en 't zelve maakzel en cours tot haar uyteynden toe?

Indien deze schorflige substantie in een levendig en wel gestelt mensch graauw van couleur is, 't welk ik niet wil tegenspreken, zoo zal ze haar couleur dan hebben van die vogt, die in haar onthouden werd; in de ontfeking der Hersene, razerny en overgroote gramschap, is 't zeer apparent, dat deze schorffe rood van couleur is, om dat het Slag-aderlyke bloed door een byster sterke drift buyten zyne paalen verder werd gedreven, als het behoort, zoo dat deze uyteynden der Slag-aderkens in plaats van een graauwe vogt, schoon rood bloed in haar dan onthouden, op dezelfde wyze, als wanneer ik de Slaap-slag-aderen met een roodwassige stoffe opvulle, waar door de schorffe gants rood wordt, en dat zonder de allermiste uytstorting (*extravasatione*) 't welk een zeker bewys is, dat deze schorffe haar bestaan heeft uyt loutere Slag-aderkens, die men niet alleen met vergroot-glazen, maar zelfs ook zonder die zien kan: En zyn deze om haar fynheyd en zagtigheyd, veel verschillende van die Slag-aderkens, die door de Spieren, en veele andere partyen loopen.

Als ik nu hier zegge, de schorflige substantie der Hersene te bestaan uyt der Slag-aderen uyteynden, zoo zal my mogelyk iemand vragen, of daar dan ook geen uyteynden van Aderen gevonden werden, om het overtollige weder te rug te brengen? deze zoude tot antwoord van my krygen, dat het my tot nog toe onmogelyk is geweest eenige Aderkens aldaar te ontdekken: In myne manier van opvullen, zoo werd dit zeer langzaam, en zonder eenige force gedaan, en daar toe neem ik de Slag-aderen, en niet eenige Aderen; en dewyl in dit doen de schorffe gants rood word, zoo kan men geen separatie en opgevulde Aderen zien, het schynt my toe, dat het overtollig bloed, 't welk te rug gaat, zulks al doet, eer dat het de schorffe komt te maken.

Ik zegge, dat het my niet mogelyk is eenige Aderen in de schorflige substantie te ontdekken, en dat het waarschynelyk is, het wederkeerend bloed al te rug te keeren, eer dat het de schorffe genaamt werd. Nu het woord *waarschynelyk* geeft genoeg te kennen, dat ik daar op zoo vast niet wil staan; want men kan zoo precies niet zeggen, waar ter plaatse de weder-

keer geschiet; want in 't opvullen der Slag-aderen, werden meesten tyd ook te gelyk de Aderen opgevult, als mede in 't vervullen der Aderen, loopen ook de Slag-aderen vol: Zoo dat men niet perfect zeggen kan, hoe het met deze zaak toegaat.

Om nu niet al te wytloopig te zyn, zal ik hier van affcheyden, op dat ik niet afgetrokken werde van myn voornemen; want ik voornamentlyk voorgenomen heb alle myne curieuse Anatomische zaken in 40 Jaaren verzamelt zynde, te beschryven, en dat op de wyze van een Cataloge, en zulks gedaan zynde, zoo is 't voornemen, zoo de Heere my belieft in 't leven te laten, over te gaan tot het beschryven der Cabinetten, welke met de Water en Land-dieren, bloedeloze diertjens en andere zaken bezet zyn, welke Kassen en Cabinetten ook veel in getale zyn.

No. LXXIV. Een Vlesje met vogt, waar in te zien is een van de uyt-puylenheden van 't binnenste vlies des Baar-moeders van een Koe, dewelke van een van de Moer-koekjens omvangen is geweest.

Aanmerkt ten eersten. Dat in de gezeyde uyt-puylentheyd altoos zeer veele en diepe groeven gevonden werden, waar in zig zetten de takjens van de bloet-vaatjens, die de Moer-koek maken.

Ten tweden. Dat in de gezeyde groeven verzamelt werd het voedende zap des vrugts, 't welk van de tippen of uysterste eynden der Aderen opgenomen en na de vrugt gevoerd werd, 't welk geen plaats heeft in de Menschen: Want de Lyf-moeder van een Vrouw is verstekken van zoodanige groeven. Ziet verders hier over na de beschryving van 't V. Cabinet, alwaar hier van breder is gehandelt.

No. LXXV. Een stukje van de schorflige substantie der Hersene, hangende in een heldere vogt, waar in niet minder klaar te zien is, dat dezelve uyt loutere bloet-vaatjens is bestaande.

No. LXXVI. Een droog vlesje met het dunne gedarmte van een jong geboore Schepzeltje, 't welk zeer curieus gevult en toebereyt is.

No. LXXVII. Een stuk van de Aderige, liever Slag-aderlyke vlegtinge, 't welk in een vogt bewaart werd, en is het zelve zeer rood wegens het opvullen van de Slag-aderen der Hersene.

No. LXXVIII. Het Oortje van een jong geboore Kindje, 't welk een levendig Oortje verbeeldt.

No. LXXIX. Het geheele dunne Hersen-vlies van een Mensch, wiens bloet-vaten, en ook derzelver uysterste takjens met een rood-wassige stoffe opgevult zyn.

Aanmerkt ten eersten. Dat men hier zien kan, dat alle de Slag-aderen, waar mede het dunne Hersen-vlies voorzien is, haar cours na beneden

zetten,

zetten, ten eynde zy de fchorffige fubftantie zoude maken; derzelve uytterfte takjens zyn zoo veelvuldig, dat niemand dit voorwerp, nog ook de voorgaande, zonder verwondering kan befchouwen.

Ten tweden. Komt ons dit dunne Herffen-vlies op verfcheyde plaatzen hier dikker voor, als men gewoon is te zien, en zulks heeft ook meermalen plaats in andere vliezen.

No. LXXX. Een Vlesje met vogt, en daar in de fchede van een Baarmoeder van een Schaap, waar in drie of vier verfcheyde, en na den andere fttaande, engtens, als monden, gevonden werden.

No. LXXXI. Een geopend Moer-koekje, aan wiens Navel-ftrengetje afhangt een Menfche Schepzeltje van een halve duym groot.

Aanmerkt ten eerften. Dat deszelfs Hoofdje ontbreekt, alzo het zelve in 't openen van de vliezen van 't Moer-koekje door een fchaartje by ongeluk afgefneeden is.

Ten tweden. Is 't confiderabel, dat deszelfs opperfte en onderfte ledematen eenige gelykeniffe hebben met de hoofdjens van kleene fpeldekens, zonder dat men de Dyen, Beenen, Handen of Voeten ordentelyk zien kan.

Ten derde. Is de Navel-ftreng na proportie van 't Schepzelke zeer dik.

Ten vierde. Hoewel ons hier de Naa-geboorte, of liever het beginzel van de Naa-geboorte vry groot en dik voorkomt, ftaat hier wederom te letten, dat, gelyk hier vooren gezegt is, zoodanige Moer-koekjens meeft altoos met zeer veel geronne bloet alzins bezet zyn, en zulks heeft ook plaatze in dit voorwerp.

Ten vyfde. Moet ik hier die geene, dewelke haar tot de ftudie der Medicynen begeven, vermanen, dat 'er veele geweest zyn, die geroepen waren by Vrouwen, die na datze twee Maanden fwanger geweest waren, quamen te vallen in een Mis-kraam, en ziende dat 'er een groot na-werkje te voorfchyn quam, beelden zy haar in, dat 'er noodzakelyk nog een Kindje te verwagten ftond, in groote na proportie met het Moer-koekje overeen komende; zoo dat zy tot dien eynde afdryvende Medicamenten ingaven, tot groot nadeel der Kraam-vrouwen: Als men ondertuffchen het na-werkje ter degen examineerde, bevont men het Moer-koekje zeer klein, en meeft geronnen bloet te zyn, waar van het beginzel van 't Schepzelke vernietigt, gefmolten, of afgezet was.

No. LXXII. Een groot gedeelte van de Poort-ader gelegen in een heldere vogt, na dat dezelve zoo konftig was toebereyt, dat onze oogen haar daar in verluftigen; want de uyteyndes zyn zeer fubtiel, en egter zoo konftig vervult, dat ik durf zeggen, diergelyke nooyt gezien te hebben.

Aanmerkt ten eersten. Dat my in dezès deels toebereyding of preparatie niets klierigs of eenige byzondere geronne stoffe, (*Parenchyma*,) genaamt ontmoet is, maar zyn de uysterste bundelwyze en sappige uyteynden zeer fyn en als in een ander wezen verandert, egter continueel met de takjens van de Poort-ader, en met wassige stoffe vervult, zonder eenige de minste uytstorting, [*extravasatio*.] Op dezelfde wyze draagt het zig toe met de takjens van de Hol-ader, door de Lever verspreyt zynde, 't welk ik in de voorgaande Cabinetten, als mede in de uytgegevene Brieven getoont heb, en namaals nog verder meene te vertoonen.

Alle de takjens van de Poort-en Hol-ader zyn ontrent haar uyteynden zoodanig gedisponeert en gestelt, dat, 't geen de Ouden een byzondere geronne stoffe, of 't geen de Ontleeders van deze Eeuw kliertjens van de Lever geheeten hebben, wy niet anders noemen dan bundelwyze en sappige uyteynden der bloed-vaatjens. Ik beken, dat ik voor deeze, met een vooroordeel ingenomen zynde, ook lange Jaaren in die zelfde dwaling geweest ben.

Het is over de 40 Jaaren geleden, dat wy ten dienste van de Heer Johan van Horne, Professor in de Anatomie tot Leyden, myn waardige Promotor, zomtyds Levers quamen te excarneeren, (zoo was men gewoon te spreken) en wat wierd 'er gedaan? alle de uysterste uyteynden der vaten wierden met de nagelen, met een stomp mesje en andere instrumenten weg-genomen, gelyk zulks nog blykt uyt de uytgegevene Figuuren van zommige Autheuren, als mede met die 40 Jaarige preparatien, dewelke ik van die tyd af ter gedagtenisse tot nog bewaare; maar nu, door deze myne nieuwe methode, word 'er niets weg genomen, en zoo toone ik die bundel-wyze en sappige uyteynden, die zy voor byzondere Lichaamtjens en Kliertjens hebben gehouden.

Den Heer Professor Schelhamer schynt onze stelling, wegens de uysterste uyteynden der bloet-vaten, tegens te gaan, gelyk zulks blykt *Seet. XIII. Thes. Select.* alwaar hy zegt, geen volkomen geloof te geven, *aan de vergroot-glaazen, ontrent de zagte deelen, dewelke wegens haare vogtigheyd glibberig zyn, &c.*

Ik zal zyn Edelheyt kortelyk hier op antwoorden, namentlyk, dat ik zelfs in 't onderzoeken geen volkome geloof geeven kan aan de deelen, zoo lang zy nog zegt, slibberig, en niet bequaam gemaakt zyn door onze preparatien. Zoo iemand de Hersenen, dewelke van een zeer zagte zelfstandigheyd zyn, onderzoekt, zonder voorgaande preparatie en matige verharding, als mede zonder de artificieele vervulling der bloedvaten, zal 't hem zeer moeiljyk, ja onmogelyk zyn, om 't waare gestel der

der Herffene te onderzoeken. Alle wie tot nu toe, zonder het gebruyk der vergroot-glazen, deze myne preparatien gezien hebben, van haar heb ik gezamentlyk hooren zeggen, datze klaar en distinct konnen zien, 't geen ik haar deswegen voorhiel, voornamentlyk die geene, dewelke by helder weer my zyn komen bezoeken.

Tot nader verklaring, zal ook dit aan zyn Edelheyt dienen, dat zoo meenigmaal als ik in myne schriften zegge, dit en dat door toedoen van vergroot-glazen te konnen zien en toonen, dat zulks alleen aan myn ouderdom toe te schryven is, als die nu in myn sevenen-seftigste Jaar getreden zynde, myne oogen gants niet gespaart hebbe; maar andere, welkers oogen vry wat snelder konnen zien, die zien de dingen klaar zonder het gebruyk van vergroot-glazen, immers getuygen zy het alle te zamen, niemand uytgezondert.

No. LXXXIII. Een Pis-blaaske van een jong geboore Kindje, 't welk van my digt aan de roede geopend zynde, zagts met Cattoen opgevult is.

Aanmerkt ten eerste. Dat ik beyde des Navels-flag-aders, loopende langs de zyde van de Blaas, met een rood-wassige stoffe opgevult hebbe; en dat

Ten tweden, het Pis-vat, [*Urachus*], tusschen de gezeyde Slag-aders te zien is, zonder de minste opening, die zommige, nogtans te onregt, sustineeren in dezelve te zyn.

Ten derde. Kan men hier ook zien het beginzel van de Navel, een gedeelte van de Navel-streng, als mede de cours der Slag-aderen door de Blaas.

No. LXXXIV. Beyde de Nieren van een jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerste. Dat het vette of buytenste vlies, daar de Nieren in beslooten leggen, zig meesten tyd opdoet, als waare het een t'zamenstel van een klierig vliesje, 't welk een onervaare Ontleeder zou konnen misleyden.

Ten tweden. Komen ons de Slag-aders hier zeer aangenaam voor, gevult zynde met een geel-wassige stoffe, en zeer aardig door het gezeyde vliesje loopende.

No. LXXXV. Een glaasje met vogt, waar in te zien is de Lyf-moeder van een Vrouw, wiens inwendige mond ons zoo vernauwt voorkomt, dat men daar nauwlyks het hoofd van een speld in zoude konnen steeken; en is deze onnatuurlyke verenging ook onder de oorzaken van onvrugbaarheid te stellen.

Verders ziet men hier aan eene zyde, dat het alzoogenoemde Loefwerk

werk van de Eyer-wegen of van de Trompetten van Fallopius, aan eene zyde veel duydelyker te zien is als wel aan de andere zyde.

No. LXXXVI. Een Vlesje met vogt, waar in bewaard word de Lyf-moeder van een Vrouw, wiens inwendige mond des Baar-moeders natuurlyker wyze is gestelt.

No. LXXXVII. De Lyf moeder van een Vrouw na de lengte opgesneden, en in een heldere vogt gehegt, ten eynde men des Lyf-moeders holte, als mede de holligheyd van de inwendige hals konde zien.

Aanmerkt ten eerste. Dat, hoewel de Heer Regnerus de Graaf (die een zeer goed Ontleeder is geweest, en in 't beschryven der Teel-deelen van een Vrouw, alle andere Schryvers overtroffen heeft) voldoet my geenzints in het uytgeven van zyne Figuur, rakende de holligheyd van de inwendige hals; weshalven ik raadzaam heb gevonden zulks te veranderen. Ziet de III. Fig. van de IV. Plaat van 't VI. Cabinet.

Ten tweden. Hoe dik de mond van de Lyf-moeder is, zulks kan men hier zien, nadien dezelve na de lengte opgesneden is: Ook komen ons hier in de holte van de inwendige hals des Lyf-moeders voor die lat-wyze verheventheden van de zelve.

No. LXXXVIII. Het grootste gedeelte van de Poort-ader des Levers, opgevult met wassige stoffe, wiens uysterste sappige uyteynden zelfs hier nog geconserveert zyn geworden. In deze præparatie is 'er niets weggenomen, ook gants geen byzondere kliertjens zyn ons in dezelve voorgekomen.

No. LXXXIX. Een Vlesje met vogt, en daar in een groot stuk van de Navel-streng van een pas geboore Kind, wiens Ader en twee Arterien opgevult zyn, om alzo te bequamer te kunnen zien derzelver plaatze en voortgang.

Aanmerkt ondertuffchen, dat dit voorwerp een levendig stuk des Navel-strengs komt te verbeeldt.

No. XC. De Naa-geboorte van een zeer klein Schepzelke, wiens oppervlakte, dewelke naast aan 't Kind staat, of na het Kind ziet, vervult is van ronde knobbels. Ziet de VII. Figuur van de III. Plaat van 't VI. Cabinet.

Ik kan my niet genoeg verwonderen, dat niet alleen de Naa-geboorte, maar ook deszelfs streng zoo veel verandering onderworpen zyn in een onnatuurlyke staat, waar van ik in myne Cabinetten gewag gemaakt hebbe, en naheen nog doen zal, van welke zaken ik byna niets gelezen hebbe by andere Autheuren.

No. XCI. Een opgesnede Mond en inwendige Hals van de Baar-moeder, om

om te bequamer te konnen zien der ſelver inwendige geſtalte, t'eenemaal overeenkomende met het voorwerp van N°. LXXXVII, en by gevolg aan de waarheyd aldaar voorgedelt, niet is te twyſelen.

N°. XCII. Een vlesje met vogt en daar in de Long van een jong geboore Kindje, tuſſchen wiens Long, het Hart, in 't Harte-ſakke nog beſlooten zynde, zyn natuurlyke plaats en geſtalte heeft behouden.

Aanmerkt ten eerſte, dat men hier bequamelyk zien kan, voor eerſt de verdeeling des Longs in een rechter en linker gedeelte of quabbe, als mede de volgende ſmaldeling, voor eerſt van die van de regter quabbe in drie deelen, en die van de linker, in twee deelen, en hoe alle deeze te gelyk wederom geſmaldeelt werden in duyfende van zeer kleene quabbetjes.

Ten tweden, zo zyn hier de Slag-aderen van 't Harte-ſakke vervult, zoo dat men haar cours bequaam zien kan, Ja het Hart en Long vertoon en haar levendig van couleur.

N°. XCIII. Een glas met vogt, waar in geconſerveert werd het beginzel van de Naa-geboorte van een zeer klein Schepzelke, waar aan het begin van een Navelftrengtje nog vaſt zit, en aan deſſelfs uyerſte het beginzel van de Menſch-werding nog kan geſien werden, maar het zelve is meerendeel gelmolten, om dat zy het my te laat ter hand hadden geſteld.

N°. XCIV. Een groot ſtuk van de Herſſene van een Menſch, door my voor dartig jaaren ſteen hard gemaakt zynde.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het de menſchen vreemt voortkomt, dat hout en andere zaaken in deze en geene rievier geſmeeten zynde, in ſteen komen te veranderen, maar zulks moet ons tot grooter verwondering ſtrekken, dat de Herſſene, die van een zeer zagte ſtoffe zynde, ſteen hard konnen gemaakt werden, en dat door onze vogtigheyt: Ook heeft ze niet alleen de gezeyde hardigheyt, maar glinſtert als een glinſterende ſteen.

Ten tweeden. Dat dit voorwerp zes-en-dartig Jaaren geleden van my toeberyt zynde, onbederfelyk is, en dat zy, die na my komen zullen, het, zoo ik vertrouw, duyfent en meer Jaaren zullen konnen houden zonder bederving, aangezien alles, wat zoo toeberyt is, geen bederfelykheyt onderworpen is.

N°. XCV. Een vlesje met vogt, waar in te zien is een ontdaane, of op een byzondere wyze uytgerafelde Teſticul van een mansperzoon.

N°. XCVI. Een droog glas waar in gezien word een gedeelte van de Rugge-graat uyt een onbekend Indiaanſch dier, wiens Wervel-beenderen onderling aan een houden, zonder eenige banden; egter zoo kan men dit

voorwerp alzints buygen en bewegen gelyk als in een levendig dier.

No. XCVII. Een vles met vogt, waar in verthoont werd het Aangezicht van een Jonge, zeer levendig van couleur, wiens koken niet alleen levendig rood zyn, maar ook de Voor-lippen: Ook zyn de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot, waar door ons die nu als Fluweel voor komen.

No. XCVIII. Een kleen ontaard Moerkoekje, hard, en als in een ander wezen verandert, 't geen eertyds voor een zuiger aangezien en gehouden wierd.

No. XCIX. Een droog vlesje, waar in bewaard werd, een Kindje, niet grooter als een gepeld Gerste-koorntje, met delfs Navel-strengtje, 't welk van my hard gemaakt is, en staat hier te confidereeren, dat my het zelve over 40 Jaaren gegeven is van den Wytberoemde Geneesh: Helvetius, woonagtig in s'Gravenhage.

No. C. De Naa-geboorte van een Kindje van ontrent drie Maanden dragts, werdende in een vogt bewaart; het zelve is veel grooter geworden, door dien het met geronne bloet bezet is, gelyk ik meermaals aangewezen heb, in andere Moer-koeken, en dewyl zulks meermaalen komt voor te vallen, zoo moet men omzigtig zyn, om geen abusief oordeel te vellen, wegens de tyd, hoe lang zoodanig een Vrouw zwanger is geweest.

Daarenboven staat hier aan te merken, dat de uyteynden der bloet-vaten dezès voorwerps schynen een begin aan te nemen van een verandering in blaaskens, 't welk in 't volgende voorwerp veel klaarder kan gezien werden.

No. CI. Een Naa-geboorte van een Kindje van ontrent vier Maanden dragts, leggende in een vogt, 't zelve is een tyd lang in 's Moeders lichaam gebleven, na dat het Schepzelke ter wereld is gekomen, of in 's Moeders lyve vergaan is geworden, waar door het in een rond wezen is verandert, zonder de minste holligheyt, zo dat het niets minder als de gestalte van een Moerkoekje heeft behouden.

No. CII. Een Naa-geboorte van een Schepzelke van een Mensch van ontrent drie Maanden dragts, 't welk in een vogt is geleege, 't zelve is een tyd lang in 's Moeders lyve gebleven, na dat het vrugtje was afgegaan.

Aanmerkt ten eerste, datter deze Naa-geboorte veel geronne bloet aan zich gehegt heeft.

Ten tweden, dat de uyteynden der bloet-vaatjens eeniger-maten eenige ver-

verandering aangenomen hebben, en haar ook tot beginzels van waterblaaskens hebben gezet: en alzo ziet men, dat aan haar uiterste eynden, zeer kleene ronde knobbeltjes zitten, als zandjes. Ziet de III. en VI. Fig. van de V. plaat.

N^o. CIII. Een vles met vogt, waar in te zien is, de Naa-geboorte van een Kindje van omtrent 4 maanden dragts, waar aan ook veel geronne bloet vast zit; deze Naa-geboorte heeft ook aangenomen de gezeyde verandering in water-blaaskens, dog wat grooter en zichtbaarder als wel in de voorgaande. Ziet de V. Fig. van de V. Plaat.

N^o. CIV. Een vles met vogt, in sig onthoudende een stuk van de Naa-geboorte, die tenenemaal in water-blaaskens is verandert.

Aanmerkt. Dat hoewel het bezwaarlyk is te gelooven, dat de Naa-geboorte, die geheel en al niet als een t'zamenstel van de bloet-vaten is, kan veranderen in waterblaaskens, namelyk zoo wel de groote als de kleene vaten, ja ook de allerkleenste, egter heb ik ondervonden, dat zulks niet buyten de waarheyd is, ook heb ik zulks al over veele Jaaren bekend gemaakt, en door Figuuren doen verbeelden, ziet hier op na myne Anatom: en Chirurgicale aanmerkingen in de Fig. 34 en 35. Tot die tyd toe had ik in geen Auteur van zodanige zaaken yets gelezen, veel min eenige figuren daar van afgebeeld gezien: Maar na heen heb ik gezien, dat een ander van deze zaak ook figuren heeft uytgegeven, die men zien kan na de myne gemaakt te zyn, dog met eenige verandering, om niet t'enemaal met de myne over een te komen, dit is gedaan, zonder eenige mentie van my te maken, maar zulks moet men laten passeeren met de andere abuysen van hem begaan zynde.

Op wat wyze de bloed-vaten in water-blaaskens kunnen veranderen, zulks heb ik hier vooren aangewezen, en gezegt, datter tusschen de vliezen of rocken der bloet-vaten ook een gevonden werd, die men bequame-lyk kan noemen het *celluleuse vlies*, wiens cellekens door zekere quade gesteltenisse, met een waterige stoffe vervult werdende, de holte der bloed-vaten zoodanig werd geperst, datter gants geen holte meer te vinden of te zien is, en zoo werden deze bloed-vaten t'enemaal vernietigt, zo wel de kleene als de grote.

N^o. CV. Een vles met vogt, waar in te zien is, het Steen-been uyt een Mensch, 't zelve is zoodanig toebereyt, dat men niet alleen de drie beenige Canaalen, maar ook die holte zien kan, die men het Portaal noemt, als men het voorwerp maar komt te houden voor een brandende kaars, of voor het ligt van de Sonne, en dit alles is toebereyt zonder eenige quetsing der canaalen. Ook doet hier zig op het slacke huyske.

Xxxx 2

N^o. CVI.

No. CVI. De Maag van een Jonge, wiens Slag-aderen vervult zyn met een wit wassige stoffe, in deszelfs midden komt ons voor een zeer konstig opgevult takje, het welk het alzo genaamde wonderbaarlyk Net zeer wel verbeeldt.

Ondertusschen zoo isser niet aan te twyfelen of alle de tackjens door de gantsche Maag zyn zodanig gestelt, hoewel zy haar hier zoodanig niet vertoonen, wegens de onvolmaakttheyd dezer opvulling.

Aanmerkt ook, dat de loop dezer bloet-vaten byster veel verschilt van die der Nieren; des Milts, Moer-koeks en andere deelen meer, 't welk myns dunkens, aanmerkens waardig is.

No. CVII. Een Testicul op een zonderlinge wyze ontrafelt of ontdaan.

No. CVIII. Het Levertje van een onvoldrage Schepzelke, 't welk ontvleest is, zoomen gemeenelyk, dog t'onregt, spreekt, want in dit deel niets vleefigs, nog yets klierigs of diergelyke stoffe, te vinden is, verscheide zynde van de uyteynden der bloed-vaten.

Aanmerkt ondertusschen, dat de uyteynden des Poort-aders tackjens byzonder fraay hier kunnen werden gezien, alzo zy zeer wel bewaart zyn, maar die der hol-ader niet alzo.

No. CIX. Een stuk van de schorffige substantie der Herffene van een Mensch, hangende aan een hayrtje, waar in haar vatig gestel gezien kan werden.

No. CX. Het Armtje van een jong Kindje zeer levendig van couleur, in wiens handje gehouden werd een stuk van deszelfs Borstje, of wel van een ander Kindje: De Spiertjens van 't Borstje zyn zoo rood van couleur, datze in een levendig Kindje niet rooder zyn te zien.

No. CXI. Een droog glas, en daar in het geraamte van een muys zeer net, en zoo subtiel toebereyt, dat men de beentjens van 't gehoor in het Steen-been zien kan.

Dit geraamte op een der agterste pooten staande, zonder eenig steunzel van hout, of koperdraad, schynt te dansen.

No. CXII. Een vles met vogt, in sig onthoudende, het binnenste vlies van de Lyf-moeder uyt een Koe, dewelke in ronde en harde bollekens is komen verandert, en dat, zoo ik meen, door verstopping der uysterste uyteynden van de bloed-vaten, gelyk ik zulks voorheen in zommige voorwerpen getoont heb, en na heen ook in andere meen te vertoonen.

No. CXIII. De Nier van een hond, wiens inwendige selfstandigheyd (die niet anders is als vaten) t'enemaal geconsumeert zynde, een worm in zig onthoud, die vry groot is.

No. CXIV. Een vles met vogt, waar in te zien is een gedeelte van een

een ontdaane Testicul van een Schaap, die een groote overeenkomst heeft met die van een Mensch.

No. CXV. De Mond of beyde de Lippen met een gedeelte van de Wang van een Mensch.

Aanmerkt ten eerste. Het buytenste gedeelte van de onderste Lip is nog met zyn bekleetzel omvangen, maar het binnenste is 'er van gedaan, zo dat men alleen in 't binnenste van dit voorwerp zien kan alle de Zenuwagtige tepeltjens, verbeeldende eenig Fluweel.

Ten tweden. Zoo staat te confidereeren, dat het inwendige bekleetzel van de Wange geen waaragtig en gemeen vlies is, gelyk zommige gewaant hebben maar het heeft dat met de Voorlippen gemeen, dat het niet anders is, als een uytspanzel van de Zenuw-tepeltjens, 't geen ik bemerkt heb ook plaats te hebben in het oppervelleke van ons vel, hier van daan komt het ook, dat het gezeyde uytspanzel gequest zynde, ons geen pyn aan doet, gelyk zulks ook plaats heeft in 't oppervelleke van ons vel.

No. CXVI. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de Tong van een Kalf, wiens Tongs-tepeltjens zeer rood van couleur zyn, en dat wegens het opvullen der Slag-aderkens, nadien deze Tepelkens van bloedvaatjens zeer wel voorzien zyn.

No. CXVII. Een stuk van een Mensche Long, in een vogt bewaart zynde, wiens roode couleur zeer wel geconserveert is.

Hier omtrent staat verders aan te merken, dat ik het buytenste vlies hier en daar van afgescheyden heb, ten deele om de gesteltheyd van 't gezeyde vlies, als mede om de veelheyd der bloed-vaten, en ook haar natuurlyke cours voor oogen te stellen: Hierom is 't dat ik des Longs blaaskens ongeschonden heb gelaaten om haare natuurlyke gesteltheyt te kunnen toonen, zoo als die is in 't uytademen.

No. CXVIII. Een stuk van 't Darm-scheyl, 't welk ons hier als blaaskens-wyze voorkomt, wegens het opvullen van 't zelf met wind, en dat wegens eenige qualyk gesteltheyt, waar mede dit voorwerp is aangedaan geweest in 't leven.

Aanmerkt ten eerste. Dat het Darm-scheyl uyt twee vliezen bestaat, zulks is kenbaar, maar hier heb ik een derde vlies by gevonden, 't welk ik meede het celluleuse vlies van 't Darm-scheyl noeme, 't welk tusschen de verdubbeling van 't scheyl zit; het zelve bestaat uyt duyzende van kleene cellekens, dewelke wy niet komen te zien, ten zy dezelve met wind of water vervult zyn geworden. In een wel gestelt mensch zyn zy voor 't oog onsigbaar, hoewelze in vette perzoonen met vet bezet zyn, en dit vlies als dan volkomen overeen komt met ons ondervellig vlies, of *membrana adiposa*.

Ten tweden is 't confiderabel , dat de gezeyde blaaskens ons hier niet alleen zeer duydelyk voorkomen , maar dat zy door een onnatuurlyke ongeftheltheyt voort gebragt , en uyt het lighaam gefneden , zoodanig bewaart zyn geworden , dat zy haare natuurlyke bol-ronde Figuur volkomentlyk behouden hebben , en dat alleen , om dat zy in een bequaame vogt bewaart zyn geworden , zonder het welk zulks onmogelyk zoude zyn geweest.

Ten Derden. Door deze en diergelyke wyze van doen , kan men genoegzaam zien , hoe dienftig het is , de toebereydzels in een vogt te bewaren , omze zo te kunnen toonen , als men publyk komt te Anatomizeren ; zoo dat zommige te onregt dit doen in my voorheen veragt hebben , toen ik dit eerft in 't gebruyk bragt.

No. CXIX. Een vles met vogt , waar in te zien is een Wervelbeen of twee van een jong geboore Kindje , waar aan nog een ftuk van 't Middel-rift , als mede beyde de nieren vafst zitten : deze zaken zyn zoo natuurlyk geconferveert , dat men zoude zeggen , dezelve verfch uyt het lighaamtje genomen te zyn.

Aanmerkt ten eerfte , dat de opper-vlakte der twee Nieren ongelyk is , waar door dezelve als in veel deelen fchynen verdeelt te zyn , en zulks ziet men altoos in de kleine kinderen.

Ten tweden , op de linker Nier is de by-nier nog gelegen , even al eens als een aker of Ekel op zyn fchaaltje.

Ten derde , hier ziet men duydelyk , dat de By-nieren vereenigt zyn met het Middel-rift , *diaphragma* , door het tuffen komen van haar vette vlies.

Ten vierde , dat de inwendige fubftantie van 't Rugge-merg fchorffig is , en uyt bloed-vatjens is beftaande , byzonderlyk uyt Slag-aderkens , zulks blykt in dit en meer andere , van my geconferveerde , voorwerpen.

No. CXX. Een droog glas , waar in bewaart word de Naa-geboorte , welke na proportie van 't Schepzelke byzonder groot fchynt te zyn ; aan deszelfs navel-ftrengtje is gehegt een Schepzelke van ontrent een halve duym breedts grote , 't welk gebooren is zes uuren na dat de Moeder van een voldrage vrugt verloft was geworden , zynde een zeeker bewys van een over bevrugting , *superfetatio* , ziet hier verders over na myne Anatom. en Chirurgifche Observatien in 't Jaar 1691 uytgegeven , alwaar dit volgende nevens de Figuur gevonden werd.

De Huysvrouw van een zeker Chirurgh tot Amsterdam is verloft van een voldrage Kind, in 't Jaar 1686, 't welk levendig kloek en fterk was: zes uuren daar na zoo verlofte zy nog van een Schepzelke, wiens forme en groote gezien kan worden in de XV. Fig. In dit Schepzelke was het aanmerkens waardig,

dig, dat de Navel-streng zoo vol was van water-blaaskens, dat dezelve niet anders scheen te zyn, als een 't zamengestel van blaaskens, vervult met een wateragtige vogt; dog waar dit van veroorzaakt is, zulks is niet wel te zeggen.

Uyt de beschryving des Moerkoeks, die ik zeyde van byzondere grootte te zyn, blykt het dat ik in die tyd geabuzeert ben geworden: want deze zyn grootte is vermeerderd door het geronne bloed, en dit heb ik doenmaals alleen voor de Moer-koek aangezien, daar de Moer-koekjens in die tyd zeer kleen zyn.

Aanmerkt ook, dat dit Schepzelke voor het droogen van my door een wassige stoffe is vervult geworden, zonder 't welke het zyne natuurlyke grootte niet zoude behouden hebben in 't drogen.

No. CXXI. Een vles met vogt waar in te zien is een doorgesnede stuk of moote van 't Agter-breyn van een Mensch, wiens schorflige substantie vervult is met een rood-wassige stoffe, waar door dezelve ons rood voorkomt, het mergagtig wezen is in tegendeel wit gebleven.

No. CXXII. Een droog glas, en daar in het geraamte van een Muys, 't welk zeer curieus toebereyt zynde, op een zyner agterste poten staat: in een der voorste hout het een paarts-haayrtje, aan wiens uysterste een zeer grootte zwarte tand van een Indiaansche Spinnepkop vast gehegt is.

No. CXXIII. Een droog glas, waar in te zien is het Vel van 't opperste van 't hoofd van een Mensch, wiens Slag-aderen opgevult zyn met een roodwassige stoffe, en dat zoo konstig, dat niet het allermiste tackje onaangeraakt ichynt gebleven te zyn, zoo dat ons dit vel als ontstoken voor komt.

Ondertuffchen is het te verwonderen, dat dit gantsche vel in 't droogen behouden heeft de Fignur van 't bekkeneel, waar door het een schoeltje, zonder eenige rimpels verbeeldt.

No. CXXIV. Het Tyd-been in twee deelen gescheiden, in wiens eerste en buytenste deel, 't welk eygentlyk 't Tyd-been geheten is, 't Trommel-vliesje te zien is, zynde vervult van Slag-aderkens, en is aan 't gezeyde vliesje nog vast zittende het hand-vatje van 't hamertje, en aan desselfs hoofdje het aanbeeltje.

Staat verders te letten, datter tegens de loop van de natuur in 't midden van 't Trommel-vliesje een kleen gaatje gezien werd.

No. CXXV. Het Hart van een Mensch zoo hard gebalzemt, en zoodanig toebereyt, dat het eeuwen lang kan bewaard werden.

Aanmerkt ten eerste, dat alle de vaten, en inzonderheyd de Slag-aderen zagtjens met een rood wassige stoffe zoodanig opgevult zyn, dat de uysterste

terste uyteyndend, zo fyn als dons zynde, de gezeyde wassige stoffe een uyttocht hebben gegeven, en dat door het spierig wezen van 't Hart heen, in de gedaante van een rook, 't welk zeer aangenaam voor 't gezigt is.

Ten tweeden. In deze zagte vervulling is 'er gants geen onnatuurlyke uytspatting veroorzaakt geworden: want als dan zoude de gezeyde stoffe niet in een gedaante van een wolkje of rook haar vertoonen, maar wel als ronde bolleken.

Ten derden. Zoo is 't te gelooven, dat in een levendig en welgestelt mensch, het bloed door de gezeyde uyteyndend geperst werd uyt de vaten: want terwyl de slagaderen gedestineert zyn, om het voedsel tot de spieren te brengen, zoo moet het voedsel uyt de vaten komen; En zyn deze uysterste uyteyndend anders gestelt, als in de Lever of Milt, niet alleen ten opzigte van haare loop, maar ook wegens haare zelfstandigheyd en dispositie. Ziet de zesde Figuur van de V. Plaat.

Ten vierden. Het verspreyden der slag-aderen door de vliezen of rocken van de groote slag-ader kan men ook hier zeer curieus zien, als mede

Ten vyfden. De stonk van de groote Slag-ader en hoe datze drie takken opwaarts zend, ook de verdere stonken van des Longs-ader, Hol-ader, Kroon-aderen &c. en dit alles in zyn natuurlyke plaats.

Ten zesden. De Oorkens van 't Hart met dezelve roode stoffe opgevult zynde, zoo komt ons derzelver natuurlyke figuur curieus te voren. Ziet verders, W: Lezer, over het Hart, het III, en inzonderheyd het IV Cabinet, alwaar de figuren der Harten afgebeeld staan, zelfs met de uysterste uyteyndend der Slag-aderen.

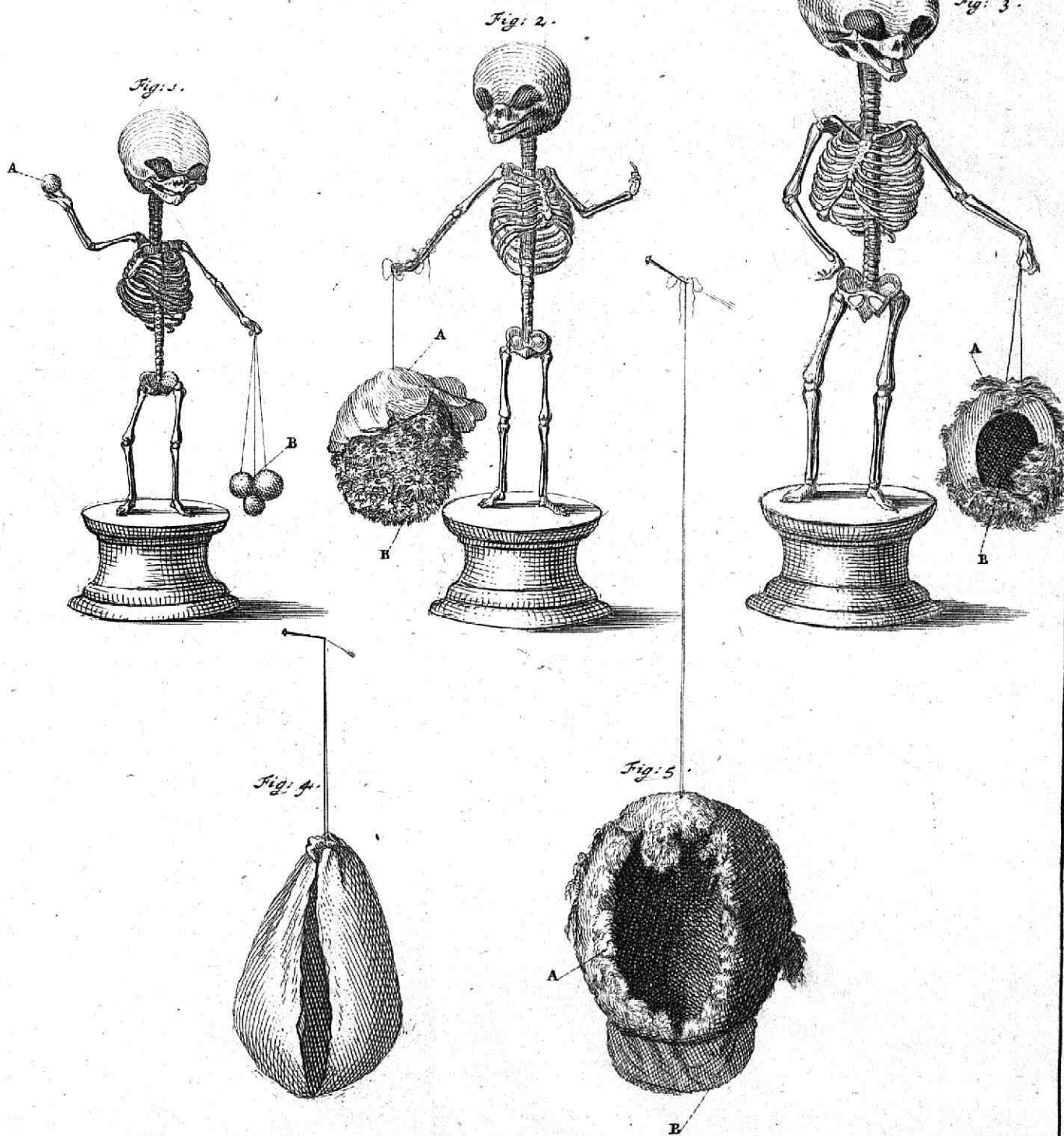
VERKLARINGE

Der Figuren van de eerste Plaat, van 't VI. Cabinet.

De eerste FIGUUR.

VErbeelt het geraamte van een mensche schepzelken, de groote van een pinck, in wiens regter handtje verbeelt word een eytje van een Vrouw, 't welk niet bevrugt is, en wert het zelve aangewezen met de letter A. Des zelfs linker handtje houd drie hartjens vast, waar van drie eyertjens afhangen, die ook niet bevrugt zyn geworden, en zyn deze van verscheide groote.

De

De tweede F I G U U R.

Vertoont het geraamte van een kintje , 't welk een weynig grooter is, als het voorgaande; van des zelfs regter handtje hangt af aan een hayrtje een mensche eytje, 't welk bevrugt geworden zynde, uyt de baarmoeder is gestoten of geloft, na dat het in die plaatze vry wat vergroot was geworden ; 't Zelve is van myn niet geopent, zoo dat men het inwendige gestel niet kan zien.

A. *De beginzel der vliezen.*

B. *De beginzelen der bloetvaatjens, dewelke het Moerkoekje begonden te maken.*

De Derde F I G U U R.

Verbeelt het geraamte van een menscheschepzelke, hebbende de groote van een voorste vinger van een mensche, van wiens regter handtje af hangt aan een hayrtje, het eytje van een mensche, 't welk van gelyke groote, en ook bevrugt is geworden; 't Zelve is van my opgesneden, maar hebbe niets zichtbaars in 't zelve gevonden.

A. *Het buytenste van 't eytje, 't welk ons vasculeus, of als een t' zamenstel van kleene bloetvaatjens, voorkomt.*

B. *De holte van 't bevrugte eytje.*

De Vierde F I G U U R.

Verbeelt het beginzel van een Moerkoekje, 't welk eenigen tyd in des Lyfmoeders holte is gebleven, na dat het schepzelke daar uyt geloft was geworden, waar door het verhard, en van zyn natuurlyke gestalte is verandert geworden.

De Vyfde F I G U U R.

Vertoont het beginzel van een Moerkoekje van een zeer klein menscheschepzelke.

A. *Het beginzel der bloetvaatjens.*

B. *Geklontert bloet, 't welk aan het zelve vast zit.*

De II. T A F E L verbeelt vyf voorwerpen, waar van

De Eerste F I G U U R.

Ons vertoont het geraamte van een kintje van omtrent drie maanden dragts; van des zelfs handen hangen af, aan twee hayrtjens, twee beginzelen van

Y y y y

men-

menfche fchepzelkens, waar van het eerfte van de regter hand afhangende in groote met een anys-zaatje overeenkomt. Het tweede van het flinker hantje afhangende komt in groote over een met een luys, of latuw-zaatje, en hangt het zelve nog aan zyn navelstrengtje en moerkoekje vast.

Verklaringe van 't eerfte beginzel van de Menschwerdinge.

- A. *Het beginzel van 't navelstrengtje, 't welk immers alzo dik is, als het fchepzeltje zelfs, 't welk ik meermaalen ondervonden heb.*
- B. *Het fchepzeltje zelfs, in groote een anys-zaatje geenzins overtreffende.*

Verklaringe van 't tweede beginzel.

- C. *Het beginzel van 't Moerkoekje.*
- D. *Het beginzel van 't fchepzeltje zelfs, hebbende de groote van een latuw-zaatje of luys.*

De Tweede FIGUUR.

Toont ons aan een menfche fchepzelken, hebbende de groote van een gepelt gerfte koorntje; 't zelve is nog vast aan des zelfs Navelstrengtje en Moerkoekje.

- A. *Verbeelt het hooftje.*
- B. *'t Lighaamtje, waar aan nog gansch geen beginzels van ledematen gezien kunnen werden.*
- C. *Het Navelstrengtje.*
- D. *'t Moerkoekje.*

De Derde FIGUUR.

Toont ons aan een menfche fchepzelken, omtrent van die zelve groote.

- A. *Het nageboortentje, 't welk na proportie van 't fchepzelke, byfter groot ons hier voorkomt, en dat van wegens het geronne bloet, 't welk zoo vast is gezeten en vereenigt met het Moerkoekje, dat men het daar van niet af konde halen, zonder het Moerkoekje te quetzen.*
- B. *Het beginzel van 't Navelstrengtje, 't welk in een waterblaasken is verandert.*
- C. *Het fchepzelke, wiens hooftje van 't lighaamtje nog niet wel is te onderfcheyden.*

De Vierde FIGUUR.

Wyft ons aan een menfche fchepzelken, een weynig grooter als het voorgaande, wiens hooftje nu al onderfcheyden word van 't lighaamtje: ook zoo doen haar hier nu ook al op de allereerfte beginzelen der uysterste ledematen, en dat als kleene heuveltjens.

A. *Het*

*Tafel: VI.
Fig. 5.*

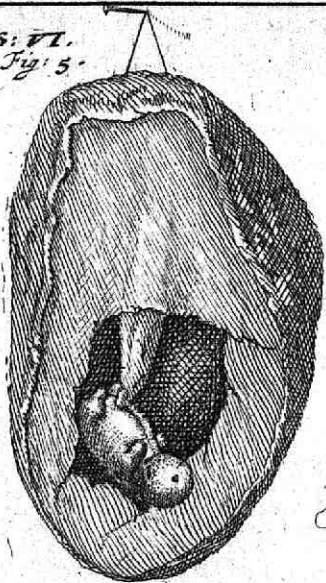

Fig. 1.

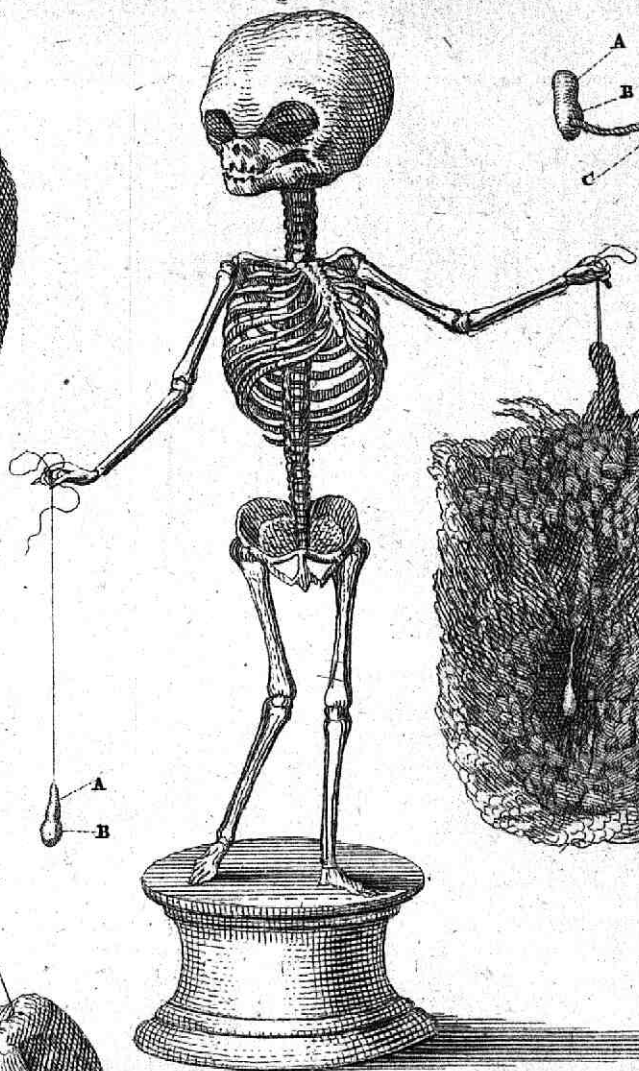

Fig. 2.

Tafel: II.

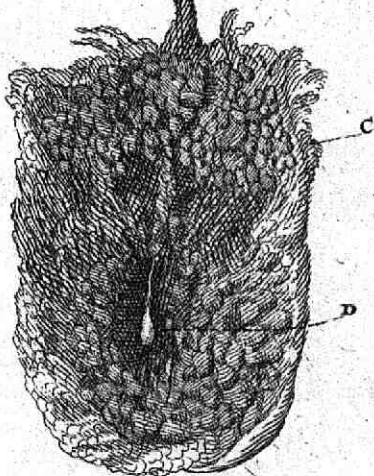
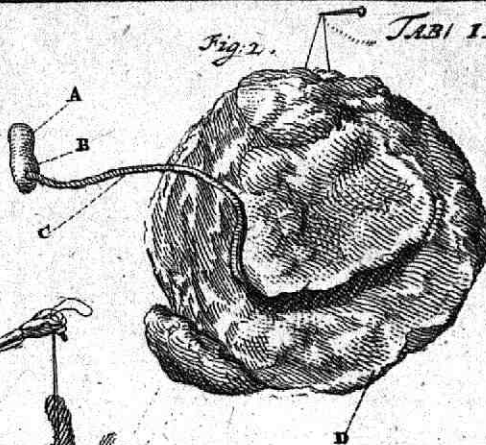

Fig. 3.

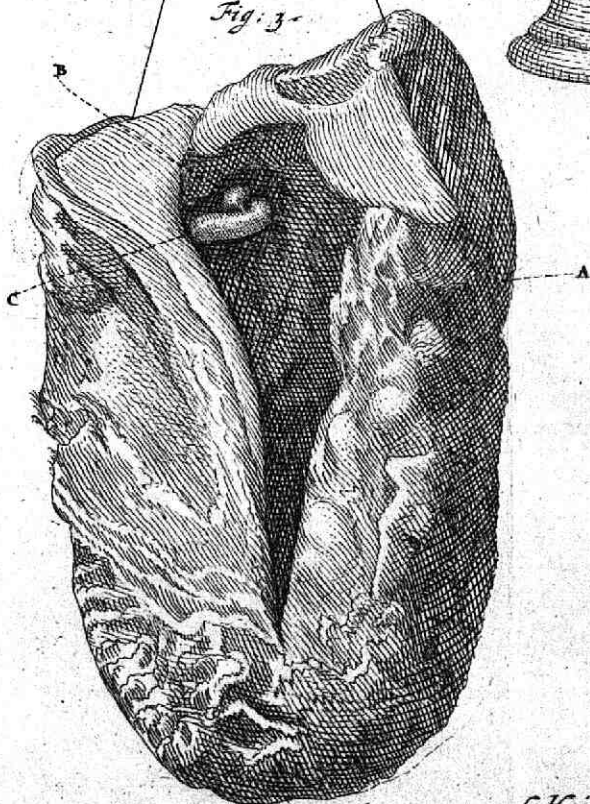
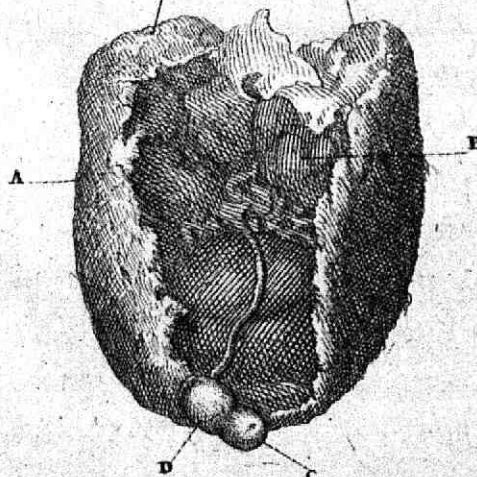

Fig. 4.

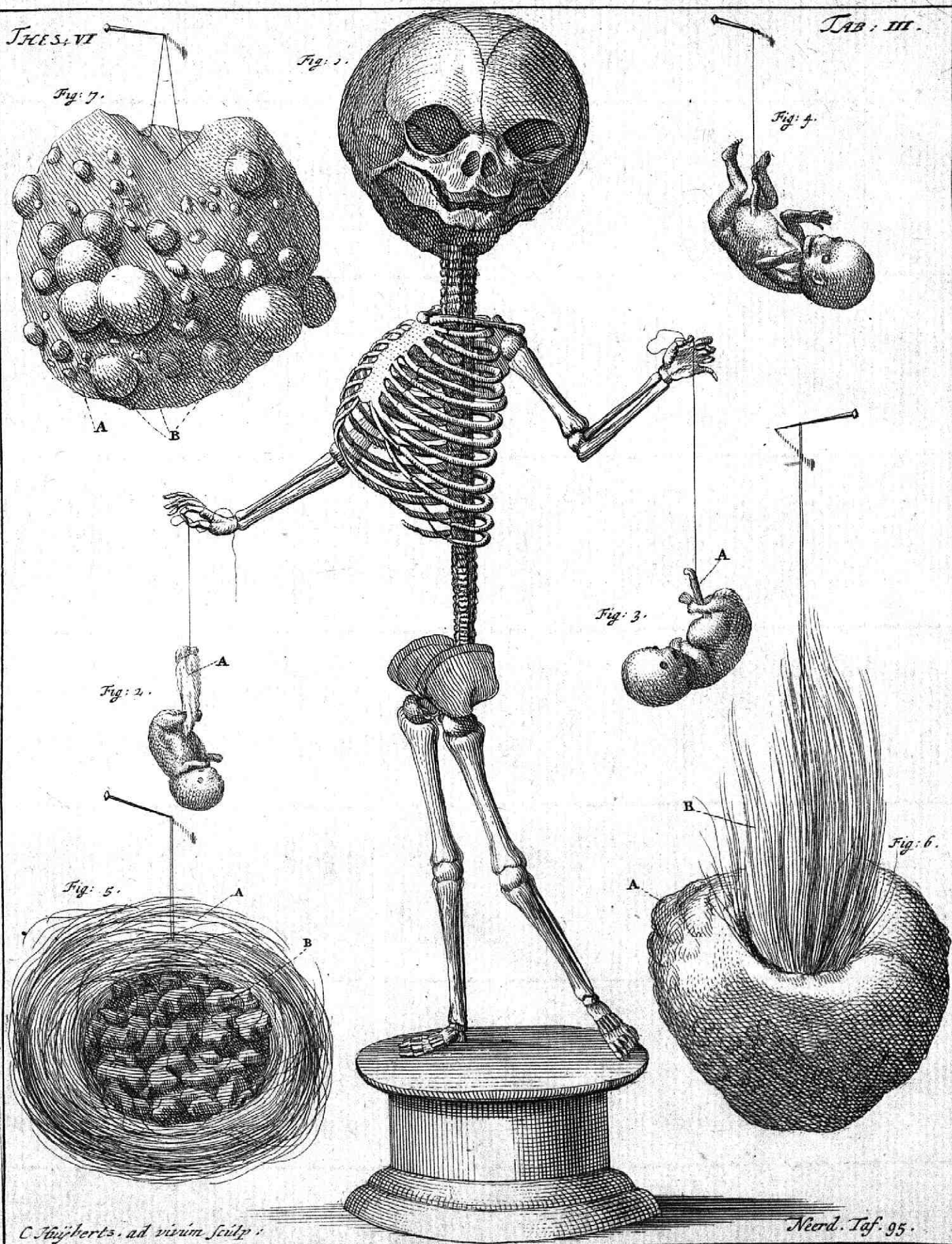

C. Huyberts, ad vivum sculp.

Neerd. Taf. 94.

Tafel VI

Tafel III

C. Heyberts. ad vivum sculp.

Neud. Taf. 95.

- A. *Het Moerkoekjes buytenste oppervlakte.*
- B. *Des zelfs inwendige oppervlakte.*
- C. *'t Hooftje.*
- D. *'t Lighaamtje.*

De Vyfde F I G U U R.

Verbeelt een menfche fchepzelke, omtrent een duym breed groot, wiens hooftje van 't lighaamtje nu niet alleen is te onderscheyden, maar ook vertoonen haar de uyerfte ledematen in de gedaante van groote heuveltjens en dat wel aan te merken ftaat, des zelfs navelftrengtjes beginzel is byna zoo dik in dit voorwerp, als het fchepzelken zelfs, en dat zulks meermalen voorvalt, heb ik door ondervinding ondervonden, mogelyk door een quade geftelteniffe.

De III. P L A A T vertoont ons VI Figuren, waar van de

Eerfte ons voor oogen ftelt 't geraamte van een kintje van omtrent vier maanden dragts, des zelfs regterhandtje houd aan een hayrtje des hoofts, een menfche fchepzelke, wat groter als het laaft verhaalde, wiens uyerfte ledematen nu al wat meer komen uyt te botten; egter zoo kan men der zelve vingertjens nog niet onderscheydentlyk zien. Hier ftaat ons ook nog te confidereren, dat des zelfs navelftrengtje, waar aan het gezeyde hayrtje vafte gehegt is, ook byzonder dik is; en werd in de tweede Fig. dit fchepzelke aangewezen. En het geene in de derde Fig. geteekent is; ook aan een hayrtje van de linkerhand afhangende, is een menfche fchepzelke, al weer een weynig grooter als het aanftonts verhandelde. In dit fchepzelken kan men nu al zien de vingertjens zoo van de handen, als voeten: en is des zelfs navelftrengtje vry wat dunder, zoodat men hier ook heeft te confidereren de verfcheyde werkinge des natuurs.

Verders ftaat te letten dat ik de gezeyde fchepzelkens, zoo lange zy nog zoo onvolmaakt zyn, dat men en nog vingers nog toonen aan kan zien, heb geheten en gefteft onder de *Embryones* fchepzelkens *dat is* een onvoldrage kintje of vrucht, en de andere onder de benaminge van *Foetus*.

De Vierde F I G U U R.

Vertoont een menfche fchepzelken, 't welk mede aan een hayrtje des hoofts afhangt, 't zelve is al weder wat grooter, als 't voorverhaalde, en is des zelfs navelftrengtje by na van gelyke dikte met het laaft verhandelde.

De Vyfde FIGUUR.

Verbeelt ons een bovenatuurlyk gezwel, 't welk in onze tale Pap-gezwel is geheten, en dit mag men met regt een Hayr-pap-gezwel noemen, wegens het hayr dat in 't gezwel gevonden is; 't zelve is gevonden tuffen de fpiere van den hals van een Os, en verbeelt zeer aardig een neftje van een zeker Indiaans Vogeltje, 't welk wy *Colubritje* noemen.

- A. *De hayren kringwys en rontom 't gezwel lopende,*
- B. *Papagtige stoffe, van binnen in 't gezwel zittende.*

De Zesde FIGUUR.

Vertoont een tweede Hayr-pap-gezwel, nevens het voorgaande tuffen de fpiere van den hals gevonden: uyt des zelfs inwendige stoffe komen regt op staande hayren voort, 't welk een aangestoke watervuurbal verbeeldt.

- A. *Een vaste, harde, en vreemde stoffe.*
- B. *De hayren.*

De Zevende FIGUUR.

Verbeelt de Nageboorte van een kleen mensche fchepzelke, 't welke eenigen tyd, na het atgaan van 't kintje in de Lyfmoeder is gebleven, waar na de binnenste oppervlakte met ronde en harde knobbeltjens is begroeyt geworden.

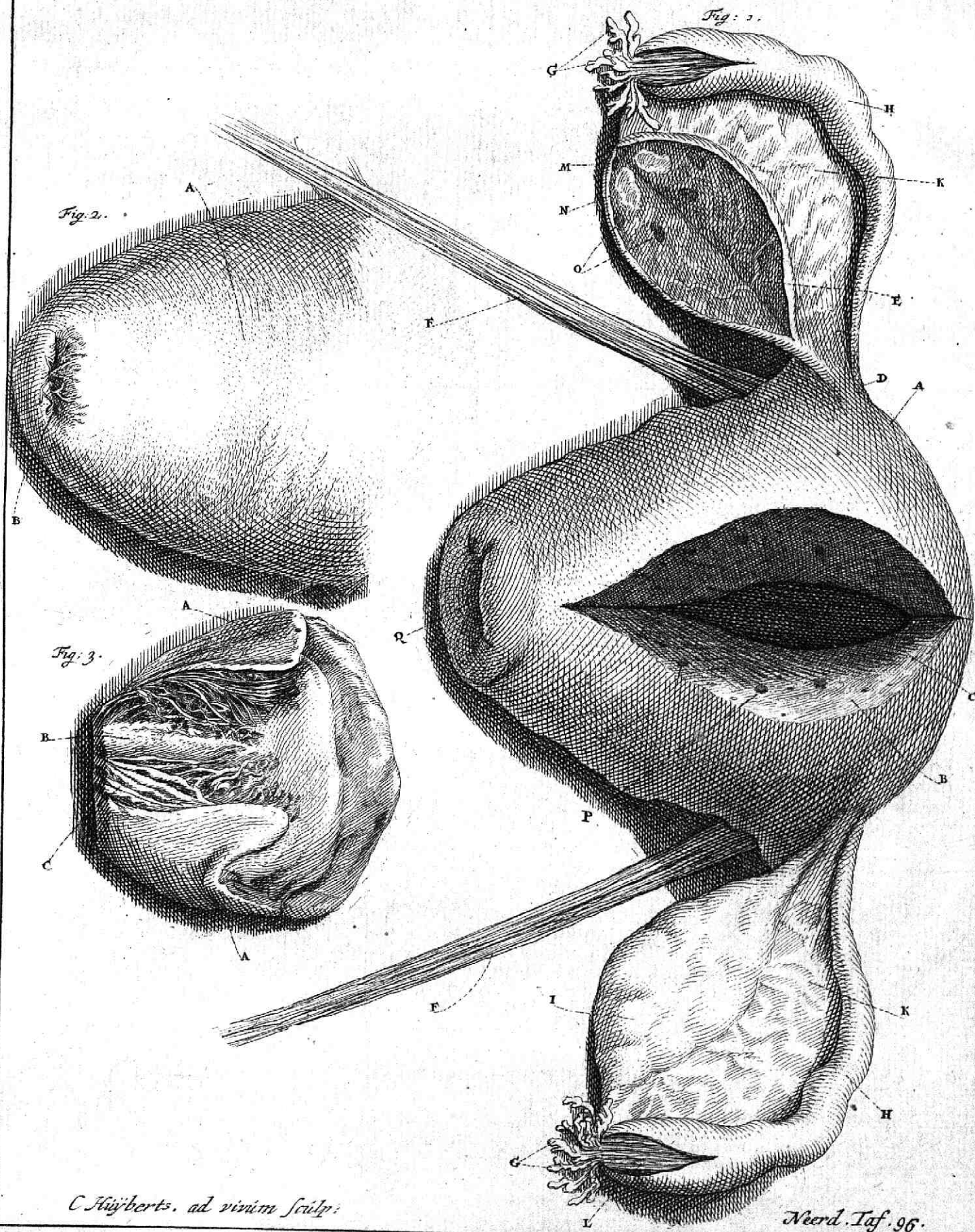
- A. *'t Moerkoekje.*
- B. *De knobbeltjens.*

Verklaringe van de IV. PLAAT, waar op gevonden werden drie Figuren, hier van is de eerste

De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke weynig dagen voor haar dood, bevrugt is geworden.

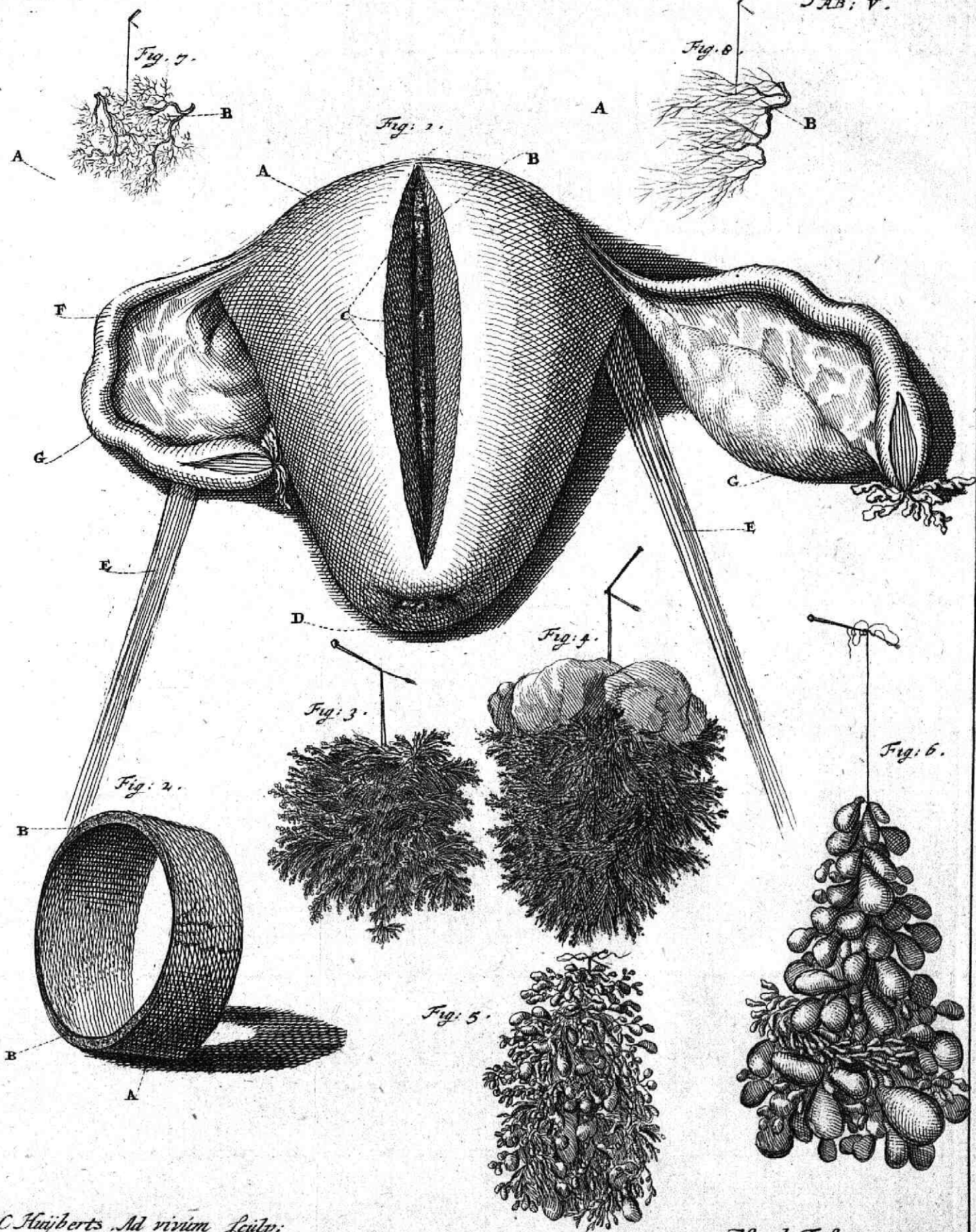
- A. *'t Lighaam van de Lyfmoeder.*
- B. *Des zelfs dikte.*
- C. *Des Lyfmoeders holte.*
- D. *De plaats, daar de Trompetten of Eyerwegen haar zetten in de holte van de Lyfmoeder.*
- E. *De geopende Eyerstok.*
- F. *De rond- en lange banden, voorheen de ronde banden gebeten zynde.*
- G. *Der zelve zazelingen, by andere het lofwerk gebeten.*
- H. *De Trompetten of Eyerwegen.*
- I. *De Eyerken, buyten de Eyerstokken uytpuylende.*

K. *De*

Tues: VI.

TAB: V.

C. Huiberts Ad vivum Sculp.

Neerl. Taf. 97.

- K. *De brede banden des Lyfmoeders.*
- L. *De holte der Eyerwegen.*
- M. *Derand van de holte der Eyerwegen.*
- N. *Het bevrugte Eytje, wiens inwendige vogt verandert, en als geronnen is, mogelyk van de vogtigheyt, waar in ik het gelegd hebbe: en is het zelve door de bevrugtinge vergroot geworden.*
- O.O. *De Eyertjens, die niet zyn bevrugt geworden; dezelve zyn overdwars opgesneden, en haare inwendige vogtigheyt geenzins geronnen, hoewel het in dezelfde vogt gelegen is.*
- P. *De overdwars opgesnede bloedvaten.*
- Q. *De inwendige mond des Lyfmoeders.*

De Tweede F I G U U R.

Wyst ons aan een uytgezakte of uytgezonne Baarmoeder.

- A. *Het voorste gedeelte des Baarmoeders, dewelke bezet ofte omvangen is van de schede des Baarmoeders, zoo dat men de Baarmoeder, zelfs niet immediatelyk zien kan, 't welk in alle uytzinking van de Baarmoeder plaatze heeft indien dezelve uit zinken, namentlyk buyten de baringe.*
- B. *De inwendige mond der Baarmoeder, waar in verscheyde zeer kleine sleuven of groeven van den inwendigen hals des Baarmoeders gezien worden, en dat wegens de perssing, waar van de Vrouwen in dat voorval veeltyts zeer geincommodeert worden.*

De Derde F I G U U R.

Is een afbeeltzel van den inwendigen mond, en inwendigen hals des Baarmoeders, de welke hier na de lengte geopend zynde, haar inwendige gesteltheit bequameelyk gezien kan werden.

- A.A. *De zyden des Lyfmoeders mond, na de lengte geopent zynde.*
- B. *De holte van den inwendigen hals des Lyfmoeders.*
- C. *De sleuven of groeven.*

Verklaringe van de V. P L A A T waar van de eerste Fig. aanwyft de Baarmoeder van een Vrouw, dewelke maar eenige uren, na datze van haar Man in overspel gevonden zynde, dood gestoken wierd, en is des zelfs Baarmoeders holte niet alleen, maar ook beyde Trompetten of Eyerwegen bevonden met manlyk Zaad vervult te zyn.

- A. *'t Lighaam des Baarmoeders.*
- B. *Des zelfs holte.*

Y Y Y Y 3

C. 't

- C. 't Manlyk zaad, nu wat verhard, wegens de vogtigheyt, waar in 't voorwerp is gelegen.
- D. Den inwendigen mond, waar in nog wat van 't zaat is blyven zitten.
- E. De ronde en lange banden.
- F. De Eyerwegen of Trompetten.
- G. De Eyerstokken, die men voorheen der Vrouwen Testiculen heeft gebeten.

De Tweede FIGUUR.

Verbeeld een stuk van den bogtigen Darm van een Mensch, wiens cellulouze en sponcieuze Vlies opgeblazen, gedroogt, en over dwers doorgesneden is.

- A. 't Gezeyde stuk van den bogtigen Darm van een mensch.
- B. Het cellulouze Vlies.

De derde en vierde FIGUUR.

Wyzen ons aan, stukken van de Nageboorte van een mensche, waar van de geheele Moekoek, een tyd lang in de Baarmoeder is blyven zitten, na dat het Kint ter werelt was gekomen, waar door d' uyteynden der bloetvaten de natuur van waterblaaskens, op verscheyde plaatzen, hebben aangenomen.

De Vyfde FIGUUR.

Verbeeld een stuk van de Moerkoek, waar in 't gezeyde veel duydelyker kan werden gezien, door dien de blaaskens nu vry grooter zyn geworden.

De Zesde FIGUUR.

Vertoont een stuk van de Nageboorte, dewelke nu geheel en al tot waterblaaskens was geworden, gelyk dit alles 't mynen huyze zoo te zien is, alsof het nu vers uyt het lighaam was gekomen.

De VI. PLAAT vertoont ons een zonderling en tegensnatuurlyk voorwerp, 't welk een Koe afgegaan is, 't zelve is byna alzints bezet met korte, zwarte, ook witte hayren; ook is er een lange steel aan vast.

A. Het hayrig lighaam.

B. De steel.

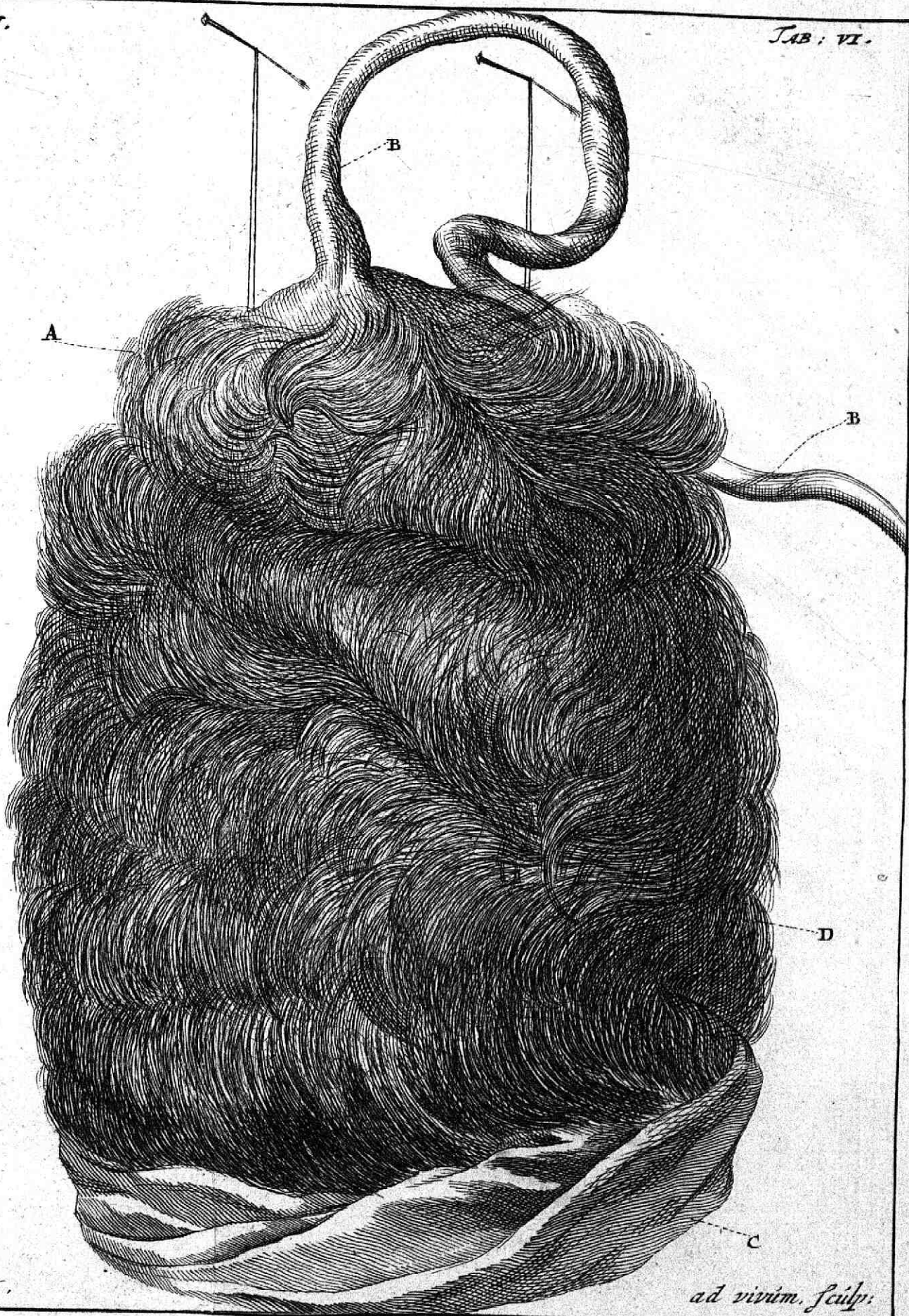
C. Het hairlooze gedeelte.

D. De hayren.

Wie nu alle deze onvolmaakte schepzelkens die ik hier heb doen afbeel-

Tafel: VI.

Tafel: VI.

C. Hüberts.

ad vivum. sculp.

beelden , met opmerkinge beschouwt , zal ligtelyk met my toestemmen , dat het zeer bezwaarlyk zy te oordeelen , uyt der zelve groote , van wat ouderdom dezelve zyn , ofte hoe lange datze zyn gedragen ; te meer nadien wynige Vrouwen gevonden werden , dewelke den precisen punt des tyds van Bevrugting weten aan te merken. Daar en boven verliezen zoodanige kleene en onvolmaakte Vruchtjens zeer dikwils 't leven in de Baarmoeder , en blyven egter nog voor eenigen tyd in dezelve ; zoo dat ik oordeele by na onmogelyk te zyn , te willen oordeelen van den precisen tyd , en dat uyt de groote der zelve: Zoo dat ik met omzigtigheyd hier heb willen nalaten , van met assurantie daar van te spreken , hoewel andere zulks gants abuzivelyk gedaan hebben. Omtrent volmaakte schepzelkens van 3, 4, 5. Maanden , kan men met wat meerder zekerheid van deze zake spreken , om datze veeltyds levendig ter werelt komen , als mede in meerder quantiteyt ons toegebracht worden.

T H E T

HET ZEVENDE

ANATOMISCH
CABINET.

P wiens grond gevonden word een Graf-ftede of Tombe, uyt verfcheyde zo uyt Ooft, als Weftindifche fchoon gemaakte Hoorntjens, Schulpen, en Zeetakjens toebereyd.

In het opperfte van de zelve, ziet men ook die vreemde Schulp, wiens rand getopt en van Fab: Columna beschreven is, met de naam van *Concha exotica margine in mucrones exeunte*.

In de holte van deze Schulp staat het geraamte van een Kindje van on-trent agtien weeken dragts, wiens regter-handtje in zig onthoud een Milts flag-ader, dewelke gevult is met een rood-wasfige stoffe, verbeeldende alzo een roode Coraal.

Deze gezeyde Tombe onthoud in zig een tweehoofdig en voldrage Kind, voorzien met drie Armen en twee Beenen, 't zelve heb ik al over veele Jaaren gekogt, zynde door andere gebalzemt en hard gemaakt, zo dat zodanig een balzameeringe met de myne geenzints over eenkomende nog natuurlyke couleur, nog gesteltheyd behouden heeft.

Aanmerkt daar benevens, dat niet alleen uyt dezès Kinds oogen-raden Haagdiffen en Slangen voortkomen, maar over het gansche lyf schynende-zelve ook te kruypen, welke zaaken in de waare graven der afgestorvene menschen meermaals werd gezien, in vreemde en slang-ryke landen, gelyk zulks kenbaar is.

Wanneer deze Tombe gezien wierd van den Eerwaardigen Heer, HERMANUS SCHYN, Bedienaar des Goddelyken Woorts by de Mennoniten, en voornaam Geneesheer te Amsterdam, behaagde het hem dit Werk, met deze volgende verzen te vereeren.

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI.

Deez' Tombe een Meesterstuk uit Hoorentjens en Schulpen,
Daar 't Ooft en Wester Strant der Indiën meê praaft,
Door Zeegewas gehegt, en konstig opgehaalt,
Verstrekt de Lykbus om dit Monster te bestulpen.

Een

Een menschlyk Schepzel, maar helaas! te veel ontaart,
Als met twee Hoofden, met drie Armen, en twee Beenen
Voorzien; door Balsenkunst zo hart gemaakt als steenen.
• Dog door deez' grooten Man voor d'ondergang bewaart.

Voorwaar een Monster der Elenden en gebreken,
Daar 't menschelyk geslagt te droevig onder zugt:
Een bitter nasleep van die eerste Zondevrugt,
Doen 't Menschdom van den Boom des Levens wiert verfteken.

Helaas! wat ziet myn oog in deeze Tombe al reën
Om 't pronkstuk van Gods hand met tranen te beschreyen?
Wie weigert my dit Lyk ten duistere grave leyen
Met droefheit? daar de Dood zelfs in het swart komt treën.

Ik zie twee Schepseltjes, geplaatst wat meer verheeven
Deez' Grafplaats, in 't Geraamt den grooten rouw bekleën:
Zy schynen 't silte nat te droogen van de leën,
En strekken 't Sinnebeelt van ons elendig leven.

Deez' heeft in zyne hand een Breuk, en die een Borst,
Wiens Ribbens zyn geknakt, en wederom genezen.
O Wyt Vermaarde Heer! uw konstwerk doet my leezen
De brosheit van den Mensch, die quaal by quaalen torst.

Helaas! wat baart een zonde al rampen en elenden!
Wat sleept een enig quaad een bondel plagen meê!
Hoe stort zy 't pronkstuk van Gods ving'ren in een Zee
Van smerten zonder tal, en ziekten zonder enden!

No. II. Aan de regter zyde van deze Grafftede staat het Geraamte van een voldrage mensche schepzel, in deszelfs regterhand dragende en vertoonende (om alzo eenige werkzaamheit te verbeelden) een stuk van de bogtige Darm, waar in gevonden werd een byzondere en tegens natuurlyke vertrekplaats, wiens uysterste de muyl van een hond is verbeeldende. Dit stuk Darms heb ik zeer veel jaaren bewaart, ook doen afbeelden in myne Anatomische en Chirurgicale Observatien, gelyk ik nu weder heb gedaan. Ziet de IV. Plaat van de II. Fig. in dit VII. Cabinet.

No. III. Aan de linker zyde van dit Graft staat noch een tweede Mensch Geraamte, ontrent van de zelfde ouderdom, hebbende in beyde de handen een grooten slag-ader met Saffraan-couleurig-wassige stoffe vervult.

Z z z z

De.

De Eerste P L A N K.

N°. IV. **D**e Poot van een Varken , uyt wiens linker zyde als mensche Vingers schynen voort te komen.

N°. II. Een zeer curieus Geraamte van een Muys , wiens voorste en linker pootje in zig onthoud een stuk van de Lever door balsamatie verhard , wiens oppervlakte schynende als gecorrekt met ronde korreltjens, kleene kliertjens verbeelt ; en zulks heeft my niet alleen , maar ook zeer vermaarde Ontleeders voor deze bedrogen ; voor zeker houdende , dat dit gekorl , Kliertjens waren , dewelke als byzondere lighaamtjes op haar zelve schenen te bestaan , en yder met een byzonder vlieske omvangen te zyn , tot welke alzoogenoemde Kliertjens de bloetvaatjens zoude na toe loopen : daar ik nu in tegendeel , dit gestel beter en op een gants nieuwe manier beschouwende , bevonde en getoont heb , dat deze lighaamtjes , na datze ontdaan , en in een heldere vogt op zyn gehangen , niet anders zyn als uysterste sappige uyteynden van Bloetvaatjens , dewelke penceels-wyze haar dan vertoonen , gelyk ik hier van in 't voorgaande breder heb gehandelt.

Daar en boven heeft dit Geraamte in deszelfs regter pootje , een vlies , waar door duyzende van bloetvaatjens loopen , welkers uyteynden , hoe wel zoo fyn als katoen of dons , egter vervult zyn geworden.

N^o. V. Een zeer wit Geraamte van een Mol , in wiens toebereyding niet de allerminste aan- nog uyt-was zyn vermist , 't welk een aangenaam gezigt geeft.

N°. VI. Een stuk van de Nugteren darm van een Vroumensch , waar in dit aanmerkelyk is , namentlyk ,

Wanneer als ik het Lighaam , waar uyt dit stuk darms genomen is , opende , en dat in de Somer , zoo vond ik al het gedarmte als bevrozen , en als met ysagtigheyt bezet te zyn , blinkende en eenigzints hardagtig.

Door wat ziekte deze Vrouw is komen te overlyden , is my niet bekend , dewyl ik het niet heb kunnen of durven navorschen , en dat om zekere redenen.

N°. VII. Het Oor van een Kind levendig van couleur , waar aan nog vast zitten het Steen- en Slaap-been , dewelke eenigzints van den anderen zyn gescheiden , op dat het Trommel-vlies , de Beenderkens van 't Gehoor , als mede de Snaar , kunnen gezien werden.

N°. VIII. De Nier van een Kind , waar op de By-nier nog zit , gelyk een aker in zyn kelkje of dopje.

Aanmerkt , dat men hier zeer wel zien kan , dat de By-nieren hare bloetvaten ,

vaten, niet alleen krygen van de Nier-vaten, maar ook zelfs van die, dewelke het Middel-rift (*Diaphragma*) voorzien.

No. IX. Beyde de Oogschellen van een Mensch, in welkers omtrek bequaam gezien kunnen werden, alle die kleene mondekens, als mede de twee Traanstippen: en is deszelfs binnenste vlies zeer rood, gelyk men in een ontsteking dier deelen meermalen ziet; maar hier is zulks veroorzaakt, wegens het opvullen der bloetvaatjens.

No. X. Het Hoofd van een Kindje, levendig van couleur.

Aanmerkt ten eersten. De regter Lydende Zenuw is hier dubbelt, 't welk raar is, en zelden gezien werd.

Ten tweede. In de regter zyde vint men ook de Zenuw van 't zesde paar (na de optelling van *Willisus*) op twee verscheide plaatzen 't Bekkeneel te doorbooren.

Ten derden. Dat gedeelte van 't dunne Harssenvlies, 't welk de Reuk-Zenuwen komt te ontfangen, is hier van veele Slag-aderkens voorzien.

Ten vierden. Beyde de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot zynde, komt ons zeer klaar derzelve substantie te voore, dewelke behalven de bloet-vaatjens niets anders is, als een zamenstel van Zenuw-Tepeltjens, dewelke eenig fluweel verbeelden.

Ten vyfden. Het dikke of harde Harssen-vlies, ziet men hier zeer curieus bewaart te zyn, verbeelende blinkende witte zyde.

Wanneer de Heer Johannes Pluimer, zeer vermaard Digter, dit Hoofd, en andere zaaken, en voornamentlyk dat Jongske van ontrent 8 Jaaren out, en van my dertien Jaaren bewaart, en gebalzemt, zag, zoo geliefde het hem deze balsamatie te vereeren met deze Veersen.

Had dit lief Jongske, toen het stierf, ontrent acht jaaren?

Hoe kon men, naar zyn dood, hem dartien Jaar bewaaren?

R U Y S C H heeft alleen die kracht, zyn kunst en wys beleid,

Geeft 's Lichhaams wezen, en zich zelfs de onsterfelykheid.

No. XI. Een Vles met vogt, waar in bewaard werd de Milt van een Dogter, zynde een Reufinne, waar in, wegens deszelfs groote, klaarlyk blykt, dat 'er niets klierigs, dradigs, of vliefigs van binnen in de Milt van een Mensch gevonden werd, gelyk ik zulks in 't Jaar 1696. niet alleen getoont, maar ook zelfs wereltkundig, en met Figuren afgebeeldt hebbe. Ziet het antwoord op de vierde aan my voorgestelde Brief.

Nadien het gezeyde zoo klaar gezien werd in deze Reufinne haar Milt, wegens deszelfs groote, zo heeft het my goed gedagt voor de tweede reyze

een Figuur daar van uyt te geven. Ziet de I. Fig. van de I. Plaat van dit VII. Cabinet.

No. XII. Het halve hoofd van een Kind, na de lengte in twee deelen verdeeld, en in een heldere vogt bewaart; in 't zelve zyn deze navolgende zaken te confidereren.

Ten eersten. De Trechter en Fluym-klier na de lengte doorgesneden zynde, ziet men de Tregter door de veelheyd van opgevulde slag-aderkens zeer rood te zyn.

Ten tweeden. Ook kan men hier zien, dat 'er in jonge Kinderen, voornamentlyk in die geene, die pas geboren zyn, geen holte gevonden werd onder de Paardezadel, gelyk zulks de Ontleders ook zeer wel hebben aangewezen. Als mede

Ten derden. Dat de Gezigt Zenuwen, inmiddels ook bekleet zyn van 't dunne Herffen-vlies, waar door heen hier gezien worden zeer veel Slag-aderkens te loopen.

Ten vierden. Ook vertoonen haar hier de lydende Zenuwe van eene zyde, als mede die van 't vyfde paar (na de optelling van de Heer *Willisius*) en een gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, waar mede het vyfde paar Zenuwen omvangen werd.

Ten vyfden. Komt ons ook in 't gezigt beyde de takken van de Gehoor-Zenuw, namentlyk, de harde en ook de zagte tak, dewelke ik door toedoen van een doorntje van den anderen heb gesepareert. Als mede

Ten zesden. Dat de schorfige substantie van 't beginzel des rugge-mergs uyt loutere bloedvaatjens, en inzonderheyd uyt slag-aderkens, die zoo fyn als dons of katoen zyn, haar bestaan heeft.

Ten zevenden. Het glas omdrayende, vind men ook in 't zelve een geheele Milt van een Mensch.

No. XIII. Het dunne Herffen-vlies van een Jongeling, in dunte byna overeenkomende met een Spinne-webbe; en zyn de slag-aderen daar door heen loopende, met een roodwassige stoffe opgevult, weshalven dit Vlies ons zeer rood voorkomt.

No. XIV. Het Been van een Kind, natuurlyk van couleur, onder deszelfs Voetje vind men een stukje van 't gecarieert Bekkeneel van een zeer vermaarde Hoer, genaamt Anna van Hoorn, eertyds zeer wel bekend by alle die geene, dewelke het hoerewerk zeer toegedaan waren, onder dewelke zommige nu nog in 't leven zyn, zoo men my onderrigt heeft.

Waarom 'er een stuk van 't Bekkeneel onder 't Voetje is geplaatst, zulks kan men ligtelyk bevroeden, nadien deze Ligtekooy deze ellendige quale niet is overgekomen, zonder haar verfoejelyk bedryf: want in zodanig

danig water, vangt men zulke viſſchen; dit word alles in een heldere vogt bewaart.

Ook heb ik het gebeente van een haarer voeten bewaart, 't welke op 't water als een veder dryft.

N°. XV. Een vles met vogt, en daar in een ſtak van de Bogtige Darm, hebbende een tegens natuurlyke vertrekplaats.

Aanmerkt ten eerſten. Dat dit vertrek fakswyze aan 't eynde blind is, of zonder opening, en dat dezelfs uyerſte, het hoofd van een Hond verbeeld. Ziet de IV. Tafel van de III. Fig.

Ten tweeden. Meermalen zyn my zodanige vertrekplaatzen voorgekomen, in 't openen der afgestorvene Menſchen; ook heb ik in 't Jaar 1698. een derzelve door Figuren laten afbeelden in myne Anatomische en Chirurgicale Obſervatien. Nu heeft het my goet gedagt dezelve hier nog eens nevens een tweede te verbeelden. Ziet de II. Fig. van de IV. Tafel van dit VII. Cabinet.

Ten derden. Alle de zodanige vertrekken komen meeft, zo niet altydt, voor te vallen in den Bogtigen Darm; en nadien deze Darm in 't onderſte des Buyks voor 't grootſte deel gelegen is, kan het wel komen te gebeuren, dat zodanig een vertrek-plaats in een liefch-breuk zit, zonder die zware toevallen, dewelke een liefch-breuk ordinaris verzellen, gewaar te worden.

N°. XVI. Een gedeelte van 't binnenſte vlies des Lyfmoeders van een bevrugt Schaap, in 't welke ons zeer klaar voorkomen alle die worm-wyze vaatjens, dewelke ik heb laten verbeelden in 't Jaar 1702. en dat in 't II. Cabinet.

Aanmerkt ten eerſten. Dat deze worm-wyze vaatjens continuëel zyn met de uyt-eynden der Slag-aderen, gelyk in de Teſticulen der Menſchen; dat ook haar onthoudende vogt overgegeven word aan de verhevene en bultige deelen des Lyfmoeders, en zoo vorders opgenomen werd van de uyteyndens der Aderen van de Moerkoek, is by my buyten alle twyffel.

Ten tweeden. Deze vaatjens komen ons ligtelyk te voorchyn, wanneer men ſlegts de vliezen Chorion en Amnios werende, de Lyfmoeder in gemeen water eenige uren laat weeken, als wanneer zy ons zonder eenige konſte zo ligt voorkomen, dat ik my niet zoude verwonderen, datze door andere in andere Landen ook waren uytgevonden: egter zo heb ik my deze uitvinding toegeſchreven, nadien ik, voor myn uitvinding, niemand heb gevonden, die deze vaten publyk gemaakt, of door Figuren afgebeeld heeft.

N°. XVII. Een Vles met vogt, en daar in een groote tak van de Holader des Levers, welkers uyteyndens te vergeefs voor kliertjens werden gehouden, gelyk hier gezien kan werden.

Z z z z 3

N°. XVIII.

No. XVIII. Een Kinds Armtje, in wiens handje onthouden werd een klein Zeevisje, van my wegens de gelykenisse, een Zeebaarsje geheten.

Aanmerkt, Dat de Hand en Vingertjens zoo aardig het Viske schynen aan te grypen, als of het alles levendig was, en dat in een heldere vogt.

No. XIX. Een stuk van een Mensche Maag, op dezelve wyze bewaart, waar in te zien zyn het ware gestel der rimpels, die in de Maag gevonden werden; als mede alle die openingetjens, mondekens, of sweetgaatkens, waar van het binnenste vlies vervult is.

No. XX. Een stuk van een Mensche Darm, ontrent een handbreed lang, waar in op twee verscheide plaatzen een inschieting (*Susceptio*) gezien werd, en zit in een der zelve een groote worm, die daar ook ten deelen uythangt.

No. XXI. Een Arm van een Kind, in wiens handje gevonden werd een buykige Hoorn, waar uyt te voorschyn komt een Indiaanse Bloedzuiger, die zeer groot is.

No. XXII. De aderlyke vlegting *Plexus Choroides* uyt een Reusiane, dog zeer teder, na proportie van 't geheele Lighaam.

De Tweede P L A N K.

No. XXIII. **H**et Hoofdje van een pas geboore Kindje van een Negerinne, waar in aan te merken staat,

Dat niet alleen dit Hoofdje, maar ook het geheele Kindje met Kindere Pokjes bezet waren, hoewel de Moeder ten tyde hares dragts van geen pokjens aangetast was geworden, en nadien het Hoofdje swart en onaangezien was, zoo heb ik het zelve, om alle afschuwelykheyd te myden, rondom met opgevulde Slag-aderen van een ander voorwerp bezet.

No. XXIV. Een Moer-koek van een Mensch geheel en al rood, wegens de opvulling der bloedvaten, daar de Moerkoek uyt bestaat: op verscheide plaatzen ziet men het alsoo van my genoemde sapagtig vlies, 't welk de oppervlakte des Moerkoeks bekleet, die tegens de Lyfmoeder aan gezeten heeft.

No. XXV. Een gedeelte van de schorsige substantie der Hersene van een Mensch, waar in het ware vatig gestel van de zelve te zien is.

No. XXVI. De alzoo genoemde Paarde-staart van een Mensch, zo als die gezeten is in de eyge gaten van de Lendene wervelen.

No. XXVII. Een groot stuk van de Colyk en Blinde-darm, met deszelfs worm-wyze aanhangsel uyt een Mensch.

In deze werden zeer klaar gezien de Klap-vlieden van de Colyk-darm,
als

als mede deszelfs drievoudige Lat-wyze uytsteekzels, Oog-luykende Klapvliezen by andere geheten.

No. XXVIII. Een fyn glas, waar in bewaart werd het Hart van een Mensch, zynde zeer rood wegens het opvullender Bloetvaten, ook byster verhard wegens onze manier van balzemen.

Aanmerkt ten eersten. Dat het uiterste of punte van dit Hart in tweeën is gespouwen, waar van 't langste gedeelte voortkomt van de regter zyde des Harte.

Ten tweeden. Kan men hier ook zien, hoe en op wat plaats de Ader zonder weerga (*Vena Azygos*) voortkomt uyt de opgaande Stronk van de Hol-ader, aan wiens zyde hier ook kan worden getoont de Slok-darm, die een tak van de gezeide weergaloze Ader ontfangt, als mede de verdeling van de Keel of Hals-ader (*Vena Jugularis*) in een uyt, en in een inwendige tak.

No. XXIX. Het Hoofd van een Jonge van ontrent zes Jaren, 't welk zo fris is bewaart, dat het aangezicht nu nog schynt te leven, hoewel het over veele jaren is gestorven: en zyn deszelfs oogen gesloten, verbeeldende also het Hoofd van een die slaapt.

Aanmerkt ten eersten. Dat het bovenste van de Herffen-panne afgenomen, en de Herffene uytgenomen zynde, doet zig hier op het harde Herffen-vlies, als schoon wit blinkende zyde.

Ten tweeden. Door het overblyfzel van de Reuk-zenuwen ziet men veel bloetvaten verspreyt te zyn. Als mede

Ten derden. De Zenuwen, zoo als die door de grond van de Herffen-pan uytloopen.

Ten vierden. Door het Aangezigt, 't welk zonder de minste rimpel is bewaart, ziet men veele kleene ontvellingtjens, waar van de Lyder in zyn leven aangedaan was.

Hier door komt het, dat men hier en daar eenige roode vlakken komt te zien, nadien de roodwassige stoffe aldaar een uytgang nam, in 't vervullen der vaten van 't Aangezigt.

No. XXX. Een droog glas, waar in te zien is, en bewaard word de Blinde-darm, en een groot stuk van de Bogtige, en ook Colyk-darm, en dat uyt een Kind van ontrent vyf Jaren: merk aan, dat, alhoewel de Darmen met geen wind opgevult zyn, evenwel dezelve haar ronde uytspanning hebben, 't geen ik nooyt voorheen by andere gezien heb gedaan te wezen, en zyn dezelve zeer rood wegens der Slag-Aderen opvulling.

No. XXXI. Het Hoofd van een Kindje, 't welk zonder eenige rimpels

pels in een vogt is gelegen, en 't Hoofd van een levendig Kind verbeelt.

Aanmerkt, Dat ik het bovenste van 't Bekkeneel en de Herffene afgenomen, en het Agterbreyn omgekeert zynde, weder in 't Hoofd gelegd hebbe, ten eynde men de Slag-aderen der wervelen van de Hals, en de daar uyt voortkomende Hals Slag-ader in 't gezichte zoude krygen.

N°. XXXII. Een droog glas, waar in te zien is de Blaas van een Mensch, dewelke van drie Pis-leyders is voorzien, waar van 'er twee in de linker zyde geplaaft zynde in een loopen, eer zy in de Blaas zyn gekomen, en alzo doorboren zy dezelve met een eenvoudige opening.

N°. XXXIII. Een Vles met vogt, waar in onthouden werd een groot deel van 't dunne Herffen-vlies van een Mensch, wiens Slag-aderen opgevult zynde, zeer rood haar opdoen, en alzo hebben zy deze couleur ook medegedeelt aan 't gezeyde dunne Herffen-vlies.

N°. XXXIV. Een deel van 't harde Herffen-vlies van een Mensch, 't welk mede in een vogt is gelegen.

Dezes deels alzo genoemde lange Groeff (*Sinus Longitudinalis*) geopent zynde, kan men klaar zien die kleene ronde Geerftgelykende Lighaamtjens, dewelke ons den Heer *Pacchionus* heeft ontdekt, en zyn dezelve niet grooter als het hoofdje van een gemeene speld, ten waare men de zelve met vergrootglazen quam te zien, of als 'er twee aan een zaten.

N°. XXXV. Nog een deel van 't harde Harffen-vlies van een Mensch, in wiens lange Groef niet het minste der gezeyde ronde Lighaamtjens gezien of gevonden werden; edog buyten deze Groef hangt 'er een vliesje af van de binnenste oppervlakte van 't harde Harffen-vlies, 't welk van die kleene en ronde lighaamtjens vervult is, maar van de zelve heb ik niet konnen zien, dat 'er het minste takje van een Water-vaatjen uyt voortkomt.

N°. XXXVI. Het harde Herffen-vlies van de Reuzinne, onlangs van my ontleed, in wiens langagtige Groef eenige zoodanige Lighaamtjens gezien worden, maar dezelve zyn zeer kleen na proportie van haar lighaam, ja overtreffen al mede geenzints het hoofd van een kleene speld.

N°. XXXVII. Een glas met vogt, en daar in een stuk van het buykvlies van een waterzugtige Vrouw, 't welk zoo vol zit van een lymig water, dat men het buykvlies nauwlyks zien kan. Ziet de III. Figuur van de II. Plaat van dit VII. Cabinet.

Ook waren de Klieren van 't Darm-scheyl even zoo vervult met Waterblazen (*Hydatides*) zoo dat alle remedien vergeefs in 't werk gestelt zynde, de Lyderffe het leven heeft moeten verlaten; en nadien men zulks zeer veel ziet voorvallen in waterzugtige menschen, zoo is 't datze zelden of nooyt gene-

genezen, wanneer men haar den buyk door deze of geene wyze opent, om 't water te ontlasten.

No. XXXVIII. Een glas met vogt, waar in te zien is een overdwars doorgesnede stuk van de borst van een Kind, en nadien het Hart, en de Longe met een wassige stoffe zyn vervult, zoo kan men zeer curieus en bequaam zien, niet alleen, hoe dat de long en 't hart in het in- en uytademen de geheele borst vervullen, maar ook de platte form, die het onderste van de Long, en ook het Hart krygen, om datze het middelschot raken, en daar op leggen.

Daarenboven zoo komt ons hier in dit voorwerp nog voor, wegens het dwers doorsnyden van de Borst, het dwers doorgesnede Rugge-merg, wiens uytwendige of merg-agtig deel (*pars medullaris*) wit van couleur is, en het inwendige of schorfige gedeelte (*pars corticalis*) root, wegens het opvullen der Slag-aderen, waar uyt de schorfige substantie meest is bestaande.

No. XXXIX. Een glas met vogt, en daar in een takje van een Kaapse Heester, met porcelayne bladeren, 't welk beschreven is in 't eerste Deel van de Amsterdamsche Tuyn.

Het onderste gedeelte van dit gezeyde takske is bezet met een gemaakt en onwaar vlies, 't welk uyt myn eygen bloed, na een aderlating van my is toebereyd, en dat alleen door geduurig roeren van 't takje door het bloed, tot dat het koud wierd: dit gedaan zynde, heb ik het takje met styf geronne bloed bezet zynde, in schoon water gelegd, 't water dikwils verversht, en 't geronne bloed eenige reizen tusschen de vingers geduwt, waar na het zyne roodigheyd verlatende, een witte couleur aannam, verbeeldende alzo een waaragtig vlies, 't welk zig rondom de bladerkens zeer vast quam te zetten, waar door heen menigte van waarschynlyke membraneuse draden (*Fibræ*) loopen; zoo dat wie het ook ziet, 't zelve als een waaragtig vlies, uyt een Mensch genomen, voorkomt. Ziet de VI. Fig. van de III. Plaat in dit VII. Cabinet.

Staat ook te letten dat zulks niet zal gelukken, wanneer men het bloed niet aanstonds komt te roeren, eer dat de geesten vervlogen zyn.

In 't eerste Cabinet vind men byna dezelve præparatie, en dat uyt het bloed van een Varken; en dewyl zulks geroerd was met de hand en vingeren, in plaats van met een gebladert takje, zoo doet dat zig op in de gedaante van een polypeuse zelfstandigheyt, waar door heen haar ook laten zien eenige stukskens vet. Ziet de II. Plaat van het I. Cabinet.

No. XL. Een Vles, waar in te zien is een stuk van de bogtige darm uyt een Mensch, leggende in een heldere vogt, op dat men zeer klaar en distinct zoude kunnen zien het vyfde of fluweele vlies, waar over zoo veel waters vuyl gemaakt is, namentlyk, wat voor een wezen dit bekleetzel zy,

A a a a a

en

en of het ook wel voor een vlies te houden is; alle welke opinien hier op te halen, zoude niet alleen verdrietig, maar ook onnut zyn. Ik wil liever de curieuse Liefhebbers tot het zien nodigen, op dat zy mogen beschouwen wat van de waarheyd is.

Het waare en Tepel-zenuwagtig gestel der Voorlippen, heb ik beschreven, en met een Figuur doen afbeelden in 't III. Cabinet, in dit VII. zien wy het Tepel-zenuwagtige inwendig bekleetsel der wangen: met het zelve te onderzoeken bezig zynde, quam my in de zin, dat het niet ondienstig zoude weezen, eerst het fluweele vlies des Maags, en dat der Darmen te doorsnuffelen, nadien deze alle continueele Lighaamen zyn.

In dit onderzoek dogt my best te zyn het gedarmte en Maag zoodanig eerst te bereyden, datze haar als in een levendig Mensch quamen te vertoonen, en dat door het opvullen der vaten, en in een bequame vogt te weyken. Dit viel zoo wel uyt, dat ik zonneklaar bevond, het Fluweele vlies van de Maag, Darmen, Wang, en Voorlippen, byna van een en 't zelve gestel te zyn, namentlyk een t'zamenstel van Zenuw-tepeltjens, Bloetvaatjens (die zoo fyn zyn als dons of kattoen) en een bekleetzel (*Epithelia*) voortkomende uyt de uyteynden dezer Tepeltjens.

Aanmerkt ten eersten. Dat dit Tepelwyze lighaam in de Voorlippen dunder is, als in de Maag of Darmen.

Ten tweeden. Dat dit in alle lighamen niet even klaar te zien is, weshalven men in verscheyde lighamen zulks moet navorschen.

Ten derden. In de Voorlippen komen deze Tepeltjens niet klaar te voorschyn, ten zy dezelve van haar bekleetzel eerst werden ontdekt.

Ten vierden. Staat ook te letten, dat deze Tepeltjens veel dikker zyn, als de uyteynden der Zenuwken zelfs, waar uyt ze voorkomen, 't geen men ook ziet in de uyteynden der Slag-aderken, van de ingewanden, dewelke ook dikker zyn, als wel de Takskens zelfs.

Ten zesden. Het gebruyk aangaande, ik vertrouw dit Tepel-zenuwagtig Lighaam het werktruyg te zyn van 't gevoel; en hier van daan komt het, dat dezelve Tepeltjens van haar bekleetzel (*Epithelia*) ontbloot zynde, 't zy door scherpe humeuren, vehemente medicamenten of andere zaken, de Lyders zoo pynelyk zyn.

N°. XLI. Een Vles met vogt, waar in onthouden werden beyde de Lippen en Voorlippen (*Prolabia*) als mede een deel van de Wang, en dat uyt een Mensch.

Aanmerkt hier, dat de Lippen en Wangen haar bestaan hebben uyt een oppervelleken (*Epidermis*) vel, vet, Musculeuse, Klierige, en Tepel-zenuwagtige substantie, als mede uyt een inwendig bekleetzel (*Epithelia*),

waar

waar by men zoude mogen voegen het netwyze lighaam van Malpighius, hoewel het hier ter plaatze wegens deszelfs dunte naauwlyks gezien kan werden in een Mensch.

In dit gepræpareert voorwerp ziet men ook, na het fcheyden van haar uytwendig bekleetzel (*Epithelia*) het Tepel-zenuwagtig wezen, de Klieren der Lippen, het vel, het vet, de reft komt ons hier niet in 't gezigt.

No. XLII. Het Oor van een Kindje levendig van couleur.

No. XLIII. Het gedarmte van een jong Schaapje, zeer net toebereyt, en in een drooge vles bewaart.

No. XLIV. Het gedarmte van een Kindje van ontrent vier Maanden dragts, zeer wit; 't zelve houd in zyn handje het zeldzame zaad van de *Palega Pajaneli* Hort. Mal. hebbende de gedaante van een Zon.

No. XLV. Een Vles met vogt, waar in bewaart werd een hand van een Kindje, 't welk een ftuk van 't dunne harffen-vlies uyt een Mensch vast houd, 't geen zeer rood van couleur is, wegens het opvullen der Slag-aderkens, tot het uytterfte uyteynden toe.

No. XLVI. Een groot ftuk van des Longs Slag-ader in vogt opgehangen, dezelve is zoodanig toebereyt, dat men derzelver zagte en fappige uyteynden zien kan, en is deze præparatie onder alle de voorgaande, uytstekend wel uytgevallen.

No. XLVII. Een drooge Vles met de geraamtens van twee muyzen, waar van de eene met een der agterfte pooten zig fttaande houd op een kleen Eytje van een Hoen, 't welk in een gemeen Hoender Ey in 't opflurpen is gevonden, en uytgehaalt.

Aanmerkt, dat deze twee Geraamtens op den andere zittende, gants geen vreemd fteunzel hebben tot haar vastmaking, maar ftaan op hare eyge beenen, hoewel andere Ontleders het contrarie gewoon zyn te doen.

No. XLVIII. Een Vles met vogt, waar in te zien is de Aderige vlegtinge van een zinneloos Schaap, (zoo het geoorlooft is aldus te fpreken) wiens Bloetvaatjens als in kleene ronde bolletjens verandert zyn.

Aanmerkt, dat dit Schaap, als van zinnen berooft, liep nu tegens de Muur, dan weder in 't Water, zonder eenige bezeffinge; edog nadien ook zelfs de Herffene ontrent de zyde van de regter holligheyd eenigzins bedurven waren, kan men dit quaad in 't geheel aan de Aderige vlegtinge niet toefchryven: egter heugt het my, dat ik een zinneloos Menfche heb geopend, wiens Aderige vlegtinge alleen qualyk gefteft was.

No. XLIX. De Herffene van dit gezeyde Schaap, levendig van couleur.

No. L. Een Vles met vogt, en daar in een Menfche fchepzelken, wat grooter als een latuw zaadje.

Aanmerkt, dat in het VI. Cabinet twee Schepfelkens gevonden werden, met dit in groote byna overeenkomende; en nu doet zig hier het derde op, 't welk om beter gezien te kunnen werden, zoo heb ik op zy een doortje gestoken. Aan de vlieskens van dit Schepfelken hangt een groot stuk geronne bloets: zoo dat men 't beginzel van het Moerkoekjen beswaarlyk zien kan.

N°. LI. Het Geraamte van een Kind van ontrent 7 of 8 Maanden oudt, van wiens regter handje afhangt een van my gepræpareerde Darm-breuk, ontrent welk ongemak deze volgende zaken gezien werden.

A. Een stuk van 't Buykvlies, 't welk in zig bevat het dunne gedarmte van een Kind.

B. Een gedeelte van 't verwyderde Buyk-vlies, 't welk tot in 't fakske is komen te versakken, wegens deszelfs uytsetting. Het vel zelfs is hier weggenomen, zoo dat het verwyderde Buyk-vlies hier als een fakske ons voorkomt.

C. Het Schee-vlies, 't welk geopend is, waar in de zaatvaten worden gezien.

Iemand deze zaken beziende, zal wel haast kunnen oordeelen, dat de gezeyde Vaten niet inmiddels zyn gelegen in 't verwyderde Buyk-vlies, maar wel datze van buyten tegens het zelve aanleggen, en daar aan wel vast gehegt zynde, haar bekleetzel daar van ook schynen te hebben, en niet van de binnenste oppervlakte van 't Buyk-vlies, gelyk ons de Autheuren verkeerdelijk hebben aangewezen, welk bekleetfel Schee-vlies is geheeten, (*Tunica Vaginalis*.) En nadien alle deze zaken zoodanig van my zyn toebereyd, datze ons als een levendig Darmbreuk voorkomen, zoo moet men confidereeren, dat ik dit ongeval tot dien eynde alzo heb toegesteld, op dat het haar zeer volmaakt zoude voorkomen, die in de Medicyne en Chirurgie haar komen te oefnen, want veele hebben een verkeerde verbeelding van dit ongeval gehad. Op dat nu dit alles haar natuurlyke forme en rondigheyd zoude hebben, zoo heb ik deze breuke opgevult met Cattoen, en het gedarmte met wind.

Dit gezeyde Geraamte schynt een Neusdoekje te houden voor deszelfs Oogen-raden, gemaakt uyt een Vliesje, waar door heen duyzende van opgevulde Bloedtvatjens loopen, verbeeldende alzo een, die bitterlyk schreyd.

N°. LII. Het Geraamte van een Meyske ontrent van dezelfde ouderdom, van wiens regter hand afhangt het gebeente van de Borst van een Kind ontrent vyf Maanden oud, waar ontrent ik oordeele deze volgende zaken aanmerkelyk te zyn, namentlyk:

Ten

Ten eersten. Dat zeer veel Ribbens van de regter zyde op veele plaatsen gebroken , en weder geheelt zyn geworden , waar door ze ook nog zeer krom staan.

Ten tweeden. Staat ook te letten , dat de Breuken dezer Ribbens niet volstrekt zyn geweest , want dan zoo zoudenze met meer calleusheyd bezet zyn geworden ; edog wegens der zelve zagtigheyd , zoo zyn de Breuken onvolmaakt , en als gekraakt geworden ; of dit nu is veroorzaakt door knelling en compressie , of wel dat het Kind is getrapt geworden , weet ik niet , hoewel zulks waarschynelyk is , nadien aan beyde de zyde de Ribbens zoo qualyk zyn gestelt.

Ten derden. Verscheide Ribbens zyn op twee plaatsen op dezelfde wyze gebroken geweest.

Ten vierden. Alle deze Ribbens schynen ontbloot te zyn van haar harde en blinkende uysterlyke substantie , waar van anderzints de welgestelde Ribbens voorzien zyn : Hier door is 't ook datze veel te zagt zyn.

Van deszelfs linker handje hangt ook af de geheele blinde Darm van een Schaap , met een stukje van de bogtige Darm , zoo dat men hier zien kan , hoe groot het onderscheyd is tusschen die van een Mensch , en die van een Schaap.

No. LIII. Het vel van 't bovenste deel des Hoofst van een Mensch , 't welk een schoteltje verbeelt ; het zelve is vol van opgevulde Bloetvaatjens , zoo dat het geheel en al bloedrood ons voorkomt.

De Derde P L A N K.

No. LIV. **E**en Vles met vogt , in welke legt de roede met de balletjes van een kint , schynende als levendig te wezen.

No. LV. Het voetje van een Kindje in heldere vogt , 't welk zoodanig is toebereyt , dat de banden , inzonderheyd de ronde en lange , gezien konnen werden.

Aanmerkt ten eersten. Dat de ronde en lange band zig niet opdoet , ten zy de Knie-schijf van de Pesen der Spieren afgesneden zynde , nederwaarts hangt. Ziet de I. Fig. van de III. Plaat van dit VII. Cabinet.

Ten tweeden. Verscheide Spieren afgesneden zynde , komt ons hier bloot in 't gezigt die Zenuw , dewelke door het agterste van 't Been loopt.

No. LVI. Beyde de Nieren van een Jonge , waar van d'eene nog is voorzien van deszelfs Bynier , en een der zelve Nieren is na de lengte op-

gesneden, om alzoo eenige inwendige zaaken te kunnen zien, namentlyk de Nier-tepels, de Pis-canaaltjens, &c.

No. LVII. Een stuk van de Borst van een Kind, waar in de Spieren weggenomen zynde, die holligheden gezien werden, dewelke tusschen de Lighamen der Wervel-beenderen zitten, waar van verders kan werden nagezien het V. Cabinet, in de II. Fig. van de III. Plaat.

Ook kan men hier zien de uytwendige tusschen-ribbige Slag-aderen, van my eertyts ontdekt, en afgebeeld in 't I. Cabinet, in de III. Figuur van de III. Tafel.

No. LVIII. De Arm van een Kind, in wiens handje gevonden werd een klein Campernoelje (*Fungus*), dewelke een Moerkoekje met deszelfs dikke vlies verbeelt.

Aanmerkt ondertusschen, dat deze kleene Campernoelje van my gevonden is op een gedeelte van een Mensch, 't welk ik had bewaart in een vles met een matelyke quantiteyt van vogt, en hier uyt is het zelve gegroeyt. Ziet de I. Fig. van de II. Tafel van dit VII. Cabinet.

No. LIX. Het Geraamte van een Kind van ontrent ses Maanden dragts, van wiens regter handje afhangt een stukje van 't Vlies van een Mensch Long, 't welk bloetroot voorkomt, wegens het opvullen der Bloetvaten. Dit gezeyde Geraamte is byzonder wit van couleur.

No. LX. De teeldeelen van een Meysje in vogt bewaart, waar in te zien zyn het maagdevlies, het hoofd van de kittelaar met de voorhuyt, de Nymphen, de mont van de watergang, enz.

No. LXI. Het Geraamte van een Rot, 't welk mede zeer wit zynde, van geen vreemd toegebragt steunfel van hout of yzerdraat voorzien is, maar staat op d'eene voet; 't zelve verbeeld een dansend Geraamte, in een vreemd postuur. Tusschen deszelfs voorste pooten hout het vast een stuk van een Mensch nugtere Darm (*intestinum jejunum*), 't welk zeer rood is wegens het opvullen der Bloetvaten.

No. LXII. Een Vles met vogt, waar in een groot stuk van de nugtere Darm van een groote Walvis werd bewaard, waar ontrent te zien is die groote overeenkomst, die de zelve heeft met de nugtere Darm van een Mensch. Alleen ziet men dat de inwendige superficie, die ik latwyze verheventheden heb genoemd, en by andere bekend staan met de naame van oog-luykende Klap-vliesen, niet na de ronte des Darms, maar confuselyk haar opdoen, als de inwendige rimpels der Menschen magen zonder eenige orde te houden.

No. LXIII. Een stuk van de opperste Kaak van een Schaap, waar in te zien

zien zyn alle die Slag-aderlyke fnotterige vaten , dewelke verspreyt zyn door het bekleetzel van de onderste spongieuze Beenderen van de Neus, dewelke zeer digt en met een regte cours by een loopen tot het uiterste der Neusgaten.

Wanneer ik in deze vaten een byzondere cours zag, en datze nauwlyks eenige zy-takjens van haar gaven, ook datze zelden met bloet vervult gezien wierden, zoo heb ik beginnen te twyfelen, en te onderzoeken wat van de zelve mogt zyn.

Hier op zoo heb ik de Slaap-flag-aderen op myn manier vervult, waar door zy alle te gelyk ook zyn vervult geworden, (gelyk de II. Fig. van de III. Plaat van dit VII. Cabinet aanwyft) 't welk my tot een bewys was, dezelve continueel te zyn met de Slag-aderen. Nu heb ik ook verders bevonden door het perffen van dit bekleetzel na het uyteynde van de Neus, daar door een heldere en dunne fnotterige vogt uytvloed, voornamentlyk, na dat dit voorwerp een dag in 't water gelegen heeft, 't geen genoegzaam te kennen geeft, dat deze vaten te houden zyn voor uytwerpende canaalen.

Daarenboven komt my nog iets zeldsaams voor in deze canaalen, 't welk nog niet ten vollen onderzocht hebbe, weshalven zulks genootzaakt ben uyt te stellen tot op een ander tyd.

Verders staat te letten, dat hoewel deze vaten zoo distinct in een Mensch niet werden gezien; zoo is 't evenwel, dat ik nauwlyks twyfele, of zy werden mede in de neus van een mensch gevonden.

No. LXIV. Een zeer wit Geraamte van een Kind van ontrent vyf maanden dragts, wiens linker handje een stuk van een mensche darmtje draagt, welkers bloetvaten curieus opgevult zyn.

No. LXV. Een Vles met vogt, waar in onthouden werd een stuk of tak van de Longepyp, dewelke ik tot de uiterste eynden toe opgevult heb met een roodwassige stoffe.

Ieder Ontleder die dit voorwerp ziet, zal wel haast kunnen oordeelen, dat de Figuren by andere uytgegeven, geenzints overeenkomen met dit voorwerp. Ziet de III. Fig. van de III. Plaat van dit Cabinet.

No. LVI. Een stuk van de regte Darm uyt een Jongen, waar in de alzo genoemde sweetgaatjens of mondekens, zoo digt by een staan, als of het een Seef ware. Ziet de IV. Fig. van de III. Plaat van dit Cabinet.

No. LXVII. Een gedeelte van de Maag van een onvoldrage Schaapje, door 't zelve loopen overvloedig veel opgevulde bloetvaatjens.

No. LXVIII. Een zeer curieus Moerkoekje van een kleen Mensche schepzelke, waar aan een groot stuk geronne bloed vast zit, 't welk de groote

groote van 't Moer-koekje wel fchynt te vermeerderen, egter zoo behoort het daar niet toe, gelyk zulks van my ook is aangewezen, in 't voorgaande VI. Cabinet.

N°. LXIX. Het Geraamte van een Muys, staande alleen op een der agterfte pooten als danffende, en dat zonder eenig vreemt steunfel, het zelve houd in zyn regter en voorfte poot een ftuk van een opgeblaze Ader, dewelke opgefneeden is, om alzo de eenvoudige Klapvliezen te zien, dewelke gemeenelyk geplaaft zyn voor de uytgang der takken van de Aders.

In deszelfs linker poot houd het een ftuk van een Bloed-ader uyt de hals (*vena jugularis*) van een Mensch, 't welk van twee tegen den ander ftande Klapvliezen voorzien is.

N°. LXX. Een Vles met vogt, waar in te zien is de Borft van een Vrouw, dewelke na de lengte opgefneeden is, om deszelfs inwendige gefalte te kunnen zien; waar ontrent te confidereeren ftaat, dat nog in deze, nog ook in andere welgeftelde Borften, geen zoo zeer berugte kliertjens te vinden zyn.

De Vierde P L A N K.

N°. LXXI. **E**en droog Glas, waar in bewaart werd een ftuk van de Nugteren Darm uyt een Mensch, wiens tweede of Celluleus vlies zeer perfect gezien kan werden.

N°. LXXII. Een ftuk van 't Darm-fcheyl, wiens flag-aderen opgevult zynde, de Klieren van 't Darm-fcheyl bloed-rood haar vertoonen.

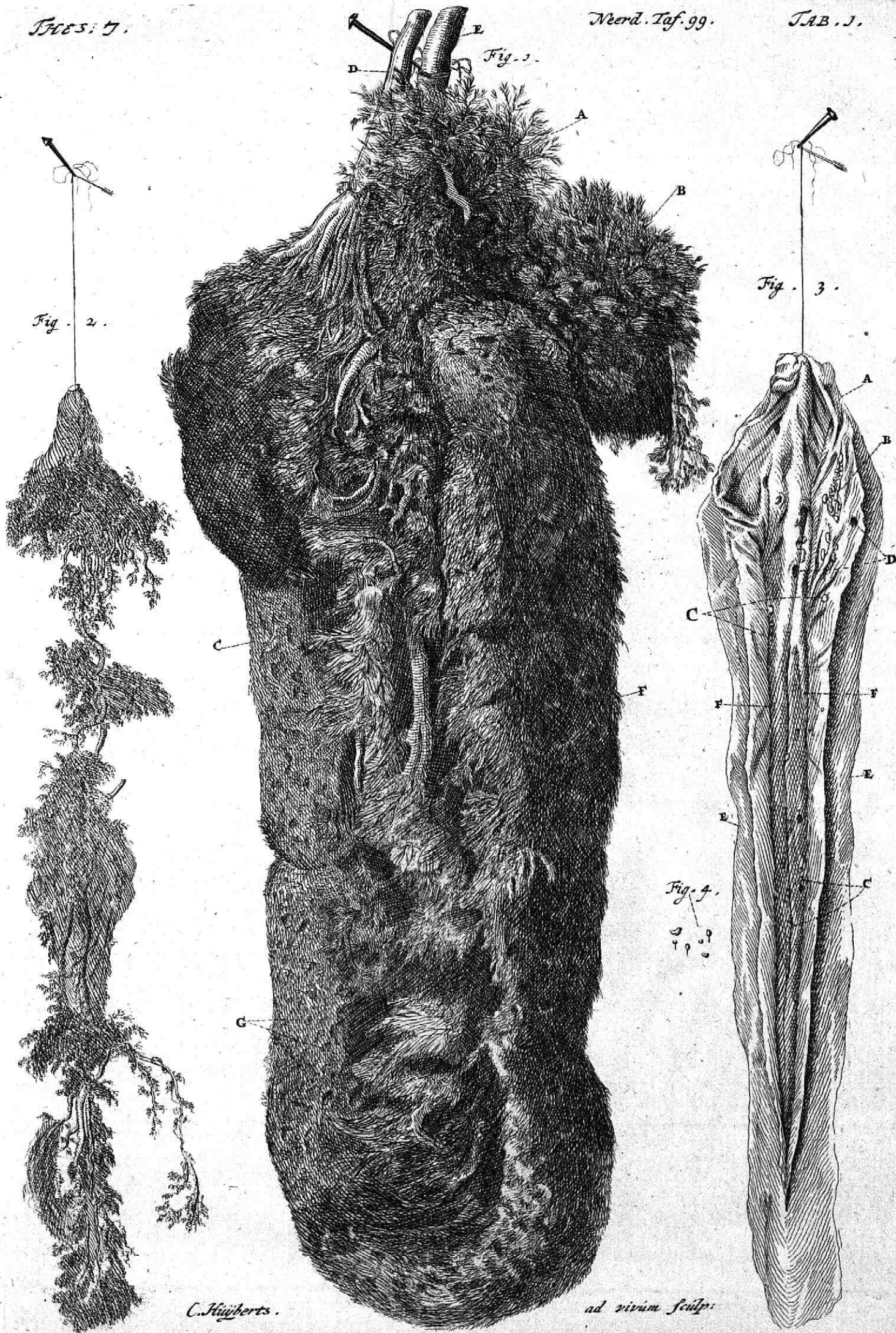
N°. LXXIII. Een ftuk van 't vel van een Oliphant.

N°. LXXIV. Een moot van een menfche roede, waar in te zien is, dat het kleene spongieuze Zenuwagtig lighaam de gantsche watergang omringt; en dat dit niet alzints zoo gevonden werd, heb ik hier voorheen getoont.

Merkt ondertuffchen, dat in dit voorwerp alle de drie Spongieus-Zenuwagtige Lighamen met een waffige ftoffe zyn opgevult.

N°. LXXV. De Lever van een Kind van ontrent zes Maanden dragts, dewelke fteenhard gebalfemt, en van over zeer veel Jaaren by my is bewaard geworden.

N°. LXXVI. Een Doods-hoofd van een Schiltpadde, wit van couleur zonder de onderfte kaak.

U Y T L E G G I N G E

Van de PLAATEN van 't

Z E V E N D E C A B I N E T.

De Eerste T A F E L.

De I. FIGUUR wyft ons aan de Milt van een Jonge Reufinne.

A. *De uiterfte uyteynden der bloetvaten, dewelke ontdaan of van den andere geweken zyn, zyn zo fyn als dons of kattoen; edog, voor datze ontdaan waren, verbeelden zy Kliertjens te zyn.*

B. *Deszelfs uyteynden, die ten deele ontdaan zyn.*

C. *Een gedeelte van de superficte dezes Milts, dewelke niet ontdaan is.*

D. *Des Milts slag-ader.*

E. *Des Milts Ader.*

F. *Groote kuyltjens, voortkomende door het afhalen van 't Vlies, 't welk de Milt bekleed.*

G. *Kleender kuyltjens, door dezelve oorzaak voortgebragt.*

Door de II. FIGUUR werd verbeeld de aderlyke vlegting (*Plexus Choroideus*) uyt dezelve Reufinne, dewelke wel zeer lang, maar ook zeer teder van wezen is.

De III. FIGUUR verbeelt een stuk van 't harde Harssenvlies uyt een Mensch, wiens oppervlakte hier gezien werd.

A. *Een stuk van 't harde Harssenvlies.*

B. *Veel byeenstaande Geerstgelykende Lighaamtjes, dewelke het hoofd van een kleene speld niet overtreffen.*

C. *Dezelve Lighaamtjens haar eenzaam vertoonende.*

D. *De Kuyltjens, dewelke in de langwerpige groef gevonden werden.*

E. *Een stuk van 't harde Harssenvlies, bezyden de langwerpige groef.*

F. *De langwerpige groef opgesneden, en op de zyde wat omgeslagen, om deszelfs holte, en 't geen daar verders in is, te kunnen zien.*

De IV. FIGUUR vertoont ons de gezeyde Lighaamtjens, dewelke uyt de groef zyn genomen, en zyn eenige der zelve als met steentjens voorzien.

B b b b b

De

De Tweede P L A A T

Verbeelt ons vyf FIGUUREN, waar van de

I. **E**en Arm van een Kind vertoont, in wiens hand onthouden werd een [*fungus*] Campernoelje, dewelke van my gevonden is op een stuk vlees van een Mensch, verbeeldende een kleene Nageboorte.

A. Een vliesgelykende uytspanzel, 't welk het vlies Chorion niet qualyk gelykt.

B. Een Campernoelje, een kleen Moerkoekje niet qualyk gelykende.

De II. FIGUUR verbeeld een stuk van de Harffene uyt een Mensch, langs wiens oppervlakte boven het dunne Harffen-vlies veel blaasjens werden gezien van verscheide forme, verbeeldende niet onaardig eenige watervaten; deze egter zyn niet anders, als afwykingen en verheventheden van 't Spinnweb gelykende vlies (*Tunica Arachnoidea*) welke verheventheden haar opdoen, als men behendig met een blaas-pypje tusschen het Spinnwebs wyze en dunne Harffen-vlies blaast. Myn voornemen was wel deze Harffene te bewaren; maar nadien het my onmogelyk was, de wint te houden in deze verheventheden of valsche vaatjens, heb ik dezelve niet bewaart. Ziet verders hier over na myn Anatomische Programma, 't welk van de Somer in druk is uytgegaan, waar in ik gezegt hebbe; nooyt eenige opregte Watervaten in Harffene, nog in deszels vliezen gevonden te hebben, en dat ik my ook zeer veel zal verpligten aan hem, die my 't minste takje van een waar watervat (*Vas Lymphaticum*) voorzien met twee tegens den andere staande Klapvlijens, zal aanwyzen.

A. Een gedeelte van de Harffene.

B. Zoo genoemde, dog valsche Watervaten.

De III. FIGUUR wyft ons aan een stuk van 't buykvlies van een waterzugtige Vrouw, 't welk vervult is van waterblaasjens.

A. Een stuk van 't buykvlies.

B. Waterblaasjens.

UYTLEGGING van de IV. FIGUUR.

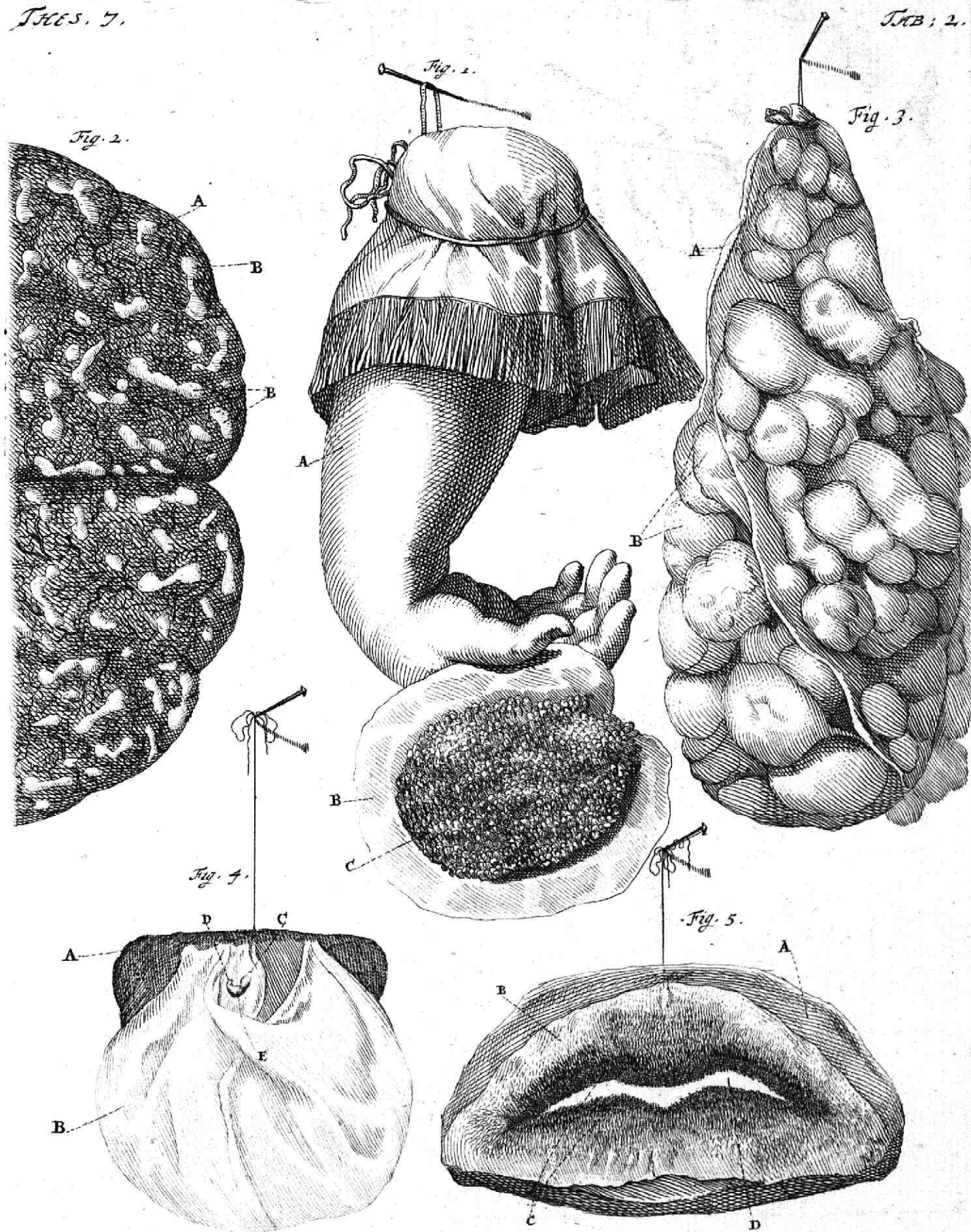
A. Een stuk geronne bloed.

B. De vliezen, dewelke het beginsel van 't schepselke omvangen.

C. Het

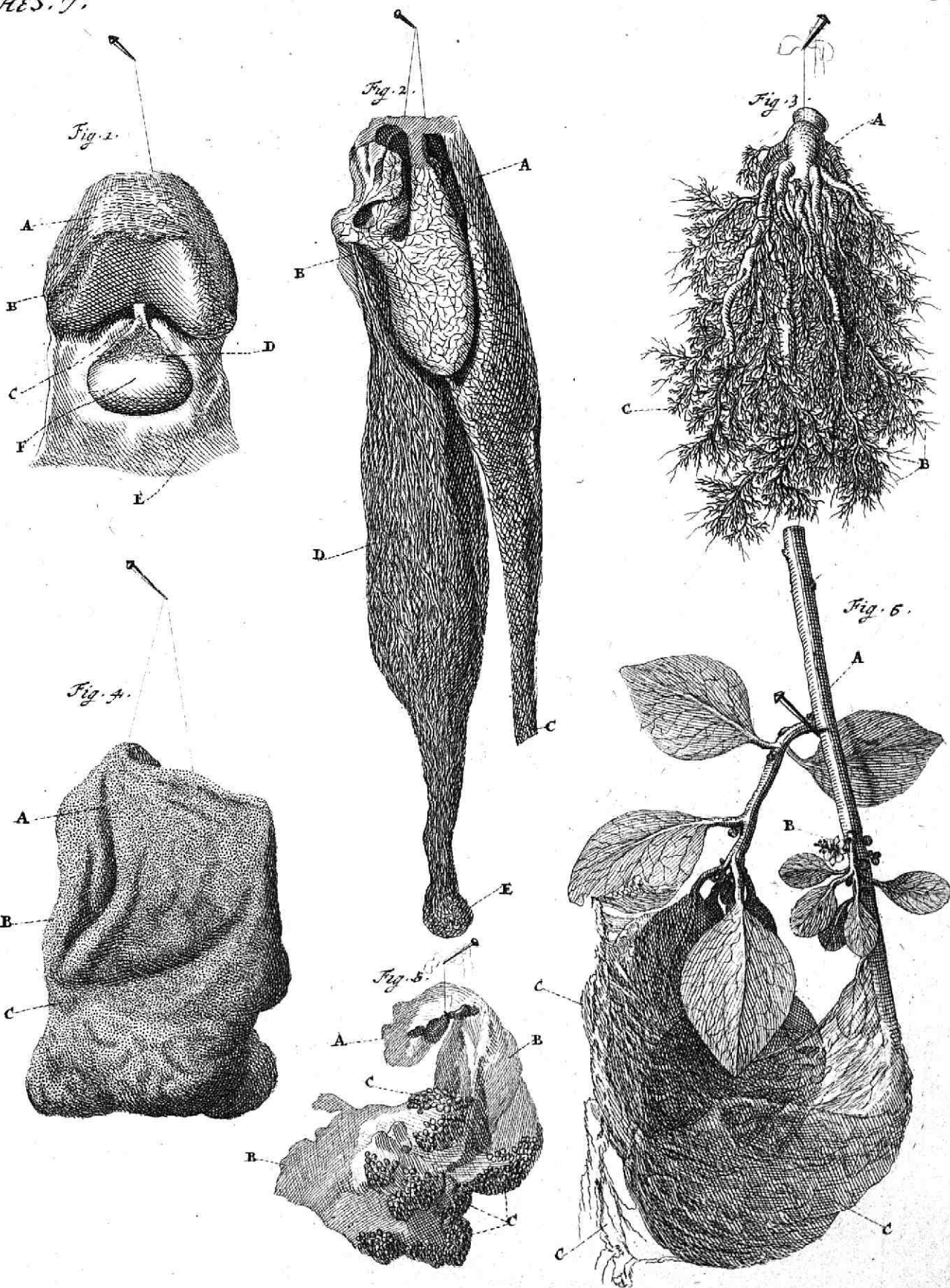
Taf. 7.

Taf. 2.

TAF. 7.

TAB. 3.

C. Hügberts. ad vivum sculp.

Neerd. Taf. 101.

C. Het begin van 't Navelstrengetje, 't welk het beginzel van 't schepzeltje in dikte byna overtreft.

D. Het Hoofdje van 't Schepzeltje, waar in men het begin van een der twee oogen zien kan.

E. Deszelfs rugge.

De V. FIGUUR wyft aan beyde de Lippen van een Mensch met een klein gedeelte van de wangen.

A. Het vel met deszelfs vet.

B. Het bekleetzel der Lippen, en dat der wangen.

C. De Zenuwige Tepeltjens, fluweel gelykende.

D. De opening des monds.

VERKLARING van de III. PLAAT.

IN de I. FIGUUR werd ons aangewezen de onderste aanwas van 't Dye-been, met deszelfs Knieschyf, en ronde en lange band.

A. De onderste aanwas van 't Dye-been.

B. De slag-aderkens loopende langs de zyde van 't Kraak-been.

C. De ronde en lange band, waar door de Knieschyf onder andere ook vastgehegt werd aan de onderste aanwas van 't Dye-been.

D. De vaten, en inzonderheyd de slag-aderkens, dewelke door het kraak-been van de Knieschyf loopen.

E. Het overblyfzel der Pezen van de spieren, dewelke het scheen-been uytsteken, waar aan de Knieschyf ook vast zit.

F. De afhangende Knieschyf.

De II. FIGUUR wyft ons aan de sponcieuse beenderen van de Neus van een Schaap.

A. Een gedeelte van 't tusschen-scheytsel van de Neus, 't welk wat uyt zyn plaats is geduurt, om alzo de sponcieuse beenderen beter te kunnen zien.

B. Een van de opperste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetfel veele vaten loopen, en dat met een andere cours, als wel die, dewelke door het bekleetfel van de onderste sponcieuse beenderen haar verspreyden.

C. Het onderste gedeelte van 't tusschenscheytsel van de Neus.

D. Een van de onderste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetfel zeer veel slag-aderlyk-snotterige (Arterio-pituitosa) vaten loopen, en dat op een geheel andere wyze, als wel de Slag-aderkens van 't bekleetfel der opperste sponcieuse beenderen.

E. De mondekens der vaatjes, waar door het dunne snotterige vogt in de levendige uytloopt, en uytgeperst kan worden in de doode voorwerpen, en dat in 't onderste gedeelte van 't gezeyde sponcieus been.

De III. FIGUUR betekent een tak van de Longe-pyp, dewelke tot het uiterste toe met een roodwassige stoffe is vervult.

Hier kan men nu zien het groot onderscheyd tusschen deze Figuren, en die, dewelke van andere in 't ligt gegeven zyn.

De IV. FIGUUR wyft ons aan een stuk van de regte Darm uyt een Jongeling, waar van men in de binnenste oppervlakte beschouwen kan de ontelbaare openingtjens of mondekens.

De V. FIGUUR verbeelt een ontaarde slag-aderlyke vlegting uyt de Hersfene van een Schaap.

A. *Het vliesig wezen, 't welk nederwaarts afhangt.*

B. *Deszelfs uytgestrekt gedeelte.*

C. *Slag-aderkens voor het grootste gedeelte de slag-aderlyke vlegting makende, in ronde bollekens verandert.*

De VI. FIGUUR wyft aan

A. *Een tak van een Afrikaans gewas, 't welke genaamt werd Afrikaanse plant met porceleyn-bladeren, in't 1. deel van de Hort. Amstelod. beschreven.*

B. *De kleene vyfbladige bloempjens, met haar bloeyend steeltje.*

C. *Een vals of onwaar vlies, van my toebereyt uyt myn eygen bloed na een aderlating, door het gints en weder slingeren van een takje door het bloed.*

Ziet verders de beschryving hier boven vermeld.

De Vierde T A F E L.

IN de I. FIGUUR werd verbeelt een stuk van de Colyk-darm, met deszelfs blinde Darm, en worm-wyze uytsteekfel, uyt een Reusinne.

A. *Een deel van de Colyk-darm.*

B. *Een deel van de bogtige Darm.*

C. *Het wormwyze uytsteekzel.*

De II. FIGUUR verbeelt een stuk van de bogtige Darm uyt een Mensch, waar in gevonden werd een tegens natuurlyk vertrek.

A. *Het onnatuurlyk vertrek, het hoofd van een viervoetig gedierte verbeeldende.*

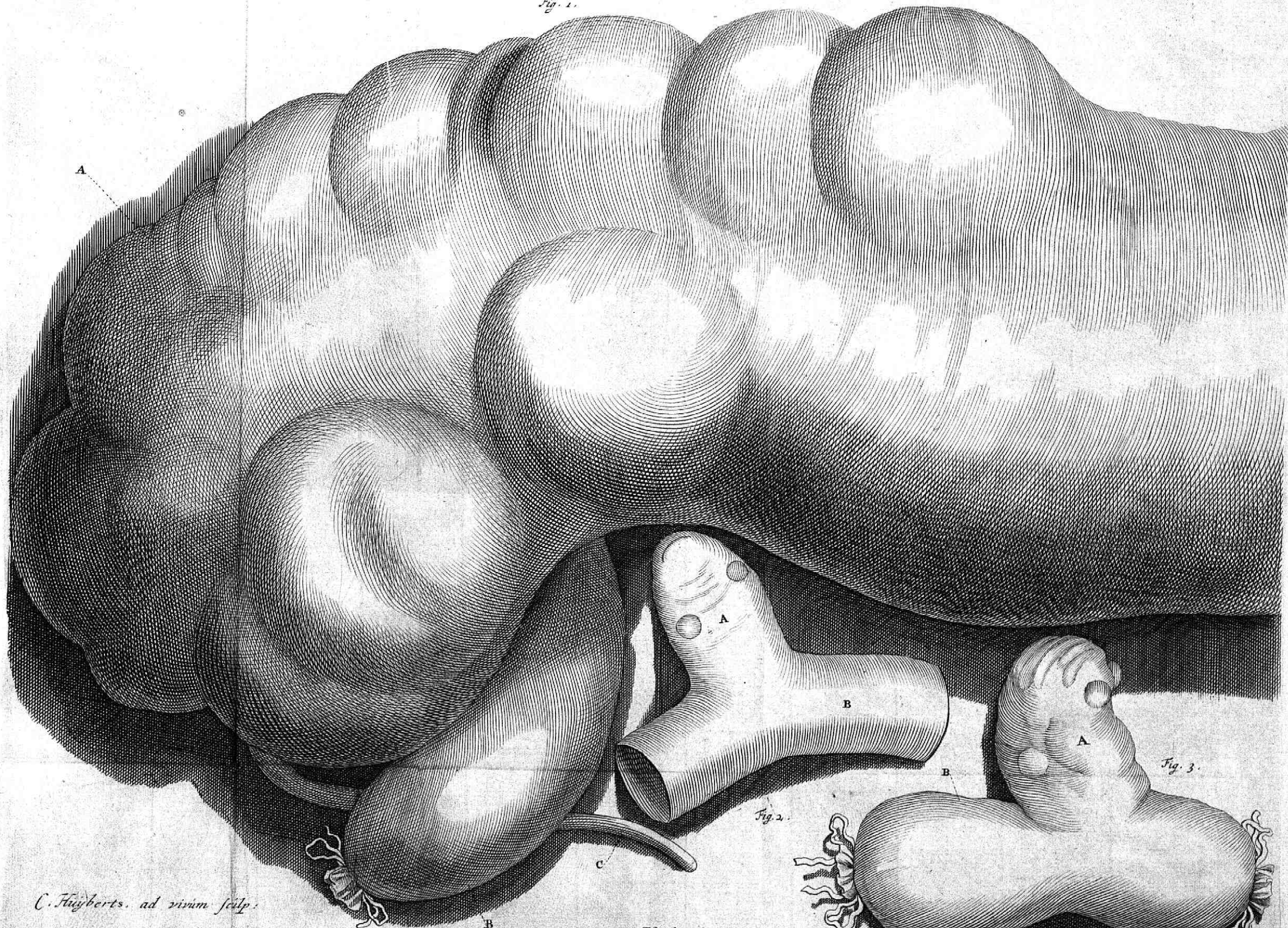
B. *Een deel van den bogtige Darm.*

De III. FIGUUR verbeelt ons byna het zelve uyt een ander Mensch.

A. *Het onnatuurlyk vertrek.*

B. *Een deel van de bogtige Darm.*

Fig. 1.

C. Huyberts. ad vivum sculp.

Nord. Taf. 102.

HET ACHTSTE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens grond, of eerste Plank, deze navolgende
zaaken gevonden werden.

No. I. En kleen kasje uyt Cederen hout gemaakt, waar in be-
waard werd het Geraamte van een jong geboore Kindje,
't welk geen Herffene in deszelfs hoofdje had, als het ter
Waereld kwam.

Aanmerkt ten eersten, dat dit Doodshoofdje zonder eenige holligheyd
bevonden werd, zo dat het niet het allermiste gedeelte van Herffene in
zig heeft konnen onthouden.

Ten tweede, alle de Wervelbeenderen van den Hals zyn niet alleen van
achteren in tweën gespouwen, en zonder rugmerg, maar ook zelfs eenige
van de bovenste des Borsts; edog de onderste van de Borst, als mede die
van de Lendene, waren welgestelt en ongeschonden: zo dat ik in de on-
derste Wervel-beenderen van de Borst een weynigje welgestelde Rugmerg
heb gevonden; in de holte der Lendene Wervel-beenderen, waren de Ze-
nuwen welgestelt.

Ten derde, alle de andere beenderen zyn van natuurlyke groote, en ook
welgeconditioneert.

Ten vierde, al wie de Figuur van dit Geraamte zien wil, die kan dezelve
vinden in de (*Specilegio*) naleezing van de Ed: Heer *Kerkring*, alwaar
men dit Geraamte na 't leven afgebeeld kan zien, doch kleender als 't leven,
met deze naam, *Een Monster, 't welk beter een nikker als mensch gelyk is.*

No. II. Boven dit kasje is nog een ander geplaaft, mede uyt Cederen
hout, waar in gevonden werden drie opperdelen van Herffen-pannen, van pas
geboore Kindertjens, waar onder een is, aan 't welk nog vast zit het harde
Harffen-vlies, voorzien met zeer konstig opgevulde slagaderen.

Aanmerkt hier, dat de langagtige groef van 't harde Harssenvlies ook vervult is geworden, wegens de artificieele opvulling der slagaderen, het geen de Heer *Willis*, en ook zyne navolgers, sustineren, immediatlyk te geschieden door de slagaderen; maar dat het contrarie daar van waar is, blykt hier klaar in dit voorwerp, waar in men kan zien, dat deze opvulling van de langagtige groef onmiddelyk voortgekomen is uyt de Aderen, en niet uyt de Slagaderen: want de Slagaderen vervult zynde, zo wierden ook aanstonds de Aderkens op verscheide plaatzen vervult, wegens haare onderlinge mondelyke vereenigen; en zo is verders deze stoffe uyt de gezeyde Slagaderen overgegaan tot de Aderen, en uyt deze Aderen in de langwerpige Groef.

Nu deze onze opvulling geschiet niet met eenig geweld, gelyk zommige voorgeven, maar zagtjens en met verdrag: hierom is 't ook, dat men niet de allerminste uytspatting in dit voorwerp zien kan. Daarenboven zo is 't, dat deze wassige stoffe (die men hier ziet in de langwerpige groef) myn gevoelen zal versterken, aangezien dezelve zeer ongelyk, en als gebroken of van een gescheiden is, in tegendeel ziet men ze hier in de Slagaderen egaal, effen, en als rood coraal, en is deze ongelykheyd van wassige stoffe in de gezeyde groef voortgekomen wegens het bloedt, 't welk tot in de groef voortgedreven zynde, zig niet egaal heeft kunnen vermengen met de wassige stoffe.

In het tweede en derde voorwerp van 't opperste dezer Harssen-pannen, kan men klaarlyk zien de manier en wyze, hoe het Bekkeneel ontrent de naaden des Hoofds straalswys groeyt, en zulks komt geensins voort uyt het harde Harssenvlies, nog ook uyt het vlies, dat het Bekkeneel van buyten is bekleedende, maar uyt een lymige stoffe, die tusschen beyde de gezeyde vliezen in zit.

Daarenboven kan men hier ook zien, hoe groot de distantie is, tusschen de Opperhoofds en Voorhoofds beenderen van een jong geboore Kindje, welke distantie in 't baaren zeer voordeelig is; dog dezelve, die in de eene grooter, in d'andere kleender is, is van de Autheuren in haare afbeeldingen, na ik zie, niet al te wel uytgedrukt, om datze die hebben laten afbeelden na drooge Geraamtens van pas geboore Kinderkens, waar in zig zulks niet vertoond.

Ook kan men hier zien het waare gestel van de Fontanelle of opening des Hoofds in pas geboore Kinderkens, en dat zo als 't in 't leven is.

No. III. Een Kasje uyt Indiaansch hout gemaakt; in wiens laatjens bewaard werden verscheide darmkens van kleene Kinderkens, op verscheide wyzen toebereyd.

No. IV.

No. IV. Boven dit gezeyde Kasje vind men een kisje, of vierkante doos uyt zodanig hout ook toebereyd, waar in bewaard word een stuk van de Borst van een Kind, door het balsamen hart gemaakt.

Aanmerkt ten eerste, van binnen is het Borst-vlies (*Pleura*) voor een gedeelte gescheiden van 't volgende Celluleuze-vlies, waar onder dan het Ribben-vlies (*Periostium*) in 't gezicht komt, zoo dat 'er drie vliezen in de binnenste oppervlakte van de Borst gevonden werden.

Ten tweede, kan men in dit gebalsemde voorwerp ook zien de tusschenribbige vaten; want de slagaderen vervult zynde, zoo is 't ook, dat te gelyk door die zelvige opvulling de Aderen vervult zyn geworden.

Ten derde, op wat wyze de draden van de in en uytwendige tusschenribbige spieren gestelt zyn, zulks kan men hier ook zien, als mede de vereniging van de tusschen-ribbige vaten met die van de inwendige Mamtakken.

No. V. In het volgende kasje, uyt het zelve hout gemaakt, werd gevonden een monstreuze en zeer groote Nier uyt een Mensch, dewelke een vles is verbeeldende, en om deze forme te houden in zyn natuurlyk postuur, zo heb ik ze met Kurk opgevult.

No. VI. Een Kasje uyt Cederen hout gemaakt, in wiens Eerste of onderste laadje gevonden werden de beenderkens van 't gehoor, en dat in een zeer groote quantiteyt, deze zyn gehegt op de toppe van de doorne van de doornige kaarse uyt America, met zeer lange doorne, (*Cerei Amer: spinosi spinis longissimis*) en zyn deze van onder gehegt, of vastgemaakt, op kleene pedestalletjes van Indiaans hout.

Aanmerkt. Zommige dezer beenderkens van 't gehoor zyn zodanig vastgehegt aan de gezeyde doorntjes, datze haar natuurlyke plaatze verbeelden, zo als die in 't hoofd of in de busse (*Capsa*) geplaatst zyn; andere in tegendeel zyn apart op doorntjes vastgehegt, alle het welke zoo toebereyd zynde, geeft een aangenaamheyt aan de beschouder.

Onder alle deze voorwerpen, die veel in getal zyn, werd ook een doorntje gevonden, waar aan gehegt zyn de beenderkens van 't gehoor uyt een pas geboore Kindje, dewelke onordentelyk aan een vast zyn, 't welk ongetwyfelt een doofheyd aan die zyde zoude veroorzaakt hebben, indien 't in het leven had gebleven.

De tweede Laade onthoud in zich kleene pedestalletjens, waar aan vastgemaakt zyn met de gezeyde doorntjes, en andere behoefkens, de werktuygen van 't gehoor, namentlyk de drie halfmanige Canaalen, met haar portaal (*Vestibulum*) Slakkehuyse, en deszelfs beenig tusschenscheytsel enz.

Daarenboven kan men hier ook zien eenige der Tyd-beenderen van jong geboore Kinderkens, onder dewelke nog een gevonden word, waar aan nog zitten

zitten het ronde beentje (*os Orbiculare*) en ook twee gehoor-beenderkens, namentlyk het Hamertje en het Aanbeeltje: Ook is 't Steeltje aan 't Hamertje nog vastzittende aan 't Trommelvliesje, 't welk met veel bloet-vaatjes verrykt is.

Men moet daarenboven aanmerken; dat het gezeyde Trommelvliesje in dit voorwerp nergens gekwest of afgescheyden is van 't ronde beentje, veel minder van de natuur met eenige opening is voorzien of begaafd geworden: ook zo heb ik onlangs de holte daar de beenderkens van 't gehoor in zitten (*Capfa*) met quiksilver vervult door de Canaal van *Eustachius*, maar gants geen quiksilver konde zyn uytgang vinden naar buyten in 't uytwendige oor.

Datter egter in welgestelde Menschen, zo een opening gevonden werd, tusschen het Trommelvliesje en 't Ronde beentje, zulks geven eenige voor; edog ik heb het tot nog toe niet kunnen vinden.

De zelfde Laade, als mede de volgende derde en vierde, zyn ook voorzien met verscheyde werktuygen van 't gehoor, dewelke al te zamen hier te verhaalen en aan te wyzen, vinde ik niet raadzaam, ook laat zulks de tyd niet toe.

No. VII. Boven dit Kasje is nog een kleender geplaaft, in zig onthoudende de Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke ontrent vier Maanden swanger was geweest; in deze Lyfmoeder werd het Kind nog gevonden, 't welk van my te gelyk met de Lyfmoeder is gebalsemt, en steenhard gemaakt zynde, nu van my al over 44 jaren zyn geconserveert geworden, met dit opschrift:

IN DESELVE GEFORMEERT, GESTORVEN, EN BEGRAVEN.

Aanmerkt ten eerste, dat het wel zeker is, dat de Lyf- of Baar-moeder een ronde gedaante aanneemt, ten tyde datze bevrugt is geworden, maar dat zy die ronte gehouden heeft in 't prepareren en balsemen, is van geen kleene confideratie; ja zeer moejelyk om te doen; immers zo veele als ik 'er voor deze van andere heb gezien, dezelve waren in een gekrompen, en in een geheele andere gedaante verandert.

Ten tweede. In die tyd van swanger gaan, zo is 't, dat de Eyer-wegen niet alleen, maar ook zelf de ronde en lange banden, die gemeenelyk alleen lange banden geheten zyn, verre wyken van de grond des Lyfmoeders, en zulks is hier klaar te zien.

Ten derde, hoe naauw de Scheede des Lyfmoeders haar vereenigt met de regten-Darm en Blaase, byna zonder het tusschenkomen van iets anders, kan men hier zien; waar door de Scheede in een swaare baring ontsto-

ontstoken, en met versterking bezet zynde, den regten-Darm, als mede de hals van de Blase, niet zelden te gelyk ook met dezelve quaaie aangedaan werden.

Ten vierde, in deze toebereyding heeft ook de Blaas zyne natuurlyke rondte behouden, en dat zonder deuken of putten, hoewelze opgeblazen, door 't balzemen verhart, geopent en 44 jaaren lang zoo is bewaart geworden; en hoe beswaarlyk het is zonder deuken deze rondte zoo lange jaaren te bewaaren, weten zy alleen, die zig tot dat doen begeven.

Ten vyfde, aan de zyde van dit voorwerp hangt aan een zyde draad een stuk van een Blaas van een ander persoon, waar in klaar te zien is de schuynsche inplanting der Water-peezen in de Blaas, 't welk het zelve doet, 't geen de Klapvliezen gewoon zyn te verrichten.

Ten zesde, in hoe verre de Scheede des Lyfmoeders haar komt te verlengen in de bevrugte Vrouwen, zulks kan men hier zien; want zoodanig een verlenging met de voorste vinger onderzocht zynde, geeft onder anderen tekenen, ook te kennen een Vrouw bevrugt te zyn.

No. VIII. Op de grond van dit Cabinet werd ook een Scheenbeen van een Mensch gevonden, 't welk in myne Anatomische en Chirurgicale Aanmerkingen in 't Jaar 1691. uytgegeven, beschreven en afgebeeld staat: en nadien de Plaatsnyder 't zelve niet al te wel verbeeld heeft, zoo ben ik te rade geworden, 't zelve op nieuws weder te doen verbeelden; te meer, alzoo het zoo een raare zaak is, dat ymand daar aan zoude kunnen twyffelen.

Het is aanmerkenswaardig; dat in dit Been, ('t welk lange tyd door de bederving uytgegeten zynde,) ten laasten door de kragt van de natuur, uyt deszelfs holte is uytgeworpen een hol stuk beens, rondagtig van gedaante. Ziet de II, III, en IV. Fig. van de III. Plaat van dit Cabinet.

Confidereert daarenboven, dat de Herffen-Panne van een Mensch twee op een leggende Schyven heeft, die men Tafels noemt, (*Tabulas*) en dat tusschen dezelve een spongicus-beenige substantie zit, 't welk *Diplœ* geheeten is, en dit alles is zoo gemeen, dat de minste Baartscheerder daar van niet onkundig is; edog, dat het Scheen-been niet ten eenemaal daar van ontbloot is, ook in eenige Menschen twee Tafels, en een weynigské van het *Diplœ* daar in gevonden werd, zulks is aan een yder niet bekend, ik sta wel toe, dat men het in alle Scheen-beenderen niet kan toonen, egter zo, heeft het in zommige plaats, gelyk men zulks ten mynen huyze kan zien.

Wy hebben de Herffen-Panne in een bejaart Mensch meermalen bevonden zonder *Diplœ*, en de twee Tafels met den anderen vereenigt te zyn.

C c c c c

Dit

Dit Scheen-been, waar van wy nu handelen, is buyten twyffel ook met twee Tafels, en tusschen dezelve met Diplœ voorzien geweest, zo dat den etter ten laatste tusschen de twee Tafels is gepenetreert, en het Diplœ consumeert zynde, is de binnenste Tafel van de buytenste komen te scheyden, en is zo verders van de natuur uytgeworpen in de gedaante van een ronde Fistul of Pype.

De zeer welgeoeffende Heer Professor *du Verne*, heeft dit voorval, zo my berigt is, ook gehad; zo dat ons niet zelden zodanige voorwerpen voorkomen, daarwe ons zegel niet zouden willen aanhangen, ten waar wy zulks quamen te zien.

Dagelyks komender te mynen huyze, die myne geprepareerde zaken zien- de, volmondig zeggen, nooyt zoude ik het geloofd hebben, zo ik dit zo klaarlyk niet had gezien. Ziet, gelyk boven is gezegt, de II, III, en IV. Fig. van de III. Plaat.

De Tweede P L A N K.

No. IX. **E**en droog glas met het dunne gedarmte van een Kind, waar aan nog vast zit het Darm-scheyl met de opgevulde Bloed- vaatjens.

No. X. Een stuk van de Lever van een Waterzugtig Mensch.

Aanmerkt. Dat de gantsche Lever uyt Blaasjens was bestaande, dewelke in haar onthielden een lymwaterige vogt: en alzo waren alle de Bloedvaten, zo groote als kleene, waar uyt byna de gantsche Lever is bestaande, in zodanige Blaaskens verandert. Ziet hier over na het voorgaande VII. Cabinet, waar in verders over deze zaken gehandelt werd.

No. XI. Een droog glas, en daar in een gedeelte van de Borst van een Kind, 't welk door het balzemen hard gemaakt is.

Aanmerkt ten eerste, dat het afhangende stukje Vels, zeer vol is van opgevulde Slag-aderkens, die zo fyn zyn als Dons of Catoen.

Ten tweede, dat het Borst-vlies (*membrana pleura*) voor een gedeelte hier van 't ondergelegene Celluleuse Vlies, ook van 't Beene-vlies is gesepareert, en afhangent.

No. XII. Een droog glas met twee Water-Peesen van Menschen, waar van de eene de natuurlyke gestalte en wyte, die een stroo-halm niet overtreft, aanwyft. d'Andere in tegendeel, is door de menigvuldige steentjes, die daar door zyn gepasseert, zo wyt geworden, dat men daar in, op zommige plaatzen, een pink steken kan, en is zulks te houden voor een beneficie van de natuur: want als de steentjes door de Pisleysers passeren,

ren, ('t welk niet zonder groote pyne toegaat) zo verwyden zy dezelve, en zettenze uyt, en na der zelve uytzetting, zo blyven zy also verwydert. Het contrarie blykt in de Blaas en Lyfmoeder, na het uyt dryven van 't Water of Kind; want als die haar ontlafte hebben, krimpen zy weder in, en krygen haar voorgaande gefalte.

No. XIII. De Elleboog en Handje van een Kind in een vles met vogt, zodanig toebereyd, datze nog fchynen te leven.

Aanmerkt ten eerfte, dat het Handje een gedeelte van 't dunne Herffenvlies fchynt gegrepen te hebben, en alzo hangt 'er een gedeelte van 't zelve van de Vingertjens, die aardig zyn gebogen, af, waar in men de byzondere fynte der Slag-aderkens zien kan, dewelke mede als dons voorkomen, en zyn derzelve donfige uyteyndend niet anders als deeltjens van de fchorfge fubftantie der Herffene, zulks zoude niet klaar konnen gezien werden, ten ware het in de vogt gelegen was, en dat de Slag-aderkens opgevult waren met een rood-waflige ftoffe.

Ten tweede, aan de eene zyde heb ik een takje Wynruyt geftoken, op dat het voorwerp te beter in 't gezigt zoude komen, zig nu aan eene zyde houdende.

No. XIV. De Hom van een klein Walvisje, 't welk in een vles met vogt gelegen, zeer wonderlyk van maakzel is.

No. XV. De Moerkoek van een Vrouw, die ontrent zeven maanden zwanger was geweest: dezelve is hard gebalfemt, fttaande opeen Pedeftal: Ontrent dezelve ftaat te confidereeren, dat deszelfs Navel-ftreng na de kant maar een duymbreed van de omtrek zig gezet heeft, 't welk zeer voordeelich is in 't krygen van de Koek, na dat het Kind ter wereld is gekomen; want in die gelegentheyd, fcheyd zig de Koek ligt van de Baarmoeder af; in tegendeel, wanneer zig de ftreng ver van den omtrek, en na 't midden van den Koek komt te zetten, dan zyn de Vroedvrouwen genootzaakt haar hand in 't lighaam te brengen, en met haar voorfte vinger de Koek te doorbooren, en zo verders van de Lyfmoeder te fcheyden. Hier over kan men nazien myne Anatomifche en Chirurgicale aantekeningen.

Aanmerkt ten eerfte, dat de Moerkoek door het balfemen verhard zynde, haar natuurlyke ronte heeft behouden: dat nu zulks moeyelyk is te doen, zal niemand ligt tegenspreken.

Ten tweede, zyn alle de groote bloedvaten, waar uyt de Moerkoek is beftaande, opgevult, zo dat men haare cours met plaifler kan vervolgen.

No. XVI. Een droog glas, waar in gevonden werd een ftuk van 't Vel van een Mensch, waar door zo veel met rood was opgevulde bloetvaatjens loopen, dat dit Vel byfter rood zig vertoont, en met vergrootglaazen

glaazen gezien zynde, vind men derzelver uyteynden zo fyn als dons of Catoen.

No. XVII. Een glas met vogt in zig onthoudende een groot stuk van de Testicul van een schaap 't welk ik heb ontwonden.

Aanm. Dat de Testiculen der mannen uit loutere vaten haar bestaan hebben, zulks heeft ons de voortreffelyke Ontleder *Regnerus de Graaf* ontdekt, met wie ik veele jaaren een vriendelyke ommegang heb gehad.

Dat men deze vaten in een mensche Testicul zeer klaar zien kan, is een yder genoeg bekend; edog dit stuk van de Testicul kan niemand, als met de allergrootste verwondering van Gods vermogentheyd aanschouwen, wegens de veelheid en subtielheid dezer ontdaane vaatjens.

No. XVIII. Met geen minder verwondering kan men dit stuk van 't dunne Herffen-vlies beschouwen, waar door heen duizende, ja ontelbaare bloedvaatjens passeeren.

Al wie dit voorwerp komt te zien, die heeft ligt kunnen afnemen, dat het duizenste deel dezer slag-Aderen genoeg waren, om aan dit vlies 't voedsel en warmte toe te brengen, aangezien het byna zo dun is in dit voorwerp, als het rag van een Spinne, derhalven zo zyn haar uiterste uyteynden tot een geheel ander gebruik gedefineert, namentlyk om de schorsige substantie van de Herffene te maken: Hier van komt het ook dat men dit vlies van de schorsige substantie der herffene, zoo beswaarlyk kan scheiden in een welgesteltheyd van de zelve in een dood lighaam: hier van is verders gehandelt in de voorgaande Cabinetten, en brieven.

No. XIX. Het Net van een mensch zeer netjens bewaart in een vogt, in 't zelve kan men niet het allermiste gaatje zien.

No. XX. Een stuk van de Opperkaak uit een onvoldrage kalfje, waar in men kan zien de slagaderlyke fnotvaten, dewelke door het bekleetzel loopen, waar mede de onderste-sponcieuse beenderen van de neus bedekt zyn; deze vaten loopen zeer dik en dicht by een, en dat met een regte cours, tot het tipje van de Neus, hier over kan men na zien het VII. Cabinet en deszelfs Figuur in een hamels opper-kaak, t'eenemaal overeenkomende met dit voorwerp.

Aanm. ten 1. Dat in dit voorwerp de spelonk van den curieuse Ontleder *Higmore* afgebeeld, van my hier is open gemaakt, ten eynde men het zeer dun vlieske, den gezeyde Spelonke van binnen bekleedende, van ons konde gezien werde, en het is verwonderings waardig te zien, hoe zeer veel slag-aderkens, door dit gezeyde vliesken passeeren.

Ten tweede, in de Traan-weg (*Ductus Lacrymalis*) heb ik een Stilet gestoken, om alzo deszelfs cours en eynde te kunnen zien.

No. XXI.

N°. XXI. Een vlees-agtige klomp, dewelke van een oude vrouw uyt haar baar-moeder is afgegaan, welke t'onregt van andere voor een *Mola* aangezien en gehouden wierd.

En wat men te houden heeft voor een zoo genaamde *Mola* kan men na zien in myne Anatom. en Chirurg. Observatien, ook in de voorgaande Cabinetten.

N°. XXII. Een vles met vogt, waar in gezien word de arm en hand van een kind, 't welk levendig van couleur is, 't zelve heeft in zyn handje een Surinaamse hagedis, van de Inwoondere *Sauvegarde* geheten; de vingertjens van 't kinds handje zyn zoodanig geboogen tot het aangrypen, als of zy levendig waren.

N°. XXIII. Een droog glas, en daar in een stuk van de bogtige, en Colyk-darm, als mede de Blinden darm uyt een hond.

Hier staat aan te merken, hoe groot een onderscheyt 'er is tusschen de Blinde-darm van een mensch en die van een hond, als mede tusschen de Klap-vliezen van de Colyk-darm dezer beyde; in die der menschen is de Blinde-darm zeer kort en ruym, in honden heel lang en wyd. In den ingang van de Colyk darm vindmen eygentlyk in de honden, geen twee tegens den andere staande Klapvliezen, gelyk die in de menschen haar opdoen, na dat deze darm is vervult met vuyligheyt of met wint, maar in deszelfs plaats vinden wy een ronde circul, gelyk ook in de menschen gezien werd als de Colyk-darm opgeblazen, of met vuyligheden vervult is.

N°. XXIV. Een vles waar in te zien is de onderste Kaak van een mensch, waar aan de Tong, natuurlyk van couleur, nog vast zit, en dat in de vogt.

Aanmerkt, dat alle Zenuw-tepeltjens hier zeer aardig, uyt de oppervlakte van de Tong haar komen te vertoonen, als mede aan de zyde van 't toomtje des Tongs de mondekens van de kaaks quylvaten; in een der zelve heb ik een doortje van de Americaansche doornige Karffen (*Cerei Americani spinosi*) gestoken.

N°. XXV. Het Hart van een jong kintje met desselfs stronk van de groote slag-ader, door het balsfemen steen-hard geworde zynde; uyt het bovenste van de groote slag-ader komen drie kloeke takken, dewelke na boven lopen, waar van de middelste een der twee slaap-slag-aderen is, namentlyk de linker, de rechter in tegendeel ziet men hier uit de regter sleutel-beenige slagader voort komen: uyt de linker zyde doet zig op de Onder sleutel-beenige, en uyt dezelve de linker wervel-beenige, Onder-oxelige, de Musculen ook de inwendige Slinker Mam-slagader, en dat te considereren staat, alle deze zaaken hebben haare natuurlyke plaatze en cours.

Daarenboven kan men hier zeer bequameiyk zien de halfmaanige Klap-vliezen, te onregt by andere *Sigmoides* geheten, ik zegge te onregt, na-dien zy in 't geheel met de halfmaanige Klap-vliezen over een komen, en alzoö moeten geen byzondere naam maken buyten noodzakelykheyd; de Klapvliezen van 't Hart, dewelke half-maanig zyn, staan in 't uytkomen der slag-aderen uit het Hart, en die voor de Aderen des Harts staan, zyn alle drie-puntig.

In het zelve voorwerp kanmen niet alleen de half-maanige Klap-vliezen in 't uytkomen van de groote Slag-ader zien, maar ook deffelfs Ooren van 't Hart.

No. XXVI. Een vles met vogt en daar in het dunne Herffen-vlies van een mensch, wiens Slag-aderkens zeer curieus vervult zynde, men op zommige plaatzen zeer bekwaam zien kan de fchorfige substantie van de Hersene.

No. XXVII. Een vles met vogt, waar in gezien werd een stuk van de borst van een kleen kind, waar in zig vertonen de uitwendige Tuffchen-ribbige slag-aderen, dewelke van my ontdekt, en afgemaalt zyn in het eerste Cabinet.

Aanmerkt dat de slag-aderkens, dewelke door het beene-vlies der Ribbens loopen, haar cours by na regt op en nederwaarts houden, de takkens daarentegen, dewelke uyt haar voortkomen, en den loop der fibren van de Tuffchen-ribbige spieren volgen, dezelve hebben een schuynse loop, en dat alles is nog klaarder te zien in het eerste Cabinet.

No. XXVIII. Het geraamte van een muys, 't welk zeer net geprepareert en bewaart is; 't zelve zit op 't doods-hoofdje van een kraay; 't welk zoo subtiel geprepareert is, datter niet het minste beentje, nog eenig natuuryk gaatje in 't hoofdje voor het gezigt verborgen is.

No. XXIX. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de Nugteren darm uyt een mensch, 't welk het binnenste buytenwaarts gekeert zynde, alle de alzoö genaamde Kliertjens, uytpuylender wyze haar laten zien.

No. XXX. Een droge vles, waar in de waterblaas van een schaaip met de roede, in dewelke de pisweg in 't geheel gebreekt; maar omtrent de krop van de blaas ziet men een gat, door 't welke de pis geloft is.

In een mensch heb ik meermalen aangemerkt, dat het uytwendige gedeelte van 't hooftje der roede van de waterweg berooft was, zynde dan een gat tuffchen het onderste gedeelte van de voorhuydt, en 't hooftje.

Menschen, die dit gebrek hebben, zullen hare vrouwen zelden bevrugten, dewyl het zaat niet regt uyt in de mont van de baarmoeder voortschiet; hier van heb ik breder verhandelt in 't VI. Cabinet.

No. XXXI.

No. XXXI. Een stuk van den Nugteren darm uyt een mensch, waar in de circulaare verheventheden, dewelke den Ed: Heer *Kerkring* Oog-luykende Klapvliezen geheten heeft, gezien worden.

Edog tot dien eynde word dit stuk darms niet bewaart, maar alleen om te toonen wat dat daar zy van de uytspatting der wassige stoffe, dewelke haar in 't uytspatten opdoet als kleene bollekens, wanneer men het vervullen der vaten niet behoorlyk doet, en zulkx ziet men zelden in myne preparatien.

No. XXXII. Een vles met vogt, waar in gezien werden twee schapen Milten uyt een lighaam, en op dat ik dezelve wat van den andere zoude scheiden, om beter te werden gezien, zoo heb ik tusschen haar beyde eentakje van de doornige cichorey gelegd.

Ons komen dikwils Milten voor, dewelke als in twee gespleten of gespouwen zyn, en voor twee Milten van zommige werden gehouden, maar de zoodanige moet men voor eene Milt houden, naardien de zelve maar een Milt-ader en Slag-ader hebben.

In deze in tegendeel, heeft yder zyn eyge Ader en Slag-ader; daar en boven lagen zy verre van een in 't lighaam.

No. XXXIII. Een vles met vogt, waar in te zien zyn de Milt, Maag en 12 vingerigen darm van een jong geboore kindje.

Aanm: ten eerste, dat men in de maag zien kan, dat de Croon-bloed-vaten, zoo dra zy aan de grond van de Maag gekomen zyn, aanstonts haar komen te verbergen, loopende alzo na de binnenste vliezen van de Maag, en inzonderheit na 't Zenuw agtig vlies.

Ten tweede, met een alzo groote helderheyd kan men hier zien det'zamenhegting des Maags met die van de Milt, en dat door een bloed-ryk vlieske, wiens bloed vaatjens korte vaten (*Vasa brevia*) zyn geheten.

Ten derde, in de 12 vingerige Darm van my opengemaakt zynde, kan men bescheydentlyk en perfect zien de opening of deurgang, waar door de Gal en Maage kuffens-sap haar uytstorten in de holte van de gezeyde Darm; en dat ook deze opening gestelt is, als in 't midden van een verheventheyd of bergskens, als waare het een naveltje, zulkx is hier ook niet duyfter te zien.

No. XXXIV. Een vles met vogt in zig onthoudende een stuk van de Moerkoek van een vrouw, tot het uiterste toe vervult met een wassige stoffe: in de zelve kan men zo wel als in de voorgaande beschouwen, datter niets klierigs in de Moer-koeken gevonden werd, en zulkx niet zynde in zoo een groot en aanzienelyk deel, nog ook in de Testiculen der mannen, zoo hebben meest alle, die myn werk met haar lighaamelyke ooggen,

gen, en niet met de oogen des verstands gezien hebben, (*oculis mentis*) toegestaan, dat myn stelling, rakende de genaamde Kliertjens der ingewanden infallibel is: ondertusschen zo verhindert my geenzints het zeggen van zommige, dat zulkx maar alleen een questie is wegens de benaminge, deze antwoorde ik, zoo ymand een Ader wil noemen een Slag-ader, en een Slag-ader een Ader, ik mag zulkx wel lyden, edog men behoorde zig te houden aan de bepaling die van outs gemaakt is, namentlyk dat het lighaamen zyn, die op haar zelve bestaan, en yder in een particulier vlies besloten is, tot welk lighaam de bloed-vaten loopen.

Ook zoo wykt niet minder van de waarheyd 't geen andere voorgeven, namentlyk, dat alle de Klieren niet anders zyn als omwindingen van bloed-vaten; dit is wel eenigzints waar ontrent de Nieren, welkers bloed-vaten uyteynden een ronde cours nemen, en is 't ook wel in de Klieren van 't Darm-scheyl, maar zulkx heeft geen plaats in andere Ingewanden, gelyk men zien kan in alle Cabinetten, ook is 't geen boon waardig dat anderen voorgeven, namentlyk dat mogelyk in myne præparatien en alzoo genoemde ontvlezing (*excarnatio*) de kliertjens vernietigt worden. Ik toone veele Ingewanden, welkers bloed-vaten uyteynden zagtjens vervult zyn, en zonder eenige alzoo genoemde excarnatie bewaart worden: Ja ik kan my niet genoeg verwonderen dat men heden ten dage het woort van excarnatie nog gebruykt; dat doen is in voorige tyden van andere, en ook van ons in gebruyk geweest, edog 't zelve is gants en gaar onnut ter onderzoeking, nu late ik alles geheel, gelyk het den Schepper van 't geheel al gemaakt heeft, alleen het omleggende Vlies afnemende om de vaten te zien; en wil ymand verders blind zyn en blyven, ik zal my daaraan niet gelegen laten zyn.

No. XXXV. Een stuk van de Herffene in een vogt bewaard, na dat het zelve op de manier van de Hr. *Vieussens*, vyf uren in de oly gekookt was, waar in het zeer klaar blykt, dat door het kooken in oly de schorfige substantie van de Herffene gebragt en verandert wert in een staat, in welke het niet mogelyk is het gestel van de schorffe te vertoonen, dezelve uyt bloedvaatjens te bestaan, van deze zaak heb ik wydloopig geschreven in myn voorloper van 't VI. Cabinet, zoo dat niet de Hr. Professor *Vieussens* maar ik te houden ben voor den ontdekker van deze zaake, namentlyk dat de schorffe der herffene bestaande is uyt bloed-vaatjens, gelyk ook een yder my daar voor is houdende.

No. XXXVI. Een vles met vogt waar in bewaart werd een negrinnetje van ruym vier maanden dragts, wiens hoofdje bedekt is met het Water-vlies (*Amnios*).

No. XXXVII.

No. XXXVII. Een geheele Lever van een jonge, door het balsemen hard gemaakt, en van over veele jaaren bewaart, staande op een Pedestel: desselfs Slag-ader is alleen opgevult, om bequameelyk te kunnen zien, hoe desselfs Galblaas Slag-ader daar uyt voortgebragt werd. Hier en boven kan men alles zien, wat zich in de buytenste oppervlakte van de Lever opdoet.

No. XXXVIII. Een vles met vogt, in zig onthoudende de Slag-ader van de Milt uyt een kalf, dewelke zeer curieus is toebereyd.

No. XXXIX. De Maag van een jonge, dewelke opgeblazen, gedroogt, gebalsemt, en zeer veele jaaren bewaart is: deze zit op een Pedestel in een postuur, gelyk de zelve haar in 't lighaam komt te vertonen, 't welk alle autheuren in haare figuren niet hebben geobserveert.

No. XL. Een vles met vogt en daar in een gedeelte van de onderste Kaak van een kleen kind, waar in te zien is het ronde Kraakbeentje, 't welk tusschen het gewrigt van de Opperste en Onderste Kaak geplaatst, en tot de beweeging aldaar zeer noodzakelyk is.

No. XLI. De geheele Moerkoek van een vrouw in een vles met vogt bewaart, waar ontrent te confidereeren staat, datze zodanig is bewaart, als of die nu eerst was uytgedreven, en voor den dag gekomen, namentlyk met desselfs vliezen en bekleetzel, waar van voor heen in 't 4de Cabinet gehandelt is; alleen zyn de bloed-vaten van my zagtiens vervult geworden.

De IV. PLANK.

No. XLII. Het hoofd van een kind in een heldere vogt, 't welk van een levendige couleur is.

Aanm: ten eerste, dat het bekleetzel van de Voorlippen (*prolabia*) weggenomen zynde de Voorlippen Zenuw-teepelig zyn.

Ten tweede, de Oorkens hebben een byzondere levendige couleur en gesteltenis.

Ten derde, de Zenuwen, die uyt de Herffene voorkomen kan men hier allegader zien, de lydende of gemoed bewegende zelfs niet uytgezondert zynde.

Ten vierde, het harde Herffen-vlies, door de grond van 't hoofd verspreyd, is zoo curieus bewaard dat het wel schynd witte zyde te zyn.

No. XLIII. Agter dit Hoofd doet zig op het geraamte van een vogeltje, 't welk niet alleen zeer witis, maar ook ontbreekt 'er geen eenig been-
D d d d d tje

tje aan, en men kan ook alle de natuurlyke gaaten daar in zien, zulks is my tot nu toe by andere nooyt voorgekomen.

No. XLIV. Een droog glas met de helft van een doorgesnede Nier, dewelke door opvulling rood van couleur is.

Hier in ziet men niet alleen de Slag-aderen, maar ook derzelve continuationen of vervolgen tot in de Pis-canaaltjes, dewelke te gelyk vervult zyn geworden.

No. XLV. Een drooge vles en daar in een groot gedeelte van de dunne darmtjens van een onvoldrage vrugt, deze heb ik met een wit waslige stoffe vervult, 't welk zeer aardig aan 't gezicht voorkomt, wegens desselfs nettigheyd.

No. XLVI. Achter het gezeyde voorwerp werd een monstreus voldrage kindje verborgen, om niet van een yder gezien te werden, 't zelve heeft wel een levendige couleur, edog desselfs rechter handje staat zeer krom gebogen, en 't heeft niet meer dan drie vingeren, ook heeft het regter voetje niet meer als drie toonen, en de groote toon staat wat wyt van de andere: Aan de linker zyde ontbreekt het geheele been, alleen vertoont zich daar een klein heuveltje ontrent de linker lies; als mede aan het weeke des buyks een vlezig gezwel; alle de andere ledematen zyn wel gestelt.

No. XLVII. Een vles met vogt, waar in te zien is een omgekeert stuk van de Slok-darm uyt een Schilpadde, 't welk van duyzende van Zenuw-tepels voorzien is; deze zyn zeer lang en dik, overeenkomende met die geene, dewelke gevonden werden in de Wang van een kalf.

Hier staat aan te merken, dat 'er wel zommige Ontleders gevonden werden, dewelke van verstand zyn, dat zoodanige Zenuwtepelten in de Slokdarm van een mensch niet gevonden worden, en zulks komt voor van wege haare tederheyd en kleente: ik bekenne wel dat zy naulyks konnen gezien werden in een mensch, zonder voorgaande præparatien, dat zy daar egter gevonden, en van my getoont konnen werden is zeker, en daar aan zal niemand langer twyfelden, die myne laatste Cabinetten zal hebben gezien en gelezen, en voornamentlyk dit voorwerp van de Schilpad. Ziet de IV. Figuur van de 2. Plaat van dit Cabinet.

No. XLVIII. Boven het voorgaande monster werd gevonden een glas, en daar in het geraamte van een onvoldrage kindje van omtrent 6 maanden, van wiens beenig handje af hangt, de inwendige gesteltenis van 't Strottenhoofd, en dat zeer rood wegens de opvulling der Slag-aderkens.

No. XLIX. Een droog glas, waar in te zien zyn twee voorwerpen uyt een Hen, waar van 't eene bestaat uyt twee beenderkens uyt de vleugel, de-

dewelke tegens de natuur te zamen zyn gegroeyt door een beenige vereeninge; het andere mede uyt twee beenderen uyt de vleugel, waar van het eene, voorheen gebrooken zynde, van de natuur weder aan een gegroeyt is, en dat alleen door een sponcieus beenige substantie, gelyk men tusschen de twee tafels van 't bekkeneel ziet, ontbrekende hier alleen de buytenste en harde schorste van 't been, en zulks komt voort wegens gebrek van die stoffe, dewelke in een gezonde staat daar toe gevoert werd.

Hier van daan komt het ook dat de beenderen op die wyze onvolmaakt genezen zynde, om de geringste oorzaken wederom komen te breken: dat dit ook in de menschen plaats heeft, daar aan is niet te twyfelen, nadien datter menschen gevonden werden, die na de genezing der been-breuken, zeer ligt, ja zelfs in 't gaan haar beenderen wederom breken: en zoo komt het dat de Chirurgyens die over zoodanige breuken gegaan hebben, hoewel onschuldig, ja schoon zy alles hebben gedaan, 't welk nodig was, t'onregt gelastert werden.

N^o. L. Een Pedestel, waar op twee voorwerpen geplaatst zyn, namentlyk de gedeeltens van de Bogtige, en Colyk, met deffels Blinde-darm, en dat uyt een pas geboore kindje.

In deze kan men zien het onderscheid tusschen die van een bedaagt mensch, en van die dewelke pas geboore zyn: namentlyk in een jong geboore kindje word den Colyk-darm ontrent deffels begin nauwer en nauwer, en alzoo verandert dezelve in 't Worm-wyze uytsteekzel, zonder dat men zeggen kan, hier of daar is des Blindedarms begin: maar in een bedaagt mensch doet zig de Blinde-Darm op in de gedaante van een vertrekplaats, met een verheventheyt, uyt wiens zyde dan het Wormwyze uytsteekzel zig opdoet.

N°. LI. Een droog glas waar in een considerable groote Waterblaas in onthouden werd, dewelke ik over zeer veele jaaren heb gevonden hangende onder aan de Lever van een mensch.

N°. LII. Een Pedestalletje waar op gezet is het regter Oor van 't Hart van een os, ontrent voor 30 jaaren van my door het balzemen hardt gemaakt, waar ontrent te confidereeren staat, dat het in 't toebereyden zyn natuurlyke groote en forme heeft behouden, 't welk zeer moeyelyk is te doen.

N°. LIII. Een vles met vogt, bewarende de schamelheydt van een (*Pseudohermaphroditus*) bastaart manwyf, zynde een Schaap; 't is my nooyt gebeurt ware manwyven te zien, en ik oordeele ook, dat ze van anderen nooyt gezien zyn; behalven dat dit zeer verre van de instelling der nature zoude afwyken, zyn 'er my wel zeer vele zogenaamde manwyven

vertoont, en die ze daar voor uitgaven; maar wat dieper onderzocht zynde, hebbe ik bevonde, dat byde de fchamelheden nooyt zo volkomen geweest zyn, datze te gelyk andere bevrugten, en van anderen bevrugt konde worden; en dat meer is, het lidt, dat ze voor de roede gehouden hadden, was niet anders, als het lighaam van den kittelaar tegens de wetten der nature verdikt, en te verre buyten de fchede hangende, gelykerwys men in de fchamelheydt van een fchaap alhier zien kan.

't Geheugt my ook een mensch onderzocht te hebben, oudt omtrent 24 Jaren, die my in den eerften opflag van 't gezigt fcheente zyn van 't mannelyke geflagt, maar na een naauwkeuriger onderzoeking bleek 't, dat ze van 't vrouwelyk was. Het lidt, dat men 't mannelyk noemde, hong wel redelyk lang af, maar de pisweg ontbrak; als zy het aangezicht van moye vrouwlieden aanschouwde, zeide zy, dat het lidt ftyf wierdt, maar het tegendeel, zo zy hare oogen op mannen wendde; of dit nu waar geweest is, ofte niet, daar twyffele ik aan, ten minfte ik heb 't niet gezien.

Twee knobbeltjes, als balletjes, wierden 'er ook in byde de lieffchengevonden, maar ze zyn geen ware balletjes geweest: want, wanneer my dit voorwerp uyt een fchaap voor een manwyf overgehandigt wierdt, zeide my de Slagers knegt, hier brenge ik u een manwyf, zynde een fchaap, met balletjes verzien; en als ik de zelve onderzocht, waren ze niet anders, als (*tumores adiposi*) fmerige gezwellen, balletjes verbeeldende. Derhalven zegge ik, dat ik nooyt een oprecht manwyf gezien hebbe, fchoon 't my dikmaals gebeurt is, vele zogenaamde manwyven te konne onderzoeken.

In dit voorwerp van een fchaap was de fchede en de pisweg open, maar 't zogenaamde roedenhoofdje niet, 't welk in der daadt niet anders was als het hoofdje van den kittelaar, en daarom ook niet doorboordt; maar dat deel, 't welk de vrouwelyke roede genaamt wort, of 't lichaam van den kittelaar, als mede deffelfs voorhuydt, waren groot genoeg, gelyk de 5. Fig. van de 2. Plaat van 't 8. Cabinet aanwyft.

No. LIV. Een drooge vles waar in het Net-wyze lighaam van Malpighius, 't welk zeer curieus is geprepareert, en als een zeef doorboort.

No. LV. Een droog glas 't welk voorzien is met een vlies, wiens Slagaderen zoo byzonder curieus zyn opgevult met een rood-waflige ftoffe, dat ik noyt yets curieuser heb gezien, want derzelver uyterfte uyteynden zyn zoo fyn, dat men niets fynders zoude konnen bedenken, en echter opgevult.

No. LVI. De grond of opperfte van de Blaas van een pas geboore kalfje, met deffelfs Pisvat (*Urachus*).

Aanm: dat dit Pisvat, in de kinderkens die pas gebooren zyn, wel omtrent

trent een vinger breed open is, maar niet verder, edog in kalveren heeft het een verdere opening, gelyk het hier is blykende, maar of het ook in haar geheel en al doorgang neemt, tot in het alzo genoemde Pisvlies (*Alontois*) mag men nog wel verders onderzoeken: altoos, 't is zeker zulks geen plaats te hebben in de on- of pas geboore kinderens.

N°. LVII. Achter deze gezeyde glazen komt ons voor een grafftede, 't welk konstig is t'zamen gesteld van zeer witte beenderkens, en voor 't grootste gedeelte, van die van kleene kinderens, steentjens en vliezen, zeer aardig met opgevulde Slag-aderkens als een borduurwerk doorweven.

Aanm: ten eerste, dat in deze grafftede is gelegen een steen hart gebalzemt kindje van ontrent zes maanden dragts, 't welk van my in Mumiam verandert zynde, nu ontrent 20 jaaren lang, bewaart is: deffelfs hoofdje is gekroont met een kroontje van natuurlyke bloemen en vrugten, als daar zyn de *Africaan-sche duyzend blad met geele bloemen*, *Arabische Stæchas*, *sterkriekende Afric: Conyzamet geele bloemen*, *Afric. Mesembrianthemum* van Breynius, *Limonium* van Rauwolfius, *Afric. Rynvaar met tienmaal kleender bloemkens* van de Hr. Profess: en Collega C. Commelin beschreven, *Verkens gras met Mosachtige bloemen*. &c.

Ten tweede, dezès kinds Navelstreng is wel afgesneden, edog beyde de Navel-slag-aderen, en de eene Navel-ader kan men nog zien, als wat opgeblazen.

Ten derde, in deffelfs Linker handje heeft het ook een bouquetje van zulke en diergelyke natuurlyke bloemen, waar onder de bloemen van de *Afric. Leonurus* van Breynius en verscheide soorten van *Gnaphalium* uytsteken, met haar natuurlyke couleur. Dit ruykertje, onder zyn neusje houdende, verbeelt het daar aan te willen rieken.

Ten vierde, de deur of ingang van 't graft, is toegestelt,

Ten eerste, uyt het opperste van 't Bekkeneel van een jong geboore kindje, wiens harde Harffen-vlies, en Seyffe, natuurlyker wyze aan 't Beckeneel nog vast zittende, zyn zeer wel vervult met roode opgevulde slag-aderkens, 't welk het gezigte veel voldoening geeft.

Ten tweede, uyt marmere steentjens, en beenderkens van jong gebore kinderens, als mede vliezen met opgevulde bloed-vaatjens doorweven.

Ten derde, zommige dezer beenderkens zyn nog natuurlyk te zamen gevoegt, onder dewelke ook gevonden werden de beenderkens van de hand, die in haar onthouden een Slag-aderige dikke tak van een opgevulde Slag-ader, verbeeldende een Stokske, of wel een bladerlooze tak van een boom: als mede de Wervelbeenderen van de hals, die onderling nog vereenigt zyn &c.

Achter deze grafftede zyn gesteld twee geraamtens van onvoldraage kinderens, van ontrent 7 maanden, zynde tweelingen, welke het gebalzemde

kindje als beschreyende met gebooge knietjens, de neusdoekjens in haare handjes aan haar oog-raden houden, welke gemaakt zyn uyt zeer dunne vlieskens, waar door heen zeer veel curieuse opgevulde slag-aderkens passeeren.

Wanneer den zeer waardige Hr. Dr. en Leeraar der Mennoniten Herm. Schyn dit graft en desselfs toefstel zag, vereerde hy 't zelve met dit graffschrift.

OP 'T SIERLYK ROTSJE,

(Verbeeldende een Grafstede,)

En het konstig balsemen der Lyken, door den Vermaarden en Zeer-geleerden Heere

FREDERIK RUYSCH;

Hoogleeraar der Ontleed- en Kruytkunde &c.

Altior es Fato.

IS 't spook? of is het ernst? zie ik de dooden schreyen,
 En onder eenen vloed van tranen 't lyk geleyen
 Huns makkers na het graf? zie ik hun harten leet,
 En beide wang en oog afdroogen met een kleet?
 O neen! Hoogleeraar Ruysch, door ed'le konst gedreven,
 Schenkt aan de dooden zelfs de schaduw van het leven;
 En streeft natuur voorby door wakkerheid van geest,
 Die wel de Leeden schikt op een gepaste leeft,
 En in haar nette form en schoonheit kan bootseeren;
 Maar haaren ondergang niet veiligen nog weeren,
 Wanneer de felle dood den draad des levens snyt.
 Zie hier ontzielde leen waar aan geen grafworm ryt.
 Zie deze dooden eens de wreede dood braveren.
 Ai! zie de Tombe: zie de Lyken: zy trotseren
 Verderf en ondergang. Hoe fierlyk leit dat Lyk!
 Een ander Mausolee! niet opgebouwt uit slyk,
 Tiras of Metselwerk; maar Ribben, beenen, schonken,
 Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
 Waar van het Bekkeneel den mond der grafplaats fluyt.
 Maar zagt. Ai! luyfter toe: daar komt een zoet geluyt
 Van onder deze Rots: my klinkt een stem in de ooren;
 My dunkt, zy roept ons toe, en laat zig aldus hooren.

Be-

Beschouw Aanschouwers 't Konstig graf.

Beschouw 't gebalsemt Lyk ter deegen.

Beschouw de Rots vry allerwegen,

En pryft hem die 't dit weezen gaf.

Maar leer uit myne Lykbus sterven.

Geen balsam hout den ed'len geest,

Die leeft gelukkig of bedeeft,

In God te zien; of dien te derven.

Wilt gy onsterfelyk zyn na 't Leven?

Gy moet den geest eerst Gode geven.

HERMANNUS SCHYN.

Op het zelve.

DEez' Rots verbeelt het graf van een gebalsemt kind,
Niet opgebouwt uit steen, maar Ribben, beenen, schonken,
Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
Waar van het Bekkeneel den mond der Grafplaat bint.
Swygt oud Egypte van uw balsemen der Lyken,
Heer Ruysch verdient de Kroon, en gaat met Lauren stryken.

HERMANNUS SCHYN.

No. LVIII. Een pedestalletje waar op geplaatst is een stuk van de Poortader des Levers, 't welk op verscheide plaatze in een beenige zelfstandigheid verandert is.

No. LIX. Een vleessie met vogt, waar in te zien is een stuk van 't Agter-breyn van een mensch, wiens schorslige substantie in duyzende deeltjens verdeelt is, ziet hier op na de Fig. van de XII. voorgestelde brief.

No. LX. Een vles met vogt waar in te zien is een stuk van de bogtige Darm van een jongeling, wiens vlezig vlies weggenomen zynde, doen haar hier op de circulaire of rondlopende draaden (*Fibræ circulares.*)

Daarenboven kan men zien hoe weynig Slag-aderkens door het gezeyde vlies passeren, in tegendeel hoe zeer het Zenuwagtig vlies met Slag-aderkens verrykt is.

Nadien ook dit stuk darms aan 't eynde is gebonden, steekt 'er een gedeelte van 't fluweele vlies, (van my het Tepel-wyze vlies geheten,) buiten uyt, 't welk zeer rood is door de veelheid der op myne manier opgevul-

vulde Slag-aderkens, welke de alzoogenaamde klierkens voortbrengen.

No. LXI. Een vles met vogt, 't welk in zig onthoud een zeer vergiftig dier, by de Indianen Gecko geheten, 't welk in zyn bek houd (als wilde het vernielen) een mensche schepzelke van omtrent 3 maanden dragts.

No. LXII. Een knegtje van omtrent 5 maanden dragts, wiens hoofdje ten deele als van een helmtje is bedekt door 't Watervlies, (*Amnios*) en dat van wegen het gebrek van vogt, waar in de kinderen in 's moeders lichaam komen te leggen, en wort zo een kind gezegt met een helm gebooren te zyn, 't welk gants redeloos te houden is: dit voorwerp word in een vocht bewaart.

No. LXIII. Een droog glas, waar in een stuk van 't gedarmte van een haas te zien is, wiens wentel-traps-wyze vlies zeer wel hier kan gezien werden.

No. LXIV. Twee stukken van de eynde van de Roede eenes Walvis, dewelke in een vogt gehouden werden, waar van 't eene aan een hayrtje hangende, ons doet zien dat de draaden van 't groote sponcieus zenuwagtig lichaam, veel digter by een zitten, als dat van 't kleene sponcieus-zenuwachtig lichaam, en zulks ziet men geheel contrarie in de menschen.

Het onderste en tweede gedeelte op de grond leggende, is het uyerste van deffelfs roede, waar aan geen hoofdje werd gevonden.

No. LXV. Een gedeelte van de Eyer stok van een schil-padde, waar aan veel Eyeren nog hangen.

No. LXVI. Het Aangezicht van een jong geboore kindje, 't welk ik zonder præparatie zoo heb gelaten, gelyk het my ter hand gesteld wierd, dat is, zonder het stellen in staat van leven; 't zelve is gelegen op een stuk van een Moer-koek, 't welk zeer curieus is toebereyd, alle de uyteynden der vaten opgevult zynde.

No. LXVII. Een zeer groot droog Glas, waar in te zien is een groot Hart van een mensch, wiens bloed-vaten tot een toe opgevult zyn, waar van het zeer rood van couleur is geworden.

Hoe de groote Slag-ader uyt het Hert voortkomt, als mede hoe veel takken dezelve voortbrengt, die na boven loopen, kan men hier zeer klaar zien.

Daarenboven zoo komen alle de Stronken der vaten van 't Hart ons in 't gezicht, namentlyk, die van de Hol-ader, zoo op als nederwaarts gaande, des Longs-aderen en slag-aderen, de Kroon-vaten, als meede des Harts-ooren.

En nadien meerendeels aan de punt van 't Hart, veel vets gevonden werd

werd, waar door het effen en zonder fcheyding zig vertoont, zoo is 't, dat ik van de punt dezes Harte alle het vet heb gefcheyden, waar door het uiterfte, of punt des Harte zig in tweeën verdeelt.

Hier komt my in de zin, dat ik onlangs bygewoont heb een Man, die van zyn leven met een mes beroofd wierd door een booswigt, de uiterlyke wonde deede zig op ontrent de linker Tepel, en dezelve was niet breeder als een duym: egter vonden wy het Hart van de punt af tot byna aan deszelfs grond (*basis*) als in tweeën geklooft, en zulks moet ik bekennen nooyt meer gezien te hebben, hoewel ik nu meer als 40 jaaren het fchouwen der nedergeflagene heb moeten bywoonen: buyten twyffel heeft hy na de fleek, ook een sneede gegeven in het Hart.

No. LXVIII. Boven op 't voorgaande glas, is mede geplaaft een droog glas, in zig onthoudende een beenige fubftantie, 't welk voortgekomen is in de beenderen van de voor-voet, dewelke na een bederving (*spina ventosa*) poreus geconfundeert, en als in een gefmolten zynde, verandert zyn in een zelfftandigheyt, die niet minder als beenderen van de voor-voet haar opdoen.

De V. P L A N K.

No. LXIX. Een Vles met vogt, en daar in een ftuk van 't dunne Harffen-vlies, waar aan nog een gedeelte van de fchorffige fubftantie der Herffene vast zittende, uyt loutere Slag-aderkens beftaat.

No. LXX. Een groot ftuk van de Maag van een Vrouwsperfoon, wiens fluweele of liever Tepelagtig vlies op veele plaatzen verfworen is, zynde bezet met poeder van Rottekruyt, 't welk zy had ingenomen, om een cynde te maken van haar leven, wegens aangedane verdriet.

Hier blykt klaar, dat zy ongelyk hebben, die voorgeven, dat die geene, dewelke door ingenome Rottekruyt komen te fterven, alleen haar bloedt zoude ftollen: ik heb verfcheyde zodanige voorvallen bygewoont, maar nooyt heb ik bevonden dat het bloed geftremt of gefolt, maar wel dat de maag verfworen was: edogh, indien zommige menfchen haaftig zyn komen te fterven, eer dat 't venyn zyn kragten ten volle heeft kunnen uytwerken, zo heb ik altoos gevonden, dat 'er door de Maag veel rood-bloedige ftippen verfpreyd waren.

No. LXXI. Een Vles met vogt, waar in gezien word een tak van de Longs-flag-ader, met een roodwaffige ftoffe zeer konftig opgevult: het is te verwonderen, hoe dat 'er zo zeer veel kleene takskens zyn, die tot het uiterfte opgevult zyn; als mede hoe verkeerdelyk en gebrekkig eenige

E e e e e

Authen-

Autheuren dezelve hebben laten afbeelden : al wie dit voorwerp ziet , en dat met aandacht , zal over de wonderwerken Gods als verftelt moeten ftaan.

Aan het onderfte van dit voorwerp hangt nog een takje van de Lugt-pyp , wiens uyterfte uyteyndens niet minder zyn in getal en fynte.

No. LXXII. Een Vles met vogt , daar in een zeer groot gedeelte van 't dunne Harffen-vlies van een Menfch. Deszels flag-aderen zyn geheel en al konftig opgevult , en dat als boven met een roodwaffige ftof , waar door zig dit vlies zeer rood opdoet ; deszels uyterfte uyteyndens zyn zoo fyn als dons of katoen.

No. LXXIII. De Nier van een Kind in tweën opgefpuwen , wiens vaten ook opgevult zyn ; en nadien dezelve langs de rug of ronde zyde is open gefneden , zo komen ons de Nier-tepeltjes niet alleen op verfcheyde plaatzen in 't gezigt , maar ook zelfs de mondekens of openingtjens , waar door de pis tot in de buyskens van 't bekken zypelen.

No. LXXIV. De Arm van een klein Kindje , wiens bloedvaatjens ontbloot zynde in 't gezigt komen ; in deszels handje houd het een Africaanfche Chameleon.

No. LXXV. Een Nier van een Kind , op wiens oppergedeelte de Bynier nog vaf zit , en niet aan de zyde van de Nier gevonden werd , gelyk zommige Autheuren hebben doen verbeelden in haare Platen.

No. LXXVI. Een Bal van een menfch ten deele uytgerafelt , om haare vaatige of canaalege gefalte te zien.

No. LXXVII. Een breede of Lintworm eenige ellen lang , en in een vogt bewaart.

No. LXXVIII. Een opgeblaze mannelyke roede , hardt gebalfemt , en in moten gefneden , op dat deszels inwendige zenuwagtig en fpongieuze geftel gezien kan worden.

No. LXXIX. Een Vles met vogt , en daar in een ftuk van de Milt van een Menfch.

Waar ontrent aan te merken ftaat , dat de Ader- en flag-aderlyke ftromk , maar niet de uyterfte takjens vervult zyn met een wit-waffige ftoffe , om alzo te konnen zien , hoe het zig opdoet zonder vervulling , namentlyk , zonder klierige , celluleufe of draadige fubftantie. Ziet hier over na den IV. voorgestelde Anatomifche Brief.

No. LXXX. Een Hart van een Kalf , fttaande op een Pedestel , 't welk over de 25 Jaaren geleden van my is toebereyd , en fteenhart gebalfemt ; deszels Slag-aderen zyn met Quikzilver vervult.

No. LXXXI. Een Vlies in een droog Glas , waar door heen zeer veel fyne en menigvuldige opgepulde flag-aderkens loopen.

No. LXXXII.

No. LXXXII. Een droog Glas, waar in bewaart word een zeer wit Geraamte van een onvoldrage mensche fchepzeltje van ontrent vier maanden dragts; aan deszelfs linker handje heeft het afhangen het gedarmte van een Kikvors, 't welk opgeblazen, en zo wel bewaart is geworden, dat men in 't zelve niet het alderminste deukje vind.

No. LXXXIII. Een Vlesje met vogt, en daar in het Oortje van een jong Kindje, 't welk heel levendig van couleur en gedaante is.

No. LXXXIV. Een zeer wit geraamte van een Muys, in wiens regter pootje vastgehouden werd het geraamte van de staart van een Aal, 't welk zoo curieus is toebereyd, datter niets aan manqueert, zelfs niet het minste gaatje tot doorgang van de Zenuwen en bloedvaten: dog zulks is moeijelyk te doen.

No. LXXXV. Een droog Glaasje, waar in de beenderkens van twee mensche vingeren werden bewaart, dewelke zeer wit zyn geprepareert.

No. LXXXVI. Een Pedestal, waar op gezet is een Nier van een Mensch, door toedoen van de Kork zoodanig toebereyd, dat zy de natuurlyke gestalte, groote en figuur, hier door weder heeft gekregen.

No. LXXXVII. Het gedarmte van een onvoldrage Vrugtje van een Koe, 't welk opgeblazen, door het balzemen verhard en gedroogd zynde, zyn natuurlyke gestalte heeft behouden; deszelfs slag-aderen zyn ook curieus opgevult.

No. LXXXVIII. Een stuk van de Rugge-graat van een klein Kind, dwerssch doorgesneden

Waar ontrent te confidereeren staat, dat de schorffige zelfstandigheyd van 't Rugge-merg die zyn zitplaats heeft in 't midden, of van binnen in 't Merg, uyt loutere bloedvaatjens, en wel inzonderheyd uyt Slag-aderkens is bestaande: zulks kan men hier klaar zien, wegens 't opvullen der Slag-aderen.

De VI. P L A N K.

No. LXXXIX. Een droog Glas, en daar in de Lever van een jong geboore Kindje, die door het balzemen hard gemaakt is.

Aanmerkt, dat deze Lever de natuurlyke gestalte en groote behouden heeft, wegens het opvullen der bloedvaten.

No. XC. Een stuk Vels van een Mensch, 't welk zeer rood is, wegens het konstig opvullen der bloedvaten: en zyn deszelfs vaatjens zo veel, dat het Vel alleen uyt bloedvaatjens schynt te bestaan.

No. XCI. Een Vles met vogt, dewelke in zig onthoud een takje van de Hol-ader des Levers, met een wassige stoffe opgevult.

E e e e e 2

No. XCII.

N^o. XCII. Een stuk van de Nuchteren-darm uyt een Mensch, waar in het Fluweele (van my genaamt Tepelig) Vlies, als mede de verheventheden of oogluykende Klapvliezen, zeer fraay gezien werden.

N^o. XCIII. Het Hart van een Schaap over veertig jaaren tot een Mumie gemaakt op de oude wyze, 't zelve staat op een Pedestalletje.

N^o. XCIV. Een gedeelte van de groote Slag-ader, met een stuk van des Longs Slag-ader, tusschen dewelke de slag-aderlyke canaal (*ductus arteriosus*) uyt een pas gebore Kalfje, te zien is, en dat op een Pedestal; men kan deze gezeyde canaal hier in dit voorwerp beter en duydelyker zien, als in een Mensch.

N^o. XCV. Wormen uyt de Lugt-pyp van de Long gehaalt, dewelke zeer dun zyn.

N^o. XCVI. De Nier van een Kindje, welke zeer rood is, wegens 't opvullen van de Niers slag-ader.

Aanmerkt, dat in 't opvullen niet alleen de Slag-aderen, de Pis-canaaltjens, de Buyskens of scheuten van 't Bekken, en het geheele Bekken, maar ook zelfs de Pisleyder tot onderen toe vervult zyn geworden, en dat wegens de onderlinge vereeniging en continuatie van alle deze gezeyde canaalen.

N^o. XCVII. Een Vles met twee voorwerpen in een vogt, waar van het eerste en bovenste is het Oppervelleken (*Epidermis*) van een mensch.

Het onderste is een stuk oppervels van de muyl van een Walrus.

Aanmerkt ten eerste. Wanneer het oppervelleke of bekleetzel van 't vel van een Mensch, en dat van 't onderleggende Netwyze lighaam gescheyden is, dan verschynen en vertoonen haar ontelbare en zeer fyne verhevene deeltjens, of lighaamtjens, namentlyk uyt de binnenste oppervlakte van 't gezeyde oppervelleke, ontrent twee linien lang, dewelke ik houde voor omgekeerde kokertjens van de hayrtjens, als mede van Zenuw-tepeltjens, waar mede zy in 't vel zittende, bedekt werden.

Het Oppervelleke en Zenuw-tepeltjens nu ontvelt of afgescheyden zynde van 't Vel, zoo volgen ook de kokertjens, en zoo is 't, datze ons dan omgekeert te vooren komen als kleene dunne verheventheden; zulks komt ons klaarder voor in dit van een Walrus muyl.

Ten tweede. Deze kokerkens zyn niet anders als continuatien en vervolgen van 't Oppervelleke, en het Oppervelleke van de Zenuw-tepeltjens, gelyk ook mede de hayren en nagels, dewelke ik houde voor uyt-spruytzels van de uyteynden van de Zenuwen; en nadien de hayren dieper voortkomen uyt de uyteynden der Zenuwen, alwaar zy zeer gevoelig zyn, daarom gevoelt men zoo groot een pyn in 't uyttrekken der hayren.

N^o. XCVIII.

N^o. XCVIII. Een beentje , uyt de vleugel van een Endvogel , over dwars gebroken , en van de natuur zeer vast weder aan een geheelt.

N^o. XCIX. Een stuk des Levers van een Mensch , op wiens oppervlakte men de bloetvaatjens , wonderlyk gestelt zynde , kan zien.

N^o. C. Een stuk van de Netwyze vlegting , (*plexus choroides*) waar in niets klierigs te zien is , maar dezelve bestaat alleen uyt vaten , gelyk ik in 't antwoord op de XII. voorgestelde Brief heb geschreven , en in Fig. afgebeeld.

N^o. CI. Een stuk van de Herffene van een Mensch , ontrent 40 Jaaren geleden , van my zoo hard als steen gebalzemt , 't welk ys-agtig glinstert ; in dezelve kan men de ballekens , en de alzoo genoemde billekens , ook het Pynappel-kliertje , bequamelyk zien.

Verders vint men aan 't binnenste van de deur dezes
Cabinets hangen.

N^o. CII. Een monstreus groot Gezwel , door het balzemen steenhard gemaakt , 't zelve is bezyde de mond van de Baar-moeder uytgewasfchen.

Aanmerkt. Deze Vrouw fris , gezond , en ontrent 4 maanden zwanger zynde , verviel in een fware vloet , en na eenige dagen in een mis-kraam , waar na de vloed eenigen tyd duurde , en dat zonder ordre ; eindelyk begon zy te klagen van een ongemak ontrent de inwendige mond van de Baar-moeder : weshalven zy een Chirurgyn ontbood , dewelke de zaak onderzoekende , verbeelde zig dit ongemak te zyn een overftelping van de Baar-moeder , na de gezeyde mis-kraam : naderhand , de aangewende remedien niet helpende , ben ik ook by haar geroepen , my zeggende , dat benevens haar gezeyde quaal , 't geen dagelyks vermeerderde , de vloet noch al onordentelyk voortging ; weshalven wierd ik verzogt de zaak te willen onderzoeken , 't welk doende , bevond ik een vleezig en week-achtig gezwel ontrent de mond van de inwendige Baar-moeder ; en nadien my dogt , dat men het vergrooten of toenemen niet konde beletten , veel minder het gefwel zoo diep zittende extirpeeren , heb ik haar geraaden , 't zelve zoo te laten betyen , tot dat het wat meer na buyten was komen uytgroeyen.

Ondertuffchen binnen een jaar grooter en grooter geworden zynde , en die onordentelyke vloed nog al niet cefferende , zo is 't gezwel buyten de fcheede komen uytpuylen. Wanneer men my weder verzogt by de Lydersse te willen komen , dit aldus bevindende , raade ik haar aan , datze

tegens de volgende dag, nevens my, ook zoude doen roepen den welgeceffende Heelmeester *Cornelis Boekelman*, dewelke voor den gezette tyd daar komende, vond de vloed die uyt het gezwel voortquam, zoo onmatig, datze schein aanstonds te zullen sterven, het gezwel zoo de bystaande Vrouwen zeyden, in weynig uren zoodanig toegenomen zynde, dat het de groote van een pas geboore kindje niet behoefde te wyken, en den gezeyde Heelmeester haar in die ellendige staat vindende, nam een koorde, en bint het zelve zoo diep af, als 't hem mogelyk was, en doet haar op 't bed leggen, de vloed aanstonds ophoudende.

Wanneer ik nu wat later by haar quam, zoo wierd my verhaald watter gepasseert was, ik ontstelde my over het relaas, want ik vreesde, dat in dit binden de Blaas ook mogt in 't spel gekomen zyn, want men kon niet weten, wat het voor een gezwel was, eerst dogt het ons te kunnen zyn een onnatuurlyk vleezig zagt gezwel, ook was 't niet buyten suspicie, dat het de Baarmoeder zelfs was, 't zy omgekeert of zonder omkering te gelyk met de blaas, enz.

Ik nam het gezwel, zoo gebonden zynde, in myne handen, en geen inwendige mond des Baarmoeders vindende, bedaarde ik weder voornamentlyk, als men my zeyde, dat de Lydersse na het binden haar water nog had kunnen maken.

Ondertusschen verminderde dit gezwel van dag tot dag, want het gaf veel waters van zig door de zweetgaatjens; na weynig dagen wierd het afgesneden, en was het doe nog zo groot, dat ik een emmer eyfte met wat waters daar in, om 't in zyn wezen te laten, want ik was van zins om 't in die staat te bewaren, waar in ik het vond, tot nader onderzoekinge.

In 't onderzoeken quam my de substantie voor als waare het die van de Baarmoeder, weshalven ik voornam 't zelve naheen naauwer te onderzoeken, als de Lydersse geheel herstelt zoude zyn, wanneer ik bevond de mond van de Baarmoeder, als mede de omleggende deelen natuurlyk en wel gestelt te zyn; zoo dat het gezwel niet anders is geweest, als een vleezig gezwel op verscheide plaatzen met water-blaasjens vervult, 't welk uit de zyde van de Baarmoeder was komen groejen: dit gezwel is van my gebalzent en verhard, en dat op een byzondere wyze, want nergens werden daar eenige kuylen of putten in gevonden; ook heeft het zyn natuurlyke groote, zoo veel doenelyk is geweest, behouden.

Ik heb hier vooren gezegt, dat ik verstelt stond, wanneer ik dit monstruus gezwel zag afgebonden te zyn, om dat ik vreesde de blaaze in 't binden mede mogt begrepen zyn; nadien ons van te vooren niet was bekend geweest, of het niet de Baarmoeder zelfs waare: want indien het de Baarmoeder

moeder zelfs geweest was , die ook meenigmaal na de baring zig omkeert , en in de gedaante van een vleezig gezwel vertoont , als wanneer de Lyderffe noodzakelyk zoude hebben moeten sterven : want de Baarmoeder uytzinkende , namentlyk zonder omkeering , moet de blaas ook uytzinken , wegens die nauwe verbintenis en t'zamenhegting ontrent der beyder monden : hierom oordeelen zommige te onregt , dat de Vrouwen noch in 't leven kunnen blyven , na dat men haar een uythangende Baarmoeder afgebonden heeft ; myn sustenue is , dat zulks niet mogelyk is , zonder te gelyk de Lyderffe het leven te benemen.

Voor 40 Jaaren heb ik , verzogt zynde om deze operatie by te wonen , gezien , en dat in 't Gasthuys dezer stede , door een temeraire Chirurgyn , nevens de Doctoren van 't Gasthuys , en de ordinare Chirurgyns van 't zelve huys , haar met groote persuasie verzekerende , dat hy zulks konde doen , en wel zonder eenig gevaar. Wat gebeurter ? hy nam een dikke en lange naalde met een sterk dun touwetje , waar mede hy het uythangende gezwel tot aan de gront tusschen de lippen , waar uyt het gefwel hing , doorboorde , en wel sterk toebond ; edog , des anderen daags moest zy deze operatie met de dood bekoopen , en zoo wierd my gelegentheyd gegeven om na te vorschen , wat de oorzake was van zo haastige dood. Het lighaam geopent zynde , vond ik niet alleen de gantsche Baarmoeder uyt het lighaam te hangen , maar ook zelfs een van de Eyerstokken met deszelis Eyerweg in 't midden van de schee te zitten.

Hierom acht ik zeer nodig de Heelmeesters te waarschouwen , van zoo een onnutte en schadelyke , ja grouwzame operatie nooyt te willen ondernemen , om alzo door dit doen niemand ter dood te brengen ; want hy is een gelukkig man , die door gevaren van anderen leeren.

Nadien dan deze waarschouwing van my gezeyd word zoo zeer noodzakelyk te zyn , en dat niemand daar aan zoude twyfelden , namentlyk dat de Lyfmoeder uyt het Lighaam hangende , de blaas als dan mede in 't spel komt , en dan ook te gelyk uytzinkt , zo zal ik hier eens wederom in de geheugenisse brengen en verhaalen de Historie van my beschreven en aangeteekent in myne Anatomische en Chirurgicale Observatien in 't Jaar 1691. uitgegeven , waar van men hier ook de Figuur vint. Ziet de III. Fig. van de II. Tafel van 't VIII. Cabinet.

Onder alle ongemakken en qualen , dewelke den mensch ellendig maken , heeft geenzints de minste plaats de Steen , wanneer die zig in de waterblaas onthoud. Dit ongemak , hoewel het zeer menigvuldig in Holland gevonden werd , zo is 't egter , dat zulks ons zeer zeldzaam en nooyt behoort

geboort in 't Jaar 1681. is voorgekomen, en dat in een Vrouw van 80 Jaaren, zeer vermagert, en met een uytzinking des Baarmoeders 20 Jaaren lang bezogt, niet zonder een onlydelyke pyn in 't lossen van haar water, zoo datze liever tienmaal had willen sterven, als langer zoo te leven, inzonderheid de twee laatste jaaren.

Eyndelyk is zy te raden geworden my te verzoeken by haar te komen, als wanneer zy my klaagde wegens ongemak in 't water maken, en uytzinking van haar Baarmoeder. Ik verwonderde my over het klagen, nadien ik nooyt gewoon was zoodanige klagten te hooren van Vrouwen, welkers Baarmoeder uything, en zeyde dat het te vreezen stond, datter eenig ander ongemak by moest zyn, 't welk zig daar onder verborgen hield. Deze ellendige Patient zulks hoorende, weygerde my niet de zaake nauwkeuriglyk te laten onderzoeken, nadien ik anders met geen zekerheid daar van konde oordeelen: aldus vernam ik, de Lyfmoeder, wat grooter geworden zynde, buyten haar Lighaam te hangen, van groote en forme gelyk hier afgebeeld staat in de III. Figuur van de II. Tafel van 't VIII. Cabinet.

Wanneer ik deze Lyfmoeder betaste, scheen het my toe, dat ik 'er steenen in gewaar wierd, en zulks bedroog my ook niet, hoewel ik my abuseerde in de forme der steenen, want ik meende dunne en platte steenen te voelen, in gedaante van leyen; edog na het openen, vond men dezelve hoekig en dik, gelyk de Fig. in 't voorzeyde boek aanwyst. Nu konde men nog al niet zeker zeggen, of die steenen in de holte of in de vliezen van de Baarmoeder zaten, of ook wel in eenig deel van de blaas.

Zy scheenen wel geplaatst te zyn in de holte van de Baarmoeder, dewelke geheel en al buyten het lighaam hing, (gelyk de figuur aanwyst) zonder in 't minsten te kunnen zien eenig bewys van de blaas. Dit nu also onderzocht zynde, raade ik haar aan, dat men de steenen daar uyt moest zien te krygen, door het maken van een opening: hier op wierden geroepen Mr. Pieter Adriaansz. en Andries Boekelman, beyde wel ervaren Chirurghyns, dewelke myn voorstel goetvonden, en de operatie tot den volgenden dag wilden uytstellen; maar als die arme oude Vrouw hoorde spreken van uytstel, begon zy te lamenteren en te roepen, o! my ellendige, gyliden zult niet wederkómen, gy zult my verlaten, &c. waar over wy bewoogen zynde, hebben de operatie aanstonds in 't werk gesteld, alleen door het maken van een snee na de langte van de Baarmoeder, en hebben uyt de wonde gebaalt 42 steenen, en dat in een oogenblik, ten deele door een tangetje, ten deele met vingeren; derzelver Figuur en groote kan men zien in 't gezeyde Boek.

In deze operatie had zy niet veel pyn geleden; want die gedaan, en van de last verlost zynde, was zy aanstonds buyten pynen, die zo veel Jaaren had

had geleden, en begon toe weder op te quicken in matelyke gezondheid. In het doen van deze operatie zag men, behalven eenige druppelen bloets, ook wat helder vocht uit de wonde vloejen, waar uyt wy vermoeden, de blaas hier in 't spel gekomen te zyn, en zulks quam ons ook te blyken na dat wy den volgenden dag door een spuytje wat waters door de piscanaal in de blaas bragten, welk water door de wonde weder uytquam: hier door, als mede door de pisse, die in 't vervolg uit de wonde voortquam, wierden wy gewaar, dat de steenen hadden gezeten in dat gedeelte van de blaas, het gene te gelyk met de Baarmoeder uyt het lichaam was gezakt.

Deze lekkings van de pis gaf ons geen klein ongemak in 't genezen van de wonde, 't welk nogtans kort daar na zeer wel gelukte, en dat op deze volgende wyze; na eenige dagen wierden de lippen van de wonde met den balsam Arcæus bestreken, en men bracht de lippen te zamen met een hegtplaijster of langwerpige reepje gesneede lywaat, bestreken met wat diapalma, daar wat terpen-tyn in was gesmolten, om beter te kleven, en was het zelve gesneden gelyk de 4 Fig. van de gezeyde observatie aanwysst.

Edog na dien dit doen ons oogmerk niet konde voldoen, wegens het gedurig uytspelen van de pis, bedagt Mr. Andries Boekelman een ring van dun geslage loot, wiens beyder uiteinden wat omgekromt zynde, t'zamen wierden gebaald met een draad, gelyk de Fig. aldaar aanwysst waar door de lippen, zo dicht aan een wierden gebaald, dat'er gantsch geen pis konde uytvloejen, en also sloot de wonde toe binnen drie dagen.

In deze genezing komen ons verscheyde vreemdigheden, ja verwonderenswaardige zaken voor.

Ten eersten, dat de uythangende Baarmoeder met zig heeft genoomen zo groot een deel van de blaas, 't welk, zo het ooyt voor deze gezien is, ten minsten zeer raar is, hoewel deze twee deelen met den andere vereenigt zyn, en dat ontrent de monden of halzen.

Myn vertrouwen is, dit geschied te zyn, wegens de veelheyd der steenen, waar door de persingen geduurig haar zo zwaar opdeeden, dat zulks niet heeft verhindert konnen werden.

Ten tweede, dat het uytgezoukene niet anders verbeelde, als alleen de Lyf-moeder, effen en zonder eenige uytputlentheden, hoewel dit voorwerp met steenen vervult was.

Ten derde, dat alle de steenen by na een en dezelve forme hadden, en dat zo glad als waren zy gesleept op een steen.

Ten vierden, dat deze wonde zo is komen te sluyten, hoewel in 't vliegende deel van de blaas verrigt zynde, waar door de pis gestadig uytvloed.

Ten vyfde, dat alle deze steenen niet hebben kunnen zitten in dat deel van de blaas, 't welk de Baar-moeder omvangen had, en zo te gelyk uithing, want daar toe was geen plaats geweest voor zo veel steenen, maar dezelve zyn van het dieper gedeelte des blaas komen zakken in 't uythalen.

Ten zesde, dat het snyden dezer steenen is geschied in zo een oude vrouw, en dat met zodanig een geluk, want de vrouwen worden by na nooyt van de steen gesneden; maar werden haar uyt de blaas gehaald door instrumenten, na het verwyden van de pis-canaal.

No. CIII. Aan de zyde van 't gezeyde voorwerp, ziet men hier ook hangen het Dye-been van een oude vrouw welke over zeer veel jaren was van boven neder gevallen, waar door zy haar Dybeen brak in den hals van 't gezeyde been; omtrent welk ongelukkig voorval te confidereeren staat.

Ten eerste, dat die lydereffe niet alleen hier door mank ging tot den eynde haares levens, maar dat na haar dood in 't openen van 't lichaam bevonden wierd, de gantsche hals van 't Dy-been te ontbreken, en gants en gaar te niet geworden te zyn, zo datter niet het minste van te vinden was, gelyk de wel geoeffende Heelmeester *Gerrit Borst*, aan veele Doctoren en Chirurgyns, die daar present waren in 't openen van 't lichaam, toonde, en heeft my dit been tot een teken van vrindschap gegeven, om in myne rariteyt kamers te bewaren.

Ten tweede, dat het Dy-been van een mensch zelden door uytterlyk geweld uyt de panne van 't nameloofse been schiet, wegens die groote en sterke spieren en banden, die dit lid omvangen en versterken, edog door toevloed van humeuren gebeurt dit meermaalen, gelyk zulks genoeg bekend is.

3°. Het Dy-been breekt ligt in desselfs hals, wegens haar tederheyd, want de hals van 't Dye-been bestaat voor het grootste gedeelte uyt een sponcieus-beenige substantie, in gedaante als het diplœ van 't bekeneel, en is deze sponcieus-beenige substantie wel bezet met een vast beenige korst, edog dezelve is zeer dun: hier om is 't dat 't ligter komt te breken als te uytleden. Ziet de 1, 2 en 3 Fig. in de 2. Tafel van het 5. Cabinet, en wat ik verder daar over geschreven heb.

Ten vierde, de bovengenoemde Mr. *Borst*, dewelke in zyn beroep en bediening groote gelegentheyd gehad heeft om oude vrouwen, dewelke mank gingen, na haar dood te openen, heeft my gezegt, dat hem zoodanige voorvallen agt maal waren voor gekoomen, voornamentlyk van oude mankgaande vrouwen, en heeft altoos bevonden dat het Dy-been in den hals was gebrooken, en geen van de zelve uyt het lidt geschoten.

VER-

VERKLARINGE

Van de I. P L A A T.

- A. **E**En Grafftede, onthoudende in zig een onvoldrage kintje van ontrent zes maanden dragts, 't welk tot een Mumie toebereyd is, ontrent twintig jaren geleeden. Deze gezeyde Tombe is gemaakt uyt Menschen beenderen, en wel voornamentlyk uyt die van kleene kinderzens, als meede uyt steentjens, aan een gehegt met vliezen, waar door heen ontelbare Slagaderkens loopen, ook uyt stronken en takken van slagaderen, verbeeldende alzo eenig geboomte, of liever rood coraal ontrent dit graf.
- B. De mond of ingang des grafts, wiens grond of voornaamste deel is het bovenste van 't Bekkeneel van een kint, 't welk van buyten alsints bezet en beleyd is met de boven gemelde zaken. Desselfs binnenste oppervlakte in tegendeel is noch bezet met 't harde harssen-vlies.
- C. De Zeyffe.
- D. Het harde harssenvlies, waar door heen zeer veel opgevulde Slagaderkens loopen.
- E. 't Hooft van 't gezeyde kint, en daar op
- F. Een Kroon van natuurlyke bloemen, als daar zyn, de Africaanse stinkende conysa, van witte, gele en rode Gnaphalium, &c.
- G. H. Twee geraamtens van tweelingen, van ontrent zes maanden dragts, leggende op hare knietjens achter het graf.
- I. I. Slagaderlyke stronken, verbeeldende eenig geboomte.
- K. Des elleboogs beenderen, en die van de hand, waar mede aangegrepen schynt te werden een slagaderlyke tak.
- L. L. Twee neusdoekjens, uit een vliesjen toebereyd, waar door heen duyzende van fyne slagaderkens passeren, en werden deze met de rechterhantjes aan de oograden gehouden.
- M. Het doodtschoof van een onvoldrage kintje van ontrent 4 maanden dragts.

De II. PLAAT.

Is voorzien met vyf voorwerpen, waar van het eerste

- A. *Aanwyft een stuk des Lyfmoers, wiens binnenste oppervlakte in duysende van kleene ronde lichaamtjens verandert is, dewelke kliertjens verbeelden.*
- B. *De gezeyde lichaamtjens.*

De Verklaring van de II. Fig.

- A. *Een stuk van de onderste kaak.*
- B. *De onderste lip, nederwaarts gedruwt, en van desselfs bekleetsel ontbloot, om de Zenuwtepeltjens bequaamlyk te kunnen zien.*
- C. *De Zenuwtepeltjens van het Tandt-vlees.*
- D. *De Zenuwtepeltjens van de voerlip.*

UYTLEGGING van de III. FIGUUR.

- A. *De schamelheydt van een Vrouw.*
- B. *De Baarmoeder hangende buyten 't lichaam, en met een zeer groot gedeelte van de waterblaas bedekt.*
- C. *De inwendige mont van de Baarmoeder.*
- D. *De langwerpige snede van den Chirurgyn gemaakt.*
- E. *De droppeltjes pis uyt de blaas, wegens de gemaakte insnyding, voortvloeyende.*

De IV. FIGUUR.

Een stuk van de slok-darm van een waterschildpad, met desselfs Zenuwtepeltjens.

UYT-

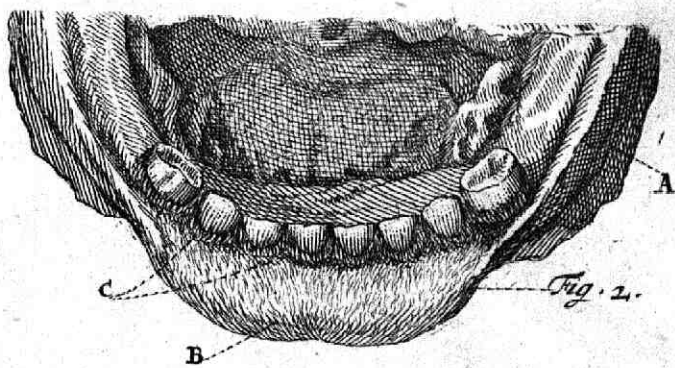
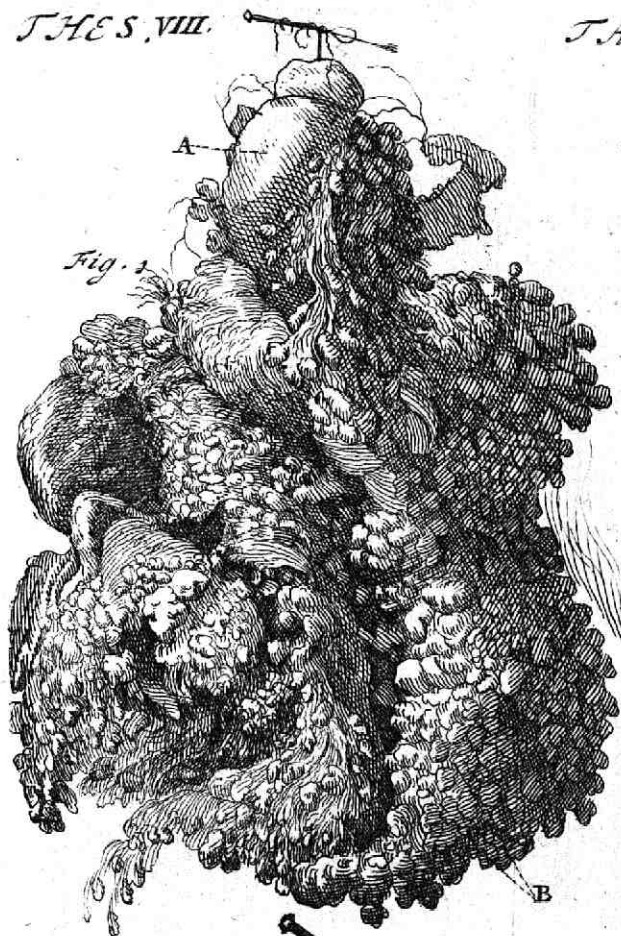

Fig. 3.

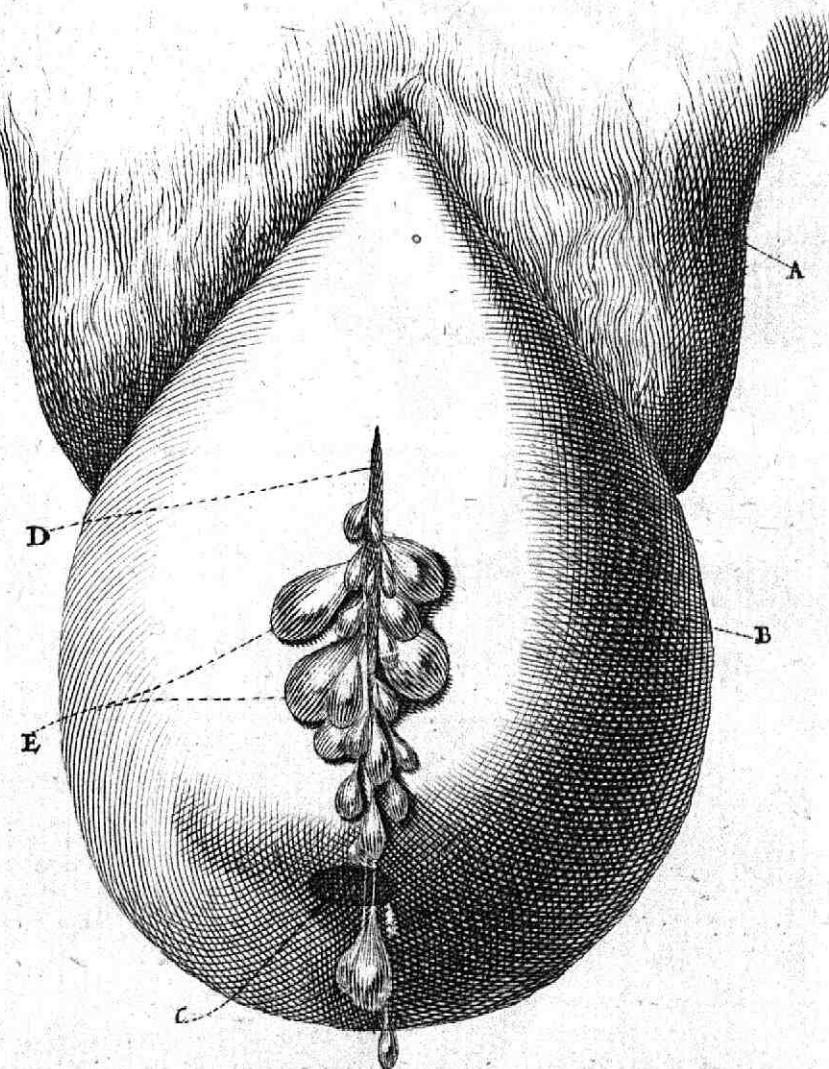
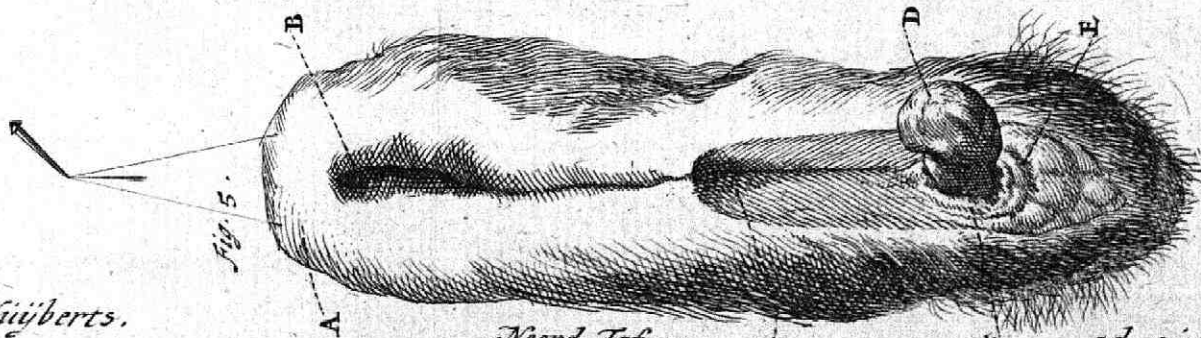
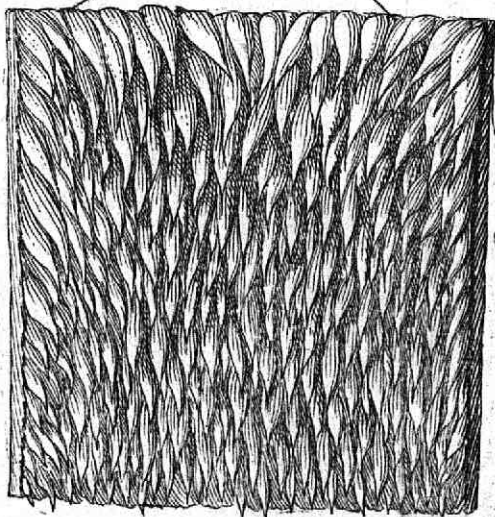

Fig. 4.

C. Huijberts.

Neerd. Taf. 104.

ad vivum sculp.

Fig. 1.

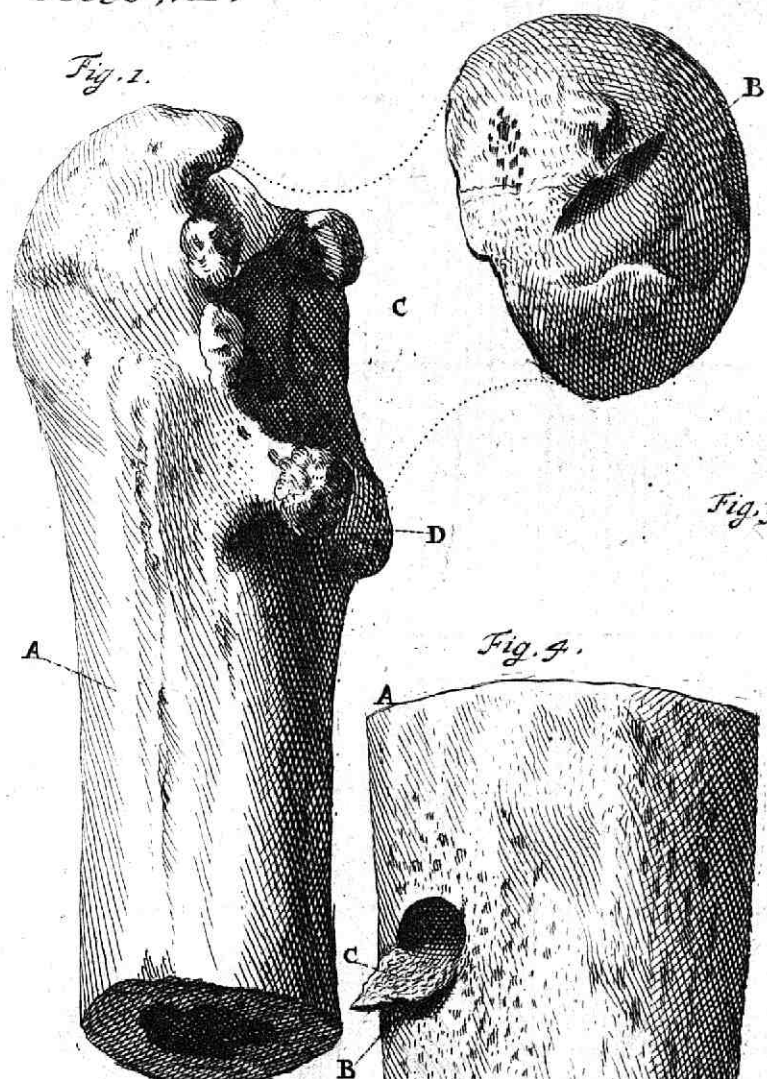

Fig. 2.

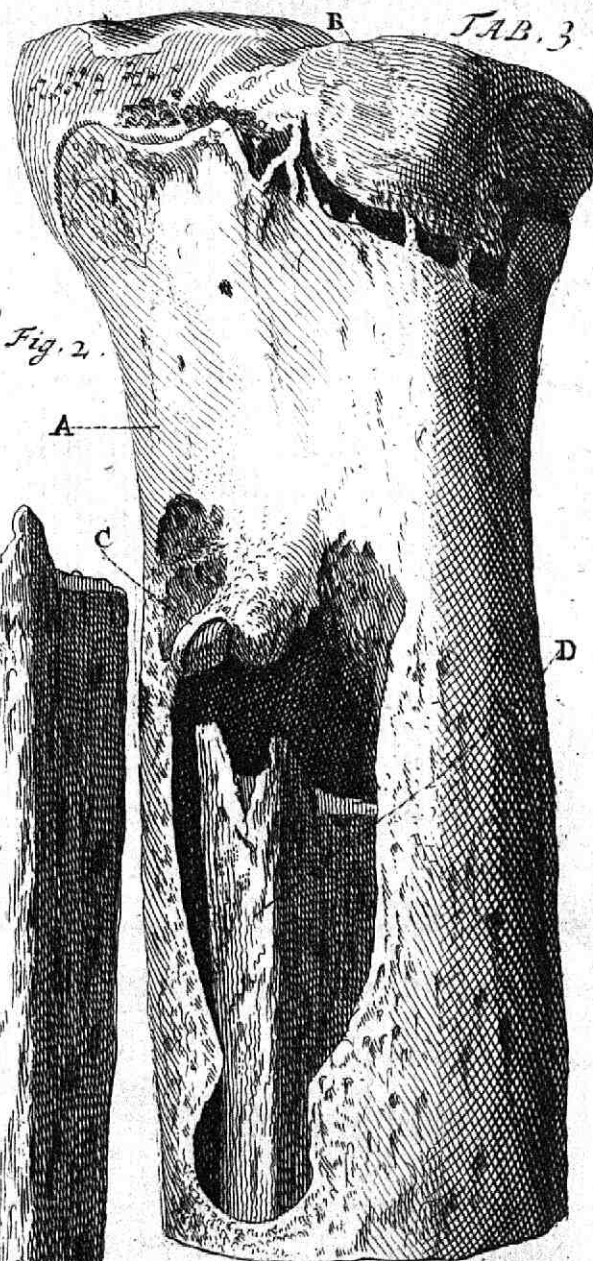

Fig. 3.

Fig. 4.

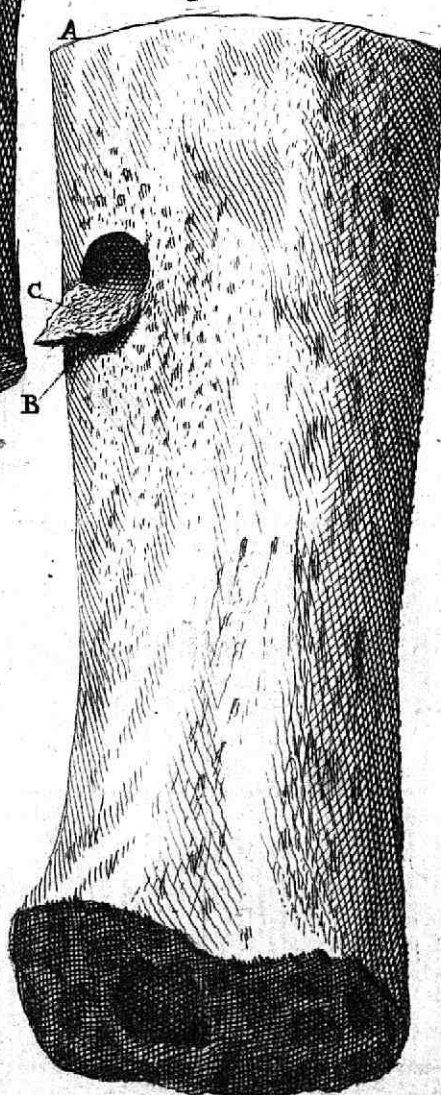
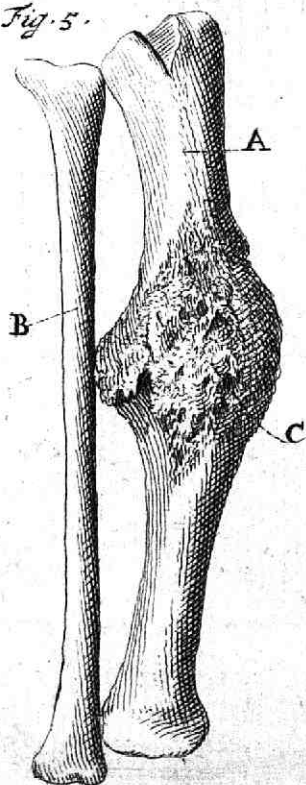

Fig. 5.

UYTLEGGING van de V. FIGUUR.

Betekenende de schamelheydt van een Manwyf, genomen uyt een Schaaap.

- A. *De buydt digt by den aars.*
- B. *De aars.*
- C. *De vrouwelykheydt.*
- D. *Het hooftje van den kittelaar, zeer groot geworde zynde.*
- E. *De voorbuydt van den kittelaar.*
- F. *De hals van den kittelaar.*

Des III. TAFELS Verklaringe.

De I. F I G.

- A. *Het bovenste hooft van 't Dybeen van een Mensch.*
- B. *De bovenste aanwas des Dybeens.*
- C. *De spatie van den hals, alzo den geheelen hals ontbreekt, als zynde na den val te niete geworden.*
- D. *Den kleene Trochanter.*

F I G U R I I.

- A. *Het bovenste deel van 't scheen-been, door bederving verteert.*
- B. *De bovenste aanwas.*
- C. *De bederving, of weg-etinge.*
- D. *De beenige pype, die eygentlyk de binnenste tafel is, door de scherpte des etters van de buytenste afgescheyden, en van de Heelmeeſter met de hand nitgehaalt.*

F I G U R I I I.

De gezeyde Fiftel of pype in zyn geheel van het ſcheenbeen

Fffff 3

FIG.

FIGUUR IV.

- A. *Het benedenste gedeelte van het scheen-been.*
 B. *De tweede wegetinge (Caries) uit wiens holte een beentje is koomen te groeyen C.*

FIGUUR V.

Toont ons aan 2 beenderkens uit de vleugel van een Entvogel.

- A. *De groote pyp.*
 B. *De kleene pyp.*
 C. *De onvolmaakte en zwakke begroeyinge, wegens het defect van de buytenste harde korst.*

HET

HET NEGENDE
ANATOMISCH
CABINET,

OPGEDRAGEN

AAN DEN ZEER BEROEMDEN,
ZEER AANZIENELYKEN, EN ZEER ERVAREN HEER,
ANDREAS GUNDELSCHHEIMERUS,
OPPERGENEES- EN RAADTSHEER
VAN DEN DOORLUCHTIGSTEN EN MACHTIGSTEN
KONING VAN PRUYSEN,
ZEER GROOT KRUYDTKENNER, enz.
*TOT EEN TEKEN EN PANT VAN EEN
ONSTERFLYKE VRIENTSCHAP.*

Door

FREDRIK RUISCH.

VOOR.

Aan den Goedwilligen

L E Z E R.

I*Et is een out zeggen, wie haastig geeft, die geeft tweemaal. Ik bekenne, my voor dit maal zulks niet toe te komen; dewyle ik al over lang belooft hadde, dit negende Cabinet uit te zullen geven, 't welk nu eerst volbragt hebbe.*

Egter twyfele ik niet of gy zult my over zulks ontschuldigen, considerende myne veelvoudige, zoo private als publike bezigheden, onder dewelke geensints de minste plaatze heeft, het bezoeken der kranken, 't welk hart genoeg aangaat, als mede het gedurig onderzoeken der afgesturve menschen lichamen, 't welk my veel werk gegeven heeft; en dat niet alleen nu, maar al over de 50 jaren, en by gevolg de meeste tyd van myn leven, daar mede doorgebracht hebbe, gaande thans in myn 76 jaar.

Staat ook aan te merken, dat ik nooyt zoo groote gelegentheyd gehad hebbe om de Lyken der menschen te onderzoeken als op deze tyd, en eenige jaren herwaarts.

Dat ik de gegevene occasien niet en hebbe verzuimt, weten zy, die my grondig kennen; maar nagt en dag de zieken te bezoeken, en zoo haast den morgenstond haar vertoont, de lichamen te doorsnuffelen, zal my by alle billyke middelaars tot verschoning moeten verstrekken, dat ik dit negende Cabinet niet eer ter persse gebracht hebbe.

Al wienu dit negende Cabinet met aandacht wil doorzien, zal bevinden, dat hem verscheyde zaaken zullen voor komen, die hem ten hoogsten zullen schynen verwonderens waardig te zyn.

Want wie zoude ooyt hebben kunnen gelooven, dat door een byzondere konste, de uysterste zappige of mergachtige uyteynden der bloed-vaten der ingewanden zeer klaar zouden kunnen werden voor het oog gebracht, zonder kwetzing der ingewanden, zelfs zonder verbreking van haare overtrekzel of vlies: daar en boven dat men ze kan zien in haar natuurlyke plaatze en forme, niet alleen door vergrootglazen, maar ook zonder de zelve.

Ik bekenne wel dat niemand aan dit myn ongehoord zeggen zyn zegel licht zal

zal willen hangen; echter is het waar en waarachtig, en die ten mynen buyze zulks dagelyks zien, staan als verfeld: ik twyffele ook niet, of zy, die haar werk maken van de deelen der lyken te doorzoeken, zullen hier over verwondert zyn: want die hebben buiten twyffel wel bevonden hoe moeyelyk het is de uiterste uyteynden der vaten nate vorschen; en hier door is 't, dat de waare gestalte der zelve is verborgen gebleven; hier van is 't ook, dat geenzints van de geringste Ontleders in een verkeerd verstand zyn geraakt, waanende, dat veele ingewanden uyt prätense Klieren bestaan, daar sy in tegendeel alleen uyt vaten met haar sappige of mergagtige uyteynden continueel zyn met de stonken der vaten, gelykerwyze als in de Bloem-Kool, wiens stonk uytgaat in bloemen zonder dat 'er iets tuschen komt, daar een klier in tegendeel een lighaam is dat van zig zelfs bestaat, en van een byzonder vlies omvangen is.

Onder alle is 'er myns bedunkens niets wonderlyker, als dat de schorffe van de herffenen, dewelke zoo week als dikke brey is, egter uyt loutere sappige uyteynden der Slag-aderkens is bestaande, en niet uyt prätense Klieren.

Wie kan zulks gelooven, ten zy hy het t'mynen buyze komt te zien; ja onder alle 't geen ik in 's menschen lighaam uytgevonden heb, is dit, zoo ik 't zeggen darf, het allervoornaamste.

Weshalven zal yder moeten bekennen dat het onbetaamlyk is, dat de Hr. Martinus Lister, Engelsman, en voorstander van de Klieren der ingewanden, in syn Tractaat van de Humeuren, my te onregt beschuldigt met te zeggen, dat ik hier en daar zulks valschelyk voor geef, welke aanwryving beter op hem past, om dat hy wil oordeelen van zaaken, die hy nooit heeft gezien: zulke tegenstrevende menschen zyn zeker qualyk te verdragen: want sy oordeelen van zaaken, daar sy geen kennis van hebben.

Daarenboven valt hy my onregtmatic op verscheyde plaatzen in 't zelfde Tractaat aan, zeggende; dat ik dit en dat gevoel, en ook geschreven zoude hebbe, 't geen ik nooyt gedacht, of door Schriften heb bekend gemaakt, en onder andere, dat ik zoude ontkent hebbe, dat 'er Klieren in 's menschen lighaam zoude gevonden worden: dat ik niet zoude bespeurt hebben de Testiculen op haar zelve Klieren te zyn, dat ik gewilt hebbe dat de Klieren van de herffenen niet als een vette selfsstandigheyd zoude zyn, &c. maar waarom geen boek of plaats aangewezen waar ik dat geschreven heb? al wie myn schriften doorgelezen heeft, zal het in tegendeel bevinden.

Ondertusschen wil ik die beschermmer met geen hevigheyd bestryden, om dat hy op verscheide plaatzen met myn gevoelen niet overeenkomt, als mede dat hy myn zaaken heeft willen bekibbelen en kleyn maaken, maar hy wil

Ggggg

liever

liever aan 't oude gevoelen 't welk van over eenige eeuwen als onwrikbaar is gehouden, zich vast houden, aangezien het hem niet heeft mogen gebeuren alle die waare verschyningen en opregte toebereydselen, ten mynen huysse te zien.

Met geen minder verwondering heb ik geleezen in een Traëtaat, wegens een reyse door Engeland en Holland gedaan, en beschreven door den scherpsinnige Heer Christiaan Henr. Erndl, alwaar hy op de 83. en 84. bladz. zegt.

Ik hebbe de Hr. Ruysch menigmaal bezocht, ook geen uur verzuymt, wanneer hy ten dienste der vreemdelingen, zyn konstkamer liet zien, en 't geen daar in was verklaarde.

De ongeloofelyke meenigte van geprepareerde Anatomische en die verbaasde schat van natuurlyke zaaken, die hy bezit, verfstomt de curieuse aanschouwers, 't getal der zelve te willen optellen, was niet anders als in een ruime zee zich te begeeven, waar van getuigenisse konnen geven de staaltjens van de 7 doenmaals uitgegevene boekskens, onder de benaming van schatbewaarkassen, om nu noch niet te spreken van zyn observatien en Anatomische brieven, dewelke apart zyn uytgekomen.

Ik kan echter niet nalaaten te spreken van 't geen onder 't zyne het allerbaarste is, namentlyk de Mumie van een Jonge van 8 Jaaren, wiens lichaam hy met vogt en door konst, zoo hy zegt, zoo cierlyk na desselfs dood bewaart heeft, dat de couleur en consistentie van 't vel en Spieren, zich voor 't gezicht en aanraaken, als natuurlyk en levendig zig opdoen: alle de deelen en ledematen van deze Mumie zyn niet al te hard gemaakt, maar vertoonen haar zagtjes als warenze noch met haar zappen en bloed vervult en vigoreus.

Het is een wonderbaare konste 't geen die vermaarde man in 't toebereiden van deze Mumie te wegen gebracht heeft, overtreffende alle geloofwaardigheid, ten zy men het zelve komt te zien, en hoewel verscheydentlyk van de preparatie van dit lyk geoordeeld werd door zyn wederstrevens, zoo is 'er nochtans niemand die tot noch toe iets diergelyks uit kan werken en vertoonen.

De Heer *Rauw* heeft dikmaals gezegt, als men hem over deze wonderlyke zaak zyn gevoelen verzocht te hooren, het zyn loutere bedriegeryen met die Jonge, hy heeft die ellendige het oppervelleke afgehaald, zoo dat het vel, met desselfs spieren noch vol bloed zittende, verbeelde alzo eenigfints de couleur van 't natuurlyk lichaam; andre giften op 't verydelen, en uythalen van de lugt, waar in hy het lichaam zoude bewaaren ter tyd en wyl hy 't kwam te vertonen.

Maar alle deze giffingen zyn van klein gewigte: toont het, en dan zoo zal ik zeer gaarne tot u gevoelen overgaan.

Hoe

Hoe is't mogelyk bid ik, dat de Heer J. Jac. Rauw zulks konde zeggen, nadien ik publyk en in syn tegenwoordighèyd eenige reysen 't zelve ten toon gesteld heb, ja ik heb wederom voorgenomen in de eerste ontleding (zo het God den Heere beliest) die by myte verrigten staat, 't zelve lighaam, 't welk nu over de 19 Jaren is gestorven, weder te laten zien in een gestalte, als of het nog leefde.

Niemand zal zulks voor bedrog kunnen houden, ten sy door haat of nyd aangedaan zynde, zyn zinnen verhuyst waren; en wat het oppervelleke betreft, namentlyk, dat ik dat van't lighaam afgeschilt zoude hebben, zulks is ook onwaar, en zoo ik zulks gedaan hadde, zoude men dat voor bedrog houden? maar zoude de jongen daar door ellendig geworden zyn?

Ik ben dikmaals genootzaak het oppervelleke hier of daar af te haalen, wanneer ik de Zenuw Tepeltjens wil vertoonen, en of de Spieren nog vol bloed zitten, laat ik anderen oordeelen, en dat toegestaan zynde, zoo zoude het nog geen bedriegeryen zyn.

Derhalven zoo den Professor Rau zulks veelmaal heeft gezegt, gelyk de Heer Erndl verhaalt, zoo heeft hy verkeerdelyk van myne zaaken gesproken, en dat zoo zynde, zoude ik antwoorden, indien hy beter had geleert, zoude hy beter doen.

Bedrog aan te rechten is altoos verfoeyelyk, en zulks betaamt, inzonderbeyd gants niet voor een oud Man, wiens dood voor zyne deure staat; en indien de Heer Erndl zulks niet met den druk gemeen gemaakt had, zoo had ik dat ligt in de wind geslagen, en niets daar op geantwoord, maar nu zulks ter perffe is gekomen, hebbe ik my moeten verdedigen.

Dit nu tot myn verdediging bygebragt zynae, zal ik verders toetreden tot het vervolg, 't geen ik nog te zeggen heb; namentlyk, in dit negende Cabinet komt ons nog voor een uitgebraakt Diertje, als waare het een kleen hondje, hebbende vier pootjens, een staartje, mondje, tonge, met iets, het geen na een navelstrengetje gelykt, het zelve bewaar ik in een vogt te gelyk met het beurswyze sakske, waar in het, in plaats van een nageboorte, heeft gelegen.

Hier mede beminde Lezer vaart wel; en de Druksouten, die 'er ingesloopen zyn, verzoek ik, dat gy zult met een goed hart verbeteren.

HET NEGENDE

ANATOMISCH
CABINET,

Op wiens grond deze volgende zaken gevonden werden.

N^o. I. **E**En ronde doos, waar in bewaard word de lyfmoeder van een bevrugt Schaap, welke van my over veele Jaren toebereyd, gebalsemt, en hart gemaakt zynde, cierlyk bewaard is.

Aanmerk ten eersten. Wanneer dit Schaap eenigen tyd bevrugt was geweest, is 'er ontrent de plaatse, daar de lyfmoeder is gelegen, een absces of swerkinge gekomen, dewelke van zelfs opengebroken zynde, zyn 'er met den etter verscheide beentjes uytgedreven, 't welk ook wel zomtyts voorgevallt in de Vrouwen.

Na dat het Schaap was gestorven, heb ik deszelfs lyfmoeder geopent, en in hare holte veele beenderkens gevonden, dewelke daar nog in leggen.

Ten tweede. Des Lyfmoeders Hoornen, dewelke niet anders zyn, als een gespouwenheid des Lyfmoeders in twee delen, zoude men te vergeefs zoeken in de Vrouwen, hoewel Carolus Stephanus, en andere zulks vastgesteld hebben.

Deze Lyfmoeders Hoornen zyn zeer wel toebereyd, en werden dezelve gezien met hare opgevulde slag-aderen met een rood-wassige stoffe.

N°. II. Een doos met een gespouwe stuk van 't bovenste van 't Scheenbeen, van een Mensch, die veele jaren in 't graf had gelegen.

Aanmerkt ten eersten. Nadien dit been droog en saploos is geworden, kanmen de sponcieus benige zelfstandigheyd beter zien.

Ten tweeden. Alwaar de sponcieus-benige substantie eyndigt, daar laat zig het merg van 't been zien, in desselfs holligheyd; en is het zelve in 't graf verhard, wit, en gekorrelt geworden, gelyk 't daar nog in is overgebleven; en zulks heb ik altoos zoo gevonden, in de lyken, die over veele jaren ter aarde waren bestelt.

Ten

Ten derden. Hier uyt kanmen bespeuren, hoe groot een overkomste dat 'er is, tusschen het vet van een Mens, en het merg der beenderen; want het vet datmen in de dood-kisten vind, na dat de menschen 25 Jaren zyn begraven geweest, heb ik bevonden in vette luyden, dat haar vet ook was verandert en verhard, wit, gelyk ik hier vooren van het merg der beenderen gezegt hebbe.

Ja ik vertrouwe dat het merg der beenderen niet dient om 't been te voeden, gelyk men zulks van alle oude eeuwen geloof heeft, maar dat het zelve de beenderen vastigheid geeft, door desselfs bevoogtinge. In dit gevoelen wierd ik meer en meer bevestigd, na dat my ter hand wierd gestelt het Scheen-been van een afgestorve mens, in 't welke ik gants geen holligheid en vond: zoo dat ik hier van eenige handvatten heb laten maken, onder dewelke eenige met staal voorzien zynde, als messen en vorken, in myne Cabinetten bewaart worden; en dat nog in scheden gemaakt uit het vel van een Jonge, waar door heen by duyzende van bloetvaatjens lopen, dewelke met een rootwassige stoffe vervult zyn, waar door de scheden gants rood zyn.

No. III. Een doos met een hart gezwel in de navelstreng, waar van ik noyt voor heen had gelezen, ook nooit had gezien: echter heeft zig zulks opgedaan in een jong gebore kintje van een Slager.

Wanneer ik en den wel ervarene Meester *Pieter Adriaansz. Verduyn* van de Ouders wierden verzocht, twyfelden wy over dit gezwel, als we het eerst quamen te zien; want het ons als wat strekkende na een breukje, 't welk digt aan de buik zat, voorquam.

Endeling vonden wy geraden, (terwyl de Vroed-vrouw voor onze komste de streng afgebonden en afgesneden had achter het gezwel, na de Moerkoeck) een tweede afbindinge in 't werk te stellen, en dat voor het geswel, na den buyk toe, dit gedaan zynde, verstierf het geswel na weynige dagen, en afgesneden zynde, heb ik bevonden 't zelve ten deele van een vleezig, ten deele van een byzondere en vreemde stoffe te zyn, met weynige vochtige humeuren. Ondertussen scheen het kind door dit geswel niets quaats geleden te hebben, terwijl het fris en gezont ter Werelt quam.

No. IV. Een doos met veel verscheide raare stukken van occidentaalsche Bezoar steenen: als mede veele heele steenen, zittende in een dikvliezige beurs, waar in ze gebooren zyn, 't welk ik oordeele aanmerkingswaardig te zyn.

No. V. Een doos met een hart-aders uytspatting, en dat van een tussen ribbige slag-ader uit een mensch, in groote met een hoender ey overeenkomende.

Aanmerkt ten eerste: Dat het verwonderingsweerdig is, dat zoo een klein slagaderken zich zoo heeft kunnen uitzetten 't welk ik drie of viermalen gezien hebbe. Het was een Jongman, wiens ongemak ik hier voorstelle, dewelke van over langen tyd geklaagt had over benautheit wegens die deelen, die het herte naby zyn gelegen, ende ten laaften door zeer zware benautheyd, en moeylyke hoeft aangedaan zynde, schielyk gesturven is.

Ten tweede: Ik en was niet minder verwondert, ja ontstelt, dat dit gewel *Aneurisma* zoo vast aan de ribbens, en aan de lichaamen der wervelbeenderen was aangegroeyt. dat ik 't zelve niet zonder hamer, en beytelwyze Instrumenten, daar van konde scheiden.

No. VI. Een vierkante Doos uit Indiaans hout gemaakt, en daar in het oor van een Mensch, 't welk hard gebalzemt is, en wiens slag-aderken tot een toe, vervult zyn met een rood-wassige stoffe, waar door het geheele voorwerp gants root is geworden.

In dezelve Doos kanmen ook zien de Hol-ader van een Mens; voor zoo veel dezelve, met haare drie takken, door de lever is verspreyd, derzelve uiteynden afgebroken zynde.

No. VII. Een vierkante Doos als vooren, en daar in de long van een Jongeling, wiens cellekens, tot een toe, vervult zyn met een wit-wassige stoffe, en zoo kanmen zien de ware figure van de staat des longs in het inhalen des adems.

No. VIII. Een Doos als vooren, waar in gevonden word een arm van een klein kind, met deszelts schouder-blad, en Sleutel-been: en zyn die al door balsamatie verhard, en van over zeer veele Jaaren zoo geconserveert.

Aanmerkt ten eersten. Dat het sleutelbeen gebroken is geweest, en na een qualyke herstellinge, genezen is in een half manige figure.

Ten tweede. Het vel des arms geopend zynde kanmen des arms slagader zien, inzonderheid op die plaats, daarmen de pols dagelyks voelt.

Ten derde. De bloervaten tot het uyterste vervult zynde, brengen 't vel een zeer roode couleur aan.

Ten vierde. De Nagels steken wel buyten uyt, niet om dat ze na de dood zyn gegroeyt, gelyk men ten onregten eertyds geloofde, ja als een onwrikbare waarheyd wiert gehouden; maar wegens het intrekken, verdrogen, en verharden dezses voorwerps, om nu nog niet te spreken, van dat men geen nagels gewoon is te korten, als men ziek te bedde leyt.

Het vel, en de hayren, zyn delen des lichaams, dewelke een gemeen leven hebben met het geheel, en derhalven ook met de rest komen te ster-

sterven, want dit heb ik ondervonden, door dien ik, tot dien eynde, dikwils de graven ben ingegaan, en noyt het contrarie bevonden heb.

No. IX. Een doos als vooren, waar in verscheide deelen des lichaams van jong geboore kinderen gevonden worden.

A. Een Armtje, wiens vel geopent zynde, daar in gezien werden de vervulde bloetvaten, die daar door verspreyd zyn, ook deszelfs zenuwe en spieren.

B. Het voetje van een Kintje, by na op dezelve wyze toebereyt.

C. Een Kinder voetje, door wiens vel haar vertoonen de opgevulde bloetvaten.

D. Den rug van een Kintje, met de schouderbladen, tot een mumie van my toebereyd.

No. X. Een Doos, als voren, waar in gevonden worden drie Mensche Nieren, die door gespouwe zyn, in dezelve vertonen haar de uitzetsels, of takken van 't bekke, en de Nier-tepels; nadien de slag-aderen vervult zyn, zoo zyn deze Nieren zeer root van couleur.

In 't midde van deze Doos komt ons te voorschyn een stukje van een mensche Nier, wiens hart- of slag-aderkens, en pis-canaaltjens, (die de tepelkens maken) geheel en al vervult zyn.

Aan de zyde van deze doos doet zig ook mede op een mensche Nier, dewelke uitgedroogt is, deszelfs uitzetsels (*productiones*) van 't bekke puylen zoo buyten de Nier uyt, dat het bekke zelfs drievoudig voorkomt: ook is de pisleyder zoo zeer verwydert, dat men 'er by na een pink in kan steken.

No. XI. Een vierkante doos met verscheide darmtjens van kleene Kinderen; onder alle meede een deel van den blinden darm, met deszelfs aanhangzel, en dat van een jong gebore Kintje, om alzo het onderscheyd te zien, die daar is tusschen dit voorwerp in een jong gebore Kint, en dat van een bedaagt Mensch.

No. XII. Een doos als vooren, waar in ons voorkomt een stuk van den colyk-darm, wiens hartaderen wonderlyk vervult zyn, en dat met een roodwassige stoffe, zelfs die vette aanhangzels van deze darm niet uitgezondert zynde.

No. XIII. Een vierkante Doos, als vooren, waar in bewaard werden twee voorwerpen, waar van het

1°. Is een stuk van 't beene of doodts-hoofst herssen-Pan, met een gedeelte van dat van het aangezigt. Waar in men zien kan ten eersten de spelonke van *Higmoreus*, alzo geheten, om dat *Higmoreus* die eerst afgebeelt heeft.

2°. Het

784 IX. ANATOMISCH CABINET

2^e. Het gat, of opening, waar door deze holligheid, met dat van de neus gemeenschap heeft aan beyde zyden.

3^e. Het vliesken, of beene vliesken, 't welk de spelonke van binnen bekleet, waar door heen zeer veele opgevulde slagaderkens passeren; waar door ook dit vliesken root is geworden, en is het zelve zoo fyn als spinnerag.

4^e. De beenige trane-weg, met deszelfs vliesken, waar mede deze weg of canaal, bekleet is van binnen, mede zeer rood van wegen het opvullen der bovengezeyde slagaderkens.

5^e. Beyde de sponcieuse beenderen van de neusgaten, van eene zyde, namentlyk het bovenste en onderste, met derzelve bekleetzel, om dezelve reden ook rood van couleur.

6^e. De Eustachiaansche Canaal.

7^e. De holte van 't voorhoofds been, al mede bekleet van zoo een fyn vliesken, 't welk niet min rood is, als de bovengemelde.

8^e. De gemeenschap van deze voorhoofds beens holte met de neusgaten, is hier zeer klaar te zien.

9^e. De helft van de holte van de Paardezadel met deszelfs inwendig vliesken, waar door heen ook de bloetvaatjens lopen.

10^e. De trechter (in 't midden van de Paardezadel) wiens holligheyd bewaart en nog open is, gelykze in een levendig mensch haar opdoet.

In het tweede voorwerp word ons getoont, een schryf-pens breete, voor het benig deel van het gehoor gat.

1^e. De plaatze, daar het kneukel-wyze uitsteekzel van de onderste kaak zig komt te zetten, met deszelfs beweeglyke kraakbeen; namentlyk boven de grond van het juk been, alwaar de overblyfzelen der banden noch overig zyn.

No. XIV. Een doos als voren, en daar in

1^e. Een stuk van de borst van een kint, zoodanig toebereyd, dat men klaarlyk zien kan de tussen-ribbige vaten, met haren cours: Daaren boven zietmen ook (dit vlies wat opgeligt zynde) het celluleuse vlies, en daar onder nog het benevlies.

2^e. Het borstbeen van een kint, met de aangehegte kraakbeenige deelen der ribbens ook de tussenribbige en inwendige mam-takken.

3^e. Een stuk van de borst met den arm, en schouderblad, waar door heen overvloedige bloetvaten passeren.

De Eerste P L A N K.

No. XV. Een Doos als vooren , en daar in de Lyfmoeder van een Kraamvrouw , van over veele Jaaren van my bewaart.

Aanmerkt ten eersten , Hoe groot de Lyfmoeder nog is in een Kraamvrouw van 14 dagen , als mede het veranderen van plaats der eyerstokken , eyerwegen , en banden , dewelke ten tyde des dragts (wegens het uitzetten van den bodem des Lyfmoeders ,) verder van haar grond afstaan.

Ten 2. De pisblaas is in dit voorwerp heel klein , wegens het lossen des waters in 't sterven , en datse na heen van my niet en is opgeblasen.

Ten 3. De mond van de Baarmoeder is 14 dagen na de verlossinge zeer wyt openstaande gebleven , gelykze nog is , 't geen ook dikwils in de Kraamvrouwen gebeurt ; zo dat zy haar niet wel beraden , die al te vroeg haar kamers verlaten , waar doorze de mond des baarmoeders nog niet wel gesloten zynde , aan de koude lugt bloot stellen.

No. XVI. Een doos als vooren , waar in twee voorwerpen gevonden werden , waar van het

1. Is een Eyerstok , en Lyfmoeder van een Henne.

Aanmerkt. Onder de eyeren (of liever dooren van eyeren) die met geel wasch opgevult zyn , werd 'er een of twee holle vliessen gevonden , gelyk een tregter , waar uyt de dorens zyn gevallen in de Baarmoeder , en werden deze nageblevene holle vliezen kelkjens genoemd , van den uytstekende Ontleder *Regnerus de Graaf* ; dewelke my als een boesemvriend is geweest over 50 en meer Jaren.

No. XVII. Een vierkante doos , van Indiaans Hout gemaakt , als vooren , waar in gevonden word de Maag van een Schaap , seer cierlyk toebereyd : namelyk alle de slagaders zyn niet alleen gevult , maar ook kan men zien desselfs IV deelen , als eerstelyk de Maag , het Net , den Omasus , en Abomasus.

No. XVIII. Een doos als vooren , en daar in een gebalsemt , en hart gemaakt Kintje van 7 maanden dragts , 't welk seer veele jaren van my is bewaart geworden.

Aanmerkt ten eersten , het Hooftje en uysterste ledematen zyn 'er afgenomen.

Ten 2. Alle de slagaderen gevult , ende het borstbeen opgeligt zynde , komen ons in 't gezigte her Herte , de Longe , en Sweferik. Den buyk geopent zynde kan men zien de Lever , Maag , Darmen , en Blaas , ook de navels slagaderen , het zakxken , en roede , en dat alles in zyne natuurlijke en eyge plaats. H h h h h No.

N°. XIX. Een doos als vooren , waar in bewaait worden verscheide stukken van de borst , en dat van jonge geboren kinderen , onder dewelke men kan zien , (met de letter A getekent) de uytspuylzelen van de inwendige mam-takken , lopende door de tussenribbige spatien , die haar ten laasten vereenigen met de tussen-ribbige slagaderen , dewelke haren oorsprong hebben uit de stronk van den groote slagader.

Lett. B. Vertoont ons een gedeelte van de borst , wiens borstvlies (*pleura*) ten deele van 't ondergelege cellulous vlies , als mede van het ribbe vlies , afgescheiden is.

C. Een gedeelte van de borst , waar aan nog vast zit , een stuk van 't middel-schot , met twee gaten doorboort , tot passage van de slok-darmen hol-ader : aan de zyde dezer twee gaten komen ons mede voor , een kleine gedeelte van de groote slagader.

N°. XX. Een doos met verscheide gedeeltens van de navelstreng , waar van sommige met , andere zonder knopen zyn.

Onder alle deze is 'er een getekent met N^o. I. Dewelke bezet is met een knoop van monstreuse groote : en zyn de knopen niet anders als dwaalkourssen van de navelzaten , dewelke door haare verdikkinge , knopen verbeelden.

N°. II. Een gedeelte van de Navel-streng uyt een Kalf , bestaande uyt twee aderen , en twee slagaderen 't tegendeel in die der menschen waar in men maar ene ader en twee slagaderen ontmoet. Aan dit voorwerp zitte nog vast twee navel-slag-aderen , en ook de blaas.

N°. XXI. Een doos als vooren , met twee nageboortens van tweelingen ; welkers water-vlies (*amnios*) van my in twee deelen is gespouwen , 't welk somtyds ook wel van de natuur voorkomt , in een levendig kint. Hier van daan komt het mogelyk , dat veele Ontleders gewaant hebben , en wel zelfs , die van de eerste rang , dat 'er tussen de Chorion , en Amnium , nog een derde vlies geplaatst was , 't geene sy het pis-vlies noemden.

Deze twee moerkoeken heb ik van den anderen gescheiden , 't geen gemaklyk geschied , wanneer ymand dezelve onvoorzigtig aangrypt , want de voornaamste vereeniging hebbenze door de gezeyde vliezen , en aanklevende bloetvaatjens , en niet door mondelinge vereeniging , zo datze ligt wyken , gelyk twee byeenstaande gras-planten , wanneer die uit de aarde gerukt werden.

N°. XXII. Een rotze gemaakt uyt stukken van andere rotzen , witte coralen , en rode opgevulde slagaderen , dewelke daar door heen gevlogten zynde , roode coralen verbeelden.

Deze Rotze op een pedestel van Cederhout geplaatst zynde , onthoud in desselfs holte eengroote cristallyne vles met vogt , en daar in werd gevonden

vonden de lever van een Kint, door wiens opper-vlakte zo veel bloetvaten gezien worden, dat de geheele lever bezonder rood zig op doet.

Boven op het Dekzel van dit glas, met zyde bekleet zynde, wert gevonden nog een tweede kleyn rotsje, waar uit voortkomen opgevulde flagaderen, zo uit de lever als andere deelen, verbeeldende roode opstaande korale takken.

N°. XXIII. Een Pedestal van Cederhout gemaakt; en daar op een rotsje met zeer veel opgevulde bloetvaten, in wiens midden uitgeholt zynde, geplaatst is 't hart van een mensch, met deszelfs afgesneden stonken.

Aanmerkt ten eersten, dat dit hart door het balsemen hart gemaakt, en rood is geworden door de opgevulde bloetvaten.

Ten 2. Dat het hart zyne natuurlyke forme heeft behouden, uitgezonderd dat beyde de oorkens te gelyk met de twee holligheden van 't hart te zamen zyn vervult, 't geene in een levendig mensch nooyt geschiet.

Ten 3. Kanmen hier ook klaar zien, dat 'er uit het regter oorken eenige aderen spruyten; zoo dat niet al de bloetvaten voortkomen uit de kroon-ader, gelyk men voorheen geloof heeft.

4. Op wat wyze des lange-flagader, in de long komt, na deszelfs verdeelinge, komt ons hier ook te voren.

5. De stonk van de grote flagader, met zyne drie opwaarts gaande takken, als mede ten

6. Een gedeelte van den flok-darm, en lange-pyp, staande digt by de driegezeyde takken, die hier zeer wel te zien zyn.

7. Den op-en neergaande stonk van de hol-ader, met meermaals gezeyde stoffe opgevult zynde, kanmen haare continuatie, als in staat van leven zien; als mede dat het regter oor, wegens des zelfs ruymte, een groote ontfanger des bloets is, contrarie dat van 't linker oor, dat zeer klein is.

8. Hoe en op wat plaatse, de ongepaarde ader (*vena Azygos*) uit de stonk van de opgaande hol-ader voortkomt, zulkx kanmen hier ook zien, en van gelyken.

Ten 9. De ware forme der ooren van het herte.

N°. XXIV. Een vles met vogt, en daar in een navelstreng, met een klein stukje van de nageboorte, aan wiens rand gehangen en vastgezeten heeft, een been van een kint, ziet Tab. 1. Fig. 2.

Ik twyfele niet, of het zal zommige wonderlyk voorkomen, die 'dit geval lezen Namentlyk een zekeren vrouw op de Haerlemmerdyk wonende,

nende, verloste voorleden jaar van een sterk, gezont, en wel gemaakt kint, aan den rand van de moer-koek hing apart nog een kints been, gelyk den plaatsnyder hier ook afgebeeld heeft, ziet de 2 Fig. van de Plaat. 1.

Daar en boven, ter plaatse, daar de streng de moer-koek raakt, of zig vastmaakt, daar had zig ook een geswel (*atheroma*) vastgezet, gelyk uit deze fig. blykt.

Aanm: ook ten 2^e. dat dit been bestaat uyt een dybeen, voet, en drie toonen met zeer veel vet bezet, zonder eenige spieren.

3^e. Dat de beenderen, geheel en al hol zyn, fistuleus, van wezen zeer dun, en zonder eenige sponcieus-beenige substantie aan beyde de uiteynden.

My heugt, dat ik over 50 jaren, een schaap geopent hebbe, uit wiens hals een geheel been uitgegroeyt was, in wiens beens holte ik mede gants geen sponcieus-beenige substantie hebbe gevonden, ook gants geen spieren, maar in deze hare plaatse, was het been bezet met vet.

N°. XXV. De maag van een jonge, met katoen opgevult, en zo toebereyd, dat het 't leven zelfs verbeeldt.

De Tweede P L A N K.

N°. XXVI. Een Grafftede, of Tombe, gemaakt uyt stukjens van Steenrotsen, witte beenderkens van kinderen, en bloetvaten, roode koralen verbeeldende, en als uit de scheuren van de Rots voortkomende.

De deur of ingang van 't Graft is het bovenste van de hersen panne van een kind, door wiens harssen spanne vlies veele vervulde slagaderkens loopen.

Desselfs inwendige oppervlakte is nog met het harde harssen vlies vereenigt, waar door heen ook veele opgevulde slagaderen loopen. En in desselfs midden is de seyssen (*Falx*) in haar natuurlyke staat, desselfs slagaderkens niet uitgezondert zynde, dewelke daar door heen loopen.

Uyt de gezeyde zeyssen komt ook voort een tegen natuurlyke uitspat van een rond en lang vliesken, als ware het een Zenuw.

In dit voorwerp is de zeyzen-groef open gebleeven. In de grafftede leyt het geraamte van een onvoldrage kintje van outrent 7 maanden dragts, en is het zeer net en curieus: in desselfs regter handje heeft het 't geraamte van een muys, 't welk mede heel konstig en net toebereyd is, en schynt met desselfs voorste pooten aan te grypen eenige vliezen, waar door heen een hoop opgevulde bloetvaeten zeldzaam passeren; en is zulks van

van my aldus toegestelt, op dat de voorwerpen, van wat geslagte die ook zouden mogen zyn, by my in bezigheyd zoude gevonden werden. Als mede ten eynde ik in een kleen bestek veele zaken by een zouden hebben.

Boven op de Grafftede is gezet een hart van een kint, 't welk gebal- zemt en verhard is toebereyd, wiens stronk van de groote slagader, zoo op, als nedergaande, niet alleen nog overig zyn, maar ook die van des longs ader, en slagader, ook van de open nedergaande stronk van de holle ader, en die van de ongepaarde zelfs niet verwaarloost zynde.

Tusschen de takken van de opgaande stronk, leunt het geraamte van een onvoldrage Kintje, van ontrent 4 maanden dragts, en dat op desselfs armtje, houdende in zyn rechter handje, een kleen takje van de longs slagader, 't welk opgevult, en zoo konstig is bereyd, dat men de zeer dunne takxkens daar van zien kan. Het hoeft ten Hemel opwaarts gewend zynde, verbeeldt het Gods wondere werken te willen vertoonen.

N°. XXVII: Een droog glas, met een gedeelte van 't vel, van 'top- perste des hoofts, van een jong Kintje, het welke, wegens de opvullin- ge, zeer rood voorkomt: zoo dat men de ware plaats, en cours, van de voornaamste en allerkleynste takjens, als mede hare mondelinge vereenigin- gen wederzyts zien kan, nam: slagaders met slagaders.

Op de mond van deze vles is gezet een klein rotsken, doorvlogten met opgevulde bloetvaten, rode coraalen verbeeldende, en tusschen deze we- derom, verscheide stukken van 't vel van 't hooft van een mensch, wel- kers oppervlakte van zeer veel heele kleene bloetvaatjes voorzien is, die haar als zeer fyne mos vertoonen. De inwendige oppervlakte is nog met vet bezet, en doorweven met duyzende van bloetvaatjens, die verscheident- lyk, en ook slangswys lopen.

N°. XXVIII. Een drooge cristallyne vles met een milt van een Kalf, waar in men klaarblykelyk zien kan, wat van zyne ader zy, nam: hoe de- zelve, in de milt komende aanstonds poreus, en doorgaat word, en een weynig verder geavanceert zynde in draden, en eyndeling gants vernie- tigt word: zoo dat in plaats van aders takken, alleen hollen groeve haar opdoen.

Op desselfs mond is mede een rotze gezet, in wiens holte onthouwen word een stuk van een Kalfs-milt, op dat het te klaarder zoude blyken, 't geen hier te voore gezegt is, als mede wat 'er te houden is van de milts draden der Calveren, dewelke alleen maar dienen, dat de milt door ster- ke aandrang van 't slagaderlyke bloet haar niet zoude boven maten uit- zetten; het welk in den mensch geen plaats en heeft, om dat desselfs milt niet alleen een slagader-maar ook een gemeene ader heeft, dewelke den

H h h h h 3 flaga-

flagader byblyft, tot het uysterste van de milt, en dat met gelyke treden.

Derhalven zyn die menschen geabuseert, dewelke de milt der Calveren, met die der menschen gelyk stellen, en de dwersse draden, voor zenuwen houden. Niet minder dwalenze, dewelke de milt klieren toeschryven, als mede huyskens of cellekens, want zulks toone ik aan yder, die my komt bezoeken, gants onwaar te zyn. Zoo dat, al wie van de milt eenige reden wil voeren, en desselfs ware gestelttheyd verhandelen, die en moet daar toe geenzints de milt van Calveren, maar van menschen gebruyken.

En hoe verkeerdelyk zy ook oordelen, van de alzo gezeyde miltsklieren, heb ik overvloedig voor heen aangewezen, en belove nog in toekomende, zoo het God beliest, van deze zaken een nieuwe afbeeldinge te tonen, gelyk ik in dit 9^e. Cabinet heb gedaen, ontrent de lever, nam: zonder eenige quetzinge des levers, zonder voorgaande kokinge, zonder en ook met verhardinge, zonder wekinge in water, zonder te laten verrotten, en ook verre van eenig geweld daar op te doen.

Als dan zal men my in 't toekomende niet meer accuseeren (ten minste 't zoude heel absurd zyn) van dat Ruysch de klieren door het pretense ontvlezen, (*excarnando*) vernietigt.

N°. XXIX. Een Pedestall uit indiaans hout gemaakt, waar op gezet is een rots van witte coralen, veele bloetvaten, enz: In desselfs holte vint men een vles en daar in een kintje van ontrent 6 maanden dragts, 't welk met een water hoeft, of waterzugts hoeft, geboren is. En dewyle het in een heldere vogt is gelegen, zoo komt dit gebrek zeer netjes voor.

Terwyl dit Kintje hier schijnt als van een West-Indies raar Slangetje aangegrepen te worden: zoo verbeelt het als met eenige ontfsteltentisse, en open monde 't zelve van zig te weren.

Boven op het deksel van 't glas is mede geplaaft een klein rotsje, meereendeel gemaakt uyt ellendige zaken, die 't menschen ligchaam gewoon zyn te bestormen, als stenen, stukken van bedurven kaken, beenderkens, die op verscheyde wyze bedurven, en van de natuur uitgeworpen en gescheyden zyn. Onder deze steenen komt ons eerst een voor van zonderlinge groote, van gedaante een moerbefie gelykende, en een ander, by na van dezelve grote met verscheyde bulten bezet, van couleur bruyn, de derde nog grooter, en wel effen van oppervlakte, maar een stukje van de bovenste schelle afgekragt zynde, zoo komt ons een tweede schelle voor, dewelke vol van bultjens is voorzien, de 4^e.; hoewel kleender als alle de anderen, is egter de voornaamste, nam: een van die, waar van gewag gemaakt is in myne Anatomische en Chirurgische observatien. Zie daar van de eerste plaat van myn Observ. Anat. Chir.

On-

Ontrent de bovengemelde kaak, is 't volgende aanmerkens waardig. Een jonge en ligtveerdige Dochter met Venus ziekte besmet zynde, wierd door een Chirurgyn gebragt tot een quylinge, door toedoen van mercuriale middelen, en na dat doen, haar onderste kaak bedurven zynde, begon aan een zyde te wiggelen: weshalven zymy, myn Zoon, en Meester Pieter Verduyn by haar verzogt te komen: en als we bevonden een groot stuk van de onder kaak, los zynde, te bewegen, zoo trok'er de voorzeyde Heelmeeester dat stuk uyt. Maar wat gebeurt 'er? eenige dagen daar na, konnen ook met lichtigheyd nog een grooter stuk bewegen, 't welk onder-vonden zynde, zoo trok den Heelmeeester 't zelve mede uyt, en na zulks volbragt was, bevontmen dat het 't bovenste gedeelte van de onderste kaak was, te gelyk met het kneukelwyze uytsteek (*processus condyliiformis*) des niet tegenstaande, konde de lydersse, na de genesinge zeer wel kauwen, en duydelyk spreken, ja ook zoo wel, als of zy ontrent die deelen noyt ongemak hadde gehad.

No. XXX. Een dootshoofd van een kint, wiens bekkeneel op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe bezet is.

Aanmerkt ten eersten. Ik hadde het hoofd gestoken in een vogt, om 't zelve te bewaren; welke vogt te zamen vermengt was uit verscheyde vochten, namentlyk van geest van wyn, van koorn, suiker, en ook Arach; Na eenige maanden bevond ik 't hoofd op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe bezet te zyn, en zulks gaf my aanleydinge om 't zelve te bewaren.

Het deksel van 't glas, waar in dit voorwerp bewaart word, is bezet met verscheyde zaken, die gepetreficeert zyn, als mede met steen bezette zeetakken.

No. XXXI. Een droog glas, met het hoofd van een Americaans viervoetig dier 't welk van de Nederlantsche inwoonders, *Quast* geheten is: en is het zelve wegens zyn wezens gestalte, veerdige beweginge, en snedigheit, met een aap eenigzints overeen komende, gelyk ik heb bevonden, wanneer het 't mynen huyze leefde.

No. XXXII. Een jong gebore kintje van een Moorinne van ontrent 7 maanden dragts in een vocht bewaart.

No. XXXIII. Een glas met vocht, en daar in een kints arm, wiens handje een stuk van de nageboorte aangrypt, en is dezelve cierlyk geprepareert.

No. XXXIV. Een Kints nier in een vogt, desselfs oppervlakte is oneffen, en gebult, gelykze meest altoos voorkomen, contrarie in een volwasse mensch. Op desselfs opperste is nog gezeten de by-nier op de wyze van een

een Aker in deffelfs doppe, en niet gelyk verfcheyde Auteurs hebben doen afbeelden, nam: aan de zyde van de nieren.

No. XXXV. 't Vel van 't Hooft eenes Kints, als een calotmutsje toebereyd, waar door heen ontelbaar veel flagaderen loopen, 't welke met de dikwils verhaalde ftoffe vervult zynde, komt ons dat vel heel rood voor.

No. XXXVI. Het dunne herffen-vlies van een mensch, in de vogt bewaard, 't welk curieus toebereyd, en zeer rood is. En kan men hier nu zien hoe dun het is, want zonder dat de bloetvaten opgevult waren, heeft het ons voorheen bedrogen, namentlyk, nadien de bloetvaten, na het afsterven, meest altoos ledig zyn, zoo ift, datze van couleur met 't gezeyde vlies overeenkomende, tot des vlies dikte 't hare fchenen toe te brengen; daar het in tegendeel van wezen zeer fyn en dun is.

No. XXXVII. Een ftuk van het oppervelletje van de bal des voets van een mensch, in vogt bewaart, uyt wiens inwendige oppervlakte ontelbare nablyffels van de vel-tepeltjens uitpuylen, dewelke het oppervelletje voortbrengen, door haar uytbreydinge, gelyk ik voorheen ook hebbe vermelt.

No. XXXVIII. Een ftuk van de moerkoek, 't welk zoo curieus toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan, dat 'er niets klierigs in een welgestelde moerkoek is te vinden, nog ook dat de uysterfte uiteynden dezer vaten voor omwindingen der vaten te houden zyn, maar ter contrarie, voor zappige, en weeke uiteynden, gelyk als in de milt, fchorffe der herffen, en andere delen.

No. XXXIX. Een droog glas, met het geraamt van een kleen Afrikaans Parkitje.

No. XL. Een Pedestel, uyt Indiaans hout, waar op gezet is een Rots, in wiens holte gevonden word een groote tak van des longs flag-ader, werdende onthouden in een glas met vogt: en dewyl dezelve opgevult is, kan men derzelver uyteynden zeer wel zien.

Daar en boven is 'er nog aan vast een gedeelte van de long, het welke in ontelbare lobbekens verdeelt is, ten eynde ik de partydige menschen benemen mogte het vermoeden, of het wel een ware tak van een longs flagader is.

No. XLI. Het ey van een hoen, in de vogt bewaart; wiens gedaante of figure een kruypende flange verbeeldt.

No. XLII. Een gedeelte van het dunne herffen-vlies in een vogt, wiens oppervlakte bezet is met verfcheyde kleene deeltjens; dewelke eenige gehouden hebben voor kliertjens, maar dewylze van verfcheyde forme of gedaan-

gedaante zyn, en haar als vet vertonen; zoo heb ik ze liever willen houden voor vette uitpuylentheeden: te meer om dat ik in de verdubbeling van het dunne herssen-vlies eenige reyze vet gevonden hebbe.

No. XLIII. Een Testicul van een mensch, met studie van my ten dele ontwerd, om de fynheyd dezer vaten te zien, en in 't geene niet ontwert is, kanmen nu ook zien de worm-wyze voortkruypende cours derzelver.

Op de Derde P L A N K.

No. XLIV. Het bovenste deel van het dybeen van een hinkende oude Vrouw, in de vogt bewaard.

Na dat deze lyderze van over veele jaren haar dy-been had gebroken, en eyndeling was komen te sterven, zoo hebben wy haar doode lighaam geopend, en bevonden, dat den gehelen hals van 't gezeyde been ontbrak, en dat het hooft van 't been weder vast gegroeyt was op een legere plaatze van 't zelve, waarom ik besloot, dit gebrek in vogt te bewaren, ten eynde niemand zoude twyfelen aan de waarheyd van dit geval, verders, zie wat ik over diergelyke gevallen geschreven, en ook heb laten afbeelden in myne voorgaande VIII. Cabinet.

No. XLV. Het herte van een jong gebore kintje, hart gemaakt, en gezet op een stuk van een rotze, waar in de ware groote, en forme van beyde des harts ooren kunnen werden gezien.

No. XLVI. Een glas met vogt en daar in een groot gedeelte van het dunne herssen-vlies van een mensch, wiens slagaderen geheel en al vervult zynde, 't zelve ons zeer rood voorkomt.

No. XLVII. Een stuk van den nugteren darm op een Pedestaltje gezet, waar in niet alleen alle de latwyze verheventheden, of oogluykende klapvliezen, maar ook zelfs haare slagaderen vervult zynde, ons voor ogen komen: als mede het celluleufige gestel van den gezeyden darm, en desselfs scheyl.

No. XLVIII. De Historie die hier volgt, is zoo zeer ongemeen, datze het verstand van een mensch by na overtreft: ook zal niet ligt ymand zyn zegel daar aan willen hangen, ten ware hy het zelfs met zyne oogen gezien, of de volgende getuygenisse gelezen had: ja ik zegge, met den zeer beroemden Professor Bartholinus, in zyn tractaat wegens de ongewone wegen van baringen, dat de onkundige der Medicynsche Historien, zullen menen, dat ik nieuwe beuzelen hier verhaale, daar het onder tusschen waar is, 'tgeen ik hier ter neder stel.

Namentlyk, een zekere oude Vrouw, wonende, op de Westersche-ling,

ling, en nu nog in 't leven (zoo ik meen) heeft in haar 78^e. Jaar, voorlede jaar, een kleen vier-voetig diertje ten monde uitgebraakt, 't welk na een hontje sweemt, of gelykt, in 't welke klaar te zien zyn, het hooft, de mond, tong, pooten, staart, en iets, 't geen na een Navel-strengetje gelykt.

Dit diertje is my geschonken, te gelyk met het beursje, 't welk dik is van substantie, rond, en plat, als een vyge, waar in het in plaatze van een nageboorte heeft gelegen.

Na dit geschenk, heb ik verzogt van den gever, dat hy wilde onderzoeken wat van de waarheyd van dit geval was, en dat uit de gene, die daar ontrent waren geweest, als deze oude Vrouw 't zelve ten monde uitwierp. Hier op heb ik den zender deze ondervraginge overgezonden.

Ten eersten, de naam van de lydtster.

2. Haar Ouderdom,
3. De plaats, daar het voorgevallen was.
4. Haar manier van leeven.
5. Wie daar present was geweest, als het uitgebraakt wierd.
6. Wat ongemak zy voor, en na, dit uitbraken, geleden had.
7. In wat vogt zy het bewaart hadden.
8. Of het nu in grote vermindert was.
9. En ten laatsten, of dit bekleetsel, 't welk een waaragtig en dik beursken verbeelt, geopent is geworden, in 't uitbraken, dan of men het met een mes of schar open gedaan heeft.

Volgt het Antwoord.

1. Haar naam is Grietje Willems, Huys-vrouw van Adriaan Leeuw, Visverkoper.
2. Out agt-en-zeventig Jaaren.
3. Woonagtig op de Wester-Schelling.
4. Eer ze het quyt raakte, was haar etenslust niet groot, en in het uitbraken zoo benauwt, datze aanstonts meende te sterven, zoo dat
5. Jacomyntje Alberts, haar dogters dogter, haar moey en andere buren voort moest gaan roepen.
6. Zy hadden het in een Vuurtest gesmeten, en daar weder uitgenomen zynde, in brandewyn geleyt en ten laaften hebben zy 'er olyf oly bygevoegt, om (zoo zy meenden) 't zelve beter te bewaren, waar door het wat is verklynt.

A T T E S T A T I E.

Wy ondergeschreven getuigen, dit alles verstaan te hebben uit de mond van de Lyderse, van haar man, en andere vrouwen, die daar by of ontrent zyn geweest.

ADRIAAN BYMAN

Bedienaar des Goddelyken Woords.

ADRIAAN KLEIN

Substituut Bailjuw.

Zoo nu ondertusschen ymand aan deze zaak geen geloof wilde geven, die kan by haar gaan, dewylse (zoo ik meen) noch in 't leven is; ik kan aan deze zaak niet twyfelē, nadien de bedriegers, die de menschen willen dupeeren, zulks merendeels doen om daar door te profiteeren: maar deze oude vrouw heeft 'er niet met alle voor gehad, also het my vrywillig is aangeboden.

Ontrent dit baaren of uytwerpen door de mond, agte ik aanmerkens waardig te zyn, namentlyk dat dit geseide diertje met volmaakte leden voorzien zynde, niet gelegen heeft in de vliessen Chorion en Amnios, maar in tegendeel, in een dik en plat beursje, waar aan het vast had geseten met yets, 't geen na een Naveltrengetje geleck. Ziet de Fig. van de 2de plaat.

Hoewel ik hier, U. L. een ruym veld schyn geopend te hebben, zoo is egter myn voornemen niet om my daar in lang op te houden, want ik zoude een last op de schouderen haalen, die ik onmagtig was te dragen; derhalven wil ik dit liever overgeeven aan de Philosophen, dewelke meer ervaaren zyn in 't doorzoeken van geheymen.

Daarenboven zoude ik ook buyten myn bestek gaan, nadien ik maar voorgenoomen heb, die zaaken te beschryven, dewelke in dit negende Cabinet gevonden werden; daarom moet ik beknopt zyn in 't aanhaalen van de Auteurs dewelke geschreeven hebben van de wonderlyke baring, die door de mond en fundament zyn voorgevallen. Ziet de Ephimer: van 't eerste jaar in de 108 Observ. en de dissert. van den Heer Jacobus Stangius enz.

Ik zal derhalven in de verdere beschryvinge van dit Cabinet voortgaan; alleen maar dit voorstel voorhoudende, namentlyk, of het voor onmoogelyk moet werden gehouden, dat dit gezeyde Beursje met 't

geen het in zig onthoud, een pap-gefwel (*Atheroma*) geweeft zoude zyn? Om dat het bekend is, dat 'er in verfcheyde deelen van 's menfchen lighaam diergelyke gezwellen gevonden werden: ja in myn Cabinetten werden ook verfcheide zaaken gevonden, die daar voor opkomen, als een reye menfchen tanden in de ballekens of eyer ftokken der vrouwen, hoofthayren, ook gemeene hayren, en andere zaaken meer van my gevonden.

N°. XLIX. Een pedeftal van Indiaans hout, waar op gezet is een kleyn ftukje van de Lever van een menfch, waar in een nieuwe verfchyning te voore komt, waar van ik een weinig verder gekomen zynde, breeder zal verhandelen.

N^o. L. Een pedeftal van 't zelve hout, waar op gezet is een Armtje van een onvoldrage vrugtje gebalfemt en hard gemaakt, in wiens vuyft onthouden werd een bondelke menfche hayr, 't welke op verfcheide plaatfe met een fteenftoffe omvangen werd, op die wyze als de verfteende heefterkens.

Dit gezeyde bundelke is van een bedaagde Juffr. door de water-wegen geloft, te gelyk met een etterige ftoffe; zoude dit niet wel geweeft zyn een Pap-gefwel, in een ulceratie verandert? ziede 1. Fig. van de 2de Plaat.

Omtrent het buygen van de Elleboog werd mede gevonden een bundel menfchen Hayr, 't welk ik gevonden heb, na het afsterven van een Vrouw in een Pap-gefwel; 't welk gezeten was in 't Net, en is van my befchreven in myne Anatomifche en Chirurgicale Observatien.

Aan de zyden van dit pedeftal vertoond zig ook een hoope hair van een jonge Dogter; 't welk van zig zelf in haar fchoot quam af te vallen, een dwerffe vinger breed van het hoofd, en dat is aanmerkings waardig van de gantsche omtrek des hoofds, even als of men dezelve met een fchaar in een ogenblik te gelyk hadde afgefneeden; zy verhaalde ons, dat zulks haar nu voor de fefte reys was overgekomen.

Daar is aan de waarheid niet te twyfelen van dit geval, nadien de lyderffe een vroom en eerlyk leven geleyd heeft, wiens Vader ook een eerlyk en deugtryk man is, en nu nog in 't leven zynde, tot Haarlem practifeert als Med: Doctor, met naame Butler.

Ik agte ook wonderlyk te zyn, dat in deze maagt, dewelke nu in den Here is ontlapen, zulks de zesde reyze 't hayr op de gefeyde wyze in haar fchoot vallende, ook nog was vervallen in een ander ongewoon ongemak, namentlyk aan de regter zyde van de voorhand kreegze een ligt gezwel met een onlydelyke pyn, 't welk haar noodzaakte tot Amfterdam te komen, om geholpen te werden, men deede my, nevens de welervarene Meesters Chirurgyns Pieter Adriaanz. Verduyn en deffelfs Schoonzoon Gomaruz van Bortel roepen.

Wy

Wy vonden geraadzaam, dewyl de pyn niets luisterde na verzagten-
de en pynstillende Remedien, 't zelve te openen, 't welk gedaan zynde,
vonden wy 't vervult met ronde, korlige harde en witte lighaamt-
jens, in grote van kleene speldeknoppen, dewelke zoo vast gehegt wa-
ren aan de Peezen der Spieren, dat men dezelve daar bezwaarlyk van kon-
de aftrekken: de pyne verders niet wykende, zyn de verzagtede sto-
vinge wederom aangewent, dog al mede te vergeefs, weshalven wy het
quaal tegen gingen met een gloejend yser, dog al mede te vergeefs en zon-
der eenige verligting.

Naa eenige weeken wierd de linkerhand met dat zelve quaad aangedaan,
en ten laasten met zeer zwaare pynen beladen zynde, is zy in den Heere
ontslapen.

No. LI. Een vles met vogt en daar in een arm van een jong kint, 't
welk ons levendig voorkomt; in desselfs handje heeft het een moot van
een doorgesnede Testicul of bal, van een Mensch, dewelke byster groot
en in kraakbeen verandert is.

Aanmerkt. De lyder was van boven neder gevallen, en had daar door
gekregen een sware kneuzing aan zyn regter bal, waar door de aangewen-
de remedien geen hulp toebrengende, het als een kinder hoofd groot en
hard was geworden, en den lyder niet zonder groot ongemak en pyne de
weg konde betreden, derhalven hy gedwongen wierd om met de zeer wel
Ervarene Heelmeester van Bortel daar over te consuleeren, dewelke my
daar nevens heeft doen roepen, en dewyl de lyder onmagtig was geworden
om zyn beroep waar te nemen, hebben wy hem geraten tot het wegne-
men van de Testicul, 't welk ook kloekmoedig en wel uitgevoerd is ge-
worden door de gezeyde Heelmeester, de lyder had het in 't eerst redelyk
wel, maar na heen in een Koorts vervallende, kreeg hy het zeer quaad,
en verviel in een onvolmaakte [*Spasmus*] klem in de mond, 't geen meer-
malen gebeurt na 't wegnemen van de zodanige Testiculen: nogtans naar het
gebruik van verscheide middelen, is de lyder ten laasten hersteld gewor-
den, en leeft nog in een goede gezontheyd.

Aanmerkt verders, dat deze Testicul, naar het wegnemen drie en een
half pond woeg, en 't geen aanmerkens waardig is, alle de zaadvaatjens
waar uit den Testicul by na geheel en al bestaat, waaren in een gevloet
en kraakbeenig geworden.

Dit geheel voorwerp heb ik tot mooten gesneden, waar van ik 'er eeni-
ge bewaar, de binnenste moot was van Diameter zeven duymen. Zie
de 1. Fig. van de 3de Plaat.

Aan de zyde van deze moot, dewelke hier in de vles onthouden wert
vind

vind men ook een stuk van de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte bedorven, en in een ander wezen verandert zynde, bezet is met veele heuveltjens, die in groote met zwarte Peper overeenkomen.

No. LII. Een stuk van 't agter Breyn van een mensch, aan wiens oppervlakte van onderen haar vertoonen de mindere verdeelingen van de Schorffe in een ontelbaar geral van kleene deeltjens, gelyk ik voorheen heb doen afbeelden in myne antwoord op de brieven, die my voorgefteld zyn.

Daarenboven, ziet men ook op wat wyze, dat dit Agterbreyn doorgefneeden zynde zig als takken van boomen vertoont.

No. LIII. Een droog glas, waar in bewaard werden de slag-aderen, die door de Herffene, en dunne herffen vlies verspreyd, en met een rood wassige stoffe vervult zyn, dewelke van wezen zoo fyn zyn als ofze Watervaten waaren, 't welk mogelyk en ligtelyk andere bedroogen heeft, waanende dat zoodanige Vaten door de Herffene verspreyt waren, dewelke ik nogtans nooyt heb gevonden, nog gezien, datze van andere getoont zyn geworden; weshalven ik dezelve onder den uytvaart der gewaande kliertjens der schorffige substantie van de Herffene, stelde.

Ondertuffen moest men de oorzaak van deze tederheyd onderzoeken, en waarom de slag-aderen die door de Herffene, en door het dunne Herffen-vlies loopen, zo dun van substantie zyn: want indien zy alleen strekken om het slag-aderlyke bloed na de Herffene te voeren, waar toe dan die dunne tederheyd?

Ik meyne, (onder verbetering) dat al 't geene de Aucteuren gesustineert hebben, gemaakt te moeten werden in haar voorgewende Klieren van de schorffige substantie van de Herffene, 't zelve volbragt te werden in de uyteyndens der slagaderkens: en nadien de animaale geesten zeer subtiële lighaamtjes zyn, gelyk als brandewyn, die zoo dikmaals overgehaalt is, dat 'er zoo ymand dezelve van een hooge plaats al druypende zoude willen uytgieten, geen een druppelke van op de aarde zou komen, maar onder wege wegvliegen: zoo ook deze dierlyke geesten, dewylze niet minder subtiel zyn, als de gezeyde dikwils overgehaalde geest van Brandewyn, hebben moogelyk ook zoodanig een werktuyg van nooden, 't welk zoo subtiel is, als wel deze slagaderkens zyn, dewelke opgevult naauylks aangeraakt konnen werden zonder te breken, het welk in andere deelen onzes lighaams geen plaats heeft.

Al wie met my gezien heeft, het groote verschil, dat 'er is, tusschen de bloedvaten der ingewanden, ten opzichte van haar substantie, cours
en

en structuur, die zal ligtelyk met my van gevoelen zyn, zulks niet vrugteloos van de natuur (wiens werkmeester God is) alzoó zonder oorzaak geschikt te zyn!

Eertyds heb ik de figuur van de Nier doen afbeelden, en uytgegeven, waar in ik verthoont heb, de cours des Niers-flag-aderen; maar die der Nier-aderen, konde ik niet doen verbeelden, want als ik de Slag-aderen opvulde, zoo liepen de Aderen ook vol, en wierden alzoó door een verwert wegens haare mondelinge vereeningen.

Maar nu ben ik gedwongen een andere weg in te slaan, en hebbe haar Aderen vervult, en dat zoo konflig, dat men niet min de alleruyterste takjes der Aderen kan zien met vergrootglazen, die zoo fyn zyn als dons, ja fynder als het gewef van een spinne.

Edog wat een groot onderscheyt wegens de cours der flagaderen en gemeene aderen in de Nieren! als ik zulks voor de eerste reyze zag, was ik als verstelt, en al wie het van my ziet vertoon, zyn daar over geconsterneert geweest.

Indien God Almagtig my 't leven nog wat zal believen te spaaren, zoo heb ik voorgenomen de waare gestalte der Nieren wereldkundig te maken, dewelke waarlyk geheel anders is, als ik van andere tot nog toe heb zien verbeelden.

N°. LIV. Een vles met vogt waar in onthouden werd een gedeelte van de Herffene van een mensch, alwaar haar vertoon de Reukzenuwen, de stronken van de Slaap flag-aderen, het dunne Herffen-vlies vervult van flag-aderkens, als mede de afgesnedene Hals-flag-aderen en haar vereeninge met de Slaap-flag-aderen, en de gezigt-zenuwen, en Achter-breyn. Op dat nu dit voorwerp van haare plaatze niet zoude afwyken, heb ik een tak van een Orangie-boom daar tegens aangezet.

Boven op het dekzel van 't glas werd gevonden een klein Rotsje uyt schulpen, en vervulde Bloedvaten gemaakt, in plaats van roode Coraal takken.

N°. LV. Een Mensche Milt, met hagelwyze verheventheden bezet, dewelke de Autheuren voorheen meenden, dat het Kliertjens waren, daar het ondertusschen niet anders zyn als heuveltjens, dewelke Kliertjens verbeelden, en voortkomen wegens verstopping van de uiteynd der vaten.

Boven op het dekzel, vind men ook een klein Rotsje, in wiens midden hol zynde, gevonden werd een glas met vogt, en daar in een stuk van de Milt van een Mensch, en nadien desselfs vlies afgenomen is, zoo doet zig niet anders op, als Bloed-vaten, dewelke de Milt maken.

N°. LVI. Een pedestal uyt Indiaansch hout; waar op gezet is een glas

glas met vogt, waar in gezien werd het Hoofd van een kind, 't welk een levendig hoofdje verbeeldt, deszelfs voorlippen, als mede het uytterste van de Tong, zyn rood van couleur, en het verbeeld, de ogen toegeslooten zynde, het hoofdje van een slapend kind: en het vel nergens gerimpelt of met kuyltjens bezet zynde, geeft voor de oogen een aangenaam gezigt.

Het bovenste van 't Bekkeneel afgenoomen zynde, kan men de Reukzenuwen zien, met desselfs bekleetzel van 't dunne Herffenvlies, en de opgevulde bloedvaatjens, die daar door heen loopen.

De Chorionsche ader-vlechtinge komt hier ook in 't gesigt onder de overgeblevene Slag-aderen van de Herffene.

Het harde Herffen-vlies komt ons hier voor van couleur, als witte zyde.

Het ondervellig vet heeft ook zyne natuurlyke couleur behouden.

Op 't deksel van 't glas, is nog een ander glas gezet, en dat in 't midden van een klein Rotske, 't welk verciert is van alle kanten met opgevulde Slag-aderen: en in dit glas kan men zien een gedeelte van de Herffene van een Mensch, wiens schorffe zeer rood is, wegens het opvullen der Bloed-vaatjens met een roodwassige stoffe.

No. LVII. Een groot stuk van de Naa-geboorte van een mensch, t'samen gesteld alleen uyt Bloedvaten, dewelke haar geel vertoanen, wegens de stoffe die ik daar toe gebruykt heb.

Deze haare sappige uyteynden kan men hier zeer duydelyk zien.

No. LVIII. Een droog glas, en daar in 't Geraamte van een onvol-draage Kindje, van omtrent zes maanden dragts, in wiens opgeheve handje gehouden werd een opgesnede Galblaas van een mensch, in wiens binnenste gezien werden verscheyde celluleuse vliezen, daar zwartagtige steentjens inleggen, dewelke hy, 't hooft opwaarts gewent zynde, schynt te willen bezien.

No. LIX. De Lever van een Jonge, dewelke zoo konstig toebereyd en gevult is, dat alle de uytterste uyteynden der Bloed-vaatjens ons in 't gesigt komen.

Hoewel van over lange tyd my bekend is geweest, de Lever, alleen uyt Bloed-vaten te bestaan, en niet uyt Klieren, gelyk ik beschreeven heb, en ook doen afbeelden; maar dit heb ik voorgehouden in een ontdaane of ontbondene Lever, wiens omvangend vlies afgenomen zynde, in een vogt bewaard werd.

En nadien in dat toebereyden, de Bloed-vaten van haare natuurlyke cours en plaats afweken, zoo ben ik te raade geworden, een andere
weg

weg in te slaan; derhalven heb ik deffelfs vaten vervult, en de geheele Lever, op een byzondere en konstige balsamatie hard gemaakt, en na dat doen, dit geheel voorwèrp voorgehouden, 't omvangend vlies zelfs niet afgenomen zynde, en zoo komen ons de uysterste zappige uyteynden; zeer klaar in 't gezigt, in de gedaante van rondagtige sterwyze lighaamtjes, en met geen byzonder vlies omvangen: deze uyteynden werden van Malpichius *zeskantige korreltjes*, geheten, en de gantsche Lever houd hy voor een *t'zamengestelde Klier*; daar men in tegendeel bevind, dat het geen byzondere deeltjens zyn, die op haar zelve bestaan, en ook met geen byzonder vlies begaafte zyn, zonder 't welk de voornaamste Ontleeders niet gewilt hebben, eenig deel met de naam van Klieren te betekenen, of te noemen.

Voor zoo veel de geheele Lever een zagt deel is, 't welk op zig zelfs bestaat, en met een byzonder vlies omvangen is, zoo is 't niet ongerymt, dezelve de naam te geven van een Klier; maar ik zegge, dat dezelve niet uyt Klieren bestaat, en zoo ymand het tegendeel wil staande houden, hy toone zulks zoo klaar, gelyk ik doe, 't geen ik zegge.

Deze zaak kan men by appelen en peeren niet qualyk vergelyken, welkers steeltje uyt veele holle draaden bestaat, dewelke verders gekomen zynde, zagter en zagter werden, en zoo in een mergagtige substantie veranderen, waar in het zap gehuysvest is, even zoo ook in een mensche Lever, alwaar het sereuse gedeelte van 't Bloed mede is gezeten in de zappige uyteynden van de Bloed-vaten, waar van ik iets overeenkomstig vertoon, in deze myne toebereyding; want na het vervullen van alle de uyteynden der Vaten, kan men zien, dat de wassige stoffe in de gedaante van een dauw of rook eenen uytgang neeme uyt de alleruyterste zappige uyteynden, en men kan zulks zeer klaar zien in dit bovengemelde voorwerp, voornamentlyk als men het komt voor te houden in een helder licht, en dat door toedoen van vergrootglazen. Ziet de I. Fig. van de I. Plaat.

Al wie dit ten myne huyze hebben gezien, zullen zeer ligt de gepretendeerde wezentlykheyt der Klieren van binnen in de Lever verwerpen, en met my houden, dat zulks niet anders is, als een continuatie der Bloed-vaten, dewelke veranderen in zappige rondagtige en als sterwyze bundelkens.

Wy bemerken ook in de Blomkool, dat de steelen ten laatsten uytgaan of eyndigen in bloemen, dewelke niet anders zyn als uytspuytzels van de steel, dewelke geenzints op haar zelve bestaan, of van de steel gescheyden, maar waarlyk continueel met de steel zyn.

Kkkkk

Ik

802 IX. ANATOMISCH CABINET

Ik hebbe hiervoor gezegt, dat de roodwaflige stoffe (gelyk het bloed in een levend lighaam) uyt het uysterste der vaten, in deze myne opvulling in gedaante van een dauw uytgaat, maar ziet dat niet aan W. L. als of zulks een gebrekkelyke opvulling was; want als dan zoude die stoffe niet uytgaan in de gedaante van een dauw, maar in t'zamen geloope ronde bollen.

Wanneer my dit verschynzel voor de eerste reyze in 't gezigte quam, berste ik als met ontfeltheyd uyt, Goede God, hoe wonderlyk is uw doen, 't geen gy my hier openbaar maakt, zelfs in 't allerkleefte van uwe werken! en om de waarheyd te zeggen, 't is geen kleene zaake nu te doen zien 't geene zoo lang voor onze oogen verborgen is gebleven, namentlyk de gantsche Lever van een Mensch, omvangen met zyn eygen vlies, zonder te kookken (gelyk de Ontleders plachten te doen, om de gepratendeerde wezentlykheyd der Klieren te bevestigen) en zonder onnutte ontdoening (gelyk ik nog van andere zie doen) ook zonder eenig geweld daar aan te doen, te laten zien, de uysterste uyteynden van de Bloedvaten van de Lever, in haare natuurlyke plaats en gestalte.

Deze wonderbaare toebereydinge zal voormy instaan, tegens de tegensprevers, dewelke gezegt hebben, Ruysch vernietigt de Leverklieren in het ontdoen des Levers.

Op dit glas doet zig noch een tweede vles op, voorzien met verscheide stukken van de Lever van een Mensch.

In deze gezeyde Lever, die ik zoo hard, door 't balzemen, als hout gemaakt heb, en dezelve door een zeer scherp mesje in mooten of stukken gesneden heb, staat aan te merken, dat deze mooten van ter zyde beziende de zappige uyteynden haar immers alzoowel opdoen, als de boomtjens-wyze verbeeldzelen in zekere steenen, die met een zaag in platen verdeelt zyn: dit experiment heb ik niet alleen menigmaal in de lever gedaan, maar ook zelfs in de milt, en Nieren, in dewelke de gezeyde zappige uyteynden haar niet duyfterder opdoen: O wat onderscheyd komt ons niet te vooren in die verschynzelen!

Om nu voort te gaan, zal ik 't zeyl intrekken, en my begeven tot de volgende voorwerpen, die mede zeer konstig zyn toebereyd, namentlyk:

No. LX. Twee nieren van een jonge als in 't leven verbeeld; de eene aan een hayrtje afhangende in een vogt, ende welke op zyn bovenste gedeelte noch heeft zitten de bynier (*Ren succenturiatus*) even als een akker in zyn dopje, 't welke de Autheuren geheel anders verbeeld hebben.

No. LXI.

No. LXI. Een droog glas, en daar in een kalver Milt, wiens zappige uyteynden weg gedaan zyn, en dat door desselfs ader en groeven, welke groeven daar zyn in plaats van adertakken, maar zulks heeft geen plaats in de mensch, en 't geen hier aan te merken staat, het vlies dat de Milt omvangt is nergens gequest.

Op 't dekzel van 't glas werd gevonden een andere Milt van een kalf, op dezelve wyze toebereyd, uytgezondert dat het vlies, 't welk de Milt omvangt, weg gedaan is, ten eynde men de dwers bandige stutzels beter zoude kunnen zien.

Deze dwers bandige stutzels moet men voor geen Zenuwen aanzien, 't welk de Auteurs, en wel die, dewelke niet zyn van de geringsten, gedaan hebben.

N. LXII. Een zeer groote Pedestal uyt indiaans hout, voorzien met 17 flessen, waar in onthouden werden, 't geene tot de maag en darmen behoord, onder deze is de 1^e. let. A. getekend, waar in onthouden werd een zeer groote maag van een Reusinne: op desselfs dekzel ziet men een groote Zee-oor, en daar in is gelegen de maag van een jong geboore kind, dewelke omzet is met zeer veel slag-aderen die opgevuld zyn, en ons gelyk als roode coraal takken voorkomen.

Let. B. Een glas en daar in een stuk van de colyk-darm van dezelve Reusinne, 't welk zoo wyt is, dat men 'er een kind van zeven maanden dragts in zoude kunnen verbergen.

Op het dekzel staat ook een groote Zee-oor, en daar in verscheide stukken van 't gedarmte, namentlyk van de nugteren darm met desselfs latten, of oogluykende klavvliezen van *Kerkring*, een stuk van de bogtige darm met desselfs vervulde bloedvaten, als mede een stuk van de bogtige darm, met een gedeelte van 't darmscheyl, 't welk vol met waterblaasjes zit, ook een gedeelte van 't gedarmte van een hond, 't welk iets byzonders heeft, ten opzichte van de Bloetvaten, alle deze zaken worden droog geconserveert.

Let. C. Een vles met vogt, en daar in een inschieting van de Bogtige darm van een mensch.

Let. D. Een stuk van de maag wiens wonderbaare t'zamenstel van 't ruyge vlies hier kan gezien werden, en zyn desselfs vaten niet vervuld.

Let. E. Een gedeelte van een mensche darm, 't welk bezet is met een hoope kleyne lighaamtjens, die men klieren noemt.

Let. F. De mont van de maag van een jong kindje, dewelke geopent is, op dat de langwerpige rin pelen van binnen konden gezien werden, en zyn deze rood wegens het opvullen der vaten.

804 . IX. A N A T O M I S C H C A B I N E T

Let. G. Een stuk van de Nugtere darm, waar in niet alleen de latten of oogluykende klap-vliezen, maar ook zelfs de zenuw tepeltjens gezien werden.

Let. H. Een droog glas, en daar in een stuk van de darm eenes kinds, waar in het celluleuse vlies met een roodwassige stoffe opgevult is, daar en boven vertoonen haar ook in 't zelvige voorwerp de zenuw-tepeltjens en dat in een droog voorwerp.

Let. I. Het ruyge-vlies van een mensche darm, 't welk gescheyden is van 't zenuw-agtige, zoo dat 'er niet aan te twyfelen is, dat het een waaragtig vlies is, en geen slymerige substantie, gelyk de ontleders gewilt hebben; deze is om dezelve reden rood van couleur.

Let. K. Een stuk van de colyk darm, omtrent de rechten darm afgesneden zynde, waar in verscheyde versweeringen te zien zyn, dewelke voortgekomen zyn uyt een voorgaande roode-loop.

Let. L. Een omgekeert stuk van de bogtige darm, waar in verscheyde alzo genaamde eenzaam staande klieren gevonden werden.

Let. M. Een droog glas waar in gevonden werd een stuk van een honsdarm, waar in haar een groot gedeelte van klierige lighaamtjens opdoen.

Let. N. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de Nugteren darm eenes kinds waar door henen een groot getal bloedvaten passeren.

Let. O. Een droog glas in zig onthoudende een stuk van 't darm-scheyl, waar door veele klieren loopen; deze bestaan uyt vaten, dewelke een wonderbaare cours houdende, klaar gezien kunnen werden.

Let. P. Een stuk van een mensche Maag, wiens vaten opgevult zyn, de, die wonderbaare gesteltheyd van 't binnenste vlies in 't gezigt komt.

Let. Q. Een stuk van de Colykdarm uyt een kind, langs welker inwendig vlies veel kleyne kuyltjens haar laten zien, dewelke een spelde hoofd groot zyn, dezelve werden van de Auteurs klieren geheeten.

Let. R. De Blinde-darm van een kind, geheel verschillende van die van een oud of bedaagt mensch

Nº. LXIII. Een Pedestal uyt Oostindisch hout toebereyd, en daar op een rots, in wiens midden gevonden werd het Herte van een mensch, door het balsamen hard gemaakt, waar in eenige zaaken voorkomen, die ik meene aanmerkens waardig te zyn.

Ten 1^e. Uyt de substantie van 't Hert komen verscheyde Adertjens te voorschyn, die haar in 't regter oor ontlasten, zoo dat al het wederkerend bloed van 't Herte niet werd gevoerd na de Kroonader, gelyk de Auteurs voorgeven.

Ten

Ten 2^e. De Slok-darm of spysleyder, die ten deele gebleeven is aan dit voorwerp, die loopt niet perpendiculaar nederwaarts, maar als gekromt, 't welk zomtyds in een levendig mensch kan gebeuren door stuypen, en hier door weder een benaude doorzwellinge van de spyze.

Ten 3^e. Dat de Longe-pyps Slag-ader (*Arter: Bronchialis*) in dit voorwerp voorkomt boven het uytkomen van de tusschen ribbige Slag-aderen, kan men hier duydelyk zien.

Ten 4^e. Nadien alle de Bloedvaten van dit Herte opgevult zyn, zoo kan men haare natuurlyke cours veel duydelyker zien, als wel in een vers voorwerp.

Ten 5^e. Beyde de hart Ooren opgevult zynde, kan men haare waare figuur zien, dewelke veel verscheelt van de figuren, die van de Auteuren zyn voorgehouden.

De Vierde P L A N K.

No. LXIV. Een drooge vles, en daar in het geraamte van een Mos, 't welk zeer net en wit is.

No. LXV. Het geraamte van een Voorn.

No. LXVI. Twee tongen van kinderen in vogt, waar van de bovenste dat byzonder heeft, dat door desselfs midden een opgevulde slag-ader loopt: daarenboven werden in deze beyde de Tong-tepels gezien, dewelke door desselfs oppervlakte verspreyd zyn.

No. LXVII. Een stuk van de Hals-ader uyt een paard.

No. LXVIII. Een gedeelte van het voorhoofds been en neuse, waar in het kraakbeenige tusschenscheytzet van de neus niet alleen bedekt is met het dikke en uiterlyke bekleetzel, die men het snotterige vlies noemt, maar ook met een dunder, en daar onder gelege vlies (*Epichondrion*) 't welk in de neus met de nagels of andere oorzaken afgeschraapt zynde, beswaarlyk met een nieuw bedekt werdt.

No. LXIX. Een stuk van de bogtige darm, wiens bloed-vaten zoo zeer zyn opgevult, dat het geheele voorwerp zeer rood is.

No. LXX. Een Pedestal, en daar op het herte en long van een kind.

Aanm: het Herte heeft zyne natuurlyke plaatze behouden, als mede desselfs groote, hoewel het door het balsamen hard gemaakt is.

Het regter Oor met een roodwassige stoffe opgevult zynde, heeft def-

deffels natuurlyke groote en forme behouden, 't welk ook te verstaan is van de op-en nederwaarts gaande stronk van de Hol-ader.

Dat 'er ook in een natuurlyke staat maar drie stronken uyt de groote Slag-ader voortkomen, dewelke opwaarts gaan, blykt hier ook klaarlyk.

Dewyl de Longe met die zelve stoffe vervult is, verbeeltze hier ook de natuurlyke groote, in die ouderdom en dat in het inhalen des adems.

Hier nevens verdeelt zig de regter zyde of Lobbe in drie, en de linker zyde in twee deelen, en zulks werd meest altoos zo bevonden in de Long der menschen.

Het bovenste en uytstekend vat is de Longe pyp, die ook zyn plaats behouden heeft in die toebereyding.

No. LXXI. Een geheele Moerkoek gespannen op een stuk kurk, deze haare vaaten zyn vervult, namentlyk de twee slagaderen des strengs, en die van de Moerkoek met een witte, en van de Ader met een roode stoffe.

No. LXXII. Een pedestel als boven, en daar op een vles met vogt, waar in een gedeelte van de Rugge-graat, in twee deelen gedeelt, om een gedeelte van de Paarde staart te kunnen zien in het eene stuk, en het Ruggemerg in het andere en, dit alles als in een levendige staat.

No. LXXIII. Het onderste gedeelte van 't Voor en Agter Breyn over dwers gesneden, en door het balsamen hard gemaakt, met de gezigt en Reuk-Zenuwen als mede de Trechter &c.

Hoewel deze alle haar natuurlyke groote by na behouden hebben, zoo is 't egter, datze haar natuurlyke couleur verlooren hebben.

No. LXXIV. Een vles bewaarende in een vogt, het opperste gedeelte van 't Dye-been van een oude vrouw, dewelke van over veele Jaaren was vervallen in een Dye-beens breuke.

En nadien my niet alleen na haar dood gelegentheyd is gegeven om 't lighaam te beschouwen, maar ook aan de Hr. Dr. Ger. Sermes zeer waarde opziender van 't Collegie der Doctoren, en aan de welgeoeffende Heelmeester Jacob Borst, hebben wy bevonden, niet alleen den hals geheel en al te ontbreken, maar ook dat de natuur in plaatse van den hals, verscheyde harde, dikke, rond en lange banden gesubstitueert had, door welkers toedoen het hoofd van 't Dye-been weder vast gegroeyt was aan 't opperste van 't Dye-been, ondertusschen is het te verwonderen, dat de gezeyde banden voortkomen uyt beyde de inwendige gequeste deelen,

deelen, maar niet uyt de uitwendige oppervlaktens van dezelve. Ziet de 1. Fig. van de 1e. Taf.

Deze gezeyde banden zyn zoo dik en sterk, dat de lyderffe eenige Jaaren over de straat (hoewel mank) heeft konnen gaan.

En nadien ik zulks voorheen nog gezien, gehoord, of gelezen heb, dogt het my goed, dit ongemak in een vogt te bewaaren, ten eynde niemand aan de waarheid van deeze zaak konde twyfelen.

No. LXXV. Twee Kalfs harten, dewelke van de Hr. Steno, (die een zeer uytstekend Ontleder is geweest) tot een teken van vrindschap voor my zyn toebereyd; en zyn desselfs beweegdraaden in deze zeer klaar te zien, en dat aanmerkelyk is, dit zyn de twee laaste voorwerpen, die hy voor zyn dood uytgevoert heeft, zoo dat ik die ook tot zyner gedachtenisse zal bewaaren.

De Vyfde P L A N K.

No. LXXVI. Een stuk van de Nugteren darm van een mensch, uyt wiens binnenste oppervlakte de Zenuw tepeltjens uytputylen, waar van in toekomende breeder te handelen myn voornemen is.

No. LXXVII. Een gedeelte van de Longe-pyp, dewelke gedroogt zynde, haar takjens uitgespannen zyn, en aan een dezer hangt nog een opgeblaaze en gedroogt lobbeke.

No. LXXVIII. Een vles met vogt in zig onthoudende een stuk van de Galvoerder des Levers, wiens inwendig Vlies bezet is met een steenige stoffe, en dat uyt een Os.

No. LXXIX. Een vles met vogt, en daar in een takje van de Longs Slag-ader, wiens uyteynden zeer wel te zien zyn, wegens de opvulling.

No. LXXX. Een droog glas, en daar in drie steenen uyt de Galblaas van een mensch, die zoo ligt zyn, datze op 't water dryven, en deze zyn ook driehoekig.

No. LXXXI. Een droog glas met een stuk van de regte darm uyt een mensch, waar in ronde lighaamtjens (dewelke van andere Kliertjens, en van my uyteynden der Bloedvaatjens zyn geheten) buyten de inwendige oppervlakte uytputylen, en haar als kuyltjens opdeden voor datse gepræpareert en gebalsemt waren, en nu te voorschyn komen als kleyne heuveltjens.

Hier uyt blykt het, hoe noodig het is, dat men de deelen des lighaams wel

wel en op verscheide wyze moet roebryden, om de waare gesteltheit in 't gezigt te brengen.

Door de uyteynde dezer Slagaderkens werd de wey-achtige vogt in de holte van het gedarmte ontlafte, tot derzelver bevoogtinge, het welk blykt in 't vervullen van de Slag-ader van 't Darmschyl; want als men haar takjens vervult met een waslige stoffe, zoo is 't, dat door deeze zoo genaamde Kliertjens, de gezeyde stoffe alzints loopt in de holte van 't gedarmte; en zoo het deeltjens waren, die op haar zelve bestonden, en met een byzonder vlies omvangen waren, zoude zodanige stoffe nauwlyks zoo ligt in de holte van 't gedarmte overgaan.

Daar en boven komen ons in dit stuk van 't Gedarmte zo groot een getal van sweet gaatjens in 't gezigt dat men nauwlyks de punt van een naald daar tusschen zoude kunnen zetten, zonder dezelve te raaken; staat ondertusschen te aanmerken, dat ik, om ze klaar te zien, myn oog met een vergroot glas moet wapenen en dat wegens haar kleynte, maar die heldere oogen hebben, die behoeven zulk een hulpmiddel niet, om ze te zien.

No. LXXXII. Een Knie van een kind op een stuk van een rotz, waarin te zien is de waare verspreyding van de Bloedvaten in 't Vel van een mensch, dewelke geheel verschilt van die, dewelke de Lever, Milt, Nieren en andere deelen maken.

No. LXXXIII. Een stuk van de Lever van een waterzugtig mensch 't welk t'eenemaal in dikke blaaskens verandert is, zoo dat alle de vaten, en ook haar uyteyndende de natuur van waterblaazen aangenomen hebben. Ziet een ander gedeelte daar van afgebeeld in 't eerste Cabinet.

No. LXXXIV. Een stuk van de Slag-ader van een Kalfs Milt, en die opgevult.

No. LXXXV. Een Bal van een Mensch, wiens eigen vlies afgenomen zynde, men de waare cours der vaatjens zien kan, dewelke het begin van 't zaad maken.

No. LXXXVI. Een vles met vocht, en daar in de Long van een onvoldrage vrugt van een mensch, en nadien dezelve op de grond van 't glas gevonden werd, is 't een zeker bewys dat het kind in s'moeders lighaam gestorven is.

No. LXXXVII. Een volle vles met vogt, en daar in een stuk van een mensche Long, wiens Bloedvaten ontelbaar en vervult zyn: en nadien de Blaaskens van de Long niet zyn gevult, kan men de cours der vaten zeer wel zien.

No. LXXXVIII. Een glas met vogt, en daar in een gedeelte van de

de Testicul van een Mensch, dewelke niet alleen uytgerafelt of ontworden is, maar ook door konst ontledigt van desselfs nog onvolmaakte zaad, om daar door te kunnen zien die byzondere en waare dunte dezer vaatjens, dewelke by na zoo dun en fyn zyn, als een Spinnewebbe. Ziet de 3^e. Fig. van de 3^e. Plaat.

N°. LXXXIX. Een Nier van een jonge, waar in te zien is de waare cours der bloedvaten, dewelke niet overeenkomt met de figuur van de Hr. *Vieussens*, namentlyk met alle die boogen ('t welk in een mensch geen plaats heeft) maar gelyk dezelve waarlyk haar loop hebben.

N^o. XC. Een fles met vogt, en daar in een groot stuk van de Long van een mensch, waar door heen een gedeelte van de Slag-aderen loopt, en dat in haar natuurlyke plaats en cours.

N^o. XCI. Een stuk van de Borst van een jong geboore Kindje door het balsemen verhard.

N^o. XCII. Een doosje met twee groote steenen, dewelke de zeer welgeoeffende Amsterdamsche Heelmeeester en Steensnyder *Gommarus van Bortel*, gehaald heeft uyt een Vrouw van 68 Jaaren, en dat door 't snyden, op de wyze gelyk zy gewoon zyn te doen in de mannelyke sekte.

Deze operatie heeft hy gedaan in 't byzyn van my, nevens de Overluyden van 't Chirurgyns Gilde, en dat zoo ras en vaardig, dat ik nooyt gelukkiger operatie in 't steensnyden gezien hebbe: en dat aan te merken staat, tot nu toe heeft de lydersse geen de minste toeval gehad. Ziet de 1. en 2. Fig. van de 5. tafel.

Een zoodanige operatie heeft hy voor eenige weeken ook gedaan in een jonge Dogter, en dat mede zeer gelukkig. Ziet de Fig. dezès steens op de zelfde plaat Fig. III.

In Vrankryk voeren de steen-snyders heeden ten dage deze operatie ook zoo uyt in de Vrouwlyke Sexe, namentlyk door het snyden gelyk in de mannelyke Sexe.

De wyze van dit doen heeft den welgeoeffende Mr. Chirurgyn *Dionis* ook beschreven.

Ik heb deze operatie voorheen zien doen, van eene, die in die konste zoo wel niet geverfeert was, en dat met een zeer ongelukkig succes, hy deede zulks door een sneede te geven in de Scheede des Lyfmoeders.

Ondertusschen meen ik best te zyn, dat men dit werk verrigt door het verwyderen van de Water-canaal, en bequaame tangen, wanneer de steenen kleyn zyn, en groot zynde door het snyden, gelyk men doet in de mannen, en dat om het lek gaan te vermyden.

N^o. XCIII. Een onvoldraage Groenlandsche Zee Eenhoorn, in de vogt. Zie de 5^e. Fig. van de 5^e. Plaat.

De volgende zaaken, hangen aan 't binnenste van de deur van 't Cabinet, namentlyk:

N^o. XCIV. Een zeker vlies, wiens slag-aderen met quikzilver zyn vervuld.

N^o. XCV. Een Gal-blaas van een Os, dewelke zig verdubbeld ver- toond, om dat zy in twee'n is gespouwen, dog maar een uytgang heb- bende, zoo kanmenze voor geen dubbelde Gal-blaas houden.

N^o. XCVI. Een stuk van de Colyk darm van een zeer groote ruymte.

N^o. XCVII. Een stuk van de borst van een jonge, wiens tusschen- ribbige spieren daar nog aan gelaten zynde, derzelve spier-draaden klaar konnen gezien werden.

N^o. XCVIII. Een beenig Papegswel uyt de Long van een Os.

N^o. XCIX. Een droog stuk van de Long van een mensch, waar in haar opdoen de Longblaaskens zoo als die zyn in haare natuurlyke groo- te in 't inhalen des adems, en zyn dezelve zeer kleyn.

N^o. C. Een stuk van de Long van een Schaap zoodanig toebereyd, dat de gestalte der Longblaaskens in 't gezicht komen, en zyn dezelve zeer kleyn in opzicht van die der Menschen.

N^o. CI. Twee zeer groote Nieren van een Schaap, en dat wegens derzelve onnatuurlyke uytzetting veroorzaakt, door dien het water belet wierd tot in de blaas te komen.

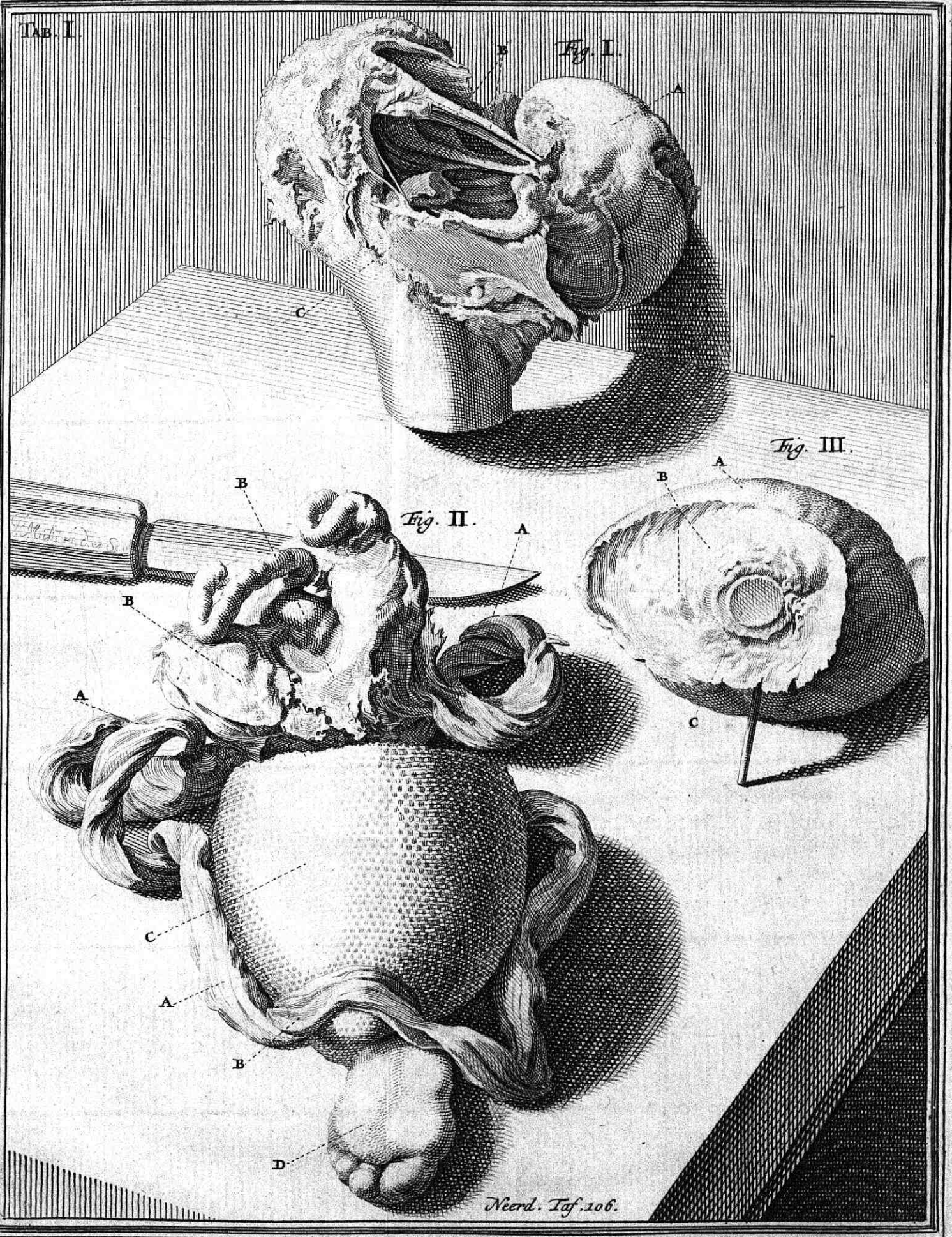
Aanmerkt ten eersten. Deze waterpeezen zyn zoo zeer verwyd en uyt- gezet, datze een dikke pinxternakel of peen in haar konnen onthouden, en haar cours na de waterblaas naauwer en naauwer geworden zynde, eyndigen zy in een rond blaaske, in groote met een ockernoot overeen- komende, in deze blaaskens, of uitspanfels, (daarse haar met de pis-blaas vereenigen) is een zeer kleyn gaatje te vinden, waar door de pisse eenig- zints gelegentheyd gelaten is, om in de blaas te komen.

Ten tweede. Aan de beyde uiteindens dezer Nieren is derzelve gedaan- te gebleven, als of die noch haar natuurlyke gestalte behouden hadde, maar in 't midden synze vliezig, wegens die byzondere uitrekking.

N^o. CII. Twee jong geboore varkentjens, dewelke met den andere zoodanig vereenigt zyn, dat zy maar een buyk hebben.

N^o. CIII. Een stuk van de Colyk-darm, van een jong geboore Paardje, wiens Klap-vliesen van de colyk darm vereenigt zyn, zoo dat het na de geboorte niet konde in 't leven blyven.

TAB. I.

VERKLAARING

DER FIGUREN

VAN 'T IX. CABINET.

De EERSTE PLAAT.

De Eerste FIGUUR

M Et de letter A getekent, vertoont ons het bovenste gedeelte of hoofd van 't Dye-been.

B. De dikke en harde banden dewelke in de plaats van de afwezende hals zitten, en de Trochanter met het Hoofd vereenigen: deze banden komen niet voort uyt de buitenste, maar binnenste oppervlakte dezer twee geseyde deelen.

C. Wyft ons aan de plaatze daar de hals van 't been voorheen gezeten heeft, en nu geheel en al ontbreekt.

De Tweede FIGUUR.

Verbeeld een Dye-been van een jong geboore kind, hangende uyt een pap-gefwel (*Atheroma*) van de naa-geboorte.

A. A. Is de Navelstreng.

B. B. Het Pap-gefwel, 't welke voortkomt uyt het midden van de Moerkoek, welke Moerkoek wegens oude superstitie verbrandt is.

C. De Dye.

D. De uiterste voet met drie toonen.

De Derde FIGUUR.

Verbeeld een dwers afgesnede moot, van de Dye.

A. Het vel.

B. B. Het Vet, waar onder niets Vleesghs is te vinden.

C. Een rond stukje van 't Dyebeen.

De TWEEDE PLAAT.

De Eerste FIGUUR.

Wysst ons aan de arm van een onvoldrage Kind, 't welk door het balsemen steen hart gemaakt is, in desselfs vuytje onthoud het een bundel haayr met een steenige stoffe bezet, gelyk als in de hoornagtige Zee heesters.

- A. Een gedeelte van den Arm.
- B. Het Haayr.
- C. Haayr, 't welk ik in een Pap-gefwel heb gevonde.
- D. Haayr, 't welk van 't Hoofd als in een ogenblik afgevallen is, als of het met een Schaar afgesneden was.

De Tweede FIGUUR.

Een vles met vogt en daar in een viervoetig diertje, een hondje gelykende, 't welk door de mond uitgebraakt is.

- A. 't Hayrtje waar aan het hier ophangt.
- B. Iets, 't geen na een Navelsstrengetje gelykt.
- C. De twee agterste pootjens.
- D. Het Staartje.
- E. Het Schouderblaadje van een zyde ten deele ontblood, wegens het gedurig handelen van de Menschen.
- F. De voorste pootjens.
- G. Het Hoofd.
- H. 't Opgesperde Mondje, waar in zeer klaar gezien word het tongetie, 't welk hier niet klaar genoeg vertoont werd.
- I. Het Beursje waar in het gezeten heeft, 't welk hier gezien werd van die zyde of oppervlakte daar het diertje uitgeborsten is.
- K. Het Rotstie in wiens holte het vlesstie is gezeten.

De Derde FIGUUR.

Vertoont ons het beursje van agteren.

De DERDE PLAAT.

De Eerste FIGUUR.

Verbeeld ons in een fles met vogt den arm van een Jong geboore Kindje,

TAB. II.

Neerl. Taf. 107.

Fig. I.

Fig. II.

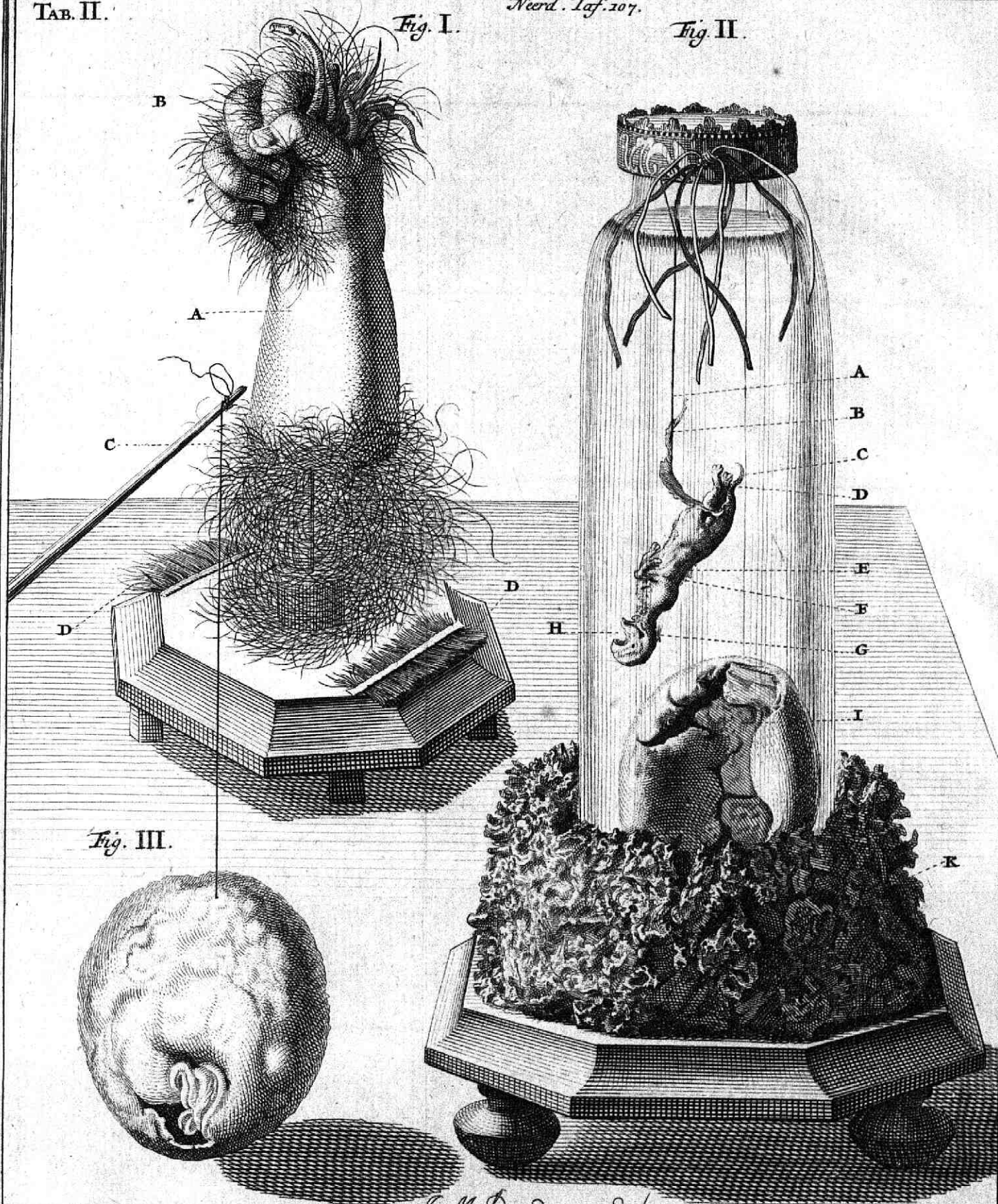

Fig. III.

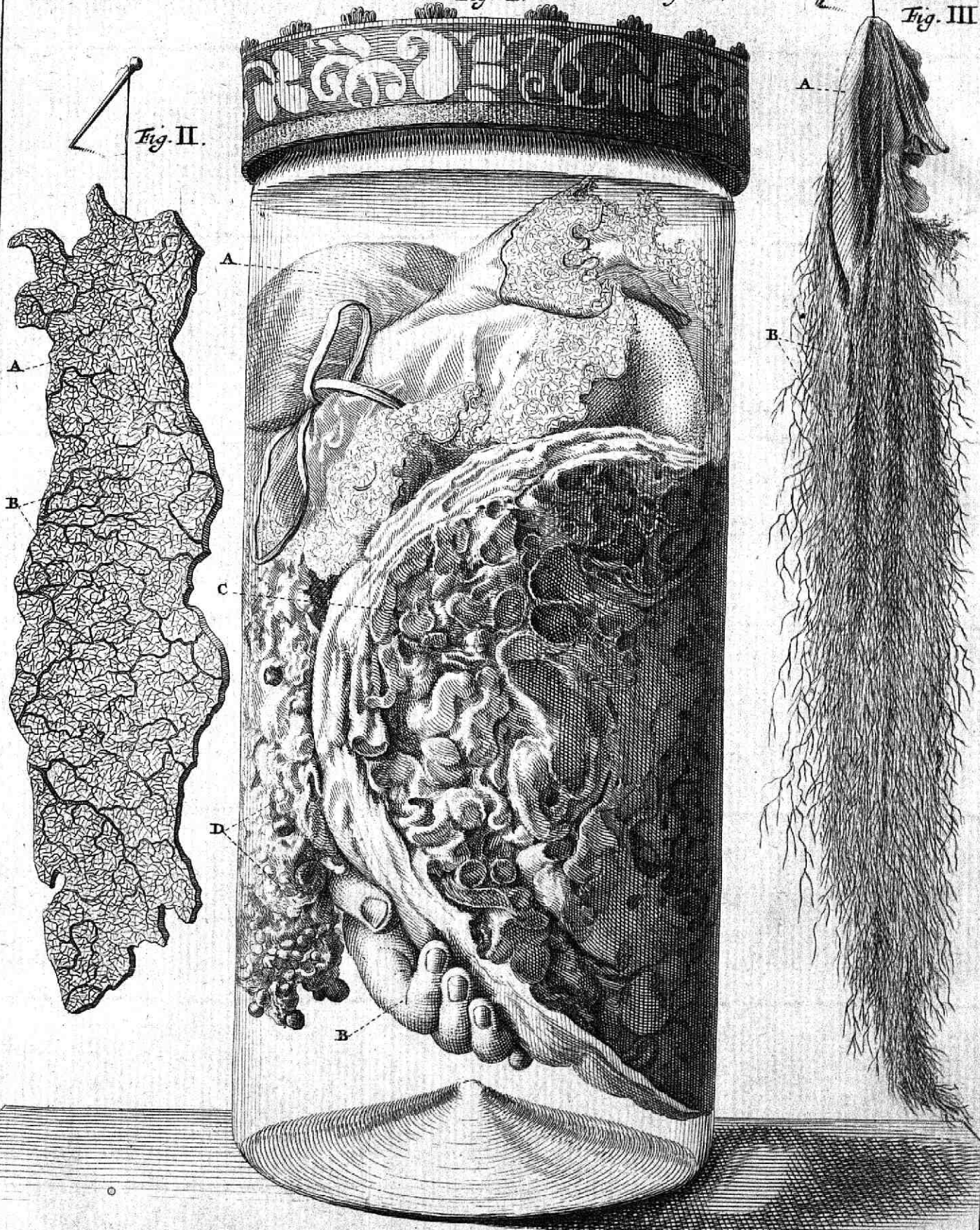
J. Mulder ad vivum Sculp 1713

TAB. III.

Fig. I. Neerd. Taf. 108.

Fig. III.

Fig. II.

J. Muller ad invicem sculpt.

Kindje, 't welk in zyn handje onthoud een moot van een monstreuse menfche Zaad-bal in kraakbeen verandert zynde; en nadien ik dezelve in mooten heb verdeelt, zoo komt ons hier een van de kleynfte te vooren.

- A. *Het bovenfte des arms, met een doekje omvangen en gebonden.*
- B. *De vingeren van 't handje.*
- C. *De moot van de Zaad-bal.*
- D. *Een gedeelte van de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte voor 't grootfte gedeelte verandert is in ronde heuveltiens of gezwelletjens.*

De Tweede F I G U U R.

Verbeeld ons een stuk van 't Vel van de voet van een Mensch, 't welk zo zeer verrykt is van bloedvaten, dat men met de punt van een naald daar in niet zoude kunnen steken zonder quetzing der vaten, maar zulks heeft de plaatsnyder niet volkomentlyk kunnen afbeelden.

- A. *Het Vel.*
- B. *De Vaten, voornamentlyk de Slag-aderen, welkers cours geheel en al verschilt van die geene, die de Milt, Nieren, Lever, Moerkoek, &c. uytmaken.*

De Derde F I G U U R.

Vertoont ons een ontrafelde menfche Testicul, wiens Zaad-vaatjens van haar zaadige stoffe door konst ontleedigt zyn, en dat volbragt zynde, komen zy ons voor zoo fyn, als dons.

- A. *Het Witte of eigen vlies.*
- B. *De Vaatjens, die 't zaad ten rouwe maken.*

De V I E R D E P L A A T.

De Eerste F I G U U R.

Verbeeld de Lever van een Jongeling.

- A. A. A. *De Substantie des Levers, noch omvangen van zyn eygen vlies.*
- B. B. B. *De mergige of sappige uyteynden der vaten, dewelke zoo veel in getale zyn, dat de plaatsnyder dezelve qualyk alle heeft kunnen*

konnen verbeelden, en als by dat al gedaan had, zoude de gantsche Figuur zeer swart zyn geworden.

C. De afgesnede stronk van de Hol-ader.

D. Die van de Poort-ader.

E. De Galblaas, zoo zeer verrykt van vaten, datter geen naalde punt kan tusschen gestooken werden.

F. De Navelband met desselfs Stagb-aderen opgevult.

G. De derde bant des Levers, waar door de Lever in zyn plaats gehouden wert.

De Tweede FIGUUR.

Verdeeld een gedeelte van 't Vliesje dat de Lever omvangt, onder 't welke de sappige uyteynden der bloedvaten haar opdoen, zoo als die door vergroot glazen te zien zyn.

De Derde FIGUUR.

Noch een gedeelte als gezegt is met zoo een vergroot glas gezien, waar door de gezeyde uyteynden wat nader komen aan haare natuurlijke groote.

De VYFDE PLAAT.

De Eerste en Tweede FIGUUR.

Verbeelden ons twee steenen uyt een Vrouw van 68 Jaar gehaalt, en dat door het snyden als men in de mannen doet.

De Derde FIGUUR.

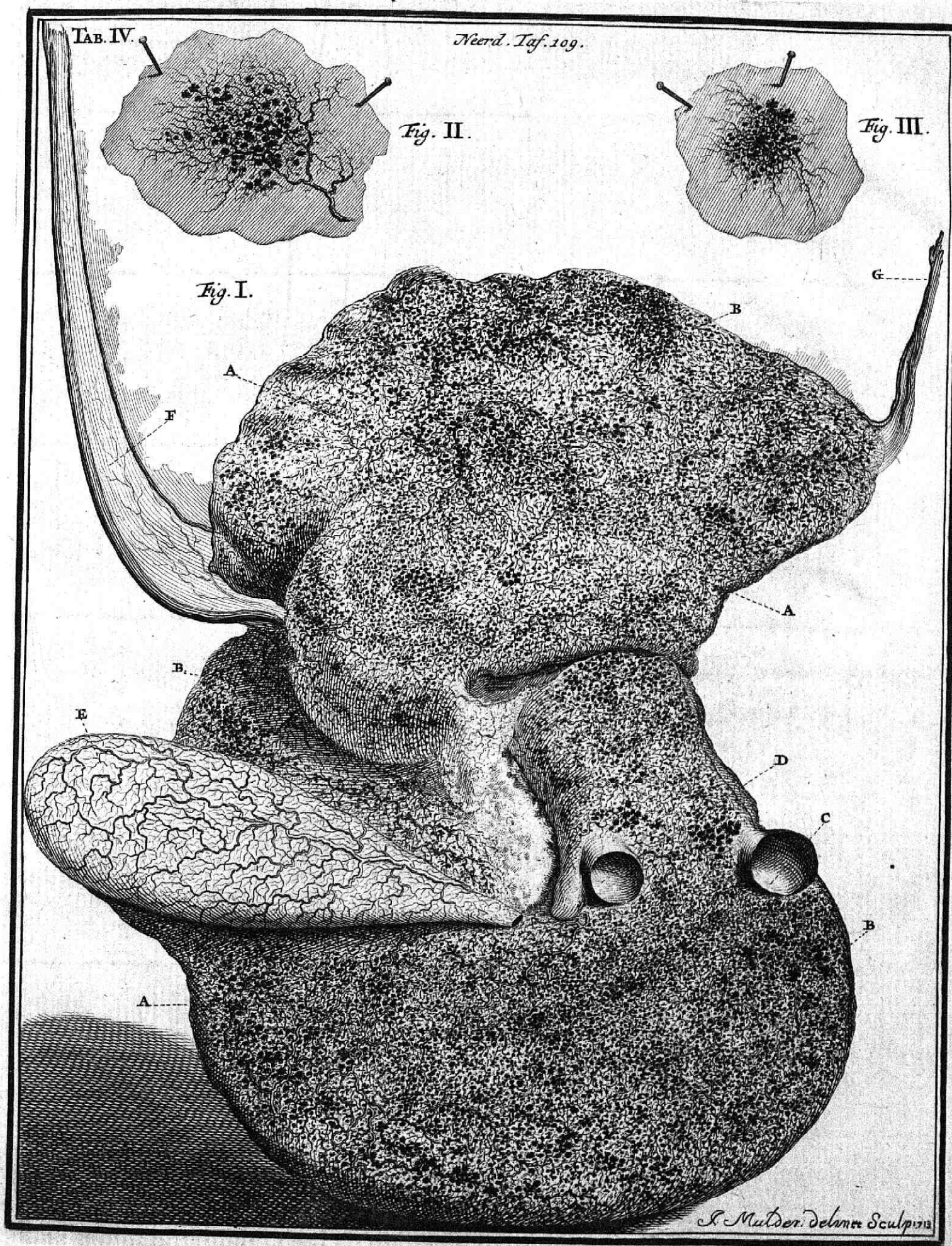
De voorste gedaante van een steen op die zelve wyze uytgehaalt van een Vryster.

De Vierde FIGUUR.

Desselfs gedaante van agteren.

De Vyfde FIGUUR.

Een onvoldrage Groenlantsch Zee-Eenhoortje.

TAB. IV.

Nerid. Taf. 109.

Fig. II.

Fig. III.

Fig. I.

A

B

G

F

A

B

E

D

C

B

A

J. Mulder. Delin. Sculp. 1713

TAB. V.

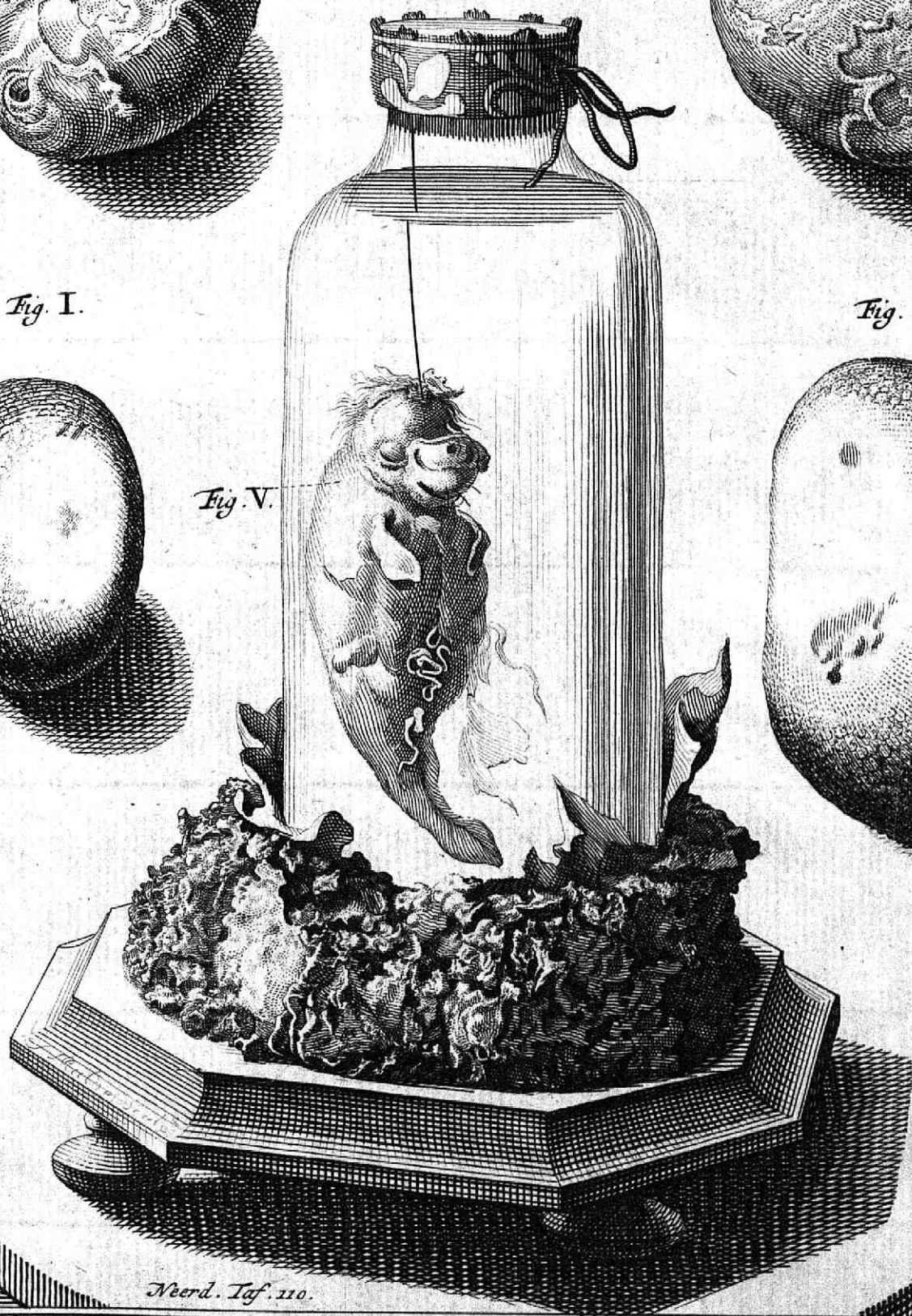
Fig. III.

Fig. IV.

Fig. I.

Fig. II.

Fig. V.

Het groote en Koninglyke
C A B I N E T,
Zynde het Tiende der
A N A T O M I S C H E
C A B I N E T T E N
V A N
F R E D E R I K R U Y S C H,

*Professor van de Anatomie en Kruid-kunde, Lid van de Keizerlyke Academie
der Natuur Ontdekkereu, als ook van de Koninglyke Engelsche Societeit.*

In 't welk de voornaamste deelen des menschen Lighaams zeer
cierlyk zyn geprepareert en geconserveert.

IN A TOMISCHE CABINETTEN

DE D. E. K. RUYSCHE

DE D. E. K. RUYSCHE

DE D. E. K. RUYSCHE

AAN ALLE OEFFENAREN

DER GENEESKONST EN WYSGEERTE,

WENSCHT

FREDRIK RUYSCH

VEEL HEYL.

NA dat de Weergalozе Andreas Vesalius door 't uytgeven van zyn onvergelykelyk werk over 't maakzel van 's menschen lichaam aan de geneeskundige waerelt verschenen was, hebben de beste kenners dezer konst geoordeelt, dat de Ontleerkunde nu ten eenemaal voltooyt, en niets van belang overig was om te ontdekken, daar de nakomelingchap eenige lof mede konde behalen. Maar men heeft bevonden, dat de zaak geheel anders bestondt, zo ras als de zeer nauwkeurige Ontleeder Barthol. Eustachius zyne vindingen bekend maakte, en de grootste onder de Ontlederen Gabriel Fallopius zyne aanmerkingen op 't werk van Vesalius uytgaf. Dewyl Vesalius zelfs, waarlyk met een groote openhartigheyt, opentlyk in zyn antwoord op de aantekeningen van Fallopius erkende, dat men vele en zeer fraye zaken aan 't vernuft van Fallopius, eertyts zyn leerling en nu zyn tegenstrever, verschuldigt was.

In 't vervolg toonden Julius Casserius, en Casparus Asellius, dat 'er na deze brave vinderen nog hoop overig was gebleven, om vele fraye en nuttige zaken te ontdekken; waar van tot een klaarblykelyk voorbeeld verstrekken konde G. Harvæus, die na zo veele beroemde ontdekkingen door een onvermoeide naarstigheyt die dingen heeft uytgevonden, welke zy alle niet geweten hadden, en welkers nuttigheyt in de geneeskunde zo groot was, als van alles, dat alle de andere met malkanderen ontdekt en uytgewerkt hadden.

Schoon dit doorlugtig Britsche Cieraat veel licht toegebragt heeft, echter heeft zulks niet belet, dat Pecquetus, Bartholinus, Lowerus, Wil-
lisius, Graaffius, Swammerdammius, Malpichius, Nuckius, Du Ver-
neyus, en andere daar na ook hebben kunnen uytblinken.

Hier door aangemoedigt zynde, heb ik altydt geoordeelt, dat ik volgens
M m m m m de

Aan alle de Oeffenaren der Geneeskunst en Wysgeerte ,
de Wet van Hippocrates eens anders werken wel roemen , maar zodanig ,
dat ik ze navorschen , bekrachtigen , en zo 't de gelegentheydt gaf , verbe-
teren , en voltooyen moest.

Waarom ik over vyftig Jaren het gevoelen van de Bills , in dien tydt
de vermaartste van alle Ontlederen zynde , alleen ondernam te onderzoe-
ken , en met proeffstukken te wederleggen : ik maakte waereltkundig de
ontdekking der Klapvliezen in de water-en melkvaatjes , en van de longepyps-
slagader. Nu heb ik opentlyk , en met 'er daat , en met woorden ver-
klaart , dat ik de kunst uitgevonden hebbe , waar door ik de fynste bloet-
vaten , derzelver eyndens , en haar beloop kan vervolgen , ontdekken en
vertonen.

Van dien tydt af heb ik vervolgens tot dezen hogen ouderdom toe ,
dagen en nagten besteet , om met alle moeite een kennis van dat maakzel
te verkrygen , waar mede Godt ons t' zamengesteld heeft. 't Heeft den
Schepper behaagt , dezen onvermoeiden arbeit met zo veel geluk te be-
kronen , dat ik eyndelyk door verscheide konsten alle hinderpalen over-
wonnen , en met myne oogen tot in de binnenste schuylhoeken der natuur
doorgedrongen hebbe : zo dat my eindelyk na zo veele pogingen en her-
haalden arbeit , het ware maakzel der kleinste deeltjes klaar gebleken is.

Zo gaauw als ik deze kunst geleert hebbe , heb ik by de eerste gelegent-
heit enige proeven daar van aan fraye liefhebbers laten zien , waar
door veele bescheide oordeelaren zich niet geschaamt hebben haar vorige
gevoelen af te leggen , verbeteren , en een gehele nieuwe gedaante te
erkennen.

Nadien myne hooggaande ouderdom niet toelaat op een langer leven te
hopen , hebbe ik nu voorgenomen de proeven van alle myne ontdekkingen
te verzamelen , en dezelve tot een lichaam te schikken , op dat het met
recht kan genaamt worden , De Snykamer van Ruysch. In de toefstel-
ling daar van heb ik de gemene weg van een enkel geschrift niet willen
gebruyken , maar ik hebbe de werktuygen zelfs van 't lichaam , zo als ik
ze door myne kunst verkregen hebbe , en welkers beschouwing my zelfs
de kennis toegebracht heeft , voorgesteld. Derhalven dit werk van 't
bovenste haayr begonnen zynde , heb ik 't volbragt tot in de verbor-
genste vertrekken der ingewanden , zonder een uyt de middelste deelen
tusschen deze uiterstens over te slaan : Zo dat 'er van een vezel , vlies ,
vat , klier , ingewant , kraakbeen , been , nagel , haayr , eyndelyk van
yder deeltje een naakte gedaante , en ware beeltenis van 't hoofd tot de
voeten toe , alhier te voorschyn komt.

Ja ik zal hier ook nog een doodt menschelyk lichaamtje byvoegen ,
zynde

Wenscht **FREDRIK RUYSCH** veel Heyl.

zynde (door een konst, die my alleen eygen is) zodanig toebereit, dat de glans en bevalligheid niet alleen het leven verbeelden, maar zelfs overtreffen: want de couleur, vleezigheit, gestalte, en buigzaamheit der ledematen, die in een doot mensch weggaan, worden hier te gelyk bewaart, en eenigermaten zodanig verbeterd, dat het den aanschouwer tot zich lokt en verlustigt. Niemand zou deze zaak geloven, ten ware hy zulks met zyn eyge oogen beschouwde.

Op dat dit werk niet van een korten duurzaamheit wezen zou, hebbe ik alles door myne balsemkonst zodanig toebereit, dat de delen niet alleen vyftig jaren, maar zelfs eeuwen onbedurven kunnen blyven, 't welk dit werk grotelyks aanpryst. Daar en boven heb ik myn best gedaan, om 't afschuwelyk gezicht der ontlete en afgesnede delen met welgepaste cierzelen zodanig te verbeteren, dat het de ogen niet mishagen, nog enige schrik en walging veroorzaken zal.

Eyndelyk is yder byzonder deel met getallen beschreven, de welke overeenkomen met een naamlyst aangaande deze delen gemaakt, waar in op deze getallen, die yder deel aanwyzen, een klaar en naauwkeurig verbaal gevonden wort.

Derhalven zal een ygelyk, deze verzameling beschouwende, uit de naamlyst De Ruyschiaansche Ontleetskunde kunnen leren, bevryt van alle walglyken arbeydt, morzige handeling, of vuyle stank.

Al wie van deze schat bezitter zal wezen, hy zal die kunnen gebruyken, of om zich met de beschouwing van 't maakzel des menschelycken lichaams te vermaken, en op die manier zich zelfs te leren, ofte om in een Hogeschool, alwaar de Jeugt in de Wysgeerte en Geneeskunst onderwezen wort, de ware t'zamenstelling der deelen te vertonen; aldus behoeft men niet op enkele woorden, of gissing, maar op zyn ogen te vertrouwen.

Waarom ook zelfs Koningen, Princen, en Bezorgers van gemene besten, of Hogeschoolen deze verzameling verkregen hebbende, hare Hogescholen daar mede zoude kunnen begiftigen, zullende eeuwen lang duren, zo dat het een Cieraat is, en te gelyk een duurzaam en zeer nuttig werktuyg om te onderwyzen.

Terwyl ik nog in 't leven ben, zet ik dit werk, 't welk ik zelfs voltooyt hebbe, nu te koop, op dat ik voor myn doot verzekert ben, dat 'er een volkome gedachtenis van myne vindingen in wezen is: want na myn doot zou zulks niet licht geschieden. Dit Cabinet zal in myn huys te zien zyn voor die genen, dewelke zekere bewyzen hebben, dat ze kopers van 't geheel kunnen en willen zyn.

Mmmmm 2

Op

Aan alle de Oeffenaren der Geneeskunst en Wysgeerte.

Op dat de Koper niet vreeze, dat deze berydingen zullen bederven, zal ik, als hy ze gekogt heeft, en na dat we over de prys eens zyn geworden, hem de konst van bewaren bekend maken, die ik gebruyke, en grotelyks verschilt van die van anderen: want dat myne verschilt, leert de vergelyking van de berydingen, die by my gevonden worden, met die, welke andere vertonen. Ik zal hem insgelyks de manier aanwyzen, waar mede ik het bewarende vogt, daar de flessen mede gevult worden, beryde, en, als de noot vereyscht, zulks wederom opgegoten wort; maar om dit voor te komen, zal ik de flessen zodanig opvullen, en digt sluyten, datze vele jaren geen toedoening benodigt zullen hebben.

Terwyl ik ondervonden heb, dat de verscheyde bereyde delen van 's menschen lichaam, ook verscheyde vogten vereyschen, waar in ze be-
waart worden, of dat ze anderzints haar glans verliezen, zal ik den Koper dit geheym, en meer andere, onder vertrouwen van stilzwyg-
gentheydt, openbaren.

Indien dan Princen, Hogeschoolen, Maatschappyen, of byzondere
luyden in deze fraye zaken zin hebben, zy zullen kunnen bekomen al-
les, 't gene door een byzondere konst, en een arbeydt van byna zestig
jaren gewerkt, nergens ter waerelt te zien, of aan geen eeuw be-
kent is.

H E T T I E N D E A N A T O M I S C H C A B I N E T.

De eerste groote P L A N K.

No. I. **E** En Pedestal van Oost-Indisch hout gemaakt, waar op zes kleendere Pedestalletjens staan, waar van het

Eerste met de Letter A. getekent, voorzien is met een bondelke haayr, anderhalve vinger lang.

Dit bondelke is van my gevonden in een Pap-gefwel (*Atheroma*) van een overledene Waterzugtige Vrouw, en dat in 't Net: deze haayrtjens door een vergrootglas gezien zynde, werden bevonden plat te zyn.

Het tweede Letter B. is voorzien met haayrtjens, die van zelfs, en in een oogenblik, van 't hoofd zyn afgevallen, als of zy met een schar afgesneden waren. Ziet deze Historie in 't IX. Cabinet beschreven.

Het derde Letter C. Haayren uyt de bovenste lip van een Walrus: dat deze Wortels hol zyn, kan men hier zien, eveneens als in de vederen der Vogels.

Het vierde Letter D. Een bondelke haar van een viervoetig dier, met naame (*Ichneumon*) of Pharaos Muys, die zig in de wildernisse van Ægypte onthoud, waar van de Authoren zeer veele zeldzaamheden verhalen. Ziet hier verders over na *Jac. Wernerus*.

Het vyfde Letter E. Een klein gedeelte van een Poolfche Meervlecht (*Plica Polonica*) waar van *Sennertus* en andere geschreven hebben.

Het zesde Letter F. Een bondelke bonte Borstels uyt de rug van een West-Indisch Varken.

Aanm: de Inwoonders van America verhalen, dat de Navel van dit beest op de rug geplaat is: maar nadien ik 'er nog geen jong geworpen van gezien heb, kan ik daarom niet met zekerheyd daar van zeggen; edog eens heb ik een oude onder myn handen gehad, in wiens buyk geen

M m m m m 3

de

de minste teken van een Navel gevonden wierd; maar in de rug quam een verheventheyd voor, of dit nu de waare Navel, of iets diergelyks was, durf ik niet zeggen.

Dit heb ik egter ondervonden, wanneer ik het vel had geopent, zo deden haar zeer veel fibren of draden op, dewelke van dat heuveltje voortkomende, haar door 't vet en spieren van den rug verspreyden: of nu deze vaten zyn geweest, om de Vrucht te voeden, en naderhand verdroogen, twyfele ik, nogtans zulks niet ontkennende, om dat ik in 't eerste Cabinet der dieren beschreve en afgetekent hebbe een viervoetig dier, met de naam van viervoetig dier, een Padde gelykende, uyt wiens rug de jongetjens voortkomen, en dat uyt kleene celletjens, met haar Navelstrengetjens, geen gemeenschap met de holte van de buyk hebbende. Ziet het bovengezeyde Cabinet.

Daarenboven word 'er in myn Cabinet bewaard 't geheele vel van een Americaans Varken, op wiens rug ook een heuvel gevonden word, zonder de minste verheventheyt onder aan den buyk, en zulks geeft my aanleiding om te geloven, dat die dieren haren Navel op de rug dragen.

No. II. Een Pedestal, als 't voorgaande, met zeven kleender ronde pedestalletjens voorzien.

Op het eerste Letter A. getekent, is gestelt een vlesje met vogt, in zig onthoudende een gedeelte van de huyd van een mensch, waar van het oppervelleke en net-wyze lighaam, van *Malpighius* beschreven, afhangen.

Aanm. Het buytenste van 't vel afhangende, en witste gedeelte, is het Oppervelleke; maar het inwendige, dat ligt geel is, werd het Net-wyze lighaam genaamt: maar nadien het Net-wyze lighaam geelagtig is, en daar en tegen de huyd zeer rood, wegens de opvulling der bloedvaten, zoo blykt het zekerlyk, dat door het Net-wyze lighaam geen bloedvaten loopen, alhoewel zeker Professor dezelve heeft laten afmaalen.

Op het tweede Letter B. Een vlesje, als het voorgaande toebereyd, in zich onthoudende een gedeelte van het Oppervelleke van een jong geboore kindje, uyt wiens binnenste oppervlakte de overblyfzels van de huydtepeltjens puylen.

Op het derde Letter C. Een vlesje, als 't voorgaande, en daar in een gedeelte van de opperhuyd van een zeker Mansperzoon, die behebt was met een horribele Leproosheyd, in wiens oppervlakte veel beter konnen gezien werden de overblyfzels van de tepeltjens van de huyd.

Op het vierde Letter D. Een gedeelte van de huyd van een 's Menschen Hoofd, 't welk zoo vol van opgevolde bloedvaatjens voorzien is, dat men

men geen punt van een speld kan zetten zonder quetzing derzelve, en haar cours is zeer verschillende van die der ingewanden.

Op het vyfde Letter E. Een gedeelte des huyds van de Bal van een Mensche Voet, wiens uysterste uyteynde der bloedvaten zoo net vervult zyn, dat niemand het zelve kan zien, als met de grootste verwondering der Werken des Allerhoogsten.

Op het zesde Letter F. Het oppervelleke van de Bal van de Voet, waar in niet alleenlyk de parallele linien, maar ook deszelfs afgebrookene nablyfzels van de Vel-tepeltjens gezien werden, en dat met vergroot-glazen.

Op het zevende Letter G. Een verdikt oppervelleke en Net-wys lighaam van de Bal van de Voet, dat in verscheide mooten verdeelt is.

No. III. Een vles met vogt, en daar in een Pap-gezwel (*Atheroma*) het welk gevonden is tusschen de Spieren van de hals van een Os.

Aanmerkt ten eersten, Dat dit gezeyde gezwel bestaande is uyt een byzondere, en van my nooyt voorgekomene zelfstandigheyd, namentlyk 't zelve is geel, week, blinkend, gelyk als 't vet van vers gekookt Offen-vleesch, dat nog warm is, waar onder zig ook waaragtig vet laat zien.

Ten tweeden, Nadien ik in alle haayrige Pap-gezwellen altoos heb gevonden, dat de haayren bondels-wys, ende confuys door den anderen zaten: deze daar en tegen komen met haar wortels voort, uyt die gezeyde blinkende en geele zelfstandigheyd, en zyn dezelve zeer dicht by elkan-der staande.

Of nu deze geele zelfstandigheyd te confidereeren is, als niet wel gestelde en t'zamenvloeyende zenuw-tepeltjens, staa ik in twyffel? maar dat de haayren onzes lighaams van de Zenuw-tepeltjens voortkomen, daar twyffel ik niet aan, en daar van is ook het uyttrekken der zelve zoo pynelyk.

No. IV. Een glas als vooren, en daar in een gedeelte van 't Oppervelleke, uyt wiens binnenste oppervlakte de overblyfzels van de vel-tepeltjens voortkomen en nog uytputylen.

Op dat dit voorwerp dichter aan 't glas zoude komen, heb ik daar nevens gezet takken van de Americaansche doornagtige veelhoekige *Cereus*. Nevens dit glas, doet zig een anderen kleender glas op, 't welk met een starretje is getekent, waar in haar veel kleender het oppervelletje en net-wyze lighaam van de bal des voets uyt een Neger laten zien, zonder vergroot-glazen. Ziet de I. Figuur van de III. Tafel.

No. V. Een Pedestal, waar op gestelt is een Vles, in zig onthoudende een klein gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, met de ontwondene schorffe

schorffe van de Herffene, 't welk heel klein is, maar egter zeer fraay geprepareert.

Op deszelfs grond werd ook nog gevonden een klein gedeelte van 't gezeyde; 't welk zoo teder is, dat het byna een mensche begrip te boven gaat, en daar in mede de Almagtigheyd des Heeren uytblinkt.

No. VI. Het opperste van 't Bekkeneeltje van 't Doodshoofdje van een jong geboore Kindje, waar in ons voorkomen

Ten eersten, De zeyse uytgespannen als in 't leven, loopende na de lengte.

Ten tweeden, De Fontanel is ook uytgespannen.

Ten derden, De binnenste oppervlakte is nog voorzien met het harde Herffen-vlies, waar door de opgevolde slag-aderen aan wederzyde voortkomende, elkander ontmoeten.

Ten vierden, De langagtige groef, als in een levend lighaam, openstaande.

No. VII. Het Agter-breyn van een Mensch in de vogt, en op dat het van zyne plaats niet zoude wyken, heb ik daar bygedaan een tak van de groote Americ. doornagtige Opuntia.

Dit gezeyde Agter-breyn is van my voor eenige Jaaren zoo net toebereyd en bewaard, als of 't nu eerst uyt het hoofd genomen was.

Boven op 't dekzel is nog een andere vles met vogt gestelt.

No. VIII. Waar in een gedeelte van de Herffene van een oud Mensch is te zien, wiens schorffe rood is, wegens het opvullen der bloedvaatjens, die de schorffige substantie uytmaken, daar en tegen is de mergagtige zelfstandigheyd wit gebleven.

En boven op dezelve vles is noch gestelt een klein doosje, waar in

No. IX. De Beenderkens van het gehoor zeer net gevonden worden.

Aanm: Daarenboven, dat de eerst gezeyde Vles als tusschen een Rots gesteld is, omvangen zyde van roode opgevolde bloedvaten, in plaats van roode Coraaltakken, waar onder gevonden werden, die zoo dun zyn als dons.

No. X. Een Vles met vogt, waar in onthouden word het dunne Herffen-vlies, daar nog eenige ontbondene deeltjens van de schorffe der Herffene aan vast zyn.

Dezelve is tegens de loop van de natuur aan de eene zyde verdikt, en de bloedvaten zyn vervult met een ligt roode waslige stoffe.

No. XI. Een gedeelte van de huyd van een Walrus, waar in zeer fraay te zien zyn de Tepeltjens van de huyd, en derzelver afbrekingen, die aan 't Net-wyze lighaam vast zitten, 't geen ook in de Mensch en andere voor-

werpen gezien kan worden, en 't geen te confidereeren staat, is, dat zy kleender en min spitzig haar opdoen in een mensche, wanneer het Oppervelleke van 't ondergelegene Vel afgehaalt is.

N°. XII. Een Pedestel, waar op ik gezet heb de takken van de slagaderen, dewelke haar door de Herffene verspreyden, waar onder eenige zeer dun, en byna donzig haar vertoonende, nogtans vervuld zyn, en eenigzints verspreyd, en dat in een drooge gedaante.

Deze gezeyde takxkens zyn zoo teder en dun van wezen, als of het Lymphatike vaten waaren, en by gevolg werden zy door het handelen ligt gebrooken. Ziet hier over verders na, het 9 Anat. Cabinet.

N°. XIII. Een vles met vogt vervuld, en daar in een gedeelte van het dunne Herffen-vlies 't welk verdikt is geworden; aan 't zelve hangen op verscheyde plaatzen nog Slag-aderkens die in de sichorsfige substantie verandert zyn

N°. XIV. De Tong van een mensch in een vles met vogt bewaart, in de zelve zyn te zien drierhande Tong-tepeltjens, als mede de Klep van het Strotte hoofd met deffelfs opgevulde bloedvaten.

N°. XV. Het Agterbreyn van een mensch 't welk in een vogt bewaart, en zoo toebereid is, datmen het beginzel van 't Ruggemerg zien kan, en te gelyk met des Nekx, en Wervel-beenderen Slagaderen.

In 't midden van dit Agterbreyn, kanmen ook zien de Brug van Varolius, en 't bol rond-wyze lighaam: over alle deeze zaaken passeeren byster veel zeer roode Slagaderen, 't welk aangenaam is om te zien.

Op het dekzel van dit glas, nog een ander glas

N°. XVI. gestelt, 't welk in een vogt onthoud beide de Oogschellen van een mensch welkers binnenste oppervlakte rood van couleur is geworden, door het opvullen der Bloed-vaten, waar door zy als ontstoken voorkomen: daarenboven vertonen haar zeer klaar de mondekens dewelke in de rand van beyde de Oogschellen zitten, waar door zig een zeker vogt ontlafst, waar van hier na breeder zal gesproken werde, volgens eygen ondervinding ontdekt.

N°. XVII. Een glas met vogt, en daar in byna het geheele Dunne Herffen-vlies van een mensch, 't welk byna zoo dun is als een spinnewebbe, en nadien de Slag-aderen vervuld zyn, kan men haar dunheyd des te bequamer zien, maar in een afgestorve mensch schynt dit vlies zoo dun niet te zyn, ten zy na het gezeyde opvullen, want zonder dat, zyn zy meest na de dood ydel of leedig en zonder bloed, waar door zy dan ontelbaar zynde in menigte, eenige meerdere dikte schynen toe te brengen tot het gezeyde vlies, hoewel het in een natuurlyke staat by na zo dun is als een spinnewebbe, weshalven

my dit dunne Herflenvlies toefchynt voornamentlyk te dienen om alle deszelfs bloedvaten door haar toedoen by een te houden , op dat zy niet zouden komen te verplaatzen : ook komen ons hier op verfcheyde plaatzen de uyteynden dezer Slag-aderen voor in fchorffe verandert zynde.

N°. XVIII. Een vles met vogt , en daar in de Tong van een mensch , verbeeldende de Tong van een levendig mensch.

In dit voorwêrp komen ons in 't gezigt des Tongstapeltjens , de Lel , de Klep van 't Strottenhoofd , de afgefneide Slok-darm , als mede de afgefneide Longe-pyp.

Ontrent het uyerfte van de Tong is defzelfs bekleetzel wel weggenomen , dog het Netwyze lighaam heb ik daar niet konnen ontdekken , maar in de Tong van een Os kan men het door 't fepareeren ligt in het gezigte krygen.

Op het dekzel ftaat een ander droog glas

(N°. XIX) voozien met een gedeelte van de Tong van een jong geboore kindje , waar door heen duyrende van Slag-aderkens loopen.

N°. XX. Een menfche Tong netter als de voorgaande toebereyd , en in een vogt gelegen en bewaart , met deffelfs Strotten-hoofds kleppje , en zyn fnotterige kliertjens.

Op 't dekzel ftaat

(N°. XXI.) een droog glas , waar in ons voorkomt een gedeelte van de Tong van een jonge , wiens Bloedvatjens zoo cierlyk zyn toebereyd , dat het geheele voorwerp zeer rood te voorfchyn komt.

N°. XXII. Een groot glas met vogt , en daar in het Hoofd van een kind , wiens oogen toegesloten zynde , een leevendig en flaapend kinds hoofdje verbeeld , deszelfs wangetjens zyn rond uitgezet zonder rimpels , de Voorlippen rood , en zeer net toebereyd , en eenige jaaren van my bewaart.

Aanm: Het bovenfte gedeelte is afgenomen , en de Herffene daar uit genomen zynde , kan men onder het Vel de natuurlyke gefteltheyd van 't Vet , de uytgang der Zenuwen uyt het Hoofd , de Tregter &c. zien.

N°. XXIII. Het Oog van een mensch met deszelfs twee oogfchellen , waar ontrent te confidereeren ftaat , dat uyt de binnenfte oppervlakte van de Oogfchellen ontelbaare Zenuw-tepeltjens voorkomen en gezien werden , waar van dat cenfibeke gevoelen , inzonderheyd wanneer zy ontftoken zyn.

N°. XXIV. De Aderige vlegting zynde een vervolg van de Slag-aderen , dezelve beftaat niet uyt klieren gelyk zommige willen , maar uit Slag-aderen ,

aderen, dewelke als in een ander wezen verandert zyn. Ziet wat ik over deze materie geschreven heb, en doen afbeelden in het antwoord op de XII. *Epist. Anat. Problem.*

N°. XXV. Een glas met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van 't dunne Herffenvlies, waar aan nog vast zit een klein gedeelte van de schorffe der Herffene: deszelfs Slagt-aderkens zyn vervult met een vleesagtige rood wassige stoffe, waar door de schorffe ook maar ligt rood ge-
couleurt is geworden.

In 't midden van dit voorwerp doet zig ook de aderige vlegting op, dewelke geenzints, gelyk gezegt is, uit klieren, maar alleen uyt de uyt-eynden der Slag-aderkens bestaande is, dewelke wonderlyk gedraayt en in een byzonder wezen verandert zynde, nochtans hol zyn, en met de Slag-aderkens continueel.

N°. XXVI. Een gedeelte van 't Agterbreyn van een mensch, met een gedeelte van 't langagtige merg, als mede het Pyn-appels wyze Kliertje, werwaarts haar voegen de opgevulde Slag-aderkens.

Op dat nu het Pyn-appels wyze Kliertje gereder te voorschyn zoude komen, zoo heb onder 't zelve een doorntje van een Meloen distel gestookt.

Hier nevens staat te confidereeren, dat ik agter dit voorwerp geplaaft heb een tak van een Africaansch gewas met deszelfs vrugten, ten eynde het voorwerp niet van zyne plaatze zoude wyken, als men de vles komt te bewegen.

Men kan hier ook klaar zien, hoedanig de Slag-aderen over het Achterbreyn loopen.

N°. XXVII. De regter zyde van 't aangezigt van een jonge in een vogt, 't welk als levendig voorkomt.

Hier in is voor eerst te zien een gedeelte des Tongs, met deszelfs Zenuw-repeltjens.

Ten tweeden, Hoewel de roode Voorlippen niet geheel en al van haar bekleetzel zyn ontdaan, zoo verbergen egter de Zenuw tepeltjens haar niet in het geheel.

Ten derde, Zoo komen ons ook klaar voor de Bloed-vaten, dewelke door de Kiezen loopen, nadien dezelve met een zaag doorgezaagt zyn, 't welk ook in andere doorgezaagde beenderen plaatze heeft; maar dit kan niet werden getoont, ten zy de Bloed-vaten opgevult zyn.

Ten vierde, Dat 'er ook in 't midden, of binnenste der Tanden een holte is voor de Zenuwen en Bloedvaten, voornamentlyk in de jonkheyd, zulks is meer als wel bekend; maar dat door die zeer harde sub-

stantie de gezeyde Bloedvaten ook heen lopen, bemerkte ik nu eerst in dit voorwerp.

N°. XXVIII. Een gedeelte van de Hersene van een mensch, wiens Slag-aderen in 't geheel niet zyn vervult, zoo dat de schorslige substantie geen roodigheyd aangenomen heeft.

En nadien dit gedeelte der Hersene de gelykheyt van kaas, die nog niet zeer hard is geworden, had gekregen, zoo heb ik dezelve in stukken gescheurt, waar door haar nu hier zeer veel straalen opdoen, dewelke mergige trekkingen of draaden verbeelden, zulks zoude iemand kunnen bedriegen, wanende dat het natuurlyke mergige trekkingen of draden waren.

In dit voorwerp blykt het ook, hoe zeer diep het dunne Hersen-vlies op verscheyde plaatzen zig tusschen de groeven van de Hersene voegt, zoo is 't dan ook, dat die schorsse niet alleen gemaakt werd in de bovenste oppervlakte van de Hersene, maar ook zelfs in de sleuven, en dat van de uyteynden der Slag-aderen, dewelke door het dunne Hersen-vlies verspreyd werden.

N°. XXIX. Een vles met vogt, en daar in een onvoldrage, en nog onvolmaakt mensche vrugtje ontrent een duym groot; 't welke door een hayrtje aan het Navelstrengetje vastgemaakt is.

Ontrent dit voorwerp is aan te merken,

Ten eersten, Dat 'er geen deukjens of putjens aan gevonden werden, maar glad, en van een natuurlyke effenheyd, als mede dat het sneeuw-wit is.

Ten tweede, Hoedanig de ledematen door de tyd moeten voortkomen uyt het lighaam zelfs, kan men hier zien, dewelke in dit voorwerp ontrent drie linien groot zyn. Ziet de III. Fig. van de III. Taf.

Ten derde, Het Navelstrengetje, waar aan het Kindje gehegt is door het toedoen van een hayrtje, is in zyn omtrek doorzigtig, maar van binnen duyfter, mogelyk wegens het begin van 't voorkomen der bloedvaten.

Ten vierde, Van wat sexe het is, kan ik nog niet zien.

Ten vyfde, De uysterste voetjens en handjens tot nu toe nog ontbrekende, zoo is 't dat 't geen uyt het lighaamtje uytpuyt als afgehouden ledemaatjens haar vertoonen, en hier uyt heb ik bevonden dat de voetjens en handjens na heen voortkomen.

Ten zesde, Ik kan met waarheyd zeggen, dat ik noyt een schoonder en sierlyker voorwerp van dat slag gehad of gezien heb.

N°. XXX. Een Vles met vogt, en daar in het beginzel van 't Ruggerg van een Mensch, met het bol ronde lighaam, als mede niet alleen de
boven-

bovenste piramids wyze lighaamen, die van de Heer *Vieußens* beschreven en afgebeeld zyn, maar ook de onderste, waar van ik de afbeelding heb doen maken, ende van my in 't eerste Anat. Cabinet beschreven zyn.

In dit voorwerp komt ons ook voor die spleet, die hier het beginzel van 't Rugge-merg in een rechter en linker zyde verdeelt: als mede de toegang tot de vierde Breyns hollichheid.

Op 't dekzel is nog een andere Vles

No. XXXI. Gesteld, en daar in een gedeelte van de schorfige zelfstandigheyt van de Herffene, 't welk met de eerste opslag en haastelyk gezien zynde, ymand zoude kunnen bedriegen, oordeelende dat zy Klieren zagen, daar in tegendeel 't zelve naukeurelyk bezien zynde, het klaarlyk blykt, dat het niet anders is als schorffige deeltjens, die nog niet ontdaan zyn, en blykt zulks te klaarder, als men het voorwerp in den omtrek beschouwt, alwaar diergelyke lighaamtjens zyn ontdaan, jaa ons zoo dun als dons voorkomen, en egter vervult zyn, met een ligt roode wassige stoffe.

No. XXXII. Een Pedestel, waar op gezet is een Vles met vogt, in zig bewaarende een stuk van de Herffene, door my vyf uren lang in Oly van Olyven gekookt, gelyk de Heer *Vieußens* gewoon is te doen: Maar zulks is een verkeerde en onnutte manier van præpareeren, want na het kooken in de oly, doet zig niet het minste op, dat iets lykt na bloedvaten, 't welk een yder kan beproeven: zoo dat de Heer *Vieußens* geenzints te houden is voor den Inventeur, van dat de Schorffe der Herffene alleen zouden bestaan uyt bloed-vaatjens: want niemand heeft tot nog toe (myn wetens) zulks my kunnen nadoen, of iets dat 'er na geleeke te wege gebracht.

Op het dekzel zit een andere Vles met vogt,

No. XXXIII. Waar in te zien is een gedeelte van 't dunne Herffenvlies, 't welk byna zoo dun is als een spinne-webbe, waar door egter zeer roode opgevulde Slag-aderkens loopen, welkers uytterste uyteynden in de schorffe der Herffene zyn verandert, en van my zoodanig ontdaan, dat men zeer klaar zien kan, dat de Schorffe uyt bloedvaten zyn bestaan heeft, gelyk gezegt hebbe.

No. XXXIV. De Tepel van een Vrouwe borst, met deszelfs ronde kring.

Aanmerkt ten eersten, Dat deze kring gemeenlyk in de Vrouwen bruynagtig is, maar in dit voorwerp, van zyn bekleetzel ontbloot zynde, komt het vel ons daar onder wit voor.

Ten tweede, Nadien de Tepel mede van zyn uysterlyk dekzel ontbloot

N n n n n 3

is,

is, komen ons aldaar te vooren de Zenuw-tepels, eenige overeenkomst hebbende met de Zenuw-tepels van 't hoofdje van de Roede. Ziet het eerste Anatomisch Cabinet. Waar in ook de Figuren gevonden werden van de Tepeltjens van de tepel des Borsts van een Walvis; maar nadien de Plaatsnyder dezelve aldaar in de Tepel van een Vrouw niet al te klaar had afgebeeld, hebben wy nu dezelve in dit X. Cabinet verbeterd. Zie de II. Fig. van de III. Taf.

N°. XXXV. Een mensche Hart, wiens bloedvaten nevens alle beyde deszelfs Ooren zyn vervuld, zoo dat men de waare gestelt heyd en figuren zien kan: en nadien zy opgevuld zyn, moet men egter niet aanmerken, dat zy in 't leven alle beyde te gelyk uytgespannen zyn, want als de Ooren vervuld zyn, zoo zyn de holligheden van 't Hart leedig, en ter contrarie als de Ooren leedig zyn, dan zoo zyn de holligheden vervuld.

Deze gezeyde vaten zyn zoo volmaakt opgevuld met een rood-wassige stoffe, dat het geheele Hart ons zeer rood voorkomt.

Ja men kan hier ook zien, hoe dat die gezeyde stoffe uyt de alleruyterste uyteynden der Slag-aderen in de gedaante van een dauw, haar uytgang hebben gezogt, tusschen de vleezige fibren van 't Harte, 't geen ik geloof in 't leven te geschieden door de voedende wey van 't bloed: daarenboven kan men in dit Hart zien alle deszelfs stonken, namentlyk de op en nederwaarts gaande stonk van de Hol-ader, de Ader zonder weergaa, de Hart-ader met deszelfs drie daar uyt opwaarts loopende stonken, als mede de vier Longs-aderen, en Slag-aderen; ook de Kroon-ader en Slag-ader, dewelke hier ook opgevuld in 't gezigte komen.

N°. XXXVI. De Sweferik van een Kind, zoo netjens toebereyd, als of zy nu eerst uyt het lighaam genomen was.

N°. XXXVII. De Lel des keels van een Mensch, waar in men zien kan klieragtige lighaamtjens, welke de snottelijke stoffe voorbrengen: maar om dat zy te beter in 't gezicht zoude komen, heb ik een takje van Tithymalus Cyparissias daar nevens gesteld, door wiens toedoen, zy beter na de wand van 't glas gedrongen werden.

N°. XXXVIII. Een Jongmans hart door het balzemen verhard, waar in ons zeer fraay voorkomen, deze navolgende zaken, namentlyk,

Ten eersten, Alle beyde de Stonken van de Hol-ader met derzelver regter oor, welke ons hier voorkomen als uyt een vertrek-plaats.

Ten tweede, Beyde de stonken van de groote Slag-ader, met de drie opwaarts gaande afgesnedene takken.

Ten derde, De Kroon-ader.

Ten vierde, De vier takken van de Long-ader.

Ten

Ten vyfde, De Longs Slag-ader uyt de linker holligheyd spruytende.

Boven op 't dekzel van dit glas werd gevonden

N°. XXXIX. Een Pedestál, voorzien met de driekantige Klapvliezen van de linker holligheyd van 't Hart.

N°. XL. Een droog Glas, en daar in het linker Oor van een **mensche** Hart zoodanig toebereyd, dat men de waare gestalte daar in zien kan.

N°. XLI. Een Pedestál, waar op een regter Oor van 't Hart van een mensch gezet is, mede zoodanig toebereyd, om deszelfs waare figuren te zien.

N°. XLII. Een droog Glas, waar in onthouden werden de Long, en Hart van een Jonge, hard gebalzemt.

In dit voorwerp kan men zien,

Ten eersten, hoe de Groote Slag-ader geplaatst is aan de zyde van des Longs Slag-ader, alwaar zy alle beyde uyt het Hart voortkomen. Als mede

Ten tweede, De verdeeling van de regter zyde van de Long in drie lobbens, de linker daar en tegen in twee, 't geen ik gemeenlyk alzoo ondervinde.

N°. XLIII. Een gedeelte van een Kalfs Longs Slag-ader, met een geel-wassige stoffe opgevuld, en zoo toebereyd, dat de uyteynden in 't gezigt komen, dewelke zeer veel verscheelen van die, dewelke zommige Aucteuren hebben doen afbeelden na Kalvere Longen, in plaats van die van Menschen.

N°. XLIV. Een ronde Pedestál, waar op gezet is een gedeelte van een mensche Long, die na de Balsamatie hard gemaakt is: dat deze verdeeling en forme der lobben van de Long van een mensch niet overeenkomt met die der Kalveren, word ik nu gewaar: daarenboven blykt het ook, dat veele Autheuren in 't onderzoeken en maken der figuren van de Longe dikmaals gebruykt hebben die der Kalveren, en van andere dieren, 't welk my nu genoegzaam blykt uyt haare figuren.

Aan de zyde van dit voorwerp is ook gesteld

N°. XLV. Een kleen gedeelte van een Kalfs Long, waar in ons voor oogen komt de verdeeling van de bloed-vaten in yder lobbetje, 't welk ook verscheeld van die der menschen.

N°. XLVI. Een gedeelte van de Longe-pyp van een jong geboore Kalfje, met de lobbetjens van de Long, die opgevuld zyn met een geel-wassige stoffe, en die zoodanig van elkander gescheyden zyn, dat men de waare gestalte zien kan, die niet overeenkomt met die van een mensch.

De tweede groote P L A N K.

N°. XLVII. Een Glas, en daar in een omwinding van de bogtige darm van een Kindje, dat zeer net en rood is, door het vervullen van de Slagaderen, en zyn deze Darmpjes droog bewaart, nogtans zonder deuken ofte rimpels.

Boven op 't dekzel werd gevonden een glas

N°. XLVIII. En daar in een stuk van de Colyk-darm, waar in het tweede of celluleuse-vlies te zien is.

N°. XLIX. Een Vlesje met vogt, en daar in een omwindzel van Darmpjes van een jong geboore kindje, welker bloed-vaten vervuld zyn.

Op het dekzel staat een ronde Pedestal, waar op gestelt is,

N^o. L. Een gedeelte van de bogtige en Colyk-darm, met deszelfs Worm-wyze uytsteekzel, zynde door de opvulling zeer rood.

N°. LI. Een stuk van een omgekeerde Nugtere-darm in de vogt: en nadien de inwendige oppervlakte, nu de uytwendige gemaakt is, kan men zeer netjes de eenzaame klieragtige lighaamtjens van de darmen, die ligt-rood door de vervulling zyn, zien.

N°. LII. Een droog Glas, in zig onthoudende een groot gedeelte van de Nugtere-darm van een kind, om dezelfde oorzaak zeer rood, in deze Darm komen ons ook de klieragtige lighaamtjens zeer rood voor.

Op het dekzel is gestelt

N°. LIII. Een gedeelte van de Bogtige-darm, waar aan vast is een gedeelte van 't Darm-scheyl, deszelfs bloed-vaatjens zyn mede opgevult en net gepræpareert.

N°. LIV. Een droog glas, daar ons op de grond voorkomt een gedeelte van de Bogtige en Colyk-darm, met deszelfs Worm-wyze uytsteekzel: en nadien in de Colyk-darm een opening van myn gemaakt is, komen ons in 't gezigt de gapende Klap-vliezen van dezelve.

Op het dekzel is een andere Vles gestelt met vogt

N°. LV. Met een gedeelte van de Bogtige Darm die omgekeert is, zoo dat nu de binnenste zyde de buytenste is, alwaar gezien werd een bondelke van klieragtige lighaamtjens, uyt de binnenste oppervlakte voortkomende.

N°. LVI. Een mensche Moerkoek in de vogt, zoo toebereyd, dat men zeer klaar zien kan datze niets klierigs bezit, veel min uyt Klieren bestaat in een gezonde staat: want alle de vaten en haar uyteynden zyn tot het uysterste toe opgevult, zonder geweld of gepretendeerde, en zoo genaamde ontvleezing daar aangedaan te hebben.

Op

Op het dekzel is een droog glas gestelt,

N°. LVII. Waar in een gedeelte van 't Net zoo dun als een spinne-web, en zoo fyn als of het zyde was.

N°. LVIII. Een gedeelte van een opgevulde Moerkoek in de vogt, die niet minder vertoond te bestaan als uyt loutere bloed-vaten, zonder tusschenkomen van eenige Klieren.

Op deszelfs dekzel werd gevonden een droogh glas.

N°. LIX. Waar in bewaart werd een gedeelte van de Navelstreng, wiens vaten met wind vervult zyn geweest.

N°. LX. Een gedeelte van een mensche Moerkoek in de voght, daar in gezien werd het bekleetzel, waar mede de Moerkoek bezet is op die plaatze, die na de Lyfmoeder ziet, welk bekleetzel van my zapagtigh of vlokagtig genoemd werd in 't 5^e. Anat. Cabinet.

Het zelve is niet anders als een voortkoming van 't Ader-vlies, 't welk beyde de oppervlaktens van de Moerkoek is bekleedende, zoo dat de bloed-vaten van de Lyfmoeder met de vaten van de Moerkoek onmogelyk met elkanderen kunnen vereenigen, en dat is ook waarschynelyk om dat de Moerkoek niet een gedeelte van de Moeder, maar van het Kind is.

N°. LXI. Een gedeelte van een Mensche Darmscheyl, met deffels Klieren. Deze gezeyde Klieren zyn zeer rood wegens haar vervulling, waar door het schynt dat zy een t'samen gestel van bloed-vaten zyn: want de zagtheyd daar van komt voort uyt de uysterste zappige uyteynden van de bloedvaten: 't welk de oude (*Parenchyma*) of t'zamen runninge geheten hebben.

Daar en boven kan men hier ook zien hoedaanige loop de gezeyde bloed-vaatjens hebben, die niet als in een gedaante van een klouwe, gelyk zommige gewilt hebben, maar dat dezelve in tegendeel op en nederwaarts lopende zyn, blykt hier klaar.

N°. LXII. Een gedeelte van de bogtige darm in de vogt, waar in te zien is deffels inschieting.

Aanm. dit gezeyde ongemak is zoo gemeen, dat ik, nevens myn zoon dit niet alleenlyk in een en 't zelve Lighaam op vier of vyf plaatzen heb gevonden, maar ook in veele anderen, die ik geopend heb, om dat my de occasie voorkomt om veele lyken te openen; ja my geheugt dat wy 'er drie agter elkander alzo geopend hebben, waar in ons zulks voorkam; zoo dat ik geloof dat diergelyks meermalen geschied, als men wel voor heen heeft geloofd.

Waarom men altoos bedagt moet zyn, als ymand klaagt van onlydelijke pyne in de buyk met braakinge en een besloote lighaam, zonder pyne

ne in 't water te maken, dat die in dit ongemak vervallen zyn, daarom oordeele ik het beste te zyn, in plaats van pynstillende en windbreeken- de medicamenten aanstonds, na gezette clystern, by pozen van boven een sterke purgatie in te geven, en om de braaking wyders voor te komen, dat de lyders een weynig Brandewyn na de ingevening in haar mond houden: maar andere geven die patienten tot een half pond quiksilver in, andere een kogel van zilver of goud, welke middelen mede niet te veragten zyn.

N°. LXIII. Een Pedestal voorzien met drie glazen, waar van het 1^e. In zig onthoud, een gedeelte van de Moerkoek, wiens bloedvaten (waar uyt zy bestaat) beginnen in Water-blaasjens te veranderen, welk ongemak voorheen gehoude wierd voor een valsche bevrugting.

Het 2^e. N°. LXIV. en daar in de voortgang van 't zelfde ongemak.

Het 3^e. en Grootste N°. LXV. waar in een geheele Moerkoek zoo groot als hy is, in Waterblaasjens verandert is, 't welk raar om te zien is, wie zoude kunnen gelooven, indien niet door ondervinding geleert was, dat de bloedvaten zoude kunnen veranderen in Waterblaasjens? ik heb voor deze wel diergelyke uytgeworpene blaasjens des lyfmoers gezien, maar konde niet navorschen wat zulks beduyden: maar naderhand quam my een Moerkoek te vooren, dewelke ten deele in Waterblaasjens verandert was, en zoo heb ik ontrent twintig jaaren geleden, die verkeerde mening en dwaling ontdekt.

Een ander droog glas is gesteld op 't dekzel, van dit glas.

N°. LXVI. en daar in een klein gedeelte van de Moerkoek, wiens uyteynden der bloedvaten, door een byzondere konst, zeer subtiel zyn uytgespannen, 't welk ik zeer moeyelyk oordeel te zyn, om de weekheyd van haar zelfstandigheid.

N°. LXVII. Een zeer wit en zoo net, en van veele jaaren bewaard kindje van ontrent 6 maanden dragts, even als of het nu eerst ter Wereld was gekomen; en om dat het niet zoude schynen ledig te zyn, zoo heeft het in zyn rechter handje een gedeelte van een rood ontbondene Moerkoekje, waar in mede blykt datter niets klierigs in is.

Boven op het bekleetzel staat nog een andere drooge vles,

N°. LXVIII. En daar in het Slaap-of Schub-wyze been, en ook de beenderkens van 't gehoor van een jong kindje, alle zeer wit en net toebereyd.

N°. LXIX. Een droog gedeelte van 't Net, zonder vet, 't welk zeer fyne zyde verbeeld.

N°. LXX. Een zeer cierlyk gedeelte van een mensche Net, waar in

ons voorkomt, dat het zelve in zommige zoo dun, in staat van gezondheid is, als een spinneweb, behalven op die plaatzen, die met Vet bezet zyn, waar door het zomtyds zo dik word, dat het 30 ponden zwaar bevonden is geworden, gelyk men lezen kan by de Hr. *Bartholinus*.

Alhoewel in dit voorwerp de bloed-vaten niet vervuld zyn, nogtans is 't hier zoo vol van bloedvaten, dat niemand het zelve zonder verwondering kan aanschouwen, gelyk in meer andere voorwerpen kan gezien werden.

Daar en boven werd hier ontdekt het bedrog van andere begaan, namentlyk dat het Net in een gezonde staat, als een vis-net met gaatjens zoude doorboort zyn, 't welk het ligtelyk door rouwe handen verkrygt.

N°. LXXI. Het Armtje van een kind in de vogt, tusschen wiens vingertjens gehouden werd een takje van de ordinarie passiebloem.

In de huyd van de bal van de hand, alwaar het oppervelleke en Netwyze Lighaam van Malpichius weggenomen zyn, kan men zeer klaar zien de uyteynden der bloedvaten, als mede de afgebrookene Veltepeltjens.

N°. LXXII. Een vles met vogt en daar in het Scheenbeen en voet van een jonge.

Al wie dit voorwerp voorkomt, zal belyden, dat het zelve zeer aangenaam, voor de oogen komt wegens desselfs couleur, dewelke als levendig zig opdoet, te meer nadien 'er gants geen deuken nog rimpels in werden gevonden.

Aan de buytenste zyde van de gezeyde voet komt ons in het gezigt een gedeelte van de Moerkoek, op dat het voorwerp niet van zyne plaats zoude wyken, en is dit gedeelte ook zeer net toebereyd.

Deze gezeyde Voet trapt op een gedeelte van de Colyk-darm, waar in, hoewel niet omgekeert, (dat men wel moet aanmerken) vertoond werden Klieragtige Lighaamtjens: deze darm heb ik genoomen van een zekere afgestorvene huwbaare Dogter, dewelke bevrugt zynde, van haar vryer wierd verlaten, en door het inneemen van Rottekruyd, haar van 't leven had beroofd; en nadien dit een verfoeyelyke zaak is, word desselfs gedarmte als met de voet getrapt, op dat zelfs geen voet in myne Cabinetten zoude schynen ledig te zyn, 't geen ik in alle myne Cabinetten (zoo veel het mogelyk is) zoek te myden, want al wat by my wonen wil, moet niet leedig, maar werkzaam zyn.

Op het dekzel is een ander glas,
N°. LXXIII. gestelt, waar in een gedeelte van de Hersene van een

Mensch, by na zoo hard als steen, en blinkent als Walschot, welk Walschot ook geenzints te houden is voor 't zaad van een Walvis, maar wel voor de Hersene van een kleender zoorte van Walvissen, die genaamt werd Castinjet.

No. LXXIV. Een Pedestal waar op een vles gestelt is met vocht, in zig onthoudende een onvoldrage Mensche vrugtje van ontrent 6 weken dragts, dat aangegrepen werd van een klein heel mooy twee couleurig Oost-Indisch slangetje.

No. LXXV. Het Hoofd van een Kindje, als levendig zig vertoonende, wiens opperste gedeelte van het Beckeneel afgenomen en het Voorbreyn uitgenomen zynde, het Achterbreyn met desselfs bloed-vaten, als mede het harde Harssenvlies in 't gezigt komen; dit vlies is blinkend en wit als zyde.

No. LXXVI. Een onvoldrage blind gebore Katje, onvolmaakte twelingen verbelende, voorzien met agt pootjens, twee staarten, en een hoofd.

No. LXXVII. Een Pedestal en daar op een gedroogt Levertje van een Kind, wegens de opvulling der bloedvaten zeer rood, waar in zeer klaar vertoond werd, 't zelve uit geen klieren te bestaan, (hoewel de Lever in 't geheel, niet zonder reden voor een klier kan werde gehouden.).

Aanm. Dat dit voorwerp ongeschonde en geheel, ja zelfs, het omvangende Vlies niet is afgenomen, zo datter van niemand gezegt kan werden, dat die gesupponeerde klieren, in de alzo genoemde ontvlezing zyn verbroken, nadien hier een geheele Lever vertoond werd, en wat een onderscheid datter is, tusschen de uiteynden van deze vaten, en van die der Nieren, als mede van die van de Milt, kan men ook in dit Cabinet zien: zo dat 't geen 't welk de Auteurs gemeent hebben toebereyd te werden, in die gewaande klieren, het zelve volbragt werd in de uiterste uiteynden der vaten, die zo fyn zyn als dons, en verscheidentlyk van gesteltheid van die, der andere ingewanden.

Deze uiteynden komen ons wel voor als Klieren, maar zo imand met een byzondere handeling deze vaten gevuld heeft, zal hy bevinden dat het niet anders zyn als bloed-vaten met geen byzonder vlies omvangen, tot welke pretentie Klieren geen bloedvaten loopen, na de bepaaling der Auteurs 't welk anderzints vereischt wierdt: maar het zyn de bloedvaten zelfs, gelyk ik veelmaal gezegt heb, en geen particuliere deeltiens, die men de naam behoord te geven van Kliertjens.

De Galblaas is ook zeer ryk van haar opgevulde slag-aderen voorzien.

No. LXXVIII. Een droog glas met een mensche Gal blaas; dewelk alhoewel maar opgeblazen ende gedroogt zynde, nogtans zeer netjes zonder

der kuyltjens bewaart is, welke zy anders na lange tyd daar in komen te krygen, 't welk ik door de konst verhoed heb, en zoo heeft zy haar natuurlyke forme behouden.

Daar en boven komt hier ons ook in 't gezigt de Gal-voerder met haar kromme cours, die in de viervoetige beesten niet te vinden is, welke kromheyd ons eerst vertoond en afgebeeld heeft den zeer ervaarene Heer *Mauritius van Reverborst*, Professor van de Heel en Snykonst in s'Gravenhage: en 't geen verders staat aan te merken, is, dat de kromheyd van deze canaal, op verscheide plaatzen in deszelfs holligheyd eenige verheventheden te wegen brengt, gelyk kleene klap-vlieskens belettende de uytgang van de Gal, buyten natuurlyke stimulatie of prikkeling van de Gal-blaas.

Op het dekzel van dit glas is nog een ander droog glas gesteld,

N°. LXXIX. getekend, waar in een Gal-blaasje van een jong geboore kindje is; dit is ook opgeblasen en gedroogd, behouden hebbende zyn natuurlyke forme, zonder eenige deuken, en zoo schynt het te verbeelden een groote hang-paarl: de bloed-vaten die daar door heen loopen zyn vervuld, en dat zoo menigvuldig, dat het schynt als of de geheele Gal-blaas alleen uyt bloedvaten bestond.

N°. LXXX. Een groote opgevulde, en in de vogt afhangende tak van de Poort-ader van de Lever, dewelke van 't omhangende vlies, en uysterste zappige uyteynden ontblood zynde, het getal van de takjens en uysterste uyteynden zoo subtiel zyn, dat het byna onuytspreeklyk is: die dit voorwerp gezien hebben, zyn wegens deszelfs nettigheyd en wonderbaarlyke structuur, als verlokt geworden.

N°. LXXXI. Een pedestal, waar op gezet is de Voet van een kind, zig als levendig vertoonende, de rug van deszelfs voetje heb ik geopend, en het vel voor een gedeelte weggenomen, op dat de Zenuwen en Bloedvaten in 't gezigt zouden komen.

N°. LXXXII. Een onvoldrage kintje van drie maanden dragts in vogt bewaart, waar van het hooftje van den Kittelaar tusschen de lippen der Vrouwelykheit zodanig uytsteekt, dat het een Jongetje schynt te wezen, daar 't in tegendeel een Meysje is; zulks bevinde ik altydt zodanig in vrugtjes van omtrent 3 of 4 maanden dragts; derhalven oordele ik, dat dit zelde of nooyt de Ouders in hare Boeken te regt aantekenen, gelykerwys 't aldus blykt.

Onlangs baarde zeker Vrouw een onvoldrage kintje van omtrent 3 of 4 Maanden, zynde niet van 't Mannelyke, maar van 't Vrouwelyke geslacht; alle de bystaande Vrouwen hielden 't zelve voor een Jongetje, dog na

Ooooo 3.

myn

myn konst wierden zy anders van my onderregt, haar te kenne gevende, dat het hooftje van den Kittelaar op dien tydt altydt zodanig uytsteekt, dat het een Mannelyke roede verbeelt; maar dat in 't vervolg de lippen der Vrouwelykheit zodanig aangroeyen en uytpuylen, dat het hooftje van den Kittelaar byna gantsch uyt het gezicht raakt.

De derde groote P L A N K.

No. LXXXIII. De helft van een mensche Nier, waar in de ongeschondene en geheele Tepeltjens gezien kunnen werden, en dat in een vogt.

No. LXXXIV. Een Nier van een Jonge in de vogt, alwaar de By-nier op de bovenste zyde van de Nier gezeten is, als een aker in zyn kelk of dop.

Aanm. Dat dit en 't voorgaande voorwerp, zeer net toebereyd zyn, met haar opgevulde Slag-aderen, en 't geen aanmerkens waardig is, deze By-nieren zyn zelde, of nooyt van een en de zelve figuur in de menschen.

No. LXXXV. Een halve Nier van een mensch in een drooge vles, wiens Slag-ader, en te gelyk de Ader vervult zyn; de ronde lighaamtjens, dewelke voor het opvullen, en ook voor de diffolutie, haar als kleene kliertjens vertoonden, zyn nu in dit voorwerp ontdaan, 't welk een bewys is, dat die gezeyde lighaamtjens niet anders zyn, als een omwinding der Slag-aderkens of van uyteyndens der bloedvaatjens.

Boven op 't dekzel,

No. LXXXVI. Is geplaatst een gedeelte van een mensche Nier, wiens Ader ik gevuld hebbe, op dat men het onderscheyd der aderen en slag-aderen eynden zoude kunnen zien, zynde de uiteyndens der Aderen zoo wonderlyk van toefel, dat ik onmagtig ben zulks met woorden te uyten: de zeer wydberoemde Heeren *Malpichius en Bellinus*, schenen geen nalezing daar ontrent naargelaten te hebben, maar zy hebben nog al veel over het hoofd gezien, 't welk als in de put van Democritus nog is verborgen gebleven, en wat wonder, nadien de Nieren zoo wonderbaarlyk van structuur zyn, dat de allerbequaamste plaatfnyders naauwlyks de waare gestalte daar van zoude kunnen verbeelden.

In de voorgaande Anatomische Cabinetten komen ons veele zaaken in de Nieren voor, die in een vogt bewaart zyn; maar nu door een onverzadelyke luste en begeerte, en niet zonder onvermoeyden arbeyd verder en verder voortgaande, toone ik deze, en geene dingen in de Nieren, die door een balsamatie verhard zyn geworden, waar van de beschouwers versteld staan: en hoewel ik duyzende Anatomische zaaken bezit, waar meede men het verzaken van de Godheyd tegen gaan kan, zoo zoude dit alleen genoeg zyn.

Aanm.

Aanm. verders, dat 'er ook een zeer groot onderscheyd ontstaat, tusschen de uyteynden der Aderen en Slag-aderen van de andere ingewanden, 't welk ik oordeele verwonderinge waardig te zyn, nadien zulks (myns wetens) van niemand tot nog toe bekend gemaakt is.

Daarenboven zyn de Aderen der Nieren zo groot in getal; en van zo een subtielheyd, datze haar voor onze oogen zoude verbergen, ten ware men daar toe 't gebruyk der vergroot glazen tot hulp quam te nemen.

Dit is 't geen ik in de voorgaande Cabinetten geschreven had, namentlyk dat my eenige nieuwe verschynzelen in de Nieren voorquamen, dewelke ik beloofde nader te zullen uytvorssen.

In dit X. Cabinet werden ook voorwerpen van mensche Nieren gevonden, waar in duydelyk blykt, niet alleen wat men houden moet voor de prætense Klieren der Nieren, maar ook wat de onderzoekers van de zelve verleyd heeft, namentlyk in het doorzoeken der Nieren komen ons dikwils ronde lighaamtjens te vooren, dewelke gelyk ik gezegt heb, waarlyk niet anders zyn; als een omwinding der uyerste uyteynden der Slag-aderen van de Nieren; maar als men de Slag-aderkens tot het uiterste vervult, zoo ontdoen haar de zelve gelyk een klouwe gaare, zoo dat zy niet minder zyn, als deelen, die op haar zelfs bestaan, en met een vlieske overtrokken zyn, zonder het welk zy te onregt Kliertjens geheten zyn; en staat ondertusschen aan te merken, dat zoodanige omwindingen der bloetvaten in geen der andere ingewanden gevonden worden.

No. LXXXVII. Een droog glas, en daar in een halve mensche Nier, wiens eygen vlies ten deelen afgenomen zynde, men zeer klaar zien kan, hoe de uyteynden van de Slag-aderen, en Aderen over de oppervlakte loopen.

Aan dit voorwerp is nog vast een gedeelte van de Pis-leyder met haar opgevulde Slag-aderen.

Boven op 't dekzel is geplaatst.

No. LXXXVIII. Een halve Nier van een jonge, in wiens inwendige oppervlakte ons zeer veel ronde en als klierwyze lighaamtjens te vooren komen, die Klieren schynen te zyn, dewelke, gelyk ik voorheen heb gezegt, niet anders zyn, als in een gekronkelde bloed-vaatjens, waar van eenige hier ontdaan zyn, eyndelyk vcranderen die in de waterkanalen van Bellinus: aan de buytenste zyde komt ons by na het zelve verschynzel te voore.

No. LXXXIX. Een vles met vogt en daar in de Milt van een mensch, wiens Slag-ader ten deele opgevult is: daar in kan men zeer klaar zien, datter

datter geen overdwersse fibren of draaden in de Milt van een mensch gevonden werden, als wel in de Milt van een kalf: want zy zyn alle te gelyk bedrogen geweest, die gemeent hebben, dat de Milt van een kalf daar in overeen quam met die van een mensch.

Daarenboven heeft niemand tot nog toe aangetoond, dat 'er in de Lever 't zy van een mensch of kalf, eenige Klieren, nog ook byzondere vertrekjes gevonden werden, dit heb ik in de voorgaande Cabinetten overvloedig genoeg getoond.

N^o. XC. Een groot gedeelte van een mensche Milt in de vogt. deszelfs Ader en Slag-ader zyn zoo vervult, dat ze geheel en al zeer rood is.

In dit voorwerp zyn nog op verscheide plaatsen de sappige of mergagtige uyteynden aan vast, dewelke de Auteurs gehouden hebben voor Klieren, maar in tegendeel, zyn 't niet anders als het vervolg van de bloedvaten met geen byzonder vlies omvangen.

N^o. XCI. Een rond pedestel waar op een kalfs Milt, wiens Slag-ader ten deele vervult is.

Aanm. Ten 1^e. dat de takken van deze Slag-ader in de kalveren de groeven vergeselschappen, die in plaats van de Ader in dit voorwerp werden gevonden.

Ten 2^e. kan men hier ook zien, hoe dat de Milts Ader in een kalf, zoo dra zy in de Milt gekomen is, aanstonts poreus word, en meer en meer voorlopende, en verminderende, werd zy als vernietigt, de Slag-ader verlatende.

Ten 3^e. blykt het dat de Milt van een kalf zeer fibreus is, welke fibren voor een groot gedeelte overdwars lopen, 't welk in 't navolgende voorwerp zeer duydelyk voorkomt.

N^o. XCII. Een stuk van de gezeyde kalfs Milt, zoo toebereyd, dat de overdwersse fibren ons zeer klaar in 't gezigt komen.

N^o. XCIII. Een ronde Pedestel, en daar op een geheele Milt van een jong geboore kind, waar van het vlies daar het mede bekleedt is, niet is afgedaan: deszelfs slag-ader vervuld zynde, vertoonen haar de uiterste uyteynde onder het vlies.

Aan de zyde kan men ook het Maage kussen zien, dat mede zeer rood is, om de reden, voor heen dikmaals vermelt.

N^o. XCIV. Een groot stuk van een mensche Milt, dat nog omvangen is van zyn vlies: waar in zeer klaarlyk blykt, dat dit ingewand niet minder als uyt klieren bestaande is, want de vaten daar van zyn geheel anders gestelt, als die, welke de Nieren en Lever te zamenstellen, zoo dat het onderscheyd harer werking niet bestaande is in de verscheidentheyd

heyd der sweetgaatjens, die nooyt van ymand zyn voor oogen gestelt, maar in de verscheydentheyt van loop, figure en substantie van 't uysterste der vaten: en nadien ik nu de gezeyde Ingewanden zeer klaar vertone (zonder onnutte of ydele excarnatie) dat dezelve niet bestaan uyt zoo genaamde Klieren, welke my niemand tot nog toe heeft kunnen vertone, zoo en zal my niemant met recht kunnen beschuldigen van te zyn een destrueer derder klieren, gelyk voor dezen verfmadelyk gedaan wierd.

No. XCV. Een droog glas, waar in de roede met het zakje van een kint ophangen.

Het zakje zeer zinnelyk toebereydt zynde, heeft zyn natuurlyke gedaante behouden; 't zelve is wegens de opvulling der bloetvaten zeer root van couleur.

Wanneer 't zakje met een pypje, tusschen de huyl en 't vlezyge (van my het cellulouze gezegde) vleys ingebracht zynde, opgeblazen wierdt, heeft de roede zich ook door de wint opgerecht; en nadien het cellulouze vleys van 't zakje aan een geschakelt is met dat van 't geheele lichaam, blykt het klaar, waarom de menschen des Zomers (als 'er een zware slag in den oorlog voorgevallen is) gesneuvelt en op den rug leggende, binnen vier en twintig uren menigmaal een styve roede krygen; ende dat wegens de gesting der vochten in den cellulouzen rok, waar door het gehele lichaam, 't hoeft zelfs niet uytgezondert, op een wonderbaarlyke wyze opzwelt.

Toen ik voor dezen van een Heer, die in 't leger gedient hadde, gevraagt wierde, wat de oorzaak van deze oprechting was, konde ik hem de ware reden niet zeggen, maar nu heb ik zulks gezien in 't dode lichaam van een zeker man, dewelke door een geweldige doot met een mes was omgebracht, wiens lichaam tot bederving en gesting gekomen zynde, hebben wy de roede opgerecht gevonden.

Boven op 't dekzel is gestelt een ander glas met vogt.

No. XCVI. en daar in den Aars van een jong Kindje, alsof het levendig was, met deszelfs pleyen en onderste uitpuylende streep; dit voorwerp is zeer net gepræpareert.

No. XCVII. Een moot van de roede in vogt bewaart, waar van de drie zenuwagtige spongieuse lichamen, met een rode waschagtige stoffe opgevult zyn. In dit voorwerp komen ook de opgevulde bloetvaten, door den rug en de zyde van de roede lopende, te voorschyn.

No. XCVIII. Een vles met vocht, bewarende het voorste gedeelte der roede.

P p p p p

Merk

Merk aan, Gelykerwys eerbaarheyt halven de krone der roede achter het roedenhoofje is afgesneden, aldus is ook een gedeelte voor de krone weggenomen.

In dit gedeelte van 't roedenhoofje, zo gy't van achteren beschouwt, komen 'er naar 't hoofje toe de twee zenuwagtige spongieuze grote lichamen, als mede het kleyne, dat den pisweg omringt, te voorschyn: Maar in tegendeel het voorste beschouwende, ziet men het vierde zenuwagtige spongieuse lichaam, 't welk niet anders is, als een aaneenscha-keling van 't kleine spongieuse lichaam, dat den pisweg omringt. Zie wat ik over deze zaak in myne ontleet en heelkundige aanmerking geschreven, en hebbe laten afbeelden.

In 't opperste gedeelte van dit voorwerp vint men ook de zenuwagtige tepeltjes, die ik in myne Anatomische Cabinetten heb laten afbeelden, en welke de zeer schrandere ontleder *Morgagnius* voor klieren beschreven en afgebeeld heeft.

Boven 't kleyne zenuwagtige spongieuze lichaam, komen 'er twee afgesnede bloetvaten te vore.

Nadien dit alles met een rode waschagtige stoffe opgevult is, kan 't zeer wel gezien worden.

No. XCIX. Een voetje, en daar boven op een rots, uyt stukken van een anderen rots t'zamegesteld in welkers holligheydt een grote vles, waar in een uytgerafelde grote bal van een mensch besloten is: Hier kan men zien, hoe dun deze vaatjes zyn, die den bal voor 't grootste gedeelte uyt-maken, wanneerze van 't zaat berooft zyn: want ze zyn zo fyn als dons, in de welke echter het eerste beginzel van 't Zaad gemaakt wort, zonder tusschenkomst van voorgegeve klieren; en wat zou 'er in de weg wezen, waarom de andere ingewanden, die by na uyt enkele vaten bestaan, zonder klieren, de vereyschte vogten niet zoude toebereyden?

No. C. De Bal van een Mensch op een andere wyze, namentlyk de Zaadstoffe uytgedrukt zynde, toebereydt, zo dat de vaatjes, die den bal uytmaken, zo dun zyn, dat ze de gedaante van spinrag schynen te hebben, dog echter houdt men tot nog toe onwrikbaar, dat ze hol zyn.

No. CI. De Zaadblaasjes van een mensch, met zaadt nog opgevult, met hare uytwerpende vaten, Voorstanders, en 't Hanenhoof, (of 't [*caruncula*] kleyne vleeschheuvel) met den hanenbek van de *Graaf*.

No. CII. Het Borstbeen van een jöng Kind met de afgesneden Kraakbeenderen der Ribbens: dit is zoo wel toebereyd, dat de Kraakbeenderen als doorschynende zyn.

Daarenboven zyn niet alleen de slag-aderen, die over het Borstbeen en Kraak-

kraakbeenderen der Ribbens loopen, maar ook die, dewelke onder het borst-been passeeren, die men de inwendige Mams slagaderen noemt, zeer mooy vervuld.

N^o. CIII. Het gehele hooftje van een Mannelyke roede, met een gedeelte der roede. Schoon ik de zenuwagtige spongieuse lichamen met een rode waschagtige stoffe opgevult hebbe, is evenwel het gehele hooftje wit gebleven, en dat wegens de opblazing van 't cellulouze vlies onder 't dekzel van 't hooftje gelegen.

N^o. CIV. Een Voetje en daar boven op twee moten van een Mannelyke roede; nadien de roede is opgeblazen, gebalsemt, en verhardt, kan men de drie zenuwagtige spongieuse lichamen met den pisweg, en 't middelschot zeer klaar zien.

N^o. CV. Een droge Vles, en daar in de roede van een Jonge, met het daar aan vastzittende Balzakje, schynende te leven.

Merk aan, dat den cellulouzen rok van deze voorwerpen opgeblazen, en aldus de roede styf geworden is; dit heeft de opblazing van den gemelden rok alleen veroorzaakt, zynde de zenuwagtige spongieuze lichamen ingetrokken en niet uytgespannen: de huydt van 't Balzakje en de roede is op verscheide plaatsen afgesneden, op dat het cellulouze vlies, als mede het middelschot van 't Balzakje in 't gezicht zoude komen; en dat aan te merken is, het middelschot met den cellulouzen rok t'zamenhangende, is zo wel opgeblazen en Celluleus, als de cellulouze rok van 't zakje, die de vlezig rok gemeenlyk genaamt wort.

N^o. CVI. Een Hardt en zeer groot geworde Baarmoeder van een Vrouw, 't welk ik in oude Vrouwen menigmaal ondervonde hebbe; daar en boven komt 'er in de bovenste oppervlakte een ander en kleyn hardtgezwel voor den dag, als mede de eyernesten, de eyerpypen (de trompetten van *Fallopins* genaamt) zynde dit alles zeer wel gestelt, en in een vogt bewaart.

N^o. CVII. Een vles met vogt, waar in een Baarmoeder met de onderhorige delen; (zonder de Vrouwelykheydt) een van de eyernesten bedorven, en door my geopent zynde, hadt een vreemde stoffe in zich besloten, 't welk door een ingestoke doorntje aangewezen wordt.

N^o. CVIII. De teeldelen van een Meysje, (zonder de schamelheydt) waar aan een gedeelte van den endeldarm, en de gehele Waterblaas vastzitten.

Nadien de Baarmoeder tusschen den endeldarm, en de waterblaas altydt gelegen is, betekent zulks, dat een mensch tusschen front en pis geboren wordt. Dit alles met een vleeschcouleur pronkende schynt nog te leven.

No. CIX. Een Vles met vogt de Baarmoeder van een Vrouw met de aanklevende eyerneften, Trompetten, het lofwerk, banden, en een gedeelte van de schede in zich onthoudende; nademaal alle de drie Baarmoeders met hare aankleve in vogt hangen, en by gevolg haar natuurlyke plaats niet behouden, wort 'er in 't onderste van dit Cabinet een gedroogde Baarmoeder met de onderhorige delen bewaart, waar aan de letters A. B. C. &c. gehangen zyn, tot opheldering van de voorgaande in vogt bewaarde Baarmoeders, ten aanzien van de plaatzing dier delen.

No. CX. Een Kindje van omtrent vier maanden en een half dragts, zittende op een gedeelte van een Moerkoek, in wiens handje onthouden werd een tackje van de Acacia Spinosa.

No. CXI. Een henne Ey met een staart.

No. CXII. Een vles met voght en daar in het onderste van 't Rugge-mergh van een mensch met deffels paarde staart, 't welk niet anders is, als een bondel van Zenuwen, die na de onderste leden lopende, haar voorraat verschaffen van geesten.

Nadien nu de drie groote en breede planken beschreven zyn, zal ik nu overgaan tot de drie smaldere planken, waar op mede verscheide raare voorwerpen gevonden werden.

De eerste kleyne P L A N K.

No. CXIII. Een gedeelte van 't vel van een onvoldraage Kindje, waar door heen zeer veel roode en fyne bloed-vaatjens loopen.

No. CXIV. Een glas met voght in zich onthoudende een gedeelte van de Rugge-graat, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't Rugge-mergh, wiens schorflike substantie in 't midden van de merg-aghtige geplaatst zynde, ziet men te bestaan alleenlyk uyt bloed-vaatjens, waar door die schorflike substantie zig hier zeer rood vertoont wegens het opvullen.

No. CXV. Een vierkante Nootebooms Doosje, en daar in een Scheenbeentje met de uysterste voet van een Kindje door het balsamen hard gemaakt.

Aanm: De opgevulde bloed-vaatjens van 't Vel zyn zoo menigvuldig, dat de aanschouwers haar niet genoeg konnen verzadigen in het aanschouwen.

No. CXVI. Een gedeelte van het Middel-rift, waar van ik 't zelve zoude

zoude durven zeggen, als van de voet, wegens de menighte en subtielheyd der Bloedvaten, want alle zynze tot het uysterste toe vervult.

No. CXVII. Een droogh gedeelte van 't Net, 't welk zig hier zoo fyn opdoet, als een spinnewebbe, egter kan het dikmaals zoo verdicken en verzwaaren, gelyk Vesalius voorgekomen is, dat het vyf ponden konde haalen.

No. CXVIII. Het Borst-been met de Kraak-beenderen van de Ribbens van een Kindje van zeven maanden draghts.

Aanm: Aan de voorste zyde vertoonen zig de bloed-vaten van 't vel, die tot het uysterste toe opgevuld zyn: aan de agterste of binnenste zyde komt ons voor een gedeelte van 't Borst-vlies, wiens bloedvattjens zoo fyn zyn, als dons, egter zyn zy tot een toe, geheel opgevuld.

No. CXIX. Een gedeelte van een kalfs Milt, waar in men de poreusheyd van de Milt-ader kan zien, 't welk in de mensch geen plaats heeft, zoo als ik te vooren gezegt heb.

No. CXX. Een houte curieuse Komme vervuld met alle de dunne Darmen van een jonge, zeer net gepræpareerd en zeer rood, wegens de opgevulde Bloed-vaten.

No. CXXI. Het scheen-been van een kind, zonder de uysterste Voet en Dye, door wiens vel, de uyteynden der Bloed-vaten gevuld zynde, zoodanig lopen, dat men de waare cours en gesteldheyd daar van zien kan.

No. CXXII. Een vles met voght in zich een andere vles met voght behoudende, over wiens oppervlakte uytgestrekt is een gedeelte van 't Net van een jong geboore kindje, 't welk zeer cierlyk zynde, ons aantoonde de manier en wyze hoe het vet zich vergadert in haar cellkens.

No. CXXIII. Een pedestal, waar op gezet is een stuk van de Longh van een jongh geboore kindje, wiens slag-aderen tot het uysterste toe opgevuld zyn, waar door de geheele portie ons zeer rood voorkomt.

De Doorntjens van de groote gedoornde Westindische Vygen, wyzen ons aan die wonderbaare cours, en 't groote getal der uysterste eynden der Slag-aderken van dit ingewand.

No. CXXIV. Beyde de Ooghschellen van een mensch, welkers inwendighe oppervlakte met zeer veel Zenuw-tepeltjens voorzien zyn, waar door de Ooghschellen van binnen zoo gevoeligh zyn, datze naulyks eenig aanraken, ook geen zand of yets vreemds verdragen kunnen.

In dit voorwerp doen haar niet alleen op de Traan-stippen, maar ook die mondekens van de uytgevende canaaltjens, dewelke in de rand der

Oogh-schellen zitten, dewelke van de Heeren Professoren Meyboom, en Morgagnus afgebeeld zyn in haar schriften.

Ontrent deze gezeyde mondekens heb ik geobserveert, dezelve niet anders te zyn, als openingjens van kleene slangs-wyze lopende canaaltjens, dewelke continueel en vereenigt zyn, met de uyteynden der Slag-aderkens, gelyk de uyteynden der Slag-aderkens van de Nieren met die der Pisca-naaltjens, dewelke van de Professor Bellinus, en na heen van my, en ook van andere afgebeeld zyn geworden.

Wilt ondertusschen W. L. voor geen waarheyd aannemen, dat deze gezeyde canaaltjens haar oorspronk zoude hebben uyt gepretendeerde en ingebeeelde Kliertjens, want ik heb meermalen bevonden, wanneer ik de dicht byzittende Slag-aderkens vervulde, dat alle deze Canaaltjens ook vol liepen, zoo dat zy continueele lighaamtjens zyn.

N^o. CXXV. Een vles met voght, waar in bewaard werd het Oogh van een mensch, 't welk met een schaartje geopend zynde, haar deze navolgende zaken opdoen.

Ten 1^e. Een gedeelte van 't Witte, en ook het Hoorn-vlies, daarnevens het Ruyschen en Aderlyke vlies, en wat een onderscheyd er is tusschen deze twee kan men hier zien.

2e. Het Spinne-webs wyze vlies komt hier uyt het midden te voorschyn.

3e. De Hayr-band, en deszelfs

4e. Voortgang, als mede

5e. De Regen-boogh, ook

6e. Die circul in de omtrek van de Ooghappel, dewelke bestaat uyt bewegende draaden, dewelke den Oogh-appel toetrekken.

Staat vèrders te confidereeren, namentlyk,

7e. Dat de buytenste oppervlakte van 't Oogh hier voorkomende, de binnenste is, ten eynde het boven vermelde te bequamer konde gezien werden.

N^o. CXXVI. De grond van een gedroogde mensche Water-blaas, staande op een pedestel, door dezelve loopen ontelbaare cierlyk opgevulde bloed-vaten, welkers cours geenzints over een komt, met die geene, dewelke door het Vel, Nieren, Milt, Lever, en andere deelen loopen.

N^o. CXXVII. Een groot stuk van een sponcieus beenige substantie, op een stuk van een rots geplaaft: 't zelve heb ik gebrooke van een prodigieus, en byster groot stuk van de zelfde substantie, 't welk van zoo groot een zwaarte was, dat ik 't zelve te naauwer nood van de vloer konde optillen: En nadien het ten deele zeer nauw overeenkomt, met de spongieus-beenige

beenige substantie, de welke gevonden werd in de aanhangzelen der beenderen der menschen, en ten deelen met de sponciense beenderen van de Neus der Kalveren, zoo kan ik niet bedenken uyt wat dier 't zelve voortgekomen is, ten waare uyt een Walvisch, dit alleen kan ik met waarheyd zeggen, dat het op onze zeestranden gevonden is, en tot nu toe t'mynen huyze dit groote stuk bewaard werd.

N^o. CXXVIII. Een droog glas, waar in onthouden werd, de Water-blaas van een jongh geboore kindje, met deszelfs Pis-vat, en twee Navels Slag-aderen, en zyn deze alle zeer rood van couleur, wegens het opvullen der Slag-aderen, zoo dat men met geen punct van een naald in de Water-blaas zoude kunnen steken, zonder quetzing der Bloed-vaten.

N^o. CXXIX. Een zeeker Vlies wiens slag-aderkens met een geel wassige stoffe zyn vervult, en wel zoo konstig, dat de uysterste uyteynden gezien werden, dewelke zeer aardig gevlogten door den andere heen loopen.

Die geene die 't ook tot mynent gezien hebben, die hebben haar niet genoeg kunnen verwonderen, dat ik de bloedvaten zoo verre heb weten te vervolgen, tot dat zy dons of catoens fynte gekregen hebben, en eghter opgevult zyn geworden.

De tweede kleyne P L A N K.

N^o. CXXX. Een stuk van 't Vel van de bal van de voet van een jonge, wegens meermaals verhaalde opvulling zeer rood van couleur.

Ontrent de uysterste eynden der slag-aderen, dunkt my dat ik iets byzonders verneeme; myn voornemen is 't zelve in 't toekomende nader te onderzoeken.

Het gebeurt menighmaal, dat ons duyzende van kleyne ronde lichaamtjens buyten op 't vel voorkomen, en daar wat uytsteken niet alleen in levendige en doode menschen, maar ook zelfs in de vogelen, waar uyt dat de vederen voortkomen, gelyk onze hayren uyt de uyteynden der Zenuwen: indien men die ronde lichaamtjens voor Vel-klieren wil debiteeren, zullender geen Vel-tepeltjens te vinden zyn, en in tegendeel zomente voor Vel-tepeltjens wil houden, dan zullender de Vel-klieren ontbreken. Ik vertrouwe, dat die ronde lichaamtjens, die by zommige buyten het vel uytpuylen niets anders zyn, als uyteynden der Zenuwen, en voor Zenuw-tepeltjens moeten geboekt werden: te meer, omdat de Zenuw-tepeltjens veelerhande zyn en verscheyde van maakzel, gelyk als in de

de Tongh, Tepel van de borsten, Schaamdeelen, Voorlippen van my in 't 3de Anat. Cabinet afgebeeld, Oogschellen en andere partyen.

Weshalven ik oordeele dat het wel de moeyte waardig is, verders te onderzoeken, wat daar sy van de oorspronk van 't sweet, of wat de gepratendeerde en alzoo genaamde Vel-kliertjens zyn, gelyk Malpighius sustineert of de uysterste uyteynden der slag-aderen, waar uyt het sweet als een dauw voorkomt, gelyk ik sustineere.

N^o. CXXXI. Een stuk van 't Vel van een mensche-hoofd, immers zoo rood, als het voorgaande, wiens uysterste slag-aderkens ten opzichte van haar loop ook van de voorgaande verschillen, gelyk het in de gezeyde voorwerpen te zien is.

N^o. CXXXII. Een kleyn stuk van de Lever van een jonge, met deszelfs Gal-blaas, en een gedeelte van 't vlies dat de Lever omvangt.

Aanm. Dat de Galblaas uytgespannen en zonder deuken ons voorkomt, en loopen door de zelve zoo veel slag-aderkens, datter geen spatie overig is, daarze niet in ons gezicht komen.

Dit bovengemelde vlies is mede zeer ryk van Slag-aderkens, en lopen dezelve by na op de zelve wyze, als de Zenuwen in de bladeren der boomen, en zyn derzelve uysterste uyteynden als dons of katoen.

Staat ook verders aan te merken dat ik in 't vervullen alleen maar de Slag-ader genomen heb, zoo dat nog de tacken van de Poort-nog Hol-ader daar van medegedeelt zyn geworden, waar door dit gedeelte van de Lever ons zwart voorkomt

De Slag-ader van de Gal-blaas komt ons ook hier plyzierig voor, en als zy het Gal-blaasje wel voorzien heeft, zoo loopen deszelfs takjens verders door de substantie des Levers, en dat in zeer groot getal; de Auteurs hebben deze takjens t'onregt aangezien voor wortels van de Gal-blaas.

N^o. CXXXIII. Het halve aangezigt van een jong geboore Kindje.

In dit voorwerp kan men zien.

Ten 1^e. De ruyghe verheventheden van de bovenste Lip, na het wegnemen van 't buitenste bekleetzel. Zie het 3^e. Anat. Cabinet.

Ten 2^e. Zoo komen ons ook hier voor de Sweet gaaten van de huyd namentl. daar het oppervelleke weg genomen is.

Ten 3^e. De couleur van 't Aangezigt verbeeld die van een levendigh Kind, zoo dat hier geen affschuwelykheid te zien is.

N^o. CXXXIV. Een gedeelte van de Bogtige, of Weeke-Darm van een Jonghe zynde van een levendige couleur, waar in ons voorkomt een Inschieting van 't gedarmte, als mede de Klieren van 't Darmscheyl die verhard of scirrheus zyn geworden.

N^o. CXXXV.

No. CXXXV. Een droog glas, waar in, aan een roode zyde draad opgehangen is een steen als Marmorsteen, die ik in een Galblaas van een mensch gevonde heb, dezelve van ter zyde gezien zynde, verbeelt de kop van een Uyl.

No. CXXXVI. Een vles met Voght, en daar in een gedeelte van de Wang van een mensch met een gedeelte van de onderste-kaak.

In dit voorwerp zien wy zeer klaar [na het wegnemen van 't inwendig bekleetzel *Epithelia*] zeer veel Zenuw-tepeltjens, en hoe groot een onderscheid daar is tusschen die geene, dewelke de bovenste, en die, dewelke de onderste plaatzen bekleeden, kan men hier zien.

En schynen deze Tepeltjens meerendeels van twee t'samengesteld te zyn.

Daarenboven komen ons in 't gezigt de Tepeltjens van 't Tandvleesch waar door het Tand-vleesch zoo pynelyk is, als het van zyn inwendig bekleetsel ontbloed is. Ziet de 1^e. Tafel. 2^e. Fig.

No. CXXXVII. Een droog glas, en daar in een gedeelte van 't vleeftige deel des Middel-rifs van een Jonge, waar door ontelbaare opgevulde Slag-aderen loopten, welkers kours zeer verschillende is van die, die door het vleeftige deel passeeren.

No. CXXXVIII. Een Tombe of Grafftede, daar in het geraamte van een Kindje van ontrent twee-en-twintig weeken draghts.

Het zelve is zeer net, maar niet op de gemeene maniere toebereyd, het hoofdje is verciert met een kroontje van zeer kleyne natuurlyke bloemkens, en voornamentlyk van de soorten van *Xeranthemum*, die haar couleur behouden; in zyn linker handje houdt het een tack van een opgevulde Slag-ader, een rode Coraaltak verbeeldende.

No. CXXXIX. Een Pedestel waar op een kleyn Steen-rotzje geplaatst is, in wiens holte gevonden werd een Eytje van een Hen, 't geen uyt een ander honder Ey gehaalt is.

Het zelve is mede met een harde schaal bezet, even eens als 't Ey daar het uytgehaalt is. Siet Taf. III. Fig. III.

No. CXL. Een gedeelte van de Longh van een onvoldrage Kindje op een Pedestalletje gezet, wiens Slag-ader vervult is, waar door het geheel rood is, en daar het doorntje van de groote Meloen-distel geplaatst is, aldaar komen ons de uysterste uyteyndten op een wonderlyke manier in 't gezicht.

No. CXLI. Een vles met vogt in zig onthoudende een gedeelte van de Maag van een mensch, dat zeer rood is wegens meergemelde opvulling der bloedvaten.

Door de inwendige oppervlakte, (die zich nu hier op doet als de uytwendige) komen ons ontelbare Sweetgaatjens te voren: of deze uytgevende of ontvangende zyn, zulks kan ik niet zeggen? daarenboven vertoonen ook haar in de inwendige oppervlakte in dit voorwerp de natuurlyke rimpels.

N^o. CXII. Een gedeelte van de Maagh van een ander mensch, wiens rimpelen in verscheide deelen verdeelt zyn, Kliertjens gelykende, maar dezelve zyn niet anders als verdeelde rimpels.

Het bovenste van dit voorwerp is een gedeelte van de twaalf-vingerige Darm, in wiens binnenste oppervlakte iets nieuws in 't gezigt komt, waar van hier na breder.

N^o. CXLIII. De Maag van een jong geboore Kindje, uyt wiens binnenste oppervlakte eenige nieuwigheden in 't gezigt komen, ziet hier van het 2^e. Anat. Cabinet de 3^e. en 4^e. Fig. alwaar ik de gesteltheit van die zaak alleen maar op eene plaats heb laten afbeelden, maar in dit voorwerp is 't te zien door de geheele inwendige oppervlakte.

N^o. CXLIV. Een pedestel voorzien met een gebalsemde en opgeblaase Maagh van een jongh geboore Kindje.

N^o. CXLV. Een gedeelte van de Nughteren-darm van een jonghe, wiens bloed-vaten zyn opgevuld, en de Latten, of oogluykende klapvliessen komen naulyks voor den dagh, 't geen ik meermalen bevonden heb.

N^o. CXLVI. Een vles met vogt waar in een mensche Oogh bewaart werd, 't welk zoo toebereyd is, dat men klaarlyk zien kan het Aderige, als mede het Ruysche vlies.

Deze vliessen zyn voorzien van opgepulde Slag-Aderkens, dewelke een verscheide cours hebben ontrent haar looping, waar uyt blykt dat het twee vliessen zyn.

N^o. CXLVII. Het Oog van een Kalf op dezelve wyze toebereyd, waar in mede dezelve Vliessen te zien zyn, als mede de Hayrige band (*Ligamentum ciliare*) met desselfs aanhangzel.

N^o. CXLVIII. Een droog gebalsemt Armtje met desselfs Schouderblad van een Kindje.

Het Vel is zeer rood door het opvullen der bloedvaten tot het uiterste toe, 't geen in dit voorwerp verwonderings waardig is om te zien.

N^o. CXLIX. Een doorgesnedene en zeer konstige opgepulde Nier van een Kindje, waar in niets, dat na een Klier gelykt, voorkomt, om dat

De ronde Klierwyze Lighaamtjens, waar van ik voor deze gesproken heb, zyn in 't geheel ontbonden.

De wegen van Bellinus zyn mede in 't geheel vervult door het opvullen der Slag-aderkens.

De derde, kleyne P L A N K.

Nº. CL. Een Pedestal, waar op geset is een vles met voght, in zigh onthoudende een Schepfeltje van een mensch, de groote hebbende van ontrent een groot lid van een vingher, wiens uyerlyke leeden volmaakt zyn, ziet de 1e. Plaat. de 1e. Fig.

Ontrent dit Schepzeltje is aan te merken

Ten 1e. Dat het zelve nogh in zyn water beslooten is, zoo als 't in 's moeders Lighaam gelegen heeft, en dat in het witte vlies (*Membrana amnios*) 't geen zoo dun is als een Spinneweb.

Ten 2e. Dat deze voght mede zoo helder gebleven is, dat men het Schepzeltje van alle kanten zeer fraay zien kan.

Ten 3e. Als mede, dat het in 't boven-geleyde water van de moeder, nu ook bewaart werd in myn balsamike voght, zoo dat het nogh hehouden heeft de natuurlyke en levendige witheyd, en zoo ook nog gesteld is als of het nog in 's moeders Lighaam was; en nadien alle deze zaaken by na des mensche verstand te boven gaan, zoo is 't niet te verwonderen, ook neeme ik het niet qualyk, dat eene van die geene, die myne schriften gewoon is te beknibben, gezegt heeft, dat zulks onmogelyk is, maar dat deze voght daar uytgenomen, en andere daar weder in gedaan is, want ik zoude zelfs qualyk geloof hebben, dat zulks zoo zoude kunnen geprepareert werden, maar die 't voorwerp, zonder vooroordeel beziet, zal bevinden, dat zulks onmogelyk is geweest, om te doen, wegens de tederheyd van dit vlies, de eerste voght af te gieten, en daar andere wederom in te doen: daarenboven zoude zulks niet kunnen geschieden zonder knooping van 't bovengezeyde hayrtje, waar aan het hangt; maar men ziet hier de minste knoop niet in, ik heb alleenlyk maar een fyn naaldje met een hayrtje voorzien, genomen, 't welk ik met een sagte hand door het vlesje en Navelstrengetje heb gestookken, en zoo in het vleesje gedaan, en zulks kan men hier zeer klaar zien; zoo dat niemand kan twyfel, die dit voorwerp ziet, gelyk mede niemand nu meer twyfeld, datter in 't Oogh een Ruyfche-vlies is, dat ook de fchorfige substantie van de Herfene niet anders is, als pulpeuse uyteynden van de Slag-aderen, maar dat 'er nog gevonden werden, die qualyk oordeelen van 't gestel van de Lever, Nieren, en Milt, kan ik my niet genoeg verwonderen, nademaal

ik zulks zonne klaar vertoon, en dat in geheele Ingewanden, en die nog aan het verkeerde oordeel wil blyven hangen, laten zy het tegendeel toonen, niet met de oogen van gedagten, maar met die des Lighaams, 't geen ik doe in myne uytgegevene zaaken.

N^o. CLI. Een Pedestel gemaakt uyt brocken van een rots, en in plaats van roode Corall-tacken heb ik genoomen tacken van roode opgevulde Bloed-vaten, waar op geplaatst is een rond mutsje of bonnetje, en dat van 't Vel van 't hoofd van een Kind, dat zeer rood is, wegens de menigvuldige opgevulde Bloed-vaten; de buytenste oppervlakte is overal bezet met blonte gekrulde hayren.

N^o. CLII. Een vles met vogt, waar in ons voorkomt de Nier van een jongh geboore Kindje, wiens swarte Gal-klier of By-nier nog op de Nier is leggende, en is dezelve van zoodanige groote, dat zy bykants in groote met de waare Nier over een komt.

Aan 't bovenste gedeelte van dit voorwerp is nog vast een gedeelte van 't Middel-rift, voorzien zynde met opgevulde Bloed-vaten, en dat in groot getal.

Aanmerkt ook dat de geseyde swarte Gal-klier, als in tweeën is verdeelt.

N^o. CLIII. Een vles op de zelve wyze toebereyd, en daar in een gedeelte van de Hersene van een mensch, waar in zeer klaar te zien is, dat de Scnorfige substantie bestaande is, uyt opgevulde Bloedvaatjens.

N^o. CLIV. Een mensche Oor in de voght, dewelke haar natuurlyke roode couleur in 't præpareren weder gekregen heeft.

N^o. CLV. Een gedeelte van 't Ader-vlies (*Chorion*) in twee vliessen verdeelt, 't geen in een levendig mensch somtyts ook wel geschied, namentlyk dan, wanneer de vogt, die in 't witte vlies (*Amnios*) onthouden werd, ten deele komt te sypereu tusschen de verdubbeling in; en als dan komt 'er in 't baaren wel eens tweemaal een vlies te breken met uytperffing van water, en heeft zulks mogelyk oorzaak gegeven aan die geene, dewelke een derde vlies in 't mensche Lighaam erkent hebben, van haar (*Allantoides Membrana*) Pis-vlies geheten zynde; 't geen men egter te vergeefs zoude zoeken in een gelonde en welgestelde staar.

N^o. CLVI. Een Pedestel, waar op gestelt is een gedeelte van de Nuchteren-darm uyt een mensch zoodanig toebereyd, dat men de Oogh-luykende Klap-vliessen, (van my Latten genaamt) niet alleen in 't gesigt komen, maar zelf de opgevulde bloedvaten van de gezeyde Latten.

N^o. CLVII. Een droog gebalsemt Oortje van een Kind, waar door duysende van opgevulde bloedvaatjens loopen.

N^o. CLVII.

No. CLVIII. Een gedeelte van de breede Worm, (*Vermis latus*) en dat in de voght.

No. CLIX. Een gedeelte van de Nugteren-darm van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der bloedvaten, deszelfs Latten puylen meer uyt in de binnenste oppervlakte, als wel in de voorgaande, en daar door loopen ook zeer veel ja ontelbaare Bloed-vaten heen, 't geen ik beken van te voeren zoo net niet gezien te hebben.

No. CLX. Een gedeelte van het Darm-scheyl van een Kind, waar door eenige Klieren heen loopen, welkers vatig gestel, door het vergroot-glas gezien zynde, zeer wonderbaarlyk is.

Deze zyn niet als in een klouwe rondom lopende, maar dezelve hebben een onordentelyke en wild door elkander loopende cours, en dat in zoo groot een getal, dat gy niet anders zoude zeggen, of 't waren niet als vaatjens, welker uyterste pulpeuse gesteldheid van een andere hoedanigheyd is als in de Milt, en andere deelen.

No. CLXI. Een vles met voght waar in bewaard werd een Armtje van een Kind, zoodanig toebereyd, dat het zeer wel overeenkomt met een Arm van een, die de Purper koortz heeft: tusschen de vinghers houd het yets 't geen na een dik en breed bekleetzel gelykt, dog

Het zelve is egter niet anders als verdikte huy of wey van ontstoke bloed, 't welk na het aderlaten op de oppervlakte van 't bloed gevonden werd: Dit van my afgenomen zynde, heb ik in myne voght gedaan, waar door het zoo een harden tayheyd bekomen heeft. dat het een vast en dik bekleetzel komt te verbeelden.

No. CLXII. Een vles, en daar in een gedeelte van de Nughtere-darm van een mensch, uyt wiens inwendige oppervlakte uytpuylen Klier-agtige Lighaamtjens, of eenzame Kliertjens.

No. CLXIII. Een voetje verzien met zaadtblaafies van een Mensch, met een witte waschagtige stoffe opgevult, en hardt gebalsemt; aan deeze zit de voorstander, (of gelyk andere willen in 't meervoudig getal voorstanders) vast, als mede de uytwerpende vaten, dewelke, eerze zich in de zaadtblaafies inplanten, de natuur der blaafies aannemen; daar en boven ziet men ook het Hanenhoofst, als mede de twee montjes der gemelde blaafies, ende de montjes der voorstanders.

No. CLXIV. Een vles met voght waar in de Gezicht-Zenuwen zyn geplaatst, dewelke uyt zeer veele Zenuw Fibren zyn t'samen gesteld, verbeelende Indiaansch riet.

No. CLXV. Een Pedestal, waar op gesteld is een quabbe van een mensche Long, wiens Bloedvaten zoodanig zyn yervuld met een geelwassige stoffe,

stofte, dat het geheele voorwerp niet anders schynt te bestaan als uyt enkele bloedvaten.

No. CLXVI. Een gedeelte van een mensche Long op een Pedestal, wiens verdeeling der quabben hier beter te zien is, als in 't voorgaande voorwerp.

No. CLXVII. Een groot, en wegens het opvullen zeer rood, gedeelte van de Long van een Kalf, wiens quabbens geheel van een ander gestel zyn, als in een mensch, 't welk hier klaar genoeg te zien is: Ja dit voorwerp wel bezien zynde is het ligt af te nemen, dat veele Auteurs de Figuuren der Longen hebben doen afbeelden na de Longen der Kalveren, en niet na die der menschen.

No. CLXVIII. Een gedeelte van een mensche Long, droog gebalsemt, en 't geen aan te merken staat, al hoewel de slag-aderen opgevult zyn, zyn egter de blaasjens van de long open gebleven, zoo datse haare nigte, form en groote behouden hebben.

No. CLXIX. Een quabbe van de Long van een jong Geboore Kindje, waar in quabbeties werden gevonden met doorntjens getekent, op welke plaatzen, die deeltjens ons voorkomen, als of die alleen uyt fappige uyteynden der slag-aderen bestonden.

In 't onderste van dit Cabinet zyn twee laaden, waar van de 1e.

In zig onthoud, No. CLXX. de Teeldeelen van een vrouw, dewelke door het balsemen, ontrent 40 jaaren geleden, zyn verhard, en op een plank uytgespreyd: dese haare Slag-aderen zyn met een roodwassige stofte opgevuld.

Door de Letter A. werd ons de Nedergaande stromk van de groote Slag-ader aangewesen.

B. B. De twee Nier Slag-aderen.

C. C. Der zelve verdeeling.

D. Vertoont ons de verdere verspreyding van de Nier-slag-aderen, en dat aan de rechter zyde, welke præparatie zeer sierlyk is.

E. E. De By-nieren met kork opgevuld, waar van die van de linker zyde driehoekig is, en de rechter verbeeld de tong van een jongeling.

F. F. De Slag-aderen van de By-nieren, uyt der Nieren Slag-aderen voortkomende.

G. De linker Nier met kork vervuld, op dat zy de rechte figuur zoude verbeelden, die zy had voor de opvulling, en deze is voorzien met twee Niers-Slag-aderen, 't welk zelden gezien werd.

H. H. De twee Zaad-Slag-aderen, voortkomende uyt de nederdalende stromk van de groote Slag-ader, en dat onder der Nieren-Slag-aderen.

I. Des

I. Des Maags-Slag-ader.

K. De bovenste Darm-scheyls Slag-ader.

L. L. Der Lendenen Slag-aders.

M. M. De Slag-aders van 't weeke der Lendenen.

N. N. Derzelver verspreyding.

O. O. De Tacken dewelke uyt die verspreyding voort komen, en komen uyt de zelve ook voort die takken, dewelke door de Lyf-moeder, en deszelfs scheede loopen.

P. De Lyfmoeder met kork toebereyd, op dat zy mede haare natuurlijke groote en figuur zoude verbeelden, behouden te hebben.

Q. De Water-blaas, dewelke door het opblaafen, ons als natuurlijk voorkomt, zonder deuken of rimpels.

R. Des Lyf-moeders scheede dewelke zeer ruym en wyd is, mogelyk wegens het uytzinken des Lyf-moeders, waar mede zy behelpt schynd geweest te zyn in haar leven.

S. De Water-canaal, met desselfs openstaande mond.

T. T. De twee rond en lange banden van de Lyf-moeder.

V. V. De twee Pis-leyders.

Des Lyf-moeders twee brede banden, de Eyer-stokken, en Trompetten van Fallopius, mankeeren in dit voorwerp, dewelke aan 't volgende voorwerp haar laten zien.

N^o. CLXXI. Een doos, en daar in een stuk van een Oliphands tand, waar in een kopere kogel gevonden werd, dewelke daar in geschooten is, en het gat, waar door de zelve gezien werd, is zoo naau, dat men de kogel daar uyt geenzints zoude kunnen uythalen zonder quetzing of breeking van dat stuk des tands, Ziet de fig. 8. van de 2. taf.

N^o. CLXXII. Een doos, en daar in een groot stuk van een Oliphands tand met ontallyke beenige uytspattingen, mogelyk door het schieten, gelyk als boven vermeld is, en zyn deze beenige uytspattingen des Tands zoo raar, dat zy als een kleyne rots schynen te verbeelden. Ziet de II. plaat. Fig. 7.

N^o. CLXXIII. Een vierkant doosje van Indiaansch hout, waar in gevonden werd het geraamte van een muys, 't welk zeer net en curieus is, tusschen deszelfs voorste beenige pootjens houd het vast, de Slag-aderen van 't dunne harssenvlies, die genomen zyn uyt een jong geboore kindje.

N^o. CLXXIV. Het scheenbeen, 't welk door de weg-eeting (*Caries*) een quade conformatie gekregen heeft, in zoo verre, dat het van buyten uytgegeten is geworden.

Inwendig in tegendeel is de holten voor het grootste gedeelte met een zeer vast en hard been vervuld geworden. Ziet de II. Taf. Fig. 2. en 3.

De II. LADE onthoud in zig.

No. CLXXV. De Teel-deelen van een vrouw door het balsamen verhard, en op een plank uytgebreyd, deze haare Aderen zyn mede met een roodwassige stoffe van my vervuld, ontrent 40 jaaren geleden.

Let. A. De Baar-moeder met kork toebereyt en opgevuld, om alzo haar natuurlyke groote en forme te verbeelden.

B. De linker Eyer-stok.

C. De regter Eyer-stok.

D. D. De Eyer-wegen of Trompetten van Fallopius.

E. E. Deszelfs Lofwerk of Safelingen.

F. F. De breede banden of vleermuys vlerken, door de welke vervulde aderen verspreyd zyn.

G. G. De rond en lange banden.

H. H. De zaad-aders, waar van de rechter haar oorspronk neemt uyt de Nederdalende stromk van de Hol-ader, en de linker uyt des linker Niers-ader.

I. De Water-blaas.

K. K. De Pisleyders.

L. De nederdalende stromk van de hol-ader.

M. M. De uytmelkende of Niers aders, met haar verdeelingen.

N. N. De By-nieren, Niers-klieren, of swarte gals buskens.

O. Den rechten darm.

P. De scheede waar in ons voorkomt het mondeke of opening van de water-weg.

No. CLXXVI. De Ellepyp van een mensch, door uytering (*Caries*) gants ont-aard, gedeformeert, en wel zoodanig, dat in deszelfs holligheid een ronde en lange beene-pyp (*Fistula*) gezien werd, dewelke gantsch en gaar van 't buytenste van de Ellepyp gesepareert is geworden, 't welk ik geloove veroorzaakt te zyn door de scherpigheyd van de etter: in de Anatomische Cabinetten heb ik certyds by na het zelve verbeelt in een scheen-been.

Niemand zal kunnen twyfelzen zulks te kunnen geschieden, die te mynen huyse gezien heeft een schouder-been waar in zich opdoet een spongieus-

gieus-beenige substantie, gelyk het diploe van de Herffen-panne, namentlyk tusschen twee tafels, en dat het meer gevonden werd, weet ik door ondervinding, en wat zouden dan kunnen verhinderen, dat de etter dese spongieus-beenige substantie niet zoude kunnen weg-eeten door zodanig een bederving, en als het geschied, zoo komt de buytenste gedaante des beens, van de binnenste geheel en al af te scheiden.

Men moet ook considereeren dat dit Elleboogs-been zoodanig gesteld is, dat niemand dese gezeyde inwendige pyp kan uythaalen, en wederom inbrengen, gelyk zulks blykt uyt de 1. Fig. van de 3. Taf.

Zoo dat hier door alle twyfelmoedige komt te verdwynen, zoo 'er egter ymand nog niet mogt voldaan zyn, en wilde twyfelen aan de waarheid, die komen het zien te mynen huys, of hy kan by Clopton Havers gaan, die een Heer van ervarentheyd is, dewelke sustineert, dat de beenders uyt tafels (*lamellæ*) bestaan, en dat zoo zynde, wie zoude dan weygeren toe te stemmen, 't geen gezegd is?

N^o. CLXXVII. Een stuk van 't scheen-been, na de lengte door gezaagd, en is het zelve met een hard-beenige uytsetting uytgeset, het buytenste gecarieert, en de binnenste superficie is in die zelvige hoogte, mede uytgegeten en met een spongieus-beenige uytspatting beset. Ziet de 2. Taf. Fig. 9 en 10.

N^o. CLXXVIII. Een stuk van 't scheen-been, in twee deelen doorgezaagd, wiens binnenste oppervlakte zeer verdikt, verhard en topheus geworden is, de inwendige oppervlakte daar en tegen is beset met een carieuze caries. ziet de 2. Taf. de Fig. 4 en 5.

En staat aan te merken, dat dit stuk gezaagd is uyt het midden van 't Scheen-been, alwaar de huyd schrikkelyk om aan te zien en met verscheide verhevenheden bezet was. Ziet de 2. Taf. de 6. Fig.

N^o. CLXXIX. Een groot stuk van de Maag van een mensch, door het balsamen verhard geworden, in dezelve doen haar des Maags rimpelen niet alleen op, maar ook de bloedvaten, dewelke wonderlyk tot het uyerste toe vervult zyn.

N^o. CLXXX. Een vlesje met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van 't Opper-vel van een swart, waar in haar zeer oogschynelyk opdoen de uyteynden van de Zenuwtepeltjens, hier aan zit nog vast een gedeelte van 't vel, namentlyk aan deszelfs binnenste zyde.

N^o. CLXXXI. Een vierkante Noote-boome doos, en daar in een groot gedeelte van 't vlies, dat de lever bekleed van een mensch, door het zelve verspreyden haar zoo zeer veel Slag-aderen, dat ik my daar over niet genoeg kan verwonderen: ontrent derzelver alderuiterste uyerste uyt-

eynden verneeme ik ook iets bysonders, 't welk de plaatfnyder met zyn graveer-yfer niet wel heeft kunnen verbeelden.

En komt zulks ons ook niet in het gezigt, ten zy men 't voorwerp van ter zyde komt te beschouwen, en dat by een heldere dagh, of in de ftraalen van de zon.

Eertyds heb ik dit vlies af doen beelden in myn Epist. Anat. Probl. met haare Slag-aderkens, maar wat iffer een groot onderscheyd tusschen die, en deese Figuur! Ziet Taf. III. Fig. 5.

In die tyd wierd ik verblyd, dat ik door een behendig behandelen quam te ontdekken deze gezeyde slag-aderkens, dewelke my niemand oyt had vertoont, en veel minder door figuren van ymand had afgebeeld gezien, maar nu in dit 10. Cabinet vertoon ik niet alleen dezelve met zoo groot een getal, maar ook met byzondere fynte de uyteyndens.

No. CLXXXII. Een doos met een stuk van een opgezaagd Dyebeen van een jong kind, in wiens holligheyt niet alleen te voorschyn komt, 't vliesje, 't welk zoo fyn is als een spinnewebbe, bekleedende het merg, maar ook de slag-aderkens, die daar door heen loopen, ziet de III. Taf. Fig. IV.

Wanneer dit vliesje door scherpe humeuren aangetaft word, zoo verwekt het onlydelyke pyn voornamentlyk in venerifche qualen.

Ontrent de bovenste aanwas dewelke in die jonge kinderkens, die nog niet en kunnen spreken, geheel kraakbeenig is, zoo bemerk ik, dat deze aanwas uyt verscheide deeltjens is bestaande, dewelke metter tyd tot een Lighaam werden.

No. CLXXXIII. Een vlesje met vogt in zig onthoudende een stuk van den opperhuyd van 't onderste van de voet van een Swart, waar in zeer klaar te zien zyn de uyteyndens der Zenuw-tepelkens, zynde troeps gewyse geplaat.

Aann: dat aan de binnenste oppervlakte het vel nog aan vast zit, om alzo alle twyfelagtigheyt weg te nemen; en zulks agte ik raar te zyn. namentl: dat men na de dood de uyteyndens der Veltepeljtjens kan tonen. Ziet Taf. III. Fig. 3.

No. CLXXXIV. Een gedeelte van 't voorhoofd van een klein kindje, waar in men zien kan de cours en verspreyding der Slagaderen van de opperste oogschellen, voortkomende uyt de groote hoeken der oogen. Ziet Taf. III. Fig. 6.

Fig. II.

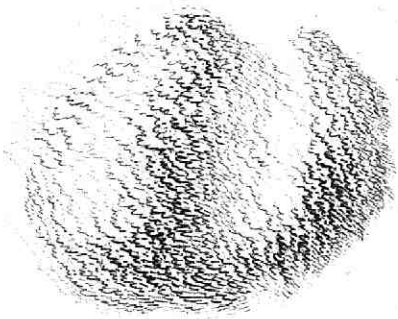
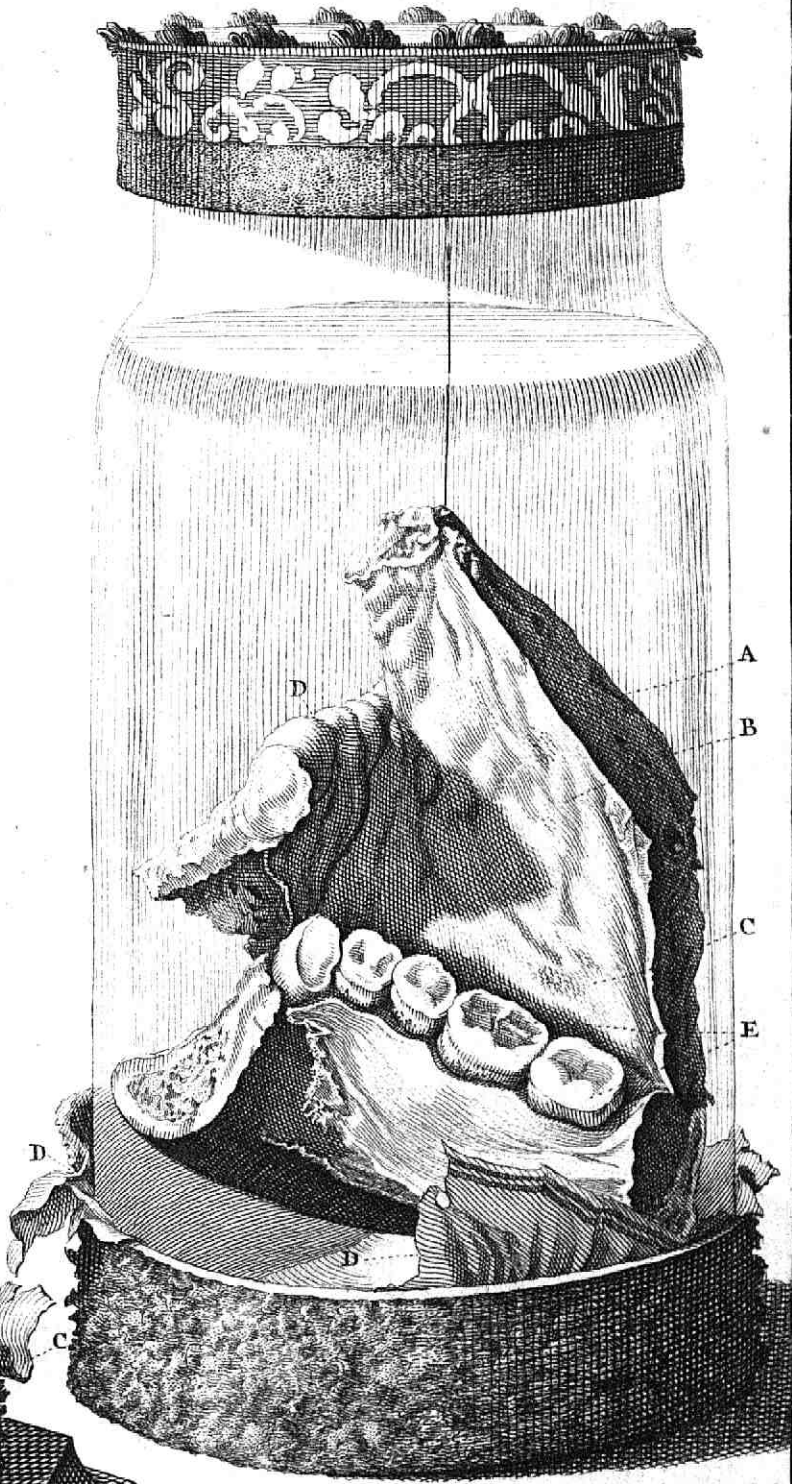

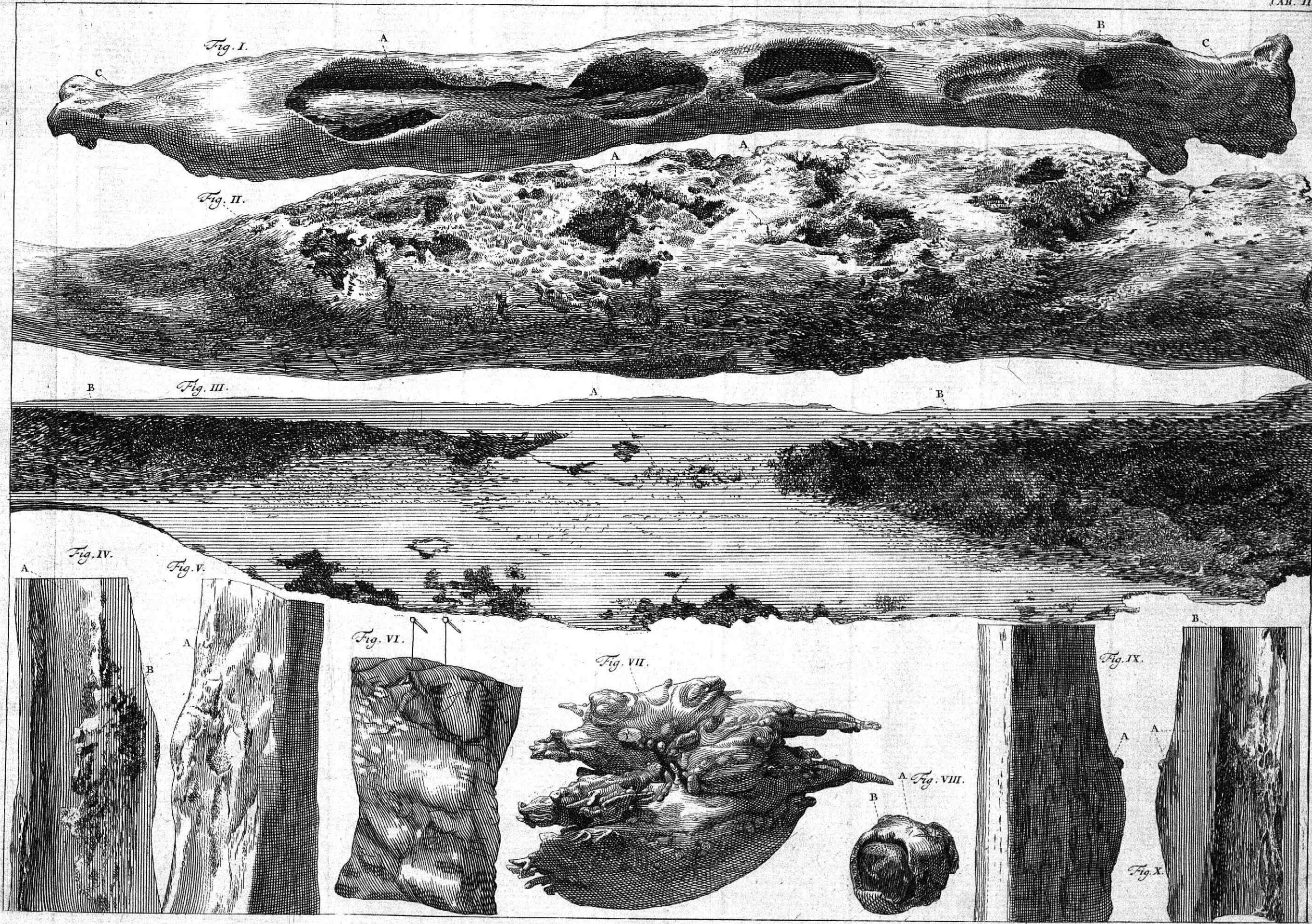
Fig. III.

Fig. I.

J. M. Denard in v. n. del. n. e. Salp.

De uytlegging der Figuren. De Eerste TAFEL.

DE Ie. figure van de Ie. plaat wyft ons aan een glas, en daar in een gedeelte van de wang en onderfte kaak van een mensch.

- A. *De buytenfte bekleetselen des wangs.*
- B. *Het binnenfte bekleetsel.*
- C. *De zenu-tepeltjens met haar bekleetsel omvangen, en zyn deze zeer klein, weshalven dezelve niet al te wel afgebeeld zyn geworden.*
- D. *Het blaauw zyde versiersel onder het glas.*
- E. *De bak-tanden.*

De II. Fig. Wyft ons aan een gedeelte van het tepelig bekleetzel van de wang, door een vergrootglas gezien zynde, wiens groote overeen komt met de crystalline vogt van een schelvis ooge.

De III. Fig. verbeelt een klein mensche schepselken, 't welk nog in zyn vlies Amnios, en ook in de eyge vogt onthouden word, waar in het geleegen heeft in 's moeders ligchaam terwyl het leefde.

- A. *Het Vlies Amnios by na zoo dun als een spinnewebbe met haar eygen vogt.*
- B. *Het Schepseltje.*
- C. *Het doofte als mede het blauwe zyde verciersel daar de crystalline vles in staat.*

De Tweede TAFEL.

De Ie. Fig. Verbeeld een elleboogs been 't geen door scharpe humeuren, mismaakt is geworden.

- A. *De inwendige beenige pyp, dewelke overal gescheyden is van de buytenste beenige substantie.*
- B. *Een groeve.*
- C. *Het bovenste van de pyp (olecranium) of de knop des elleboogs geheeten.*

De II. Fig. De buytenste gedaante van een mismaakt scheenbeen, en door de zaagh in twee deelen verdeelt.

- A. *De holle groeven.*

De III. Fig. De inwendige gedaante van 't zelvige been.

- A. *Een gedeelte van 't been dat zeer hard geworden is, en van de voorgaande holligheden ontbloot.*
- B. *De Spongieus-beenige zelfstandigheyt.*

De IV. Fig. Een gedeelte van 't scheenbeen, met een beenige tophus bezet, en met de zaag in twee verdeelt.

- A. *De inwendige gedaante.*

A. *De spongiens-beenige, en weeke uitspattinge.*

De V. Fig. Deszelfs beens uysterlyke gedaante.

A. *Een zeer holle en harde tophus.*

De VI. Fig. De huyd van 't voorgaande been, 't geen zeer oneffen en afschuwelyk is om aan te zien.

De VII. Fig. Een gedeelte van een tand van een Oliphant, met verscheide beenige uytspattingen, door het schieten van een kogel, mogelyk veroorzaakt.

De VIII. Fig. Een kleen gedeelte van de tand van een Oliphant, waar in gevonden werd een kopere kogel, die door het schieten met een roer daar in geraakt is.

A. *Het gedeelte van de Tand.*

B. *De kopere kogel.*

De IX. Fig. Een gedeelte van 't scheenbeen, met een tophus bezet, en na de lengte in twee verdeelt.

A. *De buytenste gedaante is bultig door de Tophus.*

De X. Fig. De binnenste gedaante van 't zelve been.

A. *De zeer harde en dikke beenagtige substantie.*

B. *De uytspatting, die met veele holletjens vervult is.*

De Derde T A F E L.

De I. Fig. Vertoont een scheideltje aan zyn navelstrengetje afhangende.

De II. Fig. Een gedeelte van het schouderbeen van een jongske.

A. *De bovenste Epiphysis, of aanwas ten deele kraakbeenig, ten deele uyt klyne beentjens bestaande.*

B. *De beenige deeltjens.*

C. *De inwendige substantie, wiens spongiens-beenige zelfstandigheit, met een mergagtige vogtigheyd vervult, en beset is met zoo fyn een vlieske, dat het met een spinwebbe overeenkomt. Dit is voorzien met opgevulde Slag-aderkens, waar door het rood is.*

De III. Fig. Een gedeelte van 't Oppervelleke van een Moriaan.

A. *Het opper-velleke 't welk zeer dik is.*

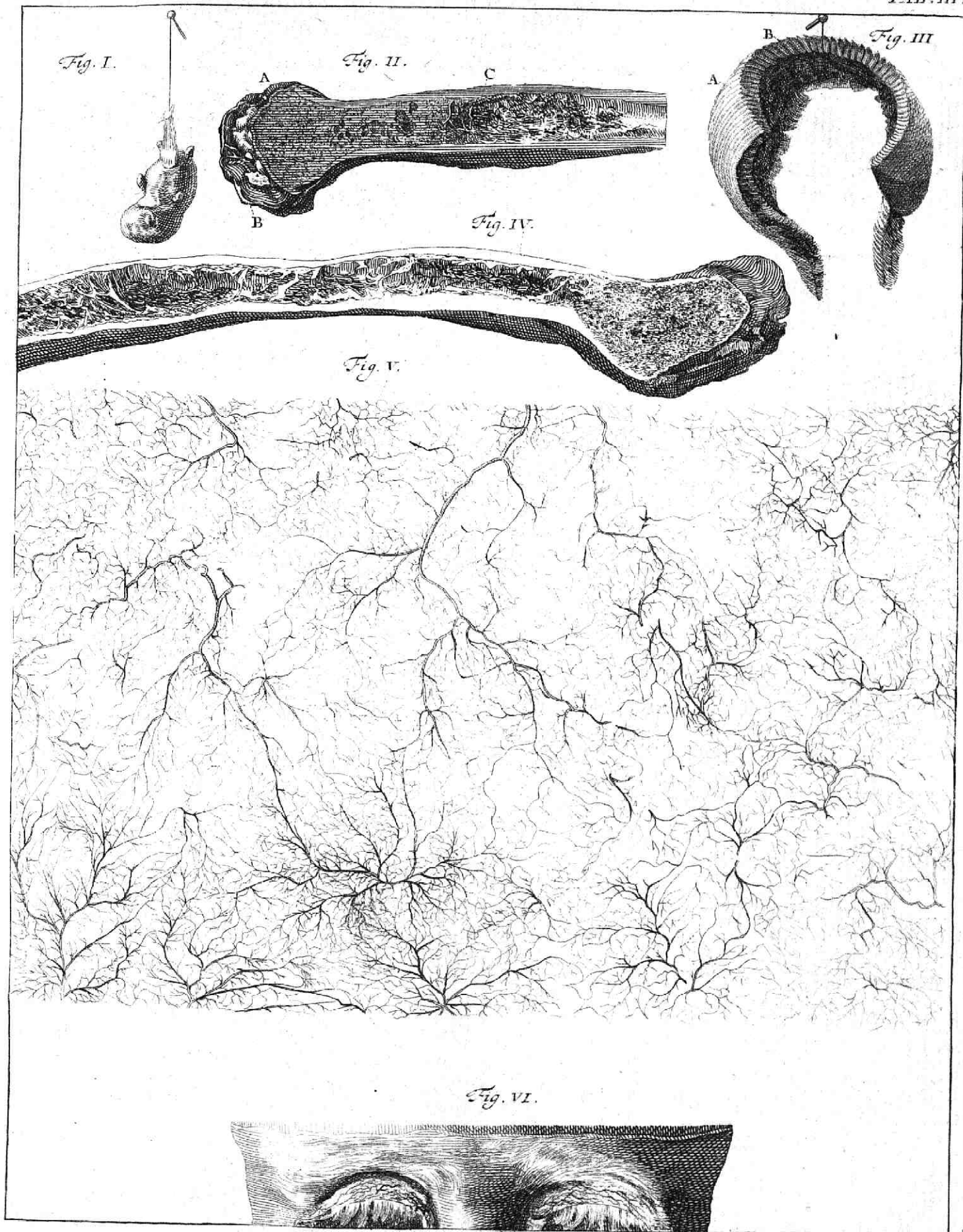
B. *Een hoop van repeltjens.*

De IV. Fig. Een gedeelte van 't Dybeen, van een jongske, in wiens bovenste kraakbeenige Epiphysis ook verscheide beentjens gezien werden.

De V. Fig. Het vlies, van de Lever van een Mensch waar door veel en ontelbaare bloedvaatjens lopen.

De VI. Fig. Een gedeelte van 't voorhoofd van een jonge, door wiens opperste oogschellen de slagaderkens verspreyd werden, dewelke voortkomen uyt de groote hoeken der oogen.

DE

D E
L A A T S T E
O E F F E N I N G E N

V A N
FREDRIK RUYSCH,

Medic. Doct. en Hoogleeraar in de Ontleet- en Kruytkunde: Medelid in de Keyzerlyke Academie in Duytschlant, en van de Koninglyke Maatschappij der Geleerden in Engelant, en Vrankryk:

Ofte het

Grootste K A B I N E T van alle anderen, die tot nu toe uytgegeven zyn.

Met Kopere Platen.

D E N
ALLERDOORLUCHTIGSTEN, GROOTMAGTIGSTEN;

E N
ONVERWINNELYKSTEN

C Z A A R
PETER ALEXIOWITZ,

Keyzer van Groot Ruslandt, &c. &c. &c. &c.

D E laatste vruchten myner werken, door een lange reeks van Jaren enigermate ryp geworden zynde, heb ik geoordeelt, niet als op uwen roemwaardigsten naam, *Roemrugtigste Keyzer*, te moeten ingeschreven worden, menende, dat, nadien de Heydenen de eerstelingen en onvolmaakte beginzelen harer werken, zynde zelfs nog in 't spinrokke gelegen, de *Goden* opofferden, voorwaar met groter recht de laatste betrachtingen van myne voltooyde konst aan *Uwe Keyzerlyke Majesteit* toegewydt mogen worden. Derhalven met de zeer vermogende bescherming van uwen onsterflyken naam, gelyk als met een bolwerk gedekt zynde, onderneem ik myn grootste K A B I N E T of slot van alle myne werken in zo vele Jaren uytgevoert, tot opheldering der nieuwst ontdekte natuur en ontleetskundige zaken, aan 't openbaar mede te delen, op die allervaste hoop voornamentlyk vertrouwende, dat de wytberuchtheydt uwer zeer beroemde naam het grootste gewicht tot het vereeuwigen van deze myne laatste werken zal toebrengen; ende, dat de blinkenste stralen uwer heerlykheydt nooyt gebreken zullen,
van

van luyfter te geven aan deze mynen zweetigen arbeydt , waar van gy U verwaardigt hebt voor een gedeelte de eerftelingen over zeven Jaren met een grote naauwkeurigheydt te beschouwen. Met recht, offere ik Uwe Majesteit deze nu voltooyde werken op, gelyk als myn wel geliefden Benjamin, met de gantsche Waerelt tot uwen roem betuygende, dat aan U, (die zo wel tot instelling der konsten en wetenschappen, als overwinning geboren zyt) het tegenwoordige welzyn van 't Ruffische Keyzerryk niet alleenlyk door de wapenen, maar ook door de aanqueeking van allerhande ingevoerde wetenschappen moet toegeschreven worden.

*De minste van Uwe Keyzerlyke en Koninglyke
Majesteits gunstelingen,*

FREDRIK RUYSCH.

V O O R -

VOORREDEN.

DE reden, waarom gy my, Goetgunstige Lezer, op nieuws in zo een hogen ouderdom te voorschyn ziet komen, is, om dat ik door de goetheydt van den goedertierenen Godt, verscheyde zaken wederom ontdekt hebbe, die ik gaarne voor myn doot aan de geleerde Waerelt wil mededelen, onder de naam van De Laatste Oeffeningen, of het Grootste Ontleetskundige Cabinet, alle de voorgaande overtreffende: waar in over de tweehondert en twintig voorwerpen gezien worden, onder welke vele zaken voorkomen, die ik noyt te vore van andere beschreven gezien hebbe.

Latenwe eerstelyk eens beschouwen, op hoe een wonderbaarlyke wyze de Almogende Schepper de ware gesteltenis van de poortader gewrogt heeft! want alhoewel deszelfs takken uyt een en de zelfde bron of stam voortkomen, verschillenze echter zeer veel van malkanderen, 't welk tot nog toe niemant door figuren ons vertoont heeft. Zy hebben ook een geheel andere gesteltenis, niet alleen in de lever, maar ook in de darmen, klierbedde, enz. gelyk men alhier, en in het derde tiental van aantekeningen zien kan.

In deze verzameling van voorwerpen wort ook aangewezen, hoe groot het onderscheydt tusschen de loop en gesteltenis der takken van de poort, en holader is, niet alleen in de lever, maar ook in 't gedarmte: mogelyk, gelyk ik gemakkelyk zou kunnen toestemmen, om iets byzonders te ondergaan.

Verders kan men hier zien, dat de takken van de bloetvaten, die zich door 't darmscheil verspreyden, in zo dunne takjes eyndigen, dat ze op verscheyde plaatzen dunder, als een spinnewebbe zyn; 't welk ik alhier ook met een figuur afgebeeld hebbe. De gemelde darmscheilvaten, wanneer ze het darmscheil verlaten, nemen zy een gehele andere loop en natuur aan; 't welk waarlyk te verwonderen is.

Nadien 'er onder de Schryvers zeer veel gezintwist is, over het ware wezen of gesteltenis van de Milt, heb ik enige voorbeelden in deze verzameling gestelt, waar uyt een yder, die dezelve belieft te zien, klaar genoeg zal blyken, hoe de zaak gelegen is.

Onder de dingen, die tegen de wetten van de natuur in dit Cabinet voorkomen, is 't voornaamste een stuk van 't Dyebeen van een Mensch, hebbende een wanschape dikte: want het benig gedeelte is in een natuurlyke staat zo dik, gemeenlyk omtrent als een schryffen, maar hier is 't

S s s s s

dikker

V O O R R E D E N.

dikker als een duym van een mensch; daar en boven is 't in 't geheel celluleus geworden, mogelyk van een toevloeyende vogtigheydt, en een verouderde [Anafarca] waterzugt?

Hier zullenwe ook 't gesbil van de zogenaamde buytkliertjes, die ik houde voor zenuwtepeltjes en werktuygen van 't gevoel, kunnen beslissen.

En die begerig is te zien, dat den bast der hersenen vaatagtig is, en geenziints uyt langwerpige ronde lichaamtjes bestaande; als mede den nieuwen Oogrok, die Myn Zoon Hendrik den Ruyschiaanschen rok genaamt heeft, zal hy hier een goede gelegentheid toe hebben.

De Boerhaaviaansche bolletjes of groefjes, by de Schryvers kliertjes genaamt, komen nergens duydelyker in te voorschyn, als in de darmen van een Walvis, en daarom heb ik haar ook een plaats in dit Cabinet vergunt.

Alhier vint men ook het netwyze lichaam van Malpighius, gelegen onder de Opperhuyt, niet alleen uyt Europeanen, maar ook uyt een Zwarte en halve Zwarte, en een Walvis genomen, 't welk alle tegenspraak en twist wegneemt, zo dat 'er na deze over 't ware wezen van 't gemelde lichaam niet meer getwyffelt moet worden. Ondertusschen zyn ze ook verre van de weg af, die vast stellen, dat het gemelde netwyze lichaam niet over al onder de opperhuyt in 't lichaam van een Mensch gevonden wort, dewyl ik 't tegendeel alhier voor 't oog doe blyken: tot dien eynde heb ik dit Cabinet versiert met een stukje van de Opperhuyt, aan 't welk nog voor een gedeelte het netwyze lichaam vast zit, en voor een gedeelte daar van afhangt. By dit alles worden ook de tepeltjes, het netwyze lichaam, en 't bekleetzel van een Walvistong vertoont.

Waar in [embryo humanus] een menschelyk schepzeltje, of 't eerste begin daar van, van [foetus humanus] de Vrucht of een onvoldrage Kintje verschilt, is hier mede te zien; ik hebbe eenige ongeboore blanke Kindertjes, van verscheyde ouderdom, hier by gevoegt, als mede twee witte Geraamtens van Kindertjes, die in Graffteden uyt kostelyk Oostindisch hout gemaakt, nederleggen, en dat boven op rustbedtjes, van blaauwe zyde gewrocht.

Voor dezen hebbe ik ongemene [exostofes] uytwassingen van beenderen vertoont, maar hier ziet men tot grote verwondering een uytwasch van een Oliphants tandt, en dat wel in deszelfs hollicheydt gevonden: deszelfs afbeelding zal ik om de wonderlyke gedaante, in 't vierde tiental trachten te vertonen.

Onder de Ontleetskundige vint men ook verscheyde Kruydkundige zaken,

V O O R R A E D E N.

ken, dewelke een grote overeenkomst hebben met onze ingewanden, namelijk vruchten, als Peren, Pruymen, Apricozen, enz. die ik (op dat ik zo spreke) tot Geraamten gebragt hebbe, en hier bygevoegt, om de onuytsprekelyke Werken Godts te doen zien, en myne stelling ontrent de gesteltenis en 't gebruyk der vaten te bevestigen.

Buyten dit alles is dit ons grootste Cabinet met enige dozen voorzien, waar in zeltzame kruyden en bloemen begrepen zyn, en worden versiert met [papiliones] kapelletjes, en andere [insecta] bloedeloze diertjes, uyt beyde de Indiën overgebragt: Deze doosjes houde ik als levendige kruydtboeken, waar in de bloemen hare natuurlyke vorm bewaren, en de couleur vele Jaren lang behouden. In de levendige Kruydtboeken, die ik tot nog toe by andere gezien hebbe, en gelyk ik zelfs gewoon ben geweest te doen, wordt alles tusschen papieren gedrukt en gedroogt, waar door ze van de natuurlyke gesteltenis afwyken; maar hier ziet men in tegendeel, gelyk 't leefde, 't welk alles vermaaklyk voor 't gezicht is.

't Zou te lang duren, meer zeltzame zaken op te tellen, die ons in dit Cabinet voorkomen; dog dit wynige strekt maar om een denkbeeld van 't verdere te geven; want, volgens het spreekwoord, uyt de klaauw kent men de Leeuw.

A D

VIRUM CELEBERRIMUM FREDERICUM RUYSCHIUM,

*Med: Doct. Anat. & Botan. Professore, Acad. Cæs. Cur.
Collegam: Regiæ Societ. Angl. Memb. r.*

Cum anno Ætat: 87.

CURAS POSTERIORES.

Ederet.

S*iccine præstantes auget nova Cura labores;
Posterior quamvis tempore, mole prior?
Nominibusque tibi, Ruyschi Clarissime, multis
Devincis doctos nunc, velut ante, viros?
Latere, abstrusos quisquis penetrare recessus,
Languæ naturæ numera nosse cupis;
Pandit, in occultis fuerant quæ tecta latebris,
Et referat clausas Ruyschius arte fores.
I nunc! Pyramidum jactes portenta, labores
Exsuperat tenuis pagina, Memphi, tuos.
Quisquis eris, merito qui tot præclara stupebis,
Quæ locuples oculis offeret arca tuis;
Quisquis eris, venerare Deum, miracula dives
Qui tot in exiguo corpore summa creat;
Et Gratulare seni, qui tot miracula magni
Numinis auxilio conspicienda dedit.
Felix! Muneribus qui sic ditaverit Orbem,
Et servet nomen post sua fata suum.
Gratulor annosam, Ruyschi Venerande, senectam
Gratulor exactos, non sine laude, dies;
Et, quanquam diris debebis cedere fatis,
Magne Vir, innumeros vivere digne dies,
Pro meritis, Medicum tibi quis obstrinxeris orbem,
Vives, quantumvis mortuus, usque tamen.*

JOANNES OOSTERDYK SCHACHT.

DE LAATSTE
O E F F E N I N G E N

Of het

O N T L E E T K U N D I G
C A B I N E T,

Van alle de voorgaande 't grootste.

De Eerste P L A N K.

No. I. **E**en menschelyk Schepzeltje, een halve duym groot, van de navelstreng door middel van een haayrtje afhangende, in een Vles met vogt begrepen.

No. II. Een onvoldrage Kindtje, een wynig groter als 't voorgaande, hangende insgelyks in een met vogt opgevulde Vles: 't is wit, en gelyk of 't van daag geboren was, de buytenste ledematen van 't lichaam zyn volkomen, die in 't eerste ontbraken, en daarom geef ik 't de naam van een kindtje of vruchtje.

No. III. Een vles met vogt, bevattende een onvoldrage kindtje, omtrent een vinger lang, van de navelstreng afhangende; 't zelve is wit, als of 't eerst geboren was.

No. IV. Een vles met vogt, waar in onthouden wort een onvoldrage kindtje, omtrent van drie maanden dragts, verbeeldende van 't mannelyke geslacht te wezen, daar 't in tegendeel van 't vrouwelyke is, 't geen gemeenlyk in dien ouderdom, en niet tegen de wetten van de natuur is; 't zelve is zeer blank, en als heden gebore.

No. V. Een vles met vogt, waar in een onvoldrage kindtje van omtrent vier maanden dragts (na myn oordeel) mooy en wit: hier zyn geplaatst twee gedeeltens van de herffenen, genomen uyt een vrouw, die haar kindt verstikt, en in 't geheim geworpen hadde.

No. VI. Een Vles met vogt opgevult, en in dezelve een gedeelte van
S s s s s 3 de

de opperhuyt, en 't netwyze lichaam van *Malpighius*, uyt een halve zwartinne: en op dat deze delen des te beter te voorschyn zoude komen, heb ik 'er een tak van de kleynste distel van *Alpinus* by gevoegt, waar door 't voorwerp tegen de want van 't glas gedrukt wort.

No. VII. Een Vles met vogt, en in dezelve een gedeelte van de opperhuyt en 't netwyze lichaam, uyt een halve zwartinne; hier in ziet men, dat het netwyze lichaam bleekzwart is.

No. VIII. Een Vles met vogt, en daar in een gedeelte van de opperhuyt, en 't netwyze lichaam van een Europiaansche Vrouw, 't welk by na van de zelfde wittigheydt is, als de opperhuydt. Hier by is gelegen een tak van een Americaansch gewas met een Porfellyn blad.

No. IX. Een Vles met vogt, waar in begrepen is de opperhuyt en 't netwyze lichaam van *Malpighius*, genomen uyt een Europaan; 't netwyze lichaam is wat geelagtig geworden, door de hitte van de zon, waar door wy altydt zulks zien gebeuren.

No. X. Een pedestel of Zuylvoetje, en boven op 't zelve een mutsie, in 't gemeen een *Callotie* genaamt, uyt de huyt van een kind gemaakt, waar van de slagaderen vervult zyn, en hier door is 't voorwerp zeer root geworden. Dit is een fraay voorwerp.

No. XI. Een kleyn zuylvoetje, waar op insgelyks een gedeelte van de huyt van 't aangezicht, genomen uyt een Jongeling, gezet is, welkers vaten vervult zyn, waar door 't zeer root geworden is.

No. XII. Een kleyn zuylvoetje, waar op insgelyks een gedeelte van de huyt van 't aangezicht van een vrouw, zynde op dezelfde manier bereydt.

No. XIII. Een kleyn Zuylvoetje, waar op een lofwerkie gezet is, gemaakt uyt een mensche huyt, waar in vele, ja ontelbare huydttepeltjes gezien, en die verkeerdelyk van de Schryvers voor huydtkliertjes gehouden worden.

No. XIV. Een zuylvoetie, en daar op een lofwerkie gemaakt uyt de huyt van een volwassche mensch, uyt welkers oppervlakte de huyttepelties, gelyk als zantjes, uytpuylen.

No. XV. Een zuylvoetie, waar op een lofwerkie gezet is, gemaakt uyt de huyt van 't hooft, bezet met geelagtige haayren, waar aan nog is blyve zitten de celluleuze rok met opgevulde slagaderen voorzien, verschillende in loop van die, dewelke door de huyt verspreit worden.

No. XVI. Een lofwerkie gemaakt uyt het vel van een onvoldrage kindtje, waar van de slag-aderen vervult zyn: de opperhuyt, het netwyze lichaam, en de celluleuze rok weggenomen zynde, komen de slagaderen te voorschyn, die aan beyde de kanten den zelfden loop behouden; in

in tegendeel, zo 'er iets van den celluleuzen rok (door welke ook zeer vele slagaderen verspreit worden) overgebleven was, zou 't de aanschouwers mislyden, 't welk ik eens heb zien gebeuren, wanneer my een stuk van de huyt, waar aan nog iets van den celluleuzen rok vast zat, vertoont wierd. Daaren boven moet men in dit voorwerp aanmerken, dat het zwarte stipje de huyttepelties aanwyft, dewelke met een vergrootglas beschouwt zynde, als [*variola*] kinderpokjes zich vertonen.

No. XVII. Een zuylvoetje, waar op gezet is een stuk van de huyt, uyt een onvoldrage kindtje, door de slagaderen opgevult, waar door 't hoog root geworden is, alhoewel het voorwerp zeer dun is.

No. XVIII. Een zuylvoetje, waar op een stuk of dwersche moot van de borst van een kindt, waar aan nog het hart en de long vast zitten: in dit voorwerp ziet men, dat het waar is, 't geene ik menigmaal in openbare lessen en vertoningen gezegt hebbe, dat 'er geen holligheyt onder 't borstbeen gevonde wort, schoon verscheyde Autheuren zulks voorgegeven hebben: alle de ingewanden van de borst zyn zo naauw en digt by malkanderen gelegen, dat 'er geen holligheyt kan overig wezen. De tweeverwige en grootste borstel betekent het rechter hart-oortje, de klynder het hart zelfs, de kleynste het linker hart-oortje. Daar en boven moet men aanmerken, dat dit alles nog zyn natuurlyke plaats en grootte behouden heeft, zynde wegens de opvulling der vaten met een rode couleur voorzien.

No. XIX. Een zuylvoet waar op geplaatst is een zeer groot stuk van 't hart van een Meydt, die haar kint levendig in 't Sekreet geworpen en aldus vermoort hadde; deze in de gevangenis vastgehoute, en aldaar overlede zynde, is van my in 't openbaar geopent.

De tweeverwige langste borstel vertoont, en dat wel duydelyk, dat de hoog rode waschagtige stoffe gelyk een dauw een uyttocht gezogt heeft door de uysterste uyteyndens der slagaderties, welke zo dun als dons zyn.

De Korten tweeverwige borstel betekent de kroonvaten.

De derde en kleynste het linker hart-oortje.

Dit is een zeer fraay en uytmuntent voorwerp.

No. XX. Een vles met vogt, waar in een nier van een onvoldrage kindtie, wegens de opvulling van de slagader zeer root geworden; merk aan, dat byde de vliezen weggenome zyn.

No. XXI. Een groote vles met vogt, waar in een schenkel met de voet, van een Jonge van omtrent zeve Jaren oud, de spieren zyn zeer net gescheyden, en hebben hare natuurlyke couleur, wegens de opvulling der slagaderen, behouden.

No. XXII.

N°. XXII. Een grote Vles met vogt, waar in begrepen is het hoofd van een Jonge, omtrent zes Jaren oud, schynende nog levendig te zyn: de wangen, neus, en lippen zyn mooy root en zonder enige rimpels. Het bovenste gedeelte van 't hoofd weggenome zynde, komen de opgevulde bloetvaten na 't uythalen der hersenen te voorschyn.

N°. XXIII. Een zuylvoetje, waar op de Oorklier uyt een versch gebore kalf. De Opvulling is geschiet door de slagader, maar hoe zeer verschilt de gesteltenis dezer slagadertjes van die, welke in de kliertjes van 't darmscheil gevonde worden! gelyk ik in de verhandeling over de klieren heb laten afbeelden.

N°. XXIV. Een Vles met vogt, bewarende de baarmoeder van een Vrouw, waar van niet alleen de bodem, maar ook de hals volgens de lengte geopent zyn, op dat derzelver gedaante in 't gezicht zou komen; en aldus ziet men in den hals zeer vele dikke draden of snaren; op dat de hals open blyven zou, is 'er een doorn over dwerssch ingestoken. Hier aan zitten nog vast de trompetten en eyernesten, waar van het eene eyernestie, en desselfs trompet wel gestelt zyn, maar 't andere is tegen de natuurs wetten in iets anders verandert, en aan de trompet vastgegroeit.

N°. XXV. Een droge Vles, waar in een *Paradysvogeltie*, zwart en wit, bont van couleur, hebbende twee poten; de staart is met twee zeer lange en sneeuwite veeren voorzien. Ziet *Hermann.* in catal. *Mus. Zeylan*: te Zeylon wort het *Waluhora*, dat is een *Katoendiefje* genaamt, in 't Malabaarsch *Codelatie*; by *Rayus* in Synopf. avium *manucodiata cristata ex albo nigroque variata*; by de Heydenen *Telleyeaco*. Dit vogeltie wort onder de zeltzaamste vogelties gerekent; De Hr. *Paulus Hermannus*, voor dezen Hoogleraar te Leyden, is de eerste geweest, die ons gelegentheid gegeven heeft, om dit zeer volmaakte vogeltie te zien.

N°. XXVI. Een zuylvoet, en boven op 't zelve het bovenste gedeelte van 't benige hoofd van een onvoldrage kindtje, waar van de slagaderties door 't pannevlies verspreit, zeer wel opgevult zyn, als mede die, dewelke door het dikke hersenvlies lopen: de langwerpige groeve is in 't gebroke met een waschagtige stoffe opgevult, om dat 'er bloet tusschen byde vermengt is geweest, dewyl de uysterste takies der slagaderties my schynen hier en daar vereenigt te zyn, met de uysterste takjes der aderen, waar door 't bloet, daar de aderties mede vervult waren, te gelyk met de waschagtige stoffe in de langwerpige groef ingedrongen is; hier door is misschien de dwaling der Autheuren ontstaan, die zich inbeelden, dat het slagaderlyke bloet in een levendig mensch door de slagaderen in de gemelde groef zich onmiddelyk ontlafte, om dat, wanneer men Inkt in de

de slaap slagaderen spuyt, dezelfde Inkt tot in de langwerpige groef doordringt.

No. XXVII. Een Vles met vogt opgevult, waar in een uytgerafelde pruym, ofte het geraamte van een pruym, (op dat ik zo spreke) van een draat afhangende, op dat de gesteltenis en loop der zapvaten duydelyker te voorfchyn komen zou; welke vaten voor een gedeelte van de fteel, en voor een gedeelte van [*nucleus*] de fteen of pit voortkomen.

No. XXVIII. Een grote Vles met vogt opgevult, waar in bewaart wort een dwerfche moot van een zeer groten bal van een mensch, welkers vaten, die het eerfte beginzel van 't zaat beryden, verwart, en in een kraakbenige zelfftandigheyt verandert zyn. De gemelde bal was zo groot geworden, dat dezelve in grootte het hooft van een menfchelyke vrucht te boven ging.

No. XXIX. Een Vles met vogt, bevattende twee voorwerpen, waar van het onderfte is een onvolkome fchepzeltje van een fchaap, van een haayrtje afhangende, zittende nog in zyn eyge vogtigheyt, waar in 't gezeten heeft, toen 't in de baarmoeder huysveste; dit vogt is zo doorfchynende, dat men 't fchepzeltje duydelyk zien kan, als of 't buyten 't vogt hing: het bovenfte voorwerp is 't eyerftokje, waar in de voetfpoor van de plaats gezien wort, door de welke het inwendige van 't ey uytgegaan is.

No. XXX. Een Vles met vogt, waar in de teeldelen van een Meyfie begrepen zyn.

No. XXXI. Een Vles met vogt vervult, waar in een zo genaamde zuiger gevonde wort; ik zegge een zogenaamde, om dat 'er geen oprechte zuigers gezien worden, dewylze gemeenlyk niet anders zyn, als een moerkoek of moerkoekje, na 't baren van de vrucht of een onvolkome fchepzeltje, overgebleven.

No. XXXII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve de huyt van 't hooft uyt een volwaffche mensch, de welke ons hier voorkomt als een *Kalot*, en wegens de opvulling der bloetvaten, root van couleur. In dit voorwerp kan men zien, op wat wyze de slagaderen van byde de zyden tegen malkanderen aanlopen. Dit voorwerp is zeer fraay.

No. XXXIII. Een Vles met vogt, waar in een ftuk van een omgekeerden endeldarm van een mensch legt, op dat men de Boerhaaviaanfche groeven, en de menigvuldige [*pori*] togtgaten zoude konne zien.

No. XXXIV. Een Vles met vogt, bewarende een ftuk van een menfchen Oog, waar in de [*tunica fclerotica*] harde, de Ruyffchiaanfche, en de netwyze rok gezien worden, door welke rokken zeer vele slagaderen verfpreyt zyn.

T t t t t

No. XXXV.

No. XXXV. Een Zuylvoetje, en daar op een stuk van den omgewonden darm uyt een Jongeling, door den slagader en ader opgevult.

De tweede P L A N K.

No. XXXVI. Een Vles met vogt, waar in een stuk van een pees van een spier uyt een Walvis, welkers gesteltenis wonderbaarlyk is, zynde een vinger dik, ook zeer hart, en onscheytbaar.

No. XXXVII. Een Vles met vogt, verzien met een stuk van een kalfsmaag, waar in niet alleenlyk de gevoel tepelties duydelyk uytpuylen, maar zelfs ziet men hier klaar het netwyze lichaam.

No. XXXVIII. Een Vles met vogt, waar in begrepen is een gedeelte van 't dunne hersenvlies, welkers slagaderen tamelyk wel opgevult zyn.

No. XXXIX. Een zuylvoetje, en op 't zelve een bal uyt een Kalfsmaag.

No. XL. Een Vles met vogt, waar in bewaart wort een gedeelte van 't achterbrein uyt een kalf; dit kalf hadde een half Jaar in de baarmoeder van de koe dootd blyven zitten, ende dat zonder verrotting, echter niet zonder slenterigheydt: Ik hebbe de slagaderen van 't gemelde achterbrein zo net met een rode waschagtige stoffe opgevult, dat het nog als levendig zich verthoont. De Koe, waar in 't kalf zo lang dootd gezeten hadde, wiert in November geslacht, was vet en wel gestelt, en is in de huyshouding van Mr. *Cornelis Vos*, tuynman van de stads tuyn alhier, opgebruykt. De zeltzaamheyd van deze zaak bestaat hier voornamentlyk in, om dat 'er niets in 't lichaam van viervoetige dieren, zelfs in dat van een mensch schielyker een verrotting onderworpen is, als de hersenen; maar hier was het achterbrein zo wel in zyn geheel gebleven, dat de slagadertjes opgevult konde worden. Zie het verhaal in het *derde tiental van de genees-en Heelkundige aantekeningen*.

No. XLI. Een Vles vervult met vogt, waar in het geraamte van een peer hangt, ons aanwyzende, dat de peren zo wel uyt zapvaten bestaan, als de milt in ons lichaam uyt bloetvaten met moesagtige uyteyndens, waar van de peren ook verzien zyn.

No. XLII. Een Vles met vogt, waar in legt een tweehoofdige vrugt van een Duyf.

No. XLIII. Een Vles met vogt gevult, bevattende een groot stuk mensche vet, zodanig gestelt, als of 't nu versch uyt het lichaam gehaalt was.

No. XLIV.

No. XLIV. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve de lever van een onvoldrage kindje, wiens uyterste moesagtige slagadertjes zodanig opgevult zyn, dat ze zich onder malkander verwarren, en geen takjes van vaten gezien konne worden. Het tweeverwige doortje wyft aan de navelader, die nog open en met een rode waschagtige stoffe opgevult is.

No. XLV. Een Vles met vogt, en daar in het dunne herffenvlies, genomen uyt een Vrouw, waar van de slagaderen opgevult zyn.

No. XLVI. Een Vles met vogt, waar in gevonde wort, een stuk van een vrouwelyke nageboorte, welkers bloetvaten in Waterblaasjes zyn verandert, waar van vele zeer klein, dog de meeste zeer groot voorkomen.

No. XLVII. Een Vles met vogt, en daar in de schenkel of het been van een versch gebore kindt, met de voet, zich als levendig vertonende; tusschen de tonen wort 'er een takje van *Granadilla* met een driepuntig blat, en een kleyne gele bloem van *Tournefort* vastgehouden, waar van de bloem nog ongeschonde is gebleven.

No. XLVIII. Een zuylvoetje, verzien met een oortje van een onvoldrage schaapje; waar van de slagadertjes zeer fraay opgevult en met een byzondere loop verspreit zyn: ook worden 'er nog drie korrelsgewyze deeltjes in gevonden.

No. XLIX. Een Vles met vogt in zich onthoudende een lang stuk van den omgewonden darm uyt een Jongeling; de slagaderen van 't zelve zyn fraay opgevult; de darm omgekeert zynde, laten zich hier ook zien de zogenaamde eenzame Peyeriaansche klieren, dewelke beter *Boerhaaviaansche groeven* genaamt worden; 't is aanmerkelyk, dat deze gemelde klieren buyten de oppervlakte, die eygentlyk de binnenste rok wort gezegt, uytpuylen.

No. L. Een Vles met vogt, waar in bewaart wort een arm van een onvoldrage kindtje, zich als levendig vertonende, in wiens rechter hant het geraamte van een peer vastgehouden wort, aan welkers uyterste zappen nog een aanmerkelyk moes vasthangt.

No. LI. Het oog van een Walvis in vogt bewaart; deszelfs harde rok is aan de eene kant veel dikker als een duym; daar en boven ziet men hier de kringsgewyze vezels, die den oogappel toetrekken, duydelyker, als in een mensch of andere dieren, en dat zonder enige voorgaande beryding, alleenlyk door een dwersche snee.

No. LII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve het hart en een stuk van de long van een versch gebore kindtje, door zyn moeder vermoort. Het dunste doortje wyft aan de plaats, alwaar de longslagader, en de

grote slagader by malkanderen komen, en verenigt worden door den slagaderlyken weg. Het tweeverwige doorntje vertoont de stam van de opklimmende grote slagader het grootste tweeverwige en 't dikste doorntje het rechter oortje van 't hart. De zwarte stompe en korten doorn het linker oortje. Het zwarte grootste stipje de long slagaderen. De drie alleen staande stipjes beduyden de drie slagaderlyke buyzen of pypen opwaarts ziende: de twee stipjes de slaapslagaderen, de witte kortste dunste doorntjes de slaapslagaderen. Het doorntje met een rode zyde vlok bezet de rechter onderleutelbenige slagader. Met de zyde draat hadde ik het gedeelte van de lange voor de opvulling gebonden. Het stompe doorntje vertoont de borstklier.

N°. LIII. Een zuylvoetje, en op 't zelve een groot stuk van een Mensche darm, van welke de slagaderen niet alleen, maar ook de aderen opgevult zyn, waar door 't zelve hoog root van couleur geworden is.

LIV. Een Vles met vogt, vervattende een *Priapus Vegetabilis* van *Hermannus* of [*herba cantharifera*] het kruykdragende kruidt van *Rumph*; *Bandura* te Ceylon, en *Daun Gindi* te Ambon genaamt. Ziet de Ephemerid.

N°. LV. Het aangezicht van een Jongman, waar van de slagaderen zyn opgevult, op een zuylvoetje geplaatst.

N°. LVI. Een Indiaansche *Brilslang*, van *Hermannus in Mus. Zeylon*: en *Raj. in Synopsf. animal.* beschreven, by de portugezen *Cobras de Capelo*, en de Indianen *Naja* genaamt, hangende in een Vles met vogt tusschen de *Epiocymus* of *Cuscuta super Ocimum*; het gemelde gewas is met zaat beladen, 't welk in 't zelfde glas ook gezien wort.

N°. LVII. Een Vles met vogt, bewarende de twee oogrokken namentlyk de [*tunica sclerotica*] harde, en de [*tunica choroidea*] druifbezie rok, zynde omgekeert, op dat niet alleen deze twee, maar ook de Ruyschiaansche Rok te voorschyn komen zou.

N°. LVIII. Een zuylvoetje, en boven op 't zelve een gedeelte van de borst van een kindt. De Vaten lopende door de ribbens en tusschenribbige spieren zyn wonderbaarlyk opgevult: De lichamen der wervelbeenderen over dwerssch opengesneden, zyn ook vol met rode deeltjes, en dat wonderlyk is om te zien, het vlies dat het merg bekleet, is verzien met byzondere slagadertjes, die zo fyn zyn, dat ze niet als op den middag by zeer helder weder en door een vergrootglas in 't gezicht komen; daar en boven moet men 't oog een tyd lang op een en dezelfde plaats houden, zonder 't welke anders onmogelyk was, het beloop dezer vaaties te zien.

N°. LIX.

No. LIX. Een stuk van een mensche long, door de longader opgevult, waar door duyzenden van longblaasfies vervult zyn; dog de gevulde blaasfies komen ons hier veel kleynder voor, als in 't voorgemelde voorwerp, en zulks is geschiedt door een zagter opvulling.

No. LX. Een Zuylvoetie, en boven op 't zelve een stuk van een Koemilt; wiens moesagtige flagaderties weggenomen, en de milt met wint gevult, en gedroogt zynde, ons wort aangewezen, dat de [*stamina s. fibræ*] draden van deze milt veel verder van malkanderen staan, als van een kalfsmilt, nademaal de milt in grootheyt toeneemt, en de draden in getal niet vermeerderen.

De Derde P L A N K.

No. LXI. Een Vles met vogt gevult, en daar in een stuk van de lendenen van een mensch, in 't welke het ruggemerg met opgevulde flagaderen te voorschyn komt.

No. LXII. Een Vles met vogt, waar in besloten is het Hart van een onvoldrage kindtie, met een rode couleur pronkende, en van een zeer fyn draatje afhangende.

No. LXIII. Een Vles met vogt, waar in de nier van een Jonge, op welke nog een bynier zit; byde zynze wegens de opgevulde flagaderen met een rode couleur verzien.

No. LXIV. Een Vles met vogt, waar in een stuk van een omgekeerde omgewonden darm, uyt een Jongeling genomen; welkers binnenste oppervlakte, van my de fluweel tepelagtige rok genaamt, in 't gezicht komt: dit voorwerp is wegens de opgevulde flagader zeer root.

No. LXV. Een Vles met vogt, in dewelke de milt uyt een Jongman, waar van de flagaderen zyn opgevult, begrepen is.

No. LXVI. Een Vles met vogt, en daar in begrepen de opperhuylt en 't netwyze lichaam van een Walrus.

No. LXVII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve het been met de voet hart gebalsemt, en, wegens de opvulling door de flagader gedaan, met een zeer rode couleur pronkende, genomen van een eerst gebore kindtie.

No. LXVIII. Een Zuylvoetie, en op 't zelve een stuk van 't middelrif, met de helft van 't harte zakje. De witte doorn betekent het stuk van 't middelrif, maar de swarte het halve harte zakje. Dit is genomen uyt een eerst geboren kindtie, en de opvulling is door de flagader geschiedt.

No. LXIX. Een Zuylvoetie, en op 't zelve geplaatst een stuk van een kinderhoofd, waar in ons voorkomen. 1. de zeer roode huyt van 't hoofd. 2. het rechter Oortie, 3. het harde hersenvlies, met derzelver slagaderties.

No. LXX. Een Vles met vogt, waar in de roede en het omgekeerde Balzakje van een Jonge, waar van de opvulling door de slagader geschiet is. Op de gront van 't glas ziet men een stuk van de mannelyke roede, welkers drie zenuwagtige spongieuze lichamen vervult zyn; daar by vint men nog een takje met de bloem en vrucht van de *Flospassionis Curassav. bederae hirsuto folio, fl. albo, Par. Batav. Prodr. Sive flos passionis alb. en reticulat. Par. Bat. Granadilla flore albo, fructu reticulato. Boerhaav.*

No. LXXI. Een Zuylvoetie verzien met een stuk van een kalfsmilt, als een lofwerkie gevormt, waar van de slagaderen opgevult zyn; de onderste van deze uyteyndens zyn zo klyn, dat ze het menschelyke verstant te boven gaan.

No. LXXII. Een Zuylvoetie, waar op een halve nier van een mensch gestelt is; zynde door de ader de opvulling gedaan, om het onderscheydt tusschen de opvulling door de slagader te zien, 't welk aanmerkelyk is.

No. LXXIII. Een Zuylvoetie, en daar op een lofwerkie, gemaakt van een stuk uyt den omgewonden darm van een volwasschen mensch, welkers uysterste vaaties zo fyn als dons zyn.

No. LXXIV. Een droge vles, bevattende de haayren, genomen uyt een papgezwel van 't net, waar van een geval in myne *ontleet en heeltkundige aanmerking* te lezen is.

No. LXXV. Een vles met vogt, vervattende de baarmoeder van een vrouw, zo natuurlyk bewaart, als ofze dezen dag uyt het lichaam genomen was.

No. LXXVI. Een zuylvoetie verzien met de lever van een onvoldrage Schaapie, door de navelader opgevult; waar door dit voorwerp geheel anders voorkomt, als wanneer de opvulling door de slagader gedaan was.

No. LXXVII. Een vles met vogt, waar in een mensche milt, die voor een gedeelt ontdaan is, besloten legt; desselfs slagader opgevult zynde toont klaar aan, dat 'er geen celletjes of draden in de milt van een mensch gevonde worden.

No. LXXVIII. Een vles met vogt, waar in de opligtende spier van de schouder, de [*Musculus Deltoides*] driehoofdige spier genaamt, gevonde wort; van deszelfs pees hangen boven de dertig spierige lichaamties af,

af, die zeer naauwkeurig van malkanderen zyn gefcheyden, en dat zonder enige quetzing van 't vleefch.

De Vierde P L A N K.

N°. LXXIX. Een Zuylvoetie verzien met den arm van een onvoldrage kindtje, hardt gebalfemt; door de huyt zyn de bloetvaten zo menigvuldig verfpreyt, dat het voorwerp daar door zeer root van verwe geworden is: in de hant hout het vaft en vertoont een Eykebladt, welkers moes in 't geheel by na weggenome zynde, zeer fraay een netje verbeelt.

N°. LXXX. Een grote vles met vogt, vertonende het kakebeen van een mensch, met alle de tanden, die sneeuw wit zyn, verzien: de tong is zeer root, uyt welkers oppervlakte de tongtepelties te voorschyn komen; als mede de tepelties van het tantvleefch. Daar en boven ziet men aan de ene zyde het beweegbare kraakbeen, 't welk aan 't [*processus condyliformis*] knokkelwyze uytsteekzel nog vaft zit. De opvulling is gefchiet door de flagader. Boven 't dekzel vertoont zich een zeer net doots-hooffie van een onvoldrage kindtie.

N°. LXXXI. Een zeer fraay zuylvoetie, en boven op 't zelve de maag van een Jonge, door de flagaderen opgevult, en dat aan te merken is, deze maag heb ik zagties opgevult, waar door 't komt, dat 'er geen kuylen of deuken in gezien worden.

N°. LXXXII. Een Zuylvoetie, en boven op 't zelve het borstbeen met de kraakbeenderen der ribbens, door de flagader opgevult; duyzende van uysterfte takjes, zo dun als dons, komen 'er te voorschyn, en de kraakbeenderen zyn doorschynende.

N°. LXXXIII. Een Zuylvoetie, waar op gezet is een groot ftuk van 't darmscheyl van een mensch, met zeer vele groter, klynder, en zeer klyne klierties verzien, welke laaste voor de opvulling het gezicht ontvloden; en 't gene aan te merken is, de afbeelding van dit voorwerp is voor een gedeelte afgebeelt in ons *antwoort over het maakzel der klieren*.

N°. LXXXIV. Een Zuylvoetie, waar op een ftuk van 't Darmscheil uyt een ander mensch genomen; in 't zelve vint men veel wyniger klieren; echter is dit voorwerp zeer naauwkeurig toebereyt.

N°. LXXXV. Een vles met vogt, bewarende een groot ftuk van een omgekeerden nugteren darm van een mensch; in dezelve zyn niet alleen de flagaderen, maar ook de aderen in 't geheel opgevult tot haar uysterfte toe, waar door 't voorwerp zeer root van couleur, en als ontstoke
ons

ons voorkomt. De larten, of latwyze uytpuylingen (by andere oogluykende klapvliezen) als mede de fluweele rok (by my de zenuwagtige fluwele rok) komen ook klaarblykelyk met de zelfde couleur te voorschyn.

N°. LXXXVI. Een zeer zindelyke Zuylvoet, verzien met de lever van een Jongman, opgevult door de grote slagader; nogtans pronkt de gehele lever met bloetvaten, 't geene ik oordele aanmerkens waardig te zyn. Deze beryde lever overtreft verre alle de levers, die ik tot nog toe hebbe bereyt: want by helder weer met het vergroot glas beschouwt zynde, bevinde wy 't gehele voorwerp uyt enkele bloetvaten te bestaan, maar niet uyt byzondere lichaamties, welke klieren gezegt worden: Daar en boven heeft het na de opvulling zyn natuurlyke grootte behouden, en is geenzins groter geworden. De galblaas, als mede de navelbant zyn ook vol met opgepulde bloetvaten.

N°. LXXXVII. Een vles met vogt, bewarende de uysterste voet van een Jongman, waar van de slagaderen opgevult zyn: in de uyteyndens van de tonen komen de Zenuwagtige tepelties te voorschyn, namentlyk daar ter plaatze, alwaarze met de nagels aan malkanderen gezeten hebben. Boven 't voorwerp ziet men ook een tak van de *Flichrysis Abor: Afric: salvia folio odorato* van den Hr. Boerhaave beschreven; en op dezen tak is ook nog het dunne herffenvlies van een volwasschen mensch gestelt, waar van de slagaderen opgevult zyn.

N°. LXXXVIII. Een vles met vogt, waar in gezien worden het been met de uysterste voet, niet alleen zich als levendig vertonende, maar ook naauwkeurig overeenkomende met die ziekte, de welke de *bluts* genaamt wort, by dit voorwerp staat een tak van de *Momordica Zeylanica pampinea fronde, fructu brevior*, door den Hr. Tournefort beschreven.

N°. LXXXIX. Een Zuylvoetie, en op 't zelve een stuk van een omgekeerden omgewonden darm van een mensch, in 't welke door een geweldige opblazing een cellulositeit te voorschyn komt; ik laat de ontleders oordelen, of dezelve voor 't zesde vlies der darmen gerekent moet worden?

N^o. XC. Een vles met vogt, vertonende den arm met de hant van een jonge, schynende nog te leven; en op dat hy niet zou ledig schynen te zyn, hout hy in zyn hant, en verthoont de slagaderen van het dunne herffenvlies met een waschagtige stoffe opgevult: boven op 't dekzel ziet men de kop van een donzigen distel.

N^o. XCI. Een vles met vogt, waar in begrepen is een stuk van 't dunne herffenvlies, aan 't welke op verschyde plaatzen de vaaties, die den bast der herffenen uytmaken, vastzitten; boven op 't dekzel van de-

ze fles is een Zuylvoetie geplaatst, verzien met een stuk van 't dunne herssenvlies van een onvoldrage kindtie, wiens slagaderen opgevult zyn, en op de wyze van een lofwerkie geschikt.

N^o. XCII. Een vles met vogt, waar in dit alles klaarder gezien wort, als in 't voorgaande glas.

N^o. XCIII. Een vles met vogt, waar in dezelfde zaken veel duydeliker te voorschyn komen, als in de twee voorgaande vlessen: in deze leggen daar en boven nog enige stukjes van den bast der herssen.

N^o. XCIV. Een grote vles met vogt, bevattende het hoofd van een Jonge, van omtrent een Jaar oudt; het bovenste gedeelte van 't hoofd, als mede de herssen weggenome zynde, komt het dunne herssenvlies met zyn opgevolde slagaderties te voorschyn; Het aangezicht, en de voorlippen schynen te leven; zo dat dit voorwerp van een zeer groot belang is. Boven 't dekzel van 't gemelde hoofd ziet men een droge vles,

N^o. XCV. In de welke besloten is een Zuylvoetie, verzien met een kleyn hoendereytie, 't welk met een harde schaal bedekt is, en heeft de grootte van een Notemoscaat, 't welk in een gemeen hoender ey gevonden is. Op dit kleyn eytie zit een geraamte van een muys, op wiens rug nog een geraamte van een andere muys.

N^o. XCVI. Een Zuylvoet, waar op de groter bilspeer van een Jongeling gezet is: de opvulling is gedaan door den slagader, en hier door is hy met een zeer rode couleur verzien.

N^o. XCVII. Een kleyn zindelyk grafie, gemaakt van Oostindisch hout, waar in een sneeuw wit geraamte van een onvoldrage kindtje, zynde omtrent van vier maanden dragts, in wiens rechter hant een *Haft* vast gehoude wort; 't is een bloedeloos gedierte, dat maar eenen dag leeft, en daarom heeft het tot opschrift:

't Zelfde uur, dat my 't leven gaf, heeft 't my ook ontnomen.

N^o. XCVIII. Een zuylvoetie, verzien met de lever van een onvoldrage kindtje, omtrent van zes maanden dragts: de opvulling is door de slagader gedaan; op verscheyde plaatzen komen 'er [*acini hepatis*] leverkorreltjes in 't gezicht, als mede de opgevolde slagaderties in de galblaas. Dit is een zeer mooy voorwerp.

N^o. XCIX. Een Zuylvoetie, waar op een stuk des huyts van een Jongman; 't zelve is met alle omzichtigheydt in 't geheel van den cellulenzen rok met zyne bloetvaaties ontbloot. De bloetvaten door de huyt verspreyt, hebben een eenvoudigen loop, die aan byde de kanten van de

V v v v v

huyt

huyt even eens is: in tegendeel, wanneer de cellulouze rok in 't geheel van de huyt niet afgeschyden is, dan schynen de vaten en de cellulouze rok een loop als de takken der bomen te hebben, daar nogtans de vaten van de huyt netswys gelegen zyn. Dit voorwerp moet men door 't vergrootglas by helder weder beschouwen, en dat tegen 't licht en van ter zyde: daar en boven, als men 't voorwerp dus beziet, komen 'er verscheide kleyne korrelsgewyze deelties te voorschyn, voornamentlyk ter plaatze, daar een doorntie van my is ingestoken.

No. C. Een Zuylvoetie en daar op een gehele schaapsmilt, door de slagader met een gele waschagtige stof opgevult.

No. CI. Een zuylvoetie, en daar op een stuk van een kalfsmilt, door den slagader opgevult: de korrelties daar van zyn losgemaakt, zo dat de donzige uyteyndens te voorschyn komen: dit is zulk een uytmuntent voorwerp, dat 'er de aanschouwers verbaast over staan.

No. CII. Een Zuylvoetie, waar op een groot stuk van een mensche long gestelt is, zynde de longader opgevult: in deze opvulling zyn de longblaasies voor een groot gedeelte mede vervult, voornamentlyk alwaar de twee witte doornties zyn ingestoken. Het swarte doorntie betekent het cellulouze wezen, alwaar duyzenden van bloetvaaties gezien worden.

De Vyfde P L A N K.

No. CIII. Een Zuylvoetie, en op 't zelve een moot van een mannelijke roede, waar in men zien kan, dat het roedenhoofte bestaat uyt alle, dat is, de drie zenuwspongieuze lichamen, gelykerwys ik over vele Jaren in myne *ontleete en heelkundige aanmerkingen* heb laten afbeelden.

No. CIV. Een Zuylvoetie, op 't welk staat een mensche Oortie, zynde wegens de opvulling der slagaderties hoog root van couleur: staat te letten, dat de natuurlyke gesteltenis na 't balsamen en hartmaken wel genoeg bewaart, en 't derhalven een zeer mooy voorwerp is.

No. CV. Een vles met vogt opgevult, waar in te zien is een stuk van de moerkoek van een Vrouw; dewelke in 't geheel verandert is in waterblaasies, met een wateragtig vogt opgevult; welk gebrek van my het water van de moerkoek genaamt word: van deze ziekte hebbe ik al over vele Jaren geschreven, en de zelve door afbeeldingen in myne bovengemelde aanmerkingen uytgedrukt.

In dezelfde vles worden ook nog twee stukken van een andere moerkoek verthoont, dien ik door de slagaderen hebbe opgevult, zo dat 'er ontel-

ontelbare versprydingen van vaten zich zien laten; welkers uysterste eyndens alle in waterblaasies verandert zynde, dikmaals een Emmer byna vervullen kunnen, waar door zodanige vrouwen van twee of drie kinderen swanger schynen te zyn.

N^o. CVI. Een Zuylvoetie voorzien met een groot stuk van het darm-scheyl van een schaap, welkers slagaderen niet alleen, maar ook de aderen opgevult zyn: de klieren van dit voorwerp (zo ik my niet bedriege) zyn enigzints verschillende van die, dewelke in 's menschen lichaam gevonden worden, en dat niet alleen ten aanzien van de figuur, maar ook der kleynste ronde deelties tusschen de takmaking dezer vaten: hoedanig de gemelde deelties gestelt zyn, zal ik hier na, zo 't God behaagt, uytleggen.

N^o. CVII. Een Zuylvoetie, vertonende een gedeelte van de Moerkoek, wiens vaten zeer fraay opgevult zyn. 't Is een van de beste voorwerpen.

N^o. CVIII. Een vles met vogt opgevult, waar in een bastaartvlezige zelfstandigheydt in gedaante van een vlies, door my uyt myn bloet gemaakt, alleenlyk door een omroering met een takje van den Goasche Geneverboom; de gemelde vezelagtige zelfstandigheydt heeft zich aan 't takje gelyk als een bastaartvlies vast gehegt; 't zelve vertoont zich alhier swartagtig, alhoewel 't in den beginne wit is geweest.

N^o. CIX. Een Zuylvoetie, waar op een gedeelte van een kalfslong staat, het blat van een boom verbeeldende, en welkers slagaderen op een byzondere wyze lopende zeer tenger zyn, en by 't licht (als 't helder weder is) bezien moeten worden.

N^o. CX. Een vles met vogt, waar in te zien is het wondernet uyt een kalfshoof, welkers slagaderen, die 't gezegde net uytmaken, opgevult zyn; met recht heeft dit deel dien naam, om dat men nog begin nog eynde daar in kan bespeuren.

N^o. CXI. Een vles met vogt, vervattende een zeer fraaye losgemaakte of uytgerafelde bal van een mensch, alle de ballen, die ooyt van my zyn uytgerafelt, overtreffende; deze uytrafeling verbeelt een dik en groot bondelke zeer witte en fyne zyde.

N^o. CXII. Een Zuylvoetie, waar in een stuk van de kuytspier, daar in te zien is, hoe de waschagtige stoffe uyt de uysterste eyndens der slagaderties in de vlezige zelfstandigheydt uytgestort, en 't voorwerp daar door root geworden is.

N^o. CXIII. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de huyt uyt de voetzool; in 't zelve vertoonen zich de opperhuyt, het netsgewyze

lichaam, en het vel met zyne zenuwagtige tepelties; de twee eerste lichamen hebben een en dezelfde couleur, en hangen van de huyt neder, die voor een gedeelte afgetrokken en op den bodem verspreyt is: maar deze huyt heeft een rode couleur, wegens de opvulling der slagaderties gekregen, en deffels zenuwagtige tepelties puylen enigzints buyten de oppervlakte van de huyt uyt.

No. CXIV. Een vles met vogt, waar in een groot stuk van den omgewonden darm van een volwasschen mensch, welkers vaten in 't geheel opgevult zyn, zo dat ze een ontsteking verbeelden; de inwendige oppervlakte, dewelke na den want van 't glas ziet, komt ons voor als een verschynzel van kleyne wormpies. De tak, waar door 't voorwerp tegen de kant van 't glas gedrukt wort, is de *Asparagus Africanus, tenuifolius, viminalibus virgis, foliis Laricis instar ex uno puncto numerosis, stellatim dispositis*, van *Pluknet* in zyn *Amalth. Botan.* beschreven.

No. CXV. Een Zuylvoetie, en boven op 't zelve een groot stuk van 't middelrifst uyt een mensch, waar van de slagaderen niet alleen door het spierige deel, maar ook door 't vliezige lopende, zeer zindelyk opgevult zyn; de loop van deeze vaten is ook van malkanderen zeer verschillende.

No. CXVI. Een vles met vogt, bewarende den omgewonden darm van een versch gebore kint; in 't zelve is een [*susceptio intestini*] inschieting van 't gedarmte te zien, 't welk zelde gebeurt in Jong gebore kinderen.

No. CXVII. Een Zuylvoetie, waar op een stuk van een omgewonden kaltsdarm, door de holader opgevult; wiens uyteyndens zeer fyn zyn. Het voorwerp zelfs verbeelt, en dat wel volmaakt, een *Ponjet*, 't welk uyt linne gemaakt zynde, tot cieraat aan de voorhant gedaan wort. Staat te letten, dat den loop van deze vaten niet over een komt, met die van een mensch.

No. CXVIII. Een zuylvoetie, waar op gezet is een stuk van 't darmfcheyl van een mensch met zeer vele klieren voorzien, door de slagader opgevult, en dat met zo veel behendigheydt, dat 'er in de zelve ronde lichaamties, leverkorreltjes verbeeldende, gevonde worden; dit is een van de beste voorwerpen.

No. CXIX. Een Vles met vogt opgevult, in dewelke begrepen is een gedeelte van een omgekeerde maag, op dat men de omdrayingen, die de kronkels der herffenen van een mensch verbeelden, zien zou. De opvulling hier van is door de slagader geschiet.

No. CXX. Een zuylvoetie voorzien met een hardt gebalzemde neus van

van een mensch , waar aan vastzitten de bovenste lip , tantvleesch , als mede vier tanden ; de opvulling is door de slagaderen gedaan , waar door de huyt een rode Couleur verkregen heeft ; daar en boven kan men de sweetgaten door een vergrootglas zien ; het beloop der slagaderen door de huyt , ziet men niet alleen , maar ook door 't tantvleesch en de voorlip ; het bekleetzel van deze delen kan den naam van opperhuyt niet hebben , om dat 'er geen huyt onder gelegen is , alleen een weefzel van gevoelige tepelties wort 'er gevonden.

N^o. CXXI. Een moot van een mannelyke roede , over dwerssch gesnede , op dat niet alleen de groote twee zenuwagtige spongieuze lichamen , maar ook het kleyne of dat van de pisweg te voorschyn komen zouden. Dit is een zeer fraay voorwerp.

N^o. CXXII. Een vles met vogt vervult , en daar in een onvolmaakt schepzeltie van een schaap , zynde een duym groot , van een haayrtie afhangende , en dat nog in zyn eyge vogt en vliezen , welk vogt zyn doorschynentheydt niet verloren heeft.

N^o. CXXIII. Een vles met vogt ; waar in te zien is een tweeverwig hondtie , tusschen zyn voorste poten vasthoudende een onvolkome schepzeltie van een Americaansche Aap , van een swartagtige couleur , en een vinger groot.

N^o. CXXIV. Een vles met vogt , bewarende de maag van een onvoldrage kindt , waar aan de milt en een stuk van 't net nog vastzitten. De opvulling is door de slagaderen gedaan , die door 't net , dat zo dun is als een spinnewebbe , heen lopen , zynde zo fyn als dons.

N^o. CXXV. Een zuylvoetie , en boven op 't zelve een groot stuk van den nugteren darm , door de ader en slagader opgevult , en daarom zeer hoog root.

De Zesde P L A N K.

N^o. CXXVI. Een zuylvoetie , waar op een groot stuk van een mensche milt , door de ader opgevult , gezet is : deszelfs [*acini*] korrelties zyn verschillende van die van de lever ; alhier zyn ze enigzints losgemaakt.

N^o. CXXVII. Een zuylvoetie , waar op de opgevulde slagaderen der herffenen uyt een onvoldrage kindtie ; dezelve zyn zeer teder , zo dat ze zeer licht breken.

N^o. CXXVIII. Een zuylvoetie , en daar op het linker Hartoortie
V v v v v 3
van

van een mensch, door de slagader opgevult, het zelve heeft de gedaante van een hanekam.

No. CXXIX. Een Zuylvoetie, en boven op 't zelve een stuk van een mensche milt, wiens slagader ik voorgenome hadde met een rode waschagtige stoffe op te vullen, maar om dat zulks niet na wensch scheen uyt te vallen, heb ik de ader ook met een gele waschagtige stoffe opgevult, 't welk zeer wel gelukt is, en aldus vertoont zich het voorwerp voor een gedeelte wel root, maar is voor 't grootste gedeelte geel geworden. Ondertusschen moet men aanmerken, hoe groot het onderscheyd is tusschen de gesteltenis der Vaten van een mensche milt, en die van viervoetige beesten. Dit zeer fraay voorwerp is genomen uyt een zwaarlyvige oude vrouw.

No. CXXX. Een zuylvoetie, waar op een stuk van een mensche long staat, wiens bloetvaten met een rode waschagtige stoffe opgevult zyn.

CXXXI. Een zuylvoetie, waar op een stuk van de maag van een kindt, welkers slagaderen wonderbaarlyk fraay opgevult zyn.

No. CXXXII. Een droge vles, en daar in de darmties van een onvol-drage kindt, waar van de slagaderen zeer wel opgevult zyn; en dat aan te merken is, deze darmties hebben hare rontheydt in 't geheel zonder deuken behouden.

No. CXXXIII. Een zuylvoetie, en daar op een lofwerkie, gemaakt uyt een stuk van den omgewonden darm van een mensch, door de holader opgevult.

No. CXXXIV. Een Vles met vogt waar in een kinder muyltie, steunende op een stuk van de Moerkoek, welkers slagaderen zyn opgevult.

No. CXXXV. Een Zuylvoetje, en daar op het Hart van een onvol-drage kindtje, opgevult door de slagader; deze opvulling is zo fraay gedaan, dat de uysterste eyndens der slagadertjes daar van in 't gezicht komen; daar en boven ziet men alhier nog een gedeelte van de stam der grote en Long-slagader, als mede de plaats, daar deze twee slagaderen by malkanderen lopen, *de slagaderlyke buys of weg* genaamt.

No. CXXXVI. Een Vles met vogt, vervattende een stuk van de nederdalende grote slagader; aan wiens rechter zyde vastgegroeeyt is de [*ductus thoracicus*] borstbuys, door my met een rode waschagtige stoffe opgevult. Dit voorwerp is genomen uyt een bejaarde Vrouw.

No. CXXXVII. Een Vles met vogt, waar in een groot stuk van de Maag van een kindt, door de slagaderen tot het uysterste opgevult; hier by legt een takje van [*Lychnis*] Christus Ogen, met zeer kleyne bloemtjes en grasbladereq.

No. CXXXVIII.

N^o. CXXXVIII. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van een mensche Nier, door de stam van de holader zeer fraay opgevult.

N^o. CXXXIX. Een Zuylvoetje verzien met een groot stuk van den dikke darm, genomen uyt een zwaarlyvige Vrouw; hier aan zit een gedeelte van 't darmscheil vast, 't welk een Wayer verbeelt. De opvulling is door een tak van de holader gedaan. Dit voorwerp is insgelyks zeer fraay.

N^o. CXL. Een Vles met vogt, waar in twee Bynieren, welkers slagaderen opgevult zyn, leggen.

N^o. CXLI. Een Vles met vogt, vervattende een Worm door de piswegen geloft, dog van andere Wormen verschillend.

N^o. CXII. Een Zuylvoetje, en daar op een lofwerkje, gemaakt van een Mensche Vel, door de slagader opgevult; in 't zelve komen ontelbare tepeltjes te voorschyn, dewelke van andere verkeerdelyk huytklier-ties genaamt worden.

N^o. CXLIII. Een Zuylvoetje, waar op het gedarmte van een onvoldrage kindt geplaatst is, zynde door de slagader opgevult; een gedeelte van den Kronkeldarm geopent zynde, komt de dubbelde Klapvlies van den Kronkeldarm te voorschyn, moetende door een ingestoke naalt geopent worden.

N^o. CXLIV. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een stuk darms van een Jongeling, verbeeldende een Zoutvat; zynde door de slagader opgevult, en daarom met een zeer rode couleur voorzien.

N^o. CXLV. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een Vaandel, gemaakt van den nugteren Darm uyt een Mensch, door de slagader opgevult, en daarom hoog root van couleur.

De Zevende P L A N K.

N^o. CXLVI. Een Vles met vogt vervult, en daar in de Voet van een onvoldrage Kindt, hangende aan een haayrtje, en onder wiens uysterste voet gevonden worden de doornen van [*echinomeleocactus*] den Indiaansche Doornappel, met dit opschrift:

*Langs doorn en kruys,
Na 't Hemels huys!*

Dit voorwerp is door de slagader zo wel opgevult, dat het schynt te leven.

N^o. CXLVII.

N^o. CXLVII. Een Vles met vogt, begrypende een of twee Wervelbeenderen van den hals, met een stuk van t ruggemerg uyt een onvoldrage kindt: in 't midden van 't ruggemerg ziet men de bast, verzien met een rode couleur, zynde niet anders als vaatjes, uyt slagadertjes voortkomende.

N^o. CXLVIII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een groot stuk van den Kronkeldarm uyt een Mensch, door een tak van de holader opgevult: het beloop dezer takjes is geheel en al verschillende van die vaatjes, welke door den gemelden darm verspreyt worden, wanneer de opvulling door een tak van de Poortader gedaan is.

N^o. CXLIX. Een Zuylvoetje voorzien met het borstbeen, met de kraakbeenderen der ribbens, en tusschenribbige spieren, genomen uyt een onvoldrage kindt; de opvulling van deze deelen is geschiet door de slagader, en dat met een goeden uytslag. In dit voorwerp zyn de beendertjes van 't borstbeen dubbelt, 't gene ik nooyt ondervonde hebbe.

N^o. CL. Een Vles met vogt opgevult, en daar in twee stukken van de Moerkoek met een hoog rode couleur doortrokken, wegens de opvulling der vaten tot het uiterste toe.

N^o. CLI. Een Vles met vogt, waar in een groot stuk van de Moerkoek met een stuk van de Navelstreng.

Let wel; de oppervlakte, die na 't glas ziet, is nog met een zagter bekleetzel bedekt, 't welk na de Baarmoeder ziet, en van 't vlies chorion schynt voort te komen, ten minsten het wort 'er aan vastgehegt. Hier uyt oordele ik klaar te blyken, dat de Moervaten met de vaten van de Moerkoek niet onmiddelyk vereenigt worden. Ziet het V. Cabinet, waar in ik breder over deze zaak geschreven hebbe.

N^o. CLII. Een Zuylvoetje, en daar op een groot stuk van een Kalfs Long, wiens slagaderen tot het uiterste toe opgevult zyn. Merk onder tusschen aan, dat het beloop van deze vaten verschilt van die gene, welke lopen door de Long van een Mensch; derhalven hebben ons eenige misleydt, die hare figuren, na de voorwerpen der beesten gemaakt zynde, zonder een behoorlyke waarschouwing in 't licht gebragt hebben.

N^o. CLIII. Een Zuylvoetje van Indiaansch hout gemaakt, waar op gestelt is het gedarmte van een onvoldrage kindtje, door de slagaderen opgevult: in den omgewonden Darm is een [*diverticulum*] vertrekje of uytwegje van een duym groot, in welkers uiterste drie blaasjes te voorschyn komen, die de gedaante van speldeknopjes hebben. Dit voorwerp houde ik voor zeer zeltzaam.

N^o. CLIV. Een Zuylvoetje, waar op een halve Schaaps Nier staat, die

die door de ader is opgevult ; alhier kunnenwe zien , hoe veel onderscheyt 'er is tusschen deze en een 's Mensch's Nier.

No. CLV. Een Schoteltje, gemaakt uyt een stuk van den omgewonden darm van een Mensch, zynde opgeblazen en omgekeert, op dat 'er zekere Celluleusiteyt te voorschyn komen zou, die van anderen voor het tweede celluleuse vlies van 't gedarmte gehouden wort ; door dit Schoteltje zyn ontelbare adertjes, voornamentlyk van de takken der holader voortkomende, verspreyt, welkers beloop veel verschilt van die, welke van de poortader afkomstig zyn. In het gemelde Schoteltje legt een klein stukje Yzer, 't welk de kragt van een Zylsteen heeft, en is gekomen van een yzer kruys, in de Nieuwe Kerk te Delft gevonden : Dit heeft myn Neef, de zeer Eerwaardige en Wakkere Heer *Henricus Ruysch*, Bedienaar des Goddelyken Woorts in de Gereformeerde Kerk te Delft, my vereert, dewelke dit van den zeer Beroemden Heer *Leeuwenhoek* gekregen hadde.

No. CLVI. Een Zuylvoetje, op 't welke gezet is een stuk van een Mensch's Huyt, van den geheelen celluleusen rok ontbloot, op dat de ware loop der slagaderen duydelyk zou kunnen gezien worden : want zulks heeft zommige bedrogen, die de celletjes, met vaatjes en vet voorzien zynde, in 't geheel niet weggenomen hebbende, een onderschydene loop vertoonden, zich verbeeldende, dat de huyt tweederley soort van vaten hadde. Dit voorwerp moet men tegen 't licht houden, op dat de vaten duydelyker te voorschyn zoude komen.

No. CLVII. Het been en de voet van een kindt in die gedaante, als het leefde, zynde in vogt bewaart ; hier by legt een tak van de Zeylon'sche Mannetjes *Balsamina*, met een klynder rode vrugt, enz.

No. CLVIII. Een Vles met vogt, een stuk van de hersenen van een Kalf omvattende, 't welk een half Jaar lang zonder verrotting in de Baarmoeder van de Koe gezeten hadde ; alleen was 't slap en slenterig geworden : en dat zulks ook in de Vrouwen plaats heeft, bevinde ik, zo de Baarmoeder maar, gelyk ik alvorens hebbe vermaant, geslote blyft. Merk ondertusschen aan, dat dit voorwerp van my door de slagader is opgevult, en dat my geenzints gehindert heeft, dat dit Kalf zo lang doot in de Baarmoeder gezeten heeft. Zie verder van deze zaak in 't 3. tental.

No. CLIX. Een Zuylvoetje met de Knieschyf van een Mensch voorzien, waar over ontelbare opgepulde slagaderen heen lopen, die niet tot de knieschyf, maar tot het overschot van de spieren, die den schenkel uytstrekken, behoren.

X x x x x

No. CLX.

N^o. CLX. Een Zuylvoetje , en boven 't zelve een t'zamenstel van verscheide dingen , die in een papgezwel van de Maag gevonden zyn , namentlyk een wanschape gebeente , haayren , en vier kiezen . Zie verder de geschiedenis hier van met een verklaring bevestigt , in het derde tiental.

N^o. CLXI. Een Vles met vogt , omvangende een stuk van een viervoetig gedierte , waar aan de schenkel met de uytwendige voet , als mede een klauwtje , dog niet geklooft , vastzit ; dit is gevonden met de vier kiezen , het wanschape gebeente , en haayren in 't gemelde papgezwel.

N^o. CLXII. Een Vles met vogt , bewaarende een groot gedeelte van een Vrouwen [*mamma*] borst , schynende nog te leven : de zelfstandigheydt van dezelve is geenzints klieragtig , maar zodanig , als 'er nergens in 't gehele lichaam gevonden wort , behalven in de bystanders van een mensch , met welke de borst een grote overeenkomst heeft , als zynde namentlyk van een zeer taaye , witte , en een vaste zelfstandigheydt , die nooyt los kan werden gemaakt . De ronde deeltjes , dewelke men in de borsten vint , is een zuiver vet , de overige stukjes in de uysterlyke tepel , hebbende de grote van een kleyn speldeknoop , houde ik voor zenuwtepeltes , die 't gevoel aldaar toebrengen.

N^o. CLXIII. Een Vles met vogt , eenige spierdraden bevattende ; twee spierdraden hadde ik in vele zeer fyne vezeltjes verdeelt , die zoodun zyn als dons ; ik hebbe een tak van de doornagtige Pimpernel daar by gedaan , op dat ze des te beter gezien konnen worden ; maar nadien door 't stilstaen de vezelen gewoon zyn op de gront van 't glas te gaan zitten , moet men de Vles wat bewegen , waar door verscheide van haar zich aan de doorntjes genootzaakt worden te heften.

N^o. CLXIV. Een Zuylvoetje , waar op een Ribbe van een kindt gezet is , zynde zodanig omgekromt , dat 'er een C door verbeelt wort ; zulks hebbe ik , door toedoen van een weeking , in een zure vogtigheydt te wege gebragt.

N^o. CLXV. Een Zuylvoetje , waar op een door balsen verhart Hart van een Jonge gezet is ; zynde door de slagader opgevult , wiens uysterste eyndens zeer klaar en duydelyk in 't gezicht komen.

N^o. CLXVI. Een Zuylvoetje , waar op een stuk van den omgewonden en Kronkeldarm van een Mensch , waar in aan te merken staat , dat den Kronkeldarm tegen de wetten der nature , zeer verwydert is , en dat wegens een darmbreuk , daar hy in zyn leven mede gequelt was ; zulks geheugt my meermalen gezien te hebben in Menschen , die met breuken bezet waren . Verders is in dit voorwerp aan te merken , dat , de wint

aange-

aangedrongen zynde, alhier zich aan 't gezicht vertonen, de twee klapvliezen, 't welk in een gezont en fris mensch niet geschiet: want dan komt ons aldaar een kring in de plaats van klapvliezen voor.

In een Darmziekte, die men *Miserere Mei* noemt, wanneer dezelve uyt een wint ontstaat, wort zomtydts het gedarmte ook aldaar zo verre uytgerekt, dat 'er in plaats van een kring de gemelde klapvliezen te voorschyn komen. Onder het zwarte stipje wort de mont van het wormwyze uytsteekzel gezien, welk uytsteekzel, niet opgeblazen zynde, alhier volgens de lengte van den Kronkeldarm zich uytstrekt.

N^o. CLXVII. Een Vles met vogt, waar in een kleyn onvoldrag Schaapje met de nageboorte, zich als levendig vertonende.

N^o. CLXVIII. Een Vles met vogt, en daar in een stuk van den Endeldarm uyt een Jongeling, in welke de zogenaamde klieren, of liever de *Boerhaaviaansche* groeven, alhier met een roodtagtige couleur zeer klaar te voorschyn komen. De tak, die het voorwerp tegen de want van 't glas drukt, is de *Acacia Africana spinis albicantibus*.

N^o. CLXIX. Een Zuylvoetje, waar op een witte en grote haayrige Bal uyt de Maag van een Koe.

N^o. CLXX. Een Zuylvoetje, voorzien met de Galblaas van een Mensch, met een waschagtige stoffe opgevult; alhier vertoont zich een bogtigheyt in de galblaas, die in de beesten gemeenlyk regt uyt loopt.

N^o. CLXXI. Een Vles met vogt opgevult, en daar in een stuk van een Kalfs Maag, als mede de zenuwtepeltsjes, waar van het netwyze lichaam met de tepelkokertjes afhangt.

N^o. CLXXII. Een Zuylvoetje, waar op staat een groot stuk van 't Darmscheyl met zyn klieren, die, schoon kleyn, echter zeer wel opgevult zyn, op dat het beloop der zelve slagadertjes in 't gezicht komen. Daar en boven ziet men zeer klaar en duydelyk de vaatjes door de zelfstandigheyt van 't darmscheyl in menigte verspreyt. Dit voorwerp is genomen uyt het lichaam van een Mensch.

De Achtste P L A N K.

N^o. CLXXIII. Een Zuylvoetje, en daar op staande een groot stuk van 't Vel van een Jongeling, waar van de slagaderen zeer net opgevult en onder malkanderen verenigt zyn.

N^o. CLXXIV. Een met vogt gevulde Vles, waar in het dunne hersenvlies, door 't opvullen zeer roodt geworden, en gelyk als ontstoken, hangende tusschen een tak van den Goäsche Geneverboom.

X x x x x 2

N^o. CLXXV.

N^o. CLXXV. Een Zuylvoetje, waar op een groot stuk van den bogtigen of omgewonden Darm uyt een volwasschen Mensch, in 't welke een inschieting van den gemelden darm, alwaar de opening door my gemaakt en met een zwart stipje getekent is, gezien wort.

N^o. CLXXVI. Een Zuylvoetje, verzien met een stuk van een Kalfs tong over lang gesneden, en door de slagader opgevult; in 't zelve ver-tonen zich de tongtepeltjes, en, dat aan te merken is, in 't midden, alwaar ik het bekleetzel afgenomen hebbe, ziet men zeer klaar den loop der slagaderen; dog van onderen, daar het bovenste gedeelte van afge-sneden is, kunnen we zo wel, dat te verwonderen is, den loop der va-ten beschouwen, als in de oppervlakte.

N^o. CLXXVII. Een Zuylvoetje, en daar op een groot stuk van den Kronkeldarm, door de slagader opgevult, vertonende een gehele anderen loop, als wanneer de opvulling door de ader gedaan was, waar op men wel moet acht geven.

N^o. CLXXVIII. Een Vles met vogt, bevattende een stuk van een Kalfs Milt, die door de slagader is opgevult. Het vles van de eene kant afgenomen zynde, heb ik een ligte ontvleziging (gelyk men ge-meenlyk zegt) of liever een ontrafeling gemaakt; schoon dit werk niet geheel en al te mispryzen is, echter komt de loop der vaten in de Milt veel duydelyker te voorschyn na 't hartmaken van een opgepulde Milt. De tak, waar op dit voorwerp zit, is de *Nerion Angustifolium Odo-ratum*.

N^o. CLXXIX. Een Zuylvoetje, op 't welke twee voorwerpen staan, waar van 't buytenste is een gedeelte van den Endeldarm uyt een Mensch, zynde de opvulling door de poortader gedaan, waar door ontelbare tak-jes, fynder als spinnewebbe zynde, te voorschyn komen; de scherpe punt van den doorn betekent de uytwendige gedaante van den darm, het an-dere tweeverwige doorntje doorboort het cellulouze vlies, 't welke alhier uytgespannen en met een rode waschagtige stoffe vervult is, hier door is 'er zo groot een opzwellling ontstaan.

Het andere of 't onderste voorwerp, is een lofwerkje uyt een stuk van den nugteren Darm gemaakt. De opvulling is geschiet door de slagader: in dit voorwerp zyn alle de latten (anders gezegt de oogluykende klap-vliezen) zeer klaar te zien.

N^o. CLXXX. Een Zuylvoetje met een groot stuk van 't middelrif, door de slagader opgevult. Let wel, dat de slagaderen door het peesagtige gedeel-te van 't middelrif heen lopende, een byzonderen loop hebben, verschillende van die vaten, welke door 't spieragtige deel des middelriffs verspreyt wor-den.

N^o. CLXXXI.

No. CLXXXI. Een Zuylvoetje, voorzien met een van de kleinste tanden van een zeer grote Zeevisch, *Casjellot*, of *Potvisch* genaamt, uyt wiens agterhoofd eenige tonnen van de hersenen of 't achterbreyn vergadert worden, 't welk gezuyvert zynde, verkeerdelyk *spermaceti* of walfschot genaamt wort.

No. CLXXXII. Een Zuylvoetje, voorzien met het voorste gedeelte van een Kalfskop, door de slagader opgevult: Nadien dit voorwerp tot verscheide gebruyken geschikt is, daarom wort hier ook een verscheide gesteltenis van vaten gevonden, en aldus komen de slagaderen, door 't verhemelte verspreyt, niet overeen met die gene, dewelke door de mont of kaken verspreyt worden, en veel minder met die, welke men in de holligheyt van 't voorhoofd vindt; indien iemant verder onderzocht zal hebben de langere vaten, die het snot in de neusgaten voortbrengen of liever maken, en uyt de slagaderen voortkomen (Ik meene die vaten, dewelke door de spongieuze beenderen van de neus lopen) Wat een onderscheyd zal hy bevinden! Eyndelyk zo iemant een Kalfstong na behoren vervult, en daar na volgens de lengte in twee delen verdeelt zal hebben, hy zal den loop van alle de vaten zo wel gewaar worden, als of hy de gehele tong doorsnuffelt hadde, 't welk men in de milt, lever, nieren, en andere delen van 't menschelyke lichaam niet verneemt. Alle deze dingen aldus gestelt zynde, zal niemant anders kunnen zeggen, dat dit alles van den *Goedertierene Schepper* zo verschydentlyk is geschapen, als om zyne ondoorgrondelyke magt en heerlykheyt te openbaren.

No. CLXXXIII. Een Vles met vogt, waar in legt het Geraamte van een witte Pruym, wiens zapvaten, uyt welke deze vrugt bestaat, verschillen van die gene, de welke een Peer uytmaken; en daar men zich over verwonderen moet, de vaten van deze Pruym komen voor een gedeelte voort uyt de vaatjes van de steel, en ten dele uyt de steen.

No. CLXXXIV. Een Zuylvoetje, verzien met [*glandula parotis*] de Oorklier uyt het hoofd van een versch geworpe Kalf; zynde de opvulling door de slagader gedaan: hier kan men zien, hoe grotelyks de loop der slagadertjes van deze klier verschilt van de darmscheils klieren van een mensch; derhalven is 't een gewis teken, dat alle de klieren niet tot een en 't zelfde gebruyk van den *Goedertierensten Godt* geschikt, nog datze alleen bloet voerende, of bloetvaten zyn. Zie hier over na myn derde tiental der aantekeningen.

No. CLXXXV. Een Zuylvoetje met een stuk van een Mensche maag; zynde de opvulling door de slagader gedaan. Staat te letten, dat deze

vaten een anderen loop hebben, als die, dewelke in den nugteren darm gezien wort; waar uyt men dan besluyten moet, *alwaar een ander werk moet verrigt worden, aldaar is ook een ander werktuyg nodig.*

No. CLXXXVI. Een Zuylvoetje, en daar op een stuk van een mannelijke roede, waar van de cellulëuze rok door een sterk aangedronge wint geweldig uytgezet is: hier kan men ook zien, hoe dun de huyt van dit deel is.

No. CLXXXVII. Een Zuylvoetje, waar op staat een halve Nier van een Mensch, zynde door de ader opgevult.

No. CLXXXVIII. Een Zuylvoetje, voorzien met een lofwerkje, gemaakt uyt een stuk van een Schaaps Long, zynde door de slagader opgevult, wiens uyteyndens de fynheyt van een spinnewebbe verre te boven gaan.

No. CLXXXIX. Een Zuylvoetje, voorzien met een lofwerkje, gemaakt uyt het vlies Chorion van een Kalf, zynde door de slagader opgevult, wiens uyteyndens zo fyn als dons, en met een byzonderen loop voorzien zyn.

No. CXG. Een Vles met vogt, vervattende een onvoldrage kindt omtrent van vier maanden dragts; 't zelve legt met zyn hooft nederhangende, en 't lichaam omgekeert, tusschen een zeer fraay toebereyt mensche net.

No. CXCI. Een Zuylvoetje, waar op een zeer fraay toebereyde en door de slagader opgevulde halve Nier van een Jongman.

No. CXCI. Een Zuylvoetje, waar op de Pan van 't heupebeen uyt een Kalf, door de ader en slagader opgevult.

De Negende P L A N K.

No. CXCI. Een Zuylvoetje, waar op een groot Vaandel, gemaakt uyt een mensche huyt, in welke ontelbare huyttepeltjes te voorschyn komen.

Merk wel, dat deze tepeltjes bestaan niet uyt byzondere of enkele, maar uyt zeer vele takjes van zenuwen, 't welk nog klaarder blykt in de huyt van de tepels van Walvisch-mammen of borsten, gelyk ik in 't eerste Anatomisch Cabinet heb laten afbeelden.

No. CXCI. Een Zuylvoetje, waar op een gehele Moerkoek van een onvolkome menschelyk schepzeltje, zynde door de ader zeer fraay opgevult.

No. CXCV. Een Zuylvoetje, voorzien met het bovenste gedeelte van 't hooft

hoofst van een onvoldrage kindtje; welkers flagadertjes, zynde door het dikke en dunne herffenvlies verspreyt, zeer wel opgevult zyn.

Staat te letten daaren boven, dat het bekkeneel op vele plaatzen ontbreekt, 't welk ik meermale gezien hebbe, en in zodanig geval puylen de herffenen eenigzints door die ontbrekingen van 't been uyt: de vaten, welke ik hier bygevoegt hebbe, zyn opgevulde flagadertjes, dog zeer teder en bros.

No. CXCVI. Een Vles met vogt, bewarende den arm van een Jonge, welke nog levendig schynt; in de hant wort vast gehouden een zeer rode door de flagaderen opgevulde Nier van een onvoldrage kindtje.

No. CXCVII. Een Zuylvoetje, verzien met een groot stuk van 't darmfcheil uyt een Mensch, waar in verscheide klieren te voorschyn komen; dit voorwerp aldus bereydt zynde, verbeelt gekrulde kool.

No. CXCVIII. Een Vles met vogt, waar in belloten is een Zuyger, dog verkeerdelyk also genaamt: om dat het niets anders is, als een nageboorte, die na de verlossing van 't kindt uyt de baarmoeder in de zelve aldaar overgebleven, en door de persling van de baarmoeder, tragtende wederom haar natuurlyke grootheydt te verkrygen, zodanig gevormt is. Dit voorwerp naauwlyks de grootte van een ey hebbende, is omtrent vier maanden na de verlossing van 't kindt in de baarmoeder gebleven.

No. CXCIX. Een Vles met vogt, in welke vertoont wort een uytgerafelde of losgemaakte Bal van een Mensch, wiens vaten door een tak van den Goäfsche Geneverboom verspreyt zyn, op dat men de fynheyt der vaten des te klaarder zou kunnen zien.

No. CC. Een Vles met vogt, waar in het geraamte of de zapvaten van een *Abricoos*, die voor een gedeelte uyt de steen, en ten dele uyt de steel voortkomen; dezelve verschillen veel van die gene, dewelke de Peren maken.

No. CCI. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve de tweehoofdige spier uyt een Jonge, door de flagaderen opgevult.

No. CCII. Een Vles met vogt, waar in een stuk van de nageboorte, door de flagaderen opgevult; alhier ziet men nog in de uyteyndens het moesagtige der flagadertjes.

No. CCIII. Een Zuylvoetje met een groot stuk van den nugteren Darm, welkers latten of oogluykende klapvliezen de trappen van een Watermolen verbeelden.

No. CCIV. Een Zuylvoetje, waar op de knie van een mensch; in de zelve ziet men twee beweegbare kraakbeenderen, getekent met twee witte stipjes. De doorn onder de knieschyf gestoken, betekent het klieragtige lichaam,

lichaam, also van de Schryvers genaamt. Het zwarte stipje wyft de knieschryf aan. De opvulling is gedaan door de slagader.

No. CCV. Een Zuylvoetje, voorzien met het dikke herffenvlies, gelyk een hoetje uytgespannen, waarin de langwerpige groeve open is gebleven. Het zikkelwyze uytsteekzel is ook in zyn natuurlyke staat gebleven. *Merk aan*, dat, schoon de opvulling door de slagaders gedaan is, echter geen waschagtige stoffe in de gemelde groeve gekomen is; ja ik oordele zulks nooyt te geschieden, ten ware de uysterste eyndens der slagaderen zich met die der aderen verenigt hadden, gelyk ik zomtyts gezien hebbe.

No. CCVI. Een Vles met vogt, vervattende een stuk van de opperhuyt, het netwyze lichaam, en huyt van een Walvisch; door een doorn wort de huyt van de opperhuyt afgeheven, op dat de zeer witte zenuwtepeltjes van de huyt gezien kunnen worden; en 't geen verder aan te merken is, het netwyze lichaam en opperhuyt hebben een gemarmerde couleur, 't welk dikmaals gebeurt, gelyk my de Walvischvangers verhaalt hebben.

No. CCVII. Een Zuylvoetje, verzien met het bovenste gedeelte van 't bekkeneel van een onvoldrage kindt, waar aan het dikke herffenvlies nog zo naauwkeurig en vast van binnen zit, dat het nergens daar van losgeworden is; daar en boven zyn de slagaderen door 't dikke herffenvlies verspreyt, met zo veel behendigheydt opgevult, dat de waschagtige stoffe op verscheide plaatzen zyn doortogt tot in de beenagtige zelfstandigheyt van de herffenen als een dauw gezogt heeft, gelyk met de zwarte stipjes aangewezen wort; Ik bekenne, dat my dit op deze plaatzen nooyt meer gebeurt is.

No. CCVIII. Een Zuylvoetje, verzien met het [*os tali*] koot en [*os calcis*] hielbeen, als mede een gedeelte van de huyt en 't vet. Van ter zyden laat zich een stuk van een pees zien, die wegens de opvulling der slagaderen zeer root van couleur is.

No. CCIX. Een Zuylvoetje, met een stuk van de opperhuyt, en 't netwyze lichaam van een Walvisch; op de opperhuyt zyn eenige beesjes vastgemaakt, die men Walvischluyzen noemt, zynde van een wonderbaarlyke gedaante; welkers poten gewapent zyn met zeer scherpe nageltjes, gelyk haakjes, waar door ze hier zeer vast aan malkanderen gehegt zyn.

No. CCX. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een van de voorhooftsbeenderen, 't welk nog zeer blank zich vertoont, en dat van een onvoldrage kindtje, 't welk een Jaar en nog langer zonder verrotting in de baar-

baarmoeder gezeten hadde, zynde alleenlyk wat flap en slenterig geworden; eyndelyk is 't door den zeer beroemden Heelmeester *Pieter Plaatman*, in Oogstmaant 1722, omtrent den navel uytgesneden, met behoudenis van 's Moeders leven, die tot dezen tydt toe nog gezont en fris is. Deze geschiedenis, en wat daar by behoort, zullen wy, zo 't Godt wil, met behoorlyke verklaringen in 't vervolg beschryven.

Eehalven deze zaken, ziet men ook nog in de onderste holligheydt van dit Cabinet de volgende.

- A. Een Doos, waar in een groot stuk van 't darmfcheyl van een mensch, welkers klieren in steen verandert zyn.
- B. Het Geraamte van een Peer, gemeenlyk, zo ik my niet bedriege, een *Petercelie Peer* genaamt; 't welk in de zon beschouwdt zynde, blykt uyt duyzenden zapvaatjes te bestaan, welke uysterste eyndens het moes, dat aan malkanderen vast zit, behouden hebben. Het gemelde voorwerp wort in een vogt bewaart, en op den bodem van 't glas ziet men een gewasch van *Tournefort*, *Gundelia* genaamt.
- C. Een zeer zindelyk Geraamte van een onvoldrage Kindtje, leggende in een van Indiaansch Hout gemaakte Grafftede, en dat boven op een matras, gemaakt van blaauwe zyde; het hout in de handen vast de zeer net toebereyde darmtjes van een onvoldrage kindtje, waar van de slagaderen opgevult zyn.
- D. Een Geraamte van een onvoldrage Kindtje, omtrent van vier maanden dragts, op de zelfde wyze verciert; door het graft worden verbeelt eenige hasten te vliegen, met dit opschrift:
*In't zelfde uur, daar ik 't leven in ontfangen heb,
heb ik 't ook verloren.*
- E. De Voet van een Vrouw, zeer volmaakt door de slagaderen opgevult, en daarom zo bloetroot van couleur, als of dezelve ontstoken was; maar de opperhuyt boven de tonen is zeer wit gebleven, nadeemaal die geen gemeenschap aan de bloetvaten heeft.
- F. Een Vles met vogt, en daar in een tak van de *Elisbryf: Afric. salvia folio odorato*, van den Heer *Boerhaave* beschreven; deszels bladeren zyn fraay bezet met een [*polypus*] bastaartvleeschklomp, zynde van my door 't enkel roeren van versc Oslebloet gemaakt. Dit is een zeer mooy voorwerp.
- G. Het bovenste gedeelte van de herffenpan van een Mensch, overal met het pannevlies bedekt; welkers slagadertjes zo net opgevult zyn, dat het zeer uytinement root is.

Y y y y

H. Een

H. Een stuk van 't Dyebeen uyt een bejaart mensch, welkers zelfstandigheydt in gezonde menschen zeer hart, en gemeenlyk een schryfsen dik is; maar is alhier uyt een voorgaande ziekte een duym dik, en in 't geheel celluleus of spongieus geworden, mogelyk van een verouderde en voorgaande [oedema] waterzugtige zwelling.

VERKLARING der FIGUREN.

In de eerste P L A A T

Wort het Geraamte van een Peer afgebeeld, 't welk aldus is toebereydt, dat men zeer klaar zien kan, dat de Peeren voornamentlyk uyt zapvaten met hare uysterste moesagtigheden bestaan: Ik zegge voornamentlyk, nadien de inwendige also genaamde baarmoeder hier niet te voorschyn komt.

A. *Het steeltje.*

B. *Het overblyfsel van de schil.*

C. *De zapvaten.*

D. D. D. *Korrelagtige, ronde deeltjes, dewelke in verscheyde Peren gevonden worden, waar van zommige in een steenagtige zelfstandigheydt veranderen; deze deeltjes hebben in verscheyde Peeren ook een onderscheydentlyke gedaante.*

In de tweede P L A A T

Is een stuk van 't vlies chorion uyt een Kalf te zien, waar van de opvulling door den navelader gedaan is: Hier ziet men hoe wonderbaarlyk de loop dezer vaten gestelt is, en hoe veel zy van andere aderen verschillen.

Merk ook aan, dat de uyteyndens van deze aderen niet in een moesagtige, maar in een donzige zelfstandigheydt op verscheyde plaatzen alhier eyndigen, 't welk overal zoude geschiet zyn, indien de opvulling op 't volmaakte gelukt was geweest; echter ziet men, dat de uysterste eyndens der aderen op verscheyde plaatzen dunder als een spinnewebbe zyn.

In de derde P L A A T

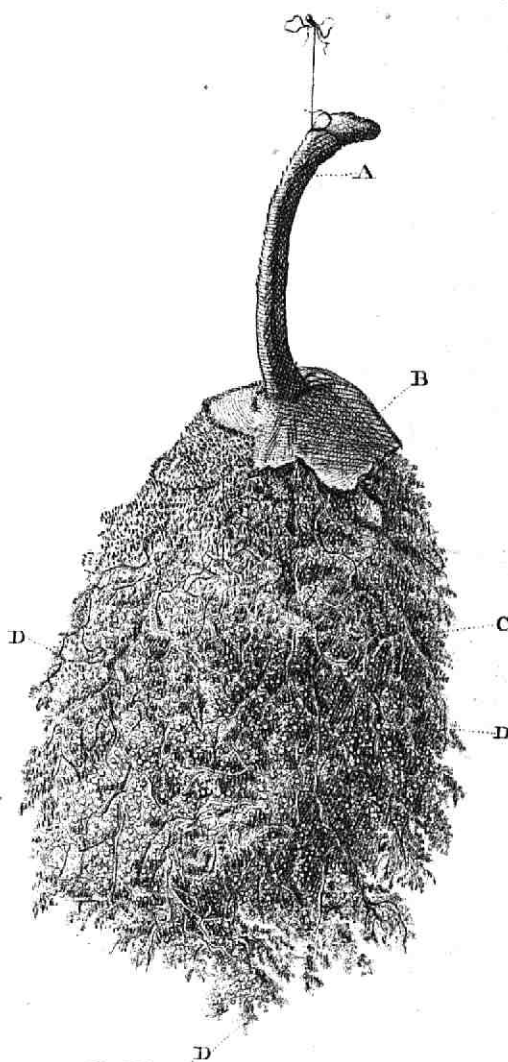
Wert vertoont een stuk van den omgewonden Darm, met een gedeelte van 't darmscheil uyt het lichaam van een mensch, verbeeldende een Wayer.

A. A. A. A. *Het stuk van 't darmscheil, door 't welke verscheide met een rode waschagtige stoffe opgevulde takken van de holader verspreit worden, waar uyt verscheyde takmakingen voortkomen, die zo fyn als dons, en met een byzonderen loop voorzien zyn; of dit geschiet om 't verschillende gebruyk, dat ze hebben?*

B. B. B. B. *Een gedeelte van den darm.*

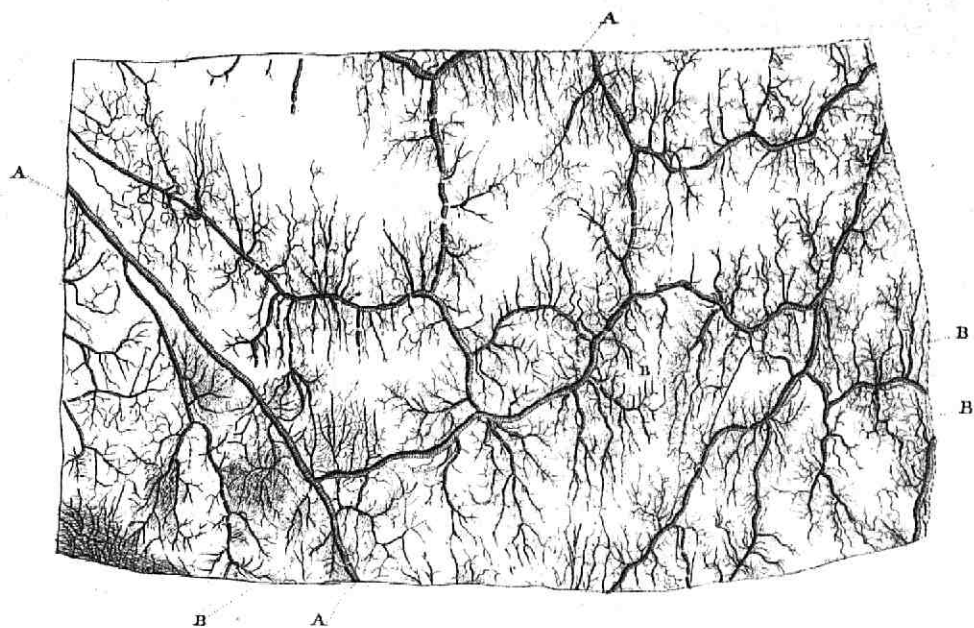
VER-

TAB. I

J. Folkema ad obiectum facit
Nord. Taf. 114.

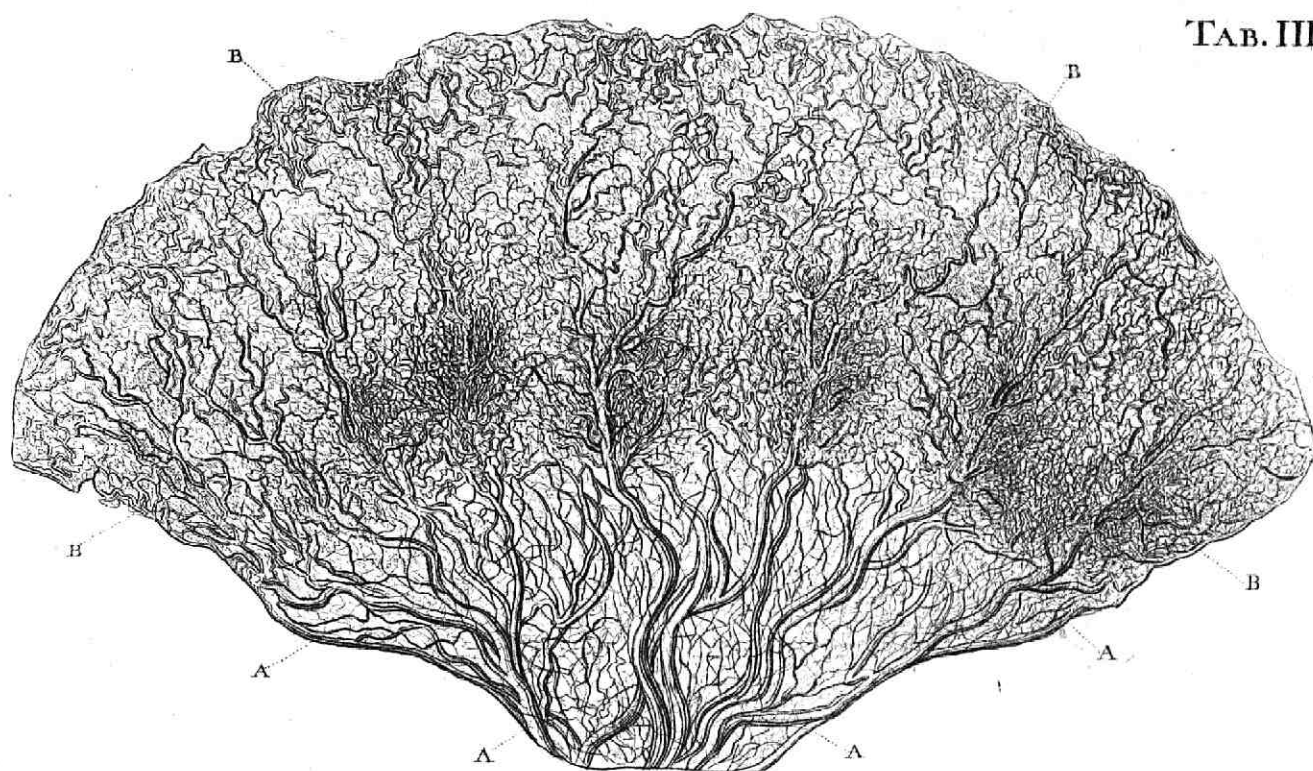
TAB. II

J. Folkema ad objectum fixit.

Neerl. Taf. 115.

TAB. III

Neerl. Taf. 116.

I. Vandenlaar ad objectum fecit.

VERNIEUWDE OEFFENINGEN

V A N

F R E D R I K R U Y S C H,

*Med. Doëtor en Hoogleeraar in de Ontleedt en Kruydtkunde;
Medelidt in de Keyzerlyke Academie in Duytschlandt, en
van de Koninklyke Maatschappy der Geleerden in
Engelandt, en Vrankryk.*

Ofte het

NIEUWE ONTLEETKUNDIGE

C A B I N E T,

Uytgegeven na de laatste Oeffeningen.

Met Kopere Platen.

ATTESTED BY THE SECRETARY

W. H. H.

FREDERICK R. U. S. C. H.

Witness my hand and the seal of the
Department of the Interior at
Washington, D. C., this 1st day of
January, 1901.

W. H. H.

ATTESTED BY THE SECRETARY

JOHN B. H. U. S. C. H.

Witness my hand and the seal of the
Department of the Interior at
Washington, D. C., this 1st day of
January, 1901.

W. H. H.

A A N

DE ZEER VOORTREFFELYKE, VERMAARDE,
UYTMUNTENDE HEEREN,

ZEER WAARDIGE LEDEN

VAN DE KONINGLYKE MAATSCHAPPY DER
GELEERDEN TE PARYS,

ONDER DE BESCHERMING,

VAN DEN DOORLUCHTIGSTEN, EN MACHTIGSTEN

PRINS EN KONING,

LODEWYK DEN VYFTIENDE,

WORDT DIT

NIEUWE CABINET,

TER GEDACHTENIS VAN AANNEMING IN DE
VOORTREFFELYKE MAATSCHAPPY,

OPGEDRAGEN

DOOR

FREDRIK RUYSCH,

Nu Oudt een en t'negentig Jaren.

Yyyyyy 3

ZEER

Z E E R V O O R T R E F F E L Y K E H E E R E N.

Ik, die nu den ouderdom van een en t'negentig Jaren bereykt hebbe, zoude waarlyk in 't uytgeven van de laatste Oeffeningen, stilgezwegen hebbe, gelovende dat ik nuttigheydt genoeg aan de Genees en Ontleedtkunde bygebragt hebbe, om een eynde van mynen arbeydt te konne maken. Maar ik gevoele nog, *Voortreffelyke Heeren*, die vreugdt en blydtschap, waar mede myn gemoedt aangedaan wierdt, wanneer my de Voortreffelyke *Graaf Maurepas* in 't voorledene Jaar de Koninglyke goetgunstigheydt van den *Onverwinnelyken en Machtigsten Vorst en Koning Lodewyk den vyftiende* bootschapte. Ik was waarlyk verftelt, toen ik las, dat ik in UL. Maatschappy aangenomen was, en dat wel in de plaats van den Grooten *Newton!* Ach! Hoe gaarne zoude ik nog, fchoon ik aan de kortheydt van myn leven gedenke, iets wille toebrengen tot voortzetting der wetenschappen! Geloofst, *Voortreffelyke Heeren*, dat het aan myn wil niet ontbreken zoude, indien 't de krachten maar toelieten, die door den onlangs gedane val by na vernietigt en veel verfleten zyn. Ik weet wel, dat myne beloften aangaande het uytgeven van 't *Vierde tiental van aantekeningen* my fchuldig maken, maar ik worde, in onze zo grote Stadt altydt zeer veel bezigheden hebbende, dikmaals opgehouden, en lang ben ik belet geweest door de verhandeling van de kringwyze Moerspier, en de verloffing van een tegennatuurlyke vastzittende Moerkoek, welke ik tot onderwyzing der Vroetvrouwen heb moeten, en, in weerwil van den lafter, willen in 't light geven. Maar zo men een zaak uytftelt, men fcheyt 'er nog niet mede uyt.

Gy Lieden zult in dit Cabinet, *zeer Voortreffelyke Heeren*,
vinden

vinden verschyde zeldtzame zaken, waar onder de eerste plaats verdient een Doosie, daar in een zeker gewas gevonde wort, 't welk ik in een ander gewas heb ontdekt, na dat het eerste zyn bediening waargenomen hebbende, veele Jaaren tot gebruyk is geweest; men heeft wel aangemerkt, dat deze of gene gewassen uyt of by andere gewassen voortkomen, dog zulks is niet zeltzaam: maar ik spreke van zodanig een gewas, 't welk niemant eerder heeft kunnen zien, als dat de Moeder van 't eerste gewas uytgedient hebbende, gestorven, en het tweede gewas een Moedermoorder van 't eerste geworden is; voor welken tydt nog ik, nog iemandt anders het zelve ooyt gezien heeft. Wy zien wel dagelyks, dat 'er uyt de bomen verscheide [*fungi*] Paddestoelen voortkomen; maar dit gewas, daar wy van spreken, pronkt onder de andere uit. Daar en boven ziet men deze gewassen nooyt, ten zy het eerste gewas verdort zynde gestorven is, waar op men wel ter dege letten moeten.

Indien ik voorgenomen hadde, een beschryving van dit gewas te geven, 't welk ik gemakkelyk zou kunnen doen, zou 'er niet een ruym velt voor my openstaen, om daar over te handelen? Om kort te gaan, zal ik maar alleen zeggen, dat ik twee verscheide diergelyke gewassen gezien hebbe: het eerste pronkt met vele witagtige takjes; maar 't andere is my zonder takken voorgekomen, zynde zo dik als een wandelstok, waar van ik maar een stukje heb gekregen; dit is hol en pypagtig gelyk riet; in de inwendige oppervlakte van deszelfs holligheydt is 't vol met ronde holle indrukkingen, gelyk als [*cryptæ f. foveæ*] kuyltjes of groefjes, in een hoop by malkanderen gelegen, waar van wy na dezen verder zullen spreken.

Ten tweede: in dit Cabinet is een aanmerkenswaardige tak van een zeker [*planta arborescens*] tot een boom opschietendt gewas, dewelke zonder hulp van een speldt, touwtje, styfzel of van eenige andere stoffe, aldus is toebereydt, maar alleen door
een

een verdeling der zapvoerende vaten in [*lamellæ*] blaadjes, schelfertjes of schobbetjes, die anderzints [*fibræ*] de vezelen, of [*ossa plantæ*] de beenderen van 't gewas, de stam van 't gewas uytmakende, genaamt worden. Deze vaten schelfers of schobs-gewys aldus van malkanderen gescheide zynde, en (om zo te spreken) ontvleescht, verbeelden een zeker boek met vele bladeren voorzien, welkers tusschenplaatzen hier met [*sceletæ vel exuvie*] geraamtens van bladeren vervult zyn. Deze manier van beryden is van wynige, voor zo veel ik weet, of van niemant te voren in 't werk gestelt.

De Geleerde Lieden, die deze zeltzaamheden ten mynen huyzen komen zien, vragen my menigmaal, hoe 't mogelyk is, deze dingen aldus te beryden? Ik antwoorde, dat ik zulks te weeg breng door hulp van myne Lyfwachten, door welkers toedoen ik verschyde zaken ontdekt, en myne Cabinetten daar mede verziert hebbe. Ik tragtte eens een werk te verrigten door andere Lyfwachten (welkers naam te verzwynen, beter is, dan te openbaren) maar deze diertjes deden haar werk ten spoedigste af, en zo gaauw als ik haar hyligavont gaf, en in een zeer zuyver glas zettede, 't welk met versch geplukte bladeren bedekt was, bespottede deze beesjes myne weldadigheydt: want tot myne verwondering bevonde ik, dat dezelve geheel en al onder een zeker Webbe bedekt waren; derhalven was ik gedwongen, deze ondankbare uyt mynen dienst te verbannen.

Daar na heb ik nog een andere bende van Lyfwachts gevonden, waar van ik betere verwagting hadde, dog wederom te vergeeffich: want toen ik haar bladeren gaf, die ik eerst in Zuykerloog geweekt hadde, aten zy niet alleen [*pulpa*] het moes op, maar zelfs de [*vasa succosa*] zapvoerende vaten. Derhalven gebruykte ik myne eyge Lyfwachts, te wete myne vingeren, die zo wel myn bevelen opvolgden, dat een ieder, die

die deze konst aanschouwt, verftelt staat. Maar wat is 'er aan gelegen? Immers die zich zelfs dienen kan, heeft geen ander van noden.

My dunkt, dat 'er zeer veele hier tegenwerpen zullen, Wat kunnen ons dog deze zaken baten? Ik antwoorde: zekerlyk zeer veel: want ze brengen een groot bewys of kracht aan myne stelling aangaande de bloetvaten, 't geene ook die brave en geleerde Heer D^r. *Boblius*, onze goede Vrient, in zyne briefsgewyze verhandeling onlangs my toegezonden, duydelyk aangetoont heeft.

Hoe groot een overeenkomste zienwe hier tusschen de t'zamensstelling der bloetvaten in onze lichamen, en de zappige vaten in de gewassen, en derzelver bladeren? Is dit niet zo veele eeuwen lang voor ons gezicht verborgen gebleven? Maar nu toone ik aan, hoe onze *Milt* met de gewassen en bladeren voor 't grootste gedeelte overeenkomt. De Milt wort met een zeker vlies bekleet, zo ook de peerdragende gewassen: Gyl: zult zeggen, des Milts vlies is verdubbelt; 't is waar, maar het vlies dezer gewassen ook. De zelfstandigheydt van de Milt, die voor dezen een [*parenchyma*] bloetstolzel verkeerdelyk genaamt wierdt, is niet anders als een t'zamenvlegting van vaten; Van deze gewassen en bladeren mag men ook 't zelfde zeggen. De uyteyndens der bloetvaten van de Milt eyndigen van alle kanten in een moes, rontom de vaten gelegen. 't Zelfde doen ook de uyteyndens der zapvaten in de gewassen en bladeren. Eyndelyk, dit gezegde moes van de Milt is uyt vaten bestaande, of 't zyn liever vaten zelfs: 't zelfde is ook zodanig in de gewassen.

Ten derde. In dit Cabinet vinden we den [*musculus Deltoïdes*] driehoekigen spier, die by ons alle dagen den zwaarsten arbeydt verrigt; alhier toone ik aan, dat den zelve niet alleen uyt drie, of vier, maar uyt vyftig, of zestig [*lacertæ*] spiertjes

Z z z z z

be-

bestaat, 't welk geen een Autheur zoo klaar en onderscheydentlyk, als ik hier, voorgesteld heeft.

Ten vierde. Wat de pezen en banden van ons lichaam aangaat, dewelke zo lang voor bloedeloze deelen gehouden zyn, dezelve vertoone ik in deze verzameling roodt, als of ze met bloedt vervult waren, 't geene my de nooyt volpreze opvulling der vaten geleert heeft.

Ten vyfde. Toone ik ook aan, dat iemand door een byzondere konstgreep uyt het bloedt van een mensch, of andere dieren, bastaartvliezen maken kan, zo natuurlyk, dat iemandt zeggen zou, deze vliezen zyn uyt het lichaam van een mensch genomen! Een zodanig vlies wordt 'er in deze verzameling vertoont: 't zelve is toebereydt alleen door 't bloet te roeren met een afgebroke takje van zeker gewas; Ik hebbe ook aangemerkt, dat het bloet door een doorgaande wondt van den buyk uytgestort, en van zyn olie berooft, diergelyks ons vertoont, wanneer 't zelve door de gestadige [*motus peristalticus*] t'zame-trekkende beweging der darmen zodanig geroert, geschut, en verandert is. 't Zelfde hebbe ik ook gezien in de doorgaande wonden van de borst, alwaar 't bloet door de gestadige werking van de Long in 't inademen zo tegennatuurlyk verandert wort.

Ten zesde. Indien iemandt begeert te zien, hoe wonderbaarlyk een *nagebleve Moerkoek* (waar van ik onlangs opzettelyk gehandelt hebbe) die uyt loutere bloetvaten en vliezen t'zame-gestelt is, in [*hydatides*] *waterblaasjes* kan werden verandert; 't welk men voor dezen onmogelyk geoordeelt heeft; hy kome tot my, als dan zal ik 't hem zo duydelyk, als 't middagligt, aantoonen. Wanneer ik dit voor vele Jaaren aanmerkte, hebbe ik wel veele tegenstrevers gekregen; maar nu overtuygt zynde van de waare reden van deze aanmerking, zwygenze alle stil.

Ten zevende. Ik beware een doosje, waar in besloten is een
bladt

bladt van de doornige Americaanfche Aloë, aan wiens uysterfte zapvaatjes, wy op verfcheyde plaatzen door een vergrootglas zien, dat een vaatagtig moes gehegt is; zo dat we moeten bekennen, dat dit moes een t'zamenftelling van aan een gefchakelde zapvaten is. Als ik deze zaak voor de eerftemaal zag, ftondt ik verftelt, om dat het maakzel der vaten van ons lighaam, die in moes veranderen, ook op de zelfde wyze geftelt is. Ik twyffele derhalven nu niet meer over de gefteltenis, verandering, en overeenkomst dezer vaten; dog van die vaten, dewelke niet in een moes, maar in een fyne donzigheydt als van een fpinnewebbe eyndigen, kan ik 't zelfde nog niet verzekeren.

Ten achtſte. Wy zien ook in dit Cabinet het Geraamte van een *Zuykerpeer*, 't welk, in de zonneschyn gezien zynde, de zelfde figuur behouden heeft, die het van de natuur hadde. Het maakzel van deze Peer is overal met duyzende van zapvaatjes voorzien. Maar deze vaten lopen tot de [*uterus pyri*] baarmoeder van de Peer, hendaagſch alzo genaamt. Dit voorwerp pryft zyn meester boven alle de andere, en 't is by my ook in een groote achting.

Zo nuttig, zo edel, ja byna nootzakelyk, is de ontleding der gewaffen! Zie daar, nu ziet men, dat 't zamenftel der vaten in de gewaffen overeenkomt met de t'zamenftel der vaten in een menſch! Deze zyn myne bezigheden geweest, *Voortreffelyke Heeren*, terwyl ik in eenigen tydt geen doode lichamen na myn begeerte heb konnen bekomen. Het behaagde my toen, al myn ledigen tydt tot het onderzoeken van de gewaffen te beſteden: want het is my onmogelyk, eenen dag, zonder iets te doen, voorby te laten gaan.

Behalven de bovengemelde zaken, luſt het my, de ontleding der *Knollen* hier nog by te voegen. Als ik de *Knollen*, *Voortreffelyke Heeren*, ontleetkundig onderzoeke, vinde ik zo

Z z z z z 2

veele

veele wonderwerken en geheymenissen in de zelve, dat ik 'er over verstelt sta; voornamentlyk, wanneer ik haare zelfstandigheydt overweege, dewelke zo wel uyt zapvaatjes bestaat, als onze milt, lever, nieren, en andere deelen; of zulks wel ooyt aangemerkt is, oordeelt, verzoek ik, gyl. zelfs. Maar nu wordt die ongehoorde zaak in dit Cabinet aangewezen. Zal iemand vragen, of 't niet raadtzamer was, het onderzoek dezer gewassen, die van geen belang zyn, en niet als uyt water en wint bestaan, na te laten? Gewisselyk niet, nademaal ik 'er verscheide nieuwe dingen, ja een zeker zap in dezelve gezien hebbe, die my bewegen, deze edele Knollen voor te stellen, oordelende, dat zy zo wel als de Peeren, Appelen, of andere gewassen, een naauwkeurige onderzoeking waardig zyn. Gedenkt eens aan de nuttigheydt, die zy de zieke en zwakke lighamen verschaffen, en schoon de menschen haar al te veel daar mede opgevult hebben, echter hebben ze zelden de hulp van den Geneesheer van noden, daar 't in tegendeel dikwils gebeurt, dat men na 't inzwelgen van lekkernyen een Doctor moet halen. O! hoe gemakkelyk worden de Knollen verteert? Hoe lichtelyk voedenze ryke en arme? Hoe heylzaam, hoe dienstig zynze in de scheurbuyk, tering, hoest, en sprouw? Zoudenze, dit niet tegenstaande, dan evenwel nog dien naam behouden, als of ze alleen uyt water en lucht bestaan?

Laten we nu deze loffelyke [*tubera terræ*] aardtvruchten wat nader beschouwen, en zien, hoedanig der zelve zelfstandigheydt, en maakzel gestelt is: Na een naauwkeurige onderzoeking hebbe ik dienaangaande zo veele zeltzaamheden in deze gewassen ontdekt, dat ik 'er my over verheuge; derhalven heb ik ze waardig geoordeelt, om ze in myn Cabinet te plaatzen, alwaar ze met zo veel luyfter uytblinken, als of ze [*exoticæ plantæ*] uytlandsche gewassen waren. Ik zal eerst van de [*cauda*, s. *flagella*] staart en [*cortex*] schil handelen, als zynde het eerste en

en 't tweede deel van de Knol. Ik oordeele, dat de Knollen haar zap uyt het aardtryk krygen door de staart; en schoon deze staart en schil in de Geneeskonst dienstig zyn, echter wordenze wegens het bittere zap weggeworpen, wanneer ze op de tafel gezet worden; ondertusschen bestaat haar beyder zelfstandigheydt uyt een weefzel van zapvaten, gelyk van de Peeren, nogtans hebbenze een ander wezen en werking; derzelve uysterste vaten zyn ook met moes bedekt: deze vaten bereyden een bitter zap, dog geen water; ze trekken 't water wel uyt de gront na haar toe, maar ze bereyden daar uyt het gemelde zap, op de zelfde wys, als de [*pori bilarii*] galpypjes, door de lever verspreit, en tot het bereyden van de gal geschikt, het bloet uyt de uyteyndens van de poortader ontfangen.

Ook zie ik, dat 'er omtrent deze vaatjes duyzende witagtige vaatjes in de Knol heen lopen, en die zeer konstig van my uytgerafelt zynde, witte zyde vertonen, 't welk zeer moeyelyk is om aldus te bereyden. Daar na zie ik 't onderscheydt tusschen de vaten van de schil en de staart, schoon ze met malkanderen gemeenschap hebben, en vereenigt zyn: want die de staart maken, gaan lynrecht op, maar zo ze de schil naderen, veranderen zy haar loop, en worden als een net in een gedraayt, waarschynelyk, om dat ze hier iets anders uytwerken: want waar toe zou anderzints zo groot een onderscheydt van loop dienen?

Wat nu het ware maakzel van de Knol zelfs aangaat; Ik zie, dat dezelve niet anders is, als een t'zamenstel van witagtige zeer zoete zapvaten, die wel kort zynde, een [*conus abscissus*] afgesnede top of kegel verbeelden, maar ook ontelbaar zyn: toen ik dit gewas tot een geraamte bragt, droop 'er onder 't bereyden een lymagtig zap uyt, gelykerwys ik in zeer vele, zo niet in alle gewassen, dewelke ons voeden, zou kunnen vertonen.

Z z z z z 3

2. On-

2. Onder het bereyden heb ik ook een wit-wyagtig vogt aangemerkt, 't welk my ook menigmale gebeurt is, wanneer ik de wortelen van [*malva*] kaasjesbladeren handelde.

3. Bevinde ik, dat deze Knollen in myn vogt gelegd, van dag tot dag gelyk als van hare zelfstandigheydt verliezen, en vernietigt worden.

Dit was 't, *Voortreffelyke Heeren*, 't geene ik na 't uytgeeven van myne laatste oeffeningen op nieuws heb uitgevonden, en dat ik voor Ul: oordeel openlegge. Leeft lang gezont tot nut der Wetenschappen, en volhardt my als uwen Medebroeder te beminnen.

Vaart wel!

Amsterdam den 20. July, in 't
Jaar onzes Heeren, 1728.

FREDRIK RUYSCH.

VER-

VERNIEUWDE OEFFENINGEN,

Ofte het

NIEUWE ONTLEETKUNDIGE

C A B I N E T,

Uytgegeven na de laatste Oeffeningen.

De Eerste P L A N K.

No. I. **E**en kleyne Zuylvoet, en op 't zelve een stukje van de Na-geboorte van een Vrouw, waar van de bloetvaten zeer fraay opgevult zyn.

No. II. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een stukje van 't middelrifst van een Mensch, 't welk door de slagaderen zodanig gevult is, dat de uyteyndens der vaten tot aan 't eynde toe zichtbaar voorkomen.

No. III. Een Vles met vogt opgevult, en daar in een stukje van de opperhuydt, en 't netwyze lichaam, genomen uyt een halve Morinne.

No. IV. Een Vles met vogt, waar in de vrucht van een Mensch, een duym groot, zeer net bewaart wort, hangende aan den navelstreng en 't vlies *Amnios*, geplaatst tusschen het Gewas *Asclepiades African: Aizoides*, van *Tournefort*.

No. V. Een Vles met vogt, en in dezelve een kleyne Indiaansche Slang, een *Brilslang* genaamt, te Zylon *Naja*, en by de Portugeezen *Cobras de Capello*; Ziet hier over na *Rajius* in Synopsf. Animal. 330. en *Hermannus* in Musæo Zeylan. No. 98.

No. VI. Een Vles met vogt, waar in een zeer wit stukje van de huyt van de mam van een Morinne, waar aan nog vast zit, en van afhangt een zeer zwart gedeelte van 't netwyze lichaam, als mede van de asgrauwe opperhuydt.

No. VII.

912 XII. ANATOMISCH CABINET

No. VII. Een Vles met vogt, en daar in de vrucht van een Mensch, hebbende zyn natuurlyke couleur, omtrent van vier maanden drachts na de ontfanging, leggende boven een stuk van de Moerkoek, wiens bloetvaten vervult zyn: en op dat het kindtje verbeelden zou [*cephalæa*] zware hooftpyn te hebben, leunt het met zyn hoofte op de regter hant.

No. VIII. Een Zuylvoetje, en boven 't zelve een naalde, waar op een bondelke haayr zit, t'zamegestelt uyt eenige zeer kleyne haayrtjes, voortgekomen onder de huydt, omtrent de wortel van de neus, en dat uyt een jong Meysje: de gemelde haayrtjes t'zamegevoegt zynde, zyn niet dikker als een draadt, en worden vereenigt door een lymige of papagtige stof; 't welk my gelegentheydt gegeven heeft, om te denken, of dit gebrek niet te rekenen is onder een [*atbiroma*] papgezwel, gelegen onder de huydt? om 't zelve weg te nemen, is 'er wel een ervaren Heelmeester bygehaalt geweest, die, verscheide hulpmiddelen vruchteloos in 't werk gestelt hebbende, eyndelyk [*caustica*] brandende geneesmiddelen gebruykt heeft, waar door de quaal wel voor een tydt scheen herstelt te zyn, dog de Lydereffe stortte daar na wederom in, en dat heeft eenige Jaren achter een geduurt, tot op dezen tydt toe: maar nu komt twee of driemaal in 't Jaar, alleen door 't drukken van de voorste vinger, de gemelde bondel haayrs te voorschyn.

No. IX. Een groote Vles met vogt opgevult, bevattende het hoofd van een versch gebore Kindtje, welkers opperste gedeelte van de Pan afgenomen, en de hersenen uytgehaalt zyn: deszelfs aangezicht vertoont zich zo fraay in onze ogen, dat het schynt te leven.

No. X. Een Vles met vogt, waar in een bal van een Mensch, naauwkeurig uytgerafelt, en zeer wit van couleur, besloten is; deszelfs vaatjes hebben zodanig een gesteltenis, hoedanig in 't gehele lichaam, ten opzichte van den slangswyzen loop, nergens gevonden wordt.

No. XI. Een byzonder Zuylvoetje, voorzien met verscheide [*organa auditus*] gehoor tuygen, namentlyk het flekkenhuys met het schot, doolhof, de drie pypen, het eyronde, en 't kringronde gat.

No. XII. Een zeer groot glas met vogt, waar in een groot hoofd van een Jonge, omtrent aght of negen Jaren oudt, begrepen is, zo fraay van gedaante, als of 't leefde, alleen uytgenomen de oogen, dewelke zo konstig uyt glas gemaakt zyn, dat ze natuurlyke oogen verbeelden; de hersenen zyn hier ook uytgehaalt, zo dat de gezichtzenuwen met haar zeer fyn bekleetzel, 't welk met zeer kleyne slagadertjes voorzien is, duydelijk te voorschyn komen.

No. XIII. Een groot stuk van een mensche Hart in vogt bewaart, alleen-

alleenlyk, op dat het inwendige wonderbare maakzel te voorschyn zoude komen: een tak van den Goäſche Geneverboom achter het voorwerp leggende, drukt het zelve na de want van 't glas toe.

No. XIV. Een glas met vogt den arm van een menſchelyke vrucht bewarende, dewelke nog ſchynt te leven, in wiens handt vaſt gehouden wort het Hart van een kindt, waar van de ſlagaderen zeer fraay opgevult zyn.

No. XV. Een glas met vogt, waar in een ſtuk van den endeldarm uyt een Menſch; in 't zelve zyn de zenuwtepeltjes zichtbaar; achter dit voorwerp is een wilde appeldragende roos geplaatſt, om 't zelve tegen de want van 't glas te drukken.

No. XVI. Een glas met vogt, waar in een gedeelte van 't dunne herſſenvlies, welkers ſlagaderen tot haar uyteyndens toe vervult zyn, waar by legt de *Murucua van Piſſo*. Zie zyn Boek op de 70. en 71. bladtz.

No. XVII. Een doosje, en daar in begrepen een moot van een Mannelyke roede, waar in te zien is een dubbelde bant der groote zenuwagtige ſpongieuſe lichamen, 't welk iets zeltzaams is.

No. XVIII. Een ſtuk van een Mannelyke roede, waar in een hoop zenuwtepeltjes, door de oppervlakte van 't hooftje der roede lopende, en daar buyten uytpuylende, te zien is, en dat in vogt.

No. XIX. Een Vles met vogt, bevattende een ſtuk van 't bekleetzel van een Walviſtong, met het netwyze lichaam; hier by heb ik een ſtuk van zeer zeltzame gekrulde Kool gedaan, die ik nooyt gezien hebbe.

No. XX. Een voetje, en op 't zelve een ſtuk van den omgewonden darm uyt een Menſch; 't welk door de Poortader opgevult is.

De Tweede P L A N K.

No. XXI. Een voetje, en op 't zelve een gedeelte van een 's menſche middelriſt; welkers vaten tot het uyteynde toe opgevult zyn.

No. XXII. Een voetje, en boven op 't zelve een ſtuk van een omgekeerde en opgeblazen darm, waar door de zenuwagtige rok celluleus geworden is.

No. XXIII. Een voetje, en daar op een ſtuk van een Kalſmilt, welkers opvulling door de ſlagader geſchiet is; deſzelfs moesagtige zelfſtandigheydt weggenomen zynde, vertonen zich de vezelen of draden, de groeven of ſleuven, en opene plaatzen, al te onvoorzigtig celletjes of huysjes genaamt, nademaal 'er eygentlyk geen holle vlieſjes gevonden

worden, maar alleen draden of vezels, tusschen welke het Moes zich onthout.

No. XXIV. Een Vles met vogt, bewarende een stuk van een mannelijke roede; waar van de opvulling met een rode waschagtige stof door de slagader gedaan is. De drie zenuwagtige spongieuse lichamen komen alhier te voorschyn: het bovenste gat is een gedeelte van de ader, en het onderste de pisweg.

No. XXV. Een Vles met vogt, waar in vervat is een Arm van een Jonge, schynende nog te leven; in dezelve wort vastgehouden een stuk van een menschelyke Moerkoek, welkers vaten tot het uyteynde toe vervult zyn.

No. XXVI. Een Vles met vogt, waar in een stuk van den omgewonden darm uyt een Mensch; welkers vaten vervult zyn door den darmscheyls slagader; op dat de binnenste gedaante van dit voorwerp tegen de want van 't glas zou komen, wordt het door een tak van de passiebloem daar na toe gedrukt.

No. XXVII. Een Vles met vogt, waar in de grootste toon van de voet van een Mensch, van dewelke afhangt het netwyze lichaam, en de opperhuydt, op dat de zenuwtepeltjes buyten de huyt eenigzints uyt-puyende, te voorschyn zoude komen.

No. XXVIII. Een Vles met vogt, waar in een stuk van den Endeldarm uyt een Jongeling: deszelfs vaten zyn met een rode waschagtige stoffe opgevult: in de binnenste gedaante ziet men de [*cryptæ f. lacunæ Boerhaaviane*] Boerhaaviaansche groeven, of holtens, by andere klieren genaamt, in de welke een lymagtig vogt, dienende om den gemelden darm te bestryken en glat te maken, gemaakt en afgeschyden wordt.

No. XXIX. Een Vles met vogt, bevattende eenige losgemaakte spierdraden, zynde fynder als spinnewebben; deze spierdraadtjes hangen in een takje van doornagtige pimpernel, op dat men ze des te klaarder zoude kunnen zien.

No. XXX. Een Vles met vogt, waar in de darmpjes van een onvoldrage kindtje; welkers bloetvaten in 't geheel vervult zyn, zo dat ze zeer roodt zich vertonen: boven op 't dekzel van dit glas vindt men een kleyn Zuylvoetje, waar op een [*Umbella floris Ammi Majoris*] kransje van de grote Ammi geplaatst is.

No. XXXI. Een Vles met vogt, in welke begrepen is een stuk van de Moerkoek uyt een Vrouw; waar van de bloetvaten, die de Moerkoek uytmaken, wonderbaarlyk opgevult zyn, zo dat de fynste uysterste eyndens in 't gezicht komen, en 't klaar blykt, dat 'er geen byzondere klieren in de Moerkoek gevonden worden.

No. XXXII.

No. XXXII. Een Vles met vogt, waar in een stuk van een 's mensche Nier besloten is, die nog schynt te leven; in dezelve komen twee of drie niertepeltjes, door 't mes een wynig opengesneden, te voorschyn, en hangen nog in de pypjes van 't bekken. Een tak van de Oostindische *Moldavica* drukt het voorwerp na de want van 't glas toe, op dat het wat duydelyker gezien zou konnen worden.

No. XXXIII. Een Vles met vogt opgevult, waar in men ziet een van de Moerkoeken uyt een Koe: de vaten van dezelve zyn zo verre vervult, dat de uysterste eyndens, die zo fyn als een spinnewebbe zyn, in 't gezicht komen.

No. XXXIV. Een Vles met vogt, en daar in een bastaartvlies, van my door 't schudden of omroeren uyt het bloet van een mensch, na een aderlating gemaakt.

No. XXXV. Een Vles met vogt, en daar in de opperhuydt, en netwyze lichaam van de handt van een kindt, een hantschoen verbeeldende, waar aan de nagels nog vast zitten: hier by is gedaan de Zeylonze *Momordica*, met een roode vrucht.

No. XXXVI. Een Vles met vogt, waar in de tong van een Jonge, met de natuurlyke couleur voorzien, in welke de tongtepeltjes gezien worden, als mede het strotklapje; hier by is een takje van [*eryngium*] kruysdistel geplaatst.

No. XXXVII. Een Vles met vogt, waar in besloten is een gedeelte van 't dunne hersenvlies van een versch gebore kindtje; de slagaderen van dit vlies zyn met een roode stoffe opgevult, waar door ze zeer rood te voorschyn komen.

No. XXXVIII. Een Vles met vogt, waar in de groote toon van een oude Vrouw: de opvulling is gemaakt door de slagader, waar door de zenuwtepeltjes onder de nagel zeer roodt in 't gezicht komen. Het oppervel en 't netwyze lichaam zyn zeer wit, 't welk een klaar bewys is, dat nog de opperhuydt, nog 't netwyze lichaam met bloetvaten voorzien zyn.

No. XXXIX. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een stuk van een Schaaps Long, zodanig toebereydt, dat 'er zeer veele longblaasjes gezien konnen worden. Het voorwerp is roodt van couleur, wegens de opvulling der vaten.

De Derde P L A N K.

No. XL. Een langwerpige Doos, waar in eenige by malkander gevoegde [*lamella*] blaatsjes of schelfertjes van een boomgewas, namentlyk

Aaaaaa 2

Japan.

Japanfche kaasjesbladeren, zeer witte zyde verbeeldende; en zyn niet anders als verdroogde zapvaten, die men wegens de droogte vezels noemt, dog zyn alhier tot blaafjes gefchikt.

No. XLI. Een Doosje, waar in een ftuk van een omgekeerden en opgeblazen omgewonden darm uyt een Walvis, zo dat de zenuwagtige rok opgeblazen zynde, cellulcus is geworden.

No. XLII. Een voetje, en boven op 't zelve een Vaandel, gemaakt uyt de opperhuydt van de voetzool van een zwaarlyvige Vrouw; daar in is 't onderscheydt te zien, 't welke gevonden wordt onder de voetzool, en alwaar 't daar van afgeweken is.

No. XLIII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een groot ftuk van een 's menfchen Lever; wiens opvulling door de holader gedaan is. Een twee couleurige doorn betekent de oppervlakte van 't bultige gedeelte, alwaar de [*acini rotundi*] ronde korreltjes of peukeltjes ongefchonden zyn; maar in 't tegenovergeftelde gedeelte zyn zy door 't mes gequetft. Dit voorwerp is een van 't befte.

No. XLIV. Een Zuylvoet, en daar op een ftuk van een Kalfsmilt; 't zelve is door de flagader opgevult; 't is mede een zeer fraay voorwerp.

No. XLV. Een Zuylvoetje, waar op een Coupel, gemaakt uyt een omgekeerde en opgeblazen omgewonden darm, en dat uyt een zwaarlyvige oude Vrouw: de zelve is door de holader opgevult; en is zeer fraay om te zien, wegens de nettigheydt van 't voorwerp, en den byzonderen loop der vaten.

No. XLVI. Een Zuylvoetje, en daar op een ftuk van een menfche huyt, waar van de flagaderen met een roode wafchagtige ftoffe opgevult zyn. In dit voorwerp komen de tepeltjes in 't gezicht. De binnenfte gedaante wort met een zwart ftipje getekent, en aldaar ziet men afgefneide zenuwtepeltes, die van andere verkeerdelyk klieren genaamt worden.

No. XLVII. Een Zuylvoetje, en daar boven op een ftuk van de neus van een verfch gebore Kindtje, door welkers bekleetzel flagaderen, voorzien met een byzondere loop, verfpreydt worden.

No. XLVIII. Een Zuylvoetje, waar op gezet is een mannelyke roede. Een tweeverwige doorn, zynde de grootfte, betekent het groote zenuwagtig fpongicus lichaam; maar het kleyne gemelde lichaam, voor zo veel 't het hooftje van de roede uytmaakt, wort aangewezen door een fpeldeknoop, die met een wit vlokje bekleet is; de pisweg wort met een bloote fpeldeknoop aangetoont; de cellulcuze rok kent men door twee
kleyne

kleyne doorntjes ; en ten laaften , wordt de dunnigheydt van de huydt met een zwart stipje onder het dunfte doorntje betekent.

No. XLIX. Een Zuylvoetje , en daar op een deel van de mannelyke roede ; in 't welke de drie zenuwagtige spongieuze lichamen met een roode waschagtige stoffe opgevult zyn : deszelfs celluleuze rok , onder de huydt gelegen , is door 't opblazen zichtbaar geworden : daar en boven komt de huydt zo dun als papier te voorschyn.

No. L. Een Zuylvoetje , waar op staat een moot van een mannelyke roede. De twee groote zenuwagtige spongieuze lichamen , leggende onder de huyt , zyn met wint opgevult ; daar en boven wordt hier ook het middelrif van de roede gezien.

No. LI. Een Zuylvoetje , en boven op 't zelve geplaatst een stuk van een Kalfsmilt , van zyn bekleedent vlies ten eenemaal ontbloot. De opvulling is gedaan door de slagader.

No. LII. Een Zuylvoetje , en op 't zelve een Vaandel , gemaakt uyt een mensche huydt , zynde zeer root wegens de opvulling der vaten , dewelke door het bovenste of 't buytenste gedeelte heen loopen : De vaten , die hier ter plaatze loopen , verschillen veel van die , dewelke door 't binnenste gedeelte verspreit worden , om dat deze niet behoren tot de huydt , maar tot het celluleuze vlies , 't welk iemant gemakkelyk zou kunnen bedriegen.

De Vierde P L A N K.

No. LIII. Een Vles met vogt vervult , bevattende de vrucht van een Schaap , hebbende de grootte van een pink , hangende van zyn eyge vlies Amnion af , en zwemmende in zyn eyge natuurlyke klaare vogtigheydt , zo dat het zelve zeer duydelyk in 't gezicht komt.

No. LIV. Een Vles met vogt , waarin begrepen is een [*embryo*] kleyn fchepzeltje van een Konyn , van agt dagen , zo groot als een gerste koorntje , hangende van de navelstreng , en 't eerste beginzel van de Moerkoek.

No. LV. Een Vles met vogt vervult , en daar in een groot stuk van een breede worm.

No. LVI. Een Vles met vogt , waar in een bevrucht eytje , uyt de baarmoeder van een Vrouw voortgekomen , hebbende de grootte van een Notemosfaat : uyt het vlies chorion spruyt volkome het eerste beginzel van 't Moerkoekje. Dit voorwerp heb ik nog niet geopent , zo dat ik niet wete , wat 'er van binnen in gesloten is , en hoe langen

tydt de Moeder zulks in de Baarmoeder gedragen heeft. 't Is een zeer zeltzaam Voorwerp.

No. LVII. Een Vles met vogt, waar in [*susceptio intestini Ilei Verminosa*] een inschieting van den omgewonden darm, door Wormen veroorzaakt, genomen uyt een Jonge. De Bloetvaten van dit stuk darms zyn opgevult.

No. LVIII. Een Zuylvoet, en boven op 't zelve de voet van een Jongeling, hardt gebalsemt, en zeer root, wegens de opvulling der bloetvaten, gedaan met een roode waschagtige stoffe.

No. LIX. Een Vles met vogt, en daar in een stuk van de opperhuydt, het netwyze lichaam, en de huydt, genomen uyt een Zwartinne. Staat te letten, dat dit voorwerp afhangt van de opperhuydt en 't netwyze lichaam, welkers buytenste gedaante, de opperhuydt is, zynde van een asgrauwe couleur, en de binnenste gedaante, die zwart is, het netwyze lichaam: het onderste gedeelte, van de gemelde bekleetzelen afhangende, is de huydt, en schynt ons hier eenigzints zwart te zyn, 't welk zy van de opperhuydt gekregen heeft, dewyl de huydt van natuur zeer blank en wit is.

No. LX. Een Vles met vogt, en daar in het geraamte van [*malum armeniacum*] een Abricoos, wiens gesteltenis der vaten veel verschilt van die der Peeren en andere vruchten.

No. LXI. Een groote Vles, waar in een onvoldrage Kindtje van omtrent agt Maanden dragts, schynende nog te leven; met het hoofd nederhangende, en toegesloote oogen, verbeeldt het te slapen; en met zyn handen hout het een stuk van een ontvliesde losgemaakte Kalfs milt vast.

No. LXII. Een Vles met vogt, waar in begrepen is een Armtje van een onvoldrage Kindtje, schynende nog te leven; bezyden dit is de opperhuydt van dezelfde handt, en 't netwyze lichaam, zeer aardig een handtschoen verbeeldende, gelegen, zynde de nagelen zelfs daar aan gebleven. Dit voorwerp is zo fraay om te zien, dat het de oogen van alle aanschouwers tot zich trekt. Hier by is geplaatst het gewas, [*balsamina Mas Zeylon. fructu longo flavo*] Zeylons Mannetjes balsemkruydt met een lange geele vrucht.

No. LXIII. Een Vles met vogt, waar in het geraamte van een Knol, van welke de staart afgenomen is.

No. LXIV. Een Vles met vogt, en daar in een stuk van 't dunne hersenvlies van een onvoldrage Kindtje, omtrent van agt Maanden dragts, waar van de slagaderen zeer mooy opgevult zyn.

No. LXV. Een Vles met vogt, en daar in een stuk van de Milt van een

een Vryfter, omtrent vyfentwintig Jaren oudt, zonder opvulling toebe-
reydt; de uyteyndens der vaten verbeelden penceelen. Dit voorwerp is
my zeer dierbaar, om redenen, die ik hier verzwynen moet.

No. LXVI. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een kleyne moot
van een Walvis roede, waar in men ziet, hoe groote overeenkomst 'er
is tusschen deze, en die van een Mensch. De gaten in den omtrek zyn
de afgesnede zeer talryke bloetvaten.

No. LXVII. Een glas met vogt, waar in vlezige vezelen, in zeer
fyne donzige vezeltjes gescheiden, besloten zyn; deze vezeltjes zyn zo
teder, dat ze het spinrag te boven gaan.

No. LXVIII. Een Zuylvoet, en op 't zelve de maag van een onvol-
drage Kindtje van omtrent zes Maanden dragts. De opvulling is ge-
schiet door de slagader, waar door deze maag zeer roodt geworden is.

No. LXIX. Een Zuylvoetje, waar op een halve Long van een on-
voldrage Kindtje, met het hardtje, gestelt is; welkers slagaderen zeer
net zyn vervult. Het zwarte stipje betekent een gedeelte van 't mid-
delriff.

No. LXX. Een Vles met vogt, bewarende een stuk van een doodts-
hoofd van een Kalf, en daar in het Wondernet; de slagaderen, die dit
net uytmaken, zyn zeer fraay opgevult, waar door 't voorwerp ook zeer
hoog roodt geworden is. Ik heb 't zelve genomen uyt een Kalf, 't welk
wel een half Jaar lang na zyn doot in de baarmoeder van de Koe gedra-
gen was, waar van de geschiedenis te lezen is in myne verhandelingen van
de Moerspier, en de tegennatuurlyke vastzitting van de Moerkoek.

No. LXXI. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een stukje van
den Krönkeldarm. De opvulling is gedaan door de holader. Merk
aan, hoe veel deszelfs gesteltenis verschilt van die, dewelke men vint,
als de opvulling door de Poortader gedaan is.

De Vyfde P L A N K.

No. LXXII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een stuk van de Africaan-
sche Aloë, op 't welk een wit geraamte van een Muys springt. Merk,
dat in de bladeren van dit gewas alle de zapvaten volgens de lengte loo-
pen, zonder een zichtbare verspreyding van takken.

No. LXXIII. Een Vles met vogt, bevattende den Arm van een
onvoldrage Kindt, een levendige Arm verbeeldende, in wiens handt
een stuk van een Kalfsmilt vastgehouden wort.

No. LXXIV. Een Vles met vogt, en daar in een ongebore Kindtje
van

van omtrent drie Maanden dragts; in 't zelve ziet men in plaats van de neus een stukje vleesch, gelyk als een snuyt; hier by is geplaatst een tak van een gewas uyt het Eylant *St. Jago*, namentlyk [*lotus flore pullo*] klaveren met een bruyn bloem.

No. LXXV. Een Vles met vogt, waar in begrepen is een stuk van de Miltflagader van een Kalf, met een roode waschagtige stoffe vervult: op verscheide plaatzen wort 'er nog een moesagtige zelfstandigheydt aan de uysterste takjes gehegt, maar op andere plaatzen wort die niet gevonden; en zo zien we, dat de takjes eyndigen in de gedaante van eenigzints verslete penceelen.

No. LXXVI. Een Vles met vogt, en daar in een uytgerafelde of losgemaakte bal van een Mensch; de vaatjes, die den bal uytmaken, zyn byzonder fyn. Dit voorwerp is mede een van 't beste.

No. LXXVII. Een Vles met vogt, en daar in de Arm van een ongebore Kindtje, die nog schynt te leven; in 't hantje wort een stukje van 't dunne hersenvlies van een ander kindtje vastgehouden, van welke de flagaderen met een roode stoffe opgevult zyn.

No. LXXVIII. Een Zuylvoet, en op 't zelve een halve Milt van een Mensch. De opvulling is gedaan door de ader: de moesagtige uyteyndens van deze ader vertoonen zich zo wonder fraay, dat ik oordeele, onmogelyk te zyn, dat een Plaatsnyder dezelve na behooren door figuren kan uytdrukken.

No. LXXIX. Een Vles met vogt, in de welke begrepen is de huydt van de voetsool, met de opperhuydt, en 't netwyze lichaam, uyt een Europiaansche Vrouw genomen: de buytenste gedaante is 't netwyze lichaam, zynde geelagtig. Onder dit voorwerp vint men een ander stuk van de huydt van de voetsool, wiens buytenste gedaante de opperhuydt is. Hier by legt [*herniaria*] duyzentkoren.

No. LXXX. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een roodt stukje van de huydt, genomen uyt een Jonge. De flagaderen vervult zynde, komt der zelve loop zeer fraay te voorschyn. Dit Voorwerp is van 't beste zoort.

No. LXXXI. Een Vles met vogt, in zich onthoudende de schil van een Peer, genaamt *Poire Sinjoor*, wiens uytwendige oppervlakte met onnoemelyke peukeltjes bezet is, gelyk onze huydt met zenuwtepeltjes: in de binnenste gedaante in tegendeel komen de uyteyndens der zapvaatjes te voorschyn, dewelke in de gemelde peukeltjes schynen te eyndigen: dit alles moet men in de zonneschyn, met een vergrootglas beschouwen.

No. LXXXII.

No. LXXXII. Een Zuylvoetje, op 't welke een Vaandel gezet is, gemaakt uyt de huyt van een Kindt, waar van de slagaderen opgevult zyn. 't Is aanmerkenswaardig, dat men in het voorwerp, schoon 't hoog roodt is, zo 't zelve tegen 't licht bezien wort, nogtans naauwlyks een slagaderlyk takje ontmoet; maar van ter zyde beschouwt zynde, komen 'er duyzende takjes in 't gezicht.

No. LXXXIII. Een Vles met vogt, in welke begrepen is een gedeelte van 't dunne herffenvlies, genomen uyt een mensch: in 't zelve blykt klaar, dat het (schoon 't zeer dun is) een celluleuzen rok heeft: ook ziet men op verscheide plaatzen, dat de waschagtige stoffe zich in den gemelden rok ontlafte heeft.

No. LXXXIV. Een Zuylvoetje, waar op een halve Nier van een mensch gezet is: de opvulling is door de slagader gedaan.

No. LXXXV. Een Vles met vogt, vervattende een gedeelte van den tepeligen rok van de maagpyp of flokdarm uyt een groote Schiltpadde. Dit voorwerp heeft een groote overeenkomst met den rok van 't binnenste der wangen, en tong van een Koe. Alle deze tepeltjes hebben een vast, hardt, en puntig [*epithelia*] bekleetzel: hier by legt een gewasje, *Goä-sche Genever* genaamt.

No. LXXXVI. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een gedeelte van den nugteren Darm uyt een mensch, zynde door de Poortader gevult.

No. LXXXVII. Een Vles met vogt, waar in een stuk van de huydt, met de opperhuyt, en 't netwyze lichaam, uyt een Zwartinne. Het bovenste zeer witte gedeelte, is de huydt, en 't onderste, de opperhuyt en 't netwyze lichaam; de opperhuyt is asgrauw, maar 't netwyze lichaam zeer zwart.

No. LXXXVIII. Een Zuylvoet, en op 't zelve het hart, en de Long van een kindt, beyde hardt gebalsemt, en door de slagader gevult. Dit alles is in zyn natuurlyken staat gebleven.

No. LXXXIX. Een Vles met vogt, waar in een fraay geraamte van een Peer.

No. XC. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een stuk van den nugteren Darm, genomen uyt een Jongeling, waar in men naauwlyks oogluykende klapvliezen of [*juga*] latten zien kan, 't welk in dien ouderdom natuurlyk is. Dit Voorwerp pronkt met een hooge roode couleur, wegens de opvulling der slagaderen.

De Zesde P L A N K.

No. XCI. Een Zuylvoetje, waar op geplaatst is een stuk van 't Vlies chorion, met een gedeelte van [*cotyledon f. acetabulum uterinum, aut placentula uterina*] een maatje, napje, busje, of liever moerkoekje, genomen uyt een Schaap. Dit is een zeer zindelyk voorwerp.

No. XCII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een Schelp, die men een Kam noemt, waar in agt hoekige steentjes, uyt de galblaas van een Mensch, begrepen zyn.

No. XCIII. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van een menschelyke Moerkoek. De opvulling is geschiet door de ader.

No. XCIV. Een Zuylvoetje, en daar op een gedeelte van de opperhuydt uyt de staart van een Walvis, zynde zeer zwart en dun.

No. XCV. Een Zuylvoetje, en op 't zelve de [*glandulae conglobatae f. simplices*] ronde of eenvoudige klieren onder [*parotis*] de oorklier gelegen, zynde door de slagader gevult. Dit Voorwerp is wonderbaarlyk, ten aanzien van den loop der slagadertjes.

No. XCVI. Een Zuylvoetje, waar op een kleyn gedeelte van de huydt van [*rosmarus*] een Walrus.

No. XCVII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een stuk van een Kalfs Milt, waar van de opvulling door de slagader gedaan is; deszelfs loop is zo wonderbaar en fyn, dat het door figuren naauwlyks uytgedrukt kan worden.

No. XCVIII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een Milt van een kindt, waar van de opvulling door de slagader gedaan is; de takjes van dezelve, door de oppervlakte ziende na de Maag, verspreit, kan men door hulp van een vergrootglas zeer wel zien.

No. XCIX. Een Zuylvoetje, waar op geplaatst is een stuk van een mensche Milt, welkers slagader opgevult is. Dit voorwerp moet men in de zonneschyn door een vergrootglas beschouwen, en daar in vindenwe eenige nog niet beschrevene zaken.

No. C. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een opgeblaze en hardtgebal-femde Waterblaas van een Jongman: dit voorwerp hout zyn ronde figuur, zonder rimpels, en heeft wegens de opvulling der slagaderen, een hoog roode couleur aangenomen.

No. CI. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van den nugteren Darm uyt een volwassche Mensch, wiens oogluykende klapvliezen, of liever latten, zeer duydelyk te zien zyn. Dit voorwerp is zeer roodt,

roodt, en heeft na de opvulling een ongewoone hardigheydt gekregen.

No. CII. Een Zuylvoetje, en op 't zelve het linker harttoortje uyt een Mensch, met een roode waschagtige stoffe opgevult, op dat deszelfs oprechte figuur beter gezien kan worden.

No. CIII. Een Zuylvoetje, waar op een gedeelte van de Pisleyder van een Mensch, zynde door de opvulling der slagaderen roodt geworden.

No. CIV. Een Zuylvoetje, waar op een kleyne tong van een onvol-drage kindtje van omtrent zes maanden dragts, zeer roodt van couleur, wegens de opvulling der vaten.

No. CV. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van een Lever uyt een Jongeling van byna twaalf Jaren, waar van de opvulling door de slagader gedaan is. Dit voorwerp is zeer fraay.

No. CVI. Een Zuylvoetje, waar op een in tweeën gesnede Schaapsnier, gevult met een roode waschagtige stoffe. In dit voorwerp blykt het groote onderscheydt tusschen een Schaaps, en een Mensche Nier.

De Zevende P L A N K.

No. CVII. Een Zuylvoetje, en daar op een stuk van de Maag uyt een Jongeling, door de slagader gevult; deszelfs loop verschilt ten eenemaal van die, dewelke men in den nugteren, of omgewonden darm bespeurt.

No. CVIII. Een Zuylvoetje, waar op geplaatst is een spieragtige zelfstandigheydt van den Arm van een onvol-drage Kindt, ten dien eyn-de bewaart, op dat het wonderbaarlyk getal der opgevulde slagaderen, te voorschyn komen, en men zien zou, hoe de waschagtige stoffe ge-lyk een dauw door de spierige zelfstandigheydt uytgaat; 't welk iets zeltzaams is.

No. CIX. Een Vles met vogt, bewarende een gedeelte van de herssen, met het dunne herssenvlies bedekt, genomen uyt een mensch: de slagaderen van 't zelve zyn vervult.

No. CX. Een Vles met vogt, waar in een halve Nier van een Mensch; het ingestoke doortje betekent de Niertepeltjes, dewelke wegens de opvulling der slagaderen zeer roodt zyn.

No. CXI. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een gedeelte van 't darm-scheyl uyt een bejaart zeer vet mensch: door 't vet van 't zelve zyn on-telbare opgevulde bloetvaatjes verspreydt, waar door het geheele voor-

werp hoog roodt van couleur geworden is. De klieren van 't darmscheyl, door een vergrootglas beschouwdt, vertoonen zich ook met een wonderbaarlyke loop van bloetvaten voorzien te zyn.

N^o. CXII. Een Zuylvoetje, waar op een gedeelte van een hardt gebalsemde mensche Milt, welkers vaten zeer netjes opgevult zyn. Hier kan men zien, hoe groot een onderscheyt 'er is omtrent de vaten van de milt, lever, nieren, en van andere deelen. *Let wel*; het tweeverwige ingestoke doortje betekent de uytwendige gedaante.

N^o. CXIII. Een groot glas, en daar in een onvoldrage Kindtje; zynde een Jongetje, van zes of zeven maanden dragts, waar in aanmerkenswaardig is, dat het staat met geslote oogen, op dat het schynen zou als in gedagten te wezen. Ter zyde is 'er een stuk van een onge vulde Moerkoek geplaatst.

N^o. CXIV. Een Zuylvoetje, waar op een Schapemilt, door de slagader opgevult, welkers uytterste eyndens zo dun als dons zyn. Dit is een zeer mooy voorwerp.

N^o. CXV. Een Vles met vogt, vervattende het geraamte van een Zuykerpeer, met deszelfs moesagtige uyteyndens. Dit is een zeer fraay voorwerp, en werdt in de 2. plaat afgebeeld.

N^o. CXVI. Een Vles met vogt, onthoudende vier toonen van de voet, uyt een volwassche Mensch: Waar van de opperhuydt en 't netwyze lichaam afgenomen zyn, op dat de zenuwtepeltjes van de huydt, by duyzenden buyten de huydt uytpuylende, hebbende de grootte van zantjes, te voorschyn komen zoude. Boven op het dekzel vint men een ander Vlesje, met vogt vervult.

N^o. CXVII. Een Vles met vogt, waar in begrepen is een gedeelte van de opperhuyt uyt het haayrige gedeelte van 't hooft, in dunnigheydt de opperhuyt van andere deelen overtreffende, zo dat de opperhuyt in ons lichaam niet overal dezelfde dunnigheydt heeft.

N^o. CXVIII. Een glas met vogt, en daar in het dunne herssenvlies van een onvoldrage kindtje. De opvulling is door de slagader geschiet. Hier moet wel aangemerkt worden, dat 'er op verscheyde plaatzen stukjes van den bast der herssen in gedaante van moes te voorschyn komen.

N^o. CXIX. Een Zuylvoet, en boven op 't zelve een halve Milt van een Mensch, van een wanschape grootte, met een geele waschagtige stoffe door de ader opgevult; in 't zelve moet men aanmerken, dat het bekleedende vlies zeer dik is, 't welk ik meermalen gezien hebbe, mogelyk van een voorgaande lichte of zware ontsteking?

N^o. CXX

No. CXX. Een glas met vogt, waar in de Arm van een kindt, zich als levendig vertoonende, in wiens handt een stuk van den nugteren darm van een Mensch, met zyne opgevulde vaten, vastgehouden wort. Dit is een zeer mooy voorwerp.

No. CXXI. Een Vles met vogt, waar in een groot gedeelte van een menschelyke nageboorte, zynde door de ader opgevult. Aan 't eene deel pronkt het met een hooge roode couleur, maar 't andere is nog bedekt met een wit, van my ontdekt bekleetzel, dat gedeelte, 't welk na de baarmoeder toeziet, bekleedende.

No. CXXII. Een Vles met vogt, en daar in een gedeelte van 't vlies chorion uyt een Kalf, welkers vaten tot het uyteynde toe zeer wel met een waschagtige geele stoffe opgevult zyn.

No. CXXIII. Een Vles met vogt, en daar in [*apium fœniculi marini folio*] Juffrouwmerk of Zelery met een blat van Zeevenkel, waar van afhangt een kleyn menschelyk schepzeltje, zodanig gedrukt, dat het zyn natuurlyke gedaante verlooren heeft.

No. CXXIV. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een halve Nier van een Mensch, door de ader opgevult, en zo hardt, als hout, gelsent.

No. CXXV. Een Zuylvoetje, waar op gezet is een stuk van een Kalfs Milt, wiens slagader zo naauwkeurig opgevult is, dat de uyteyndens, door een vergrootglas beschouwdt, wolkjes verbeelden.

No. CXXVI. Een Zuylvoetje, waar op een halve mannelyke opgeblaasde roede geplaatst is. De grootste tweeverwige borstel betekent het andere gedeelte van 't groote zenuwagtig spongious lichaam, en boven deze is een tweede borstel, het cellulieuze vlies, gelegen onder de huyt, aanwyzende: De kleinste vertoont een gedeelte van 't kleyne zenuwagtig spongious lichaam, het buytenste gedeelte van 't hooftje uytmakende; de stompe borstel betekent een door konst gemaakte (namentlyk door opblazing) [*paraphymosis*] Spaansche kraag; deze borstel is onder de kroon van 't roedenhooftje gelegen. De twee roode stippen, die by een staan, beduyden den pisweg; maar het roode stip, dat alleen staat, betekent de plaats, alwaar het kleyne zenuwagtig spongious lichaam eyndigt.

De Agtste P L A N K.

No. CXXVII. Een Vles met vogt, het geraamte van een Pruym bevattende, niet door hulp van beesjes, maar door myn eyge handen zeer konstig bewerkt en toebereydt.

Bbbbbbb 3

No. CXXVIII.

No. CXXVIII. Een Vles met vogt, waar in een stuk van een menschelyke nageboorte begrepen is, zynde door de slagader opgevult. De Vaten van dit voorwerp hebben een overeenkomst met de vaatjes van den bast der herffenen, namentlyk ten aanzien van de fynigheydt.

No. CXXIX. Een Zuylvoetje, waar op een ribbe van een kindt gezet is, zynde door een weeking in een zuur vogt zodanig buygzaam geworden, dat ik 't zonder moeyte tot de gedaante van een P. heb konnen brengen.

No. CXXX. Een Zuylvoetje, waar op een hardt gebalsemde Milt, en klierbedde van een Jongeling: de opvulling dezer ingewanden is geschiet door de slagader, en daar in kan men zien, hoe veel de vaten van de milt en 't klierbedde van malkanderen verschillen.

No. CXXXI. Een glas met vogt, waar op een stuk van een mensche huyt, in 't welke duydelyk uytpuygende deeltjes van de opperhuydt gezien worden, van zommige [*papulae*] roodtgrondt genaamt, waar van wy in 't toekomende zullen spreken.

No. CXXXII. Een Zuylvoetje, en daar boven op een stuk van 't Dyebeen van een Mensch, wonderbaarlyk dik geworden: mogelyk is zulks uyt een voorgaande waterzucht, of eenig ander ongemak ontstaan.

No. CXXXIII. Een Vles met vogt, waar in een zeer fraay geraamte van een Peer bewaart wort.

No. CXXXIV. Een Zeylonsche Zeylvliegende *Holotharius*, van den Heer *Hermannus* in zyn Zeylonsch Cabinet No. 38. beschreven, en in 't Nederduytsch een *Bezaantje* genaamt; 't is een zeer [*animalculum venenatissimum & causticum*] vergiftig en doorknagent diertje; 't welk als op de oppervlakte van de Indiaansche Zee zeylende, in couleur, namentlyk een hemelsblauwe en roode, een regenboog, en in gedaante een opgeblaze, maar een holle blaas verbeelt. Het bovenste gedeelte verstrekt tot een Zeyl, en 't onderste, zynde met zeer lange draaden voorzien, tot riemen. 't Is in de maag van een vliegende Haring gevonden; op den bodem van de Vles vint men een Zeeluys.

No. CXXXV. Een Vles met vogt, waar in een kleyne Baarmoeder, genomen uyt een onvoldrage kindt, van omtrent zeven maanden dragts, een Vleermuys met zyn vlerken verbeeldende; dit kindtje was in 't water onder een Rioel gevonden. In dit voorwerp, 't welk nog levendig schynt, kan men zien, hoe de inwendige mont van de baarmoeder in dien ouderdom gestelt is, namentlyk rimpelig en toegesloten.

No. CXXXVI.

No. CXXXVI. Een Vles met vogt, waar in een stuk van een pees uyt een Walvis, wiens wonderbaarlyke gesteltenis alhier gezien kan worden. Achter dit voorwerp wort [*chamaesyce*] de laage duyvelsmelk gevonden, waar door 't zelve tegen de want van 't glas gedrukt wort.

No. CXXXVII. Een Vles met vogt, waar in [*piscis pastinaca*] een Pylstaart, by *Fab. Column.* en andere beschreven.

No. CXXXVIII. Een Zuylvoetje, en daar boven op een zeer mooy lofwerk, gemaakt uyt ontelbare zapvaten van een Abricoos.

No. CXXXIX. Een glas met vogt, waar in een Nier met de onderhorige [*ren succenturiatus*] Bynier.

No. CXL. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een stuk van een Mensche Lever, door de ader opgevult; de vaten daar van verbeelden in haar uyteyndens een root wolkje. Dit voorwerp is mede een van de beste.

No. CXLI. Een Zuylvoetje, en op 't zelve een stuk van een opgevult darmscheyl uyt een Mensch, met zyne klieren.

No. CXLII. Een Zuylvoet, waar op twee ribbens met de zeer roode tusschenribbige spieren, genomen uyt een kindt, geplaatst zyn. In dit voorwerp kan men zien, dat de [*ossificatio*] beenwording geschiet door vezels, dewelke volgens de lengte zich uytstrekken.

No. CXLIII. Een Vles met vogt, waar in een Miskraam, namentlyk een kleyn menschelyk schezeltje, hebbende de grootte van een speldekop, van 't eynde van de navelstreng afhangende. In 't zelve moet men aanmerken: *ten eerste*, dat het schezeltje mismaakt is, en met een zwart doortje getekent wort: *ten tweede*, dat de navelstreng nog vastgehegt is aan 't eerste beginzel van 't Moerkoekje, zynde met zwart geronne bloet bedekt. *Ten derde*, dat het voorwerp in 't geheel zwart is, 't welk men gemeenlyk, dog onvoorzigtig, in 't Nederduytsch [*placentula*] *het Moertje* noemt; dewyl het geheele voorwerp byna niet anders is als geronne bloet, welk voor een Moerkoekje gehouden is.

No. CXLIV. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van den omgewonden Darm met een byzondere vertrekje, uyt een Mensch genomen, gezet is. Het tweeverwige doortje betekent het gemelde vertrekje, waar door ontelbare opgevulde bloetvaten verspreyt worden. Zie de *Ontleeten Heelkundige Aanmerkingen*.

No. CXLV. Een Zuylvoetje, waar op het gedarmte van een onvoldrage kindtje, opgeblazen, hardt gebalsemt, en zeer net bewaart.

Het

928 XII. ANATOMISCH CABINET
Het eene zwarte stipje betekent den Endeldarm, de twee stipjes den blinde Darm, eyndigende in 't wormwyze uytsteekzel; de drie stipjes vertoonen den Kronkeldarm, en de vier stipjes den omgewonden Darm.

De Negende P L A N K.

No. CXLVI. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve beyde de ogscheelen, met een stuk van een Mensche vel, door de slagader opgevult. Dit is een zeer mooy voorwerp.

No. CXLVII. Een Zuylvoetje, en hoven op 't zelve de waterblaas van een Jongeling; waar van de bloetvaten in 't geheel opgevult zyn, zo dat dezelve uyt enkel vaten schynt te bestaan.

No. CXLVIII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een zeer mooy lofwerk, uyt een stuk van 't dikke gedarmte van een Vrouw, gemaakt. De opvulling is door een tak van de Poortader gedaan.

No. CXLIX. Een Zuylvoetje, waar op een stuk van een spier met de pees, wiens vaten opgevult zyn, waar door 't zeer root geworden is.

No. CL. Een Zuylvoetje, waar op de Lever van een onvoldrage Kindtje, van omtrent zeven maanden dragts, door de slagader opgevult.

No. CLI. Een Zuylvoetje, waar op de Waterblaas van een onvoldrage Kindtje, wiens slagader opgevult is, zynde daar door zeer root van couleur geworden.

No. CLII. Een Zuylvoetje, waar op een zeer fraay stuk van de Moerkoek, door de navelader opgevult, welkers loop byzonder is.

No. CLIII. Een Zuylvoetje, en daar op een stuk van een Mensche vel, 't welk vol met huyttepeltjes is: het zwarte vlakje betekent de inwendige oppervlakte.

No. CLIV. Een Vles met vogt, en daar in het dunne herffenvlies, wiens opgevulde vaten, zo dun als dons zyn.

No. CLV. Een Vles met vogt, waar in twee nageboortens van een Varken, die, gelyk wel in andere viervoetige dieren, met geen Moerkoekjes of napjes, maar met twee vliezen voorzien zyn; waar van het vlies chorion in zyn inwendige oppervlakte ruyg als fluweel, maar uytwendig gelyk en glat is.

No. CLVI. Een Doosje, waar in begrepen is een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een in tweeën gespleete Borstklier of Zwezerik uyt een onvol-

onvoldrage Kindtje, door de slagader opgevult. Hier aan zit een stuk van 't hartzakje vast, 't welk door de menigte van opgevulde zeer kleine slagadertjes hoogroot geworden is.

N^o. CLVII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve een fraay stuk van een Mēnsche Lever, door de Poortader opgevult.

N^o. CLVIII. Een Zuylvoetje, en boven op 't zelve de helft van een Milt, genomen uyt een zwaarlyvige bejaarde Vrouw, door de ader opgevult. Dit is een zeer mooy voorwerp.

N^o. CLIX. Een Zuylvoetje, en daar boven op een stuk van de Maag van een Jongeling, opgevult door de ader.

* * *

* *

In 't onderste gedeelte van dit Cabinet worden verscheyde Laden gevonden, waar in men de volgende zaken ziet.

In de Eerste L A D E

Zyn twee Doosjes; het eene bewaart een bondeltje van zeltzame Bloemen, dewelke nog schynen te leven; derzelver grootste bloembladeren niet alleen, maar ook de kleynste ('t geene ik te voore nooyt heb kunnen doen) zyn uytgebreydt. Daarenboven is de couleur ook zeer wel bewaart, alhoewel ze over veele Jaaren geplukt zyn geweest. Onder deze bloemen munt uyt de bloem van de Oostindische oprechte China-wortel, dewelke een soort van [*senecio*] de Kruys-wortel verbeelt, als blykt uyt deszelfs wollige zaat, by dit bondeltje gelegen. Daarenboven worden hier ook gezien een takje van het Americaansche doornige kruidt *Mimosa*, als mede de groote *Xeranthemum* van de Kaap de Goede Hoop met een witte bloem, enz.

In 't tweede vint men ook een bondeltje met vreemde bloemen voorzien, waar onder uytblinkt [*fumeria*] de Duyvekervel met een witte bloem, door een zwart stipje aangewezen; als mede de *Amaranthoides* met een witte, en met een purpere bloem, uyt Africa oorspronkelyk.

In de Tweede L A D E

Worden ook twee Doosjes opgesloten, met vreemde bloemen voorzien.

C c c c c c

In

In de Derde L A D E

Worden zes Doosjes bewaart.

In 't Eerste

Is een Hoetje, gemaakt uyt het vel van een kinderhoofstje, dat door de slagader opgevult is.

In 't Tweede

Een takagtig gewas uyt een ander gewas. Ziet de I. Figuur van de Plaat, in het Antwoord op den Brief van *Vater*.

In 't Derde

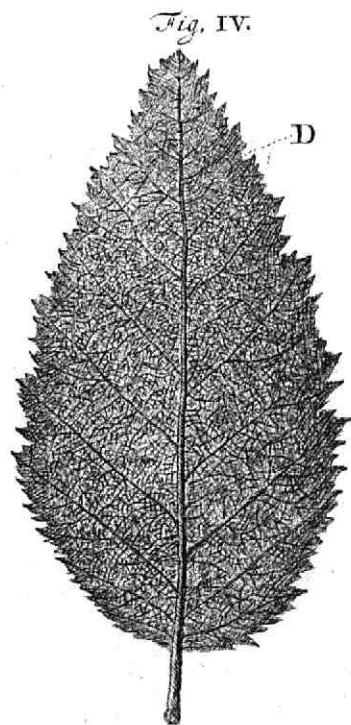
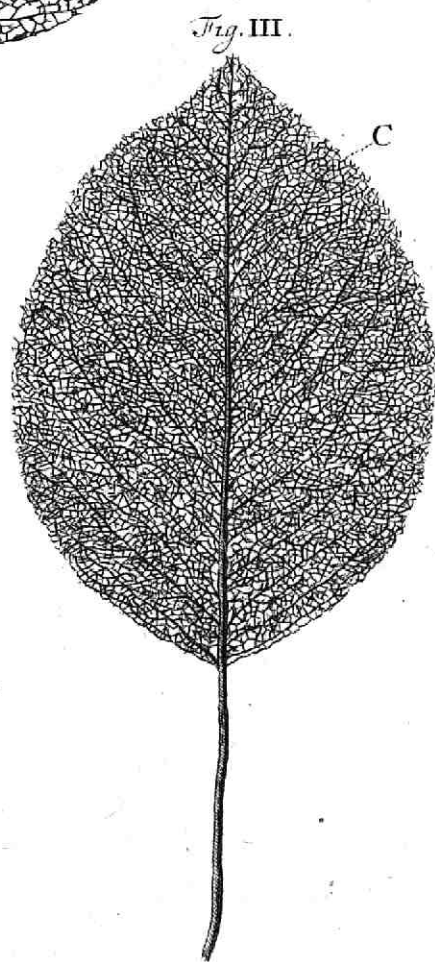
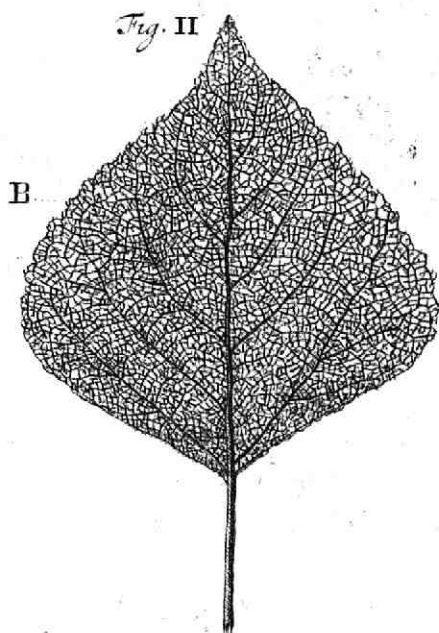
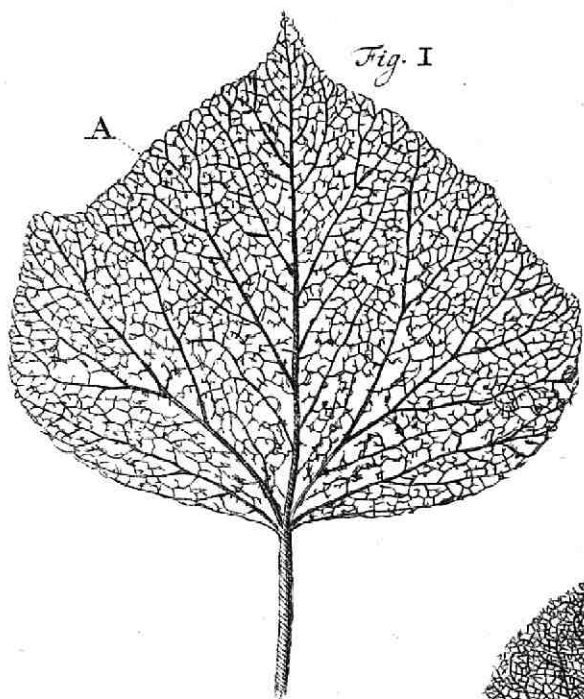
Is begrepen een ander gewas uyt een ander gewas, in de gedaante van een pyp, in wiens holligheydt verscheyde groefjes, de Boerhaviaansche verbeeldende, gezien worden, als te zien is in de tweede Figuur van de Plaat, in 't Antwoord op den Brief van *Vater*.

In 't Vierde

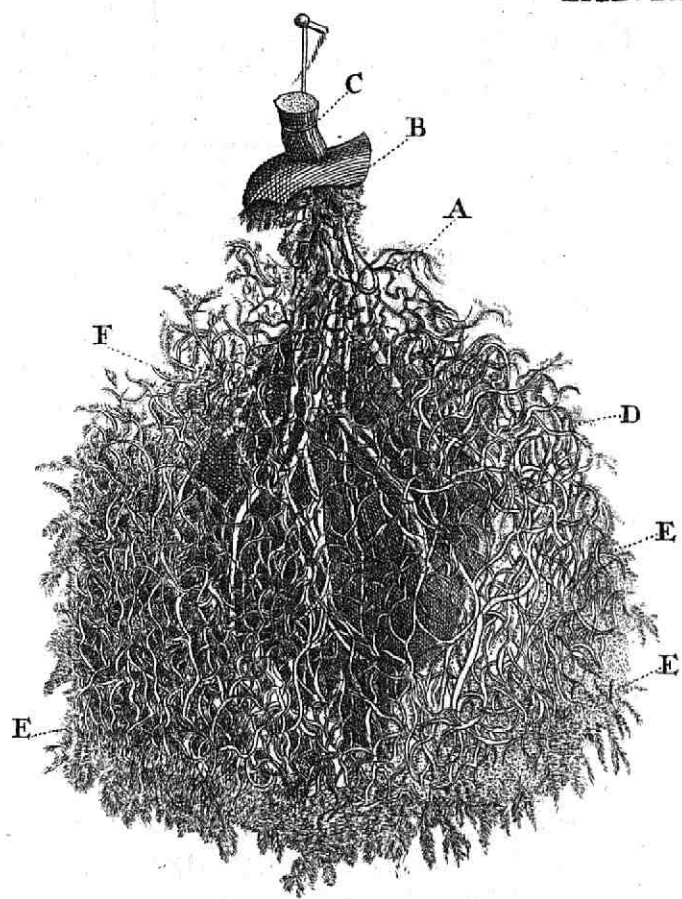
Een zeer zeltzaam Boekje, gemaakt uyt geraamtens van boomgewasfen, en dat wel blatsgewys by malkanderen gelegd, in de gedaante van een blad papiers, zonder gekookte styzel, lym, naalt, of draadt: tusschen de gezegde bladeren zyn geraamtens van verscheyde bladeren van bomen gelegen, 't welk 't oog van de Liefhebbers der Kruytkunde tot zich trekt.

In 't Vyfde

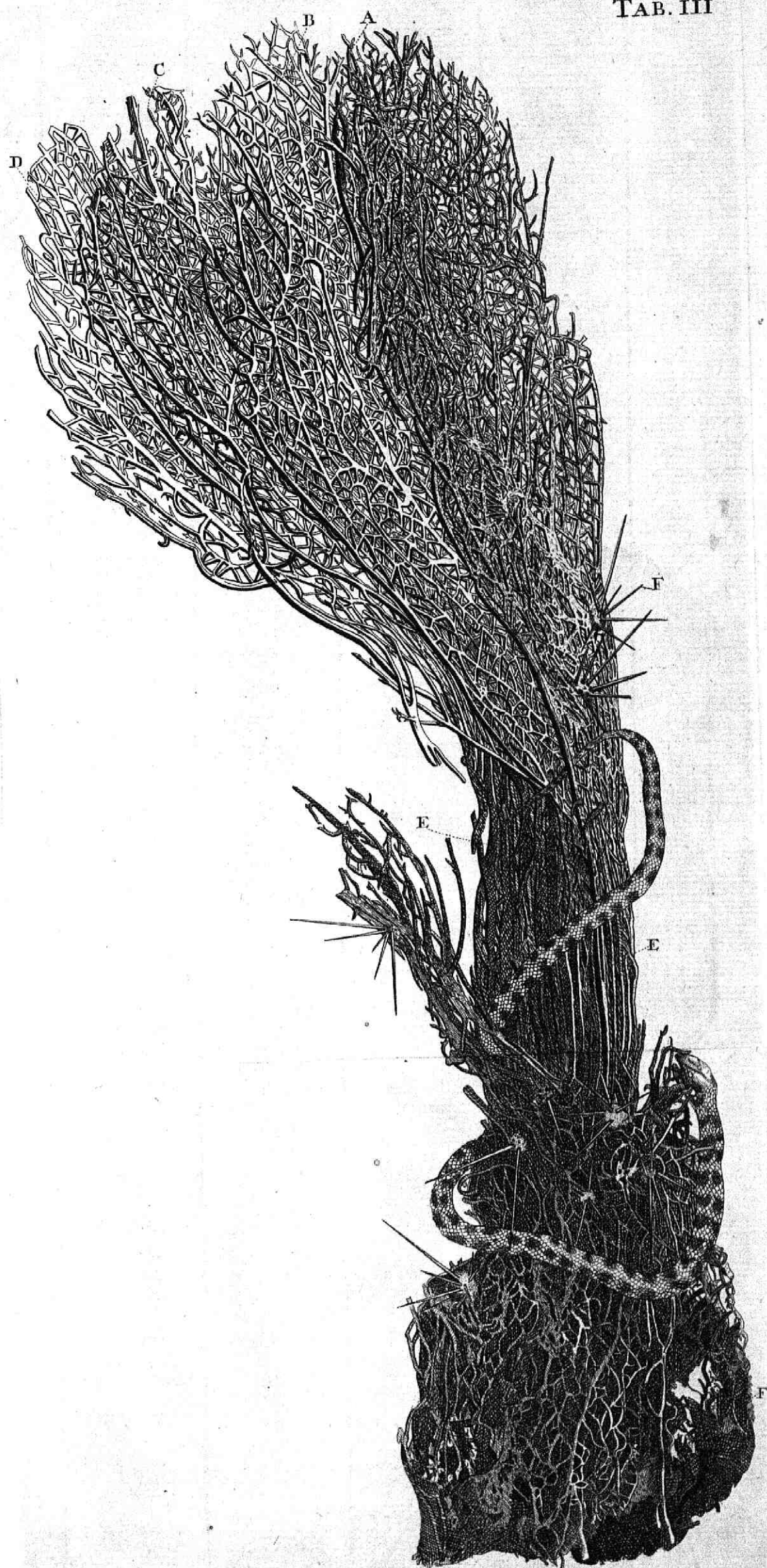
Is een stuk van 't dunne gedarmte uyt een versch gebore Kalf, waar van de slagader vervult is, en geeft ons te kennen, hoe groot het onderscheydt tusschen de loop en gesteltenis dezer vaten in een Kalf en een Mensch is: zou 't dan ook wel ongerymt wezen, te stellen, dat het bloet der beesten in allen deelen niet overeenkomt met dat van een Mensch? Wat my aanbelangt, ik zou van dat gevoelen niet vreemt wezen, voornamentlyk, om dat ik gezien hebbe, dat 'er een groot onder-

TAB. II

Neerd. Taf. 118.

derfcheydt is tuffchen de door konft gemaakte Vleefchvezelen uyt het bloet van een Menfch, en van een Kalf. Indien de Autheuren van [*transfusio sanguinis*] de overgieting van 't bloet dit wel aangemerkt hadden, ze zouden buyten twyffel zich van zo een onnut en belachelyke werk onthouden hebben.

In 't Zesde

Wort bewaart een ftuk van een menfche Lever, door de holader opgevult, waar door de peukeltjes of korreltjes van de Lever duydelyk te voorfchyn komen, zynde wegens het opvullen met een roode wafchagtige ftoffe, root van couleur geworden: wat eygentlyk zodanig een peukeltje is, kan men hier klaar zien: Maar zo de opvulling door de Poortader gefchiet was, zou 'er ons een gantsch andere verfchyning voorgekomen zyn; nogtans is de bereyding in die volkomenheydt, als ik gewenfcht hadde, niet gelukt: want dat is byna onmogelyk om te doen.

In de Zevende L A D E

Worden verfcheyde Doosjes bewaart, met vreemde bloemen vervult.

VERKLARING der PLATEN.

De Eerfte betekent

- A. Het geraamte van [*hedera arborea*] *Klimops bladeren.*
- B. Het geraamte van [*populus nigra*] *een zwarte Populiers bladt.*
- C. Het geraamte van 't bladt van een Zuykerpeereboom.
- D. Het geraamte van [*fagus nigra*] *een zwarte Beukebooms bladt.*

De Tweede vertoont het geraamte van een Zuykerpeer.

- A. *De flammen van de zapvaten.*
- B. *Een nagebleve ftuk van de fchil.*
- C. *Het steeltje.*
- D. *De loop der zapvaten.*
- E. E. *Het moes, of de uyteyndens der vaten.*
- F. *Het zwarte, en in zyn midden de baarmoeder van de Peer.*

Ccccc 2

De

De Derde wyft aan het geraamte van [*Opuntia Americana spinosa*] de
 Americaanfche gedoornde Vygh, in vier bladen verdeelt.

- A. *Het eerste bladt.*
- B. *Het tweede.*
- C. *Het derde.*
- D. *Het vierde.*
- E. E. *De vereeniging van alle de bladen, die de flam uytmaken.*
- F. F. *De doornen.*
- G. *Een tweeverwige Americaanfche Schietslang.*

